

בס"ד

קובץ כל ספרי ניקור

המובהקים

חלק י"א

שער כללי

הו"ל בחמלת ה' עלי בזכות אבותי ורבותי הקדושים זי"ע

הק' שלום יהודה גראס, אבדק"ק האלמין יצ"ו

ספר א : [מלחמת קודש](#) - בפרשת ניקור החלב, ובו מפתח של קובץ כל ספרי ניקור המובהקים, שבו נקבצו תחת גג אחד 78 ספרי ניקור היסודיים אשר מהם יתד ומהם פנה בכל הדורות לסדר ניקור האמיתי ובכל קצות הארץ תמכו וסמכו הרבנים ומנהיגי דור ודור על הספרים הללו בלבד. וככל שזזו מהנאמר בספרים הללו ע"י תלמידים שלא שמשו כל צרכן מיד נכשלו בעוה"ר. מהגה"צ רבי שלום יהודה גראס אבדק"ק האלמין שליט"א, - י"ל ע"י וועד הכשרות ארגון מוקדש לתיקון מצב הכשרות, באמצעים של בירור, חקירה ודרישה, התיעצות, הודעה, והצעה, חודש כסלו תשס"ו לפ"ק.

ספר ב : [מצב הניקור בארצות הברית חלק א](#) - קובץ מכתבים שנכתבו להפיץ לרבים, למען לגלות את האמת המר, שנתגלה במצב הניקור בארצות הברית, וויליאמסבורג, בארא פארק, מאנסי ועוד. י"ל חודש מנחם אב תשמ"ב לפ"ק.

ספר ג : [מצב הניקור בארצות הברית חלק ב](#) - קובץ מכתבים שנכתבו להפיץ לרבים, למען לגלות את האמת המר, שנתגלה במצב הניקור בארצות הברית, וויליאמסבורג, בארא פארק, מאנסי ועוד.

ספר ד : [מצב הניקור בארצות הברית חלק ג](#) - קובץ מכתבים שנכתבו להפיץ לרבים, למען לגלות את האמת המר, שנתגלה במצב הניקור בארצות הברית, וויליאמסבורג, בארא פארק, מאנסי ועוד.

ספר ה': [ניקור חלק הפנימי](#) - נקודות רציניות הנצרכין לכל בית ישראל שלא יוכשלו באכילת חלב איסורי כרת רח"ל.

ספר ו': [עלבונה של תורה חלק א](#) - גילוי הזיופים והשקרים שבקובץ חידושי תורה פרי תמרים שיצא לאור על ידי ישיבת תורה ויראה דסאטמאר במדור המיוחד הנקוב בשם תורת הניקור בסדר הניקור הנהוג בחו"ל עם מקורי' וטעמי תכלית ומטרת הקונטרס הזה הוא לעורר את הקורא שיראה בעצמו עין בעין שכדי להכשיר את הבשר משתמשים בסילופים ובזיופים נוראים ובעקירת כל תורת הניקור המקובל לנו מסיני דור אחר דור ומהפכים דברי אלוקים חיים, וכל הנוגע בבשר זה ידע שח"ו יכול להכשל באכילת חלב ודם וכו' וידע כי בנפשו הוא, ואנו את נפשינו הצלנו.

ספר ז': [כדת של תורה](#) - אודות תיקון הניקור, א. פסק שיצא ממרן הגאון הצדיק הקדוש רבי רפאל בלום שליט"א גאב"ד קאשוי יצ"ו לתלמידיו. ב. מכתב שכתב לכ"ק אדמו"ר מסאטמאר אודות תיקון הניקור ואופני התיקון. ג. מכתב הזיוף שיצא לאור מהאופיס של התאחדות הרבנים שזייפו באופן שיתראה כאילו נכתב על ידי רבינו שליט"א, ושלחו המכתב הנ"ל ל- 50 אלף איש שיתחילו לאכול הבשר החלב והטמא שנאסר ע"י כ"ק אדמו"ר מקאשוי שליט"א. ד. מכתב מהתאחדות הרבנים שמודים על מכשולי הניקור. תמוז שנת תשמ"ב.

ספר ח': [כדת של תורה 1](#) - אודות תיקון הניקור, א. פסק שיצא ממרן הגאון הצדיק הקדוש רבי רפאל בלום שליט"א גאב"ד קאשוי יצ"ו לתלמידיו. ב. מכתב שכתב לכ"ק אדמו"ר מסאטמאר אודות תיקון הניקור ואופני התיקון. ג. מכתב הזיוף שיצא לאור מהאופיס של התאחדות הרבנים שזייפו באופן שיתראה כאילו נכתב על ידי רבינו שליט"א, ושלחו המכתב הנ"ל ל- 50 אלף איש שיתחילו לאכול הבשר החלב והטמא שנאסר ע"י כ"ק אדמו"ר מקאשוי שליט"א. ד. מכתב מהתאחדות הרבנים שמודים על מכשולי הניקור. תמוז שנת תשמ"ב.

ספר ט': [ספר כדת של תורה - אודות תיקון הניקור פרשת החלב](#) - חלק ב' - הכחשה או הודאה. - גילוי הדברים כהווייתם מהצד הב' שלחלק ולפלוג יצאו - יוצא לאור על ידי וועד לכבוד הוראת התורה וחכמיה - נדפס פה ברוקלין יע"א - אדר ה'תשמ"ג.

בעזה ש"י"ת

קובץ כל ספרי ניקור המובהקים

בו נקבצו תחת גג אחד שבעים וחמש (75) ספרי ניקור היסודיים אשר מהם יתד ומהם פנה בכל הדורות לסדר הניקור האמיתי ובכל קצות הארץ תמכו וסמכו הרבנים ומנהיגי דור ודור על הספרים הללו בלבד, וב"ה לא אונה להן כל און!

וככל שזו מהנאמר בספרים הללו ע"י תלמידים שלא שמשו כל צרכן וסמכו על דעתן כפי הבנתם בגמרא וראשונים מיד נבשלו בעוה"ר. והיא היתה הטעם הא' למכשולות שנודמנו במשך הדורות.

הספרים נכתבו ע"י גדולי הדור שהעניקו חמה בתורתן ופרישותן וכבר נתנו מהודם על הספרים גדולי הדור בהסכמתן החמה והנלהבת.

הו"ל בחמלת ה' עלי בזכות אבותי ורבתי הק' זי"ע

הק' שלום יודא גראס

רב דקהל "מגן שאול" ד"האלמין" ור"מ בישיבה וכולל "בית ישעי" "מכון להוראה בשחיטות ובדיקות"

בעהמח"ס: אפית המצות השלם (י' חלקים); גידולי יהודה (על הלכות ציצית); שו"ת זבחו וזבחי צדק (על הלכות שו"ב); חינוך ישראל סבא (מדריך לחינוך הבנים והבנות); מדריך לצניעות; מזוהת שלום (על הל' מזוה); מנוחת שלום (הדרכה לכשרות); מנחת יהודה, (על חומר איסור "חלב עכו"ם" ו"סימילאק"); נפש ישעי (על מאכלות אסורות, הי"ח); קדושת ישראל (על הלכות יחוד); וש"ס.

ברוקלין נוא יורק • שנת תשמי"ה לפ"ק

- ההכנסה מוקרשת לטובת הישיבה והכולל -

• הוצאה שני' •

נדפס בפעם הראשונה בחדש אדר תשמ"ה
ועתה יו"ל בהוצאה שניה
ע"י תלמידי הישיבה והכולל "בית ישעי"
"מכון להוראה בשחיטות ובדיקות"

אזהרה

אדם אוסר בדבר שלו, בכך אל ירים איש את ידו להשיג גבולי או
גבול באי כחי ולהדפיס ספר הזה או חלק ממנו בלי רשותי והסכמתי,
ולהשומע תבא ברכת טוב ושכרו בזה ובכא.

הרוצה להשיג הספר הזה יפנה אל המוציא לאור:

Editor:

Rabbi S. Y. Gross

4711 - 12th Ave. Apt. A-5

Brooklyn, N. Y. 11219

Tel.: (212) 436-8086

© Copyright MCMXXCI

~

כל הזכויות שמורות

Printed in the United States of America

קובץ כל ספרי ניקור המובהקים

חלק

א

שער כללי

- ספר א: סדר הניקור מה"ר צבי ב"ר יעקב, י"ל בקראקא בשנת
ש"מ. _____ 1
- ספר ב: תקון לדוד י"ל בק"ק בורנקונדשטאדט במדינת בייערן. בשנת
תרמ"ו. _____ 33
- ספר ג: צנה דוד י"ל בק"ק אלבשוויילר סמוך לק"ק מנהיים. בשנת
תרמ"ו. _____ 81
- ספר ד: הניקור השלם י"ל בק"ק אטוואצק ווארשא; שנת תרצ"ט. 83
- ספר ה: בירור דיני ניקור להלכה י"ל בק"ק אטוואצק; ווארשא.
שנת תרצ"ט. _____ 105
- ספר ו: ויעש אברהם י"ל בלונדון, ובוילנא; שנת תר"ל. _____ 115
- ספר ז: הלכה ברורה י"ל באמסטרדם שנת תקל"ד. _____ 123
- ספר ח: לחם שערים י"ל בק"ק הוראדנא; בשנת תקמ"ח. _____ 129
- ספר ט: זבחי שלמים י"ל בפראנקפורט דמיין; בשנת תרנ"ט. _____ 161
- ספר י: מחשבות ישראל י"ל ע"י אבדק"ק מינצק; ווארשא בשנת
תר"ס. _____ 177
- ספר יא: זבחי רצון י"ל ווארשא, בשנת תר"ה _____ 183
- ספר יב: רב טבחיא י"ל ע"י רב דק"ק וויזון (פ. קאוונא). ווארשא, שנת
תרע"ג. _____ 187
- ספר יג: זכור לאברהם י"ל בלונדון שנת תר"ל. _____ 283

קובץ כל ספרי ניקור המובהקים

חלק

ב

שער כללי

- ספר א : זבח שמואל י"ל בק"ק זאלקווא; באמשטרדם; בשנת תקמ"ב. _____ 1
- זבח שמואל י"ל בק"ק נאווי דוואהר; בשנת תק"ז. _____ 5
- זבח שמואל י"ל בירושלים בשנת תרצ"ג. _____ 9
- ספר ב : סדר הניקור מהקדוש הר"ר יעקב סורזינה; י"ל בויניציא; בשנת שנ"ה. _____ 65
- ספר ג : תורת הקנאות לר' יעקב עמדין זי"ע; י"ל באמשטרדם בשנת תקי"ב. _____ 70
- ספר ד : טהרת אהרן י"ל בפרג שנת תס"ט. _____ 79
- ספר ה : סדר הניקור י"ל בוילנא בשנת תרכ"ז. _____ 139
- ספר ו : תורת זבח י"ל עכ"י הגה"צ ר"ר שלמה גאנצפריד זי"ע; בעל קיצור שלחן ערוך, בק"ק מונקאטש בשנת תרנ"ג. _____ 171
- ספר ז : זכרון י"ל בווארשא בשנת תרח"ם. _____ 177
- ספר ח : טבוח טבח והכן י"ל בירושלים בשנת תרס"ו. _____ 189
- ספר ט : שלחן הטהור י"ל בפרעשבורג בשנת תרע"ג. _____ 197
- ספר י : אהל רבקה י"ל בפרעשבורג בשנת תרע"ג. _____ 225
- ספר יא : שערי זבח י"ל בירושלים בשנת תרע"ג. _____ 229

קובץ כל ספרי ניקור המובהקים

חלק

ג

שער כללי

1	_____	ספר א :	תיקון עולם י"ל בפיעטרקוב בשנת תר"ח"ס.
9	_____	ספר ב :	כפי אהרן י"ל בירושלים בשנת תר"ח.ח.
23	_____	ספר ג :	ספר הניקור י"ל בווארשא; בשנת תרצ"ז.
95	_____	ספר ד :	משנה אחד י"ל ניו-יארק בשנת תשט"ז.
129	_____	ספר ה :	תורת הניקור השלם י"ל ביליסטוק, בשנת תרצ"ז.
		ספר ו :	מדריך לכשרות ולחיזוק הדת י"ל בברוקלין בשנת
152	_____		תשמ"ה
241	_____	ספר ז :	זבחי צדק י"ל ברעדעלהיים בשנת תרל"ו.
249	_____	ספר ח :	משמיע שלום י"ל בווארשא בשנת תרס"ז.
257	_____	ספר ט :	אימוץ הניקור י"ל לבוב; בשנת תרצ"ז.
281	_____	ספר י :	עבודת הקודש י"ל ווילנא; בשנת תרצ"ה.
289	_____	ספר יא :	אהל יצחק י"ל ווילנא; בשנת תרכ"ד.
306	_____	ספר יב :	חק לחדש י"ל לבוב; בשנת תרס"ו.
311	_____	ספר יג :	חקי דעת י"ל ווארשא בשנת תרל"א.

קובץ כל ספרי ניקור המובהקים

חלק

ד

שער כללי

- ספר א: אהל מועד י"ל בירושלים עיה"ק בשנת תרס"ד. _____ 1
- ספר ב: בדיקות מהר"י ווייל עם דיני ניקור מרש"י ז"ל, והגהות מבעל העטור ז"ל, י"ל במנטובה בשנת ש"כ. 2
- ספר ג: ספר בית לחם יהודא י"ל באמשטרדם שנת תצ"ג. — 9
- ספר ד: שאלות ותשובות בית לחם יהודה י"ל ווילנא תרס"ד. 17
- ספר ה: בית שמואל י"ל ניו יארק שנת תשי"ב. _____ 21
- ספר ו: ברכי יוסף י"ל בליוורנו שנת תקל"ג. _____ 35
- ספר ז: האגור י"ל פיעטרקוב בשנת תרמ"ד. _____ 39
- ספר ח: הלכות ומנהגי ר' שלום מנוישטט י"ל בירושלים בשנת תשל"ז. _____ 45
- ספר ט: ויוסף אברהם י"ל בלונדון בשנת תרל"ד. _____ 51
- ספר י: ויעש אברהם י"ל בלונדון בשנת תרל"ד. _____ 57
- ספר יא: זבח משפחה י"ל בוינה בשנת תר"י _____ 65
- ספר יב: זבחי רצון י"ל בקראקא בשנת תרס"ה. _____ 71
- ספר יג: זבחי רצון י"ל בווארשא בשנת תרל"ב. _____ 77
- ספר יד: זבח שמואל י"ל בנאווי דוואהר בשנת תק"ז. _____ 83
- ספר טו: זבח תודה י"ל בירושלים עיה"ק בשנת תשמ"מ. _____ 101
- ספר טז: כל בו י"ל בניו יארק בשנת תר"ו. _____ 109
- ספר יז: לחם הפנים י"ל בוילהרמרשדארף בשנת תפ"ו. _____ 115

קובץ

כל ספרי ניקור

המובהקים

- ספר יח: **מורה לזובחים** י"ל בפראנפורט דמיין בשנת תרכ"ד. — 133
- ספר יט: **מי ששון** י"ל בווארשא בשנת תרנ"ד. — 143
- ספר כ: **מנחת פתים** י"ל במונקטש, ובני"י בשנת תשכ"ט. — 151
- ספר כא: **משא חיים מר' חיים פלאגי**, י"ל באזמיר בשנת תרל"ד. 154
- ספר כב: **נחלת שבעה** י"ל בוורשא בשנת תרמ"ג. — 155
- ספר כג: **ספר הזכרונות** י"ל בטארני בשנת תרס"ו. — 159
- ספר כד: **ספר התרומה** י"ל בווארשא בשנת תרנ"ו. — 163
- ספר כה: **שאלות ותשובות עטרת ישועה** י"ל בקראקא בשנת תרצ"ב. — 169
- ספר כו: **צמח צדק** י"ל בניו יארק בשנת תש"מ. — 173
- ספר כז: **פני הארי' החי** י"ל בווארשא בשנת תרס"ב. — 177
- ספר כח: **קרית ספר** י"ל בווארשא בשנת תרס"ב. — 181
- ספר כט: **י"ל לראשונה בלונדון, ואח"כ בבני ברק** בשנת תשל"ו. — 187
- ספר ל: **ראשית בכורים** י"ל בירושלים עיד"ק בשנת תשכ"ט. — 205
- ספר לא: **רוח חיים מר' חיים פלאגי** י"ל באזמיר בשנת תרמ"א. 209
- ספר לב: **הלכות שחיטות ובדיקות מהר"י ווייל ז"ל**, אהל ישראל י"ל במיץ בשנת תקפ"א. — 215
- ספר לג: **שערי תורה** י"ל בווארשא בשנת תרע"ג. — 219
- ספר לד: **תוכחת חיים על התורה** י"ל בירושלים עיד"ק בשנת תש"מ. — 223
- ספר לה: **תוספות חכמה** י"ל בניו יארק — 237
- ספר לו: **ספר תורת הקנאות לר' יעקב עמדין ז"ל** י"ל באמשטרדם בשנת תקי"ב. — 243
- ספר לז: **שאלות ותשובות תירוש ויצהר** י"ל בווארשא בשנת תר"ע. — 246
- ספר לח: **תיו יהושע** י"ל בקראקא בשנת תרמ"ב. — 249

מכון להוצאת ספרי יהודה וישראל

בנשיאות מרן הגאון מוהר"ר שלום יהודה גראס שליט"א אברק"ק האלמן ורי"מ רכולל בית ישעיה

נורה לר' שהחינו וקימנו והגיענו לזמן הזה לקראת הופעת הספר ה-200

בגיל ובשמחה אנו מודיעים לצבור שומרי התורה והמצות שלאחר מאמצים מרובים עלה בידנו ב"ה לאפשר לכל יהודי המבקש לשמור על קלה כבחמורה, ליהנות מעמל רב שהשקענו בהכנת הופעת "ספרים בעניני שמירת המצוות והכשרות" הנוגע לכל יחיד

כולם מוזמנים

ואלו חלק מן הספרים שיצאו ע"י ה"מכון להוצאת ספרי יהודה וישראל"

נפש ישעיה	מצוות סתים השלם
שר"ת זכחו זכחי צדק	השבת בישראל כהלכתה
מנחת יהודה	מוזות ישראל כהלכתה
אהלי ישראל	ונאמר אמן — יצחק לשוח
מנחת שלום	ונאמר אמן — עניית אמן
אפיית המצוות השלם	נדולי יצחק מצות ציצית
אכילת מצות בישראל	חלב ישראל כהלכתה
קדושת ישראל השלם	שולחן ישראל כהלכתה
זקן ישראל כהלכתה	אכילת התרנגולים כהלכתה
עניית אמן כהלכתה	המשפט בישראל כהלכתה

כל יהודי ויהודי מחזן לבא ולהשתתף ב"תערוכת הספרים" וליהנות מן הספרים המאירים עולמות שלמים, המלכנים סוגיות ונושאים הקשורים בחיי יום יום.

כל משתתף יכנס להגרלה! שבה יזכו לערך מאה משתתפים בספרים הנ"ל.

מכירת הספרים בתערוכה יהי במחיר הקרן.

המעוניינים בתערוכת הספרים הנ"ל מתבקשים למלאות את הספח הרצ"ב, ולשלחו על פי הכתובת הזו: "מכון להוצאת ספרי יהודה וישראל".

אנו מצדנו נעשה כל מאמץ אפשרי להודיע לכב' את זמן תערוכת הספרים.

כן נמציא לכבודו קטלוג של כל ספרי "מכון להוצאת ספרי יהודה וישראל" ומחירים.

הכניסה חינם

חלק מגרולי הארמורים והרבנים גדולי ישראל מדורנו ומן הרור הקודם שנתנו הסכמות ומכתבי עידוד להקמת והרחבת

המכון

(ע"פ סדר הא"ב)

הרב **אליהו זלאטניק** זצוקלה"ה רבה של העדה החרדית בירושלים עה"ק
 הרב **דוד הלוי ונגרין** זצוקלה"ה רב וחבר הבר"צ של העדה החרדית בירושלים עה"ק
 הרב **ישראל יצחק הלוי רייזמאן** זצוקלה"ה רב וחבר הבר"צ של העדה החרדית בירושלים עה"ק
 הרב **שמעון ישראל פאזען** זצוקלה"ה כ"ק אדמו"ר משאפראן, ברוקלין נוא יארק
 הרב **אברהם מאיר אחרעאל שליט"א** אברק"ק הניאד

הרב **יוסף גרינוואלד** זצוקלה"ה כ"ק אדמו"ר מפאפא ברקלין נוא יארק

הרב **לוי יצחק גרינוואלד** זצוקלה"ה אב"ד רקל עה"ת הבושם, ברקלין נוא יארק

הרב **משה פוינשטיין שליט"א** רי"מ ושיבת תפארת ירושלים נוא יארק

הרב **משה שטערן שליט"א** אברק"ק רעברנצין, ברקלין נוא יארק

הרב **נפתלי הירצקא העניג** זצוקלה"ה אברק"ק שארמאש, ברקלין נוא יארק

הרב **רפאל זולבער שליט"א** אברק"ק פריימאן ברקלין נוא יארק

הרב **שלמה האלבערשטאם שליט"א** כ"ק אדמו"ר שליט"א מבאבוב, ברקלין נוא יארק

"מכון להוצאת ספרי יהודה וישראל"

אני מעונין בתערוכת הספרים הנ"ל ומבקש להודיעני על מקום ומן התערוכה.
 אני מעונין בקטלוג של כל ספרי המכון יהודה וישראל ומחירים.

MOSAD BRUCHA TOVA
 P.O.B. 331
 Brooklyn, N.Y. 11219

שם
 כתובת
 טלפון

ספר

מלחמת קדש בפרשת ניקור החלב

תוכן הקונטרס
לגלות מצפונם — לפענח נעלמים
להעלות מטמונים

א. מדוע לא עלתה ארוכה לשבר בת עמי? על מה ולמה לא עלה ביה הרבנים הצדיקים גודי גדר ועומדי בפרץ להעמיד הדת על תלה ולסדר סדר ניקור הבשר באופן נעלה?

ב. יתגלה השתלשלות הענינים מאז שבאו על האמת כי הבשר עם החלב נמכרין יחד להקונה, והמון בני ישראל נכשלין יום יום בכמות ענק של אכילת חלב, ופעולת העסקנים לעורר לבב הרבנים המכשירים ושאר רבנים, ואופן תשומת לב הרבנים להמצב ופעולתם.

ג. מי הם נוטלי חלק בראש למנוע שיפור המצב שבגינם בעוה"ר אוכלין אלפי אלפים כזיתים חלב מדי יום ביומו בני ישראל כשרים שומרי תורה ומצות.

ד. הזיוף הגדול של ס' פרי תמרים שזייפו וסילפו דברי תורת משה באופן נורא ומבהיל אשר כמוהו לא נהיתה מימות המשכילים הראשונים שהחריבו מדינת אשכנז בעקירת עיקרי ויסודי התורה. ע"י נתוח לנתחים תורת משה רבנו.

ה. סדר התשובה להמוזיפים הנ"ל וכן המסייעים להם במישרים או בעקיפין ועונש המר והנמהר המעותד להאינו שב כראוי ומכשיל עוד היום דבר יום ביומו אלפי אלפים נשמות כשרות ונקיות בטומטם מאכ"א המטמטם הלב והמוח שעלול להעביר על הדת רח"ל.

ו. רבנים המחזקין ידי אוכלי ומאכלי חלב — וכן רבנים האוכלים בעצמם בשר — וכן רבנים היושבים בחיבוק ידיים מה יענו ליום פקודה — ציור מדומה מסדר דין וחשבון לרב גדול ת"ח ויר"ש שלא לקח חבל במחאה עבור הבשר — המשא ומתן של הרב עם ב"ד של מעלה.

ז. ועוד הרבה ענינים נחוצים ויסודיים לאוכלי בשר — להאינם אוכלין — להמוחזקין באוכלי בשר — ולהאינן מוחזקין.

עיין בסוף הספר קינה לקונן בכל עת צרה על חורבן הדת באכילת נבילות וטריפות חלב דים שהיא מקור ושורש כל צרות ישראל בכל עינן ועינן בכל התפרצות הי"י.

הוצאתי לאור בחמלת ה' עלי בזכות אבותי ורבתי הקדושים

הק' שלום יודא גראס

אבדק"ק האלמין

בדקלין נוא יורק

שנת תשמ"ה לפ"ק

התוכן

שער — קובץ כל ספרי ניקור המובהקים (א)

יא	א. להתוודע ולהתגלות!!!
יב	ב. מטרת ותועלת החבור
יב	ג. תועלת הדפסת ספרי ניקור
יג	ד. סוד יציאת הספרים לאור עולם
כג	ה. קונטרס פרי תמרים
		ו. קריאה דחופה אל הרבנים וראשי הישיבות,
כז		וחיוב תוכחה ומחאה מש"ס, זוה"ק ומדרשים
מב	ז. כבר הי' לעולמים
מד	ח. הדרכה ללימוד הניקור
מז	ט. אחריות מלחוד-דעת, להכריע ולתת קבלה ...
מח	סדר הלימוד להינת מנקר
מט	גוערים בו בנויפה
נ	י. ובחרת בחיים
נא	י"א. לברוח גם מספק חלב
		י"ב. סאלאמי — וואורשטן — בלאוני —
נג	פרענקפורטער
		י"ג. קינה על החורבן הנורא באכילת בשר נבילה
נד	וטריפה חלב ודם

ספר
מלחמת קודש
בפרשת ניקור החלב

פרק א

להתוודע ולהגלות !!!

חובה — יוצא מן הכלל — על דורינו אנו העני והשפל להעמיק במקצוע ניקור החלב ולתת לה משפט הבכורה לפני כל שאר ענינים דהרי קי"ל ביור"ד סי' רמ"ב (עי' ש"ך בשם דרישה) דלימוד הלכה למעשה קודמת ללימוד גמרא, עאכו"כ הלכה למעשה בדבר שענשו כרת וכדבר שנכשלים בו בני אדם רח"ל דבר יום ביומו ואין לנו ע"מ להשען כי בשאר הלכה בקי עכ"פ קצת וישנם מורי הוראה הבקיאין וכוזה גם הרבנים אין בקיאין מוליכין אותם שולל כסומא בארובה וכל אחד עושה מה שלבו חפץ בניקור וטוען שהצדק אתו. ואל ראשי הישיבות אנו פונים! אנא חוסו נא! על נפשות טהורות ונקיות שלא יאבדו ח"ו מב' עולמות ותקבעו שיעור ללימוד הלכות ניקור על בוריה והצילו דור הצעיר מרדת שחת ח"ו דאם ישלחו ח"ו הצעירים כאיסור חלב לריק כל עמליכם להעמיד דור דיעה של ת"ח יראי ד' עוסקי תורה ומורי הוראה דלב המטומטם מחלב מאין יזכה לסייעתא דלעילא והיאך יורה דיעה ויבין שמועה, ועלול ח"ו להכשיל אחרים כמו היום, ובזכות זה נזכה לגאולה הקרובה בב"א.

פרק ב

מטרת ותועלת החיבור :

- א. מנקרים - משגיחין - מכשירים יראו מה שלפניהם ויוכלו לעשות מלאכת שמים כראוי.
- ב. כאשר יצא רינון על ניקור החלב ייתי ספר ויחזו עם מי הצדק.
- ג. מאפשר לסדר סדר הראוי לניקור בכל מקומות מושבות ישראל ולהבחן עם מי הצדק עם המנקרים שנתפסו ככשלונם או עם מנקרים הישישים דחו"ל וא"י.
- ד. העוסקין בלימוד מלאכת ניקור ימצאו ספרים פתוחין לכל מלאכת ניקור, מלאכתו-ואומנתו ובניקל יקיפו כל עניני ניקור הקפה ברורה צלולה ושלימה שלא יכשלו במלאכתם ואומנתם ויראו סימן יפה במשנתם.
- ה. להראות כי סדר הניקור שנסדר בפרי תמרים חי"א בשקר — זיוף — וסילוף — יסודה וכל הנוטה אחריה מאכיל חלב בישראל.
- ו. לקדש שם שמים שנתחלל ע"י הרינון כאילו איזה רבנים — ומנקרים מובהקים הוציאו לעז בעלמא שנכשלין בחלב, וכל המעיין בפנים ימצא כי הצדק עם המערערים.

פרק ג

תועלת הדפסת ספרי ניקור

חסרון ידיעה הוא אבי אבות לכל המכשולות שבמקצוע הניקור כי על ידו נלכדים גם יראים ושלימים רבנים ועוסקי תורה דאם אין דעת של תורה הבדלה בין שומן לחלב מנין.

ונוכחתי לדעת אחר חיפוש מחופש עד כמה קשה לעמוד על בירור מלאכת הניקור אם חסרים. ספרי ניקור היסודיים מראשונים וגדולי האחרונים שציירו כל מלאכת הניקור הדק היטב. ולדאבון לב לא היו הספרים מצויין כמעט, רק אחד בעיר והיה מחוסר מבוא העיקרי לבא לתיקון במצב הניקור גם להרוצין כן באמת כי א"א לאומן בלי כלים. וגם הרבנים המכשירין ומשגיחין אשר עלה על לבן רוח טהרה לעמוד על דיני ניקור מיסודן של דברים נבצר מהם להפיק זממם. והעולה על כולן כי המזייפים הניקור האמיתי מצאו שדה של הפקר לדרוס עליה כיון שאין רבים דשין בה מחמת חוסר ספרים. ועל

ידי שיהיה יד הכל ממשמשין במקצוע הניקור כמו בשאר חלקי התורה
תסגר השער על המזייפים ולא יהין איש להרים ידו עוד לעשות מה
שלבו חפץ.

ולבד מכל אלה כיון שחובה כפולה ומכופלת על כל בן תורה
לעסוק בצוק עתים הללו במקצוע ניקור החלב כמו שכתבתי לעיל מצוה
רבה להמציא הספרים ביד הנצרכים והוא עיקר מצות כתיבת ס"ת בזה"ז
מכבואר ברא"ש ואחרונים.

ומטעם כל אלה שנסתי מתניי ואזרתי כגבור חלציי לצאת לקראת
נשק ועל אף גודל העיכובים שהיו לי להמציא הספרים יקרי המציאות
וגם גודל הוצאת הדפוס אשר עלו למעלה ראש לא יאומן, עכ"ז אודה
לקל גומר עלי שהבאני עד הלום לראות פרי בעמלי בצאת ספרי הניקור
לאור עולם לזכות הרבים הצמאים לדבר ד' זו הלכה. ויה"ר שיתקדש
ש"ש על ידינו ותתרבה הדעת ויתגלה לעיני כל המצב הניקור כמו שהוא
ויסתייע מילתא לתקן המכשול ולסדר סדר נכון בניקור בכל מקומות
מושבות בני ישראל.

פרק ד

סוד יציאת הספרים לאור עולם

ראה ראיתי זה כמה שנים שרוב רובן ממנקרי העולם בא"י —
וחו"ל אין יודעין בין ימינם לשמאלם בעניני ניקור ומה שמנקרין קצת
הוא ממה שראו באיזה ספר או קונטרס והבינו מה שהבינו בו ולאורה
נסעו והלכו אף ששגגו ברוב עיקרי ושורשי דיני ניקור — והעמידו
תלמידים הרבה על דרכן המוטעת.

במשך השנים האחרונים היו כאן בחו"ל לביקורת עשיריות
מנקרים — זקנים וישישים שניקרו עוד לפני שני דורות עם קבלה
שבידם מגדולי הדור ואחר השימוש רבתי אצל גדולי המנקרים מדור
הישן — נוסף על יחידי סגולה ממש מסוג מנקרים הנ"ל הדרים פה
ארצה"כ — וכולם פה אחד ענו ואמרו אין אמעריקע עסט מען
חלב !!!

חלב דאורייתא אין חלב דרבנן !!!

דער מנקר האט קוים צוגערירט דאס פלייש !!!

(בארצה"כ אוכלין חלב דאורייתא ודרבנן המנקר כמעט שלא ניקר

(הבשר)

מלחמת קודש

האמת אגיד שאח"כ בצאת הקול נתברר שגם במדינת אייראפע הניקור נזנח למאד אבל שונה מדינת אייראפע מאמעריקע באייראפע נקטו צעדים מיד לסדר הניקור על מכוונה לא חסכו כסף ושאר טירחות ועמל והביאו למדינתם מנקרים היותר מומחים שבעולם ברצון לתקן הכל על צד היותר טוב.

ובאמעריקע הכינו כתבנים — וכזבנים סופרים — ומספרים — מורים — ומאררים — והפכו הקערה על פיה באופן נורא ומבהיל אשר לא היתה כזאת מימי תקופת ההשכלה בבערלין.

הכזבנים עסקו במלאכתן בערך חודש—חדשיים בתשלום שכירות כפולה ומכופלת לברר עפ"י הספרים שישנם — ושאינם, שמה שעושיין כעת באמעריקע טוב ונעלה יפה ומהודר גם למהדרין ואסור להרהר ולערער ולהסתפק בו. והמהרהר נידון בגירושין.

המזייפים נלקטו מכל קצוות תבל מאמעריקע אייראפע, ארץ ישראל, ועוד.

דברתי עם המנקרים המעררים מדוע אין הולכין לעיני העדה הרבנים ומנהיגים? קצת אמרו כי אין זה חובתן שהלא דבר פשוט דאפי' סתם רב חובתו לפקח על עדתו וכ"ש רב המכשיר שהאחריות עליו. אבל קצת מהם השיבו שבאמת הלכו אצל הרבנים ולא הועילו — לאו ח"ו משום רוע וזרון לב אלא מחמת חסרון ידיעה — זה הי' אצל הרבנים יראי ד'. ואצל הרבנים מדור החדש שלא שימשו כל צרכן כשהיו שם נבהלו מהתשובה שקיבלו מהן.

מובן שא"א לתאר על גליון כל הויכוחים שהיו להם עם הרבנים אבל נצטט קצת דוגמאות בדרך וסדר שנשאו ונתנו ישמע חכם ויוסף לקח ודי לחכימא בזה:

סוג א' רבנים שלא שימשו כל צרכן:

(א) המנקר: הייתי אצל חנות שלכם (מדבר לרב המכשיר) וכפי שלמדתי וקבלתי מרבתי המנקרים מדור העבר כמעט שאין מנקרים פה ונשאריין כזיתים שלימים לרוב מחלב דאורייתא ודרבנן, וגם כמה שכפי הנראה יש להם בה קצת ידיעה אין עושיין מלאכתן באמונה והתרשלות והזנחה גדולה ראיתי אצלם.

הרב: הדבר אינו שכלי כלל כי מכיר אני את המנקה זה כמה שנים לאיש המדקדק — לאתרוג מהודר — מצות מתנור ראשון — לובש בגדי חסידי ומתנהג כיהודי כשר בכל דרכיו.

המנקה: אמת הדיבר אבל אין בזה שום סתירה דגם שוחט יר"ש מרכיב אם ילמוד אומנתו משו"ע שחסרין בו הדפיין מסי' י' עד סי' כ' וגם הרב כמותו למד מזה ונתן לו קבלה ע"ז אי"ז גורע מיר"ש של השוחט אם שוחט שלא כהוגן אחר שלא הי' לו לידע מה שחסר מן הספר — בלי דעת.

הרב: לא יאומן שיצא מכשול מתחת ידו בפרט שכבר העיד לי בעצמו שהי"ל שימוש אצל מנקה מומחה פלוני (שנהרג עקדה"ש שנת תש"ג) ולמד אצלו היטב מלאכת הניקור, וסוף סוף יש לכל אדם מישראל חזקת כשרות ואין מורידין אותו מחזקתו בשביל זה.

המנקה: הלא אני וחבירי מעדיין שאין מלאכתו כהוגן.
הרב: באידיש! איר וויסט וואס איך וועל אייך זאגען איך קען אייך נישט איך מיו נישט אלעס גלייבען!! (בלשה'ק איני מכיר אתכם ואיני מאמין לכם).

מנקה: מרי דאברהם הלא יש אתי חמשה כתבי קבלה שמעדיין על כל מהותי ועל ידיעתי בניקור מגדולי הדור משנת תרצ"ה-ו וכן גורל חבירי, ואם רצונכם לברר מי אני? אביא לכם כתבים מרכיבים הנאמנין אצלכם המכירין אותו כל שלשים שנות חיי פה באמעריקע. ואני מוכן לעמוד בויכוח פנים אל פנים עם המנקה שלכם ולהראות הכל בספר!!
הרב: אין לי פנאי עוד כבר עבר הזמן שקבענו להשיחה, וגם אין לי געדול"ד לכם שהנכם פגע ועקש ואינך רוצה לקבל ע"כ שיחה זו.
(ב עובדא שניה:

מנקה: ברצוני להודיעכם כי הניקור בבוטשער שלכם מקולקל מאד וכן שמעתי מאחרים ואני מוכן לברר את הדבר.
הרב: מה זאת?? כל השנים לא ערער אדם על הניקור ופתאום לא טוב.

המנקה: קשה להאמין שתירץ כזה יתקבל למעלה והחוב לחקור אחר איסור שחיובו כרת כשיש מערער בדבר.
הרב: מה שעל הרב לעשות זה עסק שלי אין לכם להתערב בענינים שלי כמו שאינני מתערב בשלכם. (באידיש: מישט זיך נישט אין מיינע געשעפטן!).

מלחמת קודש

המנקר: למעשה מה יהא בסופו
 הרב: מחוצפים אין להם מקום בכיתי צאו מכאן.
 (עד כאן עובדא ב')

עובדא ג':

מנקר: באתי לעורר אודות הניקור וכו' (הכל כדלעיל)
 הרב: אהה האתם ששמעתי עליכם שהנכם מוציאין לעז על הניקור
 צאו מכאן מהר מהר איני רוצה להיות בד' אמות שלכם. (ע"כ המעשה).

ד) עובדא ד':

המנקר: כנ"ל

הרב: אני בעצמי איני בקי בניקור ומסתמך על המנקר שלי.
 המנקר: והיאך אין הלב נוקף אולי אין מלאכתו כדבעי
 הרב: בטוח אני בזכות הרבים האוכלין שודאי לא יזדמן להם מן
 השמים מכשול

המנקר: א"כ מסכת הוריות לחנם נשנה היאך אפשר שיורו ב"ד
 דחלב שרי ויעשו כל ישראל על פיהם והלא רבים המה
 הרב: וזאי אפשר שמן השמים נזדמן ככה אבל אין צריכינן לחוש
 לכך מן הסתם.

המנקר: א"כ למה טרחו הרבנים לפקוח על השוחטים ובודקים
 בכל עיר ישראל ולא שמרו על היתר זו דמן הסתם כשר.
 הרב: במקום דאפשר ודאי יותר טוב לברר, אבל ניקור שאיננו בקי
 בו אני סומך על המנקר ודי.

המנקר: מהיכן דנתני בחידוש גדול כזה
 הרב: כך מושכל ראשון שלי והרגש פנימי, ורב יושב על מדין
 משתמש בכזה לצורך.

סוג ב': רבנים זקנים וישישיים

עובדא א':

מנקר: מצאתי אצל חנות בשר שלכם שהניקור וכו'. (כנ"ל)
 הרב: אתה מבקר או מנקר היש לכם כתב קבלה?
 מנקר: מנקר הייתי בדור העבר אבל כעת אינני מנקר והא לכם
 כתבי קבלה שלי

הרב: דע לך כי אני לא למדתי ניקור כלל (שכחתי לשאול א"כ השגחה שלכם על הניקור — היאך) ואינני בקי בו כלל ומסתמך אני על המנקר, ולאור התעוררות שלכם אקבע מועד לדבר עם המנקר ועמכם ואדע מה בפיו על טענתכם.

מנקר: הנני זקן ובא בימים ומעולם לא ראיתי במקומות שעבדתי שהרב ישאל להקצב מה בפיו ואיזה השגחה הוא זו?

הרב: ח"ו איני שואל להקצב רק להמנקר

מנקר: והלא היינו הך הקצב בעצמו הוא המנקר

הרב: אמת הדבר אבל אין לי ברירה שהלא אין לי בקיאות בניקור (אחרי יום או שתיים נתועדו יחד הרב — המנקר — והמערער)

הרב להמערער: אמרו נא עכשיו טענתכם!

המערער: מסבירו טענתו באורך

הקצב (המנקר): אין אתם יודעים כלום! כל מה שאני עושה כך מקובל דור אחר דור מחתם סופר זצ"ל, וצועק צעקות נוראות כנשוח נחש.

הרב: נא! הלא שמעתם טענת הקצב שניקורו הוא בדרך החתם סופר.

המערער: אינני יודע מה זה דרך חתם סופר אין מליצה זו רגילה בין המנקרים, שאין ידיעה שום סדר מחת"ם סופר אבל יש תשובה בשו"ת חת"ס אופן הניקור בצלע אחד וכאן לא עשה כמ"ש שם, ועוד יש ספר על ניקור שיצא לאור ממנקר בפרעשבורג ועליה הסכמות בעל כתב סופר ושאר גדולי פרעשבורג, והניקור דנן אינו כלל כמ"ש שם.

הרב: סוכ"ס הוא צועק שניקור שלו הוא ע"פ חת"ם סופר, ולא ראיתי אין ראי'

מערער: אדרבה הלא כל ספרי ניקור נגד מה שעושה הוא ועליו נאמר הרוצה לשקר ירחיק ערותו והיאך אפשר להאמינו נגד כל ספרי ניקור על יסוד תורה חדשה שחידש — להצדיק מעשיו — כי דרכו דרך חתם סופר. ואם יאמר להרב על איזה קולא חדשה שנוהג "כך דרך חתם סופר" מאמינין לו? ובפרט שבס' ניקור מפרעשבורג יש סתירה לדבריו!!

מלחמת קודש

הרב: אבל אין לי ברירה איני בקי בניקור ומה עלי לעשות.
(לשכחו של הרב ניתן להיאמר שאחר זמן סילק השגחתו מחנות ההוא)

עוכרא ב'

המנקר: שלו' לכבוד הרב רצוני לעורר בענין הניקור הנוזח וכו'
הרב: יישר כחכם ואי"ה אם יתגלה שהצדק עמכם אראה לתקן
המנקר: מה עלי לעשות כעת
הרב: המתן לי איזה ימים
המנקר: מה נעשה?

הרב: הי' אסיפה והרב מפאפא בכה והתחנן שיחקרו וידרשו
כדבעי ויתקנו, אבל רב אחר זעק זעקה גדולה ומרה שיותר יש לחוש
ללעז של השנים שעברו סוף דבר (שטנא נצח) ויצא הפס"ד הכל בסדר.

המנקר: הרבנים שרנו שם בקיאין בניקור
הרב: מדבריהם נ' שכלל וכלל לא
המנקר: וא"כ האיך פסקו להקל
הרב: על סמך רב חשוב שטען בכרירות שכל הענין רק הוצאת לעז
המנקר: ולמה אינכם מזדקקין ללימוד דיני ניקור
הרב: מחוסר ספרים אני וא"א להבינו משו"ע לבר כידוע

עוכרא ג':

המנקר: כנ"ל

הרב: אני אינני בקי בניקור, אבל הצעתי אצל אסיפת רבנים הצעה
להביא כאן מנקרים מא"י הבקיאין היטב במלאכת ואומנות הניקור,
אבל לא קבלו דעתי שמה.

המנקר: ולמה?

הרב: לא ניתן לפרסום, ולך אני מגלה, אחד הרבנים טען שא"כ
מה יאמרו הבריות המנקרים לא ידעו לנקר כל השנים ואכלו חלב,
אמרתי מה כל הרעש והלא מעולם נהגו כן, ואדרכה עוד נתחזקו ההמון
כדחז"ל אשרי הדרור שהנשיא מביא חטאת על חטאו.
טען השני, אבל באמעריקע, הנימוס שונה ויש לחוש לקלקול קצת
עי"ז, אמרתי הלא אם יאכלו חלב זה קלקול יותר כי מטמטם הלב

והמוח ועי"ז יצאו מן הדת כל פליטי אמעריקע בשנים קדמוניות, הכריע רב אחר סוכ"ס אין רב אחד שיכול לומר בכירור שיש כאן חלב כי איננו בקי אין בניקור, והמערער אינו רב, ועל הספק נסמוך שודאי לא יעזוב הקב"ה את בניו וישלח עזרו מקודש באופן אחרת, ע"כ. וחסל. עברו ימים מאז פור התפוררה הארץ לרגל התגלות מכשול הניקור, השמועה עשתה לה כנפיים וכל מקום שדבר המלך מלכו של עולם ודתו מגיע נרעשו החרדים לשמע המפחדת המצלצל אוזן כל שומע ונתנו ראש לחשוב אולי גם במדינתנו שוררת המכשלה ומי יאמר זכיתי לבי טהרתי מדינתי ממכשול החלב.

ימים מועטים עברו וכבר ישבו הרבנים בכל מדינות אייראפע (לאנדאן — בעלגיע — שווייץ — בריסעל ועוד) והחליטו הרבנים שם פה אחד לקרא ולהזמין מנקרי ארץ ישראל ישישים ומומחים גדולים ששימשו בניקור בכמה דורות. לבא למדינתם אחר שנתוודע להם כי בקיאים מאד בכל ספרי הניקור ויכולין להראות באצבע כל דבר שבספרי הניקור האיך מתקיים על ידיהם בניגוד לשאר המנקרים (שם וכן באמעריקע) שאפילו מה שעושין אין יודעין מקורו וטעמו, ועד זמן החליטו לעשות התיקונים הדרושים.

הדבר הטריד מנוחתי וחשכתי בדעתי בושני מכס אמעריקע ! עיר מליאה חכמים וסופרים שיינע אידן במדינת אמעריקע שהגיע השמועה כעין בת קול מרעש הגדול שבאייראפע החליטו לתקן וכאן ישנים שינה עמוקה לא יכולתי לברר הדבר עד מיצוי הנפש מה נשתנה אמעריקע מאיראפע? הרבה טענות עלו על מחשכתי וכולם דחיתי.

סוף דבר !!! כל בר דעת ובן תורה כאשר נוכח אצל פלפול ממנקר א"י ומנקר מחו"ל הכיר מיד גודל ההבדל ביניהם הן בידיעה והן באומנות הניקור.

אם תאמר שמאיזה סיבה אחרת לא היו הרבנים מענינים לתקן זה אינו כי בלחשישה חקרו ודרשו איזה מהם היאך לתקן מבלי הבאת מנקרי א"י מפחד אותן המטילין אימתן על הבריות. לא עבר ימים מועטים ותחת לסדר ולתקן הכל על דרך שהוורו ספרי הניקור ברו להם דרך המשכילים רח"ל ודבר כה חמור כאכילת חלב

לכלל ישראל!!! המטמטם הלב והמוח והוא יסוד כל בית ישראל
 כמ"ש בעל אוה"ח בפרי תואר סי' צ"ח סק"ה - נעשה
למשחק כדור ביד כל אברך וצעיר!!!

אזה למה שהגענו! שועלים מחבלי כרמים וביניהם דיינים טיפסו
 עצה לזייף ולסלף דברי הקדושים העליונים שישבו ז' נקיים על כל
 טיפת דיו בדנם דין ניקור החלב, ועכשיו שועלים הלכו בו תורת כל אחד
 בידו כחומר ביד היוצר ברצותו מרחיב וברצותו מקצר, ולא עוד אלא
 (למטרה זאת) הרימו ראש לומר על ראשונים כמלאכים שלא מצאו
 כדבריהם (כמו שכתבו על האמור) וגם העמיסו כדבריהם דברים שלא
 עלו על דעתן כאילו מתירין חלבים שבאמת אסרו (ואפריון נמטייה
 להמתכר קונטרס עלכונה של תורה שגילה טפח מגודל הזיופים שזייפו
 הכותבים בפרי תמרים, והמעייין שם תסמר שערות ראשו וחלחלה
 תאחזמו היאך נעשה חורבן גדול כזאת בימינו, אוי לנו למה שהגענו)
 אוי! להם שלא חששו על כבוד תורתן של ראשונים ואם לא חסו
 על תורת ד' שעליה נהרגו נשרפו נטבחו קדושים וטוהורים אלפי שנים
 שלא לשנות קוצו של יוד ואפילו על מה שלא כתוב בפירושו רק מנהג
 כערקתא דמסאני ק"ו על אות שבתורה ועל אחת כמה וכמה מקראות
 מפורשים שבתורה, ובפרט אותן שהן יסודי הדת, וכאן מצאתי לחובה
 מידי דברו בו לקיים מצות מחאה על עלכון וצער שכינה הק' שנהגו
 בתורתו ככתבי פלסתר רח"ל ועוד גרוע מזה:

**בשם כל ישראל "אנו מוחים מחאה נמרצה על
 המסלפים ומזייפים שעשו תורת ד' פלסתר ופירשו בו
 דרשות של דופי מלבם כמו שאחז"ל על מנש"ה מלך
 יהודה וגרמו בזה צער עמוק לשכינה הק' ובאותו הזמן
 שכינה מה אומרת אוי להם לבריות מעלבונה של תורה,**

וכאן הבן שואל היאך הרהיבו עוז בנפשם לעשות ככה הני מזייפי
 (שבפרי תמרים חי"א) ומסלפי דברי אלקים חיים ולא חשו לדחז"ל
 שאמרו מילתא דעבידא לגלויי לא משקרי אינשי, והורידו כבודם פחות
 ממעלת קפילא ארמאי שמבואר ביור"ד ר"ס צ"ח דמירתת לשקר בדבר
 שיתגלה וכאן לא יראו ולא נפחדו (ואף שכוונתם היתה למצא חן בעיני
 המלכות שתוגדל כסאם לעת מצא — כידוע).

שני פרושים לדבר, אחד, השטן שבא לסייען כמו שאחז"ל (כא) לטמא פותחין לו) סימא את עיניהם ובלבל את מוחם והוליכן שולל ונתן חכה לתוך פיהם והוליכן בדרך שרצה כאדם המנהיג את הגמל בנאקה שבחטמו.

טעם השני: שידעו כי אין ספרי הניקור מצויים כלל לא בחו"ל ולא בא"י ועשו במחשך מעשיהם בחשכון שלא ירגישו בהם וכל תורתו של דואג (זארגער — בלע"ז) היתה משפה ולחוך אבל בפנימית לבו ידע הלב כי עקלקלות הוא מפיץ, ואחריו רץ כצבי (היר"ש בלע"ז) למלאת מה שחסר הראשון ובין כולם נולד עג"ל הזה"ב שאין צריכין לנקרו וכריש גלי פירסמו שדרך דרך המשכילים לגרוע או להוסיף במצות ותורת ד' כאשר בידם.

זאת היתה לי לגמר החתימה כי הגיע הזמן להדפיס אידרא ספרי הניקור המובהקים ויראו כל רואה שמש למי החותמת ולמי הפסולים ולקיים בזה מה שכתב רבינו יונה בשע"ת כי המשפיל הרשעים ומגביה כבוד הצדיקים הוא קידוש השם הגדול ביותר.

פרק ה

קונטרס פרי תמרים

כשיש דין למטה אין דין למעלה !!!
 כן מבואר במדרשי חז"ל (מ"ר ר"פ שופטים)
 זאת אומרת כשבעלי עבירה מוקעים כאן אז מתבטלין כל
 הקטרוגים למעלה, ולהיפוך ח"ו....
 כעת כאשר כבר יצאו לאור עולם כל ספרי הניקור אשר עליהם
 נשענו מוסדי דור ודור כבר ניתן הזדמנות לכל אחד ואחד להוודע בחוש
 הזיוף הגדול והנורא הנעשה בקונטרס פרי תמרים חלק י"א זיוף כזאת
 אשר לא היתה כמוהו מיום שנבראו שמים וארץ עד דורינו.

לתת ציור אמיתי מסגנון הזיופים - ומספרן המדוייק נרשום את
 הזיופים תחת סוגים:

סוג א: במאה ושמונים ושלוש (183) מקומות העתיקו דברים
 מספרי הניקור (שנדפסו בתוך חיבור הדין) שלא כדת ממש להיפוך

ממה שנאמר שם דהיינו שהוסיפו או גרעו מלשון הספר באופן שונתנה המשמעות מן הקצה אל הקצה למה שנאמר שם.

את זה עשו על סמך שאין ספרי ניקור מצויים.

סוג ב: במאתיים וששים ושבע מקומות (267) פירשו כוונת מחבר הספר בדוחקים ופירושים המעוקלים ועקלקלים כרסיות שלא פירשו כן כל האחרונים המביאין דבריהם.

זאת נעשה לטשטש מוחות סתם בני אדם שאין שכלם מגעת להבדיל בין אור לחשך.

סוג ג: בשבעה וחמשים (75) מקומות לא נמנעו מלכתוב על דברי הראשונים כמלאכים צע"ג על מה שכתבו כי בגמרא ל"ג כן זאת אומרת שמביינין דברי חז"ל יותר מראשונים.

סוג ד: בשלשים ואחד (31) מקומות לא נתביישו לכתוב על גדולי האחרונים כמו המהרש"ל ובני דורו דלא כמהרש"ל, וכיוצא.

כל הנ"ל ועוד ועוד יתגלה לעיני הלומד בספרי הניקור ומעיין אח"כ בדבריהם ויפה אמר מנקר ישיש ומומחה עוד מדור הקדום כי ספר פרי תמרים אין לו תקנה אלא בשריפה ובפרהסיא דוקא כדי שלא תצא תקלה ממנו לדורות.

אנו מכריזין בכל כחינו זעקה גדולה ומרה מקצה העולם ועד קצהו האזינו השמים וארץ תבל ויושבי בה הספר פרי תמרים חלק י"א שיצא לאור חנוכה תשמ"ג ע"י צוות אברכים בעיר ברוקלין מלאה זיופים ושקרים מדיוטא התחתונה סילוף דברי אלקים חיים באופן נורא ומבהיל אשר עדיין תמיהין ושואלים היאך נעשתה כזאת אם לא ע"י טמטום הלב והמוח באכילת חלב שנים הרבה.

הסדר הנ"ל חילול השם עצום ונורא שאברכים עוסקי תורה ירהבו לעשות כזאת אין להם תקנה לכל הכותבים שם עד שיכתו רגליהם מעיר לעיר בלבישת שק ואפר ויכריזו בקול גדול!!! חטאנו — עוינו — פשענו במה שהפכנו דברי אלקים חיים לעסוק בהם כבכתבי פלסטר רח"ל. ולהכשיל עי"ז את הכלל כולו בחלב דאורייתא שעונשו בכרת כמ"ש כי כל אוכל חלב ונכרתה, וגדול המעשה יותר מן העושה. וכל המכשיל את הרבים חלקו עם ירבעם בן נבט וחביריו ואין לו תקנה עולמית עד שיתקן את אשר עוות. (וככה ימשיכו להכריז).

אנא חוסו נא על נפשותינו ונפש בנינו ובנותינו וכל משפחתנו ונפשות העשירים ששילמו בעד הכל בכסף מלא ועי"ז לא יכולנו לעמוד בעד תוקף יצרא דממונא ויצרא דכבוד השולטת על הכל בזה"ז (כסאות שרים שהובטחו לנו בתמורתו) אוי לנו למה שהגענו עי"ז, דלא בלבד שלא רואין סימן ברכה בהממון כמו שנאמר עושה משפט ולא ביושר בחצי ימיו יעזבנו וכפתגם העולם מה שמרויחין בשקר הולך לשלימזל, גם הפקרנו עצמינו לעולם הבא באיבוד עולמי להיות בשאול תחתיה עם כל המינין וכופרים שהפכו דברי אלקים חיים ללעג וקלס רח"ל ולא לזכות ח"ו כלל וכלל לגן עדן — ותחיית המתים — ועולם הבא — כמו שאחז"ל (ר"ה פ"א) דרשעים המכשילין הרבים ובפרט בקביעות נידונין לדורי דורות, וידענו את כל זאת כי הלא ת"ח אנחנו ולא עמי הארץ עכ"ז גבר יצרנו הרע — והפקרנו הכל עבור ממון וכבוד (געל"ט — און כבוד). ותחת זה שבעני בושת וקלון (וימשיכו עוד) אנא אנא חוסו — חמלו — ורחמו עלינו וזרעינו הלא לעולם הזה — שחפצנו בו לא השגנו הלואי הלואי שלא נאבד עכ"פ מעולם הבא.

וידיענו שאין התשובה מתקבלת אלא בתיקון המעשים ע"כ אנו מבקשים בכל לשון של בקשה שתדונו תיכף ומיד הפרי תמרים חלק י"א לשריפה ולפני עיניכם אשורף חבילה שלימה של קונטרס פרי תמרים ונא לפרסם זאת ברבים לכל אחד ואחד קטן או גדול שאל יהין שום איש אשר מזרע ישראל הוא לסמוך על הקונטרס פרי תמרים הנ"ל כלל וכלל ובכל מקום מוצאו לשריפה תשליכון אותו אין לו ביעור אלא בשריפה ובזכות שריפת הרע ננצל אנחנו משריפת הגיהנם הכוער כתנור אש וננצל גם מכרת הגוף והנפש והלואי ונזכה לתקן כל אשר פגמנו בזאת כי ידענא אשר על סמך הפרי תמרים עדיין אוכלין כהיום אלפי אלפים נפשות ישראל חלב גמורה שומו שמים ומי יודע אם יעלה עוד בידינו לתקן את זאת אוי לנו אהא על נפשינו מי יתן נפשינו מים ועינינו מקור דמעה ונבכה יום ולילה על המכשול הנורא והעצומה הנעשתה על ידינו להכשיל שארית הפליטה של יהודים החרדיים שניצולו מהשואה בנס בחמלת ד' למען יהי שארית לכלל ישראל ועכשיו באנו אנן בחוסר דעת לזבוח ולכלות בידינו את כל זאת לטמטם בני ישראל באכילת חלב שלבד גדול איסורו וענשו עוד מטמטמת הלב

והמוח עד כדי שמד רח"ל כמבואר בתשובת רשכבה"ג (דברי חיים ח"ב יור"ד סי' ז') ואפילו ההמון שהם שוגגים עדיין הטומטם נעשה כמבואר ביור"ד ס' פ"ז, ובאור החיים הקדוש סו"פ שמיני.

ומה יהי סופינו אפילו יחי' גבר שנין אלפין סוף כל סוף מלך במשפט יעמיד אותנו ולפניו נגלו כל תעלומות ואין עצה ואין תבונה נגד ד' כל התירוצים לא יועילו.

ההלואי שיהא הוידוי שלנו תשובה קלה עכ"פ להקל מהעונש הגדול. (וממשיכין) ואנו מקבלים על עצמינו בתור גלות לכפר על עונותינו לנוד מגולה לגולה ולעורר על המכשול הנורא של חלב ושלא לסמוך על המכשילין ומלמדי זכות על המסיתין, ולב יודע מרת נפשו כי אין דבר הקשה כל כך לנפש ישראל כמו להכשיל אפילו נפש אחד — אפילו עבירה קלה מדברי סופרים — ואפילו באקראי בעלמא כי אחריות החטא והפגם הנעשה ע"י החטא, וגם שאר עבירות הבאים בתוצאה (עבירה גוררת עבירה) הכל על חשבון המחטיא, עאכו"כ המכשיל הרבים באכילת חלב דאורייתא ודרבנן מה גודל פגמו עד לב השמים כי בזה הכשילו אלפי אלפים מיהודים כשרים מאמינים בני מאמינים שהן הן הכלל ישראל ובמה ?? באיסור חלב החמור שעונשו בכרת ומטמטם הלב והמוח והנשמה של כלל ישראל כולו ולא באקראי אלא דבר יום ביומו עד היום הזה עדיין הולכים ומחפטים בשגגה נפשות יקרות שבישראל החל מצאן קדשים ועד זקני ישראל ואיבדנו עי"ז כח הגדול של הבל פיהם של חשב"ר המקיים העולם כי הבל פיהם הבא מאיסור מאבד העולם כמבואר בספה"ק. ועוד נגרם לשכינה שתתלק מישראל ח"ו כמבואר בגמרא אפילו במאבד נפש אחת וכל העבירות הנעשין ע"י רבבות אלפי ישראל מחמת הטומטום הנ"ל הכל על חשבונינו נזקף אי אפשר לנו בעצמינו להבין היאך אבדנו שכלנו אז אבל בעוה"ר כשלנו והכשלנו אחרים.

ואנו מבקשים בכל לשון של בקשה עורו נא התעוררו נא בעד נפשיכם ונפש בניכם ובנותיכם ועמדו על השער בקומה זקופה שיתוקן הניקור בגבולכם ושיסדרו הניקור בסדר הניקור המקובל דור אחר דור, וגם בשחיתות ובדיקות ומליחת בשר תזהרו מאד כי רבים חללים הפילה השוחטים הקלים (כמ"ש בשו"ת ד"ח ח"ב יור"ד ס' ז') והן הנה היו מכתת המסייעין ומחזקין ידינו בניקור המקולקל והמזיוף שהפצנו,

והשומר נפשו שלא יפול לרדת שחת לא יגע לבשר עד שידע בכירור גמור ואמיתי סדר השחיטה ובדיקה כמתיונות שהוא דבר הנדיר בעוה"ר בזה"ז וע"י יראי השם אמיתיים ובניקור מליחה והדחה אמיתית וזולתו לא ירים את ידו לטעום טעם בשר כמ"ש האמור דגם המסתפק אם הבשר מנוקד כראוי הר"ז ספק איבוד הנפש (וממשיכין).

וכ"ש שתזהרו שלא לנגוע במקצוע השחיטה וניקור לחוות דעתכם להקל כי נפש ונפש ביתו תלויין אז על המשקל. ובשעה שתתנזרו מהבשר נא תאמרו בפה מלא ככה: יה"ר מלפני אבינו שבשמים שבזכות שאנו נפרשים מאכילת בשר שיש לפקפק בכשרותן מטעם חלב — נבילה — טריפה — ודם יעמוד זכות זה לכותבי פרי תמרים חי"א שלא תרד נפשם לשאולה כמו כל מחטיאי הרבים. כי בכח התעוררותן החלטתי להתנזר מבשר ויהא זה תשובת המשקל למה שהחטיאו רבים באכילת חלב המטמטם נפש רוח ונשמה, ויה"ר שלא תרד נשמתן שחת לשאול תחתי ויזכו עוד לחזות בנועם ד' ולבקר בהיכלו וכו' וכו'.

והשומר נפשו ירחק בזה"ז מאכילת בשר מכל וכל כמ"ש הגאון הנורא מהר"ש אבוהב (מוכא במ"א כמ"פ) דלולא שיש בהן צורך מוטב הי' לגזור עליהן שלא לאכלן מגודל המכשילה שיש בהן יותר משאר חלקי התורה בכל דור ודור ממש ובפרט עתה בעיקבתא דמשיחא. והשומע לנו ישכון בטח טוב לו בעוה"ב וגם בעוה"ז כי יאריכו ימיו ושנותיו כמו שהעידו הרופאים בזה"ז כי אכילת בשר בהמה הנוצרים ומתגדלים במדינותינו רעים מאד מאד לגוף האדם ועי"ז באים כל חולאים ופגעים ומקריים רעים. והבורח מן אכילת בשר כבורח מן הארי אשרו בעוה"ז וטוב לו לעוה"ב.

עד כאן נוסח הכרזת כותכי פרי תמרים אם ירצו לתקן את אשר הכשילו הרבים.

פרק ו

קריאה דחופה אל הרבנים וראשי ישיבות

בקשה גדולה אל כל הרבנים החיים אתנו לאוי"ש בין שבארץ ישראל בין שבארצות הברית (אמעריקע) בין שבאיראפא וכל שאר מקומות שגלו ישראל בין היחידים בין הארגאניזאציעס היראים וכל הקהלות ושאר קבוצות רבנים חרדיים לצאת בקול קורא

בשוקים וברחובות קריאה הזועקת זעקה גדולה ומרה אל כל אחינו בני ישראל די בכל אתר ואתר לבל יהין שום איש אשר עמדו אבותיו על הר סיני לתת לרגל המשחית לכא אל בתיהם ולבער מבתיהם קונ' פרי תמרים חלק י"א לבערו ולשרפו.

חיבור זה יהי נדון כספרי השכלה שבכערלין שעקרו גופי תורה. וגם שיזהרו התלמידים — והמנקרים — והמשיגים בנפשם שלא להסתכל כלל וכלל בפרי תמרים ח"י"א הנ"ל לא להחמיר ולא להקל כי בנפשם הוא ואחריות כל הצבור על צווארן ולא יגעו בספר ההוא פן יספו בכל חטאתם ואשמם.

גם יגביהו צעקה גדולה נגד הכותבים (כזבים) שבספר פרי תמרים ח"י"א על גודל החילול השם ותורתו הקדושה כי אורייתא קוב"ה וישראל חר הן, וכאן בספר זה נתחללו והושפלו עד לעפר ממש כבוד שלשתן.

כבוד התורה ע"י הפיכת דברי אלקים חיים שבתורה הקדושה לעשות בו כטוב בעיניהן ולשחוק בעיניהם מה שנאמר בתורה כל חלב לא תאכלו.

כבוד שמים ע"י שלקחו כלי שעשעו של הקב"ה ושכאותיותיו נבראו שמים וארץ וכל העולם נברא בשבילו וקבלוהו ישראל מפי הקב"ה בהר סיני עשו אותה ככדור משחק שהנערים ישחקו בו ולעשות בו כטוב בעיניהם אין בזיון גדול מזה להראות כי מה שחביב כל כך בעיני הקב"ה ומתפאר בו, נעשה בעוה"ר ככלי משחק וכתב פלסטר רח"ל השם ירחם.

כבוד ישראל להכשיל זרע ישראל קדושים — המוסרים נפשם על מנהג ישראל — בחלב דאורייתא שעונשו בכרת ולומר על אסור מותר ועל עבירה מצוה.

קריאה דחופה

אחינו בני ישראל אשר דבר ד' ותורתו יקר בעיניהם מתבקשים לשים שק במתנם ולכסות באפר ראשם ולישב על הארץ ולבכות מרה על חורבן הקודש והמקדש שנתחלל מחדש בימינו ע"י ההירוס בג' דברים הנ"ל הקדושים לנו מכל קודש !!!
 ואם עיני ומנהיגי העדה לא יעשו זאת מי יעמיד לנו בפרץ ומה יעשה הבן שלא יחטא ולמחר יקומו נערים אחרים ויכתבו כירורים על דיני עריות בכריתות ומיתות בי"ד כטוב בעיניהן ואין מי שימחה, ולמה לא יעשו כן אם הכל עובר בשתיקה?
 והיאך יתחנכו הדור הצעיר הרבנים הצעירים להתנהג בחזק יד נגד מהרסי הדת ומחריבי התורה אם לא יראו כן אצל הרבנים הזקנים ומי יודע באיזה נסיון רוצין לנסות עוד את הכלל ומי יקום אז כגבור מלחמה להשפיל עוקרי התורה.
 ברור לנו כי שתיקת הרבנים באה על שנעלם מהם לגודל טירדתם לפי שעה כל הנ"ל, וגם נתעלם מהם דחז"ל מה שכתבו בחומר הדבר שלא לעבור בשתיקה בשעה שבאין לחלל התורה וכל הקודש לנו והיא לך מקצת מדחז"ל:

חיוב תוכחה ומחאה מש"ס, זה"ק ומדרשים

- (א) כל מי שאפשר למחות באנשי ביתו ולא מיחה נתפס על אנשי ביתו. כאנשי עירו נתפס על אנשי עירו. בכל העולם כולו נתפס על כל העולם (שכת נד:).
 (ב) מתוך שהי"ל לפנחס למחות לחפני ולא מיחה מעה"כ כאלו חטא (שכת נה:).
 (ג) מי שיש סיפוק בידו למחות ואינו מוחה הקללה תלו"י בו (ירושלמי שבת פ"ה).
 (ד) בשביל ד' דברים נכסי בעלי בתים נמסרין למלכות, (ואחד) על שהי"ל סיפק בידם למחות ולא מיחו (סוכה כט:).
 (ה) הואיל והווי יתבי רבנן ולא מחו ביי ש"מ קא ניחא להו (גיטין נו:).
 (ו) אבנר נענש (בהריגה) מפני שהי"ל למחות בשאול ולא מיחה (סנהדרין כ:).
 (ז) יהושע בהן גדול לבוש בגדים צואים שהיו בנוי נושאים נשים שאינן הגונות לכהונה ולא מיחה בהן (סנהדרין צג:).

ח) בצדקו כתיב ויעש הרע בעיני ד', שהרי בידו למחות ולא מיחה (סנהדרין קג.).

ט) למד אדם ולימד, ושמד ועשה, והי' סיפק בידו למחות ולא מיחה הר"ז בכלל ארוד — לא למד אדם ולא עשה ולא שמד ולא לימד לאחדים ולא הי' סיפק בידו למחות ומחה הר"ז בכלל ברוך (ויקרא דבה כה).

י) א"ל הקב"ה (למה"ד) הללו צדיקים גמורים והללו דשעים גמורים, א"ל הי' בידם למחות ולא מחו א"ל גלוי וידוע לפני שאים מיחו בהם לא היו מקבלין מהם, א"ל אם גלוי וידוע לפניך לפנייהם מי גלוי ולפיכך הי"ל למחות ולהתכוונות על קדושת שמך ולסכול הכאות מישדאל (תנחומא תזריע ט).

יא) קח את כל דאשי העם והוקע אותם, בראשי העם תלה על שלא מיחו בכני אדם (תנחומא בלק יט).

יב) ומי הרג אותם, פנחס, שהי' סיפק בידו למחות ולא מיחה, וכל מי שסיפק בידו למחות ואינו מוחה להחזיר ישדאל למוטב כל דמים שנשפכין בישדאל נשפכין על ידיו (ילקוט שופטים סח).

יג) הי"ל לסנהדרין גדולה שיקשדו חבלים של ברזל כמתניהם ויגביהו בגדיהם למעלה מארכובותיהם ויחזרו בכל עיירות ישראל, יום אחד ללכיש, יום אחד לעגלון, יום אחד לחברון, יום אחד לירושלים, וילמדו אותם דרך ארץ (שם).

יד) לא חרבה ירושלים אלא בשביל שלא הוכיחו זה את זה (שבת קיט:).

טו) האי צורבא מרבנן דמדחמין ל" בני מתא לאו משום דמעלי טפי אלא משום דלא מוכח להו במילי דשמיא (כתובות קה:).

טז) בעיקבתא דמשיחא אין תוכחה (סוטה מט:).

יז) מפני מה זכה ידבעם למלכות מפני שהוכיח את שלמה (סנהדרין קא:).

יח) יאהב את התוכחות, שכ"ז שחוכחות בעולם נחת רוח באה לעולם, טובה ובדכה באין לעולם, ורעה מסתלקת מן העולם (תמיד כה:).

יט) כל המוכיח חבירו לשם שמים זוכה לחלקו של הקב"ה ולא עוד אלא שמושכין עליו חוט של חסד (תמיד כה:).

כ) כל היודע להוכיח ומוכיח את הדבים, הרי הוא עושה קודת רוח לפני קונו (תנא דבי אליהו רבה ג).

כא) מי שיודע שחבירו דשע ומחניף לו ומלא עונות ואומר לו צדיק אתה דאוי שיבאו עליו כל הקללות שבתורה, אבל מי שמוכיח חבירו שיחזור בו נוטל

ברכות אותו המתוכת, אם קבל עליו וחוזר בו גם הוא מקבל ברכות (ילקוט דברים תשצג).

(כב) וכי יש אדם ששונא בנו אלא מתוך שאינו מוכיחו על התורה והחכמה ודרך ארץ עתיד לשנאהו אבל אם מוכיחו נעשה אוהבו (ילקוט משלי תתקנ).

(כג) באותה שעה עמדה מרת הדין ואמרה לפניו אף הצדיקים שבחוכה כתוב על מרתם תי"ו של דם. תי"ו תמות, השיב הקב"ה ואמר להם למה. א"ל מפני שלא הוכיחו את בניך בדברי תוכחות ולא אמרו להם לבל יחטאו, השיב הקב"ה גלוי וידוע לפני שאם היו מוכיחים אותם לא היו שומעין להם, השיבה מדה"ה אע"פ שלא היו מקבלים מהם הי"ל להוכיחם. מיד שתק הקב"ה וחישב את כל הצדיקים שהיו באותו הדור בירושלים כרשעים, ונשתלחו על ירושלים ו' מלאכי חבלה וחבלו (אותיות דר"ע א).

(כד) מי שבידו להוכיח ואינו מוכיח נלקה בצרעת (זוה"ק ח"ג דף מו:).

(כה) הצדיק מזדרז לילך אל הרשעים להשיבם מעונם ומודיע להם הדין של מעלה ועונש הגיהנם, ואינו נותן שינה לעיניו ביום ובלילה עד שמוכיח אותם ומביאם שישובו בתשובה (זוה"ק ח"א כ:).

(כו) כל ישראל ערבים זה בזה (תורת כהנים בתקוני פ' ז).

(כז) אפילו צדיקים גמורים נתפסים על הדור וכו' על שלא מיחו ברשעים (תנחומא משפטים).

(כח) אחד מהדברים שלפי גודל החטא אין הקב"ה מספיק בידו לעשות תשובה, מי שאפשר בידו למחות באחרים בין יחיד בין רבים ולא מיחה אלא יניחם בכשלונם (רמב"ם ה' תשובה פ"ד ה"א).

(כט) חייב אדם למחות בעוברי עבירה וכל מי שאינו מוחה ובידו למחות נתפס באותו עון (רמ"א ביו"ד של"ד סעי' מ"ח).

(ל) אין הגזירה אלא על מי שיש בידו למחות ולא מיחה (ילקוט רות עה"כ וימת אלימלך).

(לא) כל האומר שלמה חטא אינו אלא טופה והכתיב ויעש שלמה הרע וכו' אלא מפני שהי"ל למחות בנשיו ולא מיחה מעה"כ כאילו חטא — אמר רב יהודה אמר שמואל נוח לו לאותו צדיק שיהא שמש לד"א ואל יכתב בו ויעש הרע בעיני ד', וכי רש"י ח"ל: שמש לחטוב עצים ולשאוב מים בשכר לע"א ואל יכתב בו דבר זה ללמדך שקשה התוכחה במי שבידו למחות (שבת נו:).

לב) ע"ז נענשו אנשי פלגש בגבעה, אמר להן הקב"ה בכבודי לא מחיתם, על כבודו של בשר ודם מחיתם (סנהדרין קג:).

לג) הא דכתיב והכרתי ממך צדיק ורשע בצדיק שאינו גמור כיון שהי' בידם למחות ולא מיחו הוי להו כצדיקים שאינם גמורים (ע"ז ד:).

לד) יען שאהרן לא מיחה במשה (במי מריבה) כי נהג בו כבוד כתלמיד לרב, ואין חולקין כבוד לרב במקום שיש חילול השם, ועל שלא מיחה נלקה כיוצא בו (מדרש תנחומא, חקת).

לה) מזה (מפנחס) ילמוד האדם שיקנא את קנאת ד' צבאות כשרואה איזה חילול השם או חילול התורה, דאה איך החזיקה לו השי"ת טובה וחנות וברית שלום עכ"ל (של"ה הק' בעשרה הילולים).

לו) מ"ש בתנחומא ראה, דהרכה כשרים היו בדור כמו נח ונמחו עם הדור, הטעם שנמחו אותם הכשרים משום שלא מיחו, משא"כ נח שמיחה בהם כמו שארז"ל בב"ר עה"כ שנוא בשער מוכיח (החיד"א בחומת אנך פ' נח).

לז) מי שאינו מחזיק במחלוקת על המתייצבים על דרך לא טוב ומושכי העון הרי הוא נענש מפשעיהם לכל חטאתם, ועובר בלאו שנאמר ..ולא תשא עליו חטא" וכו' וחובה על כל ירא אף כי אוהב טהור לב להעיר קנאה וכו' עכ"ל (שע"ת לר"י שער ג, אר"י נט).

לח) כ' הרמ"א ביור"ד של"ד בסופו ובחומ"מ סי' יב, מתשובת מהרי"ו סי' קנו, דמהגו עכשיו שלא למחות בעוברי עבירה משום שיש סכנה בדבר, מזה דשו רבים וכהיתרא דמו להם לחנוף לאשר לו שם ויד קצת אצל שום שררה או שאר תקיפות אע"ג דלא בדי היזקא, ע"כ תפוג תורה, ולענ"ד טעות גמור הוא זה ודברי מהרי"ו לא נאמרו אלא בבדי היזקא ואי לא תימא הכי בטלת לא תגורו מעיקרא דודאי לא נאמר לא תגורו כ"א בדאיכא מקום לירא כמ"ש בנדה דף סא, וכע"ז בשו"ת הרשב"א הובא ב"י חו"מ יב, וכו', ושופט הממונה על ישראל לרדות העובדים ומקיים לא תגורו יזכה למחיצת פנחס המקנא, ורעה אליו לא תאונה, (עכ"ל פת"ש בשם בכו"ש).

לט) אל תקנא בעושי עולה, דכל מאן דחמי עובדיהון ולא קני לקוב"ה אעבר על תלת לאוין, בגין כך בעי ל"י לבר נש לאתפרשא מנייהו ולמסתא אורחי' מנייהו עכ"ל (זוה"ק ח"א דף רלט:).

מ) כל ההוא בר נש דמקני ל"י לקב"ה לא יכיל מלאכא דמותא לשלטאה ב"י כשאר בני נשא (שם דף כט:).

מא) כל מי שיש בידו יכולת למחות ומוחה ונוקם נקמות מהרשעים בעוה"ז,

הקב"ה כודת עמו בדיח ולודעו אחריו כמו שעשה פנחס (ראשית חכמה שעה"ה פי"ב בשם הר"י אבוהב זצ"ל).

מב) החטא הקטן כשיסכימו עליו דעת הרבים והרח ניתנה בבחי דיניהם שלא למחות בו, הנה הוא זמה ועון פלילי וחטאת הקהל כולו, ולא ניתן למחילה אם לא בפורעניות הקהל והוא ה"י עון סדום (ס' העקידה שער כ).

מג) מחוך שלא מיחו בעובדי עבודה למדו הרודות מעשיהם (רש"י סוטה מא:).

מד) מי שבידו למחות ולא מיחה נתפס על חטאו זה דבר ברור מד' דבורינו גם מן הכתוב וכו' והעובר עליה ולא הוכיח בטל עשה, ועוד שהוא מכת הרשעים שעושין כן (חינוך מצוה דלט, וע"ע בשל"ה תחלת ספרו).

מוגה

מה) אשמה של ישראל תלויים בראשי דיניהם (ילקוט יחזקאל סי' שכא, וילקוט דברים תח"ב).

מו) בן אדם דפה נתחייב לבית ישראל ושמעת מפי דבר וגו' ולא דברת להזהיר רשע מדרכו הרשעה לחיותו, הוא רשע בעונו ימות ודמו מידך אבקש (יחזקאל ג).

מז) ויתכן שגם משה נכון לבו בטוח בצדקת אחיו (אהרן, בהעגל) שכוונתו לא היחה לדעה אבל על אשמת העם האשים אותו, כי ה"י ראוי להוכיחם והם נכסלו על ידו (דמב"ן תשא עה"כ מה עשה לך העם הזה).

מח) מפני מה מתים ח"ח בלא זמנם מפני שהם בחיים בעצמם שאינם נוקמים ונוטרים כנחש על דברי תורה ויראת שמים (אדר"נ פכ"ט).

מט) היו גדולי ישראל רואין דבר עבודה והופכים פניהם ממנו, אמר להם הקב"ה חבא שעה ואני עושה לכם כן (מדרש דבה איכה — עה"כ ויצא מבת צי"ן).

נ) ולסיום הרבדים: אעתיק מ"ש הלוחם הגדול מוהר"ד חיים סופר זצ"ל בספרו הבהיד שעדי חיים דף ו, ע"ב, ח"ל: או' מיום הדין ואוי מיום התוכחה בבוא עת מועד לכל חי, וכי יפקוד ד' על מעשי אנוש ועל פעולות אדם שיחופש ויבצא כתוב: צדיק זה חלל שבת, חסיד זה עבר על נדה, ירא אלקים זה עבר על נבלה וטריפה ושעטנו, קדוש זה עבר על א"א, וישתוממו כל אנשי אמונה וישאלו הלא הדרו חמים פעלו, ויענהו ד' בסעדה: הלא ה"י בכחך למחות באיש פלוני אלמוני רשע, מדוע לא זכרת אותו ולא פקדת עליו אשמו וכו' עכ"ל.

וע"י שתיקת הרבנים שפטו הכלל ישראל, דמדשתקו רבנן ש"מ דניחא להו, ועל סמך זה נתפטמים עוד כהיום הזה רבבות נפשות מישראל באכילת חלב החמור דכר יום ביומו.

ומה גם אחר שנתגלה ביתר שאת הזיופים הנוראים שבקונטרס פרי תמרים הנ"ל מה יאמרו הבריות היכן הם הרבנים עיני העדה למה שותקין כאשר רואין נגד עינינו עקירת התורה בריש גלי בעזות נוראה כזה וחילול השם בווער כאש בלהבת עד לב השמים. וכי תאמר מה דהוה הוה אין זה רק פטפוטי היצר שהרי המכשול עדיין גוברת והולכת מיום ועדיין נתפטמים אלפי נשמות ועדיין מתטמטמים לבות ומוחות של צאן קדשים עתידן של ישראל בדור העתיד והרבנים עומדים מן הצד כאילו אין הדבר נוגע להם לא! ולא!.

דעו נא כי אותן העדיין אוכלין מענה בפיהם למה רוב הרבנים שותקים? ועל סמך זה אנו אוכלים! כל רב וראש ישיבה יש תחת דגלו מספר אנשים הצייתין לכל היוצא מפיו וכפי השפעתו כך אחריותו וכל שמדלג על המחאה אשמת בני ישראל בראשו תלויין וכמו שכתבתי לעיל.

וטוב שיצייר כל אחד ואחד לנגד עיניו ציור של ממש מהנעשה לאחר מאה ועשרים שנה כפי שקבלנו מאבותינו ומובא בזה"ק, ואותיות דרע"ק, וראשית חכמה, ועוד.

וננסה לצייר לפנינו ציור של דין וחשבון מרב או ראש ישיבה ת"ח ויר"ש שישב כל ימיו באהלה של תורה ולא שח שיחת חולין מימיו רק בתורת ד' כל היום יהגה:

(דין וחשבון לפני בי"ד של מעלה)

הב"ד: האם עסקת בתורה?

הרב: ודאי עסקתי! וקורות ביתי וגם עדי הארון שבקברי שנעשו משלחן שלמדתי עליה יעידון ע"ז.

הב"ד: התפללת כל יום בציבור

הרב: פשיטא וע"ז יעידון בעלי בתים שכבית מדרשי

הב"ד: עסקת בחסד

הרב: יותר מכפי כחי וכל שנעזרו על ידי יעידו ע"ז

הב"ד: הנזהרת ממאכלות אסורות

הרב: ודאי! לא אכלתי רק הנאפה והנתבשל במטבח שלי הפרטי ולא מן הנמכר בשוק כלל וכלל לא.

הב"ד: הלא אכלתם חלב דאורייתא!

הרב: מלאך של שקר העיד זאת כי מעולם לא אכלתי אפי' בשר בהמה והיאך נכשלתי בחלב.

הב"ד: כאן עולם האמת ואנו שונין דכרינו אתה אכלת בכל יום ובכל שעה ובכל רגע ממעט לעת תדיר בלי הפסק רגע — חלב — ובמזיד גמור.

הרב: (נתכרכמו פניו ונתחוררו כש לג כל ארכובותיו דא לדא נקשן ומשתומם במחשבותיו על הטעות הנעשה ופותח פיו ואומר) אולי נתחלפו השמות ומדברים כאן מאיש אחר ששמו כשמי?

הב"ד: (בכת צחוק על פניהם) אין כאן שום טעות כלל, ונסביר לך הלא אתה שמעת הרבה פעמים התעוררות בענין חלב הבא מרבנים דפקיע שמייהו והי' בידך לחקור הענינים בפרט כשיצא לאור הקונטרס פרי תמרים המקולקל והמרשיע ועליה סמכו כל הקצבים הלא בידך היתה ללמוד מקצוע הניקור מפי הספרים הקדמונים שהרי ת"ח ועוסק בתורה הנך והיית יכול לברר הצדק עם מי ולפרסם זאת וכיון שלא עשית זה ושתקת דנו הרבה אנשים הסומכין ונוטין אחר דבריך כי מסתמא הכל כשר. וכיון שכך אתה צריך ליענש בשבילם.

הרב: אבל הלא לא אמרתי לשום אחד חוות דעת לא לכאן ולא לכאן והייתי נייטראל.

הב"ד: אמת הדבר שלא התנהגת כהרבה רבנים שבלי יודעם בין ימינם לשמאל חוו דעתן בפירוש או ברמז שהכל כשר ואין צריכין לחוש לרינון. ועונשן חמור אלפי אלפים יותר מעונשך כיון שבפועל ובמעשה הכשילו הרבים ואין חילוק לן בין איסור כרת זה לאיסור כרת אחרת והד"ז כרב המורה להתיר איסור גדה רח"ל בלי ידיעת הדין, ועונשם קשה ומרה בלי תכלית וחקר אם לא יתקנו את אשר עוותו, עוד כם נשמתם.

אבל מכל מקום שתיקת הרבנים שאחזו בפלך השתיקה משמשת כהודאה, בעיני ההמון כי ההמון דרכם לסמוך להקל בדבר שלא חוו הרבנים דעתן להחמיר וע"ז אתה צריך לעמוד על עונשך. דמדתקו רבנן ש"מ דניחא להו ועל סמך זה אוכלין יום ויום חלב רבבות כזיתים.

הרב: אבל מה זה שמענישין אותי כאילו אכלתי בכל רגע ורגע — מכ"ד שעות של יום — חלב מהו החשבון והלא ליצנות לומר שבעת השינה כאילו אכלתי חלב.

הב"ד: דע לך כי כל רב או ראש ישיבה או מנהיג ומשפיע נענש לפי הנפשות הנשפעים מדיבורו ולא לכד המתפללין בבית מדרשו אלא גם בקצה העולם אם יש אחד שהי' נמנע מחלב אילו הי' שומע רב זה צועק כי חלב בכשר, גם על זה נענש הרב כשלא צעק והר"ז בכלל משאחז"ל (שבת נ"ד) כל שבידו למחות ולא מיחה נתפס על אותו עון, וע"כ היות שבכל רגע ממעל"ע נמצאין נפשות שעוסקין אז באכילת כשר נחשב בשמים כאילו אתה אכלת ממש אז באותו רגע הכשר עם חלבו.

וכדי שתכין החשבון ומיצוי עומק הדין, דע לך! שעונש על רבנים — משפיעים — וראשי ישיבה יפרד לד' ראשים זו למעלה מזו:
 (1) רבנים שהפליטו מפיהם שאין לחוש על קול הרינין עונשן היותר חמורה מי ביקש מידן לחוות דעתן כמה דלא ידעו ואם כמה שלמדו אין יודעין להבחין בין טוב לרע בלי סיעתא דשמיא עאכו"כ במקצוע שלא עסקו ולא עמלו בו כלל, ולפעמים הנגיעה דוחקתן לומר מה שאמרו אבל בעולם הבא אין עצה ואין תבונה להציל מרדת שחת ושוגג קרוב לפשיעה הוא, והפושע ממש כאיסור חלב גהינם כלה והוא אינה כלה.

(2) הרבנים שאין מתערכין כלל בכל משא ומתן של מערכת החלב אבל בכיתם אוכלים כשר בהמה, והרכה אנשים חוקרים ע"ז ודנים מעשה רב מהם להקל באכילת כשר עם חלב, ורב זה אע"ג שלא הורה בפיו אבל אבן מקירו זועק למרחקים בבית הלזה אוכלין כשר ואין חוששים לרינון עאכו"כ שמותר להמון העם לאכול, וכל חטאת בית ישראל הנכשלין עי"ז על חשבוננו נזקפין. ועליו לקבל עונשן. דאחז"ל אדם חשוב שאני, דממנו יראו וכן יעשו.

(3) רבנים שנוהרים בכיתם שלא להכניס כשר בהמה מפאת חומר אכילת חלב ואכזרייהו דילי' אבל אינן נזהרין במוסד שלהם ומניחין שם כשר הבהמה ורכים מורין לעצמם היתר על סמך זה.

(4) רבנים שנוהרים כמאד לעצמן וביתן ומוסדותיהן אבל עדיין אין מוחין בפומבי על המכשול הנורא ואילו היו מוחין היה קולם נשמע

להרבה הרבה נפשות במדינתם וכשאר מדינות והיו מצילים מאות נפשות מישראל לכה"פ מרדת שחת.

הב"ד: ודע כי עונשך מר מאוד כי הנך כעת בכלל ארור וא"א לך לישב כג"ע במחיצת שאר צדיקים דאין ארור מדבק בכרוך.

הרב: הלא לא עברתי שום עבירה שנאמר עליה כתורה ארור
הב"ד: מדרש מפורש הוא "למד אדם ולימד ושמר ועשה והי' סיפק בידו למחות ולא מיחה הר"ז בכלל ארור" (ויקרא רבה כ"ה).
הרב: אבל אהה הלא לא הי' בידי למחות והלא לפני כ"ד של מעלה גלוי וידוע ההלוך ילך בעוה"ז ומה שמאיימים הרבנים בכל מיני פחדים.

הב"ד: אי"ז טענת פטור כלל דמבואר במדרש (תנחומא תזריע ט') "ולפיכך הי"ל למחות ולהתכזות על קדושת שמך ולסכול הכאות מישראל" דו"ק בלישני' לסכול הכאות מישראל.

הב"ד: ובזה עדיין לא נגמר הכל עתיד אתה ליענש על ביהמ"ק שהחרכת

הרב: מה זאת? והלא לא הי' כלל ביהמ"ק בימי

הב"ד: התוכל לפרש לן כוונת מאחז"ל כל מי שלא נכנה ביהמ"ק בימיו כאילו נחרב בימיו.

הרב: ע"כ הכוונה דאילו לא היה בימיו אותן החטאים שבשכילן נחרב ביהמ"ק ודאי הי' נכנה מחדש, ומדלא נכנה ש"מ עדיין השטן מרקד ואילו הי' ביהמ"ק קיים אז הי' נחרב.

הב"ד: יפה דברת ומה"ט צריך אתה ליענש כאילו החרכת ביהמ"ק דאחז"ל (שבת קי"ט:) לא חרבה ירושלים אלא בשכיל שלא הוכיחו זה את זה.

הרב: פלא נפלא מעולם חשבתי כי רב אשר יושב באהלה של תורה וכל העם עונין אחריו מקודש ואהוב וחכיב על הבריות הוא היותר גדול וצדיק, והרב אשר קולו ניתן כתוכחה לעם ד' ומרננין עליו ומלעיוזין עליו ומקללין לו ש"מ שאי"ז דרך האמיתי דודאי אילו הי' דרך האמת כן ודאי היו נותנין חינו בעיני הבריות - מן השמים.

הב"ד: היאך שכחת גמרא מפורשת המראין בהיפוך ממה שאמרת איתא (כתובות קה:) האי צורכא מדרכנן דמרחמין לי' בני מתא לאו משום דמעלי טפי אלא משום דלא מוכח להו במילי דשמיא. וידענו

היטב גודל הנגיעה שהיו לך ולרבנים כמותך להיות אהוב וחביב בעיני הבריות ולפיכך חדלת מלהוכיח ודבר זה נקרא עובד עבודה זרה בטהרה כי שמת כבודך למעלה מכבוד שמים וכחס על כבודך שתקת בראותך העם נכשלין רח"ל באיסורים היותר חמורים.

הרב: אבל למה אחריות אחרים עלי יותר מסתם בן אדם שאינו נענש כל כך בשביל אחרים? הכי בשביל שישבתי כל היום ועסקתי בגירסא ולימדתי עם אחרים יהא עונשי חמור מסתם הדיוטות.

הב"ד: כך אחז"ל (תנחומא בלק י"ט) קח את כל ראשי העם והוקע אותם, בראשי העם תלה על שלא מיחו בכני אדם. וכן אמרו (תנחומא משפטים) אפילו צדיקים גמורים נתפסים על הדור על שלא מיחו ברשעים. ועוד אמרו (מדרש איכה - עה"כ ויצא מבת ציון) היו גדולי ישראל רואין דבר עבירה והופכים פניהם ממנו, אמר להם הקב"ה תבא שעה ואני עושה לכם כן.

הרב: ולמה הצדיקים המוחזין כ"כ נרדפין הן?

הב"ד: עי' בבכור שור (שבת קמ"ה) שכ' כי הטמאין יש להם דריסה משא"כ הטהורים שהן נדרסים מן הטמאים וגם מדת הצדיקים להיות מן הנעלבים ואינן עולבין.

הרב: ולו יצוייר אילו לא הי' בידי לברר עם מי הצדק בענין החלב עם המכשירים או עם המערערים הצועקים כל היום וכי אסור לי לאכול הבשר?

הב"ד: אסור לך באיסור גמור!

הרב: למה?

הב"ד: ראשית - אם הצועק צועק חלב דאורייתא סוף כל סוף

ספיקא דאורייתא הוא ולחומרא.

שנית - הלא ידעת שמבואר בספרי (וברש"י פ' תצא) דגדול המאבד הנשמה מהמאבד הגוף (גדול המחטיא יותר מההורג) ואם יראת לצאת ברחובות בלילה פן יפגעך גולן או רוצח, וגם עשית כמה בריחים ומנעולים (שלעסער) ועוד סגולות שלא יוכלו הגנבים לבא לביתך אע"ג שגם זה ספק אם יבואו מ"מ עשית כל הפעולות שבידך לעשות להשמר מהגנבים שודדי לילה שבאין עבור ממון בלבד, א"כ חייבת לעשות עכ"פ כ"כ שמירות לנשמה שלך להשמר מהקליפות וסט"א המייעצין לך להתפטם ממאכלות אסורות ולהרוג נשמתך ונשמת זרעך

לעד ולעולמי עולמים, איזה שמירה עשית שלא יבואו שורדי נשמות לגזול נשמתך מעולם הבא ואם על עולם הזה של שבעים שנה דאגת כל כך הרבה למה לא דאגת על איבוד נשמתך לאלפי אלפים ורבבות רבבות שנים עד אין קץ וחקר.

(הב"ד ממשיך)

ואמור נא לנו כשבא פלוני ללות מעות ממך כמה פעולות עשית להיות בטוח שיחזיר לך ההלוואה, ואם הי' אחד אומר לך שכמדומה לו כי פלוני הלוה אינו משלם הלוואתו בנקל היית מונע את עצמך מלהלוות לו אפילו מצד הספק בלבד, ואם כך נפחדת על איבוד הכל הכלים הנאבד מהר למה לא דאגת על איבוד נשמתך?

ואם למשל ראובן הי' מכה את בנך מכות רצח בשוק עד שפיקות דמים ונתגלה אח"כ כי בטעות עשה כן שסבר שאתה גנבת ממונו ואח"כ נתברר לו שאינו כן, האם לא היית נוקם ונוטר בו כנחש ושומר שנאה בלבך. והיאך נוותר אנחנו על מה שאכלת חלב והרגת נשמתך אע"ג שהי' בטעות. וקרוב לפשיעה כיון שהזהירו בפרהסיא שישמרו מאכילת הבשר כי ארס החלב טמון בקרבו.

(הב"ד ממשיך)

עוד שאלה נשאל אותך, הכבר שכחת כשנתרעשה הארץ כשנמצא איזה מכשול באיזה מאכל או משקה והמכשילים תירצו עצמם שטעות נעשה ולא רצית לקבל שום תירוץ כי טעות כזה אסור להתרחש. ואיך מותר לך לטעות ולפטם נשמתך בחלב שהוא שורש הטומאה והסט"א?

ולמה שכחת ממעשה שאירע כשנתגלה לרבים שצריכין להשמר מלאכול תרופה פלונית כי הרוצחים שמו סם בקרבו ומנעו הרבים מלאכלו אע"ג שהי' רק ספק בכל קופסא חדשה אולי אין בזה סם כי לא נתברר הדבר רק מאיזה צלוחית שמצאו סם בקרבו (טיילענאָל בלע"ז - המו"ל) ואי"ז ראי' כלל על הכל, אעפ"כ כ"ז שלא נתברר בכירור גמור ובהחלט כי כבר נתבטל הדבר ועשו שמירה ע"ז לא אכלת, ולמה אכלת בשר? כשרב אחד צועק חלב בקרבו! סם בקרבו! כל עוד שאין לך כירור שאין עוד סם בקרבו?

(ועוד ממשיך הב"ד)

אם תרצה לידע עד כמה מענישין בב"ד שלמעלה עי' בשם הגדולים להגאון הקדוש החיד"א זצ"ל (ערך מו"ה דוד גרשון ז"ל) שהביא

שצדיק זה ראה בחלומו שמענישין אותו על אכילת חלב ושאל היאך אכל חלב וענו לו לפי שהי' מדליק הפיפ"א משלהבת של נר חלב, והוסיף החיד"א ע"ז ובענפ"ש מסמר שערות בשרו כי בדבר שהי' לו להרב הלזה היתר גמור היו מענישין אותו כאוכל חלב ומסיק ולכן הת"ח צריכין ליהרהר ביותר ולפרוש מספק איסור משום שהמון העם לומדין מהם ומקילין יותר. עכ"ד החיד"א.
(וממשיך הב"ד)

ואם תחשוב שדי להרב להחמיר לעצמו, ולהרשות לביתו לעשות מה שרוצין טעות גדול טעית פוק חזי מ"ש עור החיד"א שם "ולא סגי בת"ח עצמן אלא אף אם ההמון רואים אחד הבן ואחד הבת של ת"ח שעושה כמו שעושים ההמון מתחזקין הן יותר ומקילין באיסורין ואשמם בראשיהם, עכ"ד.

הרב: אבל אהה אם לא נפל בדעתי לדמות מאכלי איסור כמאכלי סם המות כמו שדימוהו חכמי המוסר במסילת ישרים וראשית חכמה כשביל זה יהי' עונשי כל כך גדול וכי מה ענין זה לשגגת תלמוד שהביא החיד"א שם והיכן מצינו בפוסקים דבעינן לדמותן אהרדי?
הב"ד: טענתך אינה טענה כלל כי יותר ויותר מעשרה פעמים במשך שנות חיך נפגשת עם דברי תשובת הר"ן ששם מפורש הדמיון להדיא ומובא בשו"ת הריב"ש סי' ש"ץ ומשם לב"י ה' מגילה סי' חר"ן וזה לשונו הקדוש והטהור:

אם האדם יצטרך לילך על גשר אשר כולם יאמרו שהוא גשר חזק ורק שר חכם אחד יאמר שהוא גשר רעוע וסכנה הוא להלוך על גשר זו הלא בודאי לא ילך שום איש על גשר זו, וא"כ אם על עניני הגוף יחזור להחמיר כל כך ק"ו בן בנו של ק"ו שיש להחמיר בעניני הנפש לעשות המצוה על צד הכשרות והיותר טוב בכירור גמור עכ"ל הר"ן שכריב"ש, ואם ת"ח ורב בישראל אינו חש לדברי הר"ן שראית וידעת ממנו א"כ איפוא התקוה להמוני העם שלא יכשלו בחמורות שבחמורות?
(הב"ד ממשיך)

מרא דאברהם היכן נאבד שכלך ועד היכן נסגרת בשלשלאות של השטן וירדת שאול תחת' לומר שטות כזה, וכי שכחת מקרא מפורש כי כל אוכל חלב ונכרתה, והיאך נאבדה האמונה ממך הכי אין זה סם המות ממש, ואם כשהרופא הפרטי שלך הי' מזהירך ממאכל פלוני שהוא סם לגופך ידעת לכרוח ממנו כבורח מן הארי, וכשהתורה הקדושה מזהיר

אותך כי האוכל חלב בכרת, הגוף נכרת והנשמה נכרתת מחיי עולם הבא אי"ז חשוב בעיניך אפילו כדברי רופא פשוט, שומו שמים על זאת! ולזאת יקרא רב בישראל תורה תורה חגרי שק והתפלשי באפרים אבל גדול עשו לך, חבל חבל עד היכן נחלשה האמונה בתורה הקדושה אשר בשביל קוצו של יו"ד ממך נהרגו ונשחטו אלפי אלפים מישראל ועכשיו בעונה"ר עוקרים כשט נפש מקראות שלימות מן התורה בלי פחד ומורא וכלי נקיפת הלב. אם המכונה רב בישראל מאמין וחושש לרופא כשר ודם מחלל שכת ואוכל טריפות כשמהירו על סם אפילו בספק, ולדברי התורה אינו חש אין חילול התורה גדול מזה, והוא חורבן התורה במלוא המוכן.!!!

הרב: עדיין לא נתברר אצלי האם זה כלל בכל עניני התורה כשרב אחד מערער על איזה דבר צריכין לחוש לדבריו.

הב"ד: מ"א מפורש הוא בסי' ת"ל אחר שהביא ד' מהרש"ל שנהג חומרא באיזה דבר וכ' דע"כ לחומרא בעלמא נקטי' ועכ"ז סיים המ"א דיש להחמיר הואיל ויצא מפי אותו הצדיק. וזה אפילו בחומרא כ"ש כשהצדיק עומד וצווח סם המוות בסיר סורו ממנו ואל תטמטמו ותפטמו בחלב לאבד גופיכם ונשמותיכם לעד ולנצח נצחים!!!

הרב: ידעתי מעור כמה רבנים שהמה יראי השם מאוד הכי יעלה על הדעת שבשביל אי מחאה וכדומה יחשבו כמאכילי חלב?

הב"ד: כבר השבתי על ככה ועיין עוד בשו"ת בית הלל (סי' מ"ז) להקדוש ר"ה מקאלאמייע שכ' בעוה"ר עיני ראו ולא זר כמה וכמה רבנים הגורמים להאכיל טריפות הגם שהמה יראי השם בענינים אחרים. אוי לאותה כושה עד כמה האמת נעדרת, עכ"ל.

הרב: האם זה אמת מה ששמעתי מכמה רבנים יראי ד' אשר חולי הידוע רח"ל (קענסער) שבא ע"פ רוב על הבני מעיים הוא בשביל חטא מאכלות אסורות?

הב"ד: דברים בצדק נאמרים כי כן מפורש באזהרות להגה"ק מהרצ"א מדינוב (בעל בני יששכר) וז"ל; פקחו נא וראו זה כמה שנים בעונה"ר מכה מהלכת במדינה זו חלאים רעים ונאמנים חולי מעיים השי"ת ישמור שארית ישראל ולמה לא תבינו שזה עבור שמכניסין דברים אסורים לתוך מעיהם עכ"ל.

הרב: ומה הי' לי לעשות בחיים חיותי אילו הייתי רוצה להנצל מכל זה

הב"ד: לברר הדבר כפי האפשר ולחוות דעתכם כמו בכל חלקי תורה וגם לפני הבירור לגלות דעתכם לכל הסרים למשמעתכם שצריכין להשמר מליגע בו כי גם ספק חלב חמור מאד וספק איבוד הנפש הוא. וכל אחד טרם ישים הבשר לתוך פיו ידמה בנפשו כי לפניו עומד רב זקן אחד ומתחנן ממנו שימנע מלאכלו כי ארס מר של נחש הממית בתוך הבשר אשר הנפש וגם בשר יכלה. (כמו שכן הוא האמת אשר רב זקן אחד אומר כן — ומבואר במסילת ישרים שצריך לשער מאכ"א כארס הממית ממש).

הרב: אבל למה דנתם אותי כאוכל חלב במזיד הלא לא בזדון הלב עשיתי זאת רק מחסרון ידיעה מחובת מחאה וחומר תוצאותיה?

הב"ד: שכחת משנה מפורשת שגגת תלמוד עולה זדון וכל חובת מחאה מפורשים במדרשי חז"ל וגם בש"ס ואין שום טענה מועלת נגד זה.

הרב: אבל למה אין שאר מצותי מגינין עלי בפרט הצדקות וחסד שעשיתי עם כל.

הב"ד: שכחת גמרא אין מצוה מכבה עבירה וכל בר כי רב יודע אשר לא ישא פנים ולא יקח שוחד, אפילו שוחד דמצוה (ע"ש) ובמחילה מהרב שכחת גם הלכה מפורשת בשלחן ערוך שהיית רגיל ללמוד ברכים באו"ח (סי' תרכ"א מ"א ס"ק ו') דצדקה שנותנין עבור המתים אינה מועלת אלא לאותם שבחייהם נתנו צדקה דאומרים אילו הי' חי עכשיו הי' נותן ג"כ צדקה וזהו לו זכות אבל בלא"ה לא. ומביאו המ"א בשם הרוקח וס"ח שכל דבריהם מפי אליהו וקבלה, כידוע. וגם כאן המשניות מועלת כאילו היית לומד עכשיו בחיים, והלא ת"ת לא יגין עבור המכשול שהכשלת הרבים באכילת חלב.

הרב: אולי יש עצה אחרת תמורת עונש המר והנמהר המוכן?

הב"ד: עצה יחידה להתגלגל עוד הפעם ולהיות בנסיון גדול מאד כזה שהיית כבר ועוד יותר ואם תוכל לעמוד בו אז יהי הכל מסודר.

הרב: אינני רוצה לנסות ידענא היטב גדול הנסיון מחמת נגיעה שלא ילכו המתפללים מהביהמ"ד ושלא יגרע כבודי וכדומה ומפחד אני שלא אוכל לקום בהן.

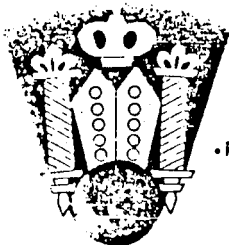
הב"ד: שכחת גמרא מפורשת אין מצוה מכבה עבירה. מכל זה ישפוט כל רב ומורה וראש ישיבה לעשות חובתו כ"ז שיש לקל ידו לעשות טרם יבא השמש ויחשיך ואז יתקיים בו ושכבת וערכה שנתך ובלצגבכ"א.

התאחדות הרבנים דארצות הברית וקנדה

CENTRAL RABBINICAL CONGRESS OF THE U.S.A. AND CANADA

85 Division Avenue
Brooklyn, N. Y. 11211
384-6765

יום ג' לסדר קרח, א' תמוז שנת תשמ"ב לפ"ק.

ישיבה שני' אודות "ניקור"

אחרי מסא ומתן וריונים, הוחלט להציע כולהלן:

- א. להודיע לרבנים המכשירים ולהזהיר לכל העוסקים כמלאכת ניקור, שיש חונחה רבה בניקור חכבר שיש בו חסס חלב הכליות.
- וכמו כן יש חסרון ידיעה בניקור חיותרת הנקרא "ריקע שענדורליין" שיש חתיבת חלב סרוך בו וקרופים סכ' הצורים. וגם החלב שתחת הקרום.
- המסתמסים עם הסחול ירעו שצריך ניקור חיסכ.
- ב. אורות הבשר שאר צלע י"ב. היות שכרוב קהלות ואפילו במדינת אונגארן לא נסלו בשר זה, לכן צריכים לכה"ש איזה השגחה שינקרו הבשר הזה חיסכ.
- ג. בשר שתחת הצלעות מקום הקרום הלכן תעכ, חיות ולפי הרכה שיסת פוסקים ראשונים ואחרונים יש בו חסס חלב גמור, ע"כ נכון לנקר כל החלב שתחת הקרופים.

פרק ז

כבר הי' לעולמים

בהיות שיש הרבה הצועקין כי לא יצוייר במקום שיש השגחת רבנים וראים וחרדים שהבשר לא יהא מנוקר כהוגן ואם הרב נאמו להורות על שאר דברים של או"ה נאמן ג"כ לומר שאין חלב בבשר, ע"כ מצאנו לדבר בעתו להראות להקורא כי כבר לפני מאתים שנה ועוד לפני זה מימות המהרש"ל גם במקומות שחיו רבנים גדולים ומופלגים בתורה ויראת שמים, עשרת מונים גדולים מבה"ז ואעפ"כ היו מכשולות גדולות, ועל הרוב מטעם שמלאכת הניקור הוא מלאכה כבידה בפרט שלא להניח משהו מחלב, וגם חסרון ידיעה מרובה יש בה (וא"א להסבירו למי שאינו בקי בה) ומשם ישפוט כל אחד עצמו כדור שפל כימינו דלא יבצר כלל שהקצבים יתרשלו בניקור כיון שהרבנים אין בקיאים בה. וכ"ש חלק אחוריים שגרי מדינה ארצה"ב הם בחלק המינכר ממדינת הגר שאין רגילין בזה כלל, והא לך מה שכתבו הספרים.

1) בס' צינה לדוד להגאון מוהר"ר דוד דייטש זצ"ל (מגדולי ספרי הניקור עוד בשנת תק"ח) וז"ל: ראיתי מנקרים חותכין בשר ואומרים זה חלב, ועל חלב גמור אומרים שזה בשר וכמה פעמים עמדו המנקרים ואומרים בחוצפה כך קבלנו וכך מנהגינו מקדם והייתי בעיניהם כמתעתע באומרים אם אמת אתך למה אין מזהירין לנו הרבנים אשר בארץ. המה חכמי הדור על זה. ואני בעניי אמרתי להם בודאי חכמי הוראות לא ידעו מזה המכשול ועל מנהגך אני אומר דור תהפוכות המה ומנהגם לגינהם.

2) בישי"ש חולין פ' גיד הנשה סי' י"ט וז"ל: אני הגבר ראיתי שרוב המנקרים שלנו אע"פ שמחמירין בענין ניקור לחתוך אפי' מההיתר, ובכל זאת נמצא הרבה פעמים שמקילים בחלב לכן נהגתי בעצמי וכו' עכ"ל.

3) מהר"ם מינץ תיקן שלא יסמכו על בשר המנוקר עד שיבדקנו מנקר אחר מומחה כי יארע שגם אחר הניקור נשאר הבשר לא מתוקן כראוי. (מובא בישי"ש שם).

4) אין לבעל נפש לסמוך על שום מנקר אלא אם מכיר שהוא ירא אלקים. ובקי במלאכת הניקור (ישי"ש חולין פ"א סי' ב').

5) בס' בית יצחק (יור"ד סי' ס"ד) תוכחת מוסר על הרבנים שמשכו ידיהם מן המנקרים בשר מליתן השגחה עליהם (פ"י שמשכו ידיהם מלהעמיק וללמוד דיני ניקור כראוי) וסומכין על המנקרים שלמדו איש מפי איש ולפעמים גם רבי לא שנה וא"כ תלמידו מנין לידע, וגם בחלק הפנימי הכל ממשמשין בו נשים ועבדים וקטנים, ובפרט שוחטי זמנינו שלומדים דיני שחיטות ובדיקות מחדש ולקחו קבלה מהרב וענין ניקור לא ראו ולא ידעו כלום ועכ"ז לאחר שנתמנו לשו"ב עושים א"ע למנקרים

מלחמת קודש

מג

והעולם סומכין עליהם ואין מי שישגיח עליהם והכל הוא מפני שגם הרבנים בעלי הוראה אינם בקיאים בטוב ענין זה, ע"כ צריך הרב ללמוד בעצמו מקודם בטוב סדר הניקור בחלק הפנים (מובא בהק' לס' גבעת פנחס).

6 הרבה שנים שאני עוסק בעניני ניקור והייתי בהרבה עיירות גדולות וקטנות וראיתי בעוה"ר שיש הרבה מכשולים ועוררתי עליהם וכולם נתנו לי טובת עין (גבעת פנחס ה' ניקור).

ומשם רואים שגם במדינת אונגארן כבר היו מכשולים גדולים בהרבה מקומות והמראה כתב קבלה מה שקיבל שם עדיין צ"ע בסמכותו.

7 בס' תורת הניקור הירושלמי וז"ל: מדוע הרבנים הגדולים ובעלי תריסין שידם רב בכל מקצועות התורה הזניחו לגמרי למוד הלכות אלו שהן לא הילכתא למשיחא אלא מהלכות ההכרחיות ביותר, הסיבה היא: יתר המקצועות בתורה אדם המתעמק בגמרא וראשונים ואחרונים אפשר לו לקנות לו ידיעה במה שעוסק לא כן הלכות אלו אם אינו עוסק בפועל ממש נשארו הלכות אלו ערטילאין בבחינת תורת הנסתר — **ורבה העזובה במקצוע זו והרבה נכשלים באיסור חלב אפילו אלו שמדקדקין על מצות קלות כחמורות.**

8 בפסק בד"צ דעיה"ק ירושלים תובב"א וז"ל: רבה ההזנחה בענין ניקור שכל מנקר מלמד ומורה למי שרוצה ובזמן קצר ממלא את ידו לעסוק במלאכת הניקור ללא שום תעודה וקבלה ובאמת ערביך ערבא צריך ועי"ז רבה המכשלה להאכיל ח"ו בחלב ודם איסורי כרת רח"ל.

עדה אב תשמ"א

9 כי הפמ"ג באו"ח (הנהגות הנשאל באו"ה סדר ב' או' א'). וז"ל: ובעוה"ר לעי"ע אין לומדין דיני ניקור ומסור לכל וראוי לכל מורה אם באפשר לו ללמוד אשרי וטוב לו, עכ"ל.

10 הגאון הנורא שר התורה והיראה מוהר"ר יונתן אייבשיץ זצ"ל, בספרו כרתי סוי"ס ס"ה וז"ל:

בזה"י יש להחמיר יותר שלא לסמוך על חזקת כשרות המנקר כיון דעכשיו בזה"י רבו החומרות וכבד עליו הטורח ועל הרוב אינם בני תורה ואין לסמוך בניקור כ"א על בקי וירא ד' מרבים. ועוד כי בזה"ל:

מיום עמדי על דעתי שלמדתי ה' ניקור להיות בקי בהן ובשמותיהן לא סמכתי על מנקר כ"א מה שהייתי מנקר בעצמי ויגיע כפי אכלתי, עכ"ל.

פוק חזי חומר איסור חלב והלא פשוט וברור כי הגאון הק' מהרר"י ודאי הי' מקפיד ומדקדק על המנקר בעיר שלו שיעשה הכל על צד היותר טוב בהשגחה מעולה וקפדנית ואעפ"כ לעצמו לא סמך עי"ז בידעו שאע"פ שעפ"י התורה די לו לסמוך על מלאכת המנקרים אולם בעבור יודעו שגם

באוכל חלב בהיתר נתטמטם המוח והלב לא רצה לסמוך על שום אדם רק
מה שעשה בידיו ממש.

היוצא מכל הנ"ל:

פירצות בניקור החלב כבר הי' לעולמים ובכל דור ודור עומדים עלינו
הס"מ וכת דילי' לכלותינו עוד מימות מהרש"ל ולפני זה, ומי שהעיר ד'
את רוחו זכה להנצל מפח יוקשים. וכל הקורא ומעיין בספרים הנ"ל ודאי
חושב בלבו כי אילו הי' הוא חי בדורות ההם הי' עומד במסירות להציל
נפשו ונפש ביתו היקרים להתנזר מבשר אותן המנקרים שמזניחין עבודתן
מבלי לנקר הבשר כדבעי. ומתעורר רחמנותו על זרע ישראל שנכשלו בלא
יודעים, אבל אינו מכיר כי בו בפרק עומד הוא במצב נסיון הלזו ממש וגם
עליו ירשם בספר הזכרונות לאחר עשרות שנים שהי' באותו הזמן שנכשלו
בית ישראל באכילת חלב גם של דאורייתא באופן נורא ומבהיל, ומה לו
להמתין שיכלל גם הוא בין הנכשלין ח"ו שנרשמינן שמם לדורות עולם
ובוודאי שצריך שימנע לגמרי מאכילת בשר בהמה מלהיות כל ימיו בשגגת
אכילת חלב ח"ו או קרוב למזיד אחר שקרא כל הנ"ל. והבא לטהר מסייעין
אותו.

פרק ח

הדרכה ללימוד הניקור לימוד ניקור מספרים החורבן הגדול העלולה לצאת ממקצת ת"ח ורבנים

הלומדים הלכות ניקור בספרים בלי עיון בפועל על מעשי
המנקרים מומחים להבין בכל פרט ופרט להשוות הכתוב בספר
עם המציאות מחריב עולמות וככל שהשפעתו מרובה על הכלל,
המכשול המעותד לצאת מהוראתו וחוות דעתו ג"כ מרובה
ואחריות הנכשלין בחלב דאורייתא ודרבנן דור אחר דור עד
ביאת גוי"צ על חשבונו הוא.

אבל דעו נא שלא די בלומד ממנקר סתם כי הלא גם בהם
רבתי המכשלה כמו שמבואר בספרים (עי' פרק כבר הי'
לעולמים) וכבר צווחו מרנן ורבנן ע"ז כי זה אחת מסיבות
השתלשלות הפירצה בכשלון חלב מדור אחר דור ע"י שהמנקר

מלחמת קודש

מה

המחוסר ידיעה מלמד לתלמידו עפ"י דרכו ושבשתא כיון דעל על ואם רבו לא שנה תלמידו מנין לו.

והדרך לצאת מהמכשלה ללמוד אך ורק ממנקר מומחה שיש לו קבלה מגדולי וגאוני הדור (שהם יודעין לא להסמיך רק למי שלמד מהמומחה האמיתי) או קבלה בהשתלשלות פ"י שרבו שלימדו י"ל קבלה איש מפי איש מגאון וצדיק פלוני, כמו שהוא כעת אצל גדולי מנקרי ארץ ישראל שכל זה סדר ניקורם נתייסד ע"י הני קדושי עילאה מעניקי החמה הגה"ק מוהר"ר יושע לייב דיסקין זצוק"ל, והגה"ק מוהר"ר שמואל סאלאנט זצוק"ל ובית דינם.

וליתר שאת ערכנו כאן מה שהביאו הגאונים בספריהם מפורש כי א"א ללמוד ניקור מספרים בלבד.

(והמשך לזה לקמן – "אחריות לחווה דעה בניקור החלב").

א. בס' בית יצחק ה' ניקור (בעקרת הבית סי' די כלל ו' בעמודי זהב אוי ט') וז"ל: צריך להזהיר להמוני עם מי שאינו בקי ולא למד סדר הניקור ממנקר מומחה אפי' הוא למדן גדול חלילה להגיש למלאכת הניקור בפועל מעשה ידיו (ומובן מזה שה"ה להורות ולחוות דעה, ואדרבה זה חמור כי בעושה בפועל ידיו לכל היותר יכשיל האוכלין מהבשר שניקר בפועל ידיו, אבל המורה לרבים בשפת בלתי מהוגנת כגון באומר "צדקו דברי האומרים אונגארישע ניקור" מכשיל רבבות אלפי ישראל שנים הרבה באלפי אלפים כזיתי חלב דאורייתא, וד"ל) כי הוא דבר שצריך לימוד ושימוש גדול, וגדול שימוש יותר מלימודו.

ואע"פ שמעשה וסדר הניקור מבואר ומפורש בספר היטב מ"מ אינו רק שמיעה ואינו דומה רא"י לשמיעה שצריך לראות בחוש העינים אשר א"א ללמוד מתוך הספר ובקל יוכל לבא ח"ו לידי מכשול גדול עכ"ל.

ב. בספר מורה לזובחים (להגאבדק"ק ווירצבורג, והגאון בעל ערוך לנר כותב בהסכמתו "הגאון המופלא עמוד האמונה") סי' כ' אוי ה' וז"ל:

גלוי וידוע לכל בקי בהלכה שמי שרוצה לעסוק במלאכת הניקור צריך שילמוד תחילה הלכות הנקור מספרים המדברים מהלכות ההם בהרחבה ומבארים עניניהם באר היטב כפי הדין והנהוג (דו"ק בלשונו דגם לימוד בשלחן ערוך ונו"כ לא די) ומלבד זה **צריך להתלמד עוד מלאכת הניקור** עפ"י מראית העין **מן המומחה הבקי בניקור** למען יבינהו היטב מהות הגידין והקרומין האסורין משום חלב ומשום דם והיכן הם מונחין בתוך נתחי ואברי הבהמה כדי שיוכל למצאם בנקל ובברור ויסירם משם בשלימות ובדקדוק וכמ"ש גם הרמ"א סי' ס"ד סעי' ו' וסי' ס"ה סעי' ח', וע"כ פשיטא ופשיטא שאין כוונתינו בחבור ה' ניקור דלעיל להבין ולהורות הלכה למעשה מהן לבדנה בלתי השלימם בעיון בספרים אחרים **ובלתי מלמד מנקר מומחה עכ"ל**.

ג. בס' הניקור לרש"א (ר"ת ר' שלמה אלטמאן מו"ץ בווארשע בשנת תרע"ט) וז"ל: כל הרוצה לדעת ולהבין **צריך ללמוד בהתמדה אצל מנקר מומחה** ולעמוד על ידו בזמן המלאכה **אחרת א"א להבין עכ"ל**.

ד. בס' תורת הניקור הירושלמי וז"ל: **ביתר מקצועות התורה אדם המתעמק בגמרא וראשונים ואחרונים אפשר לו לקנות ידיעה במה שעוסק לא כן הלכות אלו אם לא עוסק בפועל ממש נשארו הלכות אלו ערטילאין בבחינת תורת הנסתר ועי"ז רבה העזובה במקצוע זה והרבה נכשלין באיסור חלב אפילו אלו שמדקדקין במצות על קלות כחמורות. עכ"ל.**

ועוד הרבה בספרי ניקור ומיראת האריכות לא העתקנו כעת יותר.

פרק ט

אחריות מלחווה-דעת, ולהכריע, ולתת קבלה

הכרעה משובשת מרבנים

הנה אחר שכבר ביארנו מפי סופרים וספרים שמלאכת הניקור עליו נאמר גדולה שימושה יותר מלימודה ובלי השימוש זמנים הרבה תחת פיקוח של מנקר מומחה אמיתי אין יודע כלום בניקור וכל הוראותיו רק מכשול לרבים תמה תמה יש לקרוא בקול גדול האיך מורה לא יעלה על לב הרבנים ומורים שלא למדו ועסקו כלל בניקור עד כאן באמעריקע ומעיינין קצת בספרים הנדפסין ומדברין קצת עם מנקרים ואח"כ מחווין דעתם בניקור כאחד הבקיאין, שומו שמים על זאת והלא כל חכמתו רק מפי הספרים לבד דהרי מה שהמנקרים מלמדין ערבך ערבה צריך והלא עליהם צועקין מרה שמאכילין חלב לישראל, וכמה מכאיב הדבר שהרבנים הרוצין לחוות דעתם ולהכריע אם הצדק עם המנקרים שקורין על עצמם "מנהג אונגארן" או אם צדקו דברי המנקרים שאומרים על "מנקרי אונגארן" שאינם יודעין מלאכה זו ומניחין, קרומים וגידין, **ועוד במדה גדושה, ואותן הרבנים שלא נפקחו עיניהם כלל במקצוע זו כאשר נכנסין לביקורת הדבר לומדין מפי המנקרי אונגארן ועל סמך זה מכריעין אח"כ כי הצדק עמהם, הלא הדבר הזה צחוק מכאיב וכל השומע יצחק לו כי הרב שלמד ממנקר שאומרין עליו כי מקלקל בניקורו יבא אח"כ להעיד על רבו המנקר (שממנו כל חכמתו) כי טוב הוא, אחר שלימדו המנקר סדר ניקורו ומעיד על מעשיו שכך נהגו באונגארן יבא הרב להעיד כי המנקר עושה כהוגן וכי כן נהגו באונגארן.**

ואם הולכין בדרך עקלקלות הלזו במשך הזמן יתקלקל הדבר עוד יותר ויותר בשפלות הדור, ויבאו עוד ח"ו ח"ו ליתן

קבלות למנקרים על יסוד זה, ודבר זה הוא הריסות הדת וכל היהדות כולה, ד' ישמרנו מתקלה כזאת.

ומעידן אנחנו על רב גדול אחד (כבוד אלקים הסתר דבר) שדימה בנפשו כי כבר בקי במלאכת הניקור (אחר עיון וחיפוש קצת בספרים, ושיחה עם מנקרים מקולקלים) ותסמר שערות ראשנו בראותינו כי ממש לא מצא ידיו ורגליו בביהמ"ד כלל ושגג בדברים פשוטים מאד אשר כל הבקי קצת בענין ניקור לא יטעה בה, וכפי דמיונו שכבר מבין בענין הניקור כבר מוכן להעיד מה צריכין לנקר ומה לא, ואם יתמשך הענין באופן זה מסתמא יתחילו ג"כ להסמיק מנקרים עפ"י שיטתם וצרכם וענין זה מזעזע נפש כל יר"ש עד היסוד, ובמסתרים תבכה נפשינו על החורבן המעותד לצאת מזה על הכלל כולו ברו"ג.

סדר הלימוד להיות מנקר

ולא לבד שהלימוד ממנקר משובש ממשך השיבוש מרב לתלמיד אולם אפילו הי' המנקר מומחה גדול באמת א"א שיתלמד התלמיד להיות בקי היטב בחכמת הניקור ע"מ לעשות בפועל מלאכת ניקור בפחות משנה שלימה לכה"פ ומצוי מאד שגם אחר שנה שלימה לא יהי בקי היטב לכל פרטיהן עדיין עד קרוב לשתי שנים, וכל זה להרוצה להתלמד ע"מ לעסוק במלאכת הניקור כשיש (ראש המנקרים) המחפש אחר מעשיו ותנאי נוסף יש שבמשך הזמן ניסה לנקר הרבה כשרבו המנקר המומחי עומד על גביו לראות מלאכתו אם עושהו היטב היטב.

סדר הלימוד לנותן קבלה

אבל מי שרוצה להתלמד להיות בקי במלאכת הניקור ע"מ להיות מוכשר לתת קבלה למנקרים על סמך ידיעתו צריך לימוד בספרים זמן הרבה על ניקור חלק הקדמי **וגם אחוריים** בצירוף עם העיון במעשי מנקרים מומחים (שיש להם קבלה בהשתלשלות מגאוניים מפורסמים) **בניקור חלק הקדמי וגם אחוריים** כמה שנים דכשלא יהי בקי בחלק אחוריים ונותן קבלה

בחלק הקדמי יכשל בכשלונות גדולות בלי שיעור וערך (כידוע לכל מנקרי אחוריים) (וכמו שהוא כעת – ואכמ"ל) ויחד עם זה גם פעולות מעשיות, וגם יהי בקי לא לבד במלאכה הניקור רק בכל המנהגים השונים שבכל מדינה ומדינה כדי שאם יבא רמאי לרמאות דכן מנהג אונגארן וכיוצא, או שיאמר כי במקום פלוני מכרו בשר אחר צלע י"ב יוכל להכחישו (לא כמו שהוא כעת שהרב מאמין לכל מנקר כהלכה למשה מסיני) וצריך שימוש הרבה אצל מנקרים מומחיים הרבה (דאיזה חכם הלומד מכל אדם) שנים הרבה כי הרי רוצה ליקח על עצמו אחריות של יסוד היהדות התלוי באכילת רבבות רבבות כזיתי בשר לכל הסמוכין על נתינת קבלתו עד סוף כל הדורות.

גוערין בו בניזיפה

ובזה תבינו שכאשר ראינו בעינינו רב גדול שאחר חיפוש בספרים בערך חודש (או מעט יותר) ושיחות קצרות עם מנקרים שיצא עליהם קול פסלות רצה ליקח האחריות הגדולה על עצמו להורות לשואלי דבר דבר ד' זו הלכה, כי ניקורם של המנקרים (מכשילי הרבים) הטוענים (לתרץ קלקולם) שזה ניקור אונגארן, טוב הוא ומתעקש בזה עד שא"א להעבירו על דעתו אע"ג שעומדים נגדו בויכוח גאוניים מופלגים בחכמת הניקור הרבה שנים בלימוד ובמעשה גם בחלק אחוריים ומפורסמין בכל המדינה בשמם וקבלתם נמשכת דור אחר דור מהנהו תרי צדיקיא הגה"ק מוהר"ר יושע לייב דיסקין זצוק"ל, והגה"ק מוהר"ר שמואל סאלאנט זצוק"ל ובי"ד שלהם וכבר העמידו תלמידים מומחים מופלגים במקצוע זה, ואעפ"כ לא נמנע מלהצדיק אותם את הקצבים המתרשלים ואת טענתם מנהג אונגארין וללמד עליהם זכות, בוודאי שראוי לגעור בו עד שירצה לתיקן ותיקון בכל החומו' שבדבר.

מלחמת קודש

פרקי ובחרת בחיים בקשה ותחנונים!!!

בני ישראל האהובים זרע בירך ד' אשר מקור קודש מחצבתן בני אברהם יצחק ויעקב שעמדו רגליהן על הר סיני.

דעו כי יסוד והקיום של עם ישראל המאמינים בה' ותורתו כמקובל דור אחר דור בראש וראשון הוא הקפדנות המדויקת באכילה ושתי' דבלאו זה זרע ישראל יוצאין לתרבות רעה ח"ו (פר"ח יור"ד סי' פ"א) ומדינות שלימות יוצאין מהדת (שו"ת ד"ח ח"א סי' ו'). וגורם צרות לכלל ישראל ח"ו ברו"ג (חפץ חיים).

ברור ג"כ כי ניקור חלב מעולם נמנה בין הדברים שבהם המכשול מצוי מסיבת חסרון ידיעה של המנקרים והרבנים, וגם מחמת התרשלות עבודתה בדיקנות, וזרע ישראל נתנסו בע"ז בכל דור ודור ואותן שעמדו בנסיון זה וגם הקפידו בשאר מיכלא ומשתיא הן הן שזכו להשאיר דורות טהורות וקדושות אשר מהם נמשך שלשלת זרע בירך ד' מאז ועד עתה וגם להלאה עד ביאת גואל צדק.

אל נא אחי תרעו כאשר נשוח את אשר עם לבבינו, הכלל ישראל כולו תלוי על המשקל, משקל כבד יש לכל נפש ונפש לבד.

ביד כל אחד ואחד לבחור בדרך החיים שתשפע לו חיים ארוכים וברוכים בכל טוב בעוה"ז ושכרו המוכנת לו לעוה"ב אם יתרחק כמטחוי קשת מאיסור הנמנה בין החמורות ביותר מטעם שעונשו בכרת, ומטעם תוצאותיה שמטמטם לב הנשמות לגדול וקטן ומבדיל הנשמה משורשה עד לכורתה כולה מעולם הבא (כמ"ש בזה"ק המובא ביסושו"ה שער ז') והוא איסור חלב שעונשו בכרת כמו חמץ בפסח וכל ירא וחרד החש לנפשו בניו ובנותיו לא ישקיט רוחו בהשקטת הבל ורעות רוח דאולי אינו או בטענות אחרות שוא ומדוחים כי יודע שדבר זה בנפשו הוא, וגם אכילת חלב בשוגג מנפש עד בשר יכלה כ"ש לעמוד בזה כל ימי חייו לעולם. בפרט כשרואין בחוש צרות מתרבות מיום אל יום צעירים נחטפים בחצי שנותיהם, ועוד צרות וחליים ומקרים רעים אשר קשה להעלותן על הכתב פוקדין אנשים ונשים וטף למעלה מהרגיל וכל העם תמיהין ושיילין אלו לאלו מה זאת עשה אלקים לנו ואין איש שם על לב לחשוב כי פן ואולי לא יצאנו חובתינו בעת אשר השמועה גדלה מיום ליום שהחניות בשר מלאות חלב שאיסורו בכרת! ופונים עורף לכל השמועות כאילו לא לנו נוגע הדבר, אבל לא יעלה על דעתו כי באותו מדה נידון למעלה בפינוי עורף ממנו בעת דחקו ובעת צרתו, ובעת הקטרוג וכמו שדרשו חז"ל עה"כ ואבדיל אתכם מן העמים להיות לי, אם אתם פורשים ממאכלות אסורות הרי אתם שלי ואם לאו אתם של נבוכדנצר וחביריו.

פרק יא לברוח גם מספק חלב

אחרי ככלות כל הנ"ל לב מי לא יפחד ומי הוא אשר לא ירעדו ידיו בעת שלוקח חתיכות בשר בהמה ונותנו לתוך פיו, בלי בירור אמתי שידע בוודאי שהחתיכה זו מנוקרת כראוי וכהוגן.

ובאמת שאפי' אם לא הי' המדובר מוודאי חלב, רק מספק חלב אעפי"כ הדין נותן שיתנזר לגמרי ממנו ולא יכניס ח"ו בשר כזה לתוך פיו דהלא לא מצינו בכל התורה איסור כרת באכילה רק בדי' דברים. א) חמץ בפסח. ב) אכילת יום כיפור. ג) אכילת חלב. ד) אכילת דם, ומה מצינו בחמץ בפסח וכן באכילה ביום כפור אפילו יהודי הדיוט ופשוט מפשוטי המון עם יפחד ויטיירא לעבור עליה אפילו בספק כגון דבר שיש צועקין עליה חמץ כל איש יתרחק ממנו, וכן לענין יוה"כ, ומאי שנא חלב.

שנית הלא באכל ספק חלב בזמן הבית צריך להביא קרבן אשם להגין מן היסורין עד שיתוודע לו בהחלט כמבואר (במסי' כריתות ובכמ"ק) וא"כ האיך שייד להקל לאכול דבר שחייב עליה קרבן.

ועי' ברבינו יונה ריש ברכות **דספק עבירה צריך יותר תשובה מעבירה ודאי** כי יותר מתחרט כשיודע שעשה משאינו יודע ולכן קרבן אשם תלוי הוצרך להיות יותר ביוקר מחטאת ודבר זה מבואר בכריתות כ"ב ע"ש.

ועי' באדר"נ פרק ל' ר"מ אומר כל העובר עבירה אחד בספק מעלה עליו הכתוב כאילו עשאו בודאי כיצד אדם חטא ונודע לו חטאו מביא חטאת בסלע, ספק חטא מביא אשם בשתי סלעים.

וכן איפסק להלכה: ברמ"א או"ח סי' תר"ג דיותר צריך לשוב מספק עבירה מעבירה ודאית. ועי' בספרי הפוסקים שמבואר בדבריהם דלענין כפרה ותשובה יש לחוש גם למיעוט (בשו"ת צ"צ הקדמון סי' נ"ג, לב ארי' חולין י"א וסי' יש"מ פי' תולדות עה"כ ויגש יעקב, ובשו"ת אבני' צ' או"ח ע"ד).

ועי' במסלת ישרים שכי' דיש להתרחק מספק איסור כמו מסס המות ממש.

וע"ע ביור"ד בסי' קט"ז בסופו דבעל נפש לא יאכל מבהמה שהורה בה חכם, ומובן שספק איסור שהורו בה חכמים שאיסורו מה"ת מטעם חלב גם לאדם פשוט אין לאכול

ובסיום הדברים נזכיר עוד מ"ש הפ"ח ביור"ד סי' פ"א דדבר שאסרו תורה גם אם תמציא היתר לקטנים מ"מ עדיין מטמטם הלב והמוח, וכע"ז בשו"ת ערוה"ב לענין חלב מבהמה האוכלת חמץ בפסח, ובקצוה"ש ה' שבת דיני חשיב"ס בבדי השלחן הביא בשם הנצי"ב דמה"ט שוחטין לחולה שיב"ס בשבת ואין מאכילין אותו **נבילה המוכנת דנבילה (אע"ג שהותר לחשיב"ס) מ"מ מטמטם הלב והמוח** והדברים נוראים.

ונזכיר עוד מ"ש בס' יסושי"ה (שער ז' שער הבכורות) שמזהיר להתרחק מאיסור תורה אפילו מספק ספיקא עפ"י מ"ש בזה"ק דהמטמא נפשו במאכ"א אי"ל חלק באלקי ישראל ולא בעוה"ב וניזון לדורי דורות. ואעתיק לשונו: וכי אין ראוי לו לאדם ליפול מלא קומתו ארצה וליתן בעפר פיהו ופלגי מים תרד עיניו יומם לא ישקוט ולילה לא ינוחאם קולע אל השערה לשער בעצמו שלא הי' נזהר היטב בעודו בחיים חיותו ממאכלות האסורות **אשר אומץ עונשם חמור מכל עבירות שבעולם** לפי הזוה"ק הנ"ל שעל כל עבירות שבתורה אף על אותם שחייב בהם מיתת ב"ד מ"מ לאחר שסבל עונשו בגיהנם ובשאר עונשים כפי שנגזר עליו בעולם העליון עכ"פ י"ל חלק לעוה"ב ויש לו חלק בקוב"ה ית"ש אבל זה שטימא עצמו וגופו ממאכלות האסורות מבואר במאמר זוה"ק הנ"ל שאי"ל חלק כלל באלקי ישראל ולא בעוה"ב וניזון לדרי דרין

ואין די להפקיע את עצמו בלבד בזהירות אלא על הכלל כולו יצא להזהיר את אחרים ג"כ עכ"ל (כל הנ"ל מס' הק' יסוד ושורש העבודה).

עוד מבואר ביסושי"ה שם כי עפ"י האריז"ל אין לאכול אחוריים כלל אפילו מנוקר היטב, ובארצה"ב מוכרין גם אחוריים בלי ידיעת הקהל.

ובכלל יש לתמוה על שכל אחד יתרחק טובא מאכילת מצה מנדונד דנדונד שימצא דחימצא בחומרות שונות אע"ג שכשר

לכו"ע מדינא דשו"ע, ובחלב שאיסורו חמורה כחמץ דשניהם בכרת, ונוהג כל השנה לא רק בפסח כאשר שומע איזה תירוץ כבר שמח שיש לו אמתלא לאכול בשר כאוות נפשו.

ובבית יצחק (עקרת הבית סי' ד' כלל ו') וז"ל: כל מנקר לא יתנו הבשר מידו עד שיעיינו בו פעמים ושלש שאם ימצא אחריו חלב כשעורה מעבירין אותו וצריך זהירות גדול וכו' עכ"ל, הרי עד כמה נחוץ הזהירות והחקירה אחר המנקרים וכ"ז נתבטל בימינו מכל וכל ואנו תקוה שע"י העיון בקונטרס הנוכחי, בוודאי יצמח התעוררות מרובה בשמירה ממאכ"א בכלל, ומאכילת חלב בפרט, ונוכה בעזה"ת שיתקדש שמו יתברך על דינו, ושיתרומם קרן התורה והיראה בכל המובנים עדי נזכה לביאת משיח בן דוד בב"א.

פרק יב

סאלאמי – ווארשטן – בלאויני – פרענקפורטער

נוכחנו לדעת כי גם המתנזרים **מבשר בהמה** מסיבת גודל המכשול פה ארצה"ב בכל חלקי הניקור טועין טעות מכאבת וסוברים שמותר לאכול (סאלאמי – ווארשטן – בלאויני – פרענקפורטער וכו') והוא מכשול עצומה עד למאוד כי לא די זה שנעשין מבשר בהמה וא"כ גורלם לא נופל משאר בשר בהמה עדין יש בו שגרוע פי כמה מבשר בהמה מחמת כמה טעמים.

טעם א: בשר שאינו נמכר בעין רק אחר טחינתה (כמו נעמאלענע פלייש וסאלאמי וכל שאר הני"ל) גרועים אלף דרגות מסתם בשר מחמת העלמת עין הרואה מהו וע"י זה בעלי חרושת מכניסים בה כל הפסולת של הבשר והחלבים.

טעם ב: סאלאמי וכל הני"ל לערך 40 אחוזים (פראצענט) שמנונית ומניחים שם לכתחלה בשר **הממולא** בחלב. **ידועה מספקת** בידינו שעושין אותן בחלק אחוריים).

טעם ג: אצל אסיפת התאחדות ה'ר' האי שתא סיון תשמ"ב עורר אחד מן המתאספים כי את חלק הבשר הטבור של הבהמה ולמטה ממנה שהוא שייך לחלק אחוריים ועליה חלב דאורייתא לרוב, לוקחים לעשיית הסאלאמי.

טעם ד: הבקויאים קצת בספרי קורא הדורות יודעים להגיד שמאז נתחדשו מצרכים הללו סאלאמי והשאר נתגלו הרבה רמאות בארצות שונות ע"י אי הכרת תוצרתן, ואפי' בזמן שלא ידעו העולם פקפוקים בסתם בשר בהמה כבר נתרבו המדקדקים בכל החומר ממצרכים הני"ל.

טעם ה: יש בידינו כתבים (דוקאמענטן) שונים (ממשרדי הבריאות של מדינות שונות אשר כולם פה אחד יעודין ויגודין כי אכילת מצרכים הני"ל מזיקת מאוד מאוד לבריאת הגוף וגורמת רח"ל חולי הידועה רח"ל.

טעם ו: לפי רשימת המשרד מה גורמת, חולי הידועה רח"ל יש בסאלאמי ושאר הני"ל מרוכזין יחד ד' פרטים הגורמים רח"ל הני"ל. 1. בשר בהמה. 2. חלב. (או שומן שניהם שווין מטעם בריאות). 3. בשר מעושן. 4. קעמיקלעס שנותנים לתוכה. 5. בשר ישן. (הסאלמיס נעשים הרבה בפעם אחד ועומדים ימים רבים. 6. יש בו מלח ושאר תבלין הרבה.

הרי לפניך רכז של 6 טעמים הידועים לנו בבירור (לבד מאותן שמתגלגין מידי יום ויום) שגורמים חולי הידועה רח"ל, ומי שאחרי כל אלו הטעמים עדיין מכניס בשר הני"ל לתוך ביתו, הרי זה מתחייב בנפשו ונפש ב"ב וכמאבד עצמו לדעת ממש רח"ל!

פרק יג

התאחדות בתי דינים חסידים ופרושים החרדים דארצות הברית וקנדה קינה

קינה על חורבן הנורא
באכילת בשר וחלב

זְכוּר ה' מַה הָיָה לָנוּ... הַבִּיטָה וּרְאֵה אֶת חֶרְפְּתֵינוּ

א. אילו זכינו — להטות און למאורי הדור היינו בטוחים מלהכשל באכילת חלב.

עכשיו שלא זכינו — מתפטמים בכל יום ויום אלפי נפשות טהורות בחלב ונו"ט. זְכוּר ה' מַה הָיָה לָנוּ...

ב. אילו זכינו — היינו מקבלים דברי ת"ח ויראי ד' המעוררים על דבר ד' בכל פינת היהדות.

עכשיו שלא זכינו — נתחנכנו שלא לשים לב לדברי הרבנים הצדיקים אלא כתף סוררת. זְכוּר ה' מַה הָיָה לָנוּ...

ג. אילו זכינו — הו' הדור הצעיר מתחנך לקבל תוכחה לתקן המעשים כפי היוצא מפי המוכיח.

עכשיו שלא זכינו — נתחנך הדור הצעיר להלעיג על דברי חכמים ולהתלוצץ מדבריהם. זְכוּר ה' מַה הָיָה לָנוּ...

- ד. **אילו זכינו** — היו הבנים הקטנים נשמרים בכל הנכנס לפיהם וכל היוצא מפיהם.
- עכשיו שלא זכינו** — בשר נבילה וּחֶלֶב טריפה נכנס לפיהם. וקללות וניוול פה יוצא מפיהם. זְכוּר ה' מִה הִיָּה לָנוּ...
- ה. **אילו זכינו** — ה' שעת הכושר גדול לחנך דורות קדושות וטהורות כי המטבע מצוי' ואפשר לסדר הכשרות באופן נעלה.
- עכשיו שלא זכינו** — הבשר ביוקר ומתפטמים גידולי קודש בנו"ט וּחֶלֶב ואחריתה מי ישורנה. זְכוּר ה' מִה הִיָּה לָנוּ...
- ו. **אילו זכינו** — ה' כל אחד הולך בדרך כל הארץ — אחר אריכות ימים ושנים — בלב בטוח שהניח אחריו דור ישרים יבורך.
- עכשיו שלא זכינו** — כיון שהפליגו חז"ל בתוצאת המתפטמים בדברים אסורים, מי יודע... זְכוּר ה' מִה הִיָּה לָנוּ...
- ז. **אילו זכינו** — היו כל ישראל בריאים ושלמים דשנים ורעננים.
- עכשיו שלא זכינו** — החולאת מצוי' בעוה"ר בפרט חולי הידוע (אשר העיד הרה"ק בעל בני יששכר שהחולה הבא ברובו על כלי העיכול כמו הכרס ודקין וכיוצא הוא מחמת גרעון הכשרות) אשר לפי עדות הרופאים עיקרו באיברי העיקול ובעוה"ר מצוי יותר אצל אחב"י מבשאר אוה"ע רח"ל. זְכוּר ה' מִה הִיָּה לָנוּ...
- ח. **אילו זכינו** — לא היו כ"כ בני אדם נלקים בחולאים רעים כמו התקפת לב (הארץ אטא"ק) שבר העצבים (נערווע"ן ברא"ך) אחוזת דם (הויכע בלו"ט-דרו"ק). חולי איצטומכא (אָלסער). טומטם עורקי המח (פארקאלעכט).
- עכשיו שלא זכינו** — כל אלה מצוי בעוה"ר בכמות מרובה מאד אצל חרדי בני ישראל (והשם יאמר למלאך המשחית די).
- זְכוּר ה' מִה הִיָּה לָנוּ...

- ט.** אילו זכינו — היו ילדי בני ישראל שלא טעמו טעם חטא זוכין להתגדל בניקל עם רוב נחת.
עכשיו שלא זכינו — שנכשלין בחלב שאיסורו כרת ונאמר בו ערירים יהיו בעוה"ר אין לך יום שאין קללתו מרובה מחברתה בענינים הללו.
 זכור ה' מה היתה לנו...
- י.** אילו זכינו — היו האב ואם זוכין לגדל בניהם עד מאה ועשרים שנה.
עכשיו שלא זכינו — והחלב מצוי בבתים בעוה"ר...
 עוללים שואלין לחם צועקין "אמא" "אמא" ואין נענין רח"ל.
 זכור ה' מה היתה לנו...
- יא.** אילו זכינו — ורק כשרות ברורה ה' מצוי' בפי כל, היו כל גידולי קודש מתגדלים עם יראת ד' חופף על פניהם.
עכשיו שלא זכינו — מתגדלים בפראות עצומה בחוצפה ועזות נוראה אשר כמוהו לא נהייתה.
 זכור ה' מה היתה לנו...
- יב.** אילו זכינו — היו ההורים באין מגן ערן לשמוח בשמחת בניהם ביום חתונתם ושמחת לבם.
עכשיו שלא זכינו — מיד כאשר מרגישין ריח בשר עם חלב סרים מהר משם ואין שוהין שם אפילו רגע.
 זכור ה' מה היתה לנו...
- יג.** אילו זכינו — היו הבנים מסובלין במדות טובות ונעימות וצייתין לדברי הוריהם ככל היוצא מפיהם.
עכשיו שלא זכינו — אין מתייראין להתריס נגד הוריהם בעזות וחוצפה מופלגת ולעשות מחלוקת בבית עד שאול תוקד.
 זכור ה' מה היתה לנו...
- יד.** אילו זכינו — היו מסתפקין במועט ולא היו רודפין אחר מותרות ולוקסו"ס.
עכשיו שלא זכינו — החלב בוערת בפנים כארסו של עכנאי ומגביר כח הרע לרדוף בתר חיי עולם הזה.
 זכור ה' מה היתה לנו...

- טו.** אילו זכינו — הי' כל אב ואם יודע כי בעוזה"י הבן יתגרל להיות בדרך שחינכו אותו לתורה ויר"ש.
עכשיו שלא זכינו — החלב שנתפטם בו בקבע עושה את שלו ומהפכו לאיש אחר.
זכור הי' מה היתה לנו...
- טז.** אילו זכינו — כשאשה בוכה בזמן הדלקת נר שבת היתה סמוכה ובטוחה שהשם יקבל תפלתה ברחמים.
עכשיו שלא זכינו — המדרש מצווח ואומר (פ' שמיני) אם אין אתם מובדלין מנבילות וטריפות אין אתם שלי.
זכור הי' מה היתה לנו...
- יז.** אילו זכינו — כל קשת רוח בעת השתפכות לבו בספר התהלים הי' מצפה לעזר השם בקרוב.
עכשיו שלא זכינו — תפלות העולים מפטום חלב עליהם אחז"ל גם כי אזעק ואשמע סתם תפלתי. זכור הי' מה היתה לנו...
- יח.** אילו זכינו — היו איש ואשתו דרים במנוחה שלימה בלי קטטות ומריבות ומגדלים בניהם ובנותיהם מתוך הרבה נחת
עכשיו שלא זכינו — החלב מבעיר אש המחלוקת בבית איש ואשתו מתפרדים מתוך קטטה ומריבה והבנים ובנות מתפזרים בכל קצות תבל מתוך מרירות ושברון לב.
זכור הי' מה היתה לנו...
- יט.** אילו זכינו — היו הבנים ובנות כולם הולכים בדרך התורה כל ימי חייהם.
עכשיו שלא זכינו — ומתפטמים בחלב נבילות וטריפות נתרבו בעוונותינו הרבים הסרים מדרך הישרה.
זכור הי' מה היתה לנו...
- כ.** אילו זכינו — היו בתי כנסיות ובתי מדרשים של אמעריקע מלאים כהיום הזה עם ששה מליון יהודים חרדים ההולכים בדרך התורה

עכשיו שלא זכינו — ואמעריקע מעולם היתה הקן עם מקום מושב להגרועים שבכלל ישראל קצבים בעלי אגרופים ושאר פורקי עול "שמאנאפאל הכשרות" היתה בידם ועדיין השטן הזה מרקד בעוונותינו הרבים שמונים אחוזים מכל בתי כנסיות ובתי מדרשים יושבים שם אנשים ונשים בתערובות ופרועי ראש מעורטלים מכל זיק של יהדות, קרקפתא דלא מנחי תפילין, מחללי שבת בפרהסיא ועוברי כל התורה ומצוות להכעיס.

זכור ה' מה היה לנו...

כא. אילו זכינו — לאכול רק כשר באמת היו יושבים איש תחת גפנו ותחת תאנו ועובד את קונו.

עכשיו שלא זכינו — החלב מבעירה אש הקנאה בלב כל אחד מיום ליום מתרבים הגזלנים — המוסרים — המאיימים — הרודפים אחר החרדים, המסלפים דיני תורה, המחרחרים ריב בין אדם לחבירו ובין איש לאשתו ובין צבור לצבור.

זכור ה' מה היה לנו...

כב. אילו זכינו — להתפטם במאכלות הכשרות באמת היינו מאמינים כי מה שנתרבה בעוונותינו הרבים בדור הזה יותר מכל הדורות שעברו ילדים בלתי מפותחים [ילדים בעלי מומים בדעת או בשאר אברי הגוף] (צוריק געשטאנענע קינדער פיזיש אדער גייסטיש) הכל עבור המכשולים והקלקולים במקצוע כשרות המאכלים. ומבואר בראשונים פרשת משפטים ופרשת שמיני שמאכלות כשרות יסוד היחידי והעיקרי להעמדי הגוף על איתן הבריאות השלימה (עיין דע"ת פתיחה לה' שחיטה).

עכשיו שלא זכינו — והילדים טרם ראו אור השמש כבר נתפטמו במאות כזיתים של חלב ודם וכאשר יוצאים לאויר העולם ממשיכים דרך הלזו ובכל יום ויום נתוסף לחלבם ודם של הילדים חלב ודם של בהמות ואלו הן הגורמים האמיתיים להפסיד בריאותם להזיק ולקלקל יסודי גופם

כמבואר בראשונים הנ"ל וכל כך מטומטם לבות ומוחות בני אדם ע"י שנתפטמו הם עצמם בכל הנ"ל שחושבים מחשבת מינות ואפיקורסות גמורה כי כל זה מקרה הוא, והוא כפירה עצומה בהשגחת הבורא ית' על עמו ישראל והכחשה נוראה באמונת שכר ועונש לעוברי מצות התורה.

זכור ה' מה היתה לנו...

כג. אילו זכינו — היו הכנסת אורחים נחשב למצוה רבה ומפוארה כמו כל הדורות.

עכשיו שלא זכינו — הנותן לאורחים מאכל האסור בפרט חלב לא למצוה נחשב רק עבירה היא בידו. זכור ה' מה היתה לנו...

כד. אילו זכינו — כבר היינו נגאלין ע"י משיח צדקינו ובנערינו ובזקנינו היינו עולים לרגל בבית מקדשינו.

עכשיו שלא זכינו — עדיין כבושין אנו בגולה ומוקפים בצרות ישראל מכל עבר ופינה ד' ירחם. זכור ה' מה היתה לנו...

כה. אילו זכינו — הי' לנו מנהיגים אמיתיים קדושים וטהורים שהיו מעמידין הדת על תילה

עכשיו שלא זכינו — עכ"פ נתחזק כולנו לקדש שם שמים שכם אחד ולמסור נפשינו באמת עבור כשרות הבית שהוא יסוד הבית והמשך הדורות ובזכות זה נזכה לגאולה הקרובה במהרה אמן.

זכור ה' מה היתה לנו...

תלמידי הראשונים

חסידים ואנשי מעשה — ועל בעלי תאוה — יראים ושלמים — ועל הרודפים אחר יראי השם — רודפי צדקה וחסד — ועל ממשיכי דרך ההשכלה ושבתי צבי ימש"ו — גאון וקדוש — פוסק מובהק — פאר הדור והדרו.

ומצוה על אנשים נשים וטף להשתתף באמירת קינה הנ"ל ודמעתן על לחיין עם נתינת אפר על ראשיהם.

(רש"י תוס' אגור רא"ש ר"ן שו"ע ורמ"א ועוד) שקוננו קינה הנ"ל על לבון כבוד רבותינו הראשונים שנדרסו עד לעפר יחד עם פסקיהם בדיני ניקור חלב ודם, שהלכו שועלים קטנים מחבלי כרמים להפוך דבריהם לומר על אסור מותר — ועל טמא טהור — ועל מומר להכעיס — צדיק וקדוש — ועל אנשים מאיימים —

זצ"ל שמסרו נפשם על קוצו של יוד מתורתנו הק' שלא יתבטל, ופורקי עול הללו עוקרין מאמרים שלמים מדברי הראשונים וש"ע ואחרונים בגסות רוחן ועוד מכנים עצמם בשם מו"צ. מעבירין נפשות ישראל לסיטרא אחרא רח"ל ע"י התרת נבילה וטריפה חלב ודם.

תלמידי החתם סופר זצ"ל

המקוננים על אבדן דרך החת"ס זי"ע להעמיד הדת על תלה ולעקור ולשרש אחר עוקרי התורה ומפיריו, ועכשיו הפכו דרכו ומשבחין ומרוממין עוקרי התורה ויסודותיה ומשפילין עד למטה מעמידי הדת על תלה.

ועל דא ודאי ראוי לבכות בכיות נוראות ועצומות שק ואפר יצע לרבים, ויתאספו ברחובות העיר בזעקות נוראות הקורעות לב שומע שאם לא נחריש בעת הזאת מי יודע מה יהי בסופו?.

תלמידי הבעל שם טוב הק' ותלמידיו הק' זי"ע

המבכים מרות על עלילות הני בריוני שעקרו גופי תורה בדבר חמור כאכילת חלב שהוא יסוד כל התורה כולה, כפי שקבלנו מהבעל שם טוב הק' זצ"ל מפי רבו אלי' הנביא זכור לטוב והאריז"ל ורשב"י זי"ע, להתרחק מצ"ט שערי היתר שלא לנגוע במשהו של איסור.

והאיך יתקיימו ישראל קדושים בגלותן אם לא ילחמו במסירת נפשם בעד כשרות השלחן ועכשיו שלוחמים רח"ל נגד העומדים במסירות על כשרות ראוי ליתן ראשינו מים ועיננו מקור דמעה ולבכות יומם ולילה על הירוס ועקירת הדת כזה.

תלמידי הגר"א וחפץ חיים זצ"ל

המתעוננים על החורבן הגדול בניקור החלב שהלכו בו בדרך עקלקלות נגד מה שקבלנו מרבותינו הגר"א מוילנא זצ"ל ובעל חפץ חיים

אנו החותמים מטה מאשרים את כל הנ"ל והרבה יותר ממה שכתבו בהקינה הנ"ל נשאר בקולמוס שלא נתפרסם ומצוה לפרסמו כדי להשפיל כח הרשעים ומגלה פנים בתורה שלא כהלכה עד לעפר.

ומצוה על כל יחיד ויחיד — מיד אחר גמר הקינות — לקונן קינה הנ"ל בבכיות עצומות עד שלא יוכל לבכות עוד, ובזה ישתתף עם צער שכינה הק' המצטער על תורתו הק' שמעולם לא נתבזה באופן מבהיל כזה ע"י שומרי תורה מימות מתן תורתנו עד היום הזה.

ובזכות זה יזכה לדנות מסעודות לוייתן עם כל הצדיקים הקדושים כמו שאמרו חז"ל וכל המצטער בחורבנה יזכה לראות בבנינה.

התאחדות בתי דינים חסידיים ופרושים החרדים דארצות
הברית וקנדה

ג.ב.

מיד אחר אמירת הקינה בבוקר מצוה לאסוף אנשים ונשים (בעזרת נשים) וטף להשמיע להם מצב הדור שאנו חייין בו ולהדריכן כי התוה"ק הוא חיינו ומצוותיה הטהורין הם קיום נפשותינו, ובעבורן אנו מוכנים לילך באש ובמים, וכל המוסיף או גורע אפילו אם כגובה ארזים גבהו בין אם נקרא צדיק — או רבי — או גאון הדור — או גדול הדור — או פאר הדור — או קדוש וטהור — או מו"צ — או אבדק"ק — או כל שאר שם וחניכי דאית לוי הרי הוא נחשב כקל שבציבור ופורק עול התורה, מינות נזרקה בו, מחוץ למחנה מושבו, טמא טמא יקרא, יכתב לחרפה ולדראון עולם בספר הזכרונות של עוקרי התורה ומחללי הדת שבכל דור ודור אשר נידונין לעולם ולעולמי עולמים, וכל בית ישראל ישארו נקיים וטהורים זכים וצרופים להמשיך דרך התורה והמסורה עם כל פרטי' ודקדוקי' והן הן לגיונם של מלך מלכי המלכים הקב"ה לקבל פני משיח צדקינו אשר יזכו במהרה בימינו.

(וימשיך הדרשן)

אותן עוקרי הדת אין שום נפק"מ אם פרסמו דבריהם בספר או בירחונים או בעתונים או בבטאונים או בדרשה לרבים בין בחול ובין בשבת בין ביו"ט ובין בחוה"מ כל דבריהם נדונין כדברי מינות לשריפה, ואסור להסתכל בדבריהם כי שאני מינות דמשכי.

כהנה וכהנה ימשיך הדרשן לעורר את הרבים ובזה יקדש שם
שמים המחולל ויזכה לראות בבנין ציון וירושלים במהרה בימינו
אמן.

**בבקשה להדביקו בבתי כנסיות ובתי מדרשות וכל המזכה את
הרבים אין חטא בא על ידו**

נוסח כרוז שנתפרסם

לכבוד ראשי ישיבות ומנהלי מוסדות לחינוך הבנים או בנות הע"י.

נוכחנו לדעת כי בידי ראשי ומנהלי המוסדות תלוי חלק גדול מנפשות
וגופות של ישראל קדושים להביאן לחיי העוה"ב או ח"ו.....
לפי סדרי החיים שבימינו אלה מתחנכים הבנים והבנות בשנות ילדותן
ובגרותן במוסדות התורה והחינוך, ובצירוף למזון הרוחני שסופגים משם,
זונין עוד גם בגשמיות ע"י ארוחת צהרים (לאנטי"ש) ועפ"י רוב גם סעודת
הבקר (ברעיקפעס"ט) שהונהג זה איזה שנים.

אחר החקירה והדרישה הקלועה מעמל וטורח רב של דיינים ומנקרים
תחת פיקוח רבנים עלה בידינו להוציא קונטרס המעריך מצב ניקור חלב בשר
בהמה באמעריקע שבתוכן וויליאמסבורג, בארא פארק, מאנסי, ועוד.
(וצירפנו כאן טופס מהקונטרס).

למותר להדגיש כי אחר עיון במתינות בהקוני ימצא המעיין כי האוכל
בשר בהמה כעת באמעריקע מכניס נשמתו נפשו ורוחו לסכנה של כריתה
ואבדון מעוה"ז ועוה"ב, וגם הגוף בעצמו בסכנה זו עומדת כי אכילת חלב
עונשו בכרת הכוללת בכריתת הגוף מחיי עוה"ז וכריתת הנשמה מחיים
הנצחיים.

ברם רוצין אנחנו לעורר לבב ראשי המוסדות כי אחריות הגדולה
הרובצת עליהם בפיטום מזון לילדים שיתעלו בכשרותן במהודר שבמהודרין
רבתה פי אלף מאחריות שאר אנשים שהרי מאות נפשות מישראל זונין תחת
פיקוחם יום יום, במשך שנים הרבה, וידוע עוד שיותר משפיע מזון הילד
בתחילת חינוכו בשנות ילדותו שהם ימי העלייהו מאח"כ.

ועכשיו אם יקחו הראשים ומנהלים מעט פנאי להתבונן קצת בענין זה יראו כי על כתפם מונח חבילות חבילות של רבבות רבבות כזיתים חלב שנתפטמו ילדי ישראל שלא טעמו טעם חטא על ידן, באשר נפוץ להאכיל סאלאמ"י או פרענקפורטער"ס לסעודת צהרים (לאנט"ש) וכבר נתבאר (בקונטרס המצורף) שמאכל זה מכילה כמות גדול של חלב גמור וחמור יותר מסתם בשר בהמה הנמכר בשוק.

(ועוד לו זאת שעפ"י האינפארמאציע ממשרד הבריאות (Fosd & Drjg Asdn.) יש באכילת סאלאמי מוזג של ששה דברים שכי"א לעצמו גורם גדול לחולי הידוע רח"ל (מבואר בהקונטרס).

מסקנת הדברים שביד מנהלי המוסדות לזכות הרבים ולסלק משלחן הטהור של צעירי צאן קדשים מצרכי מזון כסאלאמי — פרענקפורטער — פאסטאראמי — ודומיהן המאבדין גופן ונשמתן של ישראל, ולמלאות מקומן בדברים טהורים וכשרים בתכלית, ובוה יהי לבם בטוח שלא יאונה להן כל און.

ולעומת זאת אם ממשיכין להאכיל סאלמי יצא שבמוסד שיש בו ג' מאות צעירים יצטרף חשבון פיטום החלב שמכיל שיעור אכילתן (יש בידינו חשבון קרוב) ג' מאות זיתי חלב ביום אחד שהוא (במקום שאוכלין בכל יום את זה 1500 זיתי חלב לשבוע, 6,000 כזיתים לחודש, וחשבון 60,000 כזיתים לעשר חדשים שבשנה, וממנו תחשב להשאר.

וכל ישר הולך יבין אשר פיטום כמות גדול כזאת לגופות צאן קדשים שלא טעמו טעם חטא ואשר הבל פיהם מקיים העולם, אין מעלימין עין של מעלה ממנו ועל כל שעורה ושעורה עתיד ליתן את הדין ועונשו מי ישער. עד המשכיל ישים ללבו כל זאת, ולא יקל בכל זה כי בנפשו הוא כמ"ש בסי' רב טבחיא (ה' ניקוד) שהמכשיל אחרים בחלב ידע כי הוא נותן נפשו ונפש ביתו בעירבונו.

ולא זו בלבד שמתפטמין על ידו באכילת איסור אף גם זאת שגרמא בניזקין הוא על תוצאותיה הנוראות כמ"ש הפר"ח יור"ד סי' פ"א שע"ז יוצאין הילדים לתרבות רעה והן עזי פנים שבדור, וידוע שבחשבון עילאה, הכל על חשבון הגורם נחשב.

דעו כי הזהרנוכם! ואנו את נפשנו הצלנו!

הק' שלום יודא גראס
אבדק"ק האלמין

הוראה ואזהרה לאפרושי מאיסורא ממרן גאב"ד קאשוי שליט"א

RABBI RAFAEL BLUM
165 HAINES ROAD #2
BEDFORD HILLS, N. Y. 10507
(914) 666-6800

רפאל בלום
ראב"ד דק"ק קאשוי יע"א
בעדפארד היללס, ניו יארק יע"א

ב"ה, יום י"ג מדות של רחמים תשמ"ג לפ"ק פ' האזינו

שלו וברכה לכבוד כל תלמידיי החביבים העיי
אחדש"ה אודות שנשאלתי כמה פעמים, מענין בשר בהמה שיש
מערעים, שאין החלב מנוקר כראוי.
הנה כפי שראיתי בעצמי, בשבוע זו, במעמד מנקרים מומחים,
נתברר כי בעו"ה, שהבשר שקנו בשבועות אלו, מחנויות המוחזקים
להיות טובים ומהודרים, אינם מנוקרים כראוי, שנשאר עליהם חלב
דאורייתא, וגם מחלק האחוריים היי שם עם החלב שלהם, בדברים
שאינו תלוי במנהג או מחלוקת כלל ואסור מן התורה לכו"ע. על כן
אבקש שלא לאכול שום בשר בהמה, כלל וכלל לא, עד שיתוקן הכל
בשלימות בע"ה, עפ"י דתוה"ק.
הי הטוב ישלח לנו ברכונו להוושע בגמח"ט בתוכ"י ושנת גאולה
וישועה א"ס.

ולראי" בעה"ח
חק' רפאל בלום

בית מדרש "הלכה למעשה" ללמוד שחיטה,

ניקור ואו"ה

רחוב אלישע 2, בני ברק

מצב הניקור בארצה"ב

הרב ר' זלמן בריזל ירושלים
ראש הנהלה
הרב ר' מרדכי מלאכי
ראש בית המדרש ומנהל
הרב ר' מנחם רוט
מנהל השיעורים, חבר הנהלה
הרב ר' דוד אירבאך רב ואב"ד דק"ק טבר"י
חבר הנהלה
הרב ר' אברהם ביעדערמאן
חבר הנהלה

* * *

קובץ מכתבים שנכתבו להפיץ לרבים למען יכירו וידעו כל
תושבי חו"ל (ארצה"ב ושאר ארצות) גודל ההזנחה השוררת
כעת בניקור חלק הקדמי, שיש בו (לפי הסדר שחותכין
הבהמה כעת) חלב דאורייתא, רח"ל.

* * *

חודש מנחם אב, תשמ"ב

סקירה כללית על מהות ומטרת ביה"מ "הלכה למעשה"
העומדת ברום המעלה בלימודי או"ה הלכה למעשה.

שחיטה

גמרא חולין והמפרשים — טור, בית יוסף ויורה דעה, ט"ז ש"ך
ופרי מגדים — השחזת הסכין — שחיטת עופות — לימוד טריפות
— שחיטת גסות ובדיקות.

ניקור

לימוד הטור והיורה דעה ס"ד וס"ה — המקורות — הגמרא
הראשונים ואחרונים וספרי ניקור — לימוד ניקור למעשה.

או"ה

לימוד הטור ובית יוסף יורה דעה ט"ז ש"ך ופרי מגדים, דם,
מליחה, בשר בחלב, ותערובות — בירור הלכה מהראשונים
והאחרונים.

המטרה

להקים שוחטים מנקרים תלמידי חכמים ויראת שמים —
מומחים בשחיטה ובדיקה ובהלכות או"ה — שיהיו מתאימים
לשמש בקדש. בקהילות ישראל בארצנו הקדושה ובתפוצות —
ויקדשו שם שמים.

הנהלה

הרב ר' זלמן בריזל ירושלים ראש הנהלה, הרב ר' מרדכי מלאכי
ראש בית המדרש ומנהל, הרב ר' מנחם רוט מנהל השיעורים חבר
הנהלה, הרב ר' דוד אויערבאך בן הגאון המפורסם מוה"ר שלמה
זלמן אויערבאך שליט"א רב ואב"ד דק"ק טבריי חבר הנהלה, הרב
ר' אברהם בידרמן חבר הנהלה.

מגידי השעורים

הרב ר' מרדכי מלאכי — יורה דעה ובירור הלכות, הרב ר' מנחם
רוט חולין ויור"ד, הר' יצחק צוקרמן שו"ב שחיטה ובדיקה.

מכתב א.

קול קורא ובקשה נרגשת!!!

מראשי המנקרים של העדה החרדית בירושלים

(תוכן המכתב)

שבאמעריקא נכשלים ירו"ש באיסור חלב רח"ל!

שאלו שלום ירושלים ישליו אוהביך כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים. אנו הח"מ קבוצת מנקרים וראשי מנקרים פונים אל אחינו בני ישראל בכל אתר ואתר המה ורבניהם ומורי הצדק די בכל אתר ואתר ה' על כולם יחיו.

שלום רב לכלכם אדשה"ט אנו פונים אליכם בבקשה שטוחה להאזין היטב להלכה הפסוקה אשר אנו כותבים לכם כאן... והנה לפני כמה חדשים הגיעה אלינו ידיעות שבאה"ב קיימים קהלות גדולות של יראים ושלימים בתורה ומצות ואינם לומדים היטב על ניקור הבשר של החלק הקדמי ונכשלים באיסור חלב שיש על זה איסור כרת!!

ועל דבר זה דאבה מאוד נפשינו התאספנו קבוצת מנקרים וראשי מנקרים כי הרגשנו כי עלינו מוטלת האחריות הגדולה הזאת להצילם מחטא חמור ושולחים כאן הלכה פסוקה וברורה. וכן ג"כ אצלכם אם יהיו לכם מנקרים מומחים הרי מה טוב ומה נעים.

ואם ח"ו לא, אז תשאירו את ב' או ג' צלעות האחרונות עם החלק האחורי, עבור הנכרים, כ"כ את השפונדרה עם הצלעות הקטנות ששם נמשך חלב הכסלים, עם החלק האחורי ועל אחת כמה וכמה

שבזה צריכים להקפיד שלא לאכול את הטחול. המעיים. והכרס.
והכליות שהם חלב דאורייתא וכן החלב שעל הכבד שכל אלו
צריכים ניקור מן הבקי

אין ספק אשר על דבר חמור כאיסור חלב או חשש לאיסור חלב
יקפידו לתקן אשר יהיה אפשר לאכול בשר כשר לכל הדעות.

ר' גד טרוביץ — ראש מנקר בעדה החרדית ירושלים

ר' יוסף צבי הירשמן — מנקר.

ר' משה ליב קורנבליט — מנקר.

ר' מאיר דוד קורנבליט — מנקר.

מכתב

מכתב ב

בס"ד

אנו הח"מ מאשרים שכל הנכתב בספרו של הרבה"ג ר'
מרדכי מלאכי שליט"א. בניקור חלק הפנים הקדמי: מסיר את
הקרום שעל הבשר האדום עד סופו שנקרא בלה"מ ריפאלע וגם
מנקר את החלב שמתחת לקרום הנ"ל וחותר לאורך הגיד עד לחזה
ומוציאו וקולף את החלב מהגיד עד לקצהו של הבשר שהיא המשך
הכסלים של הירך ואח"כ מפריד את הבשר האדום מראשי הצלעות
ממקום חיבורן לעצמות הרכות וחותר בסחטסיהן מכל חלבן
שעליהם. וכן קולף את הבשר האדום מתחתיו במקביל המכסה את
העצמות הרכות וכמו"כ מצדו השני קולף הריפאלע במקביל המכסה
את הגיד הדם לכל אורכו. כל הנכתב כאן הוא להלכה וכן ראוי
לנהוג ואין לשנות בכל תפוצות ישראל ובגולה.

כ"כ אנו מאשרים שחלק הקדמי והפנים הוא חלב
דאורייתא ויש בו איסור כרת.

ר' גד טרוביץ — ראש מנקר בעדה החרדית ירושלים

ר' יוסף צבי הירשמן — מנקר.

ר' משה ליב קורנבליט — מנקר.

ר' מאיר דוד קורנבליט — מנקר.

הח"מ
הח"מ
הח"מ
הח"מ

אישור על הנ"ל

מרבותינו שרי התורה שבא"י הביד"צ של העדה החרדית ירושלים ת"ו

פעיה"ק ירושלים ת"ו יום י"ד לחודש תמוז שנת תשמ"ב
אנו הביד"צ דפעיה"ק ת"ו מחזיקים טובה לכב"ת הרה"ג וכו'
כש"ת מו"ה רבי זלמן בריזל שליט"א שהושיב כולל מיוחד של ת"ח
ירוש"ש לברר ההלכות השייכות לדיני ניקור וכו'.

וכמו"כ הננו לאשר כי הרה"ח המנקרים שחתמו לעיל בחת"י
הנם ירו"ש ונאמנים בעבודתם בתורת הניקור.

ולמזהיר ולנוהר שלומים תן כמי נהר ותבוא עליהם ברכת טוב.

הכו"ח הביד"צ דפעיה"ק ת"ו

נאם משה ארי' פריינד ראב"ד פעה"ק ת"ו

נאם ישראל משה בלאאמו"ר הגה"ק מהר"צ זצוק"ל
דושינסקי נאם ישראל יעקב פישר

נאם בנימין ראבינאוויטש נאם אברהם דוד הורוויץ

הסכמת מרן הגאון פוסק הדור הגאב"ד ירושלים ת"ו בעהמ"ח ס' מנחת יצחק

הנני מצטרף בזה לדברי הגאון"צ הביד"צ שליט"א.

וח"ש בצפי' לרחמי שמים המרובים ותקותי כי יבוא מזה
זכות הרבים כי הראש הכולל הרב הג' ר' מרדכי מלאכי
שליט"א אתמחי גברא ואתמחי קמיע, כאשר כבר העידו עליו
הרבנים המומחים הגדולים שליט"א

נאום יצחק יעקב ווייס רב ואב"ד פעה"ק ת"ו

מכתב ג'

יעקב לאנדא
רב אב"ד דבני-ברק
ארץ-ישראל

ב"ה תמוז תשל"ט

הנדון: נקור חלק הפנים

ידוע, כי כאן בארץ מנקרים גם השפאנדרעס
אולם תלוי מה נקרא חלק הפנים.

**אם חותכים לחלק הפנים גם מה שאחרי הטרפּש (רויט
פלייש) יש שם חלב דאורייתא * ומה שכי הרמ"א בשו"ע ס"י
ס"ד היינו רק על חלק הפנים שלפני הטרפּש מקום שמונחת בו
הריאה, אבל אם מניחים לחלק הפנים מבשר הטרפּש בזה לא
דיבר הרמ"א כי שם יש חלב ממש.**

וכן הביא בדרכי תשובה בשם קונטרס הסמ"ע כי מהחצר
הכבד ולמעלה אין שם חלב ומחצר הכבד ולמטה מתחיל חלב
הכליות ושאר חלבים

יעקב לנדא

פעיה"ק ירושלים ת"ו יום ח"י לחדש אלול שנת תשמ"א

* (פה אה"ב לוקחים גם מה שאחורי הטרפּש)

מכתב זה נשלח ע"י ביהמ"ד הלכה
למעשה להרבנים והאדמורים
בארצה"ב.

מכתב ד'

קריאה דחופה לגדולי חו"ל.

לכבוד הרה"ג וכו'.

ראשית דברי רוצה אני להביא את דברי השפת אמת זצ"ל שאמר:

העולם נקרא ע"ש העולם שעליו לתקן בעוה"ז, וכפי התיקון העולם
זוכה לאור הגנוז — כפי ערכו. חכז"ל אומרים "יש קונה עולמו בשעה
אחת". ע"י מסירות נפש זוכין לשעה אחת. וזה קורה אצל כל איש
מישראל. אין לך אדם שאין לו שעה. וצריכים לייגע את עצמו כל
הימים לזכות לאותה שעה.
התורה הקדושה אמרה:

"אל תשקצו את נפשותיכם ואל תטמאו בהם." במאכלות אסורות
יש אטימות והטומאה. מאכלות אסורות מאסרין הנפש להיות משועבד
לגוף והגשמיות. ועל ידי התעוררות ופעולות אדם לקיים מצות התורה.
והבדלתם בין הבהמה הטהורה לטמאה." זוכין לפעולה דומה
מהש"ת. "ואבדיל אתכם מן העמים." (מספרי הקדושים).
שמענו מהרבה אנשים יראי שמים מומחים גדולים ונאמנים ובררנו
את זה ע"י ששלחנו לארצכם לאמריקא שליחים נאמנים: שנכשלים
אצלכם באיסור חלב דאורייתא ובאיסור כרת רח"ל.

נוכחנו לדעת שהמנקרים שלכם לא יודעים
להוריד החלב דאורייתא ומכשילים את
אחבנ"י באיסור כרת רח"ל.

הי' אצלנו מנקר מומחה — הוא משמש גם היופ כראש מנקר בחו"ל בדקנו אותו בעניני חלב בנוכחות הרב הגאון משטרסבורג מביד"צ בירושלים ראש מנקר מירושלים ועוד מנקרים מומחים וכולם אומרים שזה שמשמש בקודש בתור ראש מנקר לא יודע כלום בניקור ומכשיל את הרבים במאכלות איסור חלב. אמרתי גלבי לא אתן מנוחה לנפשי

אצעק זעקה גדולה ומרה שכל בית ישראל ישמעו

**הצילו! את עצמכם מאכילות חלב:
"כל אוכל חלב ונכרתה הנפש מעמו."**

הביד"צ בירושלים הוציא כבר פסק הלכה שבחלק הקדמי הפנים של הבהמה יש חלב דאורייתא שהוא איסור כרת, וגם תוקנו תקנה שכל מנקר הרוצה לעמוק במלאכת הניקור צריך לקבל סמיכה ממנקרים מומחים ומביד"ד נאמן.

היות שיש חוסר גדול במנקרים מומחים יראי שמים שנוכל לסמוך עליהם, הקמנו כולל — בית מדרש ללמוד ניקור הלכה למעשה — שחיטה ובדיקה והלכות או"ה בעזרת השם הצלחנו שבאו אלינו לכולל אברכים גדולי תורה למדנים מופלגים פוסקי הלכות יראי השם, המגידי שעורים אצלנו הם רבנים גדולי התורה ויר"ש מומחים גדולים בעניני חלב הלכה למעשה ויש לנו בעזרת השם אברכים שיודעים כבר הלכות ניקור הלכה ולמעשה ומקבלים תעודות סמיכה מביד"צ בירושלים. לכן הנני פונה לכבוד תורתכם הרמה לעמוד לנו לעזרה במלחמתנו. אני מאמין באמונה שלימה שבזכות זה נזכה לביאת גואל צדק במהרה בימינו אמן.

ככבוד רב

ובזכות התורה והמצוה

31 / בריו

הרב זלמן בריזל ירושלים

מכתב ה'

פסק מבית דין הגדול שבירושלים

BETH DIN ZEDEK
OF THE ORTHODOX
JEWISH COMMUNITY
JERUSALEM, P.O.B. 8806

כ"ה
בית דין צדק לכל מקהלות השכונות
ק"י תעודת התריות פ"ת.
נועד הידי לקהלות השכונות
מתי"ק ירושלים תכ"ב
ת.ד. 8806

אזהרה בענין ניקור

נהוג ומקובל בכל תפוצות ישראל למנות שוחטים ובודקים מומחים ויראי ד' מרבים שיש בידם כתב קבלה מחכם הראוי לסמוך עליו. ולעומת זה רבה ההזנחה בענין ניקור שכל מנקר מלמד ומורה למי שרוצה ובזמן קצר ממלא את ידו לעסוק במלאכת הניקור ללא שום תעודה וקבלה ובאמת ערביך ערבא צריך, ועי"ז רבא המכשלה להאכיל ח"ו בחלב ודם איסורי כרת ר"ל, ומה שאומרים לסמוך ע"ד הרמ"א ביו"ד סי' ס"ד סי"ז דבחצי הבהמה של פנים אין בהם מחלבים אלו רק קצת מן הקרום שעל חלב הכסלים וכו' — ד"ז גופא צריך לימוד ובקיאות דאלייך בקל יכשלו באיסור חלב, ובהכמד יש חלב, בהטחול, וחוטי דם בהלשון.

עוד יש לדעת מדי הנוב"ת יו"ד סי' ל"א עד כמה אפשר להניח בהצלעות לחלק הפנים, וכפי שסיכם בשו"ת בית שלמה ח"א יו"ד סי' ק"ז המנהג בכל תפוצות ישראל בגלילותינו לחתוך לחלק הפנים סמוך ממש לצלע שנים עשר והבשר שאחר צלע י"ב מניחים לחלק אחוריים ואין מועיל רק ניקור ממנקר הבקי לנקר חלק אחוריים וא"א לבאר כל פרטי הענינים כמבואר ברמ"א שם.

אך זאת דעתנו שאין כדאי לחפש קולות במקום שיש מחמירין באיזהו חלק כי בלא"ה יש שפע בשר בהבהמה,

ואשר ע"כ באנו להזהיר שכל הבא למלאות ידו במלאכת הניקור יהיה זה דוקא אצל מנקר מומחה ויר"ש מפורסם ואחרי שהלז יתן לו

מצב הניקור בארצה"ב

הודעה ואישור שלימודו עלה יפה ובקי זריז במלאכתו יופיע בפני
בי"ד או חכם המקובל להורות הוראה להבחינו ואז יקבל ממנו כתב
קבלה לסומכו למשרת מנקר.

פניה"ק ירושלים בחודש מנחם אב תשמ"א לפ"ק.

יצחק יעקב ווייס רב ואב"ד פעהקת"ו

נאם משה ארי' פריינד ראב"ד פהע"ק ת"ו

נאם ישראל יעקב פישר נאם בנימין ראבינאוויטש

נאם אברהם דוד הורוויץ

נאם ישראל משה בלאאמור"ר הגה"ק מהר"י צצוק"ל דושינסקי

זמן ירוך ללמד יג ואינני פה"ק

למי שיש צורך בזה יחזיקו ידו

למי שיש צורך בזה יחזיקו ידו

למי שיש צורך בזה יחזיקו ידו

למי שיש צורך בזה יחזיקו ידו

למי שיש צורך בזה יחזיקו ידו

נ.ב. בסוף תשובת הרא"ש נדפס בפסק ב' של מהר"י סרוינא, נהגו
בקרקא ואשכנז, בפולין ורוסיה שמנקר צריך להביא תעודת ניקור
בכתב באישורו של מורה צדק כמו בשחיטה ויש מחמירים יותר
בניקור מבשחיטה ראה תשובה "דברי דוד" להגאון מוהר"ר דוד
מילדובה ז"ל פ' ל"ה, וכך המנהג בארצנו הקדושה מדורי דורות

מכתב ו'

קול חוצב להבות אש

עד חי על חורבן המצב בניקור חלב בחו"ל מאיש
 המורס מעם לוחם מלחמת ד' ומעמיד הדת על
 תלה במסירת נפש ממש כל ימי חייו. הרהגה"צ
 המפורסם מוה"ר זלמן בריזל שליט"א
 נשיא בית המדרש הלכה למעשה

מנהג חו"ל.

כך קבלנו מבית אבי בטרם שידעתי לקרא את האותיות אלף בית
 מרגלא בפי דברי "יהודה בן תימא": הוי עז כנמר וקל כנשר ורץ כצבי
 וגבור כארי לעשות רצון אביך שבשמים, ושהמלך הגדול הקב"ה
 עומד עליו ורואה במעשיו של אדם. ממילא לא יתבייש מפני בני אדם
 המלעיגים עליו בעבודת השי"ת.

אצל משה רבינו כתוב: "ותפתח ותראהו את הילד והנה נער
 בוכה," כתוב ילד, וכתוב נער. ילד הוא פעוט קטן, ונער הוא כבר
 גדול, רש"י מפרש קולו כנער. ביאור הדבר, ילד בוכה שחסר לו או
 כואב לו לעצמו, ואיננו מרגיש בצער הזולת, אבל נער כבר מרגיש
 בצער של חבירו אפילו בזמן שלעצמו לא חסר לו כלום אבל כשרואה
 בצערו של חבירו כואב לו וצער לו, ובוכה.

בת פרעה הכירה במשה כי לא בוכה לדאגת עצמו כי הצילה אותו,
 והבכיה היתה השתתפות בצערם של ילדי ישראל שאין מי שיצילם
 וזהו קולו כנער. כל ימי חלדי קימתי את קולו כנער לי, לא היי חסר לי
 ב"ה, תמיד היי חסד ה' אתי. אבל צריכים לקיים ואהבת לרעך. כשבא
 הגאון הקדוש הרבי מסאטמאר זצוק"ל לירושלים המצב של יראי ה'
 היי קשה מאוד בכל המובנים פרנסה לא היי והנוער הלך בדרכים
 אחרות לא ליראי ה', קרא אותי הצדיק מסאטמאר ואמר לי זלמן מה
 יהיי עם הילדים שלנו, הם עוזבים אותנו והולכים לשומר הצעיר,
 צריכים להצילם. אני הייתי בעל משפחה עם ילדים קטנים, והייתי
 צריך לדאוג לפרנסתם ולחינוכם בדרך התורה והיראה, ולמדתי
 שיעור לפני בחורים גדולים. התחנן הצדיק הקדוש ואמר זלמן עזוב
 את הכל רק להתמסר להציל הנוער. הגאון מבריסק והגאון רבי
 ראובן בענגיס הראב"ד זצוק"ל עזרו לי ובי"ה הצלחנו להוציא הרבה

בחורים מהקיבוצים זה הי' מסירות נפש ממש יסדנו תלמוד תורה ושיבות ומפעלים אחרים ובי"ה זכינו לראות ירושלים מקום תורה ויראה לתפארת.

על מה הקדמתי כל זה, כי הנה בי"ה עסקנו כבר הרבה בעניני הצלה, אבל מה אומר ומה אדבר עכשיו הגיע לדינו ענין נורא ואיום! אשר כמוה עדיין לא היה לנו מעולם ממש לא יאומן כי יסופר כי נוגע ממש להצלת אלפים ורבבות מאחינו בני ישראל — מאיסור חמור איסור כרת רח"ל. והוא זה:

כשמעתי לפני זמן שבחול"ל נכשלים יהודים יראי ה' באכילת חלב שאיסורו איסור דאורייתא רח"ל לא האמנתי לשמע אוזני — יהודים כשרים נכשלים באוכל איסור חו"ש. לצערנו הוברר אחרי ששלחנו לשם אנשים מומחים יראי ה' נאמנים. אכן נכון הדבר! ואחרי כל זה הי' לנו קשה להלמו — עד שבא לירושלים ראש מנקד מחול"ל — הזמנו אותו לקצב בנוכחות הגאון הרב א. ד. הורוויץ שליט"א מביד"צ ירושלים הרב משטראסבורג, והי' נוכח ר' גד טורוביץ ראש המנקרים מעדה החרדית ירושלים, והרב הצעיר חסדאי שארף מהכולל שלנו ומומחה לניקור, ועוד, מסרו, שראו המנקד משטראסבורג לא יודע כלום מניקור החלב, אחר זה ראינו את התורבן הגדול מה שיש בעולם לא יודעים מה זה חלב ואז הוציא הבית דין הגדול בירושלים את פסק הלכה: — אזתרה בענין ניקור וכותבים ההזנחה רבה בענין ניקור שכל מלמד ומורה למי שרוצה ובזמן קצר ממלא את ידו לעסוק במלאכת הניקור ועי"ז רבא המכשלה להאכיל ח"ו בחלב ודם איסור כרת רח"ל.

אני מפרסם את זה כי כתוב בדרכי תשובה סי' ס"ד כ"א, שהביא מכנה"ג בהגהות ב' שכ' דטבח שהקיל בעניני ניקור עליו נאמר לא תחמול ולא תכסה עליו אלא שצריך להענישו בעונש הראוי לו. והמקילים שהתירו אותו בלא שום עונש, עתידים ליתן את הדין כי נתנו יד למושעים ע"ש.

על שאלתי איך הגיעה המכשלה הזאת תחת ידכם אמרו כך מנהג באירופא לפי עדותם של מנקרים מומחים בקשתי מרבנים ככולל שלנו לברר מנהג בעירי אירופא והנה התשובה ידוע קושית: מקשין העולם" — חפשתי בשוקים ובפנדקאות למי קשה הדבר, מי שואל! אף אחד לא עונה, נכנסתי לבית המדרש מצאתי מי ששואל

— גם כאן עלינו לברר מי צריך לקבוע מנהג ישראל אנשי השוקים והפונדקאות — או רבני גדולי התורה ויראה, והנה מה שכותבים רבני פוסקי הלכות על מנהג בערי אירופא.

בדרכי תשובה מהגאון הגדול והצדיק אב"ד מונקאטש ס' ס"ה צ"ג יו"ד במקומותינו שאין אוכלים בשר אחוריים כלל, בסעיף ס"ד מ"ב בכל מדינות אשכנז ופולין מחמירים בניקור יותר מבשחיטה, (קני"ב) ושאין לסמוך בניקור חלק הפנים על נשים, (מ"ז) בשם הסמ"ע ידקדקו הקצבים אחרי חצר הכבד. כי מחצר הכבד ולמעלה אין שום חלב ומחצר הכבד ולמטה מתחיל חלב הכליות וחלב המעיין ושאר מיני חלבים ומשם ואילך צריך ניקור ומחלק האחור יחשב. הדרכי תשובה מביא דיעות שצריכים לחתוך את כל עד הטבור [הכונה לשפונדר] לחלק האחוריים — המנהג שלנו וכן הוא המנהג בפח"ק מונקאטש להשאיר שאין חותכין עד הטבור רק צריך להשגיח אם הטבחים יודעים לנקר הבשר שם ומנקרים היטב כל הלבון שיש שם. והמנקר המזלזל בזה — ראוי בודאי מנקר כזה לקנסו ולהעבירו למגדר מלתא לבל יזלזלו באיסורים. והדרכי תשובה מביא מדברי הכנה"ג בהגהות ב"י שכי: דטבח שהקיל בעניני ניקור עליו נאמר לא תחמול ולא תכסה עליו אלא שצריך להענישו בעונש הראוי לו והמקילין שהתירו אותו בלא שום עונש עתידים ליתן את הדין כי נתנו יד לפושעים ע"ש.

בספר צינה לדוד מהרב דוד דייטש — פיורדא משנת תק"ח לפ"ק כתב: וזה לשונו: וכמה פעמים עמדו המנקרים ואומרים בחוצפה כך קבלנו וכן מנהגינו מקדם והייתי בעיניהם כמתעתע באומרים אם אמת אתך למה אינם מזהירים לנו הרבנים אשר בארץ. המה חכמי הדור על זה, ואני בעיני אמרתי להם בודאי חכמי הוראות לא ידעו מזה המכשול ועל מנהגם אני אומר דור תהפכות המה ומנהגם לגיהנם.

תעודת השגחה על איטליזים שלו.

רשות והורמנא להר"ר דוד בן גרשון דייטש להשגיח תוך המקולין ועל הבשר חלק הפנים שיש בידי הקצבים שלא ימרו פיו בעסק זה וכאשר יראו ממנו כן יעשו הלכה למעשה ואם ימצא מי שיעבור ע"ז ענוש יענש אותם ע"פ ב"ד כראוי הכ"ד אלה פה קהילתנו ק"ק נ"ש יום ה' תמוז תק"ח לפ"ק — חתימת הרבנים.

ספר הניקור לה"ר ר' שלמה אלטמן מו"ץ בעיר ורשא פולין משנת תרע"ט בענין ניקור, "כל הרוצה לדעת ולהבין צריך ללמוד בהתמדה אצל מנקר מומחה ולעמוד על ידו בזמן המלאכה, אחרת אי אפשר להבין, בנוגע למנקרים — בנוגע הלכות ודינים — נרגש אצל מקצת מנקרים בארצנו חסרון ידיעה והעלם חכמה".

הלכה. — הפרישה יו"ד סי' ס"ד את י"ב כתב: זה הקרום המתפשט בכל הכסלים הוא מונח ג"כ פרוש ומחובר קצת על הכסלים עצמם (של חלק הפנים) לאחר שמוציאים מן הבהמה כל הבני מעיים מושכים קרום דק מהכסלים שבשני חלקי הפנים ימין ושמאל.

ספר רב טבחיא מהרב ר' מאיר אלי וואינער ועדוואבנא מחוז לאמזא הקצב יתן אל לבו את גודל האחריות שמוטל עליו באם שיזלזל בזה הרי הוא נותן את נפשו ונפש ב"ב בערבון שהחלב איסורו בכרת **ולא יסמוך בענין הזה על הרגילות והמנהג עד שידע בבירור הנעשה כהלכה.** חצר הכבד היא היותרת, צריך להסיר את הקרום אשר לצד החוץ לצד אחורי שעליו חלב הפריסה מונח ובכמה מקומות הוא דבוק ונסרך בו וצריך קליפה מן הדין, וע"פ מנהג צריך לקלפו גם לצד הפנים (לצד הריאה), בחצי הפנים נשאר קצת מן הקרום שעל חלב הכסלים, וגבול ורמז יש (בחלק הפנים) בזה במחיצת הכבד כאילו רמז רמזה לנו הבריאה בעצמה שעד פה תבוא.

בשו"ת משיב דבר סימן כ"א: כי הסמ"ע דמחצר הכבד ולמטה מתחיל חלב הכליות וחלב המעיים ושאר מיני חלב ומשם צריך ניקור ומחלב האחור יחשב. עכ"ל, אבל גם כאן אין הפי' אלא דמאחורי חצר הכבד מתחיל כל מיני חלבי אסור, ומשם מתחיל דיני הנקור מחלב האחור. משא"כ לפנים, עכ"ל. בשו"ת חתם סופר סימן ס"ח: דודאי הבשר הזה צריך קצת ניקור ומפשיטים השלי"ם העור הדק מעליו שהוא קרוב לחלב הכסלים ומכ"ש הבשר שסמוך לבטן שקרוב מאד לחלק הפריסה וצריך השגחה להפשיט משם השלי"ם ההוא, והקצבים הישראלים בקיאים בזה.

תורת הניקור השלם מאת הרב שמחה מאלין מו"ץ בביאליסטאק פולין: לדאבוננו קלישת הידיעה בניקור ביחוד מצד המעשי ושכל ההתמסרות במקצוע זה על המנקרים לבדם ובימים אחרונים שהמנקרים מן הטפוס הישן הירא וחרד הוא כחזון חולף

ובמקומו באים מנקרים שאינם דוקא יודעי ספר נוסף לזה חופש הדת המתרבה בעוה"ר.

הלכה: ניקור חלק הפנים: לא יחתוך יותר מיי"ב צלעות לחלק הפנים מקלפים את הקרום מעל הכסלים וגם החלב שתחתיו עד מקום הגיד וחותכים בקצה הכסלים את הסחוסים.

ספר גבעת פנחס מאת הרב פנחס זעליג הכהן שווארטץ, אב"ד מקליינווארדיין אונגריא בהסכמה מהגאון הצדיק זצוק"ל הרב יוסף חיים זאננענפעלד:

בספר בית יצחק כתוב תוכחות מוסר על הרבנים שמשכו ידיהם מן המנקרים וסומכים עליהם המנקרים שלמדו איש מפי איש ולפעמים גם רבו לא שנה וא"כ תלמידו מנין לידע וגם בחלק הפנים הכל ממשמשין בו נשים עבדים וקטנים ובפרט שוחטי זמנינו שלומדים דיני שחיטה ובדיקות מחדש ולקחו קבלה מהרב וענין ניקור לא ראו ולא ידעו כלום וע"כ לאחר שנתמנה לשו"ב עושים את עצמם למנקרים והעולם סומכין עליהם ואין מי שישגיח עליהם — ובש"ע יור"ד ס"י ס"ד כ"א. **אם נמצא אחריו חלב כשעורה מעבירין אותו, כזית אפילו בכמה מקומות מכין אותו מכות מרדות ומעבירין אותו.** "בכרת"י סוף ס"ה: כתוב בזמן הזה שלא לסמוך על חזקת כשרות המנקר והייתי בהרבה עיירות גדולות וקטנות וראיתי בעוה"ר שיש הרבה מכשולים גדולים וגם המשגיחים על הניקור לא יודעים ולא מבינים מה להשגיח ובעוה"ר עיני ראו שיש מכשולים גדולים כי נשכח הענין לגמרי ע"כ.

אחי היקרים מרנן ורבנן!

מי קובע מנהג ישראל אלו שאומרים עליהם גדולי ישראל — מנהגם דור תהפוכות המה ומנהגם לגיהנם — ומי שיזלזל בזה הרי הוא נותן את נפשו ונפש ב"ב בערבון.

או גדולי ישראל גאוני ופוסקי הלכות אשר לאורם אנו הולכים והם מאירים לנו את הדרך של התורה הקדושה הנתנה למשה מסיני.

יהודים יקרים משיח צדקנו מחכה לנו שנחזור בתשובה ויבא אלינו במהרה אמן.

בידי"צ מירושלים החליט שכל אלו שרוצים לקבל סמיכה על ניקור בתור מנקר מומחה שאפשר לסמוך עליו, עליהם לעמוד לבחינה לפני הרבנים הגאונים הרב הג' ר' מרדכי מלאכי שליט"א ולפני הרב הג' ר' ברוך מייזליש שליט"א ואחרי אישורם בחתימת ידם יתנו הבידי"צ הסמיכה שלהם.

ידיכם הק' הדל שבישראל זלמן בריזל

ירחון תורני הלזה הופיע בעיר סאטמער שנת תרצ"ו, בעת ששימש כרבנות כ"ק אדמו"ר הגה"ק רבינו יואל מסאטמאר וצ"ללה"ה, והופיע ע"י הרה"ג מוהר"ר שמואל שווארץ זצ"ל בן בנו של הקול ארי' זצ"ל, והי' בן בית אצל רבינו ה"ק ולא עשה שום דבר קטן או גדול בעיר בלתי הסכמת רבינו זצ"ל

ששנה

שנה ו' גליון ב'

לקט

סאיסורא

— סימן י"ט —

לאזרישי

להתוודע ולהגלות להעוסקים על הפקידים להשגיח בעניני ניקור כי השמנונית שעל הכבד היא אסור מדין חלב נסור רמלכר מה שכתבאר בספרי ניקור דבאותו צד שהסיה תלוי' בה חלב הרבוק שם הוא חלב של היתר שבקיבה שאסור. עוד נשרש ונצמד שם מחלב שעל בית הכוסות שהוא השמלה שקורין פרוסה שאסור וענוש כרת ר"ל, ויען כי הכותב דיבר עם איזה משגיחים ולא חלו ולא הרגישו שיש שום אסור בשמנונית הכבד אפי' מטעם הא' וסילתא רשכיתא שהגשים ליקחין מהדקות הריאה והכבד מחובר במית י"הוא ולא כו"ע דיני נסירי ע"כ צריך לעודר ולהזהיר ע"ז להסיר השמשלה הזאת מקרב ישראל. עוד צריך להזהיר על מה שכתוב להפטר במה שכתוב י"ההריאות מן הדקות נשאר שם מההצר הכבד שקורין פלעקין ויש שם ב' קרובים וקרום או שלצר הכבד אסור משום חלב הקרב המונח עליו ובקל יכולין לכונא לידי משכול בזה מהסת כי שכיתא מילתא ולא כו"ע דיני נסירי. ע"כ חוב על המשגיחין לקיים מאחזיל הזקה על הכר שאינו מוציא מתחיל דבר שאינו מהיקן. גם בענין הכבד הלכך הנקרא ווייסע לעכער שכתבאר בספרי הניקור שלא לבשלו סתמת הישי הרם המרובין בה כי אם לנקרו החלה ואח"כ לצלותו דאם נשאר איזה חוסי' דב' נורא משאב שאינ' ואח"כ מי שרוצה לבשלו הרשות בידו. והנה הרבה סכחים מוכיין זאת בשם נראשיצל או פרעויל בלי שום ניקור ובכלי הודעה להבחין בין צלי' לבישול ע"כ גם בזה החיוב על המשגיחים שיתנו עיניהם עינא פקיתא להשגיח ע"ז.

מכתב ז'

מכתב מיוחד לארצה"ב מראש בית המדרש "הלכה למעשה" ה"נ הרה"ג מוה"ר מרדכי מלאכי שליט"א (הוא הגבר שהעיד עליו הגה"ק ציס"ע מוהר"ר איציקעל מפשעווארסק זצוק"ל שבכחו לגרום טהרה גדולה בתיקון מאכ"א וטהרת המשפחה) המעיד במכתבו הארוך שאין כל חדש תחת השמש ומימות המהרש"ל עד הנה צעקו הגאונים על רבת ההזנחה בניקור החלב ושעדיין השטן מרקד בינינו בעוה"ר. ואבדיל אתכם מן העמים

כשאבותינו עמדו בהר סיני וקבלו עליהם — נעשה ונשמע בוקש משה רע"ה מה' בלכתך עמנו ונפלינו אני ועמך מכל העם אשר על פני האדמה, חז"ל אומרים שביקש שלא תשרה השכינה אלא על ישראל ונתן לו (ברכות ז'), כתוב: ונפלינו אני ועמך — ונפלינו מלשון נפלאות שבהיות הולך ביניהם יעשה נפלאות — כתוב: הנה אנכי כורת ברית נגד כל עמך אעשה נפלאות. וכתוב: ואבדיל אתכם מן העמים. המאכלים האסורים ראויים ומתיחסים לעכו"ם לא לאוהבי ושומרי מצותיה. לכן נקרא תועבה, כמו שבעניני הנפש ראוי שינהגו בני אדם ועל פי המצוות ככה בענין החמר וגופו ראוי שיתנהגו על פי התורה והמצוות (אברבנאל פ' ראה) ע"י התעוררות ופעולת אדם לקיים מצות התורה והבדלתם בין הבהמה הטהורה לטמאה עושה ה' פעולה דומה, ואבדיל אתכם מן העמים.

"זאת החי' הנאכלת" חיות הטרפות הוא זה אשר לא תאכל, בזה נשלם רצונו יתברך שאין בני ישראל אוכלין, ועל ידי זה נתרבה כבוד ה' בהתגברות האדם נגד יצר הרע, וזהו חיותו. קדושת הנפש תלוי באלה המאכלים וזהו "שומר פיו ולשונו שומר מצרות נפשו". (שפת אמת פ' שמיני) על הפסוק קדושים תהיו. אומר האבות דר' נתן: פתח הפרשה שיוכל לתקן שורש הקלקול של הנחש שהיו באכילה ואחר כך בא על חוה והטיל בה זוהמא. ואת שבתותי תשמורו שהיא תיקון הפגם באכילה לפי החז"ל אדם נברא בערב שבת כדי שיכנס לסעודה מיד, שהכל מוכן לפניו, בשבת יתקן הפגם באכילה. עד כאן לשונו. אכילת לחם הפנים בשבת לכהנים היא לתקן כל אכילתם שיהיו כקדושה, שלא יהיו בהם קטרוג מיצר הרע. אדם אחר אכילה ושתי' לבו

כפי אכילתו אם אינו אוכל בקדושה יש קטרוג יצה"ר. ואם אכילתו בקדושה הקדושה משפיע על הלב ואין לו אלא לב אחד לאבינו שבשמים — הפרי צדיק לרבי צדוק הכהן.

המאכלים האסורים מתעבים ומשקצים את נפש אדם

איסור המאכלים שאסרה התורה היא לא מפני שמזיקים לבריאות האדם כי האומות אוכלים מכל הדברים ששקץ לנו והם בריאים וחזקים ואין עיף ולא כושל בהם, לא באה התורה האלוקית לרפאות את גופות אדם ולבקש בריאות הנפש ולרפאות תחלואים. איסור המאכלים האסורים הם לפי שמתעבים ומשקצים את הנפש הטהורה המשכלת ומולידות במזג האנושי אטימות וקלקול התאוות בעשותם כאדם רוע מזג אשר ממנו תתהווה רוח הטומאה, המטמאה הדיעות והמעשים, ומגרש רוח הטהרה והקדושה. שעלי' בקש דוד; — ורוח קדשך אל תקח ממני — (תהלים נ"א) ואמר לב טהור ברא לי אלקים ורוח נכון חדש בקרבי, לכן אמר ה' "אל תשקצו את נפשותיכם ולא תטמאו בהם" כי בזה היה ענין האטמות והטומאה. וטעם איסורה וזיכתה שיתישר מזג הגוף ויהיו מזונותיו מולידים דם זך ומזוקק לא גס ועב. (אברבנאל פ' שמיני).

אור וחושך בערבוביא

בכל התקופות שמרו בני ישראל על השולחן הטהור וראו בזה עיקר היסוד של היהדות במסירות נפש ממש שמרו כל יהודי חרדי לדבר ה' על אוכל כשר ושלא יכשל חו"ש להכניס לתוך פיו דבר של ספק בענין כשרות לכן נזרעזעתי ממש בראותי שקצבים (בוטשערס) חסידים, מנקרים, מכשירים בשר עם חלב ממש — ואחרי דין ודברים עם המנקרים נוכחתי לדעת שאינם בקי בהלכות ואומנות הניקור בכלל. הדבר הזה העיקר על לבי, רטט עבר בנפשי ובכל פה התחלתי לצעוק זעקה גדולה!!! רבה השממה גדולה העזובה! חסידים ואנשי מעשה יהודים המדקדקים קלות כחמורות נכשלים באכילת חלב בלא יודעים אשר נפש כל ישראל מתגאל מאוד ומטמטם המוח וגורם להרבה צרות בישראל. לכאורה "בהזעקה גדולה ומרה שלי אינני מחדש דבר כי זה לא חדש כי הרבה שנים גדולי הרבנים המומחים לשאלות אלו זועקים על המכשלה הזאת, והנה הפרמ"ג בהקדמתו

לאו"ח סדר ב' כתב: בעוה"ר אין לומדים דיני ניקור ומסור לכל אדם, המהר"י סרוינא בסוף תשובת הרא"ש משבח את מנהג דק"ק קראקא-פולין שהמנקרים שנתמנו שם הם רבנים חכמים יודעים ספר במלחמתה של התורה.

ביש"ש חולין פ' גיה"נ סי' י"ט כתב: אני הגבר אשר שמעתי וראיתי שרוב המנקרים שלנו אע"פ שמחמירים בענין ניקור לחתוך אפילו מההתר ובכל זאת נמצא הרבה פעמים שמקילים בחלב. לכן נהגתי בעצמי שלא לאכול בשר מנוקר עד שיבדוק הבשר ע"י עוד מנוקר אם מנוקר כראוי כמוכן מדובר מנוקר מומחה. וכותב שכך נהג החסיד מהר"ם מינץ וכתב שאירע פעם שאחרי הניקור של המנוקר נשאר עוד הבשר לא מתוקן כראוי וסיפר את זה לכל המנקרים שילמדו לקח שלא לסמוך על מנוקר אחד שמנוקר הבשר אלא שהמומחה יבדוק את הבשר אחרי הניקור. וכותב שתיקן גדול תיקן מהר"ם מינץ.

והנה מה שכתוב בספר גבעת פנחס. בהקדמה מביא בשם הספר "בית יצחק" דברי מוסר על הרבנים שמשכו ידיהם מן המנקרים הבשר, להשגיח עליהם וסומכים על המנקרים שלמדו את הניקור איש מפי איש ולפעמים גם רבו לא שנה וא"כ תלמידו מנין לידע, וגם בחלק הפנימי — של הבהמה הכל ממשמשין בו נשים ועבדים וקטנים והשושחטים עושים את עצמם למנקרים וסומכים עליהם ואין מי שישגיח עליהם והכל הוא מפני שגם הרבנים בעל הוראה אינם בקיאים ע"כ צריך הרב הדיין מורה הוראה ללמוד בעצמו מקודם בטיב סדר הניקור מחלק הפנים שלא יצא מתחת ידו דבר שאינו מתוקן.

וכותב שם סדר הניקור בעוה"ר עיני ראו שיש מכשולים גדולים כי נשכח הענין לגמרי. בענין השפונדר כתב "בגבעת פנחס" סימן ס"ה סעיף ט', ידקדקו הקצבים אחר חצר הכבד כי מהחצר הכבד ולמעלה אין שם חלב ומהחצר הכבד ולמטה מתחיל חלב הכליות וחלב המעיים ושאר מיני חלבים ומשם ואילך צריך ניקור ומחלק האחור יחשב עיי"ש.

ובבית יצחק שם כתב וכדי שלא יבאו לידי איסור חלב נוהגין לחתוך כל הכסלים אשר לבן מבחוץ ("השפונדר") עד הטיבור לחלק האחור ואז יוצא מידי ספק כי רוב הקצבים שתי רעות עושים שמניחים הבשר שבין צלע י"ב י"ג לחלק הפנים וגם חותכין בשה בכסלים שתחת הטיבור השיוכים לחלק האחור ומניחים ג"כ לחלק הפנים ומכשילים הרבנים באיסור גמור ואין מי שמשגיח על זה.

הזנחה בלמוד הלכות חלב וניקור

בעל תורת הניקור הירושלמי שואל: מדוע הרבנים הגדולים ובעלי תריסק שידם רב בכל מקצועות התורה הזניחו לגמרי למוד הלכות אלו שהן לא הילכתא למשיחא אלא מההלכות השימושיות ביותר, ואומר: הסיבה היא בזה: יתר מקצועות בתורה אדם המתעמק בגמרא וראשונים והאחרונים אפשר לו לקנות לו ידיעה במה שעוסק, לא כן הלכות אלו אם לא עוסק בפועל ממש נשארו הלכות אלו ערטילאין בבחינת תורת הנסתר ורבה העוזבה במקצוע זה והרבה נכשלים באיסור חלב אמילו אלו שמדקדקין על מצות קלות כחמורות, עד כאן לשונו.

עד כמה צדקו דברי הגאונים מביד"צ ירושלים שכותבים בפסק הלכה שלהם בענין חלב. רבה הזנחה בענין ניקור החלב שכל מנקר מלמד ומורה למי שרוצה, בזמן קצר ממלא את ידו לעסוק במלכת הניקור ללא שום תעודה וקבלה ובאמת ערביך ערבא צריך ועי"ז רבה המכשלה להאכיל ח"ו בחלב וברם שאיסורו כרת רח"ל.

בספר צנה לדוד מהר"ר דוד ב"ר גרשון דייטש מק"ק אלברשווילד בהסכמת גאוני אשכנז ומהגאון הדור רבי יונתן אייבשיץ זצ"ל הנדפס בשנת תק"י כתב: בעיר ניקלשבורג מצאתי מנקרים ושאלתי ודרשתי על כל פרטי דינים והבאתי אותם לכי"ד הגדול שם ועשיתי הלכה למעשה בפני כי"ד ואז ראו והבינו והרגישו את העון והמכשלה אשר יצאה מהם. ראיתי מנקרים חותכין בשר מהלב ואומרים שזה חלב ועל חלב גמור אומרים שזה כשר, לפעמים עמדו נגדי בחוצפה ואמרו כך קבלנו וכך מנהגינו מקדם והייתי בעיניהם כמתעתע באמרם אלי אם אמת דברך למה לא מזהירים לנו הרבנים הגדולים חכמי הדור על דבר זה? ואני אמרתי להם ולמנהגם דור תהפוכות המה ומנהגם לגיהנם, כלם חותכים לחלק הפנים י"ב צלעות ונשאר שם בשר השייך לחלק אחורי, בכרתי סוף ס"ה כתב רבזמן הזה יש להחמיר יותר שלא לסמוך על חזקת כשרות המנקר, ואין לסמוך בניקור כי אם על בקי וראי ה' ברבים.. בגבעת פנחס כתוב סדר הניקור בעוה"ר עיני ראו שיש מכשולים גדולים כי נשכח הענין לגמרי.

בדרכי תשובה יורה דעה ס"ד (קל"א) מביא שאלה: במנקר שאינו מומחה: אם נמצא שהמנקר אינו בקי ואינו יודע דיני ניקור אם יש מקום

לאסור הניקור שלו למפרע, וכותב עיין בשו"ת, שבות יעקב ח"ב ביו"ד סוף ס' נ"א שהחמיר בזה וכ' דמנקר חמור יותר משוחט לענין זה ואם נמצא שהמנקר אינו בקי בניקור בודאי יש לאסור הכל למפרע לכ"ע עיי"ש, אמנם בבל"י לעיל ס' א' ס"ק ט' השיג עליו בזה דכיון דאין שום אדם מנקר אלא אם כן נטל קבלה על ניקור, וע"ל ס' ס"ה ס"ק ע"ה בכלים שנתבשלו בהם הבשר שלקחו מהקצב שאירע אצלו דבר כזה. הדין פשוט אם המנקר אינו יודע ובקי בדיני ניקור חלב ממש, אז כל הכלים שנתבשלו בהם בשר שלקחו מהקצב הנ"ל אסורים למפרע כיון שהמנקר לא נטל קבלה על הניקור ואם נמצא שהמנקר בקי בדיני ניקור חלב ממש והשאיר חלב על הבשר אין לאסור הכלים למפרע. הכל בדרכי משה.

אכן תמוה הדבר ביותר ונוקב עד התהום איך הגענו למצב הזנחה באירופא ובעיקר בארצות הברית, נדהמתי ולא האמנתי למראות עיני אנדרלמוסיא ממש בענין ניקור החלב. שלא מנקרים בכלל החלב דאורייתא וחלב הכרת? הדבר הזה קשה להולמו. המכשלה הזאת להאכיל ליהודים כשרים חלב שאיסורו דאורייתא ואיסור כרת רח"ל היא לפי שהמנקרים אינם בקיאים בהלכות ואומנות בניקור החלב ואין להם שום תעודה ממנקר מומחה ומבי"ד מוסמך — לשם זה יסדנו בית מדרש שיהי' לתלפיות ללמוד שחיטה, ניקור ואו"ה, בשם "הלכה למעשה" ובית הדין צדק לכל מקהלות האשכנזים בעיר הקודש ירושלים ת"ו, שהוא בית הדין הגדול בעולם המוסמך לכלם יבחנו את האברכים מביהמ"ד שלנו ויסמכו אותם לשמש בעבודת הקודש ניקור שחיטה ואו"ה.

השי"ת יערה עלינו רוח טהרה ממרום, ונזכה לשולחן הטהור באמת, ובזכות זה נזכה לביגצבב"א

הרב מרדכי מלאכי

מכתב ח'

הרב מרדכי גבריאלי מלאכי

רב בביהמ"ד דחסידים "יבנה"

וראש ביהמ"ד הלכה למעשה וראש למנקרים בארץ ישראל מחבר ספרי התורה והחסידות "דיני ניקור הלכה והמעשה" ועוד

זעקה גדולה ומרה!!!

הנה דרכי מעולם לבלי לטעום בשר עד שבדקתיו בעצמי אם לא נשאר בו חלב כלל, כי דבר שכיח הוא אפילו אצל מומחים, שישאר חלב, וראשית ביאתי פה ארצה"ב (אמעריקא), ביקרתי אצל איטליז (בוטשער) חסידי בווייליאמסבורג, המפורסם בדרגות הכשרות, בשחיטה, בדיקה, ניקור מליחה וכו', ונודעזעתי בראותי כי בהחתיכה שרצו למכור לי בחזקת מנוקר ונמלח והודח, **חלב גמור במדה גדושה מכסה פני הבשר**. אחר דין ודברים עם המנקר נוכחתי לדעת שאינו בקי בהלכות ואומנות הניקור כפי שקבלנו עפ"י השו"ע וקבלת המנקרים, וכל ספרי הניקור.

נתעוררתי ע"י עובדא זו לבקר אצל שאר האיטליזים (בוטשערס) בווייליאמסבורג ובארא פארק ושאר מקומות.

ואהא!!! מה שראיתי הצד השוה שבהן שאינם בקיאים בהלכות ואומנות הניקור כדבעי, ועיקר מלאכתן להוציא גידי הדם ולהוריד את הקרום מעל החלב, וחלב הכסלים והכרס מה שיש על חלק הפנימי ועוד ועוד, לא מנקרים, והעולם היהדות החרדים ביותר נכשלים באכילת חלב בלא יודעים אשר נפש כל ישראל מתגאל מאוד ומטמטם המוח והלב וגורם להרבות צרות ישראל ה"י.

והעצה היחידה לעשות תיקון גדול בהעמדת מנקרים ומשגיחים יראי השם שיהיו בקיאים הדק היטב בכל הלכות ומלאכת ואומנות הניקור בדרך המקובל וביני לביני כל החש לנפשו יזהר לבלתי ישוקץ באיסור חלב החמור מאוד (אסורו בכרת רח"ל) שתאצאותיו צרות רבות ורעות ברוחניות וגשמיות רח"ל.

ובזכות זה ישכון בטח בדד שאנן עד יצא כנגה משפט צדק שיתוקן הכל על מכונו, ובזכות הפרשת ממאכלות אסורות נזכה בקרוב ליהנות מסעודת לויתן כמבואר בחז"ל.

והשי"ת יגדור פרוצותינו ויאמר לצרותינו די!

הכו"ח למען הצלת תוה"ק בישראל

מרדכי גברילאל מלאכי

נתפרסם בחוצות ארה"ב בשנת תשלי"ט

מודעה נחוצה!

הננו להודיע בזה להציבור החרדי די בכל אתר ואתר שהבית דין צדק דעדה החרדית ירושלים עיה"ק תובב"א החליטו שכל אברכים או רבנים ומשגיחים שרוצים אישור על ידיעתם ב"ניקור" ורוצים לקבל "קבלה" מהבית דין צדק עליהם לעמוד לבחינה לפני הרה"ג ר' מרדכי מלאכי שליט"א והרה"ג ר' ברוך מייזליש שליט"א, ואחריו קבלת אישור וסמיכה וחתומת ידיהם יתן הביד"צ מירושלים עיה"ק סמיכה.

המעונינים נא לפנות אל הנהלת בית המדרש "הלכה למעשה רחוב אלישע 2. בני ברק או אל המשרד שלנו ברחוב הס' 7. תל-אביב טל. 294748 ת.ד. 4618.

ההנהלה

בית מדרש
הלכה למעשה
ללמוד שחיטה ניקור ואו"ה
ר"ח אלישע 2, בני ברק

בס"ד

בשורה טובה

בקרב יופיע איה"ש הספר הנפלא **דיני ניקור** הכולל כל ההלכות הנחיצות **בניקור חלק הפנים** מלווה בתמונות והסכרות וביאור מקיף על כל פרטותיהם

הלכה למעשה

מאת המנקר המומחה המפורסם
הרה"ג מרדכי מלאכי שליט"א
ראש בית המדרש הלכה למעשה

★ הספר מעוטר בהסכמות שרי התורה גדולי דורנו שליט"א.

★ ובהסכמות גדולי המנקרים של העדה החרדית בראשות הראש המנקר המפורסם הרה"ג ר' גד טרוביץ שליט"א (וראה את מכתביהם בקונטרס הזה).

★ ובהסכמת גאון הניקור המומחה הגדול בדורנו אשר העמיד תלמידים רבים המשמשים בקודש בתור ראשי מנקרים — ומנקרים מומחים וממגידי השיעור בכולל הלכה למעשה הרה"ג ר' ברוך מייזליש שליט"א — ראש המנקרים בפ"ת.

★ ובהסכמתו כתוב לאמור "אני מכיר שיש צורך ונחיצות גדולה בספר כזה בשביל כל רב בישראל, משגיח כשרות, כדי להסיר כל מכשול וחוסר ידיעה מבהיל בענינים עקרוניים של חלב דאורייתא ודרבנן, וכ"ש שיש צורך למנוע משוגים משובשים ומסולפים בענינים אלו, כי השגיאות חותרות ופוגעות בעיקרים של אכילת חלב ח"ו וכו'.

★ הספר הזה הוא תרומה חשובה לכל הכלל ישראל והי' איה"ש תועלת רבה לכל מי שיש לו יד בעניני הכשרות בין בארץ בין בחו"ל

ההנהלה

בית מדרש "הלכה למעשה" ללמוד שחיטה,

ניקור ואו"ה

רחוב אלישע 2, בני ברק

מצב הניקור בארצה"ב

הרב ר' זלמן בריזל ירושלים
ראש הנהלה

הרב ר' מרדכי מלאכי
ראש בית המדרש ומנהל

הרב ר' מנחם רוט
מנהל השיעורים, חבר הנהלה

הרב ר' דוד אירבאך רב ואב"ד דק"ק טברי"ן
חבר הנהלה

הרב ר' אברהם ביעדערמאן
חבר הנהלה

קובץ מכתבים שנכתבו להפיץ לרבים, למען לגלות את
האמת המר, שנתגלה במצב הניקור בארה"ב
(וויליאמסבורג - בארא פארק - מאנסי - ועוד)
ובו יבואר:

השייכים לחלק האחוריים - ובלי
ניקור.

(ז) אין שום השגחה על ניקור.

(ח) המצב חמור עוד יותר בסאלאמי,
פרענקפוטער, וכו'.

(ט) גביות עדות בפרטיות.

(י) פסק דין מבידי"צ ירושלים.

(יא) פסק דין מהמנקרים דעדה
החרדית.

(יב) הדרכות והתעוררות בענין ניקור.

(א) יראים ושלמים נכשלים בחלב
דאורייתא.

(ב) אין שום מנקר, הקצבים הם
המנקרים.

(ג) הקצבים אינם יודעים בניקור ולא
כלום.

(ד) אין להם שום כתב קבלה.

(ה) משאירים חלב דאורייתא בהרבה
חלקים מהבשר.

(ו) מאכילים להציבור חלקים

מהדורא א'

חודש מנחם אב, תשמ"ב

מהדורא שני' ומורחבת

חודש אלול תשמ"ב

**סקירה כללית על מהות ומטרת ביה"מ "הלכה למעשה"
העומדת ברום המעלה בלימודי או"ה הלכה למעשה.**

שחיטה

גמרא חולין והמפרשים — טור, בית יוסף ויורה דעה, ט"ז ש"ך
ופרי מגדים — השחזת הסכין — שחיטת עופות — לימוד טריפות
— שחיטת גסות ובדיקות.

ניקור

לימוד הטור והיורה דעה ס"ד וס"ה — המקורות — הגמרא
הראשונים ואחרונים וספרי ניקור — לימוד ניקור למעשה.

או"ה

לימוד הטור ובית יוסף יורה דעה ט"ז ש"ך ופרי מגדים, דס,
מליחה, בשר בחלב, ותערובות — בירור הלכה מהראשונים
והאחרונים.

המטרה

להקים שוחטים מנקרים תלמידי חכמים ויראת שמים —
מומחים בשחיטה ובדיקה ובהלכות או"ה — שיהיו מונאימים
לשמש בקדש. בקהילות ישראל בארצנו הקדושה ובתפוצות —
ויקדשו שם שמים.

הנהלה

הרב ר' זלמן בריזל ירושלים ראש הנהלה, הרב ר' מרדכי מלאכי
ראש בית המדרש ומנהל, הרב ר' מנחם רוט מנהל השיעורים חבר
הנהלה, הרב ר' דוד אויערבאך בן הגאון המפורסם מוה"ר שלמה
זלמן אויערבאך שליט"א רב ואב"ד דק"ק טבריי חבר הנהלה, הרב
ר' אברהם בידרמן חבר הנהלה.

מגידי השעורים

הרב ר' מרדכי מלאכי — יורה דעה ובירור הלכות, הרב ר' מנחם
רוט חולין ויור"ד, הרי יצחק צוקרמן שו"ב שחיטה ובדיקה.

תוכן הענינים

ב סקירה כללית על מהות ומטרת ביהמ"ד הלכה למעשה

הקדמה

ה התגלות האמת בענין ניקור החלב לכל יושבי אמעריקא

ו שורש הראשון מפירצת הניקור בארצה"ב

פרק א

מכתבים מהמנקרים והבד"ץ דהעדה החרדית

א קול קורא ובקשה מורגשת מראשי המנקרים

ב פסק דין מראשי המנקרים האידך לנהוג הלכה למעשה

ג אישור על הני"ל מבית דין הגדול שבירושלים

ד הסכמת הגאב"ד ירושלים בעמ"ח ס' מנחת יצחק

ה פסק דין הגאון ר' יעקב לנדא אב"ד ב"ב א"י

פרק ב

א קול חוצב להבות אש — קריאה דחופה לגדולי חו"ל מהרהגה"צ ר' זלמן בריזל שליט"א

יח

פרק ג

א פסק מבית דין הגדול שבירושלים — אזהרות בעניני ניקור

ב מודעה נחוצה מהנהלת הבימ"ד

פרק ד

א כרוזא קרי בחיל — עדות הרהגה"צ ר' זלמן בריזל שליט"א

ב מנהג חו"ל

ג אמתלאות המנקרים לאו חדש הוא

ד תעודות השגחה על איטלויים

ה קצב שאינו מנקר כחוגן, מסכן נפשו ונפש ביתו

ו תוכחת מוסר

ז מי קובע מנהג ישראל

פרק ה

א מכתב מיוחד מהרה"ג ר' מרדכי מלאכי שליט"א

ב **אין כל חדש תחת השמש**

א ואבדיל אתכם מן העמים

ב המאכלים האסורים מסאבים ומשקצים את נפש אדם

ג זעקה גדולה — אור וחושך בערבוביאי

ד הזנחה בלימוד הלכות חלב וניקור

ה תדמה! אנדרלמוסיא ממש בניקור החלב

פרק ו

פרשת ניקור הכבד

א כרוז קול קורא מירחון לקט שושנה (סאטמאר)

ב הסכמת כ"ק מרן אדמו"ר רשכבה"ג מסאטמאר זי"ע על הירחון הני"ל

ה

תוכן הענינים

פרק ז
גביות עדות

לו	הקדמה צאו והפגינו ברחובות.....	א.
לז	גביית עדות א'.....	ב.
לט	גביית עדות ב'.....	
מ	גביית עדות ג'.....	
מ	גביית עדות ד'.....	
מ	גביית עדות ה'.....	
מא	גביית עדות ו'.....	
מא	גביית עדות ז'.....	
מב	גביית עדות ח' מהרב הגאון ר' מרדכי מלאכי שליט"א.....	
מג	תביעת העדים!.....	ג.
	פרק ח	
מד	מכתב ששלח מנקר מומחה מוויליאמסבורג לביהמ"ד הלכה למעשה.....	א.
מד	התגלות המצב בהאסיפה שהתקיימה ע"י התאחדות הרבנים.....	ב.
	פרק ט	
נ	אודות הכרוז משנת תשל"ט.....	א.
	פרק י	
נב	כבר הי' לעולמים.....	א.
	פרק יא	
	הדרכה ללימוד הניקור	
נד	לימוד ניקור מספרים.....	א.
נד	החורבן הגדול העלולה לצאת ממקצת ת"יח ורבנים.....	ב.
	פרק יב	
	הכרעה משובשת מרבנים	
נז	אחריות מלחוה דעת.....	א.
נז	אחריות להכריע.....	ב.
נז	אחריות לתת קבלה.....	ג.
נח	סדר הלימוד להיות מנקר.....	ד.
נח	סדר הלימוד לנותן קבלה.....	ה.
נט	גוערין בו בנזיפה.....	ו.
	פרק יג	
	ובחרת בחיים	
ס	בקשה ותחנונים.....	א.
	פרק יד	
סא	לברות גם מספק חלב.....	א.
	פרק ט"ו	
סג	סאלאמי ווארשטען בעלויני פרענקפוטער ועוד.....	א.
סד	בשורה טובה מביהמ"ד הלכה למעשה.....	ב.

הקדמה

התגלות האמת בענין ניקור החלב לכל יושבי אמעריקע

יתברך הבורא וישבתח היוצר כל העולמים, שבעזרתו ית"ש, הננו נגשים להו"ל (במהדורא שני' – ומורחבת) את קונטרס הנוכחי, המיועד להציל אחינו בני ישראל די בכל אתר ואתר, ובעיקר אחב"י הדרים בארצות הברית וויליאמסבורג בארא פארק מאנסי ועוד, מהמכשול הגדול אשר נכשלינו בו בלי יודעים והוא איסור אכילת חלב, אשר חומר איסורו הלא הוא מפורש בתורתנו הקדושה, וכל בר בי רב דחד יומא, בעת שמתחיל ללמוד חומש קורא בפחד ובאימה את המקרא המפורש בפי' צו "דבר אל בני ישראל לאמר כל חלב שור וכשב ועז לא תאכלו וגו' כי כל אוכל חלב מן הבהמה אשר יקריב ממנה אשה לה' ונכרתה הנפש האכלת מעמיה" **ידוע** הוא הקרא ומפורש הוא לכל ילד קטן ופעוט, אכן סתום הוא למעשה לרוב הגדולים מאחב"י במקומות שונות, ובפרט בארצה"ב גם במקומות החרדיות ביותר החל מבע"ב הפשוטים עד לת"ח וגדולים וטובים, אשר בעוונ"ה הולכים יראים ושלמים בתמימות ובעוורון עיניים לקנות בשר אשר עליו חוותם גדול "בשר כשר גלאט למהדרין מן המהדרין" מבלי להשים על לב את גודל המכשול שמכשילים אותם ומבלי להבין להציל את עצמם מפח יקוש אשר פרוש לרגלם באשמת הקצבים ומוכרי הבשר והעומדים לימינם לתומכם.

אי לזאת הקדשנו את קונטרס הנוכחי, לעורר בו את דעת הקהל, ולזעוק ולהתריע על ידו, לכל אחב"י, בקול גדול אשר לא יסף עורו ישנים מתרדמתכם!!! עמדו נא! התייצבו נא!

לכבות את האש הבווער עד לב השמים. התאזרו נא ללחום נגד השונא הרוצה להרוס ולכלות את שארית הפליטה ח"ו ע"י ההתפטמות במאכלות אסורות בכלל, וע"י אכילת חלב בפרט, שהרי אכילת חלב עונשו חמור הוא משאר מאכלות אסורות, ועומד בשורה אחד עם אכילת חמץ בפסח ואכילת יוה"כ וידוע עד כמה הזהיר מרן בעל החפץ חיים זי"ע, את אחב"י בשעתו כשהוצרכו לגלות למקומות שונות ע"י הגזירות הנוראות דאז והזהיר אותם שאם ח"ו לא ישאר להם ברירה אחרת רק או לאכול ח"ו בשר חזיר ונו"ט, או ח"ו לאכול בשר אשר לא מנוקר מחלב, שיעדיפו לאכול חזיר ונבילה וטריפה שאיסורו הוא רק בלאו, מלהכשל ח"ו באיסור חלב שאיסורו הרי הוא בכרת רח"ל. ובעווי"ה הגענו למצב ירוד כזה, שבלי גזירת המלכות והדומה, מפטמים את אחב"י בבשר אשר לא מנוקר כראוי, ובתמימות לב נלכדו יראים ושלמים במצודה נוראה, אשר תוצאותי מי ישורנה. ואשר לא יאומן כי יסופר, ממש איום ונורא!

שורש הראשון מפירצת הניקור בארצה"ב

מוכרחין אנן יושבי ביה"מ להיות הולך רכיל ומגלה סוד מהיכן יצא ההזנחה באופן כה חמור להניח על הבשר גם חלב דאורייתא גמור בלי ניקור, ידוע לכל בר בי רב דחד יומא שבענין השתמשות בבשר בהמה היו מנהגים שונים מדינה ומדינה ומנהגיה, יש שהיו משתמשין גם בחלק אחוריים של הבהמה והעמידו מנקרים מומחים ובקאים ע"ז, מנקרים כאלו אשר התמחו בבקיותם הגדולה אחרי שלמדו ושמשו כל צורכנו זמן זמנים טובא. ואחרי שעמדו על הבחינה וקבלו כתב קבלה על אומנותם במלאכת הניקור, ובצירוף השגחה קפדנית גדולה מאוד.

ולאידך היו מקומות שביניהם נמנה בראש וראשון **מדינת אונגארן** שאפיי אחרי כל הנ"ל לרוב גודל האחריות בניקור חלק אחוריים שיש בה תרתי לריעותא חלב חמור לרוב, וגם יגיעה גדולה בצירוף אומנות מופלגה הנצרך לה. וע"כ לא חשו על ההפסד (אף שעלה הרבה פעמים להפס"מ) הנגרמת ע"י אי אכילת אחוריים ביודעם שבנפשם הוא. וחסו יותר ויותר על נפשות ישראל ברוחניות (כי מאכ"א מטמטם הלב והמוח ויוצאין לתרבות רעה רח"ל – אחרונים ס"י פ"א) וגם בגשמיות (כי עונש חלב בכרת). וויתרו על חלק אחוריים כולו.

והנה היום בזמנינו סתם המון העם וגם בני תורה היותר מופלגים, וגם רוב גאוני וגדולי הדור אינם בקיאים כלל באומנות ומלאכת הניקור (והוא מילתא דעבידא לאגלווי, ולית דין צריך בשש) והסיבה פשוטה, לפי שיוצאי מדינת אונגארן ושאר המקומות לא השתמשו בחלק אחוריים כלל ולקחו רק חלק הפנים ממש מקום שלא שייך שם כמעט כלל חלב. וע"כ לא נגע להם הלכה למעשה, ובהיות כן זאת שגור בפי כל כי אין אנו אוכלין גם כאן בארצה"ברק חלק הקדמי וכמו שנהגנו מימות עולם במדינת אונגארן ושאר מדינות וממילא שאין שייך לנו ענין הניקור רק קצת כפי המבואר ברמ"א יו"ד ס"י ס"ג, ברם לאמתו של דבר הוא טעות גדול ונורא עד מאד ומשם יצא הקרח הגדול במקצוע הניקור (מצד אחד), כי מקום החתך בארצה"ב וגם פה בארץ ישראל שמחלקין חלק הקדמי מחלק אחוריים בבית המטבחיים אינה מתאמת כלל וכלל למה שהיו עושין באונגארן ושאר ארצות. וכפי הסדר שחותכין עכשיו, יש בהחלק הנשאר לחלק הפנים הנכנס לחנות ונמכר לכלל ישראל כולו, חלק חשוב מאד שלדעת כל הפוסקים כולן בלי הבדל וקרא **חלק אחוריים** ונוהג בו כל החומרות שיש בחלק אחוריים דהיינו שצריך ע"ז מנקר אחוריים מומחה, וכתב קבלה על אחוריים, ומשגיח שני לפקח עליו, והמחמירין לא אוכלים אותו כלל כמו שאר חלקי אחוריים, והחלק ההוא מעולם לא נהגו להכניסו בתוך חלק הפנים ובמקומות שעשו כן הקצבים מדעת עצמם כבר צווחו עליהם הפוסקים ככרוכיא שמכשילים הרבים

באכילת חלב. כי שייך לחלק אחוריים והקצבים אינם בקיין
בניקורו לא למדו על חלק האחוריים חכמת הניקור.

ולדוגמא נעתיק קצת ממה שצווחו הפוסקים כולם באזהרה
חמורה שלא לחתוך כדרך שאנו חותכין כהיום (בסי' טהרת
אהרן, אהל יצחק, זבח שמואל, צינה דוד, גבעת פנחס, דרכ"ת
וכל שאר סי' ניקור כולם העמידו ליסוד העיקרי קודם שנכנסים
למלאכת הניקור שידעו בדיוק מה נקרא חלק הפנים ומה נקרא
חלק האחוריים) ועיין בסי' גבעת פנחס סי' ס"ה סעי' י"ט שכ'
בזה"ל: עוד צריך להזהיר כשחותך חלק הפנים וכשמגיע בסוף
הצלע וחותר בשיפוע צריך ליזהר מאד שיחתוך בשיפוע למעלה
עד להטיבור והטיבור יניח לחלק האחור וכו' עכ"ל.

**דעו נא אחיי ורעיי כי אין חותכין החיתוך שכעת
בשיפוע כלל, ומניחין הטבור והוא הנקרא שפונדערס
ומה שלמטה מן הטבור לחלק הפנים היפוך מ"ש כאן
בגבעת פנחס, ושאר ספרי ניקור הנ"ל.**

וז"ל הבית יצחק בהקדמתו לניקור: כי רוב מן הקצבים
שתיים רעות עושין שמניחין הבשר שבין צלע י"ב לייג לחלק
הפנים וגם חותכין בשוה בכסלים שתחת הטיבור השייכים
לחלק האחור ומניחין ג"כ לחלק הפנים **ומכשילים הורבים
באיסור גמור** ואין מי שמשגיח ע"ז וכו' עכ"ל.

**מה נאמר ומה נדבר בכל מדינות אמעריקע סדר
החיתוך ממש כמו שכ' כאן- הגבעת פנחס ושאר ספרי
המנקרים שלא לעשות ואשר בחיתוך כזה שתיים רעות עושין.
ובעוה"ר הרעות הללו עושין כעת בכל מדינות אמעריקע והבשר
הלזה מביאין בחניות בויליאמסבורג, בארא פארק, מאנסי
(זאת מה שראינו בעינינו) וגם בכל שאר עיירות.**

ועל אלה אנו בוכים ותרדנה עינינו דמעה כי המנקרים
יודעים לכל היותר ניקור חלק הקדמי **והיינו מה שנקרא
עפ"י הלכה חלק הקדמי** אבל כעת שיש גם מחלק אחוריים

אין יודעין בין ימינם לשמאלם כלום. והרעות היוצאין מזה הן כדלהלן.

- 1) מוכרין חלק אחוריים בלי ידיעת ניקור אחוריים.
- 2) עיי"ז מאכילין חלב גמור מן התורה לכל העם בשגגה.
- 3) אלו שכבר כן מנקרים אבל הרי עכ"פ מנקרים אחוריים בלי קבלה ואסור לכל הפוסקים, ומעבירים אותו על זה*.
- 4) גולי אייראפע (וגם ילידי ארצה"ב) ודאי לא היו אוכלין מחלק אחוריים כמנהגם מקדמת דנא באונגארן גם אם הי' מנוקר כדבעי.

ועכשיו יתגלה לך הפליאה למה נתגלה זה בעיקר למנקרי ארץ ישראל כי אצלינו לומדים גם ניקור חלק אחוריים הדק היטב ובקיאים בזה היטב, ועיי"כ מיד בהבטה ראשונה הכונו בזה כאשר אך דרכנו על מפתן החניות (בוטשער'ס שבוויליאמסבורג

*

ועיין בשו"ת בית שלמה חיו"ד סי' צ"ו ע"ד השאלה בקצב אי שניתן לו לנקר פאכווי"ס מבהמה והוא ניקר אותם ואמר שניקר כראוי והראה הקצב שאינו מנוקר כראוי, ושלחו. הח' להמנקרים דקי' בוטשאטש והשיבו שנשאר עוד קרומים וגם כשני שעורים מחלב, והקצב המנקר התנצל א"ע כי **כן למד לנקר מאביו ושאל רוי"מ דין הקצב כי הוא איש עני וטפלי תלוי' בי', וכי שם, וז"ל והנה אף שהתנצל א"ע שהי' שוגג גמור ולבו אנסו, עכ"ז גם בשוגג החמיר השמ"ח סי' ב' להעבירו על חדש או שתים ולהחזירו אח"כ ע"פ קבלת ד"ח, וכך ראוי לעשות בני"ד וכו' אמנם העיקר הוא שאין להניחו עוד לנקר עד שיביא מכתב ממנקר מומחה שיודע לנקר מה שהמנהג שם לסמוך בניקור על הקצבים, ולא עיי"ז בלבד אני אומר כן כ"א על כל הקצבים שמנקרים פאכווי"ס כי רבה המכשלה בזה בעתים הללו שכ"א יש לו קבלה מאביו וערבך ערבא צריך, ואיני יודע מה נקרא שם פאכווי"ס אם כוונתו על הכסלים, שם צריך השגחה יתירה כי יש שם חלב גמור וצריך ניקור ממנקר מומחה, וכבר צווח מאוד בספר בית יצחק בדניי מנקר סעי' ח', והזהיר לקצבים שלא**

ובארא פארק, ומאנסי,) ומנקרי ארצה"ב לא ידעו בין ימין לשמאל. כלום וכלום ממש.

ומה שהמנקרים צועקין (מחמת חוסר ידיעה) שעושין מנהג אונגארן כבר מבואר לעיני הקורא השיבוש בזה, כי איך אפשר

יחתכו רק עד הטבור והטבור יניח לחלק האחור כי הכסלים למטה מהטבור והטבור עצמו שייכים לחלק האחור ע"ש, ובכאן יש שו"ב שבקי באלו הענינים והוא משגיח ע"ז, **וגם אני מכריז בכל עת ומזהיר ע"ז מאוד וכו'.** עכ"ל.

היוצא לנו מדבריו, שאין לנקר הכסלים שלמטה מן הטבור בכלל (והוא כל החלק הנקרא **שפונדער"ס** שע"ז בעיקר אנו דנין כאן) רק ע"י **מנקר מומחה שיש לו כתב קבלה ממנקר מומחה**, ולא די לו במה שיש לו קבלה מאביו ע"ז, כי גם ערבך ערבא צריך, וגם כותב שיש שם **חלב גמור**, והמנקר שנכשל בזה אפ"י רק בשוגג ובאונס חייבים להעבירו על חודש או שתים, הגם כי הוא איש עני וטפלי תלויי ב"י, והגם שהתנצל א"ע שלמד לנקר כן אצל אביו, שמא עמי בינו זאת, איך שכל הטענות שאנו רגילין לשמוע היום ממנקרי וקצבי זמנינו, הכל מרומז בלשונו הזהב של מרן בעל הבית שלמה זי"ע.

ועיין עוד בספר דעת תורה (להגאון מבערזאן זצ"ל שידוע בכוחו דהיתרא) ביו"ד סימן ס"ד סעיף כ"א שכי ע"ד השאלה במנקר שה"י לו כתב קבלה שידוע לנקר חלק הפנים, ולקח חתיכת בשר מאחוריים וניקר אותו ומכר לאחרים, ולקחו הבשר ושלחו אותו למנקר ואמר המנקר שמצא אחריו חלב **כשעורה**, ורצה השואל לצדד שם, א) דה"י רק מחמת חסרון בקיאות ולא במזיד, ב) שהחתיכת בשר שניקר הוא **רק חלב דרבנן** וא"כ אין מעבירין אותו ע"ז, והשיב לו הגאון הנ"ל וז"ל ואולם כפי הנראה ממכתבו שאין לו כתב סהדותא על ניקור חלק אחוריים, ובאיזה כח בא לנקר ולמכור הבשר וסמך על הבנתו לבד **וידוע לכל שאסור לו לעסוק בזה עד שיבדקוהו**

לטעון כן בו בפרק שבאונגארן לא השתמשו בחלק זה כלל, וגם בחלק הפנים שמכרו ואכלו גם באונגארן שוררת הפקירות והזנחה מופלגת בין המנקרים וכ"א עושה מה שלבו חפץ ותולה בוקי סריקי לומר שכן נהגו באונגארן כי כל מנקר מלאכתו

מומחים אם הוא בקי בזה כנהוג וכדין שוחט ובודק, וא"כ אין זה רק מפני שהוא קל במעשיו ומהראוי לקנסו עבור זה לבד, ובפרט לפי משי"כ התבו"ש סוס"י א' היכי דאיכא רגליכו לדבר גם עד א' בהכחשה נאמן יעו"ש, וה"נ בני"ד כיון שלא הי' לו כתב סהדותא על ניקור חלק האחוריים (רק על חלק פנים) והוא עסק בזה בשאט נפשו הרי לפנינו רגל"ד שהוא חשוד להאכיל טריפות, ועל משי"כ השואל שהי' רק חלב דרבנן, מצדד שם בדע"ת דזה דוקא בת"ח היודע לדקדק בין איסור קל לחמור, אבל בעם הארץ מי שחשוד על הקל חשוד על החמור, וגם שבחלב שאני ויהי' איזה חלב שיהי' מעבירים אותו וסיים שם בזה"ל וגם כפי מה שכו' דעסק בזה בלא קבלה א"כ הרי יש תקנת קדמונינו שלא לעסוק בשו"ב בלא קבלה מבקי וחכם, ומכ"ש בניקור שהוא קשה יותר משאר בדיקה וא"כ הוי פורץ גדר וכו' ומה לנו לרחם עליו כיון דאיהו גופו לא חס על נפשו ונשמתו, ועיין פ"ד דידיים מ"ג הרי אתה כמהנן ממון ואין אתה אלא כמפסיד נפשות וכו', ולכן אם כן הוא כמ"ש רו"מ במכתבו שעסק בניקור אחוריים מדעתי דנפשי, איננו חפץ להטפל בהתירו כלל וכו' עי"ש עוד שהחמיר עליו ג"כ הגם שהי' טפלי תלויים בו עי"ש, מכל זה תעמוד מרעיד, שהלא בזמנינו בארצה"ב אין כמעט אף אחד שיהי' לו קבלה אפי' על חלק פנים ומנקר חתיכות השייך לחלק אחוריים, ומה עוד עם אלו שלא מנקרים את החתיכות אלו כלל, בטענת כזב שכן הי' מנהג אונגארין, אינם ונורא וע"ע בדרכ"ת סי' ס"ד ס"ק קל"א בשם בל"י שאין אדם מנקר אא"כ נטל קבלה עי"ש.

משונה מחבירו ומה שמתנצלים שנוהגין שלא לנקר על שם מנהג אשכנזי גם בזה טעו טעות גדולה למאד ואין יודעין כי מנהג אשכנז לא קאי על כל השפונדר כ"א במקו"א, ולכו"ע יש שם בהשפונדער חלב דאורייתא והמדובר כאן הוא גם על החלב שאסור לכו"ע, ולא רק בחלב שאסור מצד מנהג.

ענין החיתוך שעושין כעת בארצה"ב הוא מחמת שכן מנהג המדינה בכללות לעכו"ם ולהבדיל ישראל שוה ותחת לחתוך ולהשליך לאשפתא כל מה שמניחין מחלק אחורייט לחלק הפנים מחמת מנהג המדינה מוכרין הכל בשוה.

ולא זו אף זו, כי מלבד חלק הפנים וחלק האחוריים, יש ג"כ חלק הקרביים ובכללם הקיבה, הכרס, המסס וביה"כ, טחול, כבד, ודקין, וטרפש הכבד, שבכל אלו יש חלב האסור מן התורה, וגם בהם שוררת הזנחה גדולה עד מאוד בדבר שמפורש בקרא, ולא שייך בו מנהגים.

שומו שמים על השגגה הגדולה הזאת עשירות שנים לרבבות אלפי ישראל.

אנו תפלה להשי"ת שיחזק את ידינו ויאמץ את רוחנו ויתוקן הדבר במהרה בתיקונו הראוי בשלימות, ותחזינה עינינו במהרה בשובו לציון ברחמים בביגצבב"א.

פרק א
**מכתבים מהמנקרים והביד"צ דהעדה
 החרדית**

מכתב א.

קול קורא ובקשה נרגשת!!!

מראשי המנקרים של העדה החרדית בירושלים

תוכן המכתב

שבאמעריקא נכשלים ירו"ש באיסור חלב רח"ל!

שאלו שלום ירושלים ישליו אוהביך כי מציון תצא תורה וזבר הי מירושלים. אנו הח"מ קבוצת מנקרים וראשי מנקרים פונים אל אחינו בני ישראל בכל אתר ואתר המה ורבניהם ומורי הצדק די בכל אתר ואתר הי על כולם יחיו.

שלום רב לכלכם אדשה"ט אנו פונים אליכם בבקשה שטוחה להאזין היטב להלכה הפסוקה אשר אנו כותבים לכם כאן...

והנה לפני כמה חדשים הגיעה אלינו ידיעות שבאה"ב* קיימים קהלות גדולות של יראים ושלימים בתורה ומצות ואינם לומדים היטב על ניקור הבשר של חלק הקדמי ונכשלים באיסור חלב שיש על זה איסור כרת!!

ועל דבר זה דאבה מאוד נפשינו התאספנו קבוצת מנקרים וראשי מנקרים כי הרגשנו כי עלינו מוטלת האחריות הגדולה הזאת להצילם מחטא חמור ושולחים כאן הלכה פסוקה וברורה.

*עמדנו בזה על הביור גם בויליאמסבורג, בארא פארק, ומאנסי.

וכן ג"כ אצלכם אם יהיו לכם מנקרים מומחים הרי מה טוב ומה נעים.

ואם ח"ו לא, אז תשאירו את ב' או ג' צלעות האחרונות עם החלק האחורי, עבור הנכרים, כ"כ את השפונדרה עם הצלעות והקטנות ששם נמשך חלב הכסלים, עם החלק האחורי ועל אחת כמה וכמה שבוה צריכים להקפיד שלא לאכול את הטחול. המעיים. והכרס. והכליות שהם חלב דאורייתא וכן החלב שעל הכבד שכל אלו צריכים ניקור מן הבקי *

אין ספק אשר על דבר חמור כאיסור חלב או חשש לאיסור חלב יקפידו לתקן אשר יהיה אפשר לאכול בשר כשר לכל הדעות.*

ר' גד טרוביץ — ראש מנקר בעדה החרדית ירושלים

ר' יוסף צבי הירשמן — מנקר בעדה החרדית ירושלים

ר' משה ליב קורנבליט — מנקר בעדה החרדית ירושלים

ר' מאיר דוד קורנבליט — מנקר בעדה החרדית ירושלים

(*) כל הנמנה בפסקא זו משתמשים בו בהרחבה בארצה"ב (גם בויליאמסבורג, בארא פארק, מאנסי) הגם שאין בקיאין בניקורה וגם כרס וכליות הגם שברגיל אין אוכלין אותה ממש אבל אוכלין אברים שיש בהם מגע עם חלב הכרס, וחלב הכליות. שאסורים מה"ת. ובהרבה זוויות שכיח גם דקין, ולפעמים גם טחול, וכידוע שיש בהם חלב דאורייתא ממש.

(*) ראינו לנכון להראות להקורא עד היכן הפליגו הראשונים כמלאכים להחמיר גם בספק חלב, דהיינו אפילו בדברים שיש ראשונים המתירין מ"מ הורו דיעה לעם ישראל להחמיר כמחמירין מחמת חומר איסור חלב החמור מאד מאד עד לב השמים, וממנו ילמוד הקורא בק"ו בן בנו של ק"ו להחמיר ולהרחיק כמטחוי קשת כל דבר שיש עליו עוררין **שיש בו איסור חלב לכל הדיעות**, אף אם יהי נבדך בדעתו אם צדקו דברי המערערין מחמת קול מליצי יושר הרוצין לחפות ניל הנעשה!

וז"ל ספר האגור ס"י קע"ח: (אות באות).

אמר המחבר מפני ששמותי מגמת מחשבתי לחלוקי דיני חלב אשר נחלקו בהן חכמינו ז"ל, מצאתי דבשבעה מקומות בבחמה נפל בהן המחלוקת, וכ"ו ואתה בני חכם לבך וישמח לבי גם אני אל תלך בדרך המקילים כי לא תדע איזה יכשר **ואל תכניס עצמך בספק איסור כרת כי ספק איבוד נפש הוא**, ומצאנו שרבותינו זכרונם לברכה החמירו אפילו בספק איסור דרבנן ואפילו בספק ספיקא לפעמים כמו בספק אחות חלוצה וכ"ו וכן ביתר מקומות אשר נלאתי להאריך, **וקל וחומר בן בנו של קל וחומר איסור חלב שענשו כרת שאל תכנס בספקות**, שיטה מעליו דרכם פירעו אל תעבור בו, ועוד אומר כי בזה אין נקרא ספק חלב **מאחר שדברים אלו תלויים בהכמה ובקבלה**, כמו פשטקו המחברים במקום שלא תוכל לשער האסור מחמת חסרון דעת אין נקרא ספק וכ"ו וכן הוא החילוקים בחלב הנוכרים נפלו מצד חסרון הקבלה מן הקדמונים כי נעשתה תורה כשתי תורות בעונות, ואתה בני אשר נתן לך השם יתברך לב לדעת ועיני השכל לראות **מנע רגליך מנתיבות ספק איסור חלב, ותאסור עליך בכל מקום שנחלקו בו רז"ל** וטוב לך, וכן אני הצעיר נוהג שלא לאכול מנקורי הירכים אלא ממנקר תלמיד חכם ההולך לחומרא בכל המקומות הנוכרים, ואתה אחי ראה גם ראה בין בדבר והבן במראה עכ"ל.

מכתב ב

פסק דין

מראשי המנקרים דעדה החרדית
בירושלים, האיך לנהוג בניקור
השפונדעריס הלכה למעשה

בס"ד

אנו הח"מ מאשרים שכל הנכתב בספרו של הרבה"ג ר' מרדכי מלאכי שליט"א. בניקור חלק הפנים הקדמי: מסיר את הקרום שעל הבשר האדום עד סופו שנקרא בלה"מ ריפאלע וגם מנקר את החלב שמתחת לקרום הנ"ל וחותר לאורך הגיד עד לחזה ומוציאו וקולף את החלב מהגיד עד לקצהו של הבשר שהיא המשך הכסלים של הירך ואח"כ מפריד את הבשר האדום מראשי הצלעות ממקום חיבורן לעצמות הרכות וחותר בסחוסיהן מכל חלבן שעליהם. וכן קולף את הבשר האדום מתחתיו במקביל המכסה את העצמות הרכות וכמו"כ מצדו השני קולף הריפאלע במקביל המכסה את הגיד הדם לכל אורכו. כל הנכתב כאן הוא להלכה וכן ראוי לנהוג ואין לשנות בכל תפוצות ישראל ובגולה.

כ"כ אנו מאשרים שחלק הקדמי והפנים הוא חלב דאורייתא ויש בו איסור כרת.

ר' גד טרוביץ — ראש מנקר בעדה החרדית ירושלים *

ר' יוסף צבי הירשמן — מנקר.

ר' משה ליב קורנבליט — מנקר. *אשר צבי הירשמן*

ר' מאיר דוד קורנבליט — מנקר. *אשר צבי הירשמן*

(*) המנקרים הללו מלבד גודל מומחיותם במקצוע הניקור עד להפליא וגם בחלק האזוריים, ואין מנקר בארצה"ב שיגיע לקרסוליהם. עוד להם זאת שיש בידיהם כתב קבלה בהשתלשלות דור אחר דור מאת הגאון הנורא הקדוש המפורסם מוהר"ר יהושע לייב דיסקין זצוק"ל וזכייני, ואתו ריעו בדומה לו הגאון הצדיק המפורסם מוהר"ר שמואל סאלאנט זצ"ל עם בית דינם. (וכידוע שהגאון מהר"ל דיסקין עסק עוד במלאכת הניקור גם בחו"ל עוד טרם בואו לארץ ישראל) ומה גם שהן הן הראויין להעיד כיון שאין להם נגיעה צדדית. ולעומת זאת מנקרי ארצה"ב המצווחין "מנהג אונגארין", לרובם אין להם קבלה תחת ידם, ורק אחד בעיר וגם זה לא בהשתלשלות דור אחר דור עד גדול פלוני וגם רק על חלק הפנים הודאתם, וגם כולם נוגעין בעדותן. להצדיק מעשיהם המקולקלין ופסולין להעיד כדקיי"ל דאפילו דיני העיר פסולין להעיד בס"ת של אותו העיר, כ"ש בזה.

שמעו עמי בינה זאת את מי אתם מחליפין במי.

אישור על הנ"ל

מרבותינו שרי התורה שבא"י הביד"צ של העדה החרדית ירושלים ת"ו

פעיה"ק ירושלים ת"ו יום י"ד לחודש תמוז שנת תשמ"ב
אנו הביד"צ דפעיה"ק ת"ו מחזיקים טובה לכב"ת הרח"ג וכו'
כש"ת מו"ה רבי זלמן בריזל שליט"א שהושיב כולל מיוחד של ת"ח
ירוש"ש לברר ההלכות השייכות לדיני ניקור וכו'.

וכמו"כ הננו לאשר כי הרה"ח המנקרים שחתמו לעיל בחת"י
הנם ירו"ש ונאמנים בעבודתם בתורת הניקור.

ולמזהיר ולנזהר שלומים תן כמי נהר ותבוא עליהם ברכת טוב.

הכו"ח הביד"צ דפעיה"ק ת"ו

נאם משה ארי' פריינד ראב"ד פעה"ק ת"ו

נאם ישראל משה בלאאמו"ר הגה"ק מהר"צ זצוק"ל

דושינסקי נאם ישראל יעקב פישר

נאם בנימין ראבינאוויטש נאם אברהם דוד הורוויץ

הסכמת מרן הגאון פוסק הדור הגאב"ד ירושלים ת"ו בעהמ"ח ס' מנחת יצחק

הנני מצטרף בזה לדברי הגאון"צ הביד"צ שליט"א.

וח"ש בצפי' לרחמי שמים המרובים ותקותי כי יבוא מזה
זכות הרבים כי הראש הכולל הרב הג' ר' מרדכי מלאכי
שליט"א אתמחי גברא ואתמחי קמיע, כאשר כבר העידו עליו
הרבנים המומחים הגדולים שליט"א

נאום יצחק יעקב ווייס רב ואב"ד פעה"ק ת"ו

מכתב ג'

יעקב לאנדא
 רב אב"ד דבני-ברק
 ארץ-ישראל

בי"ה תמוז תשלי"ט

הנדון: נקור חלק הפנים

ידוע, כי כאן בארץ מנקרים גם השפאנדרעס
 אולם תלוי מה נקרא חלק הפנים.

אם חותכים לחלק הפנים גם מה שאחרי הטרפּש (רויט פלייש) יש שם חלב דאורייתא * ומה שכי הרמ"א בשו"ע סי' ס"ד היינו רק על חלק הפנים שלפני הטרפּש מקום שמונחות בו הריאה, אבל אם מניחים לחלק הפנים מבשר הטרפּש בזה לא דיבר הרמ"א כי שם יש חלב ממש.

וכן הביא בדרכי תשובה בשם קונטרס הסמ"ע כי מהוצר הכבד ולמעלה אין שם חלב ומחצר הכבד ולמטה מתחיל חלב הכליות ושאר חלבים

יעקב לנדא

פעיה"ק ירושלים ת"ו יום ה"י לחדש אלול שנת תשמ"א

* (פה ארצה"ב לוקחים לחלק הפנים גם מה שאחורי הטרפּש).

פרק ב

קול חוצב להבות אש!!!
מאת האיש המורס מעם לוחם מלחמת ד'
ומעמיד הדת על תלה במסירת נפש ממש כל
ימי חייו. ה"ה הרהגה"צ המפורסם מוהר"ר
זלמן בריזל שליט"א
נשיא בית המדרש הלכה למעשה

קריאה דחופה לגדולי
חו"ל.

לכבוד הרה"ג וכו'.

ראשית דברי רוצה אני להביא את דברי השפת אמת וצ"ל שאמר:

העולם נקרא ע"ש העלם שעליו לחקן בעוה"ז, וכפי התיקון העלם
 זוכה לאור הגנוז — כפי ערכו חבד"ל אומרים "יש קונה עולמו בשעה
 אחת." ע"י מסירות נפש זוכין לשעה אחת. וזה קורה אצל כל איש
 מישראל. אין לך אדם שאין לו שעה. וצריכים לייגע את עצמו כל
 הימים לזכות לאותה שעה.
 התורה הקדושה אמרה:

"אל תשקצו את נפשתיכם ואל תטמאו בהם." במאכלות אסורות
 יש אטימות והטומאה. מאכלות אסורות מאסרין הנפש להיות משועבד
 לגוף והגשמיות. ועל ידי התעוררות ופעולות אדם לקיים מצות התורה.
 "והבדלתם בין הבחמה הטהורה לטמאה." זוכין לפעולה דומה
 מהש"ת. "ואבדיל אתכם מן העמים." (מספרי הקדושים).
 שמענו מהרבה אנשים יראי שמים מומחים גדולים ונאמנים ובררנו
 את זה ע"י שישלחנו לארצכם לאמריקא שליחים נאמנים שנכשלים
 אצלכם באיסור חלב דאורייתא ובאיסור כרת רח"ל.

נוכחנו לדעת שהמנקרים שלכם לא יודעים
להוריד החלב דאורייתא ומכשילים את
אחבנ"י באיסור כרת רח"ל.

יחזונו לוויילאמסבורג, בארא פארק, מאנסי.

הי' אצלנו מנקר מומחה — הוא משמש גם היום כראש מנקר בחו"ל בדקנו אותו בעניני הלב בנוכחות הרב הגאון משטרסבורג מביד"צ בירושלים ראש מנקר מירושלים ועוד מנקרים מומחים וכולם אומרים שזה שמשמש בקודש בתור ראש מנקר לא יודע כלום בניקור ומכשיל את הרבים במאכלות איסור הלב. אמרתי גלגלי לא אתן מנוחה לנפשי

אצעק זעקה גדולה ומרה שכל בית ישראל ישמעו

הצילו! את עצמכם מאכילות הלב:

"כל אוכל הלב ונכרתה הנפש מעמו."

הביד"צ בירושלים הוציא כבר פסק הלכה שבחלק הקדמי הפנים של הבהמה יש הלב דאורייתא שהוא איסור כרת, וגם תוקנו תקנה שכל מנקר הרוצה לעסוק במלאכת הניקור צריך לקבל סמיכה ממנקרים מומחים ומבי"ד נאמן.

היות שיש חוסר גדול במנקרים מומחים וראי שמיום שנזכה לסמוך עליהם, הקמנו כולל — בית מדרש ללמוד ניקור הלכה למעשה — שהיטה ובדיקה והלכות או"ח בעזרת השם הצלחנו שבאו אלינו לכולה אכרכים גדולי תורה למדנים מופלגים פוסקי הלכות וראי השם, המגדרי שיעורים אצלנו הם רבנים גדולי התורה ויר"ש מומחים גדולים בעניני הלב הלכה למעשה ויש לנו בעזרת השם אכרכים שיודעים כבר הלכות ניקור הלכה ולמעשה ומקבלים תעודות סמיכה מביד"צ בירושלים. לכן הנני פונה לכבוד תורתכם הרמה לעמוד לנו לעזרה במלחמתנו. אני מאמין באמונה שלימה שבזכות זה נזכה לביאת גואל צדק במהרה בימינו אמן.

בכבוד רב

ובזכות התורה והמצוה

31 / בריו

הרב זלמן בריזל ירושלים

פרק ג

פסק מבית דין הגדול שבירושלים

תוכן המכתב

א) רבה המכשלה בענין ניקור, ב) מנקר צריך שיהי' לו כתב קבלה מהחכם, ג) גם בחלק הפנים צריך בקיאות ואומנות, ד) הבשר שאחר צלע י"ב שייך לחלק אחוריים, ה) לא לחפש קולות בענין ניקור, ו) ללמוד ניקור רק אצל מומחה וי"ש מפורסם, ז) אח"כ ליקח גם קבלה אצל בי"ד.

BETH DIN ZEDEN
OF THE ORTHODOX
JEWISH COMMUNITY
JERUSALEM, P.O.B. 2086

כ"ה
בית דין זדק לכל מקלות האשכנזים
ע"י תורה הנודית פרייה.
נשד העיר לקולות האשכנזים
מתי"ק ירושלים תכ"ג
ת. ד. 2086

אזהרה בענין ניקור

נהוג ומקובל בכל תפוצות ישראל למנות שוחטים ובודקים מומחים ויראי ד' מרבים שיש בידם כתב קבלה מחכם הראוי לסמוך עליו. ולעומת זה רבה ההזנחה בענין ניקור שכל מנקר מלמד ומורה למי שרוצה ובזמן קצר ממלא את ידו לעסוק במלאכת הניקור ללא שום תעודה וקבלה ובאמת ערביך ערבא צריך, ועי"ז רבא המכשלה להאכיל ח"ו בחלב דם איסורי כרת ר"ל, ומה שאומרים לסמוך ע"י הרמ"א ביו"ד ס"י ס"ד ס"ז דבחצי הבהמה של פנים אין בהם מחלבים אלו רק קצת מן הקרום שעל חלב הכסלים וכ"ו — ד"ז גופא צריך לימוד ובקיאות דאלייך בקל יכשלו באיסור חלב, ובהכבד יש חלב, בהטחול, וחוטי דם בהלשון.

עוד יש לדעת מדי הנובי"ת יו"ד ס"י ל"א עד כמה אפשר להניח בהצלעות לחלק הפנים, וכפי שסיכם בשו"ת בית שלמה ח"א יו"ד ס"י ק"ז המנהג בכל תפוצות ישראל בגלילותינו לחתוך לחלק הפנים סמוך ממש לצלע שנים עשר והבשר שאחר צלע י"ב מניחים לחלק

אחוריים ואין מועיל רק ניקור ממנקר הבקי לנקר חלק אחוריים וא"א לבאר כל פרטי הענינים כמבואר ברמ"א שם.

אך זאת דעתנו שאין כדאי לחפש קולות במקום שיש מחמירין באיזהו חלק כי בלא"ה יש שפע בשר בהבהמה,

ואשר ע"כ באנו להזהיר שכל הבא למלאות ידו במלאכת הניקור יהיה זה דוקא אצל מנקר מומחה ויר"ש מפורסם ואחרי שהלז יתן לו הודעה ואישור שלימודו עלה יפה ובקי וזרזי במלאכתו יוכייע בפני ביי"ד או חכם המקובל להורות הוראה להבחינו ואז יקבל ממנו כתב קבלה לסומכו למשרת מנקר.

פעיה"ק ירושלים בחודש מנחם אב תשמ"א לפ"ק.

יצחק יעקב ווייס רב ואב"ד פעהקת"ו

נאם משה ארי' פריינד ראב"ד פהע"ק ת"ו

נאם ישראל יעקב פישר נאם בנימין ראבינאוויטש

נאם אברהם דוד הורוויץ

נאם ישראל משה בלאאמו"ר הגה"ק מהר"צ זצוק"ל דושינסקי

זמן יצא ללמד רב ואני פה

נאם ישראל יעקב פישר

נאם ישראל משה בלאאמו"ר הגה"ק מהר"צ זצוק"ל דושינסקי

נאם ישראל משה בלאאמו"ר הגה"ק מהר"צ זצוק"ל דושינסקי

נאם ישראל משה בלאאמו"ר הגה"ק מהר"צ זצוק"ל דושינסקי

נאם ישראל משה בלאאמו"ר הגה"ק מהר"צ זצוק"ל דושינסקי

נ.ב. בסוף תשובת הרא"ש נדפס בפסק בי של מהר"י סרזינא, נהגו בקרקא ואשכנז, בפולין ורוסיא שמנקר צריך להביא תעודת ניקור בכתב באישורו של מורה צדק כמו בשחיטה ויש מחמירים יותר בניקור מבשחיטה ראה תשובה "דברי דוד" להגאון מוהר"ר דוד מילדובה ז"ל פ' ל"ה, וכך המנהג בארצנו הקדושה מדורי דורות ועיין בשו"ת בית שלמה חיו"ד סי' צ"ו.

* * *

ימנקר מומחה הוא זה שיש בידו כתב קבלה על אומנות הניקור גם בחלק של אחוריים קבלה בהשתלשלות דור אחר דור עד לגדול הדור מפורסם, וגם משמש עדיין בתור מנקר תחת השגחה טובה. של רב שאינו לוקח שכר בעד השגחתו.

מודעה נחוצה!

הננו להודיע בזה להציבור החרדי די בכל אתר ואתר שהבית דין צדק דעדה החרדית ירושלים עיה"ק תובב"א החליטו שכל אברכים או רבנים ומשגיחים שרוצים אישור על ידיעתם ב"ניקור" ורוצים לקבל "קבלה" מהבית דין צדק עליהם לעמוד לבחינה לפני הרה"ג ר' מרדכי מלאכי שליט"א והרה"ג ר' ברוך מייזליש שליט"א, ואחרי קבלת אישור וסמיכה וחתומת ידיהם יתן הביד"צ מירושלים עיה"ק סמיכה.

המעונינים נא לפנות אל הנהלת בית המדרש "הלכה למעשה רחוב אלישע 2. בני ברק או אל המשרד שלנו ברחוב הס' 7. תל — אביב טל. 294748 ת.ד. 4618. ההנהלה

פרק ז

כרוזא קרי בחיל!!!

עד חי על חורבן המצב בניקור חלב בארצה"ב
מאת הרהגה"צ המפורסם מוה"ר זלמן
בריזל שליט"א

נשיא בית המדרש הלכה למעשה**מנהג חו"ל.**

כך קבלנו מבית אבי בטרם שידעתי לקרא את האותיות אלף בית מרגלא בפי דברי "יהודה בן תימא": הוי עז כנמר וקל כנשר ורץ כצבי וגבור כארי לעשות רצון אביך שבשמים, ושהמלך הגדול הקב"ה עומד עליו ורואה במעשיו של אדם. ממילא לא יתבייש מפני בני אדם המלעיגים עליו בעבודת השי"ת.

אצל משה רבינו כתוב: "ותפתח ותראהו את הילד והנה נער בוכה," כתוב ילד, וכתוב נער. ילד הוא פעוט קטן, ונער הוא כבר גדול, רש"י מפרש קולו כנער. ביאור הדבר, ילד בוכה שחסר לו או כואב לו לעצמו, ואיננו מרגיש בצער הזולת, אבל נער כבר מרגיש בצער של חבירו אפילו בזמן שלעצמו לא חסר לו כלום אבל כשוואה בצערו של חבירו כואב לו וצער לו, ובוכה.

בת פרעה הכירה במשה כי לא בוכה לדאגת עצמו כי הצילה אותו, והבכיה היתה השתתפות בצערם של ילדי ישראל שאין מי שיצילם וזהו קולו כנער. כל ימי חלדי קימתי את קולו כנער לי, לא הי חסר לי ב"ה, תמיד הי חסד ה' אתי. אבל צריכים לקיים ואהבת לרעך. כשבא הגאון הקדוש הרבי מסאטמאר זצוק"ל לירושלים המצב של יראי ה' הי קשה מאוד בכל המובנים פרנסה לא הי והנוער הלך בדרכים אחרות לא ליראי ה', קרא אותי הצדיק מסאטמאר ואמר לי זלמן מה יהי עם הילדים שלנו, הם עוזבים אותנו והולכים לשומר הצעיר, צריכים להצילם. אני הייתי בעל משפחה עם ילדים קטנים והייתי צריך לדאוג לפרנסתם ולחינוכם בדרך התורה והיראה, ולמדתי שיעור לפני בחורים גדולים. התחנן הצדיק הקדוש ואמר זלמן עזוב את הכל רק להתמסר להציל הנוער. הגאון מברייסק והגאון רבי ראובן בענגיס הראב"ד זצוק"ל עזרו לי וב"ה הצלחנו להוציא הרבה

בחורים מהקיבוצים זה הי' מסירות נפש ממש יסדנו תלמוד תורה
ישיבות ומפעלים אחרים ובי"ה זכינו לראות ירושלים מקום תורה
ויראה לתפארת.

על מה הקדמתי כל זה, כי הנה בי"ה עסקנו כבר הרבה בעניני
הצלה, אבל מה אומר ומה אדבר עכשיו הגיע לידינו ענין נורא ואיום!
אשר כמוה עדיין לא היה לנו מעולם ממש לא יאומן כי יסופר כי נוגע
ממש להצלת אלפים ורבבות מאחינו בני ישראל — מאיסור חמור
איסור כרת רח"ל. והוא זה:

**כששמעתי לפני זמן שבחוי"ל נכשלים יהודים יראי ה' באכילת
חלב שאיסורו איסור דאורייתא רח"ל לא האמנתי לשמע אזוני —
יהודים כשרים נכשלים באוכל איסור חו"ש. לצערנו הוברר אחרי
ששלחנו לשם אנשים מומחים יראי ה' נאמנים. אכן נכון
הדבר! ואחרי כל זה הי' לנו קשה להלמו — עד שבא לירושלים
ראש מנקר מחוי"ל — הזמנו אותו לקצב בנוכחות הגאון הרב א. ד.
הורוויץ שליט"א מביד"צ ירושלים הרב משטראסבורג, והי' נוכח ר'
גד טורוביץ ראש המנקרים מעדה החרדית ירושלים, והרב הצעיר
חסדאי שארף מהכולל שלנו ומומחה לניקור, ועוד, מסרו, שראו
המנקר — מחוי"ל — לא יודע כלום מניקור החלב, אחר זה ראינו
את החורבן הגדול מה שיש בעולם לא יודעים מה זה חלב ואז הוציא
הבית דין הגדול בירושלים את פסק הלכה: — אזהרה בענין ניקור
וכותבים ההזנחה רבה בענין ניקור שכל מלמד ומורה למי שרוצה
ובזמן קצר ממלא את ידו לעסוק במלאכת הניקור ועיי"ז רבא
המכשלה להאכיל ח"ו בחלב ודם איסור כרת רח"ל.**

אני מפרסם את זה כי כתוב בדרכי תשובה סי' ס"ד כ"א,
שהביא מכנה"ג בהגהות ב"י שכ' דטבח שהקיל בעניני ניקור עליו
נאמר לא תחמול ולא תכסה עליו אלא שצריך להענישו בעונש הראוי
לו. והמקילים שהתירו אותו בלא שום עונש, עתידים ליתן את הדין
כי נתנו יד לפושעים ע"ש.

**על שאלתי איך הגיעה המכשלה הזאת תחת ידכם
אמרו כך מנהג באירופא לפי עדותם של מנקרים
מומחים, בקשתי מרבנים בכולל שלנו לברר מנהג בעירי
אירופא והנה התשובה שלהם: ידוע הקושיא על**

מה שאומרים "מקשין העולם" והלא חפשתי בשוקים ובפונדקאות ולא ראיתי למי קשה הדבר, מי שואל! אף אחד לא עונה, אמנם כשנכנסתי לבית המדרש מצאתי מי ששואל — גם כאן עלינו לברר מי צריך לקבוע מנהג ישראל אנשי השוקים והפונדקאות — או רבני גדולי התורה ויראה, ונחזי אנו מה שכותבים רבני פוסקי הלכות על מנהג בערי אירופא.

— גם כאן עלינו לברר מי צריך לקבוע מנהג ישראל אנשי השוקים והפונדקאות — או רבני גדולי התורה ויראה, והנה מה שכותבים רבני פוסקי הלכות על מנהג בערי אירופא.

בדרכי תשובה מהגאון הגדול והצדיק אבי"ד מונקאטש סי' ס"ה צ"ג יו"ד במקומותינו שאין אוכלים בשר אחוריים כלל, בסעיף ס"ד מ"ב בכל מדינות אשכנז ופולין מחמירים בניקור יותר מבשחיטה, (קנ"ב) ושאין לסמוך בניקור חלק הפנים על נשים, (מ"ז) בשם הסמ"ע ידקדקו הקצבים אחרי חצר הכבד. כי מחצר הכבד ולמעלה אין שום חלב ומחצר הכבד ולמטה מתחיל חלב הכליות ותלב המעינים ושאר מיני חלבים ומשם ואילך צריך ניקור ומחלק האחר יחשב. הדרכי תשובה מביא שצריכים לחתוך את כל עד הטבור [הכונה לשממיר שעי"ז אנו יזיזו] לחלק האחוריים המנהג בפה"ק מונקאטש (וכן הוא המנהג שלנו) להשאיר שאין חותכין עד הטבור רק צריך להשגיח אם הטבחים יודעים לנקר הבשר שם ומנקרים היטב כל הלובן שיש שם. והמנקר המזלזל בזה — ראוי בודאי מנקר כזה לקנסו ולהעבירו למגדר מלתא לבל יזלזלו באיסורים. והדרכי תשובה מביא מדברי הכנה"ג בהגהות ב"י שכי: דטבח שהקיל בעניני ניקור עליו נאמר לא תחמול ולא תכסה עליו אלא שצריך להענישו בעונש הראוי לו והמקילין שהתירו אותו בלא שום עונש עתידים ליתן את הדין כי נתנו יד לפושעים ע"ש.

פוק חזי כי אמתלאות המנקרים לאו חדש הוא:

בספר צינה לדוד מהרב דוד דייטש — פיורדא משנת תק"ח לפ"ק כתב: וזה לשונו: וכמה פעמים עמדו המנקרים ואומרים בחוצפה כך קבלנו וכן מנהגינו מקדם והייתי בעיניהם כמתעתע באומרים אם

אמת אתך למה אינם מזהירים לנו הרבנים אשר בארץ. המה חכמי הדור על זה, ואני בעניי אמרתי להם בודאי חכמי הוראות לא ידעו מזה המכשול ועל מנהגם אני אומר דור תהפוכות המה ומנהגם לגיהנם.

תעודת השגחה על איטליזים שלו.

רשות והורמנא להר"ר דוד בן גרשון דייטש להשגיח תוך המקולין ועל הבשר חלק הפנים שיש בידי הקצבים שלא ימרו פיו בעסק זה וכאשר יראו ממנו כן יעשו הלכה למעשה ואם ימצא מי שיעבור ע"ז ענוש יענש אותם ע"פ בי"ד כראוי הכ"ד אלה פה קהילתנו ק"ק נ"ש יום ה' תמוז תק"ח לפ"ק — חתימת הרבנים.

ספר הניקור לה"ר ר' שלמה אלטמן מו"ץ בעיר ורשא פולין משנת תרע"ט בענין ניקור, "כל הרוצה לדעת ולהבין צריך ללמוד בהתמדה אצל מנקר מומחה ולעמוד על ידו בזמן המלאכה, אחרת אי אפשר להבין, בנוגע למנקרים — בנוגע הלכות ודינים — נרגש אצל מקצת מנקרים בארצנו חסרון ידיעה והעלם חכמה".

קצב שאינו מנקר כהוגן מסכן נפשו ונפש ביתו

ספר רב טבחיא מהרב ר' מאיר אלי וואינער ועדוואבנא מתוז לאמזא הקצב יתן אל לבו את גודל האחריות שמוטל עליו באם שיזלזל בזה הרי הוא נותן את נפשו ונפש ב"ב בערבון שהחלב איסורו בכרת ולא יסמוך בענין הזה על הרגילות והמנהג עד שידע בבירור הנעשה כהלכה. חצר הכבד היא היותרת, צריך להסיר את הקרום אשר לצד החוץ לצד אחורי שעליו חלב הפריסה מונח ובכמה מקומות הוא דבוק ונסרך בו וצריך קליפה מן הדין, וע"פ מנהג צריך לקלפו גם לצד הפנים (לצד הריאה), בחצי הפנים נשאר קצת מן הקרום שעל חלב הכסלים, וגבול ורמז יש (בחלק הפנים) בזה במחיצת הכבד כאילו רמז רמזה לנו הבריאה בעצמה שעד פה תבוא.

בשו"ת משיב דבר סימן כ"א: כ"י הסמ"ע דמחצר הכבד ולמטה מתחיל חלב הכליות וחלב המעיים ושאר מיני חלב ומשם צריך ניקור ומחלב האחור יחשב. עכ"ל, אבל גם כאן אין הפי' אלא דמאחורי חצר הכבד מתחיל כל מיני חלבי אסור, ומשם מתחיל דיני הנקור מחלב האחור. משא"כ לפנים, עכ"ל. בשו"ת חתם סופר סימן ס"ח: דודאי

הבשר הזה צריך קצת ניקור ומפשיטים השלי"ם העור הדק מעליו שהוא קרוב לחלב הכסלים ומכ"ש הבשר שסמוך לבטן שקרוב מאד לחלק הפריסה וצריך השגחה להפשיט משם השלי"ם ההוא, והקצבים הישראלים בקיאים ואומנים בזה.

תורת הניקור השלם מאת הרב שמחה מאלין מו"צ
בביאליסטאק פולין: לדאבוננו קלישת הידיעה בניקור ביחוד מצד המעשי ושכל ההתמסרות במקצוע זה על המנקרים לבדם ובימים אחרונים שהמנקרים מן הטפוס הישן הירא וחרד הוא כחזון חולף ובמקומו באים מנקרים שאינם דוקא יודעי ספר נוסף לזה חופש הדת המתרבה בעוה"ר.

תוכחת מוסר

בספר גבעת פנחס מאת הרב פנחס זעליג הכהן שווארטץ, אב"ד מקליינווארדיין אונגריא בהסכמה מהגאון הצדיק זצוק"ל הרב יוסף חיים זאננענפעלד:

בספר בית יצחק כתוב תוכחות מוסר על הרבנים שמשכו ידיהם מן המנקרים וסומכים עליהם המנקרים שלמדו איש מפי איש ולפעמים גם רבו לא שנה וא"כ תלמידו מנין לידע וגם בחלק הפנים הכל ממשמשין בו נשים עבדים וקטנים ובפרט שוחטי זמנינו שלומדים דיני שחיטה ובדיקות מחדש ולקחו קבלה מהרב: וענין ניקור לא ראו ולא ידעו כלום וע"כ לאחר שנתמנה לשו"ב עושים את עצמם למנקרים והעולם סומכין עליהם ואין מי שישגיח עליהם — ובש"ע יור"ד סי' ס"ד כ"א. **אם נמצא אחריו חלב כשעורה מעבירין אותו, כזית אפילו בכמה מקומות מכין אותו מכות מרדות ומעבירין אותו.** "בכרת"י סוף ס"ה: כתוב בזמן הזה שלא לסמוך על חזקת כשרות המנקר והייתי בהרבה עיירות גדולות וקטנות וראיתי בעוה"ר שיש הרבה מכשולים גדולים וגם המשגיחים על הניקור לא יודעים ולא מבינים מה להשגיח ובעוה"ר עיני ראו שיש מכשולים גדולים כי נשכח הענין לגמרי ע"כ.

(*) בעל בית יצחק מתאונן על מה שעזבו הרבנים את המנקרים לעשות כברצונם מבלי להשגיח עליהם על סמך שלמד מפי מנקר וכן למעלה דור אחר דור, והוא חסרון גדול דלפעמים גם רבו המלמדו אינו יודע כלום, ובעוה"ר דבר זה שהזניחו הרבנים מלפקח על מעשי הניקור ועל המנקרים בעצמם לדעת טיבם, אומנתם, ועשייתם, רבים חללים הפילה ורק בשביל זה אנו עומדים מנוצב כה גרוע כעת.

(*) דוק בלשונו ותראה שכבר הי' לעולמים, בעיירות גדולות וקטנות הרבה מכשולות וניקור, ואין כבר חידוש שגם באמריקע נזנח הניקור מאוד.

אחי היקרים מרנן ורבנן!

מי קובע מנהג ישראל

אלו שאומרים עליהם גדולי ישראל "שמנהגם דור
תהפוכות המה ומנהגם לגיהנם" ומי שמזלזל בזה הרי
הוא נותן את נפשו ונפש ב"ב בערבון.

או גדולי ישראל גאוני ופוסקי הלכות אשר לאורם אנו הולכים
והם מאירים לנו את הדרך של התורה הקדושה הנתנה למשה
מסיני.

יהודים יקרים משיח צדקנו מחכה לנו שנחזור בתשובה ויבא
אלינו במהרה אמן.

ביד"צ מירושלים החליט שכל אלו שרוצים לקבל סמיכה על
ניקור בתור מנקר מומחה שאפשר לסמוך עליו, עליהם לעמוד
לבחינה לפני הרבנים הגאוניים הרב הג' ר' מרדכי מלאכי שליט"א
ולפני הרב הג' ר' ברוך מייזליש שליט"א ואחרי אישורם בחתימת
ידם יתנו הביד"צ הסמיכה שלהם.

ידידכם הק' הדל שבישראל

זלמן בריזל

פרק ה

מכתב מיוחד לארצה"ב מראש בית המדרש "הלכה למעשה" ה"נ הרה"ג מוה"ר מרדכי מלאכי שליט"א (הוא הגבר שהעיד עליו הגה"ק ציס"ע מוהר"ר איציקעל מפשעווארסק זצוק"ל שבכחו לגרום טהרה גדולה בתיקון מאכ"א וטהרת המשפחה) המעיד במכתבו הארוך שאין כל חדש תחת השמש ומימות המהרש"ל עד הנה צעקו הגאונים על רבת ההזנחה בניקור החלב ושעדיין השטן מרקד בינינו בעוה"ר. ואבריל אתכם מן העמים

כשאבותינו עמדו בהר סיני וקבלו עליהם — נעשה ונשמע ביקש משה רע"ה מה' בלכתך עמנו ונפלינו אני ועמך מכל העם אשר על פני האדמה, חז"ל אומרים שביקש שלא תשרה השכינה אלא על ישראל ונתן לו (ברכות ז). כתוב: ונפלינו אני ועמך — ונפלינו מלשון נפלאות שבהיות הולך ביניהם יעשה נפלאות — כתוב: הנה אנכי כורת ברית נגד כל עמך אעשה נפלאות. וכתוב: ואבריל אתכם מן העמים. המאכלים האסורים ראויים ומתיחסים לעכו"ם לא לאוהבי ושומרי מצותיה. לכן נקרא תועבה, כמו שבעניני הנפש ראוי שינהגו בני אדם ועל פי המצוות ככה בענין החמר וגופו ראוי שיתנהגו על פי התורה והמצות (אברבנאל פ' ראה) ע"י התעוררות ופעולת אדם לקיים מצות התורה והבדלתם בין הבהמה הטהורה לטמאה עושה ה' פעולה דומה, ואבריל אתכם מן העמים.

"זאת החי' הנאכלת" חיות הטרפות הוא זה אשר לא תאכל, בזה נשלם רצונו יתברך שאין בני ישראל אוכלין, ועל ידי זה נתרבה כבוד ה' בהתגברות האדם נגד יצר הרע, וזהו חיותו. קדושת הנפש תלוי כאלה המאכלים וזהו "שומר פיו ולשונו שומר מצרות נפשו". (שפת אמת פ' שמיני) על הפסוק קדושים תהיו. אומר האבות דר' נתן: פתח הפרשה שיוכל לתקן שורש הקלקול של הנחש שהיו באכילה ואחר כך בא על חוה והטיל בה זוהמא. ואת שבתותי תשמורו שהיא תיקון הפגם באכילה לפי החז"ל אדם נברא בערב שבת כדי שיכנס לסעודה מיד, שהכל מוכן לפניו, בשבת יתקן הפגם באכילה. עד כאן לשונו. אכילת לחם הפנים בשבת לכהנים היא לתקן כל אכילתם שיהיו בקדושה, שלא יהיו בהם קטרוג מיצר הרע. אדם אחר אכילה ושתי' לבו

כפי אכילתו אם אינו אוכל בקדושה יש קטרוג יצה"ר. ואם אכילתו בקדושה הקדושה משפיע על הלב ואין לו אלא לב אחד לאבינו שבשמים — הפרי צדיק לרבי צדוק הכהן.

המאכלים האסורים מתעבים ומשקצים את נפש אדם

איסור המאכלים שאסרה התורה היא לא מפני שמזיקים לבריאות האדם כי האומות אוכלים מכל הדברים ששקץ לנו והם בריאים וחזקים ואין עיף ולא כושל בהם, לא באה התורה האלוקית לרפאות את גופות אדם ולבקש בריאות הנפש ולרפאות תחלואים. איסור המאכלים האסורים הם לפי שמתעבים ומשקצים את הנפש הטהורה המשכלת ומולידות במזג האנושי אטימות וקלקול התאוות בעשותם באדם רוע מזג אשר ממנו תתהוה רוח הטומאה, המטמאה הדיעות והמעשים, ומגרש רוח הטהרה והקדושה. שעלי' בקש דוד; — ורוח קדשך אל תקח ממני — (תהלים נ"א) ואמר לב טהור ברא לי אלקים ורוח נכון חדש בקרבי, לכן אמר ה' "אל תשקצו את נפשותיכם ולא תטמאו בזם" כי בזה היה ענין האטמות והטומאה. וטעם איסורה וזיכתה שיתישר מזג הגוף ויהיו מזונותיו מולידים דם זך ומזוקק לא גס ועב. (אברבנאל פ' שמיני).

אור וחושך בערבוביא

בכל התקופות שמרו בני ישראל על השולחן הטהור וראו בזה עיקר היסוד של היהדות במסירות נפש ממש שמרו כל יהודי חרדי לדביו ה' על אוכל כשר ושלא יכשל חו"ש להכניס לתוך פיו דבר של ספק בענין כשרות לכן נזדעזעתי ממש בראותי שקצבים (בוטשערס) חסידים, מנקרים, מכשירים בשר עם חלב ממש — ואחרי דין ודברים עם המנקרים נוכחתי לדעת שאינם בקיאום בהל ואומנות הניקור בכלל. הדבר הזה העיק על לבי, רטט עבר בנפשי ובכל פה התחלתי לצעוק זעקה גדולה!!! רבה השממה גדולה העזובה! חסידים ואנשי מעשה יהודים המדקדקים קלות כחמורות נכשלים באכילת חלב בלא יודעים אשר נפש כל ישראל מתגאל מאוד ומטמטם המוח וגורם להרבה צרות בישראל. לכאורה "בהזעקה גדולה ומרה שלי אינני מחדש דבר כי זה לא חדש כי הרבה שנים גדולי הרבנים המומחים לשאלות אלו זועקים על המכשלה הזאת, והנה הפרמ"ג בהקדמתו

לאו"ח סדר ב' כתב: בעוה"ר אין לומדים דיני ניקור ומסור לכל אדם, המהר"י סרוינא בסוף תשובת הרא"ש משבח את מנהג דק"ק קראקא פולין שהמנקרים שנתמנו שם הם רבנים חכמים יודעים ספר במלחמתה של התורה.

ביש"ש חולין פ' גיה"נ סי' י"ט כתב: אני הגבר אשר שמעתי וראיתי שרוב המנקרים שלנו אע"פ שמחמירים בענין ניקור לחתוך אפילו מההתר ובכל זאת נמצא הרבה פעמים שמקילים בחלב. לכן נהגתי בעצמי שלא לאכול בשר מנוקר עד שיבדוק הבשר ע"י עוד מנקר אם מנוקר כראוי כמובן מדובר מנקר מומחה. וכותב שכך נהג החסיד מהר"ם מינץ וכתב שאירע פעם שאחרי הניקור של המנקר נשאר עוד הבשר לא מתוקן כראוי וסיפר את זה לכל המנקרים שילמדו לקח שלא לסמוך על מנקר אחד שמנקר הבשר אלא שהמומחה יבדוק את הבשר אחרי הניקור. וכותב שתיקן גדול תיקן מהר"ם מינץ.

והנה מה שכתוב בספר גבעת פנחס. בהקדמה מביא בשם הספר "בית יצחק" דברי מוסר על הרבנים שמשכו ידיהם מן המנקרים הבשר, להשגיח עליהם וסומכים על המנקרים שלמדו את הניקור איש מפי איש ולפעמים גם רבו לא שנה וא"כ תלמידו מנין לידע, וגם בחלק הפנימי — של הבהמה הכל ממשמשין בו נשים ועבדים וקטנים והשוחטים עושים את עצמם למנקרים וסומכים עליהם ואין מי שישגיח עליהם והכל הוא מפני שגם הרבנים בעל הוראה אינם בקיאים ע"כ צריך הרב הדיין מורה הוראה ללמוד בעצמו מקודם בטיב סדור הניקור מחלק הפנים שלא יצא מתחת ידו דבר שאינו מתוקן.

וכותב שם סדר הניקור בעוה"ר עיני ראו שיש מכשולים גדולים כי נשכח הענין לגמרי. בענין השפונדר כתב "בגבעת פנחס" סימן ס"ה סעיף ט', ידקדקו הקצבים אחר חצר הכבד כי מהחצר הכבד ולמעלה אין שם חלב ומהחצר הכבד ולמטה מתחיל חלב הכליות וחלב המעיין

(*) קורא יקר! התבונן קצת בעדותו של גדול הדור מהרש"ל ז"ל (שה"י דור דעה) שמעיד כי רוב המנקרים אע"פ שהם מחמירים לחתוך קצת מההיתר כדי שלא יכשלו בהאיסור (כדרך חסידים הראשונים שמתרחקים מצ"ט שערים של היתר שלא לפגוע באחד של איסור) מ"מ נמצא הרבה פעמים שמקילין בחלב עצמו. זאת אומרת כי כחו של הסיימ כ"כ גדולה וכבידה להכשיל בני"י באכילת חלב עד שלא יבצר ממנו להכשיל גם אנשי מעשה באיסור הכי גדול ונורא המפורסם לכל בר בי רב. ובטלה טענת האומרים כי על פלוני או פלוני ודאי אין לחוש לכולם, הכי גדול הוא מאותן מנקרים שנקבעו למלאכתן ע"י ראש גולת אריאל מהרש"ל ז"ל ואעפ"כ אירע מה שאירע ולא במקרה לבד אלא הרבה פעמים.

(*) ממנו יראו וכן יעשו אם הגאון מהר"ם מינץ חש כן בדורו שלא יסמכו על מנקר בלי בדיקה אחריו מה יענו אזובי קיר כמוני.

ושאר מיני חלבים ומשם ואילך צריך ניקור ומחלק האחור יחשב עיי"ש.
ובבית יצחק שם כתב וכדי שלא יבאו לידי איסור חלב נוהגין לחתוך
כל הכסלים אשר לבן מבחוץ ("השפונדר") עד הטיבור לחלק האחור ואז
יוצא מידי ספק כי רוב הקצבים שתי רעות עושים שמניחים הבשר שבין
צלע י"ב י"ג לחלק הפנים וגם חותכין בשוה בכסלים שתחת הנויבור
השויכים לחלק האחור ומניחים ג"כ לחלק הפנים ומכשילים הויבים
באיסור גמור ואין מי שמשגיח על זה.

הזנחה בלמוד הלכות חלב וניקור

בעל תורת הניקור הירושלמי שואל: מדוע הרבנים הגדולים ובעלי
תריסין שידם רב בכל מקצועות התורה הזניחו לגמרי למוד הלכות אלו
שהן לא הילכתא למשיחא אלא מההלכות השימושיות ביותר, ואומר:
הסיבה היא בזה: יתר מקצועות בתורה אדם המתעמק בגמרא
וראשונים והאחרונים אפשר לו לקנות לו ידיעה במה שעוסק, לא כן
הלכות אלו אם לא עוסק בפועל ממש נשארו הלכות אלו ערטילאין
בבחינת תורת הנסתר ורבה העוובה במקצוע זה והרבה נכשלים
באיסור חלב אפילו אלו שמדקדקין על מצות קלות כתמורות, עד כאן
לשונו.

עד כמה צדקו דברי הגאונים מביד"צ ירושלים שכותבים בפסק
הלכה שלהם בענין חלב. רבה הזנחה בענין ניקור החלב שכל מנקה
מלמד ומורה למי שרוצה, בזמן קצר ממלא את ידו לעסוק במלכת
הניקור ללא שום תעודה וקבלה ובאמת ערביך ערבא צריך ועי"ז רבה
המכשלה להאכיל ח"ו בחלב ובדם שאיסורו כרת רח"ל.

בספר צנה לדוד מהר"ר דוד ב"ר גרשון דייטש מק"ק אלברשווילד
בהסכמת גאוני אשכנז ומהגאון הדור רבי יונתן אייבשיץ זצ"ל הנדפס
בשנת תק"י כתב: בעיר ניקלשבורג מצאתי מנקרים ושאלתי ודרשתי על
כל פרטי דינים והבאתי אותם לבי"ד הגדול שם ועשיתי הלכה למעשה
בפני בי"ד ואז ראו והבינו והרגישו את העון והמכשלה אשר יצאה מהם.
ראיתי מנקרים חותכין בשר מהלב ואומרים שזה חלב ועל חלב גמור
אומרים שזה כשר, לפעמים עמדו נגדי בחוצפה ואמרו כך קבלנו וכך
מנהגינו מקדם והייתי בעיניהם כמתעתע באמרם אלו אם אמת דברך
למה לא מזהירים לנו הרבנים הגדולים חכמי הדור על דבר זה? ואני

(*) כבר כתבנו לעיל שאנו משתמשים גם מתצר הנכד ולמטה ויש שם כל אלו החלבים לנקר
ובעוה"ר אין עושין זאת.

אמרתי להם ולמנהגם דור תהפוכות המה ומנהגם לגיהנם, כלם חותכים לחלק הפנים י"ב צלעות ונשאר שם בשר השייך לחלק אחורי, בכרתי סוף ס"ה כתב דבזמן הזה יש להחמיר יותר שלא לסמוך על חזקת כשרות המנקר, ואין לסמוך בניקור כי אם על בקי וירא ה' ברבים.. בגבעת פנחס כתוב סדר הניקור בעוה"ר עיני ראו שיש מכשולים גדולים כי נשכח הענין לגמרי.

בדרכי תשובה יורה דעה ס"ד (קל"א) מביא שאלה: במנקר שאינו מומחה: אם נמצא שהמנקר אינו בקי ואינו יודע דיני ניקור אם יש מקום לאסור הניקור שלו למפרע, וכותב עיין בשו"ת, שבות יעקב ח"ב ביו"ד סוף ס' נ"א שהחמיר בזה וכ' דמנקר חמור יותר משוחט לענין זה ואם נמצא שהמנקר אינו בקי בניקור בודאי יש לאסור הכל למפרע לכ"ע עיי"ש, אמנם בבל"י לעיל ס' א' ס"ק ט' השיג עליו בזה דכיון דאין שום אדם מנקר אלא אם כן נטל קבלה על ניקור, וע"ל ס' ס"ה ס"ק ע"ה נכלים שנתבשלו בהם הבשר שלקחו מהקצב שאירע אצלו דבר כזה. הדין פשוט אם המנקר אינו יודע ובקי בדיני ניקור חלב ממש, אז כל הזבלים שנתבשלו בהם בשר שלקחו מהקצב הנ"ל אסורים למפרע כיון שהמנקר לא נטל קבלה על הניקור ואם נמצא שהמנקר בקי בדיני ניקור חלב ממש והשאיר חלב על הבשר אין לאסור הכלים למפרע. הכל בדרכי משה. אכן תמוה הדבר ביותר ונוקב עד התהום איך הגענו למצב הזנחה באירופא ובעיקר בארצות הברית, נדהמתי ולא האמנתי למראות עיני אנדרלמוסיא ממש בענין ניקור החלב. שלא מנקרים בכלל החלב דאורייתא וחלב הכרת? הדבר הזה קשה להולמו. המכשלה הזאת להאכיל ליהודים כשרים חלב שאיסורו דאורייתא ואיסור כרת רח"ל היא לפי שהמנקרים אינם בקיאים בהלכות ואומנות בניקור החלב ואין להם שום תעודה ממנקר מומחה ומבי"ד מוסמך — לשם זה יסדנו בית מדרש שיהי' לתלפיות ללמוד שחיטה, ניקור ואו"ה, בשם "הלכה למעשה" ובית הדין צדק לכל מקהלות האשכנזים בעיר הקודש ירושלים ת"ו, שהוא בית הדין הגדול בעולם המוסמך לכלם יבחנו את האברכים מביהמ"ד שלנו ויסמכו אותם לשמש בעבודת הקודש ניקור שחיטה ואו"ה.

השי"ת יערה עלינו רוח טהרה ממרום, ונזכה לשולחן דטהור באמת, ובזכות זה נזכה לביגצבב"א

הרב מרדכי מלאכי

פרקו

פרשת ניקור הכבד

ביום ח' סיון דהאי שתא תשמ"ב לפ"ק, התקיימה אסיפה רבתי בלשכת התאחדות הרבנים בארצה"ב, והיו שם עשיריות רבנים ומנקרים ועוד, ושם נתגלה במקצת גודל ההזנחה השוררת בענין הניקור, (תוכן האסיפה בפרטיות יפורסם עוד אי"ה במקו"א) ובין השאר הביאו גם כבד, וניקרוה איזה מנקרים וכשהוציאוה מתח"י בתורת כשר, קמה שם סערה גדולה מצד מנקרים אחרים שצווחו לעומתם שהשאירו חלב, ורצה רב גדול א' (שאינו בקי בניקור) להמליץ עליו ואמר, נו: הלא זה החלב הוא רק דרבנן! (כאומר שאינו חמור כ"כ), ע"כ ראינו לנכון לפרסם כאן המודעה הזאת, עמדו והתבוננו! (ועצם הטענה הזו כאילו שמותה להקל באיסור דרבנן ח"י צריך גערה ונזיפה ואכ"מ).

ששנ"ה	שנה ו' ג'ליון ב'	לקט
מאיסורא	— סימן י"ט —	לאשוישי

להתוודע ולהנלות להעומדים על הפקודים להשיגו בעניני ניקור כי השמנונית שעל הכבד היא אסור מדין חלב נסור המלכר מה שמביאר בספרי ניקור דבאותו צד שהמרה תלויה בה חלב הרבוק שם הוא חלב של היתר שנקיבה שאסור עוד נשרש ונצמר שם מחלב שעל בית הכוסות שהוא השמלה שקורין פרוסה שאסור וענינו ברת ר"ל, ויען כי הכותב חיבר עם איזה משניחים ולא הלך ולא הנישו שיש שום איסור בשמנונית הכבד אפי"ן מטעם הא' ומילתא דשכיחא שהנשים לוקחין מהדקות הראיה והכבד מחובר כמות שהוא ולא כו"ע דיני נסירו ע"כ צריך לעורר ולהזהיר ע"ז להסיר המכשלה הזאת מקרב ישראל, עוד צריך להזהיר על מה שפרוב להפטר בטה ששכיח שבה"איות מן הדקות נשאר שם מהחצר הכבד שקורין פלעקין ויש שם ב' קרויים יקרום א' שלצר הכבד אסור משום חלב הקרב המונח עליו ובכל יטולין לבוא לירי מכשול בזה מחמת כי שכיחא מילתא ולא כו"ע דיני נסירו, ע"כ חוב על השמנוחין לקיים מאחז"ל הוקה על חבר שאינו מוציא מהח"י דבר שאינו מחוקק עם בענין הכבד הלכן הנקרא ווייסע לעבער שמביאר בספרי הניקור שלא' לשלול מחמת יומי הרם המרובין בה כי אם לנקרו החלה ואח"כ לצלותו ראם נשאר איזה תומי דם, נורא משאב שאיב ואח"כ מי שרוצה לבשלו הרשות בידו, והנה הרבה מבחלים מוכיחין זאת בשם נראשיצל או פרעזיל בלי שום ניקור ובלתי תודעה להבחין בין צל' לבישול ע"כ גם בזה החיוב על השמנוחים שיתנו עיניהם עינא מיקחא להשניח ע"ה.

הסכמות אדמו"ר הגה"ק רשכבה"ג מסאטמאר זי"ע

להוצאת הירחון לקט שושנה*

יואל

מכתב קצה.

דברי

ב"ה.

היות כי ידידי הרב הגאון החו"ב חכם וסופר אשכול הכופר, בר אוריין ובר אבהן קדישין ממשפחת כהנים וגדולים וגאוני ארץ, כש"ת מוה"ר שמואל הכהן שווארטין^א נ"י מפה עירנו יצ"ו, והוא בעת מ"מ בחברה, "זכרון יודא", אכל פרנסתו דהוקה מאוד, ועלה בדעתו להדפיס עלה עם חדו"ת להפיץ מעיינות התורה הוצה, אולי יוכל מזה להמציא לו פרנסת ביתו, אשר ע"כ את אהי אנכי אבקש להיות חבירים נאמנים בלקיחת העלה ההוא, ולתמנו ולסעדו כראוי לקיים עמו מצות והחזקתו, וגדולה המצוה לחזק ידי ת"ת ובגוש"ק ובן גדולים כמותו.

זכות אבותיו הקדושים יגן על כל המסייעים לו, והשי"ת ירחיב גבול ישראל במהרה ויתרומם קרן התורה ולומדי, ונוכה לקיבוץ נדחים ולנאולה.
בב"א.

בעה"ה אור ליום ה' לס' כל נדיב לב יביאה, תרצ"ד לפ"ק, פה סאקמיר
יצ"ו.

הק' יואל טייטלבוים

* יצא לאור בסאטמאר מידי חודש בחדשו, מזמן לזמן נתפרסמו בו הרבה ח"ת של רבינו.

א) עיין חלק א' מכתב קכ"ז הערה ב'.

ב) בנו של הגה"צ ר' נחלי שווארץ ממאר, שימש כשתי שנים אצל רבינו כאחר המשמשים הוציא לאור בסאטמאר את הקובץ, "לקט שושנה" בו פירסם הרבה מחידושי אגדה של רבינו.

ירחון תורני הלזה הופיע בעיר סאטמער שנת תרצ"ו, בעת ששימש
ברכנות כ"ק אדמו"ר הגה"ק רבינו יואל מסאטמאר
זצ"ללה"ה, והופיע ע"י הרה"ג מוהר"ר שמואל שווארץ זצ"ל בן בנו
של הקול ארי' זצ"ל, והי' בן בית אצל רבינו ה"ק
ולא עשה שום דבר קטן או גדול בעיר כלתי הסכמת רבינו זצ"ל

גביית עדות

צאו והפגינו ברחובות!!!

להלן העתקנו מקצת מהגביות עדות המונח תח"י, מה שהעידו וערכו מנקרים מומחים ומפויסמים באומנותם וביראתם (מנקרים שיודעים לנקר גם חלק האחוריים, ושיש להם קבלות מהגאונים והמנקרים המפורסמים בהשתלשלות דור אחר דור) על הרבה חתיכות בשר שראו בעיניהם שנמכרו בחזקת "גלאט כשר" למהדרין מן המהדרין, בהכשר של קהלות מפורסמות ורבנים מכשירים מפורסמים ומצאו עליו חלב דאורייתא, ועוד חששות רציניות כפי שיתבאר מתוך כתבם.

ולגודל נחיצות הענין ראינו לפרסמו כאן בהשמטות שמות של החניות והקהלות והרבנים המכשירים, לע"ע, (שמות המנקרים המעידים בשלימותם מונח אצלנו, וכן אצל הרבה רבנים גאונים ואדמוורי"ם מפורסמים בארצה"ב. ומוכנים לעמוד ולהעיד לפני כל ביד"צ המוכנים לגבות עדותם עפ"י ד"ת)

הגביות עדות דלהלן נכתבו במעמד רבנים גאונים מפורסמים שליט"א בארצה"ב והרבנים הנ"ל שלחוהו אלינו, לשאול עליו חו"ד.

(ט) הסחוס שבראש החזה נשאר בגודל רוחב אצבע.
 (י) כל מה שכתבו המנקרים הירושלמים של הזדה
 החרדית פה ירושלים עיה"ק תובב"א במכתב ב' לא עשו
 כלל.

עוד היו שם שאר פרטים ונלאיתי לרשום הכל.
 הצעיר בה"ר שליט"א.
 שו"ב ומנקר ומוהל מומחה.
 פה עיה"ק ירושלים תובב"א.
 יש לי קבלה מהמנקרים הירושלמים שליט"א.
 הרב ר' שמואל הומינר.
 הרב ר' ברוך פרידמן.
 הרב ר' יעקב משה וויספיש.

ב

הנני אני מאשר על כנ"ל, מאד לבי כואב עלי
 שמאכילים חלב דאורייתא לכלל ישראל ומכשילים
 יראים ושלמים באיסור חלב דאורייתא שאיסורו בכת
 רח"ל, ולדאבון לב הכל אמת ויציב כמו שכתב המנקר
 הרב בן הרב שליט"א מירושלים עיה"ק, וח"ו
 לאכול בשר כזה.

ממני מנקר

מירושלים עיה"ק ת"ו (חונה פה ברוקלין יע"א).
 אני תלמידם של רבותינו שרי התורה ה"ה
 הרהגה"צ המפורסם כקש"ת ר' פנחס עפשטיין זצ"ל
 (הראב"ד), והרהגה"צ המפורסם כקש"ת ר' ישראל

יצחק רייזמאן זצ"ל, בישיבת תורת חיים בעיר עתיקה
ירושלים ת"ו בשנות תרפ"ז – תרצ"ג.

ויש לי קבלה מהבד"צ **ירושלים** עיה"ק, שנת
תרצ"ט.

הרה"ג צבי פסח פרנק.

הרה"ג יוסף גרשון הורויץ.

הרה"ג אלי ראם.

ג

גם אני מאשר את כל הנ"ל.

נאום (חונה פה ברוקלין).

יש לי קבלה מבד"צ כדתיא לונדון.

הרה"ג העניך פדוא שליט"א.

הרה"ג אלחנן הלפרין שליט"א

גביית עדות ב'

יום א' י"ט באב לסדר ראה תשמ"ב לפ"ק.

ז"ל בע"פ: הובא לפני בשר בהשגחת הרב
ונשתוממתי על המראה כי ממש לא הי' מנוקר כלל
ושכבת חלב גדול חלב דאורייתא מכסה פני הברש ועל
הצדדים וגם קרום גדול על היותרת וכמו"כ הסחוס
מצלע י"ג נשאר בו לגמרי ועוד ולא בא בחשבון לרשום
פרטים ע"כ רשמתי בכללות כדלהלן:

וז"ל בכתב: מצאתי כל **הפלעט עד צלע י"ג (טבעאן)**

לא היה מנוקר כלל.

נאום המנוקר הצעיר בה"ר

שו"ב מנוקר ומוהל מומחה, פה עיה"ק ירושלים

תובב"א.

נאום.....

נאום.....

גביית עדות ג'

בשר בהשגחת הרב ובשר בהשגחת הרב מ.... 2)
חניות מפורסמות בוומ"ב)-מצאתי השרינט של הרויט
פליש בלתי מנוקר וכן קצת השפיץ שנוגע בחלב הכליות,
וכן לא היה מקולף כראוי, (נשאר קצת מן הקרוכו הדק).

ממני מנקר

הצעיר בה"ר ...

נאום....

גביית עדות ד'

בשר כבש בהשגחת הרב מ.... ..
הגידים העצמות ובשר הראפלע לא היו מנוקרים
כדין.

ממני מנקר

הצעיר בה"ר ...

נאום.... ..

גביית עדות ה'

א

בס"ד

יום ג' פ' שופטים תשמ"ב.

אני חותם מטה ראיתי שני יותרת על כבד (טענדער
ליין) ביל מספר ביום שנקנה ב... ע"י
ונשאר שם חלב דאורייתא חלב הכליות, גם נשאר שם
קצת קרום מהיותרת הכבד.

ובאמת אני מצטער מאד לראות שמכשילים אנשים
יראים ההולכים לתומם לקנות בשר כשר גלאט מהדרין
מן המהדרין, ובלי יודעים נכשלים באיסור חלב והתמור

שעונשו כרת רח"ל, שומו שמים! וע"ז ידוו כל הדוים,
והנני מאשר שח"ו לאכול בשר כזה!.

והמוכרים בשר כזה בחזקת כשר הרי הם מחטיאים
את הרבים רח"ל.

וע"ז באעה"ח אור ליום ד' פ' שופטים תשמ"ב.
ממני מנקר....

מירושלים עיה"ק ת"ו (חונה פה ברקלין יע"א.

ב

גם אני מאשר את כל הנ"ל. נאום ... (חונה פה
ברקלין).

גביית עדות ו'

ראיתי את היותרת הכבד הנקנה בחנותו של לי
ע' ביל מס' ולא ניקר כהוגן כלל ונשארמן חלב
הכליות שהוא חלב דאורייתא לכו"ע ועונשו חמור מאוד
רח"ל וח"ו לאכלו.

ממני מנקר ...

ממני מנקר ...

גביית עדות ז'

בס"ד

יום ג' פ' שופטים תשמ"ב.

הובא לפני, פלעיט של עגל הנקנה בלי ע' ולא
ניקר כהוגן ולא נקלף כדין גם נשאר מהגיד בין צלע י'
לי"א.

הצלעות קטנות לא מנוקר כלל, אני מאשר מה
שראיתי את העגל לא מנוקר כדין ביל מס'

ממני מנקר ...

ממני מנקר ...

גביית עדות ח'

הרב מרדכי גבריאל מלאכי

רב בביהמ"ד דחסידים "יבנה"

וראש ביהמ"ד הלכה למעשה וראש למנקרים בארץ ישראל מחבר ספרי התורה והחסידות "דיני ניקור הלכה והמעשה" ועוד

זעקה גדולה ומרה!!!

הנה דרכי מעולם לבלי לטעום בשר עד שבדקתיו בעצמי אם לא נשאר בו חלב כלל, כי דבר שכיח הוא אפילו אצל מומחים, שישאר חלב, וראשית ביאתי פה ארצה"ב (אמעריקא), ביקרתי אצל איטליו (בוטשער) חסידי בויליאמסבורג, המפורסם בדרגות הכשרות, בשחיטה, בדיקה, ניקור מליחה וכו', ונודעזעתי בראותי כי בהחתיכה שרצו למכור לי בחזקת מנוקר ונמלח והודח, **חלב נמור במדה גדושה מכסה פני הבשר**. אחר דין ודברים עם המנקר נוכחתי לדעת שאינו בקי בהלכות ואומנות הניקור כפי שקבלנו עפ"י השו"ע וקבלת המנקרים, וכל ספרי הניקור.

נתעוררתי ע"י עובדא זו לבקר אצל שאר האיטליזים (בוטשערס) בויליאמסבורג ובארא פארק ושאר מקומות.

ואהא!!! מה שראיתי הצד השובה שבהן שאינם בקיאים בהלכות ואומנות הניקור כדבעי, ועיקר מלאכתן להוציא גידי הדם ולהוריד את הקרום מעל החלב, וחלב הכסלים והכרס מה שיש על חלק הפנימי ועוד ועוד, לא מנקרים, והעולם היהדות החרדים ביותר נכשלים באכילת חלב בלא יודעים אשר נפש כל ישראל מתגאל מאוד ומטמטם המוח והלב וגורם להרבות צרות ישראל ה"י.

והעצה היחידה לעשות תיקון גדול בהעמדת מנקרים ומשגיחים יראי השם שיהיו בקיאים הדק היטב בכל הלכות ומלאכת ואומנות הניקור בדרך המקובל וביני לביני כל החש לנפשו יזהר לבלתי ישוקץ באיסור חלב החמור מאוד (אסורו בכרת רח"ל) שת וצאותנו צרות רבות ורעות ברוחניות וגשמיות רח"ל.

ובזכות זה ישכון בטח בדד שאנן עד יצא כנגה משפט צדק שיתוקן
הכל על מכונו, ובזכות הפרשת ממאכלות אסורות נזכה בקרוב
ליהנות מסעודת לויתן כמבואר בחז"ל.

והשי"ת יגדור פרצותינו ויאמר לצרותינו די!

הכו"ח למען הצלת תוה"ק בישראל

מרדכי גבריאלי מלאכי

נתפרסם בחוצות ארה"ב בשנת תשל"ט

תביעת העדים

הנה אנחנו החתומים למעלה פונים בזה בבקשה נרגשת
אל הציבור החרדי בכלל ואל הנהלת ביהמ"ד הלכה
למעשה בפרט, שיסדרו בי"ד כשר בלי נגיעות צדדיות
שנוכל להגיש עדותינו אליהם פא"פ, ובעזה"י הננו
מוכנים לעמוד לד"ת ולהעיד על כל הנ"ל, והבי"ד יסדרו
הענין עפ"י דעת תורה האמתית.

ובתורת עדים החיוב מוטל עלינו לעורר ולהתריע
שלא יאכל אדם שום בשר בהמה, עד שיסודר הבי"ד הזה
ויתוקן הדבר בשלימות עפ"י ד"ת, ושמת סכין בלועך
אם בעל נפש אתה!!

ראו הזהרנוכם ואנו את נפשינו הצלנו!

* נאום ...

נאום ...

נאום ...

* השמות בשלימות ידועים בביהמ"ד הלכה למעשה, ולרבנים ואדמו"רים מפורסמים בארה"ב.

פרק ח

מכתב שהגיע לידינו מוויליאם סבורג ממנוקר מומחה ומפורסם לביה"מ הלכה למעשה

תמוז תשמ"ב

שלו' וברכה, מאלקי המערכה, לעורכי מערכה, ויה"ר שישפיע לכם ברכה, ויהי' דרכיכם צלחה, ברבי' והמשכחה, אלף פעמים ככה, אשרי העם שלו ככה.

האירו מול פני קונטרס מביהמ"ד הלכה למעשה המכונה **מצב הניקור בארצה"ב** [מהדורא א'] ואחר הקריאה בו דלתות שתיים ושלוש אורו עיני וקרוב אני לומר שהופיע רוחה"ק בבית מדרשיכם כי מתוכן הקונטרס מתמצה כי עפ"י עדותן והדרכתן של המנקרים בעדה החרדית ועל צבאם אחד המיוחד שבחבורה ראש השובי"ם המנקרים (והמכונה בין מכיריו לצדיק נסתר) הרה"ח מוהר"ר גדיל טרוביץ שליט"א אוכלין חלב בארצה"ב מאחר שאין מנקרים בארצה"ב כמו שכתבתם שם שראוי לעשות, והערתם עוד שהגיע אליכם ידיעות שנארה"ב ישנם קהלות גדולות של יראים ושלמיים שע"י חיסור ידיעתם בניקור נכשלין בחלב שי"ב איסור כרת.

ויותר מזה הרעיש הגה"צ לוחם מלחמות ד' מעודו מוהר"ר זלמן בריזל שליט"א (מפורסם בין יראי ד' בירושלים) שלא האמין לשמע אזניו כי אוכלין חלב בארצה"ב עד ששלחו (מביהמ"ד שלכם) אנשים מומחים יראי ד' ונדע כי אמת נכון הדבר.

והאחרון הכביד עדותו של המנקר המומחה (והמפורסם בפעולותיו הכבירים להקים דת על תלה) מוהר"ר מרדכי מלאכי שליט"א שראה בעיניו באמעריקא בויליאמסבורג, ובארק, פארק, ומאנסי הזנחה גדולה בניקור שחותכין מבשר ואומרים חלב ומניחין חלב דאורייתא ואומרים כשר הוא.

תדעו רבנים ומנקרים שכל דבריכם אמת וצדק ולא באתי באיגרת הזאת רק כיהודה ועוד לקרא להוסיף על דבריכם מה שאני יכול להעיד ולחזק בזה עדותכם, להראות כי כל דבריכם באמת וביושר נאמרים ואין בהם הגזמה כלל וכלל.

הנה ביום ח' סיון דהאי שתא תשמ"ב התקיימה אסיפה גדולה בלשכת התאחדות הרבנים דארה"ב וקאנאדע ולקחו בה חבל אנשים מכל שדרת העם רבנים, דיינים, ועשירות מנקרים וכדי שלא להגזים בדברי ארשום בפרטיות החורבן הגדול שנתגלה שם (הניחו על השלחן אברים שונים לנקר).

(א) מבין המנקרים שתלו מעשיהם במנהג אונגארן נתוודע מתוך מעשיהם כי אין להם שום מנהג קבוע כי כל אחז' ניקר באופן אחר הן באומנות והן בהבחנה מה חלב ומה שומן וכשם שפרצופיהן משונה כך מעשיהן משונה ומי פתי יסיר הנה להאמין כי באונגארן היו עשירות מנהגים שונים בו בפרק שאין מוזכר בספרי מנקרי אונגארן גבעת פנחס, ועוד, אפילו רמז מזה, (וכ"ש בשאר ראשי ספרי הניקור כמו אהל יצחק, זבח שמואל, צינה דוד ועוד), וכל ישר הולך ימלא פיו שחוק לאמתלא כזה.

והאמת אגיד שתמהתי מאוד איך אפשר לומר מנהג להקל במה שלא מפורש להדיא ברמ"א ובספרים שכן המנהג להקל והרי בטענה כזו תפוג תורה שכל מאן דהו יעשה בשחיטה, ובבדיקת הריאה, וכן בכל מצות התורה גם בעניני עגונה כמו שלבו חפץ ויאמר כי כך נהגו בעיר פלוני במדינה פלונית ואפי' אם כתוב בשו"ע להיפוך יאמר שמנהג עוקר הלכה, וגם שזרי זה בכלל מה שאמרו חז"ל דהרוצה לשקר ירחיק עדותו.

ומוכרח אני להודות כי בין כל הצועקין "מנהג אונגארן" לא הי' אף אחד שהראה כתב קבלה מגדולי אונגארן ואף לא

מהמנקרים דשם (ולדעתי גם אם המצא תמצא עדיין צריך בדיקה כי בהרבה מקומות כבר היי הניקור נזנח, וחרבנים לא ידעו כלום בניקור, כמ"ש בגבעת פנחס בהקדמה).

ב) ראיי ברורה היי לי כי אין המנקרים (המכונים מנקרי אונגארן) יודעין כלום כי כל הבקי במלאכתו ואומנתו היטוב יודע כי חכמת הניקור אינו הידיעה לבד לדעת מה חלב ומה שומן אלא משולב עם זה צריך ללמוד האומנות האיד להסיר החלב, הקרומים, והגידין, וחלבי היונקים מבלי להוסיף מהבשר כלום, דכשם שאסור להניח אפילו משהו חלב, כך אסור להפסיד ממון ישראל חנם, והציור שהיי נגד עיני היי להיפוך מזה כי ברצותם לנקות האברים שניתן לפנייהם מכל מראה לבן שעליו כי לא ידעו להבחין בין חלב לשומן חתכו והשליכו כמה פעמים וצועות שלימות של בשר ושל שומן שבאמת אינו חלב.

ובשתים שגו בזה חדא שהסירו גם השומן ללא צורך (מחמת חסרון ידיעה) והוסיפו סרה בהסרת בשר ואיבוד ממון ישראל דאפילו שוה פרוטה אין להפסיד בחנם, כ"ש כשעולה הרבה יותר מזה.

ולפלא כי אחר יגיעה גדולה של מנקר אחד להסיר כל מראה לבן הדבוק לה חלב וגם שומן, לחש מנקר שני באזני מנקר העומד לצדו והראה על הראשון וכך אמר בשחוק קל על שפתיו מנקר פלוני כזבן הוא כי מראה עצמו כאילו מנקר גם בהחנות (בוטשע"ר) באופן זה, וזה ברור דלא.

ומי שמורגל באומנות הניקור ירגיש ברגע ראשונה בהסתכלות על המנקר באיזה אופן תופס חתיכת הבשר והאיד מתעסק בה. אם בקי באומנות הניקור והלכותיו או לא ואם יודע הוא לעשות קליפה וכדומה או לא והמנקרים הללו עסקו בבשר כמי שאינו בקי כלל.

ג) היי שם כבד ולא ניקרו אותו כהוגן והשאירו שיריים, והפלא כי המנקר שהניח חלב בכבד היי בכל העת ברתיה גדולה על כל ענין הנסיון כאומר מה לן לנסיון והלא בקיאין אן היטב בכל פרטיה, והוא הוא אשר לא ניקר הכבד כדבעי.

עוד פלא אזכיר כי העיר רב אחד על הכבד שנשאר עליו קצת חלב, מה כל הרעש והלא הוא רק דרבנן, ענה לעמתו מנקר אחד אנא סלח נא והלא בשר עוף בחלב ג"כ מדרבנן, ולי תמוה מה לו לרב ההוא לטרוח להורות דיני מראות ולמה לא יפרסם היתר כללי שהוא רק מדרבנן, ולמה לו ליטול לולב בסוכות אחר יום הראשון הלא רק מדרבנן הוא. ומה לו להתפלל בכל יום הלא לדעת כמ"פ מדרבנן הוא, והלל בר"ח אינו רק מנהג, וכן חלב עכו"ם רק מדרבנן, וכן כל ברכות הנהנין לבד מבהמ"ז, ומעין שלש יבטל ח"ו. ולמה צריך למלוח הבשר הלא דם שבשלו ג"כ רק דרבנן, וכן הרבה מצוות שבתורה רחמנא ליצלן מהאי דעתא. (ד) והנה בטחול ידוע ומפורסם והכל מודים שיש בו חלב דאורייתא לכו"ע, וגם בו מצאו הזנחה גדולה ואין ברצוני לכתוב בפרטיות העובדא וד"ל.

(ה) הניחו על השלחן טבור השייך לחלק אחוריים ואין לנו פה בארצה"ב מנקרי אחוריים, ענה אחד שממילא אינו ראוי לאכילה, שאל השני והלא לוקחין אותו לבשר טחון וכבוש (סאלאמי), ענה הראשון והלא אגן אין עושין סאלאמי ותלך לטעון לבית חרושת סאלאמי, ענה השני והלא גם אצל הבוטשער'ס טוחנין אותו לעשות בו געמאלענע פלייש, ולא היי מענה בפיהם, אח"כ ענה אחד מהם שאין להאשים אותנו רק בעלי בית מטבחיים ההאלסעלעריס שמשלחין חלק ההוא לתוך החנות, (ולמה הדבר דומה, לאחד שאכל טריפות ושאלו אותו למה והשיב מה אוכל לעשות אם יש חנות טריפה סמוך לביתי ושולחו לי וכבר אמרו חז"ל בכגון זה "מה יעשה הבן שלא יחטא")

(ו) מענין לענין נתגלגל הטענה המפורסמת כי מכניסין לחנות בשר שבין צלע י"ב ליי"ג וחותרכין אותו בשוה עד למטה לא בשיפוע להטבור וצריך לזה בקיאות ממנקר אחוריים ומכל ספרי ניקור כידוע, וכמ"ש גם החת"ס שצריך עכ"פ ניקור ומפי חבורה נזרקה שאין גם אחד הבקי בניקורו, ועפ"י רוב אין מנקרים אותו כלל בארצה"ב ואוכלים אותו כך עם כל חלבו ונפלאותי

בתרתי חדא האיך מטפלים בבשר זה מנקרים שאין יודעין האיך ומה לנקרו, שנית והלא ברוב מקומות (כמעט כל) באונגארין לא הביאו לחנות רק עשר או י"א צלעות ולא יותר ואי"כ הלא בשכונת וויליאמסבורג ובארא פארק שדרים אלפי משפחות יוצאי אונגארן מי התיר לפטמן בזה בלא נודע, והלא מעיקר הדין (ע"י יורי"ד ריי"ד) חייבין הבנים לנהוג כמנהג אבותיהם.

וע"י באהל יצחק ————— (שמחברו ממדינת הגר — כמבואר בשער הספר) בעקרת הבית סי' ג' אוי זף שכי בזה"ל: הברש שבין צלע י"ב ליי"ג שייך לחלק אחוריים וצריך ניקור ממנקר מומחה, עכ"ל, ומובא גם בגבעת פנחס (גדול מארץ הגר) וע"ע בנו"ב מהד"ת סי' ל"א ובשו"ת בית שלמה ומובא בקונטרס שלכם בפס"ד של הביד"צ שליט"א.

ועוד דלפי מה שיוצא מדברי הפוסקים (הנ"ל) דס"ל ששייך לחלק אחוריים וכן נקטו באונגארן ברוב המקומות כדיעה זו ומה"ט לא הכניסוהו לחנות, לפ"ז אסור מדינא לטפל בה רק למי שיש לו קבלה על חלק אחוריים. דכן דעת כל הפוסקים שאסור לנקר אחוריים בלי קבלה על ניקור אחוריים ואין גם מנקר אחד מכל המנקרים שהיו מסובין שם באותו מעמד קבלה אפילו על חלק הפנים ומאחוריים מאן דכר שמייהו.

ועוד שאפילו במקומו שכן השתמשו בו. ניקרו אותו עכ"פ, אבל ליקח הברש שבין צלע י"ב ליי"ג בלי שום ניקור כלל, מאן דכר שמ"י, וכפי שהבנתי שם מדי המנקרים יש ביניהם הרבה שלא מנקרים אותו כלל, רח"ל.

ז) ולא אוכל למנוע רגשי לבבי עת ישיבתי שם אימה חשיכה נפלה עלי ושלל רעיונות והרהורים עלה במחשבתי ובלבי באותו שעה בלבול המוחות עצומה נגלה לעיני מצד אחד יושבין רבנים במטרה להבחין בין דין לדין ולהכריע עם מי הצדק ועם מי העול, וכפי שראיתי לא ידעו בין ימינם לשמאלם בענין ניקור כלל וכלל אפילו כפחות שבמנקרים ואשר לפ"ז לא ניתן להבין האיך יעלה על דעתן להכריע בדבר שלא למדו ואין מבינין. והיה

ני בעין, כחוכא ואיטלולא מופלגה עד שגם באישון לילה עת שכבי על משכבי לא יכולתי להרגיע רוחי הכי נכון הדבר כי כך ראיתי בהקיץ אולי הכל רק דמיון וחלום. פליאה נשגבה אשר פעם הראשונה בחיי שנפגשתי בה רבנים ודיינים יושבין לדין בענין שאין בקיאין בה אפילו כמלא נימא.

לאידך גיסא הבחנתי על המנקרים שירדו לסוף דעת הרבנים כי אין יודעין בין ימינם לשמאלם ולא מצאו ידיהם ורגליהם במקצוע הניקור כלל וכלל ומנצלים הזדמנות זו לצעוק בקול גדול "כי כך נהגו במדינת אונגארן בלי ספק" כאשר עם לבבם שהרבנים ודאי לא יכחישו אותן, ולבד ממה שמכירין את זאת כל מנקר בחנות שלו, כי מעולם לא העיר ואפילו לא הביט הרב בעסק הניקור הנעשה בחנות (כמו שאוכל להעיד עליו במקום שעבדתי זה הרבה שנים בניקור ואף פעם אחד לא בא הרב המכשיר לבקר את מלאכת הניקור שלי) בעת האסיפה (נתגלה ברבים לעין כל הריקות והשגגין בידעת הרבנים בנושא הניקור אפילו בחלק הפנים כ"ש באחוריים, כי בעת הדיון ומשא ומתן והויכוחים בין עשירות הדיעות מה מנהג אונגארן ישבו הרבנים בשקט ובדום ולא ידעו להבחין בין טוב לרע, רק עיניהם נשואות לכל הנעשה, ולא זולת.

וגם זאת מונח עדיין במורשי לבבי גודל האימה שהי' על הרבנים, **מקצב המנקר שלהם, ולא כדורות הראשונים אשר הי' בהיפוך מזה.**

אבל על הראשונים אנו מצטערים ומעיקרא דדינא פירכא הכי דרך זה קבלנו מאבותינו ורבתינו מעולם אם רוצין להבחין ידיעת המנקרים יושבין יחד באסיפה רבנים ודיינים ומסתכלין כקוף במעשה הקצבים מבלי למצוא ידם ורגלם בהנעשה לפניהם, והלא אפילו היו אותן הרבנים מומחים גדולים בניקור אין זו הדרך לחפש אחר מעשיו כי מה יעשה אם המנקר חכם להרע ויודע אומנתו וברבו ישים ארבו וכאן כאשר הובא להנסות עושה כדין ובחנות עושה מה שלבו חפץ, והגם שלא יצא מכשול בדרך נסיון זה כי נתגלה שאין יודעין לנקר ואף שידעו

כולם והכירו כי כאן צריכין לעבוד בכל מוח וכח אולם מה שהרצון חושק אפיסת חכמת האומנת עושק ולא ידעו כדת מה לעשות.

אבל לאמיתו של דבר לא היה זו דרך הישרה לחקור אחר מעשי המנקרים כי אולי תמצא שידעו מה לעשות ובחנות לא יעשו כן, אבל דנתי אותם לכף זכות כי אם הרבנים אין יודעין כלל בניקור גם חכמת הנסיון של ניקור לא ידעו.

ועכשיו כאשר האיר מול פני קונטרסכם בענין מצב הניקור (קרי "אי ניקור") בארצה"ב נהנתי על שנתעוררתם לדבר גדול כזה אשר כל היהדות תלווי בזה כמבואר בשו"ת ד"ח, וראיתי שקלעתם אל השערה בהערכת המצב דארצה"ב ואילו לא ראיתי כל הנ"ל בעיניי היי קשה לי להאמין שניקור חלב נזנח גם בחניות היותר חרדיות כמו וויליאמסבורג, ובארא פארק, וכיוצא, אבל עכשיו שראיתי בעיניי הכל שריר וקים, ועכשיו אקרא בקול גדול:.

חזקו ואמצו אל תיראו ואל תערצו ואל תחפזו כי הולך לפניכם ד', ולא נאה להאמת להיות פחדנית או ביישנית, הכותב בהוקרה למקימי הדת על תלה.

מקום החותם, מנקר בארצה"ב

XXXXXXXXXXXX

גילוי דעת

פרק ט

גילוי דעת!!! לשאלת רבים הלא בשנת תשל"ט יצא כרוז מכמה רבנים שהורו דאין חשש בניקור והכל בדרך המסורה ויאכלו ענוים וישבעו, וא"כ מה יום מיומים, ברם התשובה מרומז בהשאלה, כי שטר זה מוקדם הוא וכבר נעשה ישן נושן מידי עברו ג' שנים, כי אז היתה הדיון על פרט אחד בלבד, וגם בזה עצמו לא הורצה השאלה לפני גדולי הרבנים כדבעי (ככה שמענו בפירוש מרבנים לוקחי חבל בהאסיפה), ומאז ועד עתה נשתנה הדיון פי אלף באשר נתגלה בשנים הללו כמה ענינים שלא היו ידועין להרבנים שמאז, ויכול להיות שבאמת נשתנה המצב לגריעותא מאז עד עתה (וכפי הנראה בחוש בהגב"ע הנ"ל), ונפרוט כמה מהדברים החדשים שנתגלו עכשיו ולא דנו ע"ז אז:

(א) מוכרים גם מחלק אחוריים של הבהמה.
 (ב) הזנחת הניקור ברוב ככל החלבים שבחלק הקדמי, (בפרטים שלא דנו אז).

(ג) אין השגחה כלל על המנקרים, (שלא דברו מזה כלל בשנת תשל"ט).
 (ד) אין הרבנים בקיאים בענין הניקור כלל, (וזה נתגלה עכשיו ביותר, ומה שקצת מהם דפדפו באיזה ספרים כמקופיא זה איזה שבועות, אינו נכנס בחשבון, כידוע שלהיות מבין ומכריע בענינים עמוקים הללו צריך עיון ולימוד ושימוש לפחות שנה או שנתיים תחת פיקוחם של מנקרים מומחים מפורסמים שיש להם קבלה בהשתלשלות על חלק הפנים וגם על חלק אחוריים. זולת זה הרי הם בכלל תלמידים שלא שמשו כל צרכם ומבלים העולם בהכרעות מוטעות כאשר ראינו בעינינו לפני כמה שבועות אצל רב גדול אחד).

וא"כ הסומך על שטר המוקדם שלפני ג' שנים אחריות אכילת חלב שענשו בכרת שלו ושל ב"ב על כתפו רובצים כי ע"פ התורה ועפ"י שכל הישר אין לשטר של אז תוקף כלל וכלל.

אגב יש להעיר שזה איזה חדשים כבר נתאספו הרבנים עוד הפעם לדון בענין החלב ונתגלה שם לעיני כל רואה ושומע כי כל הנ"ל (באות א. ב. ג. ד.) שריר וקיים (וכפי המבואר להלן בפרק במכתב אחד המנקרים שהשתתף שם). (וכפי ששמענו הסערה הגדולה המקפת אוירה דחו"ל בימים הללו בענין המכשול של חלב שמתפטמים בהם רבבות אלפי ישראל אנשים נשים וטף משם יצא ע"י מקצת יושבי האסיפה (שגילו הנעשה שם מפה לאוזן).

פרק י

כבר הי' לעולמים

בהיות שיש הרבה הצועקין כי לא יצוייר במקום שיש השגחת רבנים יראים וחרדים שהבשר לא יהא מנוקר כהוגן ואם הרב נאמן להורות על שאר דברים של אוייה נאמן גייכ לומר שאין חלב בבשר, עייכ מצאנו לדבר בעתו להראות להקורא כי כבר לפני מאתים שנה ועוד לפני זה מימות המהרש"ל גם במקומות שחיו רבנים גדולים ומופלאים בתורה ויראת שמים, עשרת מונים גדולים מבה"ז ואעפ"כ היו מכשולות גדולות, ועל הרוב מטעם שמלאכת הניקור הוא מלאכה כבידה בפרט שלא להניח משהו מחלב, וגם חסרון ידיעה מרובה יש בה (וא"א להסבירו למי שאינו בקי בה) ומשם ישפוט כל אחד עאכו"כ בדור שפל כימינו דלא יבצר כלל שהקוצבים יתרשלו בניקור כיון שהרבנים אין בקיאים בה. וכ"ש חלק אחוריים שגרי מדינה ארצה"ב הם בחלק המינכר ממדינת הגר שאין רגילין בזה כלל, והא לך מה שכתבו הספרים.

1) בסי' צינה לדוד להגאון מוהר"ר דוד דייטש זצ"ל (מגדולי ספרי הניקור עוד בשנת תקי"ח) וז"ל: ראיתי מנקרים חותכין בשר ואומרים זה חלב, ועל חלב גמור אומרים שזה וכמה פעמים עמדו המנקרים ואומרים בחוצפה כך קבלנו וכך מנהגינו מקדם והייתי בעיניהם כמתעתע באומרים אם אמת אתך **למה אין מזהירין לנו הרבנים** אשר בארץ. המה חכמי הדור על זה. ואני בעניי אמרתי להם **בודאי חכמי הוראות לא ידעו מזה המכשול** ועל מנהגך אני אומר דור תהפוכות המה **ומנהגם לגיהנם**.

2) בישי"ש חולין פ' גיד הנשה סי' י"ט וז"ל: **אני הגבר ראיתי** שרוב **המנקרים שלנו** אע"פ שמחמירין בענין ניקור לחתוך אפי' מההיתור, ובכל זאת נמצא הרבה פעמים שמקילים בחלב לכן נהגתי בעצמי וכו' עכ"ל.

3) מהר"ם מינץ תיקן שלא יסמכו על בשר המנוקר עד שיבדקנו מנקר אחר מומחה כי יארע שגם אחר הניקור נשאר הבשר לא מתוקן כראוי. (מובא בישי"ש שם).

4) אין לבעל נפש לסמוך על שום מנקר אלא **אם מכיר שהוא ירא אלקים. ובקי במלאכת הניקור** (ישי"ש חולין פ"א סי' ב').

5) בסי' בית יצחק (יור"ד סי' ס"ד) תוכחת מוסר על הרבנים שמשכו ידיהם מן המנקרים בשר מליתן השגחה עליהם (פ"י שמשכו יזיהם מלהעמיק וללמוד דיני ניקור כראוי) וסומכין על המנקרים שלמדו איש מפי איש ולפעמים גם רבי לא שנה וא"כ תלמידו מנין לידע, וגם בחלק הפנימי הכל ממשמשין בו נשים ועבדים וקטנים, ובפרט שוחטי זמנינו שלומדים דיני שחיטות ובדיקות מחדש ולקחו קבלה מהרב וענין ניקור לא ראו ולא ידעו כלום ועכ"ז לאחר שנתמנו לשוי"ב עושים א"ע למנקרים

והעולם סומכין עליהם ואין מי שישגיח עליהם והכל הוא מפני שגם הרבנים בעלי הוראה אינם בקיאים בטוב ענין זה, ע"כ צריך הרב ללמוד בעצמו מקודם בטוב סדר הניקור בחלק הפנים (מובא בהק' לס' גבעת פנחס).

6) הרבה שנים שאני עוסק בעניני ניקור והייתי בהרבה עירוות גדולות וקטנות וראיתי בעוה"ר שיש הרבה מכשולים ועוררתי עליהם וכולם נתנו לי טובת עין (גבעת פנחס ה' ניקור).

ומשם רואים שגם במדינת אונגארן כבר היו מכשולים גדולים בהרבה מקומות והמראה כתב קבלה מה שקיבל שם עדיין צ"ע בסמכותו.

7) בס' תורת הניקור הירושלמי וז"ל: מדוע הרבנים הגדולים ובעלי תריסין שידם רב בכל מקצועות התורה הזניחו לגמרי למוד הלכות אלו שהן לא הילכתא למשיחא אלא מהלכות ההכרחיות ביותר, הסיבה היא: יתר המקצועות בתורה אדם המתעמק בגמרא וראשונים ואחרונים אפשר לו לקנות לו ידיעה במה שעוסק לא כן הלכות אלו אם אינו עוסק בפועל ממש נשארו הלכות אלו ערטילאין בבחינת תורת הנסתר — ורבה העזובה במקצוע זה והרבה נכשלים באיסור חלב אפילו אלו שמדקדקין על מצות קלות כחמורות.

8) בפסק בד"צ דעיה"ק ירושלים תובב"א וז"ל: רבה ההזנחה בענין ניקור שכל מנקר מלמד ומורה למי שרוצה ובזמן קצר ממלא את ידו לעסוק במלאכת הניקור ללא שום תעודה וקבלה ובאמת ערביך ערבא צריך ועי"ז רבה המכשלה להאכיל ח"ו בחלב ודם איסורי כרת רח"ל.

9) כ"י הפמ"ג באו"ח (הנהגות הנשאל באו"ה סדר ב' או' א'). וז"ל: ובעוה"ר לעי"ע אין לומדין דיני ניקור ומסור לכל וראוי לכל מורה אם באפשר לו ללמוד אשרי וטוב לו, עכ"ל.

10) הגאון הנורא שר התורה והיראה מוהר"ר יונתן אייבשיץ זצ"ל, בספרו כרתי סו"ס ס"ה וז"ל:

בזה"ז יש להחמיר יותר שלא לסמוך על חזקת כשרות המנקר כיון דעכשיו בזה"ז רבו החומרות וכבד עליו הטורח ועל הרוב אינם בני תורה ואין לסמוך בניקור כ"א על בקי וירא ד' מרבים. ועוד כי בזה"ל:

מיום עמדי על דעתי שלמדתי ה' ניקור להיות בקי בהן ובשמותיהן לא סמכתי על מנקר כ"א מה שהייתי מנקר בעצמי ויגיע כפי אכלתי, עכ"ל.

פוק חזי חומר איסור חלב והלא פשוט וברור כי הגאון הק' מהרר"י ודאי הי' מקפיד ומדקדק על המנקר בעיר שלו שיעשה הכל על צד היותר טוב בהשגחה מעולה וקפדנית ואעפ"כ לעצמו לא סמך ע"ז בידעו שאע"פ שעפ"י התורה די לו לסמוך על מלאכת המנקרים אולם בעבור יודעו שגם

באוכל חלב בהיתר נתטמטם המוח והלב לא רצה לסמוך על שום אדם רק
מה שעשה בידיו ממש.

היוצא מכל הנ"ל:

פירצות בניקור החלב כבר הי' לעולמים ובכל דור ודור עומדים ועלינו
הס"מ וכת דילי' לכלותינו עוד מימות מהרש"ל ולפני זה, ומי שהעיר ד'
את רוחו זכה להנצל מפח יוקשים. וכל הקורא ומעיין בספרים הנ"ל ודאי
חושב בלבו כי אילו הי' הוא חי בדורות ההם הי' עומד במסירות להציל
נפשו ונפש ביתו היקרים להתנזר מבשר אותן המנקרים שמזניחין עבודתן
מבלי לנקר הבשר כדבעי. ומתעורר רחמנותו על זרע ישראל שנכשלו בלא
יודעים, אבל אינו מכיר כי בו בפרק עומד הוא במצב נסיון הלזו ממש וגם
עליו ירשם בספר הזכרונות לאחר עשרות שנים שהי' באותו הזמן שנכשלו
בית ישראל באכילת חלב גם של דאורייתא באופן נורא ומבהיל, ומה' לו
להמתין שיכלל גם הוא בין הנכשלין ח"י שנרשמו שם לדורות עולם
ובודאי שצריך שימנע לגמרי מאכילת בשר בהמה מלהיות כל ימיו בשגגת
אכילת חלב ח"י או קרוב למזיד אחר שקרא כל הנ"ל. והבא לטהר מסייעין
אותו.

פרק י"א

הדרכה ללימוד הניקור

לימוד ניקור מספרים

החורבן הגדול העלולה לצאת ממקצת ת"ח ורבנים

הלומדים הלכות ניקור בספרים בלי עיון בפועל על מעשי
המנקרים מומחים להבין בכל פרט ופרט להשוות הכתוב בספר
עם המציאות מחריב עולמות וככל שהשפעתו מרובה על הכלל,
המכשול המעותד לצאת מהוראתו וחווה דעתו ג"כ מרובה
ואחריות הנכשלין בחלב דאורייתא ודרבנן דור אחר דור עד
ביאת גו"צ על חשבונו הוא.

אבל דעו נא שלא די בלומד ממנקר סתם כי הלא גם בהם
רבנה המכשלה כמו שמבואר בספרים (עי' פרק כבר הי'
לעולמים) וכבר צווחו מרנן ורבנן ע"ז כי זה אחת מסיבות
השתלשלות הפירצה בכשלוך חלב מדור אחר דור ע"י שהמנקר

המחוסר ידיעה מלמד לתלמידו עפ"י דרכו ושבתא כיון דעל על ואם רבו לא שנה תלמידו מנין לו.

והדרך לצאת מהמכשלה ללמוד אך ורק ממנקר מומחה שיש לו קבלה מגדולי וגאוני הדור (שהם יודעין לא להסמיך רק למי שלמד מהמומחה האמיתי) או קבלה בהשתלשלות פ"י שרבו שלימדו י"ל קבלה איש מפי איש מגאון וצדיק פלוני, כמו שהוא כעת אצל גדולי מנקרי ארץ ישראל שכל זה סדר ניקורם נתייסד ע"י הני קדושי עילאה מעניקי החמה הגה"ק מוהר"ר יושע לייב דיסקין זצוק"ל, והגה"ק מוהר"ר שמואל סאלאנט זצוק"ל ובית דינם.

וליתר שאת ערכנו כאן מה שהביאו הגאונים בספריהם מפורש כי א"א ללמוד ניקור מספרים בלבד.
(והמשך לזה לקמן — "אחריות לחווה דעה בניקור החלב").

א. בס' בית יצחק ה' ניקור (בעקרת הבית סי' ד' כלל ו' בעמודי זהב אוי"ט) וז"ל: צריך להזהיר להמוני עם מי שאינו בקי ולא למד סדר הניקור ממנקר מומחה אפ"י הוא למדן גדול חלילה להגיש למלאכת הניקור בפועל מעשה ידיו (ומובן מזה שה"ה להורות ולחוות דעה, ואדרבה זה חמור כי בעושה בפועל ידיו לכל היותר יכשיל האוכלין מהבשר שניקר בפועל ידיו, אבל המורה לרבים בשפת בלתי מהוגנת כגון באומר "צדקו דברי האומרים אונגארישע ניקור" מכשיל רבבות אלפי ישראל שנים הרבה באלפי אלפים כזיתי חלב דאורייתא, וד"ל) כי הוא דבר שצריך לימוד ושימוש גדול, וגדול שימושו יותר מלימודו.

ואע"פ שמעשה וסדר הניקור מבואר ומפורש בספר היטב מ"מ אינו רק שמיעה ואינו דומה רא"י לשמיעה שצריך לראות בחוש העינים אשר א"א ללמוד מתוך הספר ובקל יוכל לבא ח"ו לידי מכשול גדול עכ"ל.

ב. בספר מורה לזובחים (להגאבדק"ק ווירצבורג, והגאון בעל ערוך לנר כותב בהסכמתו "הגאון המופלא עמוד האמונה") סי' כ' אוי"ט וז"ל:

גלוי וידוע לכל בקי בהלכה שמי שרוצה לעסוק במלאכת הניקור צריך שילמוד תחילה הלכות הנקור מספרים המדברים מהלכות ההם בהרחבה ומבארים עניניהם באר היטב כפי הדין והנהוג (דו"ק בלשונו דגם לימוד בשלחן ערוך ונו"כ לא די) ומלבד זה **צריך להתלמד עוד מלאכת הניקור** עפ"י מראית העין **מן המומחה הבקי בניקור** למען יבינהו היטב מהות הגידין והקרומין האסורין משום חלב ומשום דם והיכן הם מונחין בתוך נתחי ואברי הבהמה כדי שיוכל למצאם בנקל ובברור ויסירם משם בשלימות ובדקדוק וכמ"ש גם הרמ"א סי' ס"ד סעי' ו' וסי' ס"ה סעי' ח', וע"כ פשיטא ופשיטא שאין כוונתינו בחבור ה' ניקור דלעיל להבין ולהורות הלכה למעשה מהן לבדנה בלתי השלימם בעיון בספרים אחרים **ובלתי מלמד מנקר מומחה עכ"ל**.

ג. בסי' הניקור לרשי"א (ר"ת ר' שלמה אלטמאן מו"ץ בווארשע בשנת תרע"ט) וז"ל: כל הרוצה לדעת ולהבין **צריך ללמוד בהתמדה אצל מנקר מומחה** ולעמוד על ידו בזמן המלאכה **אחרת א"א להבין עכ"ל**.

ד. בס' תורת הניקור הירושלמי וז"ל: **ביתר מקצועות התורה אדם המתעמק בגמרא וראשונים ואחרונים אפשר לו לקנות ידיעה במה שעוסק לא כן הלכות אלו אם לא עוסק בפועל ממש נשארו הלכות אלו ערטילאין בבחינת תורת הנסתר ועי"ז רבה העזובה במקצוע זה והרבה נכשלין באיסור חלב אפילו אלו שמדקדקין במצות על קלות כחמורות. עכ"ל**.

ועוד הרבה בספרי ניקור ומיראת האריכות לא העתקנו כעת יותר.

פרק י"ב

אחריות מלחווה-דעת, ולהכריע, ולתת קבלה

הכרעה משובשת מרבנים

הנה אחר שכבר ביארנו מפי סופרים וספרים שמלאכת הניקוד עליו נאמר גדולה שימושה יותר מלימודה ובלי השימוש זמנים הרבה תחת פיקוח של מנקר מומחה אמיתי אין יודע כלום בניקוד וכל הוראותיו רק מכשול לרבים תמה תמה יש לקרוא בקול גדול האיך מורה לא יעלה על לב הרבנים ומורים שלא למדו ועסקו כלל בניקוד עד כאן באמעריקע ומעיינין קצת בספרים הנדפסין ומדברין קצת עם מנקרים ואח"כ מחווין דעתם בניקוד כאחד הבקיאין, שומו שמים על זאת והלא כל חכמתו רק מפי הספרים לבד דהרי מה שהמנקרים מלמדין ערבך ערבא צריך והלא עליהם צועקין מרה שמאכילין חלב לישראל, וכמה מכאיב הדבר שהרבנים הרוצין לחוות דעתם ולהכריע אם הצדק עם המנקרים שקורין על עצמם "מנהג אונגארן" או אם צדקו דברי המנקרים שאומרים על "מנקרי אונגארן" שאינם יודעין מלאכה זו ומניחין, קרומים וגידין, **ועוד במדה גדושה, ואותן הרבנים שלא נפקחו עיניהם כלל במקצוע זו כאשר נכנסין לביקורת הדבר לומדין מפי המנקרי אונגארן ועל סמך זה מכריעין אח"כ כי הצדק עמם, הלא הדבר הזה צחוק מכאיב וכל השומע יצחק לו כי הרב שלמד ממנקר שאומרין עליו כי מקלקל בניקורו יבא אח"כ להעיד על רבו המנקר (שממנו כל חכמתו) כי טוב הוא, אחר שלימדו המנקר סדר ניקורו ומעיד על מעשיו שכך נהגו באונגארן יבא הרב להעיד כי המנקר עושה כהוגן וכי כן נהגו באונגארן.**

ואם הולכין בדרך עקלקלות הלזו במשך הזמן יתקלקל הדבר עוד יותר ויותר בשפלות הדור, ויבאו עוד ח"ו ח"ו ליתן

קבלות למנקרים על יסוד זה, ודבר זה הוא הריסות הדת וכל היהדות כולה, ד' ישמרנו מתקלה כזאת.

ומעידין אנחנו על רב גדול אחד (כבוד אלקים הסתר דבר) שדימה בנפשו כי כבר בקי במלאכת הניקור (אחר עיון וחיפוש קצת בספרים, ושיחה עם מנקרים מקולקלים) ותסמר שערות ראשנו בראותינו כי ממש לא מצא ידיו ורגליו בביהמ"ד כלל ושגג בדברים פשוטים מאד אשר כל הבקי קצת בענין ניקור לא יטעה בה, וכפי דמיונו שכבר מבין בענין הניקור כבר מוכן להעיד מה צריכין לנקר ומה לא, ואם יתמשך הענין באופן זה מסתמא יתחילו ג"כ להסמך מנקרים עפ"י שיטתם וצרכם וענין זה מזעזע נפש כל יר"ש עד היסוד, ובמסתרים תבכה נפשינו על החורבן המעותד לצאת מזה על הכלל כולו ברו"ג.

סדר הלימוד להיות מנקר

ולא לבד שהלימוד ממנקר משובש ממשיך השיבוש מרב לתלמיד אולם אפילו הי' המנקר מומחה גדול באמת א"א שיתלמד התלמיד להיות בקי היטב בחכמת הניקור ע"מ לעשות בפועל מלאכת ניקור בפחות משנה שלימה לכה"פ ומצוי מאד שגם אחר שנה שלימה לא יהי בקי היטב לכל פרטיהן עדיין עד קרוב לשתי שנים, וכל זה להרוצה להתלמד ע"מ לעסוק במלאכת הניקור כשיש (ראש המנקרים) המחפש אחר מעשיו ותנאי נוסף יש שבמשך הזמן ניסה לנקר הרבה כשרבו המנקר המומחי עומד על גביו לראות מלאכתו אם עושהו היטב היטב.

סדר הלימוד לנותן קבלה

אבל מי שרוצה להתלמד להיות בקי במלאכת הניקור ע"מ להיות מוכשר לתת קבלה למנקרים על סמך ידיעתו צריך לימוד בספרים זמן הרבה על ניקור חלק הקדמי **וגם אחוריים** בצירוף עם העיון במעשי מנקרים מומחים (שיש להם קבלה בהשתלשלות מגאוניים מפורסמים) **בניקור חלק הקדמי וגם אחוריים** כמה שנים דכשלא יהיי בקי בחלק אחוריים ונותן קבלה

בחלק הקדמי ישל בכשלונות גדולות בלי שיעור וערך (כידוע לכל מנקרי אחוריים) (וכמו שהוא כעת – ואכמ"ל) ויחד עם זה גם פעולות מעשיות, וגם יהי בקי לא לבד במלאכה הניקור רק בכל המנהגים השונים שבכל מדינה ומדינה כדי שאם יבא רמאי לרמאות דכן מנהג אונגארן וכיוצא, או שיאמר כי במקום פלוני מכרו בשר אחר צלע י"ב יוכל להכחישו (לא כמו שהוא כעת שהרב מאמין לכל מנקר כהלכה למשה מסיני) וצריך שימוש הרבה אצל מנקרים מומחיים הרבה (דאיזה חכם הלומד מכל אדם) שנים הרבה כי הרי רוצה ליקח על עצמו אחריות של יסוד היהדות התלוי באכילת רבבות רבבות כזיתי בשר לכל הסמוכין על נתינת קבלתו עד סוף כל הדורות.

גוערין בו בנזיפה

ובזה תבינו שכאשר ראינו בעינינו רב גדול שאחר חיפוש בספרים בערך חודש (או מעט יותר) ושיחות קצרות עם מנקרים שיצא עליהם קול פסלות רצה ליקח האחריות הגדולה על עצמו להורות לשואלי דבר דבר ד' זו הלכה, כי ניקורם של המנקרים (מכשילי הרבים) הטוענים (לתרץ קלקולם) שזה ניקור אונגארן, טוב הוא ומתעקש בזה עד שא"א להעבירו על דעתו אע"ג שעומדים נגדו בויכוח גאוניס מופלגים בחכמת הניקור הרבה שנים בלימוד ובמעשה גם בחלק אחוריים ומפורסמין בכל המדינה בשמם וקבלתם נמשכת דור אחר דור מהנהו תרי צדיקיא הגה"ק מוהר"ר יושע לייב דיסקין זצוק"ל, והגה"ק מוהר"ר שמואל סאלאנט זצוק"ל ובי"ד שלהם וכבר העמידו תלמידים מומחים מופלגים במקצוע זו, ואעפ"כ לא נמנע מלהצדיק אותם את הקצבים המתרשלים ואת טענתם מנהג אונגארן וללמד עליהם זכות, בוודאי שראוי לגעור בו עד שירצה לתיקן תיקון בכל החומר שבדבר.

פרק י"ג

ובחרת בחיים

בקשה ותחנונים!!!

בני ישראל האהובים זרע בירך ד' אשר מקור קודש מחצבתו בני אברהם יצחק ויעקב שעמדו רגליהן על הר סיני.

דעו כי יסוד והקיום של עם ישראל המאמינים בה' ותורתו כמקובל דור אחר דור בראש וראשון הוא הקפדנות המדויקת באכילה ושת"י דבלאו זה זרע ישראל יוצאין לתרבות רעה ה"ו (פר"ח יור"ד סי' פ"א) ומדינות שלימות יוצאין מהדת (שו"ת ד"ח ח"א סי' ו'). וגורם צרות לכלל ישראל ח"ו בר"ג (חפץ חיים).

ברור ג"כ כי ניקור חלב מעולם נמנה בין הדברים שבהם המכשול מצוי מסיבת חסרון ידיעה של המנקרים והרבנים, וגם מחמת הותרשות עבודתה בדיקנות, וזרע ישראל נתנסו בע"ז בכל דור ודור ואותן שעמדו בנסיון זה וגם הקפידו בשאר מיכלא ומשתיא הן הן שזכו להשאיר דורות טהורות וקדושות אשר מהם נמשך שלשלת זרע בירך ד' מאז ועד עתה וגם להלאה עד ביאת גואל צדק.

אל נא אחי תרעו כאשר נשוח את אשר עם לבביו, הכלל ישראל כולו תלוי על המשקל, משקל כבד יש לכל נפש ונפש לבד.

ביד כל אחד ואחד לבחור בדרך החיים שתשפע לו חיים ארוכים וברוכים בכל טוב בעוה"ז ושכרו המוכנת לו לעוה"ב אם יתרחק כמטחוי קשת מאיסור הנמנה בין החמורות ביותר מטעם שעונשו בכרת, ומטעם תוצאותיה שמטמטם לב הנשמות לגדול וקטן ומבדיל הנשמה משורשה עד לכורתה כולה מעולם הבא (כמ"ש בזה"ק המובא ביסושה"ה שער ז') והוא איסור חלב שעונשו בכרת כמו חמץ בפסח וכל ירא וחרד החש לנפשו בניו ובנותיו לא ישקיט רוחו בהשקטת הבל ורעות רוח דאולי אינו או בטענות אחרות שוא ומדוחים כי יודע שדבר זה בנפשו הוא, וגם אכילת חלב בשוגג מנפש עד בשר יכלה כ"ש לעמוד בזה כל ימי חייו לעולם. בפרט כשרואין בחוש צרות מתרבות מיום אל יום צעירים נחטפיו בחצי שנותיהם, ועוד צרות וחליים ומקרים רעים אשר קשה להעלותן על הכתב פוקדין אנשים ונשים וטף למעלה מהרגיל וכל העם תמיהין ושיילין אלו לאלו מה זאת עשה אלקים לנו ואין איש שם על לב לחשוב כי פן ואולי לא יצאנו חובתינו בעת אשר השמועה גדלה מיום ליום שהחניות בשר מלאות חלב שאיסורו בכרת! ופונים עורף לכל השמועות כאילו לא לנו נוגע הדבר, אבל לא יעלה על דעתו כי באותו מדה נידון למעלה בפינו עורף ממנו בעת דחקו ובעת צרתו, ובעת הקטרוג וכמו שדרשו חז"ל עה"כ ואבדיל אתכם מן העמים להיות לי, אם אתם פורשים ממאכלות אסורות הרי אתם שלי ואם לאו אתם של נבוכדנצר וחביריו.

פרק י"ד

לברוח גם מספק חלב

אחרי ככלות כל הנ"ל לב מי לא יפחד ומי הוא אשר לא ירעדו ידיו בעת שלוקח חתיכות בשר בהמה ונותנו לתוך פיו, בלי בירור אמתי שידע בוודאי שהחתיכה זו מנוקרת כראוי וכהוגן.

ובאמת שאפי" אם לא היי המדובר מוודאי חלב, רק מספק חלב אעפי"כ הדין נותן שיתנזר לגמרי ממנו ולא יכניס ח"ו בשר כזה לתוך פיו דהלא לא מצינו בכל התורה איסור כרת באכילה רק בדי' דברים. א) חמץ בפסח. ב) אכילת יום כיפור. ג) אכילת חלב. ד) אכילת דם, ומה מצינו בחמץ בפסח וכן באכילה ביום כפור אפילו יהודי הדיוט ופשוט מפשוטי המון עם יפחד ויתירא לעבור עליה אפילו בספק כגון דבר שיש צועקין עליה חמץ כל איש יתרחק ממנו, וכן לענין יוה"כ, ומאי שנא חלב.

שנית הלא באכל ספק חלב בזמן הבית צריך להביא קרבן אשם להגין מן היסורין עד שיתוודע לו בהחלט כמבואר (במס' כריתות ובכמ"ק) וא"כ האיך שייך להקל לאכול דבר שחייב עליה קרבן.

ועי' ברבינו יונה ריש ברכות **דספק עבירה צריך יותר תשובה מעבירה ודאי** כי יותר מתחרט כשיודע שעשה משאינו יודע ולכן קרבן אשם תלוי הוצרך להיות יותר ביוקר מחטאת ודבר זה מבואר בכריתות כ"ב ע"ש.

ועי' באדר"י פרק ל' ר"מ אומר כל העובר עבירה אחד בספק מעלה עליו הכתוב כאילו עשאו בודאי כיצד אדם חטא ונודע לו חטאו מביא חטאת בסלע, ספק חטא מביא אשם בשתי סלעים.

וכן איפסק להלכה: ברמ"א או"ח סי' תר"ג דיותר צריך לשוב: מספק עבירה מעבירה ודאית. ועי' בספרי חפוסקים שמבואר בדבריהם דלענין כפרה ותשובה יש לחוש גם למיעוט (בשו"ת צ"צ הקדמון סי' נ"ג, לב ארי' חולין י"א וסי' יש"מ פ' תולדות עה"כ ויגש יעקב, ובשו"ת אבני"צ או"ח ע"ד).

ועי' במסלת ישרים שכי' דיש להתרחק מספק איסור כמו מסם המות ממש.

ועייע ביור"ד בסיי קטי"ז בסופו דבעל נפש לא יאכל מבחמה
שהורה בה חכם, ומובן שספק איסור שהורו בה חכמים
שאיסורו מה"ת מטעם חלב גם לאדם פשוט אין לאכול.

ובסיים הדברים נזכיר עוד מ"ש הפר"ח ביור"ד סי' פ"א
דדבר שאסרו תורה גם אם תמציא היתר לקטנים מ"מ עדיין
מטמטם הלב והמות, וכע"ז בשו"ת ערוה"ב לענין חלב מבהמה
האוכלת חמץ בפסח, ובקצוה"ש ה' שבת דיני חשיב"ס בבדי
השלחן הביא בשם הנצי"ב דמה"ט שוחטין לחולה שיבי"ס בשבת
ואין מאכילין אותו **נבילה המוכנת דנבילה (אע"ג שהותר
לחשיב"ס) מ"מ מטמטם הלב והמות** והדברים נוראים.

ונזכיר עוד מ"ש בסיי יסושי"ה (שער ז' שער הבכורות) שמזהיר
להתרחק מאיסור תורה אפילו מספק ספיקא עפ"י מ"ש בזוה"ק
דהמטמא נפשו במאכ"א אי"ל חלק באלקי ישראל ולא בעוה"ב
וניזון לדורי דורות. ואעתיק לשונו: וכי אין ראוי לו לאדם ליפול
מלא קומתו ארצה וליתן בעפר פיהו ופלגי מים תרד עיניו יומם
לא ישקוט ולילה לא ינחאם קולע אל השערה לשער בעצמו שלא
היי נוהר היטב בעודו בחיים חיותו ממאכלות האסורות **אשר
אומץ עונשם חמור מכל עבירות שבעולם** לפי הזוה"ק
הני"ל שעל כל עבירות שבתורה אף על אותם שחייב בהם מיתת
בי"ד מ"מ לאחר שסבל עונשו בגיהנם ובשאר עונשים כפי שנגזר
עליו בעולם העליון עכ"פ י"ל חלק לעוה"ב ויש לו חלק בקובי"ה
ית"ש אבל זה שטימא עצמו וגופו ממאכלות האסורות מבואר
במאמר זוה"ק הני"ל שאי"ל חלק כלל באלקי ישראל ולא
בעוה"ב וניזון לדרי דרין.

ואין די להפקיע את עצמו בלבד בזהירות אלא על הכלל כולו
יצא להזהיר את אחרים ג"כ עכ"ל (כל הני"ל מסי' הק' יסוד
ושו"ש העבודה).

עוד מבואר ביסושי"ה שם כי עפ"י האריז"ל אין לאכול
אחוריים כלל אפילו מנוקר היטב, ובארצה"ב מוכרין גם
אחוריים בלי ידיעת הקהל.

ובכלל יש לתמוה על שכל אחד יתרחק טובא מאכילת מצה
מנדונד דנדונד שימצא דחימצא בחומרות שונות אע"ג שכשר

לכו"ע מדינא דשו"ע, ובחלב שאיסורו חמורה כחמץ דשניהם בכרת, ונוהג כל השנה לא רק בפסח כאשר שומע איזה תירוצ' כבר שמח שיש לו אמתלא לאכול בשר כאוות נפשו.

ובבית יצחק (עקרת הבית ס"י ד' כלל ו') וז"ל: כל מנקר לא יתנו הבשר מידו עד שיעיינו בו פעמים ושלש שאם ימצא אחריו חלב כשעורה מעבירין אותו וצריך זהירות גדול וכו' עכ"ל, הרי עד כמה נחוץ הזהירות והחקירה אחר המנקרים וכ"ז נתבטל בימינו מכל וכל ואנו תקוה שע"י העיון בקונטרס הנוכחי, בוודאי יצמח התעוררות מרובה בשמירה ממאכ"א בכלל, ומאכילת חלב בפרט, ונוכה בעזה"י שתקדש שמו יתברך על דינו, ושיתרומם קרן התורה והיראה בכל המובנים עדי נוכה לביאת משיח בן דוד בב"א.

פרק ט"ו

סאלאמי – ווארשטן – בלאויני – פּרענקפורטער

נוכחנו לדעת כי גם המתנזרים מבשר בהמה מסיבת גודל המכשול פה ארצה"ב בכל חלקי הניקור טועין טעות מכאבת וסוברים שמותר לאכול (סאלאמי – ווארשטן – בלאויני – פּרענקפורטער וכו') והוא מכשול עצומה עד למאוד כי לא די זה שנעשין מבשר בהמה וא"כ גורלם לא נופל משאר בשר בהמה עוד יש בו שגרוע פי כמה מבשר בהמה מחמת כמה טעמים.

טעם א: בשר שאינו נמכר בעין רק אחר טחינתה (כמו געמאלענע פלייש וסאלאמי וכל שאר הני"ל) גרועים אלף דרגות מסתם בשר מחמת העלמת עין הרואה מהו וע"י זה בעלי חרושת מכניסים בה כל הפסולת של הבשר והחלבים.

טעם ב: סאלאמי וכל הני"ל מכילין לערך 40 אחוזים (פראצענט) שמנונית ומניחים שם לתחלה בשר הממולא בחלב. ידועה מספקת בדינו שעושיין אותן בחלק אחוריים.

טעם ג': אצל אסיפת התאחדות הרי' האי שתא סיון תשמ"ב עורר אחד מן המתאפטים כי את חלק הבשר הטבור של הבהמה ולמטה ממנה שהוא שייך לחלק אחוריים ועליה חלב דאורייתא לרוב, לוקחים לעשיית הסאלאמי.

טעם ד: הבקאים קצת בספרי קורא הדורות יודעים להגיד שמאז נתחדשו מצרכים הללו סאלאמי והשאר נתגלו הרבה רמאות בארצות שונות ע"י אי הכרת תוצרתן, ואפי' בזמן שלא ידעו העולם פקוקים בסתם בשר בהמה כבר נתרבו המדקדקים בכל החומר ממצרלים הני"ל.

טעם ה: יש בדינו כתבים (דוקאמענטן) שונים (ממשרדי הבריאות של מדינות שונות אשר כולם פה אחד יעודין ויגודין כי אכילת מצרכים הני"ל מזקת מאוד מאוד לבריאת הנוף וגורמת רח"ל חולי הידועה רח"ל.

טעם ו: לפי רשימת המשדר מה גורמת, חולי הידועה רח"ל יש בסאלאמי ושאר הני"ל מרוכזין יחד ד' פרטים הגורמים רח"ל הני"ל. 1. בשר בהמה. 2. חלב. (או שומן שניהם שוין מטעם נריאות). 3. בשר מעושן. 4. קעמיקלעס שנותנים לתוכה. 5. בשר ישן. (הסאלמיס נעשים הרבה בפעם אחד ועומדים ימים רבים). 6. יש בו מלח ושאר תבלין הרבה.

הרי לפניך רכז של 6 טעמים הידועים לנו בבירור (לבד מאותן שמתגלין מידי יום ויום) שגורמים חולי הידועה רח"ל, ומי שאחרי כל אלו הטעמים עדיין מכניס בשר הני"ל לתוך ביתו, הרי זה מתחייב בנפשו ונפש ב"ב וכמאבד עצמו לדעת ממש רח"ל!

בית מדרש
הלכה למעשה

ללמד שחיטה נקור ואריה
רית אלישע 2, בני ברק

בשורה טובה

מס' 7

בקרב יפיע אידיש הספר הנפלא דיני ניקור הכולל כל הולכות הנחיצות בניקור חלק הפנים מלחה בתמונות ודוגמיות וביאר מקיף על כל פרטותיהם

הלכה למעשה

מאת המנקה המומחה המפורסם
הרה"ג מרדכי מלאכי שליט"א
ראש בית המדרש הלכה למעשה

* הספר מעטיר כהסכמות שרו התורה גדולי דורנו שליט"א.

* ובהסכמות גדולי המנקרים של הערה החדרית בראשות הראש המנקר המפורסם הרה"ג ר' גד טרוביץ שליט"א (וראה את מכתביהם בקונטרס זה).

* ובהסכמת גאון הניקור המומחה הגדול בדורנו אשר העמיד תלמידים רבים המשמשים בקודש בתור ראשי מנקרים - ומנקרים מומחים וממגדרי השיעור ככולל הלכה למעשה הרה"ג ר' ברוך מיוזלש שליט"א - ראש המנקרים בע"ה.

* ובהסכמתו כתוב לאמור "אני מכיר שיש צורך ונחיצות גדולה בספר כזה בשביל כל רב בישראל, משגיח כשרות, כרו להסדיר כל מבושול וחוסר זייעה מבהול בענינים שקרוינים של חלב דאורייתא ודרבנן, וכ"ש שיש צורך למנוע מושגים משובשים ומסולמנים בענינים אלו, כי השגיאות חזרות ומוצעות בעיקרים של אכולת חלב חי' וכו'.

* הספר הזה הוא תרומה חשובה לכל הכלל ישראל והי' איה"ש תועלת רבה לכל מי שיש לו די בעניני הכשרות בין בארץ בין בחו"ל

ההנהלה

בעזרת השם יתברך

קונטרס
מצב הניקור
בארצות הברית

חלק ג' והוא:

קול קורא'ס שיצאו לאור לרבבות אלפי ישראל
הנאמנים לה' ותורתו יושבי ארצינו הקדושה, אירופע,
אוסראליע, וקאנאדא ועיירות שונות שבארצות הברית,
ראשי ישיבות ומנהלי מוסדות לחינוך הבנים ובנות,
עוד יבואר בו בבירור גמור, איך שרבנים יכולים לטעות,
וגם רבים יכולים להכשל

יצא לאור על ידי

בית המדרש הלכה למעשה ללימוד שחיטה וניקור ואו"ה

רחוב אלישע 2 בני ברק

חודש שבט תשמ"ו

ברוקלין נוא יארק

לכבוד רבבות אלפי ישראל הנאמנים לך ותורתו יושבי ארצינו הקדושה,
 אייראפע, ואוסטראליע, וקאנאדע.
 ועיירות שונות שבאמריקע.

כבר נודע בשער בת רבים השערורי הגדולה בענין רבת ההזנחה של ניקור
 החלב במדינת אמעריקע, וצירפנו כאן קונטרס שיצא ע"י ביהמ"ד הלכה
 למעשה ומשם יראה המעיין עד כמה שלט הקלקול במקצוע זו.

בהקונטרס ימצאו הערכה שלימה בביאור מקיף כמות ההזנחה והסיבות
 שגרמו לזה, ונחוץ מאד מאד גם לדרי שאר ארצות באשר שבזה"ז נתברו
 בכמות גדולה הולכי ארחות הנוסעים ממדינה למדינה ומעיר לעיר, ובלי
 יודעים יפלו לפח מוקשים להכשל ח"ו באכילת חלב שאיסורו מה"ת ועונשו
 בכרת ולכל העם בשגגה.

ואשר ע"כ לא חסכנו על גודל העמל וריבוי ההוצאות שעולים לזון רב
 להדפיס ולהפיץ הקונטרס זידון על פני תבל הנותנת סקירה כללית לגודל
 הקלקול השוררת במצב החלב באמעריקע. למען ידעו כל שנגע יראת ד' בלבו
 להזהר כאשר ידרך כף רגלו על אדמת אמעריקע להתרחק בתוקף מזאכילת
 בשר בהמה ואז סמוך לבו לא יירא שיכשל באכילת חלב.

וזאת למודעי כי הקונטרס נערך אחר התבוננות עמוקה התיישבות
 מרובה, והתייעצות עצומה עם מנקרים הרבה, וגם רבנים יושבי על מדין,
 ונמנו וגמרו כולם פה אחד כי לו נאה כי לו יאה להיות נפוץ על כל קצות
 תבל למען הציל ישראל קדושים זרע אברהם יצחק ויעקב מאמיניו בני
 מאמינים מכשלוך החמורה ונוראה הלזו, עד שיתקיים בנו ומלאה הארץ דעה
 את ד' כמים לים מכסים.

ראוי לשים לב על הנרשם בפנים כמה פעמים, כי הנאמר בתוך הקונטרס
 כוללות גם שכונות היותר חרדיות שבאמעריקע כמו וויליאמסבורג —
 מאנסי — בארא-פארק ועוד.

ג. כבר הגיעה אלינו הידיעה המשמחת שנתעוררו כבר בע"ז כמה רבנים
 וגם רביים והפקידו לתלמידיהם וחסידיהם לבל יגעו לבשר בהמה קצת
 העבירו קול במחנה, וקצתן מגלין כן בצנעה מפה לאזן, וכולם לבס לשמים.
 לתועלת הענין אנו מציעין כאן רשימה קצרה מתוכן הקונטרס על מה
 אדניו הטבעו.

(א) מוכרים ואוכלין חלק מאחוריים דבר שלא נהג מעולם באונגארן,
 ועוד, בקפידא גדולה.

(ב) מנקרים אחוריים ואין יודעין כלום, ובלי קבלה על אחוריים, ובלי
 השגחה.

(ג) מנקרים הקדמי בלי קבלה ובלי ידיעה נכונה, ובהתרשלות מרובה.

(ד) משאירין במדה גדושה חלב דאורייתא ודרבנן.

(ה) משאירין חלב, קרומים, וגידין.

(ו) אין השגחה על הניקור.

(ז) אין הרבנים נותני ההכשר יודעין כלום בניקור וסומכין על וקצב

המנקר.

ח) נתגלה בפומבי לפני צבור גדול הזנחה שבניקור במדה.

ט) מורא הקצבים על הרבנים, ולא להיפוך.

י) זעקת נוראות בוקעות רקיעים מגדולי המנקרים שבדורינו הזועקין מרירות על שנתוודע להם בגביית עדות כי אוכלים חלב באמעריקע.

יא) נוסחי גביית עדות שנשלח לנו מאמעריקע ממה שראו מנקרים גדולים בעיניהם על הבשר.

יב) החובה הגדולה על כל ירא אלקים לברוח אפילו מספק מכשול חלב להנצל מיום המר והנמהר.

יג) החורבן הגדול היוצא ע"י לומדי ניקור מספרים בלי שימוש מגדולי המנקרים.

יד) המכשול העצומה לרב או בית דין לתת קבלה למנקרים בדליכא חד מתרי: א) שהרב למד ועסק בעצמו כמה שנים בניקור תחת פיקוח מנקרים שיש להם קבלה בהשתלשלות מגאון וצדיק מפורסם בחכמתו ויראתו, ויש לו קבלה על ידיעתו. ב) מנקר שיראתו קודמת לחכמתו שלמד ועסק כמה שנים תחת ביקורת של מנקרים שיש להם קבלה בהשתלשלות וכו' וקיבל מהם כתב שיודע מלאכתו הדק היטב הן בחלק הקדמי והן בחלק אחוריים, והוא ינסה המנקרים החדשים יראי השם לוקחי קבלה ויעיד על ידיעתו, ועל פיו יחתמו הרבנים שראוי לעסוק במלאכת הניקור.

טו) ביאור מכשול היוצא בדליכא השגחה על הניקור.

טז) ביאור מכשול היוצא כשהקצב הוא המנקר, ולא כנהוג מקדמת דנא שניקור הוא מלאכה בפ"ע כמו השוחט בשחיתתו, ובודק בבדיקתו.

יז) גדולי וגאוני המנקרים שבירושלים יחס קבלתם עד לבית דינו של הגה"ק מהרי"ל דיסקין זצוקל"ל, והגה"ק מהרי"ש סאלאנט וכו'. וקבלה כזה ליכא כהיום בכל העולם כולו. וכל מעשיהם בספרים נדפסו כל פרט ופרט, קוץ וקוץ.

יח) לפי דברי המנקרים באמעריקא: היי באונגארן עשירות מנהגים, (ואינו מזכר בשום ספר) היו גם מנהגים שונים בחלק אחוריים, (אע"ג שלא השתמשו ואכלו אותה) וכל הצועק "כך וכך מנהג אונגארן" ידו על העליונה, (אע"ג שאי"ל כתב קבלה, לראי, בידו) ואע"ג שמעיד דבר זה אחר שנתפס כגנב על הזנחת חלב, (מ"מ נאמן להרחיק עדותו שכך נהגו באונגארן) וא"צ להעיד רק שכך נהג הוא בעצמו באונגארן וכבר נאמן (דבר שנעולם נחשב לחוכא ואיטלולא) ועל אלו יסמכו קהל ועדה מישראל (כמבואר בפנים).

יט) אם יש אולי מנקר שי"ל קבלה בכתב מבי"ד באונגארן עדיין ערבך ערבא צריך על שני דברים א) אם הבי"ד ידעו לנקר (דגם באונגארן שררה הזנחה גדולה, ע"י בפנים בשם גבעת פנחס), ב) אם מה שעושה כאן בניקור ע"ז קיבל קבלתו. כי בכתב הקבלה אין מבואר כיצד להתעסק, משא"כ בסדר הניקור בירושלים כל מעשיך בספר נכתבין. (כנ"ל).

כ) מצרכים הנקראין סאלאמ"י - ווארשטע"ן - ובאלא"ן. מצבן עוד יותר גרוע פי כמה, ומכילין ריכוז ששה דברים שכי"א בפ"ע וזרמת חולי הידוע ב"מ ורח"ל.

לכבוד ראשי ישיבות ומנהלי מוסדות לחינוך הונגרים או בנות הע"י.

נוכחנו לדעת כי בידי ראשי ומנהלי המוסדות תלוי חלק גדול מנפשות וגופות של ישראל קדושים להביאן לחיי העוה"ב או ח"ו.....

לפי סדרי החיים שבימינו אלה מתחנכים הבנים והבנות בשנות ילדותן ובגרותן במוסדות התורה והחינוך, ובצירוף למזון הרוחני שסופנים משם, נזונין עוד גם בגשמיות ע"י ארוחת צהרים (לאנט"ש) ועפ"י רוב גם טעודת הבקר (ברעיקפעס"ט) שהונהג זה איזה שנים.

אחר החקירה והדרישה הקלועה מעמל וטורח רב של דינים ומוקרים תחת פיקוח רבנים עלה בידינו להוציא קונטרס המעריך מצב ניקור חלב: בשר בהמה באמעריקע שבתוכן וויליאמסבורג, בארא פארק, מאנסי, ועוד. (וצירפנו כאן טופס מהקונטרס).

למותר להדגיש כי אחר עיון במתינות בהקוני ימצא המעיין כי הואוכל בשר בהמה כעת באמעריקע מכניס נשמתו נפשו ורוחו לסכנה של כריתתה ואבדון מעוה"ז ועוה"ב, וגם הגוף בעצמו בסכנה זו עומדת כי אכילת חלב עונשו בכרת הכוללת בכריתת הגוף מחיי עוה"ז וכריתת הנשמה נחיים הנצחיים.

ברם רוצין אנחנו לעורר לבב ראשי המוסדות כי אחריות הגדולה הרובצת עליהם בפיטום מזון לילדים שיתעלו בכשרותן במהודר שבמהודרין רבתה פי אלף מאחריות שאר אנשים שהרי מאות נפשות מישראל נזונין תחת פיקוחם יום יום, במשך שנים הרבה, וידוע עוד שיותר משפיע מזון הילד בתחילת חינוכו בשנות ילדותו שהם ימי העלייהו מאח"כ.

ועכשיו אם יקחו הראשים ומנהלים מעט פנאי להתבונן קצת בענין זה יראו כי על כתפם מונח חבילות חבילות של רבבות רבבות כזיתים חלב שנתפטמו ילדי ישראל שלא טעמו טעם חטא על ידן, באשר נפוץ להאכיל סאלאמי"י או פרענקפורטער"יס לסעודת צהרים (לאנט"ש) וכבר נתבאר (בקונטרס המצורף) שמאכל זה מכילה כמות גדול של חלב גמור וחמור יותר מסתם בשר בהמה הנמכר בשוק.

ועוד לו זאת שעפ"י האינפארמאציע ממשרד הבריאות (Fosd & Drjg Asdn.) יש באכילת סאלאמי מוזג של ששה דברים שכ"א לעצמו גורם גדול לחולי הידוע רח"ל (מבואר בהקונטרס).

מסקנת הדברים שביד מנהלי המוסדות לזכות הרבים ולסלק משלחן הטהור של צעירי צאן קדשים מצרכי מזון כסאלאמי — פרענקפורטער — פאסטאראמי — ודומיהן המאבדין גופן ונשמתן של ישראל, ולמלאות מקומן בדברים טהורים וכשרים בתכלית, ובוה יהי לבם בטוח שלא יאונה להן כל און.

ולעומת זאת אם ממשיכין להאכיל סאלמי יצא שבמוסד שיש בו ג' מאות צעירים יצטרף חשבון פיטום החלב שמכיל שיעור אכילתן (יש בידינו וחשבון קרוב) ג' מאות זיתים חלב ביום אחד שהוא (במקום שאוכלין בכל יום את זה 1500 זיתים חלב לשבוע, 6,000 כזיתים לחודש, וחשבון 60,000 כזיתים לעשר חדשים שבשנה, וממנו תחשב להשאר.

וכל ישר הולך יבין אשר פיטום כמות גדול כזאת לגופות צאן קדשים
שלא טעמו טעם חטא ואשר הבל פיהם מקיים העולם, אין מעלימין עין של
מעלה ממנו ועל כל שעורה ושעורה עתיד ליתן את הדין ועונשו מי ישער.
עד המשכיל ישים ללבו כל זאת, ולא יקל בכל זה כי בנפשו הוא כמ"ש
בסי' רב טבחיא (ה' ניקור) שהמכשיל אחרים בחלב ידע כי הוא נותן נפשו
ונפש ביתו בעירבון.

ולא זו בלבד שמתפטמין על ידו באכילת איסור אף גם זאת שגרמא
בניזקין הוא על תוצאותיה הנוראות כמ"ש הפר"ה זרי"ד סי' פ"א שענין
יוצאין הילדים לתרבות רעה והן הן עזי פנים שבדור, זידוע שבחשבון עילאה,
הכל על חשבון הגורם נחשב.

דעו כי הזהרנוכם! ואנו את נפשו הצלנו!

הנהלה ביה"מ הלכה למעשה

רחוב אלישע, בני ברק

גם רבנים יכולין לטעות – וגם רבים יכולין להכשל

כמה תמיהי סליקו ואזלו מפי הרבה מהמוני העם.

- (א) האיך יתכן שרבנים יטעו לומר על חלב, דשומן כשר הוא.
- (ב) ממ"נ אם הרב נאמן לשאר איסורי תורה למה אינו נאמן בענין חלב.
- (ג) הכי צריכין לחוש למה שיש מערערין כי יש חלב, כל שאיננו בקי בענין.
- (ד) הכי באפשרי שחלק מינכר מכלל ישראל יכשלו באכילת איסור כה
חמור שעונשו בכרת.
- (ה) האם יש היתר למי שבקי ברוע המצב לאחוז בפלך השתיקה ולהיות
בשב ואל תעשה.
- (ו) האם רשאים הרבנים המכשירין להעלים עין מן הערעור שלא תפגום
כבודם.

(ז) למה באמת יצא תקלה זאת מיד גדולים ורבנים.

(ח) למה יארה כזאת שציבור גדול ורחב יכשל בחלב?

תשובה: על ראשון ראשון, (א) האיך יתכן שרבנים יטעו – דבר זה מקרא
מפורש הוא (ויקרא ד') "ואם מעיני העדה נעשתה לשגגה" ופירושו חז"ל (עי'
רש"י) שהכוונה כי נעלם מסנהדרין שהם עיני העדה והא לך דברי חז"ל
מפורשין בהוריות הורו ב"ד לעבור על אחת מכל מצות האמורות בתורה וכו'
ומבואר שם להלן דף ג: דחייבין ב"ד להביא חטאת על שגת הוראתן.
ומבואר ברמב"ם (ה' שגגות פ"ב, י"ג) דמידי בבית דין הגדול שהוא
הסנהדרין שישבו בלשכת הגזית (אשר עליהם הכתוב אומר לא תסורו מן
הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל) ומיירי ג"כ ששגו כולם בהוראה זו והורו
להקל. וחז"ל הרמב"ם שם: "כל דבר שחייבין על שגגתו חטאת קבועה אם
שגגו ב"ד הגדול בהוראה והורו להתירו ושגגו העם בהוראתן ונשו העם ...
ואח"כ נודע לב"ד שטעו הרי ב"ד חייבין להביא קרבן חטאת על שגגתן
בהוראה ואע"פ שלא עשו הן בעצמן מעשה שאין משגיחין על מעשה ב"ד כלל
בין עשו בין לא עשו אלא על הוראתן בלבד" עכ"ל.

ולהלן שם (פייג הי"א) וז"ל: "וכן אם הורו וידע אחד מהן שטעו ואמר להם טועין אתם ורבו עליו המתירין הרי ב"ד פטורין ... שנאמר **ואם כל עדת ישראל ישגו עד שישגו כל הסנהדרין**" עכ"ל.

ומבואר להדיא (בהוריות ב.) בגמרא דמייירי גם **בהוראת חלב להיתר**, וז"ל השי"ס "לא תויי הורו ב"ד שחלב מותר, וברשיי על המשנה הורו ב"ד כגון שהורו שחלב או דם מותר" וברמב"ם שם (פייג הי"ד) "הורו ב"ד שחלב מן החלבין מותר ואכל וכו' ואח"כ הורו שע"ז פלונית מותרת ועבד אותו ע"ז" עכ"ל. המעיין היטב בשי"ס ורמב"ם שם יראה שעל הרוב נקטו לדוגמא הוראת חלב, ע"ש.

ומעתה לא נשאר לו אלא להתבונן קצת אם אצל הסנהדרין שהיו גדולי הדור ממש בתורה בחכמה ביראה ובאהבת ד' ובמדות טובות, בלי שום נגיעות, כמבואר ברמב"ם (ה' סנהדרין פ"ב) דסנהדרין היו בעלי חכמה, נפשם שפלה, חברתם טובה, גבורים במצות ומדקדקים על עצמם וכובשין יצרם, לא יהא להם שום גנאי, ולא שם רע, ויהא פרקן נאה, שונאי בצע ואף ממון שלהם אינם נבהלין עליו, אוהבי האמת, שונאי החמס ובורחין מכל מיני העול, מנוקין מעון וגם ממומי הגוף.

ואחר כל אלו הי' באפשרי שתזדמן להם מכשול בהוראה להיתר חלב ולומר על כולן או מקצתן מותר, אע"ג דכתיב אלקים נצב בעדת קל, וגם ישבו בלשכת הגזית שהוא בבית המקדש אשר שם עיקר השראת השכינה מ"מ אפשר שיארע זאת, שהיו שבעים ואחד צדיקים יושבין יחד ועטרותיהן בראשיהן. ומה יענו אזובי קיר כמוני היום שרחוקין אנו מלהשיג אפילו כטפה מן הים קדושת הסנהדרין. על אחת כמה וכמה שאין מן הנמנע שיארע כזאת.

ודבר נפלא מאוד מצאתי בדברי חד מקמאי מדבריו כי אדרבה כל הגדול מחבירו יותר עלול להכשל בחטא כזה אמר הכתוב: אשר נשיא יחטא. ומאחר שהוא מורגל בגדולה רבה כ"כ, שהוא מלך על כל ישראל, בודאי יבוא לכלל גאוה וזו תביאו לכלל חטא בלא שום ספק. (זוהר ויקרא דף כ"ב ע"א, וש"ך, ורבנו בחיי ותולדות יצחק, וכלי יקר).

ולפי"ז מי שבא בטענה כזו עדות הוא ששכח מקרא מפורש וגמרא מפורשת.

ב) טענה שני': דאם הרב נאמן לשאר דברים למה אין נאמן בזה. אהובי ידידי לא עלי תלונתיכם כי אם על תורת ד' תמימה, והאיך יאמר והקרא שמעיני העדה נעשתה לשגגה והלא אם נאמן לכל איסורי תורה כמו שהכתוב מצווה ואומר "לא תסורו מן הדבר אשר יגידו לך" האיך שגג בדין זה ש"מ שאין אנו דנין היקש וגו"ש כזאת ובאפשר שיהי' בקי בכל התורה ויאונה מכשול של שגגה לידו.

ג) טענה שלישית: — האם צריך מי שאינו בקי לחוש למה שיש מערעירין, הנה לא נכניס עצמינו בפלפולה של תורה לברר הדבר משורת הלכה כי אין כאן מקומו והדבר סובל אריכות, אולם רצוננו לבא בדרך אחרת וקצרה, שני טענות גדולות מנוגדים לטענה זו, חדא לכל המון, והשנית ליראי ד' ואנשי מעשה.

ראשית הלא קבעו לנו חז"ל כי גדול המחטיא יותר מן ההורג () ובוזה הורו לן חז"ל כי אצל ישראל הנשמות העיקר ומחויבין ישראל למסור נפשם עבור אמונתם וקדושתם והנשמה הוא נצחי והגוף טפל הכלי אומנות בלבד לעבוד בהן ליוצרו, והאי עלמא כפרוזדור לפני הטרקליו.

וא"כ יתובנ כ"א בדעה נכונה אם יבאו מערעים לערער כי באכילת מאכל פלוני יסתכן גופו ויחלה קשות עד למיתה ממש, כל בר דעת יתרחק מאכילת דבר פלוני בתכלית כי מה לו לצרה אפילו מצד הספק, וכן אם יבאו מגידין ויאמרו אל תסע בדרך פלוני כי לסטים קשים הורגי נפשות על הדרך, ולעמתם יאמרו אחרים אל תדאג ועל אחריות שלי תוכל לנסוע, כל בר שכל לא יכניס עצמו לספק סכנה וגם לא ישלח בניו או בנותיו ושאר קרובי משפחתו בדרך זו, וכפי כחו ועתו ירחיק גם אחרים מהליכה לשם.

וא"כ הלא כן הדבר הזה ממש בענין חלב, אכילת חלב אפילו בשוגג מטמטס הלב וזורת נפש ונשמה משורשו העליון כמבואר בקדמונים ואחרונים (ע"י אגרת לקדושה מרמב"ן פ"ד, ופרי"ח ושי"א סי' פ"א) וגם כאשר כל העם בשגגה מכניס נפשות ישראל לצד הטומאה ומעבירן מדת ישראל (ע"י שו"ת ד"ח ח"א יור"ד סי' ז') ולעולם לא יזכה לראות אור גם לעוה"ב (כמבואר ביסושי"ה פ"ז ע"ש) ולפ"ז מי פתי יסור הנה לפטם גופו בדבר שיש מערערין ואומרים כי יש בו סם המות הממית נפשו רוחו ונשמתו של אדם ומורידו עד שאול תחתיו ומי יקח נפש בניו ובנותיו ולכרות נשמתן ממקור העליון אפילו במקום ספק.

וגם בחלק הגוף הלא עונשו במזיד בכרת, ובשוגג בשגגת כרת, ומי עלה בשמים וירד להעיד כי מי ששמע ערעור על ענין ניקור החלב ואוטם אזנו באמרו מי יאכילנו בשר שנידון כשוגג, והלא סוף כל סוף מעשינו שבכל יום מעידין שהגיע הזמן לפשפש במעשים אחר חטאות של עונשי כריתות בו בפרק שצעירים ואפילו ילדים נחטפים באופן פתאומי בשחר ילדותם, וכי חשיד קוב"ה דעביד דינא בלא דינא, ואין הזמן לחפש לימודי זכות על כל דבר ולנהוג בו היתר בזמן שרואין כי כל יום קללתו מרובה מחוברתה ילדים קטנים נשאר בלי אב או אם ואין עונה, בוכין מרירות והורים בוכין על ילדיהם שנחטפו טרם ידעו להבחין בין טוב לרע.

ונגד החסידים ואנשי מעשה אנו נואמים האיך מצאו קנה המדה למדוד אשר נזירות מאכילת קניידלע"ך וגעבראקטס (מצה שרו"י) או קניית אתרוג יקר בן כמה מאות בכל הידורים. ועלייה מהודרת לס"ת, וטלית נאה, מוכרחין להדר אחריהם יותר מגופן של תורה שהם יסוד נשמת חיים של יהדות החרדית וקיומן כמו הרחוקת אכילת בשר שיש עליהן ערעור מטעם בלתי ניקור הוגנת. וד"ל.

טענה רביעי: — הכי אפשר שחלק גדול מכלל ישראל יכשלו, התירוץ ע"ז הוא ברמב"ם הנ"ל (ה' שגגות פ"יב ה"א) וז"ל: בין שעשו כל ישראל שבארץ ישראל עפ"י ב"ד שהורו בין שעשו רוב ישראל ... בין שעשו רוב השבטים. וכו' ולהלן (פ"יג ה"ב) בזה"ל: כיצד היו יושבי ארץ ישראל שש מאות אלף ואחד. והיו עושין בהוראת ב"ד שלש מאות אלף ואחד ... הרי ב"ד חייבין עכ"ל, ולפ"ז כל ישראל שש מאות אלף, והמעין היטב בשי"ס וברמב"ם יראה דה"ה עשו כלל ישראל כולו, עיין בזהר ויקרא כב א.

טענה המישי: — האם יש היתר לרב או לאחר לשתוק באם יודע ערעור, דבר זה מבואר היטב בש"ס (שבת נד.) מי שיש בידו למחות ואינו מוחה נתפס על אותו עון. וכן אחז"ל (סנהדרין כז: שבועות לט.) ויכשלו איש בעון אחיו מלמד שכל ישראל ערבין זה לזה, ולפי"ז מי שיודע דבר ושותק נתפס על העון כאילו הוא בעצמו במו ידיו מכשיל הרבים.

ומצאתי חידוש גדול ונפלא בסי' ילקוט מעם לועז פי' י"ד שהביא מבעל העיטור ושי"ך שדרשו דין זה של כל מי שיש בידו למחות וכו' מפרשה זו שמדובר מנשיא שנכשל בחלב ודרשו שבאמת הנשיא לא חטא רק הקהל ובשביל שלא מיחה הנשיא בהם העון תלוי בו. וז"ל שם: (ויקרא פרק י"ד בסופו) ודעו שאם יש במקום גדול שיש כח בידו להוכיח ולמחות על איזה עון או עול שעושים בני דורו, והוא אינו עושה כן, ואינו רוצה לדבר ולהתערב בדבר כדי שלא ישנאו אותו הבריות, כל החטאים שעושים העיר נחשבים כחטאיו ועון כולם תלוי בו. ולכן נסמך תחלת הפרשה הזאת: אשר נשיא יחטא, עם סופה של הפרשה הקודמת חטאת הקהל הוא, לרמוז שאם יש חטא בקהל, הסיבה היא, אשר נשיא יחטא, היינו אם הוא גדול הדור ויש בידו למחות ואינו מוחה העון תלוי בו. (כלי יקר, בעל העיטור ושי"ך).

טענה שישי: — אם רשאי רבנים ושאר אנשים מסויימים להעלים עין מגודל המכשלה שלא תפגום כבודם, ע"י משאחז"ל (תורת כהנים ויקרא, ובהוריות דף י' מובא ברש"י עה"ת פי' ויקרא עה"כ אשר נשיא יחטא) וז"ל: לשון אשרי אשרי הדור שהנשיא שלו נתן לב להביא כפרה על שגתו ק"ו שמתחרט על זדונותיו.

ועיי בספ"ק ויואל משה (מאמר ג' שבועות או' קנ"ב) וז"ל: שאם עיני העדה במדה זו להתודות על השגה אי"ז אלא לשון שמחה אשר בדורינו עכשיו בעוה"ר עדיין לא זכינו לשמחה זו.

טענה שביעית: — למה יארע תקלה לגדולים שבדור, דבר זה כבר ביארו הספרים שזה בא מעון הדור, ע"י הפלא"ה בסי' פנים יפות פי' ויקרא (עה"כ אשר נשיא יחטא) שכי' וז"ל: שסיבת חטא השוגג לכהן משיח מפני אשמת העם שגורם העלמתו, והביא שם (עה"כ אם הכהן המשיח) דחז"ל כ"ז רגיז רעיא על ענא עביד לנגדא סמותא (ב"ק נב.) ופירש"י וז"ל: כשהמקום נפרע משונאי ישראל ממנה להם פרנסים שאינן מהגונין.

ובנזר הקודש (בראשית רבה פי' סי' י"א) תמה ע"מ שמצינו שם דנכשלו אמוראי במידי דאכילה (ומבואר בש"ס חולין ה: ובתוס' דבאכילת איסור אין הקב"ה מביא תקלה לצדיקים). ותירץ בנזה"ק דכיון שנתמעטו הדורות אע"פ שבודאי נמצא גם בדורות אחרונים בני אדם גדולים מאד במעלה מ"מ באשר אין דורם זכאי גם הם יורדין ממדרגתן. ע"כ.

טענה שמינית: — למה יכשלו רבים בפעם אחת? תשובה לדבר כי הדרך הוא בכל עבירה שאדם רואה שאחרים נכשלים בה נכשל אחריה בקל וכל אחד גורר את חברו ומה"ט בבשר כיון שרבים אוכלים בשר ואינם רוצים לפרוש ממנה עם כל הערעורים מפני אטימת לבם שאר כל הקהל נגררים אחריהם, ודבר זה מבואר היטב בכלי יקר ויקרא ד' עה"כ ואם נפש אחת

תחטא ומובא בילקוט מעם לועז ויקרא פי י"ד וז"ל: שאם הוא חטא שאדם רואה אחרים שעושים אותו, הוא עלול לשגות שהדבר מותר והוא עשוי לעבור עליו, שכן יש מקום לטעות, אבל חטא שאינו רואה כלל שאחרים יעשוהו, רחוק מן הדעת שהוא יעשה. ולכן אומר שם הכתוב: ואם נפש אחת תחטא. ונאמר כאן "אחתי", שלא נאמר כן בבל הקרבנות דלעיל, כדי לרמוז שרק הוא חטא באותו החטא, שלא ראה חטא זה אצל אחרים (כלי יקר).

דעת תורה

רוח הקודש גלוי בבית מדרשו של רבינו זצוק"ל חבי"ע

בסה"ק דברי יואל נפי ברכה דף ר"א כי וז"ל: אולם הא דלא בשמים הוא ושאין הנביא רשאי לחדש דבר מעתה הוא יסוד ושורש כל התורה כולה דאליה אין כאן תורה כלל, דהרי כבר הי' לעולמים כמ"ש במס' שבת קט"ז ע"ב ... ואפשר יעשה אותות ומופתים ע"י תחבולות וכישוף ונביא ישמע אליך עשה כן, ושבתי צבי תר"ו (תפח רוחו ונפשו) אמר שנתהפכו המצות ונעשו מעשין לאוין ומלאוין עשין, ואפי' אם לא נאמין כן בכללות התורה מ"מ אין שום מצוה שנשאר במתכונתה כל אחד יאמר חלמתי חלום **שחלב** זה אסור **זה מותר**, וזה יאמר כך וזה כך ותפוג תורה, ע"כ כללא כ"ל חקב"ה שאין הנביא רשאי לחדש שום מצוה מהישנות. עכ"ה"ק.

הערה: פוק חזי עיניו הקדושים של רבינו הק' זכ"ע המאמינים למרחוק וכאשר רצה לתת משל למה שיארע באחרית הימים להחליף מצות התורה נקט **חלב** וגם בזה לא קאמר שיעמוד נביא ויאמר הותר **חלב** לגמרי אלא **שחלב** זה אסור ו**חלב** האחר מותר ממש כעין המאורע בימינו.

בעזרת השי"ת

קונטרס

ניקור חלק הפנימי

נקודות רציניות הנצרכין לכל בית ישראל
שלא יוכשלו באכילת חלב איסורי כרת רח"ל

בירור ענין חלב
לימוד מלאכת הניקור

קונטרס ר' חשרי-חשון תשמ"ב

יצא לאור

ע"י

בית המדרש למשתלמים

בהוראה למעשה

רח' ר' עקיבא, ירושלים

ארץ ישראל

ההכנסה מוקדשת לביהמ"ד

התוכן:

בירור ענין חלב

לימוד מלאכת הניקור

- א.* מלאכת הניקור בכללות..... ו
- א**.* אין כל חדש..... ח
- א. בימי הפמ"ג הי' הניקור מסור לכל..... ח
- ב. הגאון שר התורה והיראה מוהר"ר יונתן זצ"ל בעל כרתי ופלתי כ' שרובם אינם בני תורה ואין לסמוך עליהם..... ט
- ג. החוב על הגדולים לעשות פעולה מפליאה להרגיש העם בחומר איסור חלב..... ט
- ד. בעל נפש צריך להכיר המנקר אישיות..... י
- ה. הגאונים משבחים מנהג הארצות שהמנקרים ת"ח ויראי ה' י ו. הרבנים אין בקיאים בניקור, המנקרים אין יודעין בין ימינם לשמאלם — גם בחלק הפנימי — והמכשולות עצומים..... יא
- ז. המכשולות מצויין בעיירות גדולות וקטנות אבל כיראתם את קונם מסכימים בסבר פנים לתקן..... יב
- ח. גם במקומות שיש משגיח — כל שמקבל תשלומין מהקצבים — לא שוה כלום..... יג
- ט. סדר הניקור איש מפי איש העיד גדול מאונגארי"ן שיש מכשול בעבור השכחה..... יד
- י. התעוררות רבות בפרטי הניקור ומכשולותי'..... טו
- יא. העולם טועין..... טז
- יב. ביד כל האדם להציל..... יז
- יג. קישויים בבשר מנוקה מחלב..... יז
- יד. סדר חילוקים בין בשר בהמה לבשר עוף וממנו יראו כי הנמנע מבשר בהמה שומר מצרות נפשו ונפש ביתו וניצול מעשירות חששות רציניות. (נעשה ע"י צוות שוחטים ומומחים)..... יח

טו. לחתימת הענין..... כה
 ניצול מעבירה בשוגג..... כה
 טז. לצאת לכל הדיעות-וכן מנהג אנשי מעשה..... כה
 יז. במאכלים יחמירו כדעת פוסק אחד..... כה
 יח. הרופאים מזהירין ממנו..... כו
 יט. פרישות ממנו סימן אבילות על תורבן הבית..... כו

אזהרת החפץ חיים זצ"ל

(בספרו דבר בעתו)

וזל"ק: ומה מאוד יתמרמר על זה שבדבר תוכחה קלה הי' יכול להסתלק מכל אלו הדינים. ואל יתפתה בנפשו לומר, שבודאי לא יהי' הדין עליו לבד, כי אינו יחיד בעירו. כי לעומת זה תדע, כשנתחייב אדם בערכות גדולה לכמה עשרות אלפים דיגרים אפילו נתערבו אתו עוד כמה אנשים, מיהו כשמגיע לזמן התשלומים, אפילו אם יגיע עליו רק חלק מן הערכות, הוא עולה גם כן לסכום גדול, אשר יצר לו מאד עי"ז. ואף כאן בענינינו, לפי הידוע שכהיום נתרבה מאוד ענין אכילת איסורים וכאשר חבוא לחשבון, יגיע לאלפי כזיתים של איסור, הנאכלים בשבוע אחד ובמקום אחד וכו' וכו'. וכ"ש אלו האנשים אשר יש בידם לורז את אנשי עירם להחזיק במצוה זו של קדושת המאכלות, ולמנוע נפשות ישראל מאיסורים והתרשלות, בודאי עיקר האשמה תהי' עליהם וכדאיתא בתנא דבי אליהו כל מי שסיפק בידו למחות ולא מיחה ולהחזיר למוטב ואינו מחזיר. כל הדמים הנשפכים אינו אלא על ידו וכו'.

כתב האוחה"ק פ' שמיני עה"פ ולא תטמאו בהם וגו', אולי שיכוין לומר לבל יכניסו בפיהם אפי' בחיסח הדעת, אלא שישתנה הפנים דבמזיד תעשה נפשו שקץ, ובשוגג תטמאם נפשו ונטמאת, והוא אומרו ולא תטמאו בהם עכ"ל. עוד להלן עה"פ והתקדשתם והייתם קדושים וגו', פי' שאם מתקדשים למטה לבל יכנס בגופם שום דבר טמא, גם ד' ישמרכם בזה עכלה"ק.

ספר
ניקור חלק הפנימי

נקודות רציניות הנצרכין לידיעת כל בית ישראל
שלא יוכשלו באכילת חלב איסורי כרת רח"ל

בירור ענין חלב
לימוד מלאכת הניקור

הבא לגשת למלאכת ניקור צריך שידע כי בכל שגיאה הכי קלה
תלוין אלפי נפשות ישראל, וע"כ יהי כל לימודו הן בשו"ע ואחרונים
והן בראיית העינים אצל המנקר בכובד ראש והתיישבות עם אימת
שמים עליו.

וצריך שידע פרטים דלהלן:

א) צריך ללמוד בעיון כל ההלכה על בוריו מטור וב"י ושו"ע
ואח"כ האחרונים.

ב) יכתת רגליו למקומות שמנקרים, לצורך השימוש, וגדול
שימושו יותר מלימודו, אבל ידקדק שיכיל רבו מעלות הללו:
א. ת"ח ויר"ש מרבים.

ב. כבר עסק במלאכה זו שנים רבות תחת פיקוח מורים
הבקיאים בניקור כמו המנקרים המומחים.

ג. יש לו קבלה מרבנים הבקיאים בניקור כנ"ל אות ב'.

ד. שיסביר לו כל פרט ופרט מפורש ובאר היטב במתינות בלי קפדנות.

ג) אם אפשר לו ילמוד גם ניקור חלק אחרים, ועכ"פ ילמוד יותר מחלק הקדמי לבד דלפעמים מביאים לבתי המטבחים גם מחלק השייך לחלק לאחוריים. וע"כ החוב ללמוד ממלאכת הניקור עד המקום שאפשר אפילו במקרה שיביאו לחנות הבשר (בוטשע"ר בלע"ז) למכור.

מלאכת הניקור בכללות

כפי שנוכחנו לדעת מלאכת הניקור מאוד נזנחת המורים מרובים והיודעין מועטין ולכל העם בשגגה, וחכמתה מצוי' בעיקר בארצינו הקדושה ששם החכמה בירושה דור אחר דור. לא כן בשאר ארצות שרובה ככולה מפליטי שביות חרב מלחמת העולם השני' וע"י תוכף הצרות נחמעטו הלכבות בעוה"ר ולא לבד שנשתכחו גופי הלכות, עוד לו זאת שבהרבה חניות שועלים הלכו בו שועלים מחבלים כרמים ע"י חסרון הידיעה ופחיתות היראה. ולדאבון לב אין מי שיכיר חסרונום דכפי הנראה מאיזה סיבה לא ראו הרבנים צורך להיות בקי במלאכת הניקור. ולדעתינו, זה נמשך ממקצת מקומות באונגארין שהיו אנשים יראים ובקיאיים במומחיות נפלאה אשר חכמת התורה ויראת הבורא זרחה מעל מצחם ממונים מטעם הבי"ד של הקהלה לפקח על סדר הניקור אם נעשית כהוגן והי' להם כחבי קבלה ממנקרים שבדור הישן וגם מגאוני הדור שהיו בקיאין במלאכתה, ולא הי' צורך כלל לרב הקהלה לקבל המעסה להתחכם במלאכת הניקור כי סמכו ידיהם על האנשים ההם.

אבל כעת בעוה"ר שירדנו פלאים ונשארנו דלים וריקים כל מלאכת הניקור נמסר לאנשים פשוטים בעלי המטבחים או שכירו אשר אימת הבעה"ב עליו (שלא יחמיר ח"ו) ואין פיקוח והשגחה כלל על המנקרים, במקום שהי' החוב לפי שפלות המצב לשנות ולשלש משגיחים ע"ג משגיחים בדבר הכה חמור של אכילת חלב, ונהפוך הוא שאין השגחה כלל כל הנאמנות ביד המנקר ברצותו מרחיב וברצותו

ניקור חלב הפנימי

ז

מקצר ואין פונה לצידו והמכשולות עצומות, אוי למה שהגענו.
סמיות היצר הוא עד אין שיעור וחקר, מאכלות האסורות הנמנה
בין ראשי האיסורים לחומר תוצאותיה עד כדי העברת הדת כמבואר
בשו"ת דברי חיים יור"ד סי' ז' נידש בעקביים מקטן ועד גדול, והגרמה
בנזיקין כל הנ"ל וגם כאשר נולדה מבוכה בענין הניקור, המכריעין הן
המנקרין בעצמן, שומו שמים !!!

כאשר בא באזנינו השמועה כי המנקרים שנתפסו בקלות מענה
בפיהם שכך "מנהג אונגארין", ה"ז זה לצחוק מכאיב, (נוסף לזה נתפס
מנקר אחד שלא ידע כי החוב לנקר הבני מעיים — כנראה שלדעתו גם
חז"ל (בחולין — וכיו"ד) היו יוצאי מדינת אונגארין).

ידוע שהרכה מנקרים יראים, והרכה גאונים וגדולים ומחברי
ספרים היו במדינת אונגארין, ולא הזכירו בספר שמדינתם נדירה בענין
הניקור משאר מקומות, ודי לן במה שהעמיק והרחיב אחד מגדולי
אונגארין הגאון מוהר"ר פנחס זעליג שווארץ זצ"ל בספרו גבעת
פנחס בכל השייך למלאכת הניקור ולא זכר שם "ממנהג אונגארין" וזו
בלבד די לן כי פטופי דברים בעלמא נינהו וגם פה עיה"ק תוכב"א
דרין כעת יוצאי אונגארין מנקרים מומחים ואין יודעין להבחין בין מה
שלמדו במדינת אונגארין למה שמצאו פה בעיה"ק ירושלים, והם ת"ח
גדולים אשר ראויין לסמוך עליהם סמיכת כל הגוף. אין זה אלא עצת
ערומים לקיים "הרוצה לשקר ירחיק עדותו.

ומה מאוד גדלה התמיהה על השמועה ששמענו כי הרבנים סמכו
על פטופט הלזה והפליאה נתפתחה כשנתגלה שהרבנים סומכין על
המנקרים בעצמם, הגע בעצמך הכי לזאת יקרא השגחה כאשר מעוררין
הרב על פקפוק בניקור תחת לענות כך למדתי מרבתי וכך ראיתי בעיני
אצל מנקרים מומחים ומפורסמים יראי' ד' שיש להם כתב קבלה
מגדולים וגאונים, עונה לקוראיו לכו ונלכה לשאול את המנקר זאת
אומרת שאין השגחה על הניקור והוא דבר שאינו מתאים כלל למנהג
אונגארין שהי' השגחה קפדנית ומדוייקת על הניקור בכל תוקף ועוז.
והם שתי הפכיים בנושא אחד המנקר נוהג (לדבריו) מנהג אונגארין,
והרב נוהג מנהג אמעריקע שא"צ להשגיח ולפקח על הניקור.

ניקור חלב הפנימי

ואלה מוסיף על הראשונים מה יעשו הני רבנן עם גולי ארצות אחרות שלא נקטו במנהג אונגארין ואוכלים לשובע נפשם על סמך המלצת רב המכשיר יאכלו ענוים וישבעו — וכשר למהדרין מן המהדרין, הכי מתאים מליצה זו להבא מא"י, אסטרליע, לאנדאן, ושאר חלקי אייראפא, ועוד דבאתרא דידהו תופסין חלב זו לחלב דאורייתא שאיסורו בכרת, ויהי אך יצא גבול ארצו ודרך רגליו על מפתן ארצה"ב כבר מותר לאכלו למהדרין מן המהדרין וגם לשובע מטובה דבר שהוא נגד הלכה וכהיום ששערי מדינה ומדינה פתוחים לעובדים ושבים יש באי שאר ארצות לאמעריקע כמשך השנה לאלפים, וניקור זו התיר להם ??? (עי' או"ח תס"ח, ובשבילי דוד בהקדמה לאו"ח, ופר"ח ס"י תס"ח באורך). ע"כ לדעתנו ישתקע הדבר ולא יאמר עוד, (ולפחות יפרסמו ע"פ חוצות כי בשר הגמכר באיטליז שלהם ניקור שלה עפ"י מנהג אונגארין ורק ליוצאי אונגארין כשרה).

אין כל חדש

מדברי הפוסקים שאנו מעתיקים דבריהם כאן עולה שפירצת וקלות בניקור כבר הי' לעולמים. ובכל דור ודור מסר עצמו הס"מ להכשיל ב"י בחלב עוד מימות מהרש"ל וקודם לזה, ואשרי לאותן שזכו להנצל ממנו. וע"כ ראוי לכל בר נש לעשות בכל יכולתו להנצל מפח יוקשים, ובוודאי כל בר נש יבחר שלא להכלל בין הני הנרשמים בספרי קורא הדורות שנכשלו בשוגג באכילת איסור כרת וכ"ז שלא יתעוררו להמנע מאכילת בשר בהמה עד יצא כנוגה משפט צדק בניקור, כל ימיו יחי' בשגגת אכילת חלב, ולא שוגג לבד אלא גם קרוב למזיד אחר שאנו מציעין הנה כל האינפארמאציע מהמתרחש בימינו.

— א —

בימי הפמ"ג הי' הניקור מסור לכל

כ' הפמ"ג באו"ח (הנהגות הנשאל באו"ח סדר ב' אות א') ובעוה"ר לע"ע אין לומדין דיני ניקור ומסור לכל, וראוי לכל מודה אם באפשר לו ללמוד אשרי וטוב לו, עכ"ל.

מוסר השכל: בימיו היו אוכלין גם חלק אחוריים ששם עיקר החלב ואעפ"כ הי' נפרץ ענין הניקור, כ"ש בימינו שהרבה מרגיעים רוחם דאוכלין רק חלק הפנים ודאי מצא הפורץ מקום.

— ב —

הגאון שר התורה והיראה מוהר"ר יונתן זצ"ל בעל כרתי ופלתי מעיד בימיו שרובם אינם בני תורה ואין לסמוך עליהם. בכרתי (סוף סי' ס"ה) כ' דבזה"ז יש להחמיר יותר שלא לסמוך על חזקת כשרות המנקר כיון דעכשיו בזה"ז רבו החומרות וכבד עליו הטורח ועל הרוב אינם בני תורה, ואין לסמוך בניקור כ"א על בקי וירא ה' מרבים, וכ' עוד בזה"ל: מיום עמדי על דעתי שלמדתי ה' ניקור להיות בקי בהן ובשמותיהן לא סמכתי על מנקר כי אם מה שהייתי מנקר בעצמי ויגיע כפי אכלתי, עכ"ל.

מוסר השכל: אם גאון וקדוש כמו הר"ר יונתן זצ"ל שכל רגע שלו הי' מוקדש לשמים טרח בשתי ידיו לנקר הבשר ודאי דבר חמור הוא עד מאוד, וראיתי בס' דברי משה עה"ת רי' פ' קדושים (ד"ה ובזה נ"ל) שכ' דבמעשי הגאון מוהר"ר יונתן זצוק"ל יבין כל אחד דחז"ל בכרכות שגדול הנהנה מיגיע כפים יותר מיר"ש וטרחו השל"ה וצל"ח לפרש הכוונה, ולהנ"ל הכוונה, שגדול העוסק בשתי ידים ממי שהוא יר"ש — כשבא לו בניקל בלי טורח.

— ג —

החוב על הגדולים לעשות פעולה מפליאה להרגיש העם בחומר איסור חלב

דברי מו"ר הגאון המובהק רשכבה"ג מהרר"י אייבשיץ זצוק"ל הן תוכחת מוסר לכל יושבי על מדין שאין יוצאין ידי חובתן ע"י מניעת קול מחאה ומי לנו גדול בדורינו ממו"ר זצוק"ל שהי' פחדו ומוראו על כל העמים ואעפ"כ פינה עצמו מעבורת הקודש שלו לעסוק במלאכה בזוי' של ניקור חלב, וידענה כי לא עשה זאת בעבור חשקו לשבוע מבשר תאוה, חס לי' לזרעי' דאבא לחשוב מחשבת פיגול בזה, בשגם שהי"ל ברירה לאכול מחלקי הבהמה שא"צ ניקור כלל, אבל כידוע לכל באי ביתו שכל חייו הי' שלשלת גדולה של הרבצת תורה וטהרה לעדרי צאן קדשי ישראל כרועה נאמן שכל דאגתו עבור צאנו, וכן בזה היתה

כוונתו לעשות פעולה נפלאה להחדיר בעומק לבב כל בר ישראל חומר איסור חלב מידי ראותו שרב כמותו שאלפי ישראל מעריצים אותו ותלמידים למאות סובבים על שלחנו ושרי עם ועם משכימים לפתחו לשאול בעצתו, עם כל זאת מוצא לחיוב לבלות זמן לאומנות הבזוי בעיני העם ניקור חלב מהבשר, וממנו ישא כל יחיד ק"ו בנפשו אם בארזים נפלה שלהבת י — ה ומרתת כ"כ מחשש איסור חלב (וידוע שהמגקר שתחת דגלו הי' ת"ח ויר"ש מרבים) מה יעשו פשוטי העם, וגם רבנים יושבי על מדין ממנו יראו להזדרז לדחות מנקרים הקלים וריקים ולהעמיד על בסיסן מנקרים ת"ח ויראי ד' (מפתחי הלב יו"ד סי' ס"ה לתלמידו הגה"צ מוהר"ר גדלי' זצ"ל).

— ד —

בעל נפש צריך להכיר המגקר אישיות

אין לבעל נפש לסמוך על שום מגקר אלא אם מכיר שהוא ירא אלקים ובקי במלאכת הניקור (יש"ש פ"ק דחולין סי' ב'). הרי דחובה על בעל נפש טרם יקרב לאכול בשר להכיר המגקר, וזהו אפילו בלא הוחזק ריעותא, כ"ש בהוחזק ריעותא דחובה על כל שיש בו רק זיק יראת ד' לחקור אחר המגקר טיבו ומעשהו.

— ה —

הגאונים משבחים מנהג הארצות שהמנקרים ת"ח ויראי ה' בפסקי מהר"י סאריגא (נדפס בסוף תשובת הרא"ש ומובא בדרכ"ת סי' ס"ד) משבח מאוד מנהג ק"ק קראקע שהקצבים והמנקרים אינם הדייטים שאין בידיהם רק מצות אנשים מלומדה, אלא כל הקצבים ומנקרי בשר הם רבנים חכמים יודעי ספר במלתמתה של תורה, וכן המנהג עוד בכל ארץ אשכנז ביה"ם, פולין, ורוסי"א לבלתי למנות קצבים כי אם בעלי תורה ויראה, וגם מנקרי אחרים צריכין שיהיו יודעי ספר בקיאים ומומחים כדיני חלבים בהניקור, עיי"ש.

מדבריו יש ללמוד דבמדינות שמשם נפלטו תושבי ארצה"ב שנתגלגלו לשם מאותן הארצות שהזכירן המחבר דגן לשבח היו מקפידין שיהיו בין הקצבים ובין המנקרים רבנים וחכמים לוחמים

מלחמתה של תורה ולמה יגרע מצדיק עינו ולא יזכו כאן במלכות של חסד, אשר אין כסף נחשב למאומה למה שהיו מקפידין בארצות אייראפ"ע שהיו יושבין בלחץ זו הדחק.

ועוד מבואר בדברי המחבר דנן כי לניקור חלק הפנימי החמירו הרבה יותר מניקור חלק אחוריים דלחלק הפנימי הצריכו "רכנים חכמים" ולניקור אחוריים הוצרכו יודעי ספר ובקיאים. הדברים מרפסין איגרא !!!

— 1 —

הרכנים אין בקיאין בניקור, המנקרים אין יודעין בין ימינם לשמאלם — גם בחלק הפנימי — והמכשולות עצומים.

בס' בית יצחק (על יו"ד סי' ס"ד) כ' תוכחות מוסר על הרבנים שמשכו ידיהם מן המנקרים בשר מלידתן השגחה עליהם וסומכים על המנקרים שלמדו איש מפי איש ולפעמים גם רבו לא שנה וא"כ תלמידו מנין לידע. וגם בחלק הפנימי הכל משמשים בו נשים ועבדים וקטנים — ובפרט שוחטי זמנינו שלומדים דיני שחיטות ובדיקות מחדש ולקחו קבלה מהרב וענין ניקור לא ראו ולא ידעו כלום ועכ"ז לאחר שנתמנו לשו"ב עושים א"ע למנקרים והעולם סומכים עליהן ואין מי שישגיח עליהם, והכל הוא מפני שגם הרבנים בעלי הוראה אינם בקיאין בטוב ענין זה ע"כ צריך הרב ללמוד בעצמו מקודם בטוב סדר הניקור בחלק הפנים ואח"כ ישאל להשו"ב ולהורות להם הדרך ילכו בה שלא יכשול ח"ו ולא יצא מתחת ידו דבר שאינו מתוקן, ע"כ (מובא בס' גבעת פנחס על דיני ניקור — בהקדמה).

הנלמד מדבו ו: דגם בימיו נתרשלו הרבנים מלידע ה' ניקור וגרם מכשול רב דכל ריק וקל נעשה מנקר ואין מי שיפקח על מעשיו — השוחטים שלמדו רק דיני שחיטה נכנסים למלאכת ניקור בלי ידיעה בין ימין לשמאל ואין מוחה — וגם בחלק הפנימי יש כל הני מכשולות — מנקר שלמד מרבו המנקר אין ראי' שבקי דגם רבו אולי הי' מאותן שנעשו מנקרים מעצמם, ואפילו לא אולי רבו הי' כן — חובה על הרבנים ללמוד מלאכת הניקור ממי שברור בכירור גמור

שיודע ה' ניקור הדק היטב, וינסה המנקר ויפקח עליו בכל עת ובכל שעה.

ועי' לקמן אות ז' ח' דגם במדינות אונגארין שררה עם הארצות גדולה במקצוע הניקור, כמו שהעיד אחד מגדוליהם רב גדול, ומנקר מומחה.

— ז —

המכשולות מצויין בעיירות גדולות וקטנות אבל ביראתם את קונם מסכימים בסבר פנים לתקן.

הרבה שנים שאני עוסק בעניני ניקור והייתי בהרבה עיירות גדולות וקטנות וראיתי בעוה"ר שיש הרבה מכשולים גדולים ועוררתי עליהם וכולם נתנו לי טובת עין (גבעת פנחס על ה' ניקור להרה"ג מוהר"ר פנחס זעליג הכהן שווארץ זצ"ל מפקח על המנקרים בק"ק קליינווארדאן, בן הגה"צ בעל בית נפתלי זצ"ל, בנו של שר התורה בעל קול ארי' זצ"ל, המפורסם בחיבוריו היקרים).

גלמד מדבריו: שכבר היו בארץ הגר באותן הימים מכשולות עצומות וכל התולה עצמו שלמד ניקור שם תולה עצמו על בלימה דגם שם היו "בהרבה מקומות — הרבה מכשולים גדולים".

שנית — שלרוב יראתם את בוראם וכיודעם האתריות של מכשול הרבים באכילת איסור כרת דחו הבושה רע בשתי ידיים ודנו בנפשם מוטב שאבוש בעוה"ז שהוא דבר החולף ועובר וגם יתכפר לי על העבר כדחז"ל "כל העובר עבירה ומתבייש בו מוחלין לו על כל עונותיו" ממה שאבוש בעוה"ב במעמד כל הצדיקים וקדושי עליון שיהי' כבר מעוות לא יוכל לתקון. זו היתה דמות דיוקן של מנקרים ההם, ועל אף שהיו קלים שעסקו בהמלאכה מבלי לימוד הגון, מ"מ הי' פעמון יראת העונש פועם בקרבם, ושמחו כעל כל הון לאיש הצדק שהעמידן על האמת והיושר, וקיבלו דבריו בטוב עין ופנים מסבירות — ישראל קדושים הן —. מי יתן לנו תמורתם !!!

— ח —

גם במקומות שיש משגיח — כל שמקבל תשלומין מהקצבים — לא שוה כלום

אם שיש עיירות שעומדים משגיחים על הניקור אכן גם הם לא ידעו ולא יבינו מה להשגיח כי כל השגחתם על ענינים אחרים ולא על העיקר, ותשלומים מקבלין מהקצבים, וממילא אפילו רואה איזה ענין קלות אצלו מוכרח להיות עומד ושותק כי בוקי סרוקי תלוי בו, ע"כ מהיותר טוב שיתנו תשלומים מקופת הקהל ויאסרו על המשגיח לקבל אפי' מתנה קטנה מהקצבים וממילא הוא יעמוד עליהם כראשם וכל דבריו יהיו נשמעין (גבעת פנחס-שם).

נלמד משם: דגם במקומות שפקדו משגיחין לפקח על הניקור לא הועילו כלום בתקנתן חדא דכמו שהמנקר והרבנים לא ידעו בעניני ניקור גם גורל המשגיח כמותן ולא ידע כלום, והשנית דקיבל תשלומין מהקצב ושתק על כל קלות אשר ראה כי לבו בכיסא תליא ועיניו על הפסד פרנסתו שגיגע לו אם ימחה ביד המנקר הקל, ואין עצה רק שהמשגיח יקבל קצבה מהקהל, ולא יקבל אפילו מתנה קטנה מהקצבים, ועי"ז לא יחוש למחות כאשר בלבבו.

ועוד נלמד שגם הרב לא יקבל שום משכורת מהקצבים דאם יקבל לא יועיל המשגיח כלום בהשגחתו דאם ימחה המשגיח ולא ירצה בעה"ב לתקן ע"כ ילך לקבול להרב ואם הרב משוחד מה יועיל המשגיח, ואפילו ילך ויפרסם לקהל כל אחד יודע כי יותר יתקבלו דברי הרב מדברי המשגיח וישאר קולו כקול קורא ביער ויהי' גידון כשוטה ומבוהל, ולפעמים עוד בגירושין.

ידע דקבלת משכורת מהקהל ג"כ מישך שייך בו תקלה לפעמים אם הקצב או קרובו הוא מראשי המדברים בשם הקהל, או שממלא כיסין של הקהלה מעות, דאז גם הם משוחדין ומה הועילו חכמים בתקנתן, ויר"ש ישים לב לכל זה.

— ט —

סדר הניקור איש מפי איש העיד גדול מאונגאריין שיש מכשול
בעבור השכחה

כבר הביאו הראשונים זה בכה וזה בכה סדר הניקור, ובעיקר הוא
כן נחלו לנו אבותינו איש מפי איש סדר הניקור ובעוה"ר עיני ראו שיש
מכשולים גדולים כי נשכח הענין לגמרי, ע"כ (גבעת פנחס-שם).

— י —

התעוררות רבות בפרטי הניקור ומכשולותיה

בבית ישראל ראיתי שערורי' הדורות נתדלדלו נחמעטו הלבבות,
יראי חטא ימאסו, האמת נעדרת ובעלי זרוע ירימו ראש, עסק
הניקור — כוונתי גם ניקור צד פנים לכד, עיני ראו ולא זר מכשולות
שונות זו משונה מזו ואמרתי עם לבבי שלא לחנם נסחבב לפני כל זה
אלא לעורר לבב יראי ד' בקריאה גדולה ומרעישה עורו ישנים
משינתכם ונרדמים הקיצו מתרדמתכם, כי הגיע הזמן לעשות לד'
ולתורתו, ועבור קיום דורות הבאים. ואם החרש תחרישון בעת הזאת מי
יודע מה ילד יום, ומי עלה בשמים ושמע הנשמע מאחורי הפרגוד, על
גודל המכשול הנעשה תחת השמש במכשולות העצומות של ניקור
החלב.

וכל הנותן אל עומק לבבו מה הוא זה אכילת חלב אפילו בשגגה
ודאי הי' לבו נקרע לאלפי קרעים והי' בוכה ומבכה אחרים עמו
בצעקות גדולות הבוקעות רקיעים האיך יושבים בחיבוק ידיים בשעה
שהצליח כ"כ מעשי שטן לעשות פרץ בקדושת עם ישראל הנמדלין
מהעמים ע"י פרישתם באכילתם ושתייתם.

וראים אנו מספרי הפוסקים וגם מס' קורא הדורות כי מימות
הגאון מאור הגולה מוהר"ר יונתן אייבשיץ זצ"ל לא זזה מכשול של
ניקור חלב מכרם ישראל בכל דור ודור פעם זה פעם מעט, וא"כ
דורינו השפל ודאי לא נתעלה מדורות שעברו, בו בפרק שעלה להצר
הצורך לפרוץ פירצות בכל פינות הדת שלא עלה לו בימים הראשונים
עאכו"כ דבמה שהצליח בימים קדמונים בעוה"ר ודאי לא הניח ידו גם
בימינו, וכל המפלפל על זה הוא מחמת חוסר לב ומיעוט התבוננות

וכאומר על אור חשך ולחשך אור ועליהם הכתוב אומר הוי לשמים אור לחשך וחשך לאור. (לקח טוב להגה"צ מהר"מ וויינפעלד זצ"ל פ' שמיני).

מה בין דורות הראשונים — להאחרונים

דא עקא כי בימים הראשונים היו שרידי בית ישראל אשר עליהם ד' קורא ששתלן הקב"ה בכל דור ודור להרעיש תבל ומלואה על המכשולות הסובבים כרם ד' צב-אות ולא נחתו ולא שקטו, וסבכו מעיר לעיר מכרך לכרך וראו את המכשולות ועשו תיקונים והמרחם על בריותיו קיבל תשובתם והתעוררותם למען כבודו וכפר על חטאתם כי לכל העם בשגגה, אחר שראה כל העם מתחרטים על העבר ומתקנין העתיד.

אולם לא כדורות הראשונים האחרונים, הני גאונים וקדושים דורשי ד' ומצילי עם ישראל הלכו למנוחות ועזבו דור יתום לאנחות אין דורש ואין מבקש, עם כל זאת הבורא יתברך שמו החי לעד וקים לנצח לא עזב חסדו ואמיתו מאתנו וכמו שהצילנו משיני האריות שנתננו טרף לשיניהם ומחזיק בישראל עם קדושו ישראל קדושים לקיים הבטחתו, "אני ד' לא שניתי ואתם בני יעקב לא כליתם" אנו רואין בחוש שאב הרחמן הלזה לא עזב גם נפשותינו רוחינו ונשמתינו וכמו בכל הדורות עורר לבב הטהורים לפקח על מכשולי הדור ולעשות למען כבוד ד' וכבוד תורתו המחולל, כן עושה גם להלאה, וכן רואין בכל יום עסקנים בכל מקצועות של פירצי הזמן.

כמו שאר מכשולות סיבב הקב"ה שגם מכשול מקצוע זה יתגלה טפח ויקח חבל בין ראשי הפירצות, וקול דודי דופק בין הקונטרסים השונים שכבר נפוצו זה כמה שנים לעורר על המכשולות, אבל נשארו בלי אחיזה ובלי הרגש אמיתי להבין כי ההתעוררות הבא ע"י קריאת הבת קול היוצאת מהר חורב ואומרת "אוי להם לבריות מעלכונה של תורה" צריכין לגשם ע"י עשיה בכל מה ששייך לעשות, ואין לנו על מי להשען כ"א על אבינו שבשמים.

כי מעשה שטן הצליח שהצליחו הקצבים הבעלי בשר והמנקרים הנוגעים בדבר להטעות איזה רבנים (באמעריקא שכפי הידוע לכל

שהרבנים בעצמם אין יודעים בין ימינם לשמאלם בענין ניקור כלל וכלל, כמו שכבר העידו על עצמן) כאילו יש להם איזה דרך מקובל לזה, אמנם אין זה פוטר כל איש אשר פועם יראת ד' בלבו להכיר את האמת לאמיתו, וכפי שמבואר בכתב הרבנים שצרפנו לכאן.

— יא —

העולם טועין

מדרך העולם כאשר נעשה התעוררות היחיד משתמש מכל הכרוז בחשבו כי זה שייך לגדולים וראשי העם וכ"ז שלא יעשו הם פטור אני, דבר זה יש לו הרבה פירוכות:

א. אם ח"ו יתודע לו כי רוח רעה וסערה באה לעירו ועלולה להשחית כל העיר האם ימתין גם אז להוראת אותן הגדולים או יקח חבילתו על כתיפו ויברח לדרכו להציל נפשו?.

ב. האם בדברים גשמיים ואפילו רוחניים שלו יעשה כהוראת אותן הגדולים אם ידע בתוכיות לבבו כי אותן הגדולים טעו בהוראתם, ודאי לא, והאיך יודע ברור שגם כאן לא טעו?, הכי בדבר תמור כמו חלב יסמכו על יסודות רעים וגרועים?.

ג. מבואר בהוריות פ"א דאם הורו סנהדרין (שבשלכת הגזית) דמותר לאכול חלב, וידע אחד שטעו ועשה כהוראתם חייב להביא קרבן, ש"מ דאפשר שיטעו ואפילו בחלב !!!:

ד. מבעל גבעת פנחס ראי' חזקה נגד הטענה דגם הוא לא נחשב לגדול הדור ואעפ"כ עשה אשר חפץ להציל עם ישראל ממכשול מדעת עצמו ונתקבלו דבריו בשמחה.

ה. מה יאמרו הטוענים למאחז"ל שאין חולקין כבוד לרב במקום חילול השם, ואין לך חילול השם גדול ממה שרבים עוברים בקביעות באיסור חלב?.

ו. צריך האוכל לידע עם נפשו אם אותן הגדולים שסומך על שתיקתם מוכן הוא ללות להם עשרת אלפים דולאר בלי שטר וראי' בסמיכה על גודל נאמנותם שודאי לא יכזבו ויעכבו ממונו, ואם על ממונו נוקף לבו בנאמנות האיך יבטח בדברים הנוגעים אל הנשמה?.

— יב —

ביד כל האדם להציל

אין אנו אומרים כי ביכולת כל האדם ליכנס בויכוחים עם הרב בסוגיא של חלב לידע אם הוא בקי בהן ובשמותיהן וכ"ש שלא ישיג כלום אם יכנס פתאום לבית המטבחים לשים עין על מעשי המנקר כי לא יבין כלום, אבל יש ויש דברים שביכולת כל האדם לעשותן היינו הנזירות מבשר בהמה בכל וכל כמו שנוהגין כהיום קרוב לשלש מאות בתים חרדיים הנודעים לשם ולתפארת ודורשי ד' לא יחסרו כל טוב ברוחניות וגשמיות (עי' בסמוך אות י"ד עד כמה ניצול הנזיר מבשר בהמה - המו"ל) אדרבה מוסיפין מעלות מעלות בקודש הן מצד פרישות מצ"ט שערי ההיתר והן מצד התגשמות האדם ע"י בשר תאוה בימות החול (כמבואר בכתבי האריז"ל ע"ש ותראה כי הדברים מבהילים) וגם בדרכי הרפואה מרויח במאה אחוזים לפי עדות הרופאים (עי' בסמוך שם ותראה - המו"ל).

— יג —

קישויים בבשר מנוקה מחלב

המעייין בספרי הפוסקים (אמר המו"ל-קצת מהם מועתק לעיל) יראה כי לפי תנאי החיים שאנו חיים בו כהיום קשה למאוד שיתקיים ניקור בהשגחה מעולה, אבל אעפ"כ אינו מן הנמנע ורק הרצון נצרך. לדברי הפוסקים יש צורך וגם מוכרח שיהי' המנקר ת"ח ירא ד' ובקי בהלכות ניקור מכתב וגם בשימוש מרב אשר ברור שקיבל מומחיותו ממנקר שהעידו עליו גדולים מפורסמים ואחר שלמד די צרכו צריך לקבל כתב מרבו שבקי במלאכת הניקור וראוי לעסוק בה, ואח"כ יקבל כתב קבלה מרב גדול הבקי בעניני ניקור והמסתעף. צריכין משגיח על המנקר לבדוק אחר מעשיהו וחכמת המשגיח במקצוע ניקור צריך להיות לא פחות מהמנקר עצמו. אם המשגיח מקבל משכורתו מהקצב או שאר הנוגע בעסק מסחר הבשר אז השגחתו לתוהו יחשב שאימת הקצב עליו, וכמו"כ אם רב המכשיר מקבל משכורת מבעל הבית לכלום נחשב דאימת בעה"ב על רב המכשיר, ואין עצה רק שיקבלו משכורתם ממקורות אחרות

ניקור חלב הפנימי

שאינן להם שייכות להבשר ואשר אין יד בעה"ב נוגע לשם שיוכל להפסיד ממון הרב או המשגיח.

וע"כ לא נשאר עצה אחרת רק להסתפק בבשר עוף ואז ילך לבטח דרכו, ובמנהגי מהר"ם שיי"ק (נדפס בהקדמה לספרו על תרי"ג מצות) כ' שלא אכל בשר בהמה מעולם.

וארשום פליאה נשגבה שלא מצאתי לה פתרון, חולה שיי"ב סכנה רח"ל מתיירא מאד מאד שלא יצטרך לאכול ביוה"כ ועושה כל חצדקי להנצל ממנה ע"י דרישה ברופאים אע"פ שהיתר גמור הוא לכו"ע, ואינו יותר מאיסור כרת ואפשר לאכול חצי שיעור, ושלא כדרך הנאתן וכיוצא, ולענין חלב שחמור יותר (כמבואר בתוס' חולין פ"א דאכילה התלוי בזמן קיל מאיסור עצמי לענין אין הקב"ה מביא תקלה) ושומעין טענות וערעורים אוכלין ושותין בטוב לב וסומך על תירוצים שונים ומשונים.

ועוד בענין הג"ל בזה"ק שם (דף מ"ב ע"א) ר' יצחק אמר כל מאן דאסתאב בחו כאלו מלה לעבודה זרה דאיהו תועבת ה' וכתוב לא תאכל כל תועבה, מאן דפליח לע"ז נפיק מסטרא דחיי, נפיק מרשותא קדישא ועייל ברשותא אחרא, אופי מאן דאסתאב בהני מיכלי נפיק מסטרא דחיי ונפיק מרשו קדישא ועייל ברשותא אחרא, ולא עוד אלא דאסתאב בהאי עלמא ובעלמא דאתי עכלה"ק.

יחיד האיש וילפת בראותו דברי קודש הוזה"ק, בגודל פגם הנגרם בנפש אדם האוכל מאכלות אסורות דאתדבק בסטרא אחרא ר"ל, ורוח הטומאה שורה עליו, ומראה עצמו כאילו אין לו חלק באלקי ישראל ח"ו, וצריך להשמר ולברוח אפ"י מן הספק שלא יכשל ח"ו בוודאי.

והנה כל בר ישראל שיש לו מוח בקדקדו, יחשוב איסורי המאכל כמאכלים הארסיים, או כמאכל שנתערב בו איזה דבר ארסי, כי הנה אם דבר זה יארע, חיקל אדם על עצמו לאכול ממנו, אם ישאר לו בו איזה בית מיחוש, ואפ"י חששא קמנה ודאי שלא יקל, ואם יקל לא יהי' נחשב אלא לשומה גמור, אך איסור המאכל כבר ביארנו שהוא ארס ממש ללב ונפש הישראלי, אם כן מי איפוא יהי' המקיל במקום חששא של איסור אם בעל שכל הוא, ועל דבר זה נאמר (משלי כ"ג ב') ושמת סכין בלועיך אם בעל נפש אתה, עכ"ל המסילת ישרים.

ניקור חלב הפנימי

יט

— יד —

עכשיו באנו לסדר מה בין בשר בהמה לבשר עוף וממנו יראו כי הנמנע מבשר בהמה שומר מצרות נפשו ונפש ביתו וניצול מעשירות חששות רציניות. נעשה ע"י צוות שוחטים ומומחים:

בשר עוף	בשר בהמה
<p>סכינה קטן וקל בניקול להעמידה חד וחלק כדבעי.</p>	<p>א) יש לה חליף גדול מאוד שקשה להעמידה חד וחלק, כשנפגם, ונסיון גדול לטרורח להחליקה ביש לה פגם קטן.</p>
<p>בדיקתה קל מאוד בלי קישויים-וכל נער יבדקם. ואין לה אורך רק קצת.</p>	<p>ב) בדיקתה כהוגן קשה-לרוב חריפתה וגם צריכים לבדוק אורך גדול, והרבנים מפקחים מתייראין לדחוק הציפורן היטב על הסכין מחמת חריפתה.</p>
<p>אין בודקין אחר כל עוף-הסכין קצר-הבדיקה ניקל-ואינו מזיק הציפורן.</p>	<p>ג) שוחטים העוסקים בשחיטת בהמה צפורנם מתקלקל בזמן קצר כיון שבודקין אחר כל בהמה ממש, סכין חד וארוך ושוחטים בהמות למאות בכל יום.</p>
<p>העוף צוארה נקי ואין שום קלקול.</p>	<p>ד) צוארי הבהמות מלוכלכים - בפרט בימות החורף - בחול ועפר (ונשאר לכלוכית גם אחר הדחת הצואר במים) ופוגם הסכין מיד והשוחט צריך לנצל זמן שניתן לו לנוח בין שחיטה לשחיטה (שלא</p>

בשר עוף	בשר בהמה
	יהי עיף) להעמיד סכינים, ולפי"ז עובדים כמ"פ ח' וט' שעות רצופים-חלק בהשחיטה-וחלק בהעמדת סכינין.
לא שייך אצל העוף כלל.	ה) בשחיטת בהמה מדקדקין לשחוט לצד מעלה כל מה שיכול שלא יפול הרכה בשר לחלק הראש, וגורמת הגרמות כידוע.
אצל העוף תופס הראש בידו ומרגיש אם נדה העוף ויש לחוש לשהייה או דרסה.	ו) בשחיטת הבהמה אין השוחט תופס בידו רק הסכין לא הבהמה וקשה להרגיש לפעמים שהייה ודרסה, (ועי' שמ"ח ואחרונים).
אצל העוף זורקין העוף הקטן לקופסא המיוחדת לטריפות ונפרד כולו משאר העופות.	ז) אצל הבהמה כאשר נתנבל אצל השחיטה, או מצאו טריפה לאחר השחיטה נצרך זהירות יתירה שלא יתערבו החלקים הראש בין הראשים הכשרים, גוף הבהמה עם השאר ועוד, כי כל חלק ניתנת למקום אחר.
לא שייך אצל עוף.	ח) אין סכינים נפרדים-לחתיכת חלקים שמחובר שם חלב ולשאר צרכי חתך (ובחולין-הטבח צריך ג' סכינין).

ניקור חלב הפנימי

כא

בשר עוף	בשר בהמה
<p>י"א שאין שחיטתה מה"ת רק מדרכנן (עי' כנה"ג סי' כ"ט וב"ח ופמ"ג ד"ו ה"י שחיטה).</p>	<p>ט) שחיטת בהמה מה"ת לכו"ע.</p>
<p>בעוף השוחט תוקף אגודל ורואה היטב היטב שחיטת ב' הסימנים עד שא"א לפקפק עוד.</p>	<p>י) בדיקת הסימנים לאחר שחיטה אם נשחטו רובן וצריכין להרגיש ביד וגם לראות בעינים אם נשחטו עכ"פ רוב ב' הסימנים ובבהמה מיד אחר השחיטה שוטף דם ממקום השחיטה כשטיפה מרובה עד שא"א לראות בעינים (ועכ"פ קשה מאוד) וגם הרגשה שביד נעשה בזמן ששטף גדול של דם שוטף על ידו והשוחט ממהר מאוד מטעם זה בבדיקה, (עי' שמ"ח סי' כ"ה, ועי' ט"ז שהביא בשם המהרי"ל, ועי' בתורת זבח, ובזבח שמואל, ועי' שו"ת כ"ס סי' י"ד עיי"ש).</p>
<p>כמובן שלא שייך אצל עוף.</p>	<p>יא) גוף הבהמה — הוא דבר הגדול וכבד מאד (לערך ח' מאות פונט-עד אלף, ויותר) ואצל הרבה מקומות (לפי מעטאד"ע של השחיטה) יכול הבהמה להכביד באמצע השחיטה חלק שלמעלה מן הסכין על הסכין וגורמת</p>

ניקור חלב הפנימי

בשר עוף	בשר בהמה
	<p>שהייה ודרסה, (עי' שמ"ח סי' ר'), זבחי רצון, שו"ת הרד"ם חיו"ד סי' ב', דרכ"ת סי' כ"ד, המנחת הזבח סיים ועלול עי"ז לבוא לידי כמה חששות עיי"ש.</p>
<p>לא שייך בעוף.</p>	<p>יב) בכמה מקומות הבהמות נשחטין תלויין ברגלים למעלה והראש למטה וגוי אוחז בראש בעת השחיטה, ונקרא "שחיטה תלוי" ויש הרבה פוסקין האוסרין זה (עי' פקודת אלעזר וש"א ושו"ת אגרות משה).</p>
<p>לא שייך בעוף.</p>	<p>יג) לאחר השחיטה עד שמגיע הבהמה למקום בדיקת הריאה נזרק ממקום למקום ע"י הגוים והרבה פוסקים חוששין לניתוק סירכות, (עי' שו"ת מהרש"ם, שבט הלוי, וש"א).</p>
<p>לא שייך בעוף.</p>	<p>יד) גוף הבהמה נחלק ונחתך לחתיכות הרבה ואם אצל בדיקת הריאה רואין שבהמה זו טריפה מצוי שבחיפוש אחר חלקי בהמה זו הנטרף טועין ולוקחין אחרת</p>

ניקור חלב הפנימי

כג

בשר עוף	בשר בהמה
	והנטרף נשאר במקומו בחזקת כשר.
<p>אין מחויבין לבדוק ריאה של עוף, וגם אם בודקין ברגע אחד יבחיין הכל.</p>	<p>טו) פראבלעמען מרובין עם בדיקת הריאה, בדיקת פנים, ובדיקת חוץ-כמו החיפזון והבהלה-ידיעת המלאכה על בורי' - טירדת הגוים הצועקים נא! נא! מהר! מהר! שנתעכבים במלאכתן. ע"י הבדיקה-זכרון הסירכות בעל פה, ועוד.</p>
<p>לא שייך אצל עוף שכל עוף חי מחירו 25 סענט ועוד פחות מזה.</p>	<p>טז) אצל הבהמות נסיון גדול להטריף הרבה (במקום צורך) כיון שא"א לשחוט במציאות כמות גדולה בשעה אחד (פי' ב' מאות בשעה וכ"ש יותר) וגם הריעותות מצוי בהו כמו סירכות בריאה, שחיטה שאינה מהוגנת (מחמת לכלוך הצואר-וגם קושי השחיטה הגורמת לכך) יתדות בבית הכוסות, ובעה"ב צועק מרה כאשר מטריפין הרבה.</p>
	<p>יז) לדעת הדע"ת בשם כת"י הב"י בשם ב' מאות גדולים שבשחיטת כל בהמה יהיו עומדים ב' שוחטים</p>

בשר עוף	בשר בהמה
בעוף הוא רק הידור לכתחילה ולא לעיכובא	ושניהם בודקין הסכין- ושנים בודקין הריאה ואינו עפ"י רוב (ודבר זה גם להחת"ס, מהר"ם שי"ק, ד"ח, הפלאה, ועוד).
ולא בעוף	יח) לדעת הגרש"ק (בתקנותיו) אסור לבעל השור להמצא בבחי מטבחים ששוחטין ובודקין שם.
לא כן בעוף.	יט) ההשגחה אינה מעולה כ"כ כי כמעט כל הרבנים אין להם הבנה במה שרואין, ולהיות משגיח טוב צריך ללמוד בפועל מלאכת הבדיקה כמי שרוצה להיות בודק (שוחט ובודק זקן שעוסק במלאכה זו כשלושים שנה).
לא שייך כמובן	כ) השגחת הרב אצל שחיטה כאילו אינו דגם בזה א"א לו להיות מבין גמור רק בלומד ה' שחיטה ועסק בה בפועל ידיו ממש ובאותו הסיסטע"ם שעוסקים היום (גם זה מפי הג"ל) (ועיין לק' בקר' שמירה טובה באריכות בזה וחב"ן).

ניקור חלב הפנימי

כה

בשר עוף	בשר בהמה
לא כן בעופות	כא) ההמסס ובית הכוסות צריכין בדיקה דמועט המצוי למצוא יתידות תקועות בהן.
לא שייך בעופות	כב) ניקור החלב הנונח ונפרץ מאד בעווה"ר בפרט בארה"ב, (והוא כרת דאורייתא).
<p>לא שייך בעופות</p> <p>בעופות שמצוי גם בית השחיטה סמוך ונראה למושב בני ישראל מצוי יותר מבקרים והולכים, מאותן הנותנין השגחה על חנות.</p>	<p>כג) אצל שחיטת הבהמות יש איזה רבנים מיוחדים ההולכין מזמן לזמן לראות (לפי הבנתם) אבל החנות (בוטשע"ר) שיש עליה השגחה מרב פלוני אין הכוונה שראה רב פלוני השחיטה ובדיקה דרוב מהם לא דרכו על מפתן בית המטבחים, ואפילו דרכו הי' רק חד פעם -דיש טלטול הדרך גדול שהמקום רחוק, וגם אין מבינים הרבה, והסומכין עליהם כמפקחים על השחיטה טועה מאד שהשגחתם רק על מליחה והדחה הנעשה בחנות.</p>

ניקור חלב הפנימי

בשר עוף	בשר בהמה
לא כן בעופות	<p>כד) בזמן הזה אין רוב בהמות כשרות ובטל חזקת ימי קדם שרוב בהמות כשרות (בנ"י חודש אדר דף צ"ט ע"ב, שו"ת התעוררות תשובה ח"א סי' ק"ז).</p>
<p>בעופות יכול לקנות עוף שלם שעליה חותם הנחתך לאחר השחיטה.</p>	<p>כה) עגין חותם על הבהמה אינם באופן נעלה כי בבית המטבחים נחתם על חתיכה גדולה (של כמו 200 פונ"ט) חותם שהוא כשר, וכאשר בא לחנות נחתך לחתיכות קטנות למכירה וליכא חתימה עליהן וכאשר נכנסין לחנות ליקח בשר צריכין להאמין לבעל החנות (הנוגע במסחרו).</p>
בעופות אפשר למצוא.	<p>כו) קשה מאוד למצוא כשר לכו"ע (פלא יועץ אות טרף).</p>
<p>רוחות קדושות נושבות בעוף (בעל הקנה בטעמי המצות מועתק בקסת סופר סי' ב' סק"ד).</p>	<p>כז) גקרא בשר תאוה ומגשם אוכליה בימות החול (כתבי הארז"ל).</p>

כח) האוכל בשר בהמה, אוכל גם דברים הנעשה ממנה כמו וואַרשטײַן, סאַלאַמי-פּאַסטראַמי, וידוע לכל מי שדרך קצת על שדי הכשרות כי כל דבר המעורב ואין רואים תערובתה בעין חמור יותר כי אפשר לערב שם דברים המותרים רק מטעם שעת הדחק, ואילו הי' יודע הי' מתנזר ממנו, ולפעמים גם מתמאס.

ודברים הנ"ל נעשין (כפי שהעידו העוסקים וכן מרגישין בטעמו) משומן הבהמה ושם חשש החלב גרע הרבה הרבה יותר כיון שנעלם מן העין (כמובן) ונותנין בו כל מיני פסולת של בשר ושומן וגם דברים חריפים לצבוע אדום שיהי' נראה כרטוב (פרי"ש בלע"ז) ועי' בשו"ת מנחת יצחק תשובה לענין ווארשטע"ן שמאדימין אותו בזבובים קטנים שחורים הגדלים באפריקא שמייבשין אותן וכותשין אותן והפורע"ר נותנין לתוך הקדירה בעת הבישול, והרופאים הנאמנין צועקין שמזיק מאוד לאיצטומכא וכרס, ועוד.

— טו —

לחתימת הענין

ניצול מעבירה בשוגג

מי שלא יאכל בשר בהמה כל ימות השבוע ינצל מעבירה אפילו בשוגג (ש"ע האריז"ל).

— טז —

לצאת לכל הדיעות-וכן מנהג אנשי מעשה

קשה מאוד למצוא בשר בהמה הכשרה לכו"ע, וע"כ יש לי הנאה גדולה מחסידים ואנשי מעשה שמדקדקין שלא לאכול בשר בהמה (פלא יועץ או' טרף).

הרוצה לצאת מכל החששות ידקדק שלא לאכול רק בשר עוף ולא בהמה, כי המכשולות מצוי בהן מאד (שלחן הטהור להגה"ק מהרר"א ראטה זצ"ל בעמ"ח שומר אמונים, טהרת הקודש, ועוד).

— יז —

במאכלים יחמירו כדעת פוסק אחד

במאכלים ידקדקו להחמיר כפוסק אחד אפילו כל שאר הפוסקים סוברין להקל (סי' האריז"ל לר' שבתי מובא בישועות חכמה עמ' ס"ד וכע"ז בצוואת השל"ה לבניו).

— יח —

הרופאים מזהירין ממנו

הרופאין מעידין כי בשר בהמה שבזה"ז שאינו טבעי (כו נזרקין בזריקות שונות לנפוח הבהמה בזמן קצר אחר שנולד שיהי' גדול פי כמה ממנו) עלולה להביא חולאים ופגעים רעים על האדם, ובתוכם חולי הידוע רח"ל, ודי' ישמור עמו מכל רע.

— יט —

פרישות ממנו סימן אבילות על חורבן הבית

בזה"ז שמוחינו ולבנו אטומים מלהרגיש בצער גלות השכינה ולהצטער בעומק לב על חורבן הקודש והמקדש, מה נעשה למאחז"ל כל שאינו מתאבל על חורבנה אינו זוכה לראות בבנינה ואף שמתענין בתעניות שתקנו חז"ל זהו ג"כ נעשית כמצות אנשים מלומדה, ולהתענות כל השנה תש כוחנו, ומדחז"ל "כל מי שלא נבנה ביהמ"ק בימיו כאילו נחרב בימיו נ' ג"כ שחוב עצום מבלי להסיח דעת מגלות השכינה וצערה על בנים שגלוי מעל שלחן אביהם, וכ"ג מדברי חז"ל ברכות ר"י פ"א שהשכינה מיללת ע"ז ג"פ בכל יום, וכן מזה"ק וכתבי האריז"ל שאריכו מאד בה... לכל בר ישראל לקום בחצות הלילה ולהשתתף בצער גלות השכינה ואיפסק בשו"ע סי' א', ועי' גם בסי' תק"ס הרבה דברים לעשות שלא להסיח מצער חורבן הבית. ומצאתי תקנה מעט, ומרובה הוא לפי ערך הדור (כמבואר בשער הקדושה לרח"ו דהכל נחשב לפי הדור) להתנזר עכ"פ מבשר בהמה שמראה לצער (וכמו דקיי"ל בענין בין המצרים) וגם מייך כל ימות השבוע ויכוון להדיא לכוונה זו ויעלה לריח גיחוח לפני ד' (סודי הדברים פ' תרומה עה"כ ועשו לי מקדש ד"ה ולגודל).

★ ★ ★

בראשית חממה שער הקדושה (פרק ט"ו) כתב וז"ל: כי המאכלים הטמאים שהזהירה לנו התורה מהם, שורה עליהם רוח חיצוני וטמא, ולכן האוכל אותם מטמא נפשו, ומראה על עצמו שאין לו חלק בקדושה ולא באלקי ישראל, כי הדבר הטמא נעשה חלק בעצם האדם, והנמש מתלבשת שם, נמצא שהוא מטמא גופו, ומטמא נפש המתלבשת בו, וזה שכתב בזה"ק נפשו' וגרמיו', ולכן ראוי להחמיר האדם על עצמו במאכלו, שלא יהי' בו צד אימור כלל עכת"ד ז"ל.

בספה"ק תולדות יעקב יוסף (פ' נשא ד"ה העולה) כותב בשם חכם אחד כי עתה התחכם היצה"ר שלא יצטרך לילך לפתות וללכוד ברשתו כל יחיד ויחיד, רק יחיד אחד אשר רבים נכשלים בו, והוא שמעמיד שוחט בעיר מסטרא דילי' המאכיל טריפות לרבים וכולם נלכדו ברשתו. ע"כ.

(* וראה משי"כ בשו"ת דברי חיים סי' ו' וז"ל, ועיני ראו כמה יראי השם לומדי תורה שהיו אצל צדיקים ולאחר שנתחנכו באומנות הונו נהפכו לאיש אחר אשר אם לא ראיתי בעיני לא האמנתי וכו', עיי"ש.)

החפץ חיים מעורר על מכשול ניקור

א

כתיב בתורה כל חלב שזר וכשב ועז לא תאכלו כי כל אוכל חלב ונכרתה, וכל שאר בהמות טהורות נכללין תחת סוג ג' מינים אלו, והאוכל חלב נבילה וטריפה חייב משום חלב ומשום נבילה וטריפה דאיסור נבילה חל על איסור חלב ע"י כולל, שכולל האיסור נבילה גם את הבשר, ולכן חל האיסור זה גם על החלב. והנה לבאר פה פרטי דינים אלו א"א, כי מלבד החלב גופא שחייב עליו כרת, והם החלב שעל הקרב ושעל הפסלים ושעל הכליות, וככלל זה חלב שעל המסם ובית הכוסות שהוא בכלל חלב שעל הקרב, וכן קרום שעל הטחול במקום עביו, עוד יש כמה חלצים שהם אסורים מן התורה, והוא חלב

ה מ נ ק ר

מעשה בבעל טורי זהב. עליו הברכה והשלום

הרב הגאון ר' דוד בן שמואל הלוי, בעל טורי זהב, הי' רב ואב בית דין בקהלה הקדושה אוסטרהא, ושמו יצא לתהלה בכל הארץ. כשמן תורק שמו, וכולם יאמרו ה' עמו, בכל מקום הלכה כמותו, ואין מורה הוראה בישראל, שלא יהגה בתורתו יומם וליל. דבריו דברי אלקים חיים, כאלו נתנו מן השמים, מלאים חכמה, בינה ודעת, ונעימים לכל אוזן שומעת.

בימים ההם, בהיות כסאו נכון לפני ה', אמר לעוזב את בית מדרשו, ולהיות גולה שנה שלמה, כמנהג גדולי ישראל משנים קדמוניות. ומפני שהי' מפורסם בעולם, «טורי זהב» מספרים כבודו, התחפש כעני המחזר על הפתחים. לבש בגדים קרועים ובלויים, שם ילקוט של קבצנים על שכמו, נטל מקל

ניקור חלב הפנימי

שעל הקיבה ושעל הדקין (מקום שמתחילין לצאת מן הקבה עד לערך אמה, שם צדיך לגרור חלבו שעליו וי"א שהוא המעי שיוצא מן הרעי שהוא סוף המעיים שם צריך גרירה כערך אמה ויש להחמיר בשניהם), וכן יש עוד כמה קרומים וחוטמים שהם אסורים משום חלב, וכן יש כמה קרומים וחוטמים שאסורים משום דם, וכן בענין איסור גיד הנשה יש כמה פרטי דינים שא"א לכאדם פה, והם הלכות רחכות ביו"ד סי' ס"ד וס"ה, וכמעט א"א לידע להכיר כל הפרטים על בודיים, אם לא מי שהוא בקי ורגיל במלאכת הניקור, וע"כ נהגו בכל ישראל שאין כאו"א מנקר בפני עצמו, אלא אין הבשר יוצא מיד הטבח עד שינקרנו אדם בקי ורגיל בזה ומזומן לכך, ומאד* מאד הזהירו חכמים את המנקר שיהי' זהיר במלאכתו כדי שלא יכשיל את ישראל באיסור חלב ודם וגיד הנשה, והחמירו עליו ואמרו דמי שדרכו לנקר בשר ונמצא אחריו

בידו, יוצא את העיר במסתרים. הלך מעיר לעיר, מכפר לכפר, ולא לן בשום מקום יותר מלילה אחד. ביום השני וביום החמישי ישב בתענית, ובשאר ימות השבוע לא אכל רק לחם יבש, ולא טעם טעם תבשיל רק משבת לשבת, לכבודו של יום.

כך נודד ששה חדשים, ענה בדרך כהו, והגיע לעיר לבוב עיף ויגע, שבור ורצוף, ואי אפשר הי' לו להמשיך את דרכו הלאה. אמר לישב שם ימים מספר; ינח ויחליף כה, ואחר כך ימשיך את דרכו הלאה. אך לשוא חכה; עברו ימים, חלפו שבועות, וכחו אין אתו. כאשר גסה להעמיס את צוררו על שכמו, חש עיפות גדולה; הידים רפות והרגלים כושלות. ראה שאין הדבר בידו, אמר בלבו: "כבר אמרו: הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים (ברכות ל"ג ע"ב). אם כן, אפשר שעכבוני כאן מן השמים, אבל קבלתי עלי עול גלות, ומוצא שפתי אשמור; אשאר בלבוב, ואקיים פה את ענויי הגלות עם כל יסורי". ישב בעיר על התורה ועל העבודה, ואיש לא ידע מי הוא; העיר גדולה, ובתי כנסיות ובתי מדרשות בה רבים, ומדי פעם בפעם שנה את מקומו. הלך מחיל אל חיל, מבית מדרש לבית מדרש, ובכל מקום הי' בעיני האנשים כאורח חדש שבא לעיר.

כאשר ישב בעיר שבעות אחדים, לא רצה להתפרנס מן הצדקה; אמר לגלגל עצמו בצער ולא יצטרך לבריות. התחיל לחפש לו איזו עבודה, גם אם שכרה מועט, ויוכל להתפרנס בדוחק. חפש ולא מצא. פעם אחת נכנס לבית הכנסת הגדול שבתוך העיר, וראה שם מודעה, שיש בקהלה מקום פנוי

חוט או קרום מזהירין אותו שלא ילול באיסורין, ואם נמצא אחריו חלב אם הוא כשעורה מעכירין אותו, ואם נמצא אחריו כזית ואפי' בהרבה מקומות מכין אותו מכת מרדות ומעכירין אותו, וחזרתו לכשרותו ותשובתו הכל לפי ראות עיני הדיין, אם עבר בשוגג או במזיד (יו"ד סי' ס"ד).

לקצב מנקר, וכל הראוי וקודם יזכה. חשב בלבו: «מלאכה זו שאינה נקי' וקלה, גם אינה מכובדת, שכן אמרו על בעלי אומנות אלה: הכשר שבטבחים שותפו של עמלק (קדושין פרק ד', דף פ"ב). הבריות מלעיזין עליהם, שספק טרפות מגיע לידם, והם חסים על ממונם, ומאכילים אותו לישראל. ומכיון שכך, בודאי אין קופצין על עבודה זו, אנסה ואלך שמא אזכה בה». הלך ובא שמה, בחנו אותו להלכה ולמעשה, ונמצא ראוי להיות קצב מנקר.

עבד בבית המטבחים ובמקולין, על פי הרוב עסק בניקור הבשר, כי יצא לו שם כמנקר מומחה. בקי הי' בחוטין הדקים, וידע גם מקום הגידין הקטנים, הנסתרים מעין כל, שרק עין של מומחה ויד אמונה תוציא אותו, יחד עם התחיכות הקטנות של חלב ממחבואם מבלי לחבל בבשר. לפרקים עסק גם במלאכת הקצבות עמד על יד הסדן וסכין או קופיץ הקצבים בידו, וחתך הבשר להבאים לקנות. וכדי שלא יהא בטל מדברי תורה בשעת עבודתו, הי' לו בשר כל בהמה שחוטטה שהגיע לידו בזמן הניקור והמכירה ענין לענות בו. עמד על משתיתה של הבהמה, למד לדעת כל אבר ואבר, והרבה שאלות שנתקשה בהן, בלמדו הלכות שחיטה וטרפות, נתחווירו לו בשעה שעמד ופרק את הבהמה אברים אברים. אין דומה למוד בספר לראי' בעינים ובדיקה בידים; רק עכשיו הוא יודע את פרקי הבהמה, כאשר יצאו מידי היוצר, ולומדם הלכה למעשה. ויש שהוא פוסק מעבודתו, מהרהר באיוו סוגיא חמורה ב«אלו טרפות», בדברי הרמב"ם או בשאר הראשונים, שהם שגורים בפיו, מתעמק בהם ויורד לתוך כוונתם, ומסיח דעתו לגמרי מן הלקוחות העומדין במקולין לקבל את הבשר. וכמה פעמים הי' ללעג ולקלס, וחרפוהו וגדפוהו כאחד הריקים. והוא שמע ולא ענה, הי' מן הנעלבים ואינם עולבין, קבל עליו את הדין, דין יסורי הגולה. והיו בעיניו כיסורי אהבה, הבאים מתוך אהבת התורה, שאינו רוצה ואינו יכול להבטל ממנה אף רגע.

ואם שסבל מן הלקוחות, הנה הי' הסבל ההוא כקליפת השום לגבי הצער, שגרמו לו חבריו המנקרים. הוא שהי' בקי בדיני הניקור לכל פרטי פרטיהו, וידע את שיעור ארכן של הגידין, ממקום שהן מתחילין להיות צומחין

וכדי להראות לכל את חומר הענין הזה נעתיק את דברי הגאון הקדמון בעל אור זרוע בהלכות גיד הנשה סי' תמ"ח (ומקצת דבריו הובאו בהגהת אשר"י ובב"י ובדרכי משה ויו"ד סי' ס"ד בסופו) וז"ל שם: הלכך הלכה למעשה כשעורה במקום אחד מעברינן ליה ולא מלקינן ליה, נמצא אחריו בזית אפי' בב' וג' מקומות מלקינן ליה וב"ש דמעברינן ליה, עד שיקבל עליו דין שמים ויתקן עותתו ע"פ תלמידי חכמים שבעירו. ונראה שיש להכריז בבחכ"נ שני וחמישי ושני פלוני הטבח העבירוהו* מאומנותו מפני שנמצא אחריו חלב כשעורה, ויהי' חודש ימים שלא יתעסק באומנותו, ולאחר חודש ימים יבוא אצל ת"ח שבעירו או בעיר הסמוך לעירו, ויאמר כך וכך עשיתי וחטאתי ותוהא אני על הראשונות, ויתנו לו הדין לפי ראות עיניהם, ואח"כ יכריזו

עד שמתפשטין בבשר, בבהמה גסה ובבהמה דקה, וכל האסור המותר בהן, בא על פי הרוב בריב עם המגקרינן הותיקין. יש שהוא אסור מה שהם מתירין ולהיפך, וטענות ומענות ביניהם תמיד, ואין לדבר סוף. והי' מעשה בבית המטבחים, שחטו בהמה גסה והטריפה, וכששמע את השאלה אמר שטעו והכשיר אותה. התחילו להתוכח ולא יכלו להכריע, והלכו והביאו את השאלה לפני הרב הגאון ר' מאיר ז"ק, שהי' אז מרא דאתרא. שמע את העותיהם, אמר שהבהמה טריפה. אולם בעל טורי זהב עמד על דעתו, והביא חבילות ראיות מן הש"ס והראשונים שהדין אתו ואין להטריף את הבהמה. ובשעת הויכוח, כשהתורה היתה מרתחת לו, גזרקו מפיו מילין, שראה הרב הגאון בהן עלבון לעצמו, ובא לידי כעס. ואז גמר אומר, לתת אותו בציוגוק הנקרא "קיהנע", אשר בבית הכנסת הגדול, כמנהג המקום, להעמיד כל חוטא ופושע, ושלשלאות של ברזל על ידיו, לאות לבני מרי, למען ישמעו וייראו.

קבל בעל טורי זהב עליו את הדין, עמד בציוגוק, ידיו קשורות בשלשלת ברזל, ופיו לא פסק מתורה. אין הוא יכול לקבל את דעת הרב הגאון; כאשר יצא מכאן יביא לו עוד ראיות נוספות שהדין עמו, והבהמה כשרה. ובעמדו על מקומו, ראה נער אחד עובר, ובידו חבילה עטופה בנייר, שאל את הנער: "מה בידך?" ענה ואמר: "תרגולת שחוטת בתוך הנייר, ושאלת חכם שאלתי". חזר ושאל: "ומה היא השאלה?" אמר הנער: "איני יודע השאלה, מצות האם קיימתי; היא שלחה אותי אל הרב לשאול שאלה, הראיתי את

בביהכ"נ פלוני הטבח שהעברנו אותו מפני שנמצא אחריו חלב כשעורה כבר תהא ונתחרט לפני תלמידי חכמים על המעשה הרע שבא לידו, וקיבל עליו כמו שצוו עליו תלמידי חכמים, ומכאן והלאה החזירוהו לאומנותו והרי הוא נאמן לסמוך עליו כבראשונה, וקודם שישמעו הכרזה זו בביהכ"נ אין לסמוך עליו ואסור לקנות ממנו בשר.

אבל אם הי' מוכר טריפות בחזקת כשרות או שהי' מוכר חלבים בחזקת שומן יש לו דין אחר, כי בכאן הקלנו עליו מפני שעשה שלא בידיעתו, אלא שפשע שלא דקדק היטב, אבל התם שבמויד מחמירין עליו טפי, כההיא דפרק עד כמה בבכורות (כ"ט ע"ב) דההוא טבחא דהוה חשוד לזבוני תרבא דאטמא בחילוף של כנתא וכו' וקנסי' רבא עד שיעשה דין המפורש בפרק זה בורר, דההוא טבחא דנפקא טריפתא מתותי ידיה, ומסיק שם רבא דתקנתיה כדרב אידי בר אבין דאמר החשוד בטריפות אין לו תקנה עד שילך למקום שאין מכירין אותו ויחזיר אבדה מתחת ידו בדבר חשוב, או שיוציא מרפה מת"י

התרנגולת לרב, והוא הטריף אותה". בקש את הנער להראות לו את העוף, נאות לו, והניח אותו לפניו. ומכיון שידידו היו כבולות, ואי אפשר הי' לו לפתוח את התרנגולת, אמר לו לפתחה כראוי, למען יוכל לראתה ולבדקה כהלכה. עשה הנער כאשר הורהו, ובדק את העוף היטב. משמש באצבעותיו פה ושם, ואחר כך אמר: "לך והגד לרב, שיעיין ביורה דעה, הלכות טרפות, סימן פלוני בטורי זהב סעיף קטן אלמוני". חזר הנער לבית דין, נגש אל הרב ואמר, כך וכך אמר לי האיש העומד בצינוק. נטל הרב את העוף מיד הנער, הניחו על השלחן לפניו, וראה שנעלם ממנו טורי זהב מפורש. ומכיון שהי' איש אמת, הודה שטעה, ולבו הכה אותו, על אשר נהג בחומר א יותר כלפי תלמיד חכם גדול, והטילו לבית הצינוק כחוטא ופושע. ומיד שלח את השמש והתיר את האסיר, ואמר לו להביאו אליו. עשה השמש כפקודת הרב, הלך והתיר את האיש ממאסרו, וכשרצה לילך לביתו, אמר לו, שעליו לבוא בראשונה לפני הרב הגאון. הלך ובא לפני הרב, וכאשר דרכו רגליו על סף החדר, הראה לו הרב פנים שוחקות, ואמר לו לישב. ישבו שניהם וגלגלו בשיחה, כשני תלמידי חכמים המנצחים זה את זה בהלכה, בלי שום קנטורין, וראה הרב שהוא צנא מלא ספרא, רוח אלקים בו, וכל דבריו דברי אמת. ולבסוף בקש

בדבר חשוב ומשלו, וכן הלכה וכבר הי' מעשה וכו'. הלך המוכר טריפות בחזקת כשרות וחלב בחזקת שומן צריך לקבל דין מפי ת"ח,

ממנו סליחה ומחילה על העלבון הרב שהעליבו, ושאלו מדוע הסתיר את עצמו, ולא הודיע במקום שאין מכירין אותו, שתלמיד חכם הוא, כדי שלא להכשיל בני אדם. שהרי רוב בני אדם רואים לפניהם קצב מנקר, ודנים אותו כרוב בעלי אומנות שלו, שהכשרים שבהם יודעים את אומנותם, ואינם גדולי תורה, השיב ואמר: "כלום חובה היא זאת? והלא אמרו: כל המשתמש בכתרה של תורה בעקר מן העולם, ורק לפי דעת רבא "שרי לי' לאיגש לאודיע נפשי" באתרא דלא ידעי לי' דכתיב ועבדך ירא את ה' מנעוריו" (נדריים ס"ב ע"א). וכך היא דעתו של הרמ"א ביורה דעה הלכות תלמוד תורה סימן המ"ו סעיף כ"א: "ומותר לצורבא מרבנן, לאודוע נפשי" באתרא דלא ידעי לי', אם צריך לכך", ואני לא ראיתי צורך בכך".

אחר הדברים האלה, אסף הרב הגאון את פרנסי העיר ואמר להם: "רבותי! דעו לכם כי האיש הזה הוא רם ונשא, בעל נכסים הראוי לישב על הכסא, טורי זהב בידו ושמן זית זך בכדו, על כן עצתי אמונה, שתושיבוהו בראש במקומי, נאה לו להיות רב בעיר ואם בישראל, איש חי רב פעלים מקבציאל". עמדו טובי העיר בחיל ורעדה, לשמע דברי מורם ורבים הגאון הזקן; פחד גדול נפל עליהם, והדבר לא הי' בפיהם. גם בעל טורי זהב עמד נבהל ומשתומם, בשמעו את הדברים היוצאים מפי ראש גולת אריאל, המופלג בחכמה וחסידות כדניאל, הרואה חובה לעצמו, להיות מצוה להושיבו במקומו, בעודנו בחיים חיותו. עמד בפיך ברכים, פתח פיו ואמר ברעד שפתים: "מוחי ורבי! עפר אני תחת כפות רגלי אדוני, גדול מרבן שמו ועניו הוא כהלל, כסאו מרום מראשון, ומה אני ומי אני שאשב עליו בחייו?" אך הזקן עמד על דעתו ואמר: "זקן אני, גם לחי ועיני כהות, ומחמת תשישותי אין בכחי לנהל את עדת ה' על מי מנוחות. והנה הקרה ה' לפניכם איש מלא רוח ה', שיצא ויבא לפניכם; יעלה אפוא ויבוא ויגיע למקום המוכן לו". ראו אנשי הקהלה, שדברי רבם נאמרו בלב שלם, בלי שום פניות, השאירו אותו על כסא הרבנות, ואת בעל טורי זהב מינו לראש בית דין, וכאשר גפטר הרב הגאון ר' מאיר ז"ק והלך לעולמו, הושיבו את בעל טורי זהב בראש, והי' לאב בית דין וראש ישיבה דק"ק לבוב המעטירה.

ואע"פ שיעשה הדין לא סמכנין עליה לאכשורי עד שיעשה כדרכ אידי כדפרישית, והרי שהי' מוכר טרפות בחזקת כשרות או וכו', או שהי' מוכר חלבים בחזקת שומן ומת קודם שעשה תשובה אסור להתעסק בקבורתו, ולא עוד אלא אפי' כלבים אוכלים את בשרו ולוקקין את דמו אסור להכריח הכלבים מעליו, כההיא דמסכת תרומות בירושלמי בפרק האשה מעשה בטבח ציפורי וכו' (מובא לעיל) הא למדת שאפי' כלבים אוכלים את בשרו אין להכריחם מעליו. וכש"כ שלא להתעסק בקבורתו, וה"מ שלא עשה תשובה אבל עשה תשובה אין לך דבר שעומד לפני בעל תשובה, כדאמר בירושלמי ספ"ק דפאה הרי שהי' אדם רשע גמור כל ימיו ובסוף עשה תשובה אעפ"כ הקב"ה מקבלו וכו' עיי"ש, עכ"ל האו"ז הנ"ל.

ג

ומכ"כ זה נוכל ללמוד חומר העון מי שמכשיל לישראל באלו האיסורים ובעוה"ר יש בארצות רחוקות קצבים בורים שאינם יודעים כלל חומר העון של איסור חלב וגיד הנשה, וסוברים שהוא רק מנהג טוב של ישראל, וחמור אצלם איסור נבלה וטרפה מאיסור חלב, וכמו שראיתי במכתב עתי אחד, שכתב שנתקבצו הרבה קצבים לעורר אודות מכירת החלב לבני ישראל שאסר עליהם הרב דשם, ואמרו שהיא גזירה שאין יכולין לעמוד בה, ואם יחמירו בזה יהיו מוכרחים לסגור לגמרי בתי מטבחיים של בשר כשר ויוכרחו בנ"י לאכול בשר נבלה וטרפה, אוי ואבוי לבורים וריקים כאלו, שלדעתם המקולקלה חמיר עליהם איסור נבלה וטרפה מאיסור חלב, וסוברים שהיא רק גזירה שגזר רבם עליהם, והלא מפורש בתורה שעל חלב יש כרת ועל בשר נבלה וטרפה אינו בכרת רק בלאו והי' חייב ע"ז מלקות ארבעים, אוי ואבוי לאחכ"י הנדחים במקומות אלו ומתגאלים בבשר פיגול של קצבים בורים וריקים כאלו, וע"כ הירא לדבר ד' לא יאכל בשר במקומות כאלו עד שידע כבירור שניקרו אותם היטב מחלב ודם כדיו, ואם הוא בשר אחוריים אם ניקר אותם המנקר כדין מגיד הנשה (מס' נדחי ישראל מהחפץ חיים זללה"ה).

א תשקצו את גפשיכם וגו' ולא תטמאו בהם ונטמאתם בהם (ויקרא י"א מג), ובחז"ל (יומא ל"ט ע"א) ונטמאתם חסר כתיב, אל תקרי ונטמאתם אלא ונטמטם, דהיינו מי שאוכל שקצים ורמשים, נבלות וטרפות מתטמטם לכו ונפשו של אדם עד שאינו מרגיש ומתבונן כלל אח"כ.

הרבר דומה לסוחר שהי' לו חנות של בושם, שנכנס פעם אחת לבורסקי, ולא יכול להתמהמת שם אף רגע, כי סרחון העורות עלה באפו, ויען שלא הורגל בזה מעולם ברח על נפשו, במשך הזמן נזדמן לו שירד מעסקיו עסק הבושם, והוכרח להחליף מסחרו ונעשה בעצמו בעל בורסקי והנה אם כי מתהלח הי' לו מסחר זה למפח נפש, כי לא הי' יכול לסבול ריח העורות, אבל כאשר התרגל במסחרו עמד וישב כל היום והלילה בחנותו ולא הרגיש בריח הסרחון, ונדמה הי' לו כי בורסקי הוא מבטן ומלידה.

בן הוא הענין עם מי שאוכל נבלות וטרפות ומתרגל בזה, עד שלכו מתטמטם ואינו מרגיש כלל בסרחון הנבילה, ולכן צותה התורה ולא תטמאו בהם ונטמאתם בהם, היינו שלא יטמא נפשו בנבלות וטרפות אפי' פעם א', כי מכיון שיתרגל בהן כבר קשה יחי' לו לפרוש מהן, כמו הבורסקי בסרחון העורות (חפץ חיים).

דיני שחיטות ובדיקות ומכירת בשר כשר

א

(ט"ז) סי' סד ומח"מ סי' לד ומטה יוסף ח"א סי' ח) וכל שוחט או קצב שמעשיו מוכיחים שהוא מכשיל בני אדם ומאכיל אותם טרפות, שהוא ידע שמרפה יצתה מתחת ידו ולא גילה ומכר לישראל, או שהם קנו ממנו מעצמם מפני שהיו סבורים שזה בשר, לפי שיש לו חזקת כשרות, ואח"כ נודע שהיתה טרפה, כגון שעקר הסירכא מן הריאה ואח"כ נודע שהיתה שם סירכא, או שזייף בשאר ענין של טרפות, מעבירים אותו ומחרימים אותו בשווקים וברחובות, ואינו יכול להתנצל ולומר שעשה כן בשוגג, לפי שזה נימוק שתמיד יכול להשתמש אחרי שעושה מה שזוהם. לכן מיד כשרואים שיצתה טרפה

מתחת ידו, צריכים גדולי המקום להעבירו כאותו יום עצמו, שרואים שאין בו יראת שמים ולא איכפת לו אם הוא מאכיל טרפות לישראל. וכן סתם אדם שמוכר דבר איסור, כפי שאנו רואים כעונות אנשים שמהלכים עם שלחנות ומוכרים כבד וריאה ומוח וכיו"ב מן האכרים הקטנים של הבהמה או כבד של עוף, ובין שיהיה בשוגג ובין במזיד,

זריזין מקרימין למצוה

מעשה בתלמידו של בעל הב"ח זכרונו לברכה

לבעל הב"ח היה תלמיד אחד, עשיר ובעל צדקה, שהגאון היה מלמדו הלכות צדקה יום יום, כי חשש האיש פן לא יקלע אל המטרה בצדקותיו אשר יעשה. גם מעשה הצדקה תורה היא שצריכה למוד, היה אומר תמיד, שלא נכלם ולא נכשל במעשיו, הן בכמות והן באיכות. וכל מעשי הצדקה של העשיר, הנגלים והנסתרים, היו כולם על פי עצת הרב הגאון בעל הב"ח, ע"ה.

פעם אחת בא אל הרב הגאון מוזג אחד וספר לו כדברים האלה לאמר: «הנה זה עשרות בשנים אני חוכר את בית היין מאדוני הכפר, ועתה בא יהודי להסיג את גבולי. יום יום הוא דופק על פתחי הפריץ, משדלהו בדברים ומבטיח לו הוספה גדולה, ובלבד שיחכיר לו את בית היין. מורי ורבי! הנה האיש הלז יורד לחיי בני ביתי, רחם נא עלי והצילני מן הצרה הזאת». ויאמר אליו הרב: «לך אל הגביר, פלוני בן פלוני, ותבקש ממנו גמילות חסד בגופו, שילך אל הפריץ וידבר עליך טובות באזוני, באשר אדוני המקום ישאו פנים אליו». ויצא המוזג מאת פני הרב, ויבוא אל הגביר, וידבר אליו את כל הדברים אשר דבר באזוני הרב; גם הפיל לפניו את תחינתו שימליץ עליו בפני הפריץ כעצת הרב. העשיר שמע את כל דברי היהודי, והבטיח לו לדבר עם אדוני המקום בדבר בית היין. אך המוזג לא הסתפק בהבטחת הגביר, והפציר בו מאד, שילך מיד וימהר לדבר עם הפריץ, שלא יקדמנו העריץ במזימותיו. או התנצל העשיר ואמר לו: «עליך לחכות עוד ימים מספר, עד אשר אסדר את עניני מסחרי ליריד הגדול אשר בלייפציג, כי זמנו עובר, ואם לא אסדר את הכל בימים הקרובים אפסיד את רוב הוני». כאשר שמע המוזג את דברי העשיר התחיל לבכות ואמר: «אם כן הדבר, אנה אני בא? הלא העריץ אשר בא להשיג את גבולי חרוץ הוא, ויבוא בתחבולותיו אל הפריץ ויקפח את פרנסתו». או התחיל העשיר לפייסו בדברים ולחזקו בדברי אמונה ובטחון ויאמר אליו: «הלא יהודי אתה, ועליך להאמין בדברי חכמינו ז"ל שאמרו: מזונותיו של אדם קצובין לו מראש השנה לראש השנה, ואין אדם נוגע במה שמוכן לחברו אפילו כמלוא נימא. ואם מאמין אתה

ניקור חלב הפנימי

מ"מ הם קונים אתם מידי גוים ומוכרים לישראל. ובפרט במקומות שבית המטבחים הוא של גוים שכל הבשר מוכרים הגוים, בין הכשר ובין הטורפה, יש להקפיד שהשומר שמעמידים שם יהיה ירא שמים ומשביעים אותו שלא יזוז מן החנות עד שיגמור למכור כל הבשר הכשר שיש לו; ולא ישתה. לא יין ולא יי"ש כדי שיהיה מפוכח, וכשיבא יהודי ידע בבירור שהגוי לא מוכר לו בשר טורפה. וצרכים להסביר לו לפני שממנים אותו לשומר שעליו מוטלת האחריות לכל העיר, ולכן יהיו עיניו פקוחות, שאין זה דבר של מה בכך. וכל בעל נפש כשרואה שהשומר הוא „מאן דהוא" מן השוק, אל יקנה בשר על ידו, שאם יש בחנות אחת בשר כשרה וטרפה אי אפשר לסמוך על דברי השומר

בדברי חכמינו, הרי תדע שלא יועילו לו לעריץ התחבולות הקי חרוצות. על כן לא תירא בפני בעל דינך הקשה. ואני, בבואי מן היריד, לא אסור אל ביתי עד אשר אבוא אל הפריץ. וברצון העליון וחסדו הגדול אהיה שליח לטובתך. אחר הדברים האלה קיים בו העשיר את הכתוב: תנו שכר לאובד ייץ למרי נפש. וישתו שניהם לחיים ולהצלחה. וישלחנה לביתו לשלום.

י"צא המוזג מבית העשיר ויבוא אל אשתו. ויספר לה את כל הדברים אשר דבר עם העשיר, ולבו מלא תקיה לימים יבוא. אך אשתו לא מצאה גחמים בדברי הגביר, אשר דבר על לב בעלה, ותבך ותדבר אליו דברים בוטים כמדקרות חרב. לבה היה מלא יאוש ופחד, והיא ראתה בעיני רוחה את מסיג גבולם, כשהוא הולך אל הפריץ ומנשל אותם מעל פרנסתם. בעלה ישב ולא יכול להשיב לה דבר; וכשהתחיל לפייסה, לדבר על לבה ולחזקה בדברי אמונה ובטחון, פרצה בבכיה וביללה והאשימה אותו שהוא, רק הוא, אשם בכל האסון אשר יקרם. לו היה בא אל העשיר איש אחר, לא היה מסתפק במשלים ובדברי כבושין לבד; לא היה נפטר ממנו עד אשר ילך אל הפריץ ויסדר את הכל בכי טוב. ככה עברו על המוזג ימי ריב ורוגז, ובביתו אין שלום ושלוה, אך סוף־סוף חלפו ימי היריד אשר בלייפציג, והעשיר קיים את דבריו: עוד לא דרכו רגליו על מפתן ביתו, סר אל בית הפריץ ודבר אתו ע"ד המוזג וחכירתו, ודבריו מצאו מסלות בלבבו. כאשר יצא העשיר מבית הפריץ שלח לקרוא את המוזג, וחדש את החוזה לעשר שנים.

לימים נפטר העשיר והלך לעולמו; בני העיר קראקא הספידוהו כהלכה והביאוהו למנוחת עולמים, כאשר נאה לגביר בעמו. פעם אחת בא בחלום לילה אל רבו בעל הב"ח ואמר לו: „באתי אליך מורי ורבי לספר לך איך קבלו את פני בפמליא של מעלה אחרי מותי. בבואי שמה בפעם הראשונה,

שהוא קל ביהדות. ומעשה היה בשליח שהיה במקום אחד והיה מנהג שם שאם היה אחד מהם עושה משתה או שהיה מארח כביתו היו באים ה"רשומים" לאכול עמו סעודת שבת וכל אחד היה מביא מביתו חמין ויין ופירות והיו אוכלים יחד כדי לשמחו. והיו מעמידים על השלחן כל הדברים יחד, שכל אחד יאכל מה שלבו חפץ. וכאותו שבת עושים

מצאתי כמה נשמות מרחפות ומחכות ליום הדין, וביניהן שתי נשמות, שהכרתי אותן בהיותי עוד בעולם התחתון. הנשמות הללו היו נשמות שני קצבים, שהאכילו נבלות וטרפות לקהל ה', אשר בקראקא, ימים רבים. אחד מהם בא אליך, מורי ורבי, עוד בימי חייו והתודה על עונו, ובקש ממך תקון ודרך תשובה. "כן", אמר הרב, "אמת נכון הדבר, אחד מהם חזר בתשובה שלמה, והשני לא התחרט ומת מות רשע". "אך פתאם שמעתי קול מכריז" — המשך העשיר את ספורו — "והקול נשמע בכל העולמות לאמר: פלוני בן פלוני יבוא לפני ב"ד של מעלה! והנה נכנס איש, וכלבים עזי נפש אצים רצים לפניו ומאחוריו במהומה של נביחה והם טוענים, שהאיש הזה הסיג את גבולם, וגזל מהם את הנבלות והטרפות, שהן מנת חלקם מימות עולם, ומכר אותן לבני אדם, ופתאם השלך הם, ובת קול יוצאת ומכריזה בחרדה: "טפה סרוחה! איך לא פחדת מפני יום הדין? איך העזת פניך להאכיל את בני נבלות וטרפות?" אך הקצב היה נבוך ולא ענה מאומה, ותוך כדי דבור אחזו בו והשליכוהו לתוך עמקי שאול, והוא נאכד מתוך הקהל ואיננו.

אח"כ הכריזו עוד הפעם: "פלוני בן פלוני יבוא לפני בית-דין של מעלה! נכנס חברו בפחד ורעדה ועמד לפני בית הדין, והנה נשמע קול שואל בכעס ורוגז: "טפה סרוחה! איך לא פחדת מלהאכיל נבלות וטרפות לבני?" עוד לא גמרו את השאלה, והנה נשמע קול דממה דקה; בא מלאך מליץ אחד ובידו פסק-דין מבית דינו של הב"ח, ועדים מעידים שקיים זה מה שכתוב בזה, מיד פרשו את המגלה ויקראו בה כדברים האלה: "פלוני בן פלוני שהאכיל נבלות וטרפות לעם ה' חטא בכפלים, למקום ולבריות, במה שנוגע לבריות, הרי גזל את הרבים, כי לקח מחיר של בשר כשר בעד בשר טרפה, ואינו לו תקנה אחרת רק להקדיש את כל נכסיו לצרכי הרבים; ומה שנוגע למקום, עליו להסתפק בלחם צר ובמים לחץ ושב ורפא לוי". והעדים מעידים שמאותו היום ואילך הקדיש הקצב את כל נכסיו לצרכי הרבים, והוא בשאר בעירום ובחוסר כל, ובלה את ימיו בצומות ובתחנונים לפני אלקים. אחר הדברים האלה, לקחו את האיש, והובילוהו להיכל בעלי התשובה, ומיד נקראתי אני לבוא אל המלך, כאשר שמעתי את שמי יוצא מפורש מפי הכרוז, התחילו ארכובותי דא לדא נקשן. אולם חסדי ה' היו עלי ויצאתי זכאי בדיני,

כולם חמוין של רגלי בהמה. והשליח נתפלא על כך, ושאל מה הטעם. ובהיותם עמי הארץ אמרו לו, מאחר שאין שוחט במקום זה, זה מאכלם כדי שלא יאכלו מאכלי מרפה ששוחטים הגוים. משמע שעד אז היו אנשים שלא היו יודעים שאוכלים מרפה, שאפילו תינוקות אוגם טועים בזה. לכן צריך אדם להיזהר תרבה בזה לדעת אצל מי הוא סועד.

ותיכף באו מלאכי שלום והוליכוני בקול ריבה ושירה להיכלי אשר בגן עדן. שערי גן עדן נפתחו לפני באורה ושמחה, וריח גיחוח עלה באפי שאין לשער אותו; טעם כזה לא טעמתי כל ימי היותי על הארץ. ויהי כאשר דרכו כפות רגלי על סף שערי גן העדן, והנה ראיתי מלאך אחד פוסע פסיעות קטנות לקראתי, גובה ומתאנח והוא גגש אלי וגצב לשטן לי בדרך. ואשאלהו לאמר: "מי אתה? ומה עשיתי לך שאתה בא לסגור את דרכי בפני?" ויען ויאמר: "אני הוא המלאך, שנברא מגמילות חסד, שעשית את המוזג בשעה שזולכת אל הפריץ לדבר עליו טובות". כאשר שמעתי את הדברים האלה יוצאים מפי המלאך נבהלתי מאד ואמרתי: "וכי אפשר הדבר שמלאך של גמילות חסדים יתצב לשטן לי בדרכי? הלא אנכי מהרתי אל הפריץ תיכף בכואי מן היריד, והצלתי משפחה שלמה מישראל". אולם המלאך ענה ואמר: "אמת וודבר שעשית טובה ליהודי ההוא, אך אינך יודע כמה דמעות נשפכו על ירך טרם בוא הישועה, וכמה מריבות וקטטות היו בין האיש והאשה עד אשר גסעת אל הפריץ, ודע לך שכל המעשים האלה בספר נכתבים, והם דורשים מאת ה"בית דין" צדק ומשפט, לדון אותך כפי החוק". אז אמרתי לו: הלא לא עשיתי זאת מרוע לב, אלא כדי להציל את כספי, ולולא נסעתי ליריד הזה הייתי מפסיד את רוב הונוי, אך טענותי לא הועילו, ועוד הפעם התזירוני לבית-דין של מעלה. ואחרי דין ודברים הוציא בית-הדין פסק חדש, שטעמי לשבת בשערי גן עדן ולא להכנס פנימה, כמספר הימים אשר המתין המוזג, עד שובי מן היריד אשר בליפציג. עוד לא כלו לקרוא את הפסק, ושני מלאכים קלים אחזו בי, והביאוני לשערי גן עדן. כמה ימים ישבתי שם לא אדע, אך לי היה דומה כאלו יושב אני ימים ושנים. וגדול היה צערי בימים ההם שאין לתאר במלים, כלות הנפש ממש היתה לי בכל רגע ורגע אל מקום מנוחתי. שראיתיו מרחוק ואליו לא באתי . . ."

ביום השני ספר הרב הגאון את החלום בפני קהל ועדה ואמר: "שמעו וראו! עד כמה צריכים בני אדם להיות גזורים בכל מצוה, שלא להחמיץ אותה, ועל אחת כמה וכמה במצוות שבין אדם לחברו, כגון צדקה וגמילות חסדים שחיי בני אדם תלוין בהן. צריכים להיות תמיד מן הזרזין המקדימין למצוה".

(תשואות חן, ירושלים תרפ"ה)

ב

וכשנמצא אדם שעושה כן מעבירים אותו ומכריזים ששום איש לא יקנה ממנו, כדי שיכירוהו הבריות ויזהרו מלהיכנס למכשול. ואין לו שום תקנה לחזור לאומנתו אא"כ ילך לעיר אחרת במקום שאין מכירים אותו. ואם יארע שיהודי אחד יאבד הפיץ יקר שערכו גדול, והוא ימצאהו ויחזירו לבעליו, יהיה בזה סימן שחזר בלב ונפש בלתי ערמה ותחבולה. (ט"ד סי' סד וטח"מ סי' לד ומטה יוסף ח"א סי' ה) אבל לפני שיש התוכחה הזו אין לו שום תקנה. ואין צריך לומר שלא יוכל להיות עוד שוחט או קצב, אלא אפילו אם ירצה לפתוח חנות למכור אגוזים או פירות יבשים, אסור יהיה לקנות ממנו; שאם האכיל מרפות לישראל נקרא שיצא מן הכלל. ואפילו אם ישב בתעניות הרבה ועשה סיגופים, אין מועילים לו, שהרי יתכן שעשה כן להטעות הבריות שיניחו לו לחזור לאומנתו. ואם רואים שאי אפשר לו שילך לעיר אחרת, יכול לתקן ע"י תשובה בעירו, בתנאי שיקבל על עצמו שום סיגוף לעולם, כגון שיתענה כל ב' וה', או שיקבל על עצמו שלא לאכול בשר או שלא ישתה יין וכיו"ב מן הסיגופים בתנאי שיהיה לכל ימי חייו, וזה מועיל אפילו אם הוא בעירו.

(ילקוט מעם לועז)

לְרַגֵּל עבודתי נזכרתי להבין מאמר רבותינו ז"ל במשנה סוף קידושין: הכשר שבטבחים שותפו של עמלק, ובפי' רש"י: ספק טריפות בא לידו וחס על ממונו ומאכילן. אספר לך מעשה שהי' באחת המושבות שבסביבת חיפה. לפני עשרים שנה הי' שם קצב תימני ירא אלקים מאוד, אשר הי' מנקר בעצמו את הבשר ומוכרו באטליון. כידוע לכל בעל מקצוע בניקור, יש בניקור עבודת פירוק החתיכות, ורק אח"כ מתחלת עצם עבודת הניקור, ואילו הוא לא ידע בכלל שיש חוץ מפרוק החתיכות איזו עבודה שהיא. והי' רק מפרק החתיכות ולא יותר, בחשבו לתומו שהפירוק הוא הנקור, וכך מכר כל השנים. עד שנפגש פעם בחיפה עם מנקר מומחה. הקצב הזה התפאר לפני המנקר מחיפה כי הוא מהיר במלאכתו ועושה את עבודת ניקור הירך ברבע שעה. המנקר מחיפה שידע מנסיונו כי ניקור הירך נמשך ארבע או חמש שעות, התפלא על המופת הזה, והחליט לראות במו עיניו את הפלא הגדול הזה. ירד אתו למושב לראות בעבודתו, וראה כי פירוק החתיכות נקרא אצלו ניקור. המנקר העמיד את התימני על טעות הנורא שהכשיל כל השנים רבים מישראל במאכלות אסורות. התימני שהי' יא"מ, בא אז לרבנים וביקש תיקון על עונו.

(מספר גבול ראשונים פ' ג')

לגלות את האמת בחוצות וברחובות

מספה"ק ויואל משה בהקדמה

בירמי' פרק ה' בפסוק שוטטו בחוצות ירושלים וראו נא ודעו. ובקשו ברחובותי' אם תמצאו איש, אם יש עושה משפט מבקש אמונה ואסלח לה. תמהו כל המפרשים, הלוא מצינו שהיו גם אז הרבה צדיקים וקדושים, ואיך אמר שלא נמצא איש. ופירש שם הרד"ק בשם אביו ז"ל כי ירמי' אמר בחוצות ירושלים ואמר ברחובותי', כי החסידים שהיו בירושלים היו מתחבאים בביתיהם ולא היו יכולים להתראות ברחובות ורחובות מפני הרשעים. וכן פירש השל"ה הק' שלכן אמר בחוצות וברחובות, שאילו לא היו יריאים מן העם לגלות את האמת בחוצות וברחובות היו מגינים עליהם. וכתב הראב"ע בפרשת וירא עה"כ ויאמר ד' אם אמצא בסדום חמישים צדיקים בתוך העיר ונשאתי לכל המקום בעבורם וז"ל: וטעם בתוך העיר, שהם יריאים את ד' בפרהסיא, וכן שוטטו בחוצות ירושלים עכ"ל. ומבואר מזה שגם הוא פ"ה הכתוב שוטטו בחוצות ירושלים שהכוונה היא שיהיו בפרהסיא נודע בחוצות וברחובות. ופי' בזה גם הכוונה בתפילתו של אאע"ה שאמר בתוך העיר דהיינו יראי ד' בפרהסיא שאינם יריאים מאנשי העיר, ולדבריו למה לא התחיל אאע"ה להתפלל אם ימצאו צדיקים כאלו שיריאים להגיד האמת בתוך העיר, שגם צדיקים כאלה יהיה בכוחם להגן על העיר. וצ"ל שזה ידע בוודאי שצדיקים כאלו אינם יכולים להגן על העיר, וע"כ אין להתפלל על זה וזה ברור שבסדום היה זה וודאי נסיון גדול ונורא לגלות דעת יראת ד' בפרהסיא בתוך העיר, כי הרי ירדו לחייו של ההולך בדרך האמת, כנודע מהמעשה שהי' בריבה אחת שנתנה פת לעני, וכן במה שמבואר בכתוב שהקיפו ביתו של לוט על שקיים מצוות הכנסת אורחים והכניס את המלאכים לתוך ביתו, וא"כ הי' להם חזקה ברורה ועצומה שאינם מקבלים תוכחה על כל זה לא ביקש אלא על צדיקים שאינם יריאים מאנשי העיר.

ובמסכת שבת דף נ"ה ע"ב

וז"ל "כל מי שאפשר למחות באנשי ביתו ולא מיחה נתפס על אנשי ביתו, באנשי עירו נתפס על אנשי עירו, בכל העולם כולו נתפס על כל העולם כולו וכו'. אמרה מדת הדין לפני הקב"ה: רבש"ע מה נשחננו אלו מאלו? אמר לה: הללו צדיקים גמורים; אמרה לפניו: רבש"ע היה בידם למחות ולא מיחו. אמר לה: גלוי וידוע לפני שאם מיחו בהם לא קבלו מהם. אמרה לפניו: רבש"ע אם לפניך גלוי — להם מי גלוי? והיינו דכתיב וכו' וממקדשי תחלה וכו'. תני רב יוסף אל תקרא ממקדשי אלא ממקודשי, אלו בני אדם שקיימו את התורה מאל"ף ועד תי"ו.
(שבת נ"ה)

זה השער לד' צדיקים יבוא בו

ספר
שמירה טובה

מתאר בפרוטרוט רוע מצב השחיטה בניד-
יארק ובארצות הברית בכלל, עפ"י מה
שראו עיני המחבר בעצמו במשך ח"י
שנה היותו שו"ב במדינה זו.

מאת

חיים מאיר בן מרדכי ז"ל
באלל, שו"ב

51 סוטטער עוועניו, ברוקלין

ניו יארק, התרפ"ה

כה דכרי רבנו יונה (שערי תשובה ג') על הפסוק "לא תוכל להתעלם" (דברים כב, ג): "הוזהרנו בזה שלא להתרשל בהצלת ממון חברנו וכו', אף כי הוזהרנו להשתדל בהצלת חברנו ולשית עצות לעזרתם בעת צרתם, ואמר שלמה "התרפית ביום צרה — צו' כחכה" (משלי כ"ד) פי': אם יש לך כח להציל בעצה או בהשתדלות ואחה מראה את נפשך שאין בך יכולת — יוקצר כחך. מדה כנגד מדה. ונאמר אחריו: כי תאמר הן לא ידענו זה, הלא תוכן לבוח הוא יבין ונוצר נפשך הוא יודע והשיב לאדם כפעלו; הגה המניעה מן ההצלה ושית עצות על העזר, הקב"ה יחשוב לו לעון כאילו עשה לרעהו רעה בפועל וכו', וזהו והשיב לאדם כפעלו" עכ"ל.

מזה אנו למדים כי אם האדם יכול לעזור לחברו בענייני נצחיות, כגון להדריכו בדרך הישרה, דרך התורה, על ידי תוכחה, ולא עשה זאת נחשב לו כאילו עשה לרעהו רעה בפועל ממש כנ"ל, וזה מפני חומר העון של מניעת התוכחה, שעליו אמרו חז"ל "לא חרבה ירושלים אלא על שלא הוכיחו זה את זה (שבת קי"ט). הרי שחז"ל עברו בשתיקה על עוונות חמורים של הדור ההוא והזכירו רק את הדבר הזה של אי קיום מצות עשה של "הוכח תוכיח את עמיתך" (ויקרא יט, יז), וכל כן למה? מפני שהם מצאו כי זהו המפתח לכל העוונות כפי שאמרנו.

בספר שמרו משפט מחרהגה"צ ר' עקיבא יוסף ז"ל בעהמ"ח לב העברי כותב וז"ל: הגהצח"ק ר' נתן אדלער ול"ה רצה לפסול השו"ב דפפ"ד, ולהכניע החותם של חסמ"א השורה על השוכנים הפסילים בסוד על חרבך תחי' וכו', ואלמלא השיג כל רצונו חי' בא משיח צדקינו, אך חס"ם העמיד עליו רודפים קצבים, והצריך לברוח מפפ"ד, ותלמידו הח"ם רץ אחריו כמה פרסאות וכו' עכ"ל (חובא בספר משכיל אל דל עיי"ש באריכות).

מעשה נורא שאירע בפלאוואקיי מקצב שחי' מאכיל מריפות ח"י

ידיע המעשה הנורא שאירע בתקופתנו לפני כארבעים שנה במלא-וואקיי בשוב סמוך לווישניץ, שהקצב דשם חי' מוכר לאחד מחשובי בעלי הבתים ולכסוף נחלה במחלה מסוכנת ואז קרא לפני גסימתו את הדיין של הקהלה והודה לפניו שהרבה שנים מכר בשר מריפה לישראל ואמר שזה בשר כשר, ואח"כ מת. וכשתחברו קדישא התחילו לחפור הקבר נתמלא הקבר עכברים. ורצו להבריא את העכברים ולא יכלו בשום אופן, וחסרו קבר אחר וגם זה נתמלא עכברים. וזרקו לתוך הקבר קש ועצים ועשו מריפה גדולה ושמעו קולות בכי' ומרוק אחד ברחו משם החבראי קדישא ואח"כ שוב נתמלא הקבר עכברים וכאז לפני הרב ושאלו אותו מה לעשות והשיב שישכיבו את המת כך בקבר ושמו את המת בתוך הקבר מתוך בכיות על החרפה של המת ותבך שהשכיבו אותו בתוך הקבר התנפלו עליו העכברים ואכלוהו כולו רח"ל. המעשה הזאת נתפרסמה בכל הסביבה ורבים עשו תשובה.

הקדמה

הננו מציגים לפניכם העתקה מספר שמירה טובה שחיברו שוחט ירא וחרד שעסק במלאכת השחיטה ארבעים שנה ועשרים האחרונים היתה בעיר ניו יארק ולבו ראה הרבה מכשולות בבית המטבחים הן מצד המתעסקים, והן מצד המכשירים, והן מצד רבנים המסייעים בעקיפין, ובהיות שהמכשולות שמונה והולך שייכים גם בזמן הזה אשר תהליך השחיטה היתה אז בערך כמות שהוא עתה, וגם שיחת האנשים שעליהם שעליהם רבצה האחריות השתמשו באמתלאות שונות ובאותן הלשונות משתמשין כאז כן עתה, כאשר יראה כל המעיין בפנים. וע"כ לדעתי זכות הרבים לפרסם זאת הקונטרס והערתי עליה איזה הערות נחוצות כפי הענין ובקוצר.

גם לתועלת הרבים חלקנו דבריו לקטעים עם כותרת בראש כל ענין חדש, ליתן סקירה כללי להנמצא תחתיו. ואקוה שיתעוררו הרבים ויפקחו עיני עורים המגששים באפילת חשכת הגלות המחשיך עיניהם ולבם של ישראל מרוב צרות והשעבוד ותתרכה הדעת.

וד' ממרום יערה עלינו רוח טהרה לעבדו כולנו שכם אחד מתוך נקיון והזדככות נרו"נ מעתה ועד עולם אנס"ו.

ג. ב.

לא הוספנו בפנים דברי הספר "שמירה טובה" אפילו אות אחת רק הכותרת (קעפליך) והוספנו הערות מלמטה והרוצה לראות דברי הספר כמו שנדפס בימים ההם כצורתה ימחול לעיין בסוף הספר.

מובא בספר צפנת פענח מהה"ק בעל התולדות פ' יתרו (ד"ה ונראה דשמעתי ממורי), ומובא גם בספר דגל מחנה אפרים פ' עקב, וזה לשונו: שמעתי ממורי דיש בכתבי שאלות ותשובות של הרמב"ם ששלחו מדינה אחת להרמב"ם וחתמו על שאלה זו כמספר שבעים אלף, ילמדנו רבינו, מאחר שאין תחיית המתים מפורש בתורה, רק בש"ס רמזו ודרשו מהתוכחות שלהם, אם כן גם לנו יש להוכיח ולדרוש איפכא וכו'.

והרמב"ם לא רצה בעצמו להשיב וצוה לתלמידו ר' שמואל אבן תבון לכתוב תשובתם, ותוכן ענין תשובתם הוא זה. אבאר לכם מאחר שנמשך לכם ספק זה, אם כן אין נשמתכם נמשך מבני אברהם יצחק ויעקב רק מאנשי סדום ועמורה וכו'.

והנה נפש האדם הוא דם הנעשה מברירות המאכלים, ויש כמה מיני בירור, בתחלה על ידי שזורקת המרה טפה במאכל שבתוך מעיו, נברר הגם ועב ונעשה צואה ויוצאה לחוץ, בירור ב' יוצא למי רגלים, בירור ג' נעשה זיעה, בירור ד' נעשה שערות וצפרנים, בירור ה' הדם נבלע בכבד ומחול וכו', ומבחר הדם נכנס בלב ואחר כך במוח, ומוח נעשה השכל והדעת, ומדבריהם נראה שאתם מפרים ברברי חז"ל, אם כן לא גזרתם מאכילת איסור ודברים ממאים, והשכל והדעת שלכם נעשים מהדמים של מרימות ואיפורים, והשכל והדעת שלכם נמשך להכריע אל חטומאה כי ממנו נעשה, ואם כן איך תוכלו להוכריע בשכל שלכם נגד רבותינו חכמי התלמוד, אשר רוחב לבם חי ורחבה מני ים וכו', ותדעו נאמנה מאחר שירדתם לספק זו וכפירה זו שהפורעניות קרובה לכם, וכך עלתה להם שבא עליהם מלך אחד והרגם והשמידם, ורצו להמיר דתם ולא קבלו אותם מאחר שכפרו בתחיית המתים, והאומות מאמינים גם כן בסוד הגלגול ותחיית, וכמ"ש הפילוסוף וכו', ומעט מזער נמלטו להרמב"ם וחזרו בתשובה, עכ"ל.

כתב האוחה"ק פ' שמיני עה"פ ולא תטמאו בהם וגו', אולי שיוכין לומר לבל יכניסו בפיהם אפי' בהיסח הדעת, אלא שישתנה הפגם דבמזיד תעשה נפשו שקץ, ובשוגג תטמאם נפשו ונטמאת, והוא אומר ולא תטמאו בהם עכ"ל. עוד להלן עה"פ והתקדשתם והייתם קדושים וגו', פי' שאם מתקדשים למטה לבל יכנס בגופם שום דבר טמא, גם ד' ישמרכם בזה עכלה"ק.

ספר שמירה טובה

א

מנהג בכל תפוצות ישראל שהעיר מחזיק-הרב, והרב השוחטים ובניו-יורק הכל מהופך

(בדף כ' וז"ל)

זאת ועוד אחרת: שמהראיה שאביא לכם על אכילת ספיקי טריפות תראו ותבינו בעצמכם שהאשמה היא על ראש עמנו בני ישראל, שאינם עושים כתקנת העיר כנהוג מעולם בכל תפוצות ישראל, שהעיר תחזיק את הרב והרב מחזיק את השוחטים.¹ ובארצנו אף שניו יארק היא עיר ואם בישראל, היא ההיפוך מן הקצה אל הקצה, אין העיר יודעת מהחזקת הרב ולא רב יודע מן השוחטים, וכמו הפקר היא לכל בין לרבנים ובין שוחטים, ומי שיש בידו לקחת באיזו תחבולות נשאר ידו על העליונה.

ב

בניו יארק כל הרוצה נעשה רב, וכל הרוצה נעשה שוחט

התנא אמר לנו עשה לך רב וקנה לך חבר, והיינו, שראשי העיר יבחרו רב הגון וישר, כמ"ש צדק צדק תרדוף, והרב ישגיח על

1. המחבר בוכה תמרורים על שינוי העצום שבין עיר ניו יארק לבין מנהג תפוצות ישראל שמעולם, בימי קדם בכל הארצות היו הקהל מחזיקים בהרב, והרב מחזיק השוחטים ובאופן זה הי' אימת הרב על השוחט ואימת הקב"ה על הרב. בעיר ניו יארק נתהפך הגלגל בעלי המטבחים מחזיקין בהרב (בצירוף שארי בתי חרושת המייצרים מיני מזון ושתי') וגם בהשוחט ואימת בעלי בתים מוטלים על שני אלו הרב והשוחט וזה לבד די והותר לקלקל כל הכשרו של הרב, (והגם שהמחבר מצייר ענין הרב והשוחט בע"א קצת, מ"מ בימינו כן הוא).

ניקור חלב הפנימי

השוחטים שיהיו תמיד תחת ידו בהשגחה יתירה.² ובפרט כעיר גדולה זו שבארצנו, ואם ימעט ברב א' יעשו ב' או ג' באופן שהם יהיו נחשבים לרב הכללי, שבלעדום לא יהיו שום רב להרים ידו ליתן הכשרים על שום דבר, רק שיהיו עוד הרבה³ רבנים מסתעפים להם ומסייעים להם, על ידי רשותם. אבל אצלנו כל הבא לעיר ממציא לו איזה חברה ע"י⁴ איזו תחבולות ונעשה רב וכן השוחט ממציא לו איזה האלסיילער ומשלם להשוחטים כפי שיחפשו ונעשה שוחט ולהרב אין שום⁵ דעה בזה,

2. כוונת המחבר דבעיר גדולה הזיוף יותר נקל ושכיח וצריכה זהירות יתירה, ועוד כוונתו דבעיר גוי יארק יותר באפשר להקל להחזיק ברב שהרב ישגיח על השוחטים ק"ו מימים הראשונים שגדל הלחץ וזו דוחק הפרנסות ואעפ"י החזיקו ברב, כ"ש בעיר גדולה בניו יארק שהרחבות מצוין ודאי צריכה להיות כן, ולא שיהיו עיני הרב לבעל החרושת ומצפה לטשעק שלו, דבכה"ג פשיטא שעל כל פשעיו תכסה אהבת בצע ממון שלו.

3. נקודה מפליאה העיר המחבר לא כמו שנוהגין שרב אחד ממונה על הרבה חלקי כשרות, וגם דין תורות ועוד, דא"א שתהיי מלאכתו באמונה ע"י, וגם לא יעמיד תחתיו סתם משגיחין כפי הנהוג אלא יהיו הרבה רבנים כ"א ממונה על חלק שבידו לפקח, ועליהם רב הכולל.

4. כוונתו למנהג ארצה"ב דכל הרוצה להתנהג ברבנות ממציא לו חברה פותח ביהמ"ד ומדייק טבלא מבחוץ כאן קנה מקומה בהימ"ד פלוני, וזאתאונן המחבר שהוא חורבן עצום, כי ע"י ביד כל ריק ופוחז ליקח מטה הרבנות בידו, דבימי קדם היו הקהל מקבלין הרב, ולא חסרו מבקרי ומחפשי מומין שהיו חוקרין ובודקין בשבע חקירות ועוד שבע, ובעבור כל פגם כל דהו ביראת קל שמצאו בו מענו מלקחתו ער שהיי קשה התקבלות רב כקריאת ים סוף, אבל בזה"ז פותח ביהמ"ד כפותח חנות, ומי שאינו מרוצה עם הרב ילך לביהמ"ד אחר והרב מצידו אומר לנפשו שפטור מלהטיף מוסר כיון שהם לא קיבלוהו עליהם למורה ומדריך רק הוא בעצמו קיבל נפשו לרב לקיים דחז"ל "לעולם ילמד אומנות נקי וקלה", ובין דא לדא, הדורות מתרדלים בעוה"ר.

וע"ז נחסר פרנסת הרב כי לא קיבלוהו בני אדם ע"מ לפרנסו, וכבר א"א לו לילך לבתי העבודה ולעסוק בסתם מלאכה כתפירת בגדים, או להסתחר בזומבי שהרי כ"ז פגם לתואר "רב" שלו ובתוצאה מזה נעשה משררות שלו עבדות ונעשה עבד לבתי מייצרי מזון, ובעלי המטבחים, להכשיר פרי עמלן, בתחלופת משכורת הגונה, שמעה עמי בינה זאת.

5. פירוש לא מיבעי שאין שואלין ממנו אם השוחט הגון בעיניו, אלא גם ברואה כי השוחט קל ומכשיל הרבים אין בידו לעשות כלום, כי השוחט דוקצב קמים עליו כחניתות של ברזל ומשתיקין אותו בנויפה.

אם הפארמאן מהשוחטים אומר עליו טוב הוא למלאכה, אז נשאר שו"ב לעיר, וכן הוא שוחט את העיר וד"ל.

ג

הרבנים מתיפים שהעם יהנו מהם

וממילא רבנים ושוחטים כאלה כמה יתכבדו לפני העם אם לא בראשי האנשים האלה וגו'. והיינו שעושים את ראשם שוים ליתר העם בהקפת הראש ומפאת הזקן, אז העם נהנה מהם, בראותו שהם שוים עמהם ומן הסתם היתר גמור הוא. והגם שכזמן הזה ישנם אצלנו רבנים מפורסמים ג"כ, שבאו מיוראפ, שעליהם אפשר לסמוך ככל ערי ישראל, אבל אין בידם שום כח וחוזק לעשות דבר מה, כי הרבנים הראשונים מחזיקים⁶ בחזקה את העיר, ולא העיר מחזיקה אותם, שנוכל לאמר עליהם שום דעה. וזוהי כוונת התנא עשה לך רב, היינו שהרב יהיה נשמע לך להיראים והשלמים מהעיר ולא שהרב יהיה עליך כמו שירצה. אשרי הדור שהגדולים נשמעים לקטנים, ואז גם הקטנים נשמעים לגדולים. וזהו שמסיים התנא וקנה לך חבר, היינו, איך יהיה כזאת הוא רק על ידי קנין, כי ידוע שהקנין אי אפשר להיות על יד אחד אחד רק מידו של זה ליד חברו, כן הוא בקנין חבר, שכל עם בני ישראל יתאספו בחברותא ויתנו כפיהם בקנין זה עם זה להסכמה אחת על החבר אז יהיה הכל טוב וישר.

ד

יסוד מכשיר הגון חקירה על שורש כל דבר

הן ידוע לכל המאמר שיש בדברי חז"ל, זרוק חוטרא אאורא אעיקרא קאי. והגם שהוא כמו משל של הדיוט אעפ"כ שיחת חולין של ח"ח צריכים לימוד, ויש ללמוד מזה כשאדם בא לעיין איזה דבר יראה בהשורש של אימיתות הדבר, זוהי הכוונה אעיקרא קאי, גם כי שלמה המלך ע"ה אמר החכם עיניו בראשו, היינו שהחכם יתן עיניו לעיין בראשיתו של דבר, אם יתוקן הדבר מראשיתו יהיה טוב גם בסופו, וכן מפורש גם בתוה"ק (דברים כ"ט) פן יש בכם שרש פרה ראש ולענה וגו' הרי שהתורה מזהירה לנו שיהיה השרש שלנו טוב, ואם יהיה לא מהטוב⁷ נעקור השורש, כי כן הוא האמת, מה יועילו אם יקצצו הענפים

6. עי' לעיל מספר 4 ותבין דבריו שבכאן דכוון למ"ש שם.

7. כוונתו באם אחד בא לעשות תיקונים בבית המטבחים בדברים הנראין שלא כהוגן בעיניו, לפתי יחשב, ודומה לקוצץ ענפים מאילן המושחת בשורשו

הרעים, אם השורש הרע נשאר והלא יצמחו ויגדלו עוד הפעם מהשורש הרע, כמובן לכל.

ה

ביקורת הרבנים בבית השחיטה — סמייה עינים הוא

אסדר לפניכם מה שורש כפי ידיעתי בזה, ובפרט כאשר יש אצלנו רבנים מפורסמים כעת, שכאו לארצנו ואינם יודעים מתהלוכות הארץ ובפרט מהנהגת השחיטות, וגם אם אולי איזה רב ידבר לפניהם טוב, ⁸ וגם אפשר שיקח את הרבנים המפורסמים ויביאם לבית המטבחים ויראה להם באצבע איך שעומדים שוחטים והכל נעשה יפה ומהודר, אל תפנו אליו ולא תשמעו לדבריו, כי אין זה כי אם סמיית עינים.

ו

א"א לרב לעמוד על הנעשה בבית מטבחיים מבלי שיעמוד שם ג' חדשים רצופים

כי אי אפשר לשום ⁹ בן אדם לדעת ולעמוד על תוכן העיקר מה

שיחזור ויצמיח עוד יותר ענפים מקולקלים מהראשון, וכן בזה הרשעים כים נגרשו ונגד כל תיקון שמתאמץ לעמתו יתרבו קלקולים, והעצה לחקור שורש סיבת הקלקול האיך בא לידי כך, אולי השוחט פגום אולי ההשגחה גרועה, או הבעה"ב רוחק, ושם יעשה התיקונים.

8. כפי הנראה מדברי המחבר הי' אחד מתכסיסי הקלים להביא רבנים בבית המטבחיים ולהראות להם שהכל טוב ומהודר והתכמה הטמונה בהערמה זו כי על הרוב גם הרבנים לא ידעו שאין יודעים (שזהו תכלית הידיעה) ומחבר ספר זו טובה גדולה עשה בעמיו לעורר לבב רבנים היראים על דבר שהגיע לתבילתו מדי עטקו בה, כי לעמוד על אמיתת הגעשה בבית המטבחיים א"א בפחות מג' חדשים רצופים, והוא הערה נפלאה אשר ראוי לכל רב ירא וחרד באמת לשים לבו עליה, לבל יצא מכשול על ידו. ובמיוחד העיר המחבר על הרבנים יוצא אייראפע שאין בקיאים בטיבה של מדינת ארצה"ב, וכאשר מוזמנין אותן לבקר בבית המטבחיים סוברין כי תהלוכותיה כמו בהמדינה שממנה באו ובביקור קצר ירד לעומקה, וזה טעות גדול וגורא ודמיון זה רבים חללים הפילה בעזה"ר.

9. הדגיש בלשונו דא"א לשום אדם אף אם תרב חכמתו בחכמת שלמה, ויראתו כמשה רבינו ע"ה, מ"מ א"א לעמוד על טיבן של העוסקין בראיה בעלמא.

שנעשה בכית המטבחים, עד שיעמוד שם במלאכה עצמה עם כל הפועלים דשם עם הנכרים ועם היהודים לא פחות מזמן שלשה חדשים רצופים ובתמידות מראשית מלאכת היום עד סוף מלאכת היום, אז תהיה לו ידיעה להבין מה שאפשר להיות טוב או לא טוב. כי אין אדם אחד יכול לראות למרחק מה שהשני עושה שם ומה שרואה בעצמו ואינו עושה במעשה ידיו, וגם אם ראה במקום אחד לא יכל לראות מה שבאותו רגע נעשה בחדר השני והשלישי והרביעי וגו', כי השור השחוט יתחלק אחר שחיטתו לשבעה חלקים למקומות ולחדרים שונים, ששם נגמרת המלאכה של כל אחד ואחד, על כן ראייה כזו אינה שוה ¹⁰ כלום, כי אין לשום אדם שבע עינים שיכול לראות בפעם אחת בשבעה מקומות, לא ראייה ולא ידיעה!

ז

שוחט שעסק בבית המטבחים בעצמו ואינו רוצה לטעום טעם בשר

ידוע לכל מאמרו של רבא, שכל איש במקום שאין מכירין אותו שרי לאודועי נפשיה, לכן אודיע אני היום ברוך השם ככך שבעים ושנים שנה ועד שנת הששים לערך עסקתי במלאכת שחיטה ובדיקה מבין עשרים שנה לערך עסקתי בשו"ב בעיר נעוועל עם שוחטים מפורסמים בתורה ויראה. ה"ה ר' משה ליב ז"ל בנו של הרב המפורסם ר' פרץ שהיה רב במחננו נעוועל ולסוף ימיו בעיר טשערנינאו ושם מנוחתו כבוד, ואחריו לא קם כמוהו זי"ע, וכערך עשרים שנה עסקתי בשחיטה ובדיקה פה ניו יארק, וזה יותר מעשר שנים שחדלתי מלעסוק בשו"ב, ובה"ש שהזמין לי פרנסתי שלא אצטרך למלאכה לעת זקנתי וכה יתן לי הנותן מטובו לכל להחייני ולהחזיקני כל ימי חלדי האחרונים וטעם של בשר בהמה דקה או גסה לא טעמתי זה כארבע עשרה שנה, כי גם בשלש שנים האחרונות שעמדתי עדיין במצב עסק

10. ענין הבלבול והסיבוך בבית השחיטה ע"י ניתוח הבהמה להרבה חלקים והתחלקותה למקומות וחדרים שונים ישנם גם היום, ובקצת ענינים עוד נסתבר יותר ויותר מימי קדם.

השו"ב בבית המטבחים לא אכלתי גם מהבשר ההוא, *10 יען כי יתר השוחטים לא עשו כראוי ולא יכולתי לעמוד נגדם עד כי משום זה עזבתי מצבי שם.

ח

**כאשר מתאוננים אודות מכשולות לנכבדי,
העיר צועקין לך אל הרב**

והודעתי מזה לכמה בע"ב מהגבירים והנכבדים שבעיר ונתנו לי תשובתם: אין אנו משגיחים אחר זה ויש לנו שם רבנים האומרים כי הכל טוב ומוכרחים אנו לסמוך ¹¹ עליהם.

ט

**רבנים חותמים חותם כשר על ספק נבילה
וטריפה בתירוץ דאל"כ ימכרו נבילה ממש**

וכאשר דברתי עם רב אחד ידוע שמהראוי גם לו לעזוב את השגחתו על בית המטבח, למען ידעו רבים שאין להם שום השגחה, ולא יהיה הקולר תלוי על צוארו מלהכשיל הרבים, אמר לי בזה הלשון: מה יהיה התועלת מזה שאלך לי, הלא השוחטים יקחו להם רב אחר שיהיה עוד גרוע ממני! כי השוחטים הם הבע"ב על זה איזה שיבחרו ויציונו

10. למדני מכאן כמה דברים חדא כי מעלת השוחט אינו מעיד על הבשר הנמכר בשוק כי טוב הוא בטענה דאלמלי הי' איזה פקפוק ודאי לא הי' שוחט פלוני עובד שם, וזה איפרך ממה שאנו רואין שוחט שעסק בשחיטה ולא רצה לאכול מבשר שבבית המטבחים, מטעם שוחטים האחרים.

ועוד אני מעיד כי שמעתי משוחט מומחה מאד שהעיד על עצמו כי בהיות שהמכשולות עצומים מאד גדר בערו שלא לאכול בשר רק ממה ששחט הוא ולקח משם לביתו, לא זולת.

11. אין כל חדש תחת השמש וכדיומם הוזה תמצא תירוץ זו בפי כל הבריות מגדל ועד קטן, וממש יצאתי מהתפעלות כאשר אמר לי אחד בזה הלשון, "כאטש איך ווייס אז די פללייש פראדוקציע האט מערערע כשרות פרבלעמן ווייל איך האב דארט געארבעט פונדעסטוועגן עס איך ווייטער דאס פלייש אויפן רוביס חשבון וואס געט השגחה" הישמע כזאת והיתקבל תירוץ פטפוטי כזה על דעת בר שכל? ק"ו בן ק"ו בב"ד שלמעלה

אותו לפני ההאלסיילערס והם פוסקים לו שכירתו לשלם, וכזה הוא נעשה רב ומוחזק על כל העיר ואגפיה, כי שמו עם החותם שלו נתלה על כל הצאקס בשר הנמכר בעיר ובקאנטרי ונודע לכל שהוא הגדול ועליון על כל הרבנים שבעיר. ¹² ובאים אצלו לקחת הכשרים על כל הפראדוקטען הנמכרים בהכשר ומשלמים בעד ההכשר שניתן להם בכי טוב ביד פשוטה, יען כי ההכשר שלוקחים מהרב המה משאירים אותו לירושה ¹³ גם לבני בניהם עד סוף כל הדורות, שהדבר ההוא נעשה בהכשר הרב ויאכלו המהדרין מן המהדרין. וראיתי הכשרים כאלו במקומות שהרב לא היה שם מעולם, לא הוא ולא משגיחו, וגם כי באיזה פעקטארי שיש איזה משגיח, גם שם מסתפקים במשגיח אחד במקום שנצטרך חמשה משגיחים!

,

הילוך השחיטה פה ניו יארק

ואספר לפניכם מתהלוכת השחיטה דפה ניו יארק:
לערך שלושים שנה למפרע הסכימו כל אחינו בני ישראל דניו יארק לשלוח לעיר ווילנא ברוסיא להביא לכאן את הרב המפורסם ר'

12. הערה נפלאה העיר לן המחבר כי רבנים הקלים מרויחים בנתינת חותם הכשר שלהם בכפליים, חדא הון תועפות ממון ההכשר, וגם כבוד שע"ז מתפרסמין בכל קצוי ארץ לרב מפורסם, אשר בלתי זה לא הי' יודעין ממנו כלל וכלל וכמובן דכל כי האי גוונא הנסיון כפול והמכשלה עצומה-יכ"ז ללמד על הכלל כולו דכ"מ שיש לחוש שלהוט הרב אחר כבוד המדומה יותר מעותדין להנזק מהשגחה של-רבפרט זה ירדנו ג"כ פלאים מימי קדם שכל רב בעירו לא הי' נצרך לפרסום כי הי' מפורסם בעירו (לבד מה שהיו עסקין במלאכת הקודש ומוברלין מכבוד המדומה) וגם לא היו מקבלין ממון יתירא מקופת הקהל בעבור כל השגחה. ובניקל הי' להם לעמוד בנסיון שלא לחתום שמם על מאכל מפוקפק לא כן בימינו שמקבל שכר מיוחד על כל מאכל ומשקה בפני עצמו, וגם נתפרסם שמו בכל קצוי ארץ ונתרומם הודו ותפארתו, מי פתי יוותר ע"ז כל שיש אמתלא כל דהו להכשיר.

13. הכוונה למנהג הרבה בעלי חרושת שחותמים על חבילי וקופסי מזון שם רב המכשיר שכבר שבק חיים לכל חי עשרים ושלושים שנה ונראה כמצבה לנשמת פלוני הרב ומאנין בזה דעת הקהל, וכ"ז לבד מהכשירים הניתנין על מיני מזון אשר לא שזפתם עין הרב מעולם, ולא ראה רק מטבע הכסף הנשלח לו תמורת חותמת הכשרות.

יעקב יוסף ז"ל, ונתקבל להיות רב הכולל דפה, ובאמת שהוא גדר הרבה פריצות והתקין תקנות טובות בעד עמנו בני ישראל דניו יארק. אך יען שהיה ההכרח לדבר עם סוחרי העיר ובפרט עם ההאלסיילער של בית המטבחים של גסות ודקות, שכולם מאנשי שפת אשכנזית ואנגלית, וזה לא היה ביכלתו של הרב לדבר אתם, היה מההכרח לתת לו איזה רב לסניף ולסרסר, שביכלתו לדבר בלשונם. ובאותו הזמן היתה החברה של אנשי אונגארן ידם תקיפה פה ניו יארק בעשירות, ואחרי הרבה סכסוכים בתוך בני עמנו בני"א את מי יבחרו לסניף להרב, גברה ידם של אנשי אונגארן שיקחו את הרב שלהם, ד"ר ידוע בכאן, כי הוא מלומד ביותר בלשון אשכנז, כי שם נתגדל ושפתו נאה עם כל ההאלסיילער. ובמה שנוגע להוראת דבר תורה לא היה שייך, כי לא נצרכו לו, כי היה הרב הכולל, שבלעדו לא היה געשה שום ד"ת.

הרב הכולל קבץ ואסף את כל השוחטים מן העיר שיעמדו לפניו בנסיון, והשו"ב שלא הוכשר בעיניו העבירו הכל כדת, גם תיקן שיהיו פלאמבעס נתלים על הבשר כשר, גם על העופות שנשחטו בהכשר ובחותרם הרב והכל היה על צד היותר טוב הן בכשרות והן בהנהגות היהדות בבתי כנסיות, והיה כן עד העת שחלה ונפל למשכב ולערך חמש שנים לא יצא מפתח ביתו עד זמן מנותתו כבוד זי"ע, ובמשך החמש השנים האלה היתה אשתו של הרב המושלת בביתה ונשתנה הרבה שנים בביתו, כי הוא לא ידע מזה, ובתוך השנים האלה נתחזק הרב הנ"ל העוזר, שהיה עושה הכל בפקודת הרב הכולל, ועבור הרב להתחזק מחיתו.

ואחרי מותו של הרב הכולל לקח עוזרו את הרבנות ביד חזקה, נ"י הוא הנכבד אצל ההאלסיילער ולא רצו לקבל שום רב אחר, כי הוא המדבר טוב בשפתם וגם מבני עירם, וממילא נשאר גם לרב על העיר ליתן שאר ההכשרים, כי זה כלל גדול פה ניו יארק, את מי שההאלסיילער מחזיקים לרב זהו רב העיר, כי הם משלמים את השכירות מדי שבוע בשבוע די ספוקם, גם השוחטים כולם סורו למשמעתו, כי עשה להם הנחות רבות, גם הם התחילו לספר פאת זקנם כמו שהוא עשה, רק שהם היו מיפים כוחם לספר ביותר, כי הם יודעים את הנאמר בהגדה כל המרבה לספר הרי זה משובח, וחולי זה נשאר גם עד היום הזה.

והשוחטים נתעלו במעלה העליונה אצל ההאלסיילערס עד שנעשה ידם תקיפה ועליונה גם על הרבנים והרבנים מוכרחים להיות

נשמעים להשוחטים בכל תהלוכות עניני השחיטה, גם השוחטים נתקשרו כולם בשם יוניאן, כמו החייטים, ושום שוחט לא יקובל להיות שוחט עד שישלם כפי משכורתם שנתפשו וזו הוא נכנס להיוניאן להיות שוחט, ואין להרב לומר שום דעה בזה, וחיזוק השוחטים אצל ההאלסיילערס נתהווה רק על ידי דבר אחד, שאחר מיתת הרב הכולל צשו השוחטים הנחה גדולה לבעלי הבתים שלהם וגם לעצמם, והיינו, כי מתחילה היו משלמים להשוחטים מדי שבוע בשבוע, כמו כל שכירי הפועלים כך וכך לשבוע, וממילא מוכן שלא היו נוגעים בדבר כמה יהיה מהם טריפות, אבל אחרי מותו שינו את ההסדר, שהשוחטים יקבלו את שכירתם רק מהכשרות ולא מהטריפות, ובכמה נתרבה מספר הכשרות אצלם מבראשונה, זה לא אוכל לומר על ברור, יען שאני לא שמשתי בבית המטבחים ששם היה הד"ר הנ"ל, רב, כי אני הייתי בבית המטבחים שהיתה תחת השגחת הרב ממאסקווי ר' יעקב ווידרעוויץ ז"ל, ועמדתי שם במלאכת השו"ב ח"י שנים עם ה' חרשים, וכל שנותיו של הרב ממאסקווע הנ"ל הפצירו בו הבעלי בתים, היינו ההאלסיילערס שיעשו גם הם לשלם להשוחטים מהכשרות, ולא הניח כזאת לעשות, רק שיקבלו את שכירתם כשכירי יום מדי שבוע בשבוע, וזכות זאת יעמוד לו, שדבר גדול עשה.

וממילא כל הפועלים הישראלים, המבדילים הכשרות מן הטרפות, כמו בלאמביכער מהבשר ומן (הסמאל סטאף) היינו הקרבים והראשים והרגלים, ג"כ קבלו את שכירתם מדי שבוע בשבוע מן הבתים ולא היו שייכים להשוחטים, ולכן היתה היכולת לפועלי מלאכה זו לעשות הכל כד"ת.

יא

סדר השחיטה ובדיקה וניתוח

באותו הזמן היה סכום השחיטה לערך 3000 לשבוע, ובשעה אחת היה הכל נשחט ונגמרה כל המלאכה שלהם, ערך ששים שורים גדולים, ולפי החשבון יעלה רגע אחד לשור להגמר כל מלאכתו, ההפשט והניתוח והנקיון מהקרבים ולכל אחד יוכל על מקומו הראוי לו להיות, ומי שלא ראה את כל זאת יתמה: היוכל להיות שברגע אחד יוגמר כל המלאכה משור גדול! אבל כן הוא הדבר, כי ¹⁴ תיכף שנשחט

14. וסיסטעם הלזה נוהג גם בזה"ז בינו והתובננו היטב בדבריו כי ממנו תבין

סדר השחיטה והבדיקה לבשר בהמה שאוכלין כהיום.

השור יבואו ששה פועלים בפעם אחת, ארבעה יפשיטו את הרגלים, אחד הראש ואחד מתחיל (רק התחלה הוא עושה) להפשיט מן הצואר לכרס ומניחה כך בלי הפשט, רק עשה מקום מהיכן שיבואו פועלינו אחרים להפשיטו אחר שיתלו את השור על רגליו האחרונות, בעזרת מכונה נתלה במהירות, ואחרי כן יבואו פועלים אחרים לגמור את ההפשט ולחלק לחלקים, ועוד פועלים עומדים מוכנים עם עגלות קטנות ההולכות על שני אופנים, באחת מהן יקבלו הקרבים ובאותו הריאה והכבד, באחת מהן יקבלו את הכרס לבד, כי גדול הוא, ובעגלה אחת יתנו את הראשים. בעגלה אחת מקבצים את הרגלים, וכל אחת מהן תובל למקומה ולחדר מיוחד ששם מנקים את הקרבים מהפרש ומן החלבים, והבני מעיים נפרדים לג' חלקים, הדקיץ לבד והרחבים לבד והקיבה לבד והכרס לבד, כי כל דבר ודבר נמכר לחוד, וכן הראשים לבד והלשונות לבד, והכל מנוקה בשטף מים רבים לכל אחד, כי עכ"ם מקפדים אנקיותא יותר מישראל, כידוע.

ורק בשורה הראשונה הנשחטת בתחילת היום שנים עשר זה אחר זה בפעם אחת ישתהא זמן ערך חצי שעה, יען שהפועלים מוכרחים לעמוד זה אחר זה ולהמתין עד שהאחד גומר את מלאכתו ואז מתחיל השני את מלאכתו, אבל בשורה השנייה הנשחטת אינם ממתנינים כלל, כי בעוד שהשורה הראשונה לא גמרה עדיין את המלאכה בשלמות, השורה השנייה, שנים עשר שורים, נשחטים ומונחים על הארץ והפועלים מפשיטים את הראש והרגלים ועושים את מלאכתם על הארץ ומכירים הכל שיהיה מוכן ומזומן לתלותם בעזרת המוכנה על מקום הראשונים, ופועלים שם לרוב עד אין מספר, ומה שהאחד עושה לא יעשה השני, רק שמתחילים ומזמינים אחד לשני מה לעשות ומה לגמור, והראש (פארמאן) עומד על גביהם שלא להניחם לרגוע אף רגע אחד, ולפעמים היו זמנים כאלה שנצטרכו בעלי הבתים לשחוט יותר, אז היה נגמר 80 שורים בשעה אחת, כי פועלי עכ"ם הם לרוב וביום שצריך יותר הוא מרבה בפועלים יותר.

ובתוך הזמן שהשור השחוט מונח עדיין על הארץ ¹⁵ מוכווח השור"ב לבדוק הריאה בבדיקת פנים, ואם ישהה רגע אחד יותר בבדיקתו בשור האחד הוא מפסיד את בדיקת השור השני ¹⁶ המונח אז על הארץ.

15. היינו הזמן הקצר מתחילת ההפשט עד שנתלה ברגליה.

16. ובשורת לבוש"מ מחמיר בריאה הנזרקה ממקום למקום.

כי יש עכו"ם אחד שכל מלאכתו היא ללכת משור לשור המונחים על הארץ ולחתוך במגירה את החזה מהשור מתחילתה ועד סופה, כשיתלו את השור יהיה מקום קל להשליך משם את הריאה עם הכבד, והעכו"ם הוא עושה מלאכתו במהירות יתרה על ידי הפארמאן שעל גביו ולא ישגיח בזה אם השו"ב בדק כבר את הריאה אם לא, ואם הבודק פנים לא יזמין ולא יתקן בפנים כל הסרכות שיש בהן להניחן בשלימותן על מקומן בכדי שלא יתפרקו מעצמן, אז כמעט כולם נאבדות על ידי הפועלים המשליכים את הריאה בחזקת ידם מהשור על הארץ ומן הארץ לתוך עגלה על ידי עכו"ם שני, ופעמים רבות הן מעבירים את העגלה שלהם עם אופני הברזל שלה על הריאה בעודה מונחת על הארץ והסרכות כלא היו, עד שבאים ליד הבודק-חוץ על השלחן, אם לא שהבודק חוץ יתעכב על ריאה אחת לבודקה ערך רבע שעה לא פחות, אז ימצא היכן היא מנותחת, אבל זה אי אפשר לו לעשות, כי תיכף יתמלא השלחן עם ריאות, מן השורה השניה ואיננו יכול דעת איזו ריאה היא ומאיזה שורה, ואם יהיה הכל נעשה כד"ת.

אתם, רבותי, שימו נא את לבכם להבין כמה היה מן ההכרח להיות לזה שוחטי השור ובודקי פנים ובודקי חוץ לפני המהירות של פועלי העכו"ם, כאשר מלאכתם היא ממש כאש להבה בידם מחמת הרגילותם במהירות, ואינם צריכים להשגיח על כשרות, וכן כמה נצטרך לזה אנשים מישראל, לברר הכשרות מן הטריפות להניח עליהן החותם "כשר", כי כל מין אחד מונח בחדר בפני עצמו ששם נגמרת המלאכה, ושם הם נבללים יחד, הכשרות עם הטריפות ומוכרח שם להיות איש יחידי מאחב"י לברור זה מזה ובעוד שהוא במקום אחד לא יכול לראות מה שנעשה בחדר השני, ומה שעושים רושם לכתוב בעפרון (בעל"ז Crayon) על הדקין או על הקיבה או על הכרס או על שאר חלקי השור, קשה מאוד לסמוך על זה, יען כי רבוי המים השוטפים עליהם בחזקה, פעם בחמין ופעם בצוננים, כפי צורך הפועלים, ידיחו וישטפו לפעמים את הכל ואפשר להכיר בדוחק ולפעמים אפילו בדוחק אי אפשר להכיר, ועל כל פנים, הישראלי הוא מוכרח להיות בר-סמכא, כי בידו היא להאכילנו טרפות כמו כשרות, ונמנו יבקשו בעלי-הבתים באזהרות יתירה וכן השוחטים יזהירוהו שלא יאבד אפילו ¹⁷ אחת מן

17. וכמובן שחש ביותר לאימת בעל הבית נותן לחמו וימיו וכיון שכן אם נאבד לו החשבון מן הכשרות והטריפות ממלא החסרון מן הבא בידו ובלבד שלא יחסר המוג דאו יתקצף עליו בעה"ב, ויוכל לפטרו ממשמרתו.

הכשרות. והביטו וראו מי הם הגאמנים האלה: לא בעלי תורה ויראה. וגם לא בעלי שכל ישר, את מי שיכולים השוחטים להשיג שיקח משכורתו בזול — אותו יקחו.

את אחד מהם אזכור שהיה מחלל שבת בפרהסיא ושמו היה אייזיק, והוא היה הפלאמבערער מן ¹⁷* הסמאל סטאף, עד שבקושי הדחתיו ממשמרתו, על ידי טרחה גדולה והשתדלות רבה, ועל כל פנים בעת שהיה אצלנו הרב ממאסקווע ז"ל בבית המטבחים שלנו היו אז אחד עשרה שוחטים ובודקים, בלאמבירערס היו חמשה ומשגיח אחד, הרי ששה עשר בכל, והבעלי בתים שלמו לכל אחד את משכורתו תמיד מדי שבוע בשבוע כשכירי יום, אבל תיכף אחרי מיתתו של הרב לקחו השוחטים את הרב הנ"ל שהכל תהיה תחת השגחתו, ובכדי שלא ירעשו העם, למה יהיה כזאת שעליו לבדו יסמכו כל השלאכט הייזער דהעיר, היינו סווארצעלדס, יונייטעד, ניו יארק, אלה השלשה הם העיקר של כל העיר ואגפיה, לכן התחברו לו עוד רב אחד רק למען שמו. ¹⁷** ורק

17. פי' החלקים הקטנים מבהמה כמו ראש כבד לשון, ריאה, בני מעיים, ועוד.

17. מכאן אפשר לשפוט עד היכן ירדנו עשר מעלות אחרונות כי בימים ההם באמעריקא בעת ששימש המחבר והיו מצב השחיטה ובדיקה וכשרות בכללו מאד ירוד כמו שיראה כל רואה בשורות הספר מ"מ הבינו אף הקלים כי א"א שרב אחד יקח אתריות פקוח על ג' בתי מטבחים (כפי הנראה לא הי' לו שם פיקוח על מצרכים (פרארוקטען) אחרים) וירגנו החרדים והמדקקים כאשר יראו חותם רב אחד על כל הני בתי מטבח, ובתור כסות עינים לסמות עיני היראים ראו הכרח להוסיף עוד רב אחד לפנים כמבואר כאן בפנים).

ברורינו אנו נשפלנו כ"כ במדת יר"ש עד שאין בעלי המטבחים ובעלי בתי חרושת רואין שום חשש כשולן מסהרי (ביוגעס) אם יקחו לרב המכשיר אותו הרב שישנם כבר תחת פקוחו כמה בתי מטבחים ועוד כמה מאות מצרכי מזון מינים ממינים שונים המפורים בעירות שונות.

הדברים מבהילין הרעיון עד למדי כי דבר זה מוכיח הוכחה ברורה כי היראים ושינים שינה עמוקה בתרדימה גדולה בשדי הכשרות ואין פוצה פה ומצפצף כי אילו היו היראים מוחין נגד פירצה הנוראה הלזו היו הבעלי בתים מוכרחים נגד רצונם להשתמש בהרבה רבנים שלא להפסיד מסחרם (וזכור ואל תשכח כי גם שם היו משגיחים לרוב כמבואר בפנים).

בשלאכט-הויז הנקרא יונייטעד, ובפירוש התנו עמו שידע שהשוחטים הם בעלי בתים שלו והם לקחוהו להיות רב אצלם ולקחוהו בתנאי כפול כמו התנאי של בני גד וראובן.

ואז הסכימו תיכף הראשים מהשוחטים עם ההאלסיילערס להחליף את משכורתם, לקחת מהכשרות כבקשתם מאז, כי בכל שלאכט-הויז יש להשוחטים ב' מהם, אחד מהם נקרא בשם פארמאן והשני כמו מזכיר (סעקרעטער), שהם המדברים עם הבע"ב ועל פיהם יגמר כל הדבר, ואז מספר הטריפות שהיה מתחילה ערך ארבעים ממאה ולא פחות משלשים וחמשה ממאה, כן היה כל הזמן שעמדתי עמהם ג' שנים אחרי מות הרב ממאסקווע.

ומה שמתחילה היה בא אצלי איזה שוחט לומר בשתיקה שעל שור זה לבו נוקפו משום שהיה אי דרסה כי מחמת המהירות מהפועלים אי אפשר להזהר מזה שלא ישהה או שאר איזה פסול שחיטה והייתי מטריפו, כי אני הייתי מן הבודקי חוץ שהם הגומרים לומר כשר או טריפה, ומזמן ההוא שהתחילו לשלם ממספר הכשרות פסק זה, וגם כי הרבה פעמים באתי אל הרב הנ"ל וסדרתי לפניו מה שאני מטריף והם מכשירים ובא הרב והתחיל לדבר למה תהיה אצליכם כזאת? נתנו לו תשובה מפורשת: אנו יודעים יותר מכם בשחיטה, ומי הביאכם הלום לרב, הלא אנו! אם אינכם רוצים תוכלו ללכת לשלום, ומחר יהיה אצלנו רב אחר על מקומכם. ואז נעשה פניו לבן כמו חלב והלך בפחי נפש. 18 ומאז נתהפך הרב לאיש אחר, שאם לפעמים נתערבה בשר כשר עם טריפה על ידי טעות מהפלאמבירער, ואז הולך הפארמאן מהשוחטים לבית הגור מקור שכולם נתלים, ובורר שם איזה שרוצה ועושהו טרפה והשאר כשרים, וכשספרתי מזה להרב, היתכן? והיתה

הי' בבית מטבחיים אחד 11 שוחטים וששה משגיחים (לעומת זה כהיום בבתי המטבחיים שלנו הנקראים "גלאט כשר" ושוחטים אותו המספר בהמות לשעה ששחטו אז והרבה פעמים עוד יותר ויש רק ג' שוחטים וב' משגיחים בערך) ואעפ"כ הי' הבעלי בתים מתיראים שלא ינחו דעת הקהל עם ג' בתי מטבחיים שיהיו תחת דגל רב אחד.

18. מכאן רואין שרב יר"ש שהי' מיצר על המכשולות הנעשין בבית המטבחיים מיד כאשר שמע קולו הרם של בעה"ב כי יפטרנו ויקח רב אחר נתהפך לאיש אחר וכ"ז שייך גם בימינו שלקחת רב המכשיר ודחייתו תלויים ביד בעה"ב כחומר ביד היוצר ברצותו מקרב וברצותו מרחיק.

תשובתו לי: הלא בשבוע נשחטים ערך 3000 ואם יתערב א' או ב' טריפות, הלא מדינא בטלים ברוב. כאשר שמעתי את זאת מפיו ממש נפחדתי ולא יכולתי לדבר אתו, כי מה יועילו דברי אם גם הוא מסכים להם, הלא כל דבר שהוא קבוע הוא כמחצה על מחצה ואין רוב, וגמרתו בלבי לעזוב את המצב.

א

שתערובות אברים כשרים בטריפה שכיח מאוד

ותערובות כאלה מן הסמאל סטאף המה מרובים מאוד ¹⁹ והכל נתכשר על ידי הפארמאן מהשוחטים, הוא העד, הוא הדיין, ושום שאלות לא יובאו להרב ¹⁹ על הכל השוחטים בעצמם דייני הצדק, אבל זה אמת, שמשכורת השוחטים נתרבה כפלים ממה שהיה בראשונה, כי בעלי הבתים עושים חשבון אחד מכמה שנמצאו כשרים, ועולה החשבון סך הכל למשל ערך 800 דאלאר, ומזה יחלקו ליתן טשעק לכל אחד כפי החלוקה מהפארמאן של השוחטים, לזה חמשים ולזה ארבעים ולהפועלים כפי מה שהשוחטים משלמים להם, ואם יעלה הסכום הכולל רק 750 אז יתמעט מהטשעק של כל אחד לפי חשבון זה.

הטשעק של השכירות לא ישוה שבוע בשבוע, כמו שהיה בשנים הראשונות, וממילא מובן מזה כיון שהכל שייך לשלם מדמי השוחטים, כל מה שיכולים למעט באנשים, הן בשוחטים והן בפועלים ימעטו וישאר להם ²⁰ רווח יותר, ממנהג זה נתעלו ההאלסיילער למיליאנען

19. הכוונה דהרבה אברים נפרדים מהבהמה לשון — כבד — בני מעיים — ריאה, שני צדדי גוף הבהמה ועוד והתערובות בהן מאד מרובים.
19. גם בזה"ז כפי השמיעה אין שאלה באה מבית המטבחים כלל לבית הרב.

20. המחבר כאן מבאר כי כאשר מחלקין הממון לפי חשבון הכשרות בין השוחטים יותר יהגו כאשר יהיו שוחטים מועטים שע"ז נפל חלק גדול יותר לכל אחד, ודבר זה שייך גם בזה"ז כיון שבעלי המסחר הם המושלמין לשוחטים ועשירין מקמצים עיניהם רע להרבות בשוחטים ובדקים ומשגיחים, וכל שלפי המלאכה סגי בעצמם יתספקו בזה, ומשערין דבר זה כמו שאר המלאכות של הפועלים דכל שנעשית המלאכה א"צ לפועלים יתירים ה"ה בזה כיון שנעשה כל מלאכה לפי ראות העין דהיינו השוחט שוחט, הבודק מכניס יד לפנים. יש בודק חוץ, יש

והשוחטים לאלפים, אבל והוא רחום יכפר לעשירות כזאת, כי דמים בדמים נגעו, ומקור דין זה הוא בגמרא (בכורות כ"ח: וכו"ט). הנוטל שכר לראות הבכורות אין שוחטים על פיו ואפילו כמו אילא ביבנה שהוא חסיד באמת ולא יטה אעפ"כ לא התירו לו חכמים, כי אם דוקא שוה בשוה. והרמב"ם ז"ל פסק כן גם לשוחטים שלא יטלו שכר מכשרות יותר מטריפות, וכן הסכימו כל האחרונים ואפילו אם תמצא דעה אחת להכשיר בדבר מועט, אין זה שייך לארצנו אמריקה, כי הדין של דבר מועט הוא רק כששוחטים א' או ב' אבל אצלנו מריבוי השחיטות אפילו פרוטה אחת נחשבת למרובה שעולה בשבוע לסכום רב, ולשוחטים כאלה אסור מדינא לפסוק שום פסק להכשיר.

ויש להבין שמרוב שחיטות ²¹ כאלה יש הרבה שאלות יום יום ובפרט שאלות מן בית הכסות שנקבה ע"י מסמרים גדולים שנמצא בהם, ממש אין לך יום שלא יהיו כמה וכמה ביום והכל נגמר ע"י האנשים הפועלים, לפעמים בא ליד השוחט לראות והכל נעשה כשר על ידם, ומה שיש משגיח ²² אחד בשלאכט-הויז, הלא הוא עומד בחדר מיוחד ששם השוחטים משחזים החלפים ולא יצא מפתח חדרו ואינו רואה לא השחיטה ולא הבדיקה ולא שום שאלה יבוא לידו, כי אין לו

בלאמבירער הנקרא (ליופי המליצה משגיח. הכל שמחים הרבנים והבעלי בתים כיון שב"ה הכל טוב אין נוחרין ח"ו, ואין מכשירין הבהמה בלי בדיקה או בלי משגיח ח"ו, לא ולא, חותמים בחותם של דם ישראל "משגיח" ויאכלו ענוים וישבעו.

לא חכמו יתבוננו בהמצב הנורא שהשוחט נבהל לשחוט ולברוק סכין וסימני בהמה ולרחוץ ידו ולהכין עצמו לשחיטה החדשה הכל במינות אחד וכן אצל הבודקים אז יבינו כי אין מלאכת השוחט כמלאכת הפשטת עור הבהמה דשם כל שרואין שנעשה המלאכה טוב, אבל כאן לאו בראות העין אלא באבנתא דליבא כי נגזל הרחבת הדעת ומנוחת הנפש המאד מוכרח להשוחט.

נהי' עובדא כאשר פתחו השוחטים פיהם לבקש הוספת שוחטים כי כבדה עליהן רגל המלאכה ונרחה טענתם ונשארו מבלי מענה, והכל באופן ראשון.
21. פי' שחיטה שדרכה במהירות ומרוצה מוליד הרבה שאלות יום ויום ואין דורש ומבקש.

22. משגיח אחד לא די וכ"ש בדליכא משגיח כלל מחמת קמצנות בעה"ב

כבוה"ז.

פנאי, כי לכל אחד ואחד די לו לגמר מלאכתו על מה שהוא עומד והלואי שתהיה יציאתו כביאתו.

גם נתקנו בבית המטבח הרכה חביות פתוחות שנוטלו מהן שוליהן דלמעלה, ממולאים עם מים על ידי קראן שנגדיהן, מהן יש שהן ממולאות מים רותחים ויש עם מים קרים, הכל לפי צורך הפועלים, וכימי החורף כולן כמעט מים חמים כמובן, ולהפועלים המפשיטים יותנו לכל אחד ואחד סמרטוטים גדולים חדשים וכל אחד מהם יטביל את הסמרטוט שלו בהחבית ומרחץ ומשפשף היטב את הבשר והחלבים של הכליות לנקותם מכל לכלוך ודם, גם הסכינים שמפשיטים יטבילו תמיד בהחבית, כמובן שהמים החמים יעבירו שמנונית החלב מהסכין ובזמן שמרחצים הבשר עם המים אז נראה להדיא שצף שמנונית חלב על המים בהחבית ואז עדיין הבשר חם וגם המים חמים ונבלעים המים החמים בהבשר החם, וזה נעשה ממש יום יום, אי אפשר להם בעניין אחר להמתין עד שיתקררו, כי מפני רבוי השחיטות הכל הולך בזריות.

יש עוד זמן אחד בימי החורף לפני ימי אידיהם, אז מביאים הסוחרים את סחורותיהם לשוקים הגדולים להראות לעין כל את ההידור והיופי של סחורותיהם, וכן גם סוחרי הבשר במשך איזה שבועות קודם הזמן הוא מתחילים לעשות על הבשר איזה ציורים שונים להדרו וליפותו, והציור הוא באופן זה:

תיכף אחרי ההפשטה, בעוד הבשר חם, לוקחים מהחלב המובחר ג"כ חם ומטיחים כל הבשר ותיכף בחמימותם חותכים ומעבירין עם הסכין על הבשר איזה ציורים, כמו אילן וענפיו, והטבע של בשר חם, כשמחתיך אותו מעט בנחת תיכף יתפרד הבשר במקום הניתוח ונעשה הציור עליו יפה ולבן מהחלב שעל הבשר, וכן עושים יום יום קודם חגם, ואפשר שהקצבים הגאמנים יסירו החלב בעין מה שימצאו על הבשר הבא להם בחנותם, אבל את החלב הבלוע בבשר שהטריחו עליו כהיות שניהם חם, זה אי אפשר לו לנקר, וגם לא כל הקצבים שוים, יש מדקדקים בזה ויש שאינם משגיחים לטרוח בזה, כי הם מסתפקין בזה שנתלה על הבשר פתקאות בחתימת הרב שהבשר כשר למהדרין מן המהדרין, ומה צריך יותר מזה! ²².

²². מכאן ג' דבשר שמחתימין עוד בבית המטבחים בחותמת כשר (וכן נוהגין גם היום בכל מקום) גורמת מכשול גדול ופתח פתוח להקצב בחנות שלא

ולדעתי ספק גדול הוא אם כשר הוא למהדרין, הלא המהדר כדבר רוצה שלא יהיה שום ספיקה בהכשר ולא יקמץ בממונו לשלם פרוטה יתירה, רק שלא יהיה לו שום ספק באכילתו בכשרות. על כן אחינו בני ישראל, נתתי לכם הסדר בקצרה מתהלוכת השחיטה בארצנו, כי על ²³ הכתב אי אפשר לי לפרש הכל, כי זקן אני ונלאו ידי מלכתוב, אך זאת תדעו שלא לחנם אמרתי שאוכלים ספקי טרפות בארצנו, אפשר שלא רק ספיקות רק ודאיות, רק שאין אני רוצה להוציא מפי לומר ודאי על שום טריפות בעולם, כי לכל יש הרבה חילוקי דעות, אבל למעשה כשכאו לידי הטרפתים, ולכן אף כי לביעור חמץ נתנו לנו חז"ל זמן אור לארבעה עשר, ודוקא לאור הנר ולא באבוקה, בכדי שיהיו יכולים להכניסו לחורין ולסדקין ולכדוק, אבל ביעור החמץ הזה חוב גמור הוא עליכם יום יום ממש ובכל יום אתם עוברים בכל יראה ובכל ימצא וגם לאור הנר אינכם צריכים, כי לא

לנקר הבשר, דכל שהקונה רואה חותמת כשר די לו, ואינו מבין כי אינו מעיד על הניקור.

23 הכותב מעיד כי הרבה יותר ממה שכתוב כאן הוא באמת.

מוסר גדול יש ללמוד מכאן כי העונש שנקבו חז"ל על כל מי שבידו למחות אין גם אחד אפילו הדיוט ואיש פשוט שינקה מזה הבה ונתבוננה קצת, ידוע עוד מימי הקדמונים כי הקצבים היו היותר אלמים. ותקיפים, עזי פנים, כעסנים, אשר לא ישא פנים לזקן אפילו כגובה ארוים גבהו וגדול מרבן שמו בנוסף לזה שררה הפקירות גדולה באמעריקא בשדי הכשרות בימים ההם.

ידוע עוד כי בעבור בצע כסף עלולה בן אדם לעשות דברים היותר גרועים. ובאותן הימים יהודי שיצא מאירופא לארה"ב אמעריקא נחשב לקל ופורק עול (ואצל הרבה משפחות ישבו שבעה עליו) ובהפקירא נחא לוי.

וכל אחד ממדות הללו הי' די לבעלי בתים לפרוץ בשדי הכשרות והשגחה ככל העולה על לבם וכ"ש בצירוף כולם יחד, ועם כ"ז הי' לחץ היראים על בעלי הבתים במקצת עכ"פ להגביל אפקרותא דלהון שיצטרכו (עכ"פ לפנים) להרבות רבנים מפקחים וגם משגיחים כפי הצורך, הרי שבעלי הבתים תלוים בדעת הקהל במובן דבאין לקיחה אין מכירה (ווען עס איז נישט דא קיין קאסטעמערס איז נישט דא קיין ביונעס).

וגם בימינו אלה אם היו היראים והמדקדקין מרימין קול יחד בזעקה גדולה על פני חוצות כי אין אנו רוצים בשר ושאר פראדוקטען רק מה שהם באמת למהדרין כי אז היו הבעלי בתים מוכרחים לציית לקול זעקתם.

כמתבוא ובטמון הוא, אך בפרסום גדול לעין כל ואין כאן שום ספיקות, כמאמר לשון חז"ל, הרי השור שחוט לפניך ²³* ואין לזה תועלת רק כשיהיה הכל ביד העיר, להרבנים ישולם מהעיר די סיפוקם בריוח וכל ההכנסות שיש להם יהיה שייך להעיר וכן יהיה ג"כ עם השוחטים, אז כטח שיהיה הכל כשר וישר, אבל כאשר הוא כעת, שכל אחד מוכרח לעשות מעצמו, כל אחד מהם מקלו יגיד לו, כל המקל לו וכו' ובכל דבר דרבנן מקילים, באמרם ספיקא דרבנן לקולא, וכן בכל דבר שצריך שיעור מקילים שלא ישגיחו על זה שכל שיעורים שנתנו חז"ל הלכה למשה מסיני הם, כידוע שיעורין, חציצין ומחיצין הלכה למשה מסיני, ומזה יצאו כל הקלות שנעשו בעיר, וכאשר הלכו על דרך האמת והשלוש אז ודאי תצליחו והבורא יתברך ישלים כל צרכיכם לטוב, כי הבא לטהר מסייעין אותו ושלוש יהיה לנו ולכל ישראל אמן.

הזכרתי לפניכם סדר השחיטות והתשלומים כשהיה מאז, ועליכם חוב ²⁴ גמור לראות איך הוא מעמדם כהיום הזה, כי מערך עשר שנים שאינני בא בתוכם ואפשר שנשתנה בשום מה, רק זה ידוע לי, שגם אז כשאמרתי להרבנים למה יהיה כן בהתשלומים מהכשרות כחדו לי הדבר ואמרו שרק דבר מועט, 2 סענטים, משלמים יותר מהכשרות, אבל לא כן הוא כדבריכם, וגם כי בארצנו מרבוי השחיטות לא שייך דבר מועט, כי אף פרוטה אחת תעלה למרובה במשך השבוע שמשלמים השכירות. גם רבים אומרים שבארצנו ²⁵ הכל כשרים בכשרות, כי כשנמצא סרכה בריאה מטריפין אותה מיד, אבל זה שקר גמור ²⁴, ואדרבה מקילים ומקילים יותר מדאי.

²³ הרי שלא מצא המחבר שום תרופה בעולם רק כשיהי' הכל ביד העיר.

²⁴ דבר זה נחוץ מאד בזה"ז.

²⁵ בעוה"ר גם בזה"ז זועקין כן.

הדרך לניקור חלק הפנים

אב—אלול תשמ"א

קונטרס ה

מחיר החוברת
באר"י 3 שקל
בחו"ל 1 דולר

חוברת זאת אפשר להשיג אצל בית המדרש
הלכה למעשה
רחוב הס 7 תל אביב ארץ ישראל

מכתב ב.

יעקב לגרא

המוד תשל"ט

הג אגוד הדינים
אוקייטאל

הגדרת ז נקודת חלק הפנים

יודע, כי כאן בארץ מקרים גם השמאנורעס
 אולם הלוי מה נקרא חלק הפנים.
 אם נוחבים לחלק הפנים גם מה שאחרי המרפא (רוים פלייש) יש עם
 חלב דאנדייחא. ומה שכ' הרמ"א בשו"ע סי' ס"ד היינו רק על חלק הפנים
 שלפני המרפא מקום שמוגנת בו הדיאט
 אבל אם מניחים לחלק הפנים גם ממש המרפא נזה לא דבר הרמ"א
 כי עם יש חלב ממש.

וכן תביא ברכי משובח בשם קדמורס המפי"ע,
 כי מתחייב הכבוד ולמעלה אין עם חלב ומהחזר הכבוד ולמטר
 מתחיל חלב הכליות ושאר חלבים

מכתב ג.

חלב דבוי המנקיים של העדה החרדית בירושלים

הפ"ד

יום ראשון כ' במסוד תשל"ט פניתי"ק ירושלים

אנו ח"מ מאשרים שכל הנכסח בשמור של הדיכח"ג ר' מרדכי מלאכי שליט"א, בעיקר חלק השנים
 הקדמי: ראשיה סטיר את הקיום של ממשר האדום עד סופו שנקרא בלח"מ רימאלע וגם מקרי את
 חלבה שמתחל לקדם מני"ל נוחתן לאורך הגיד עד לחזה ומוציאו קולף את החלב מהגיד עד לקצו
 של המשר שהיא תמנן חכסלים של חירר ואח"כ מפודר את המשר מחדם מואשי העלעות המקדם חיבורן
 לקטנות חרבות וחותך במאוסיותן מכל חלבן. שעליהם. הכן קולף את המשר החדם מתחילן במקביל
 המכסה את המאמור חרבות ודמו"כ מחדר השני קולף הרימאלע המקביל המכסה את הגיד חום לכל
 אורכו. כל הנכסח כהן הוא חלבה וכן רדעי לחובץ פאין לענות מכל המוצר ישראל כאן ובגולת.

כ"כ אנו מאשרים שהחלק הקדמי והפנים הוא חלב דאנדייחא ויש בו איסור ברה.

והנהגות

- ה' גר מרוביק - דאש מנקד בדה אחרית ירושלים.
- ה' יוסף בני הירושן - מנקר.
- ה' משה ליב קורנבלים - מנקר.
- ה' מאיר דוד קורנבלים - מנקר.

כ"כ אנו מאשרים שהחלק הקדמי והפנים הוא חלב דאנדייחא
 ויש בו איסור ברה
 חלב דאנדייחא
 חלב דאנדייחא
 חלב דאנדייחא

מפתח הענינים

—א—

להחזיר העטרה ליושנה

1. מכתב לאחבנ"י ככל התפוצות לעורר ולהזהיר שלא יוכשלו ח"ו באיסור חלב החמור.
2. המצב בהקהילות קודם חורבן יוראפא.
3. המצב בענין הניקור באמעריקא.

—ב—

קריאה דחופה לגדולי חו"ל

1. לא יוטמאו ח"ו במאכלות אסורות.
2. נתברר שהמנקרים בחו"ל מכשילים הרבים, באיסור חלב שהוא איסור כרת רח"ל.
3. הקמת כולל וביהמ"ד ללימוד ניקור להעמיד שוחטים ומנקרים ת"ח.
4. יש פסק מהבית דין צדק שבירושלים עיה"ק שיש חלב דאורייתא בחלק הפנים.
5. קריאה לעזור למלחמה.

—ג—

זעקה גדולה מבית דין הגדול
שבירושלים עיה"ק

1. מנקה צריך שיהי' לו כתב קבלה מחכם.

2. מכשולות גדולות בענין ניקור.
3. המנקרים היום אין להם שום קבלה ומכשילים הרבים באיסור חלב ודם—איסורי כרת רח"ל.
4. בחלק הפנים יש הרבה חלבים וצריך להיות אומן גדול בזה.
5. ח"ו להפש קולות בענין ניקור.
6. אזהרה למנקר ללמוד דוקא אצל מנקר ויר"ש מפורסם וליקח כתב הודעה ממנו.

—ד—

כללן של דבר להרוצה לאכול בשר בלי פקפוק של איסור חלב ודם רח"ל.

1. יבקש מהקצב להראות לו הכתב הודעה והקבלה על ניקור, ויותר טוב שיפרסם בחנותו על החלון ההודעה והקבלה לעין כל רואה.
2. צריכים לברר אם לא נמצא שם מנקר שאין לו הכתב הודעה וקבלה, ואפשר שהוא ניקור הכשר.
3. אין לאכול מבוטשער סמאר שאינו מנקר חלק הפנים כדבעי (עיין מכתב מביד"צ).
4. הקצב והמנקר צריכים להיות יר"ש מרבים ות"ח.
5. נא לפרסם המכשולות בענין ניקור ולהציל השכנים והחכרים כו, וכל המקיים נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא. כי בנה מציל דורות שלמות מאיסורי כריתות רח"ל, ואפילו בשביל נפש אחת הכל כדאי.

—ה—

**מכתבים של דעת גדולי ארץ ישראל
בענין ניקור החלב**

מכתב א. פסק מבית דין הגדול
שבירושלים.

מכתב ב. עדותו של הגאון מהר"י לנדא
שליט"א, אבדק"ק בני ברק.

מכתב ג. טופס הפסק של ראש המנקרים
בהעדה החרדית ושאר המנקרים של העדה
החרדית.

אין חילוק בניקור חלב הפנים בין ארץ
ישראל לחוץ לארץ לפי עדותם של מנקרים
מומחים העובדים כעת בעדה החרדית
בירושלים.

מכתב זה נשלח ע"י ביהמ"ד הלכה
למעשה להרבנים והאדמורים
בארצה"ב.

—ב—

קריאה דחופה לגדולי חו"ל.

לכבוד הרה"ג וכו'.
ראשית דברי רוצה אני להביא את דברי השפת אמת זצ"ל שאמר:

העולם נקרא ע"ש העלם שעליו לתקן בעוה"ז, וכפי התיקון העלם
זוכה לאור הגנוז — כפי ערכו. חכו"ל אומרים "יש קונה עולמו בשעה
אחת". ע"י מסירות נפש זוכין לשעה אחת. וזה קורה אצל כל איש
מישראל. אין לך אדם שאין לו שעה. וצריכים לייגע את עצמו כל
הימים לזכות לאותה שעה.
התורה הקדושה אמרה:

"אל תשקצו את נפשותיכם ואל תטמאו בהם." במאכלות אסורות
יש אימוות והטומאה. מאכלות אסורות מאסרין הנפש להיות משועבד
לגוף והגשמיות. ועל ידי התעוררות ופעולות אדם לקיים מצות התורה.
והבדלתם בין הבהמה הטהורה לטמאה. זוכין לפעולה דומה
מהש"ת. "ואבדיל אתכם מן העמים." (מספרי הקדושים).
שמענו מהרבה אנשים יראי שמים מומחים גדולים ונאמנים ובררנו
את זה ע"י ששלחנו לארצכם לאמריקא שליחים נאמנים: שנכשלים
אצלכם באיסור חלב דאורייתא ובאיסור כרת רח"ל.

נוכחנו לדעת שהמנקרים שלכם לא יודעים
להוריד החלב דאורייתא ומכשילים את
אחבנ"י באיסור כרת רח"ל.

הי' אצלנו מנקר מומחה — הוא משמש גם היום כראש מנקר בהו"ל בדקנו אותו בעניני חלב בנוכחות הרב הגאון משרסבורג מביד"צ בירושלים ראש מנקר מירושלים ועוד מנקרים מומחים וכולם אומרים שזה שמשמש בקודש בתור ראש מנקר לא יודע כלום בניקור ומכשיל את הרבים במאכלות איסור חלב. אמרתי בלבי לא אתן מנוחה לנפשי

אצעק ועקה גדולה ומרה שכל בית ישראל ישמעו

הצילו! את עצמכם מאכילות חלב:
"כל אוכל חלב ונכרתה הנפש מעמו."

הביד"צ בירושלים הוציא כבר פסק הלכה שבהלך הקדמי הפנים של הבהמה יש חלב דאורייתא שהוא איסור כרת, וגם תוקנו תקנה שכל מנקר הרוצה לעסוק במלאכת הניקור צריך לקבל סמיכה ממנקרים מומחים ומבי"ד נאמן.

היות שיש חוסר גדול במנקרים מומחים יראי שמים שנוכל לסמוך עליהם, הקמנו כולל — בית מדרש ללמוד ניקור הלכה למעשה — שחיטה ובדיקה והלכות או"ח בעזרת השם הצלחנו שכאו אלינו לכולל אברכים גדולי תורה למדנים מופלגים פוסקי הלכות יראי השם, המגיד שעורים אצלנו הם רבנים גדולי התורה ויר"ש מומחים גדולים בעניני חלב הלכה למעשה ויש לנו בעזרת השם אברכים שיודעים כבר הלכות ניקור הלכה ולמעשה ומקבלים תעודות סמיכה מביד"צ בירושלים. לכן הנני פונה לכבוד תורתכם הרמה לעמוד לנו לעזרה במלחמתנו. אני מאמין באמונה שלימה שבזכות זה נזכה לביאת גואל צדק במהרה בימינו אמן.

בכבוד רב

ובזכות התורה והמצוה

311 / כריס

הרב זלמן בריזל ירושלים

הקונטרס הזה נתפרסם כמו לפני חמישים שנה במדינות איירופע, מהמנקר המומחה המפורסם מאוד אשר פעל גדולות ונצורות בשדי הכשרות לבער הקוצים מן הכרם ולהעמיד הדת על תילה, הרב הצדיק מוהר"ר יוסף צבי סג"ל זצ"ל.

בן יוסף

ניקר

הביטו וראו...

כאשר נרצה לנסוע נסיעה בעגל' ובזמן קרוב, אף אם הוליך את הסוסים איש פשוט הדיוט וכן כפר יהי', כנהוג, לא נפחד מללך את דרכנו בטח אתו עמו, כי ידענו שהבעל עגל' מלומד במלאכתו זאת מאז מקדם.

אולם אם איש אף שהוא בקי בעל החכמות, אבל להוליך את הסוסים עוד לא נסה, וישב על "הכסא" ולא ידע ויבין להנהיג כפי הצורך בדרכים שונים כמובן, אז נוכל לבוא חו"ש לסכנה גדולה.

כן אנכי, נבזה וחדל אישים, הנני רוצה לדבר בזה מענין הנוגע לכלל ישראל, ואף שטח מראות עיני לא דעת לי ולא חבונה כטיפה מן הים מחכמה ותבונה של ראשי הקהלות, אשר דבר זה שייך להם להביט לראות... ולחקן, אבל כמו הבעל עגל' הנ"ל, כמעט בכל ימי עסקתי באותו דבר, לכן אדברה נגד מלכים ולא אבוש בטגם שלא מרמה בפי חו"ש, רק אהבת ה' ותורתו.

השגחת ניקר הבשר, רבים בעקב בעו"ה, ונפלאתי מאוד לראות קהלות אשר מדקדקים כחוט השערה בכל עניני יהדות בקהלתם הקדושה, ורק על הדבר הזה לית מאן דמשגח, באמרם שהקצבים "בראווע יידען" ויש לסמוך עליהם, ואנכי אשר אני מכיר את כל תהליכות המקולין, כללותיהם, פרטותיהם ודקדיקהם, ידעתי בטח שחו"ש לסמוך בזה על הקצב בכלל, ובפרט לעתים, כמו ערבי שבתות וימים טובים, יומא דשוקא וכו'. אשר בימים אלו וכזמן הזה מתאספון במקולין אנשים ונשים וטף, וכאו"א אץ לדרכו, וצועק בקול "הב" "הב" ויש בתוכם איזו "בעל בית" אשר מקומו "במזרח", וכך הוא אומר "מהר קח את הסכין והבשר ועשה מלאכתך ממש כהרף עין" וזאת אומרת, למה תבלה הזמן לעשות כ"כ רב לך בחתיכה זו, וכן להלאה, באופן שבמהומה כזאת צריכין להיות זהיר מאוד ולירא את ה' בענין הזה המסור ללב, ולחשוב במחשבתו כאלו לא ראה ולא שמע כלל, רק יעשה מלאכתו באמונה כמו שהורו חז"ל, ואנכי בעיני ראיתי שהקצב לא עמד בנסיון הזה.

ולולא דמסתפינא הייתי אומר שכמעט אין נ"מ בזה לקצב ישראל לא"י, ואף שזה נראה לדבר זר, אבל מי שיודיע את תהליכותם וערמתם יבין זאת.

ושמעתי מידידי אחד, ירא ה' מרבים ומהימן, והוא משגיח אצל קצב אשר הקצב הזה כמעט בכל יום אינו מתפלל בלא טבילת מקו', ועכ"ז בכל יום ויום עושה ורוצה לעשות בניקר שלא כדין, ורק בדברים קשים ובדברי ריבות יש כח להמשגיח לנצחו.

ועובדא ידענא, שהייתי ביושב אחד בכל שבוע על יומא דשוקא, והאנשים שלקחו בשר, בטרם הלכו לביתם באו לביהמ"ד להתפלל, וראיתי מרחוק שלא הי' מנוקר כדין, ודברתי מזה הרבה והרבה פעמים עם הרב נ"י דשם, אשר הוא

איש קדוש וגדול בתורה, ובתוך הדברים אמרתי לו שמאוד צריכין לבדוק אחר הקצבים בניקר הצלעות, אשר יש בתוכם שיש שם חלב גמור, והפוסקים מחליטין שאין בקיאין בניקורו רק מנקרי אחורים, עיין במ"ב שהביאו הש"ך ס"ד ס"ק יוד, ופמג"ד סי' ס"ד שפ"ד אות יוד, ונוב"י מ"ת סי' ל"א וח"ס תשו' ס"ח.

וראיתי כתוב בשם גאון אחד זז"ל, והמנהג דכאן היא ידוע, כי ט' צלעות מלפנים אין מנקרים כלל, וצלע העשירית המה מנקרים, והשאר יתר הצלעות אינם מניחין לחלק הפנים כלל, רק לחלק האחורים, עכ"ל הגאון הנ"ל זי"ע.

ואנו במדינה הזאת המנהג שיכולין להניח לחלק הפנים גם י"ב צלעות אבל הבשר מהצלע י"ב מגררין עד העצם, ושני צלעות י" וי"א מנקרין, והט' צלעות אין מנקרין כלל לכן צריך להשגיח עליהם בזה, כי מניחין הבשר על העצם או מחמת חסרון ידועה, או שהכל רוח אצלו שיש לו בשר כשר יותר.

וענה לי הרב נ"י שבמקום ההיא אין בזה שום חשש, כי מוכרים גם מהכשר לטרפה, כי צרכיהם מועטים בבשר כשר, ואמרתי לו ע"ז שאי אפשר לסמוך עליהם, כי הרבה פעמים צריך לו בשר טרפה יותר, ואעפ"כ יקרה זמן שכשר צריך לו יותר.

ויהי היום כאשר הייתי שם, שלח הרב בחור אחד שבקש אותי לילך, למקולין, ובכואי גם הרב הי' שם ואמר לי שרצונו שאבדוק הבשר שניקר, ואמרתי לו שבטרם כל אבדוק ממה שדברנו מצלעות, וכאשר פתרתי כן הי', שלא היו מנוקר כראוי, וגם בשאר חלקים הראתי לו מה שראיתי ומצאתי שלא כדין.

ואף שמאז עבר חלף זמן רב, כמו חית שנה, עוד היום אזכר ולא אשכח, שהרב נ"י אנה אנתה שמשכרת גופו של אדם על זה, אבל כמדומה לי שעד היום עוד לא תקנו כראוי, מפני "חסרון כיס".

וּדְכִירָנָא, כְּשֶׁהִי מִלַּחֲמָה הַגְּדוֹלָה הַעוֹלָמֶת הוֹכֵרְחָתִי לִלְכוּשׁ
"בְּגַדֵי מַלְכוּת" כְּמוֹ שְׁשִׁים יוֹם וּגַם בְּזִמְנֵן הַזֶּה הִי חֶסֶד הַשִּׁית"ב
עָלֵי שְׁלֵא עֲשִׂיתִי מִלַּאכְתּוֹ מִלַּחֲמָה, רַק הֵייתִי בַעִיר גְּדוֹלָה מִלֵּאָה
חֲכָמִים וְסוֹפְרִים וְנִמְנִיתִי מִמְּקוֹלֵי דַמְתָּא כְּמוֹ חֲמִשִּׁים ק"ג בֶּשֶׁר
בְּכָל יוֹם, וְרֵאִיתִי שְׁעַל חֲלָקֵי בֶשֶׁר שְׁצָרִיכִין נִיקָר הִי כִמְעַט רַק
רוּשְׁם הַסְּכִין, וְלֹא נִיכַר שׁוּם נִיקָר, וְהִלַּכְתִּי, בְּרִשׁוֹת בֵּית
הַתְּבַשִּׁיל, גַּם אֲנִכִי עִם "הַמַּאֲנִשְׁאֵפֶט" אֲשֶׁר הִבִּיאוּ אֶת הַבֶּשֶׁר,
וְכִבּוּאֵי לְהַמְּקוֹלֵין שְׁמַעְתִּי שְׁהַקְּצַב, אֲשֶׁר ג"כ "בְּרֵאוּעֵר יִיד"
מוֹכֵר הַבֶּשֶׁר בְּלֹא מִשְׁגִּיחַ, וְשָׁאֲלָתִיו בְּדֶרֶךְ כְּבוֹד, לְמָה לֹא מִנְקֵר
אֶת הַבֶּשֶׁר אֲשֶׁר שׁוֹלַח לָנוּ כְּרֵאוּי, וְיַעַן בַּעֲזוֹת כְּדָרְכְּס, "בַּעַל
מִלַּחְמוֹת יִכּוֹלֵין לְבַלּוֹעַ אֶת הַבֶּשֶׁר גַּם בְּלֵי נִיקָר", אֲבָל תִּיכְּפָ
רֵאִיתִי שְׁגַם הַבֶּשֶׁר מִמָּה שְׁמוֹכֵר לְהַקְּהֵל אִינוּ מִנוֹקֵר כְּדִין,
וְאִמְרָתִי לוֹ שְׁלֹא אֶת זֹאת לֹקְחִים הַלּוֹקְחִים, וְלֹא הַבַּעַל
מִלַּחְמוֹת, וְאֵךְ זֹאת לֹא נַעֲשֶׂה כְּדִין, וְעֵנָה לִי קִשׁוֹת כְּדָרְכְּס.

וְהַדִּיין הַמְּצוּיִן דַּמְתָּא, אִישׁ חֲסִיד וּמְפּוֹרְסֵם בְּתוֹרָה וִירָאָה, יֵשֵׁב
בְּחֶצֶר הַזֹּאת לְשִׁפּוֹט דְּבָרֵי הַשְּׁאֲלוֹת אֲשֶׁר הִבִּיאוּ אֵלָיו, וְכֹאשֶׁר
אִמְרָתִי לוֹ אֶת כָּל אֱלֹהֵי הַדְּבָרִים, אִמַּר לִי יַדְעָתִי אֶת כָּל, אֲבָל מָה
אֶעֱשֶׂה שְׁהַקְּצַב אֲדָם תְּקִיף, וִירָאֵתִי לְפַתּוּחַ פִּי נִגְדוּ, וּמֵאוֹד
נִפְלֵאֵתִי שְׁדִיין הַעִיר יִדְבֵר כֵּן, ע"ז תִּיקֵן דְּבָרִיו, שְׁהַמְּקוֹלֵין
שְׁיִיכִין תַּחַת הַשְּׁגַחַת הַרְבַּ אֲב"ד, וְלַהֲדִיין אֵינן לוֹ עֶסֶק בְּהֵם,
וְאֲנִכִי לֹא יִכּוֹלְתִי לִילֵךְ לְשׁוּם מְקוֹם בְּלֵי רִשׁוֹת, לְכֵן כְּתַבְתִּי
מִכְּתָב לְהַרְבֵּ הַגְּאוּן דַּמְתָּא זַצ"ל, וְתִיכְּפָ בְּדָקוּ, הוּא זַצ"ל וּבֵית
דִּינוּ, אֶת הַדְּבָר וּמִצְאוּ שְׁכֵן הִי וּמְנוּ מִשְׁגִּיחַ וּמֵאֵז כְּמָה פְּעָמִים
הֵייתִי בַעִיר הַזֹּאת, וְרֵאִיתִי שְׁאֲצַל כָּל מוֹכְרֵי בֶשֶׁר יִשְׁנֵם מִשְׁגִּיחִים
יִרְאִים וְשְׁלָמִים וּמִנְקֵרִין הֵיטֵב מֵאוֹד מֵאוֹד ב"ה.

וּבַעֲצָב לֵב יִשְׁחַק הָאָדָם אִם רוֹאֵה אִיזָה כְּרוּז בְּמ"ע שְׁמִבְקָשִׁין
אִישׁ שִׁיחֵי - שׁו"ב - ב"ת - ב"ק - מוה"ל - וְגַם - 'מִשְׁמֵשׁ',
וְכֹאשֶׁר יִבּוֹא הָאִישׁ עַל מִשְׁמֵרְתּוֹ תוֹבְעִין מִמֶּנּוּ כִפְהַ שִׁיחֵי גַם
"מִשְׁגִּיחַ", וְהָאֲמִלִּים הָאֵלּוּ אֲשֶׁר יֵשׁ לָהֶם "רַב מִלֵּאכּוֹת, וּמְעַט

ברכות", לא יוכלו להפליא לעשות עבור זה אפי' על משמרת אחד כראוי, כי ידיהם מלאים בעבודות, וכריסם ריקנים מכל.

ואם ממנין איש אשר יעשה רק מלאכת השגחה לבד, מקמציין בשכר, ולכן יהי' האיש או אינו מהימן כראוי, או אינו יודע בין ימינו לשמאלו, ולא אוכל להסתפק ולהודיע שלא אדע מדוע לא יעמוד בנסיון לפני חכם מי שרוצה לעסוק במלאכת הקודש הלזו? ! ללמוד דיני ניקר מספר וגם בפועל כראוי וכנכון.

ובקיץ העבר הייתי בקהלה מפוארה, אשר ההוצאותי' לשנה — יאהרעס-בידזשע — עולה לכמה מאות אלף לעי, וגם הרב דמתא עמד גם ה"המשגיח", ושאלתי אותו למה לא נקרו את חלק הבשר אשר הקצב מוכר, וענה לי שהוא לא למד ניקר ואינו מבין מזה כלום, וממונה כאן רק שישמור שלא יביאו במקולין בשר טרפה, אבל הקצב שהוא ישראל יודע לנקר היטב, ועל זה הראיתי באצבע להקצב את הבשר אשר חתך ממנו, שאינו מנוקר, ויאמר הקצב, "שאם רוצה לנקר את חלק הזה צריך לפתוח את הבשר בסכין שיגיע להגידין, וזאת אי אפשר לו בקיץ, כי בעבור זה הבשר נשחת ונסרח מפני החמה". האין זה שחוק מכאיב לב? שמחליט בשכלו שדיני ניקר נתנין רק על החורף כשהוא קר ולא בקיץ כשהיא חם, ויש עוד, אבל די בזה.

וכאן יש מקום לשנות מה שכתבתי בהקדמה, שבאם לא הלכתי בדרך הישר והטוב בעיני הקב"ה וב"ש חו"ש כאלה הדברים לדבר נגד מלכים בענין אשר נוגע כמעט לכל קהלה קדושה, כי הלא אסור לדבר אפי' על קלי קלים שבישראל, אז הנני מבטל את כל וכאלו לא אמרתי, אבל אם אזכה שרק קהלה אחת יתקן בראותם את ענין ניקר הזה, די לי, ה' הטוב יכפר בעדינו.

יוסף צבי סג"ל

בן כ"ה חיים יודא ומ' אסתר מלכה ע"ה

כשרות און השגחות פון סאלאמיס און ווארשטלעך

(א) מיר האבען געטראפען עטליכע פלעצער מאכען סאלאמיס אן קיין שום משגיח אכט צו געבען אויף די גרויסע חששות וואס איז דא ביי סאלאמי ווי ניקור, חלב, דם, (חוץ די אויבענדערמאנטע חששות צב"ש שחיטה, בדיקה, מליחה וכו'), ווי עס איז באקאנט קומט אריין אין סאלאמיס און אין ווארשטלעך 30 ביז 40 פרוצענט פעטענס א חוץ די פלייש, און דארט שטעלט מען אריין אלע רעשטלעך פליישען וואס עס פאלט אוועק ביים שניידען אלע פעטענס וואס בלייבט איבער. (חוץ וואס דאס ווערט געמאכט פון אלע פלייש פסולת וואס פאלט אוועק ביי די בוטשערס קעיטערערס פלייש האלסיילערס וכו', וואס די דאקטורים זענענען מעיד אז דאס איז זייער שעדליך צום געזונט) און ווער גיט אכטונג צי דאס איז חלב צי סחם פעטענס.

(ב) אין א"י און אויך דא אין אמעריקא האט מען שוין געכאפט אז מען האט אריינגעשטעלט אין סאלאמיס און אין ווארשטלעך פלייש פון פערד און הייזלען ווי עס איז באקאנט, עס איז דא געווען געדרוקט אין צייטונגען.

(ג) מען האט געכאפט אין א"י א איד אריינשווערצען פון די אראבער קישקעס צו די סאלאמיס, ליידער האבען דאס געכאפט נישט די רבנים נאר די פאליציי.

(ד) אויך האט מען געכאפט אין די סאלאמיס אבקת ביצים, און אבקת חלב, און עס איז געווארען פארקויפט אלס „גלאט כשר למהדרין“.

(ה) ע"כ זאל יעדער ערליכער איד געווארענט זיין פון צו עסען סאלאמיס, און ווארשטלעך, ווייל די חששות זענען זייער גרויס.

(ו) מיר וועלען אויסרעכענען וויפיל זאכען דער משגיח דארף וויסען צו קאנטראלירען דעם כשרות פון סאלאמיס:

(1) וויפיל עס איז ארויס די וואך.

(2) וויפיל בהמות זענען געשאכטן געווארען אין די וואך.

(3) פון וואס מען מאכט די האלטערס די קישקע פון די סאלאמי: (א) פון קישקע פון אקסען? (ב) פון פאפיר? (ג) פון פלעסטיק? (ד) פון קישקע פון שאף?

(4) וויפיל יארד די קישקע האט.

(5) וויפיל מטר עס קומט אויס פון איין בהמה.

(6) וויפיל פלייש און וויפיל פעטען איין בהמה גיט ארויס.

(7) וויפיל פונט סאלאמיס עס איז ארויס פון די פעקטערי.

(8) וויפיל פראצענט פלייש עס קומט אריין (בערך 58 פראצענט).

9) צו די פלייש איז גוט מגוקר.

10) אנדערע פראדוקטען וואס קומט אריין, למשל די פליגען בלוט ווערט אריינגעמישט צו פארבען די סאלאמיס אויף רויט וכו'.

11) וויפיל פעטענס (בערך 30 פראצענט).

12) אויך דארף דער משגיח וויסען און דערקענען אלע חלקים אלע נעמען פון די פליישען און די פארב (קאליר) פון די פליישען ווי עס איז באוואוסט אז גמל פלייש איז א ביסעל אנדערש דעם טעם און קאליר אבער פערד פלייש, ווי עס איז באקאנט אז מען האט שוין עטליכע מאהל געכאפט ביי היימישע בוטשערס וואו מען האט פארקויפט פלייש פון פערד און קאמעלען.

13) ער דארף דערקענען און וויסען צו מען ברענגט נישט אריין חלק אחריים וכו'.

ז) ווי עס איז באוואוסט קומען פאר גרויסע שווינדלערייען ביי די קישקעס פון בהמות ווייל דאס גייט גראד פון שלאכט הויז צוט פעקטערי וואו מען רייניגט דאס אויס, און אויב עס איז נישט דא קיין חותמות קען זייער גרינג זיין אז מען שיקט מאכען פון כשר'ע בני מעיים און באקומען באקומט מען נישט כשר'ע. ע"כ מוז זיין אויף דעם א חותם בתוך חותם מיט א ספעציעלע השגחה וואס דאס איז ליידער זייער שוואך.

ח) ווי עס איז באקאנט אידא פארשידענע סאלאמיס און ווארשטלעך פון בשר בהמה, קעלבער, לעם, טשיקען, קאטשקעס, טורקיס וכו' וכו', 10 צו 15 ערליי למיניהם און די השגחה איז א שווערע.

צום ביישפיל דער משגיח דארף דערקענען די פעטענס וואס עס קומט אריין אין די סאלאמיס ווי אויבען דערמאנט. בערך 40 פראצענט קומען אריין, און א מומחה קען דאס דערקענען מיטען אויג, אדער מיטן טאפען פון די הענט, פעטען צוגייט נישט צווישען די פינגער, און מען קען דאס נישט אראפ נעמען מיט די האנט. און חלב איז ווייך און עס צוגייט יא צווישען די פינגער און מען קען דאס צושיידען מיט די האנט, נאר די פעטען פון הארץ איז א סאך מאָהל גלייך צום חלב פון די כליות (נירען). דארף מען געווארענט זיין נישט אריינצולאזען קיין פעטען פון הארץ נאר אויב עס איז באהאפטען מיט א שטיקעל פון די קנה.

ט) אויך איז דא א יוצא מן הכלל ביי א פעטע בהמה עס זאל זיך מיט שלעפען די חלב פון די כליות אינאיינעם מיט די קנה, און מען דארף שטארק געווארענט זיין אין דעם.

(י) דאס זעלבע קען זיין ביי א פעטע קיה ביי א יוצא מן הכלל אז די פעטען פון די מעיים וואס איז לעבען די כרכשתא זאל אויך זיין גלייך צו די חלב פון די נירען, דארף מען ביי דעם זיין געווארענט דאס זאל זיין מחובר מיט א שטיק קישקע.

(יא) ווען די פעקטערי פון סאלאמי קויפט איין פלייש און פעטען פונעם האלסיילער אדער פונעם שלאכט הייז דארף מיט-קומען אויף דעם פלייש אדער פעטען א כתב באשטעטיגונג. פונעם משגיח. [עס פארשטייט זיך אז קודם מוז זיין בכלל אין האלסייל פלאץ א משגיח וואס קערווייל איז דאס נאך נישט דא].

(יב) דורך דעם וואס דער משגיח וועט פיהרען א פונקטליכען חשבון וועט דער בעל בית ציטערען אריינצוברענגען פלייש און פעטען וואס זענען נישט כשר פון פארשידענע מקומות. אבער מיר מוזען באמערקען אז דער משגיח זאל זיין בעל בית אויף די זאכען און די השגחה זאל האבען עפעס א ווערד. וואס צו דעם איז וויכטיג אז דער משגיח זאל נישט באקומען זיין געהאלט פון די פעקטערי (וואס ביז היינט איז דאס נאך נישט דא א חוץ ביי געציילטע פלעצער).

משגיחים

(א) אין די האטעלען, קעיטערערס, בוטשערס, רעסטאראנטען, שפיטעלער, האומס, מוסדות, דארפן אויך זיין די משגיחים גרויסע מומחים און דערקענען גוט אלע חלקים פון די בהמה, די נעמען, די וואג, ווייל יעדע חלק האט אן אנדערען נאמען און אן אנדערע וואג, און דורך דעם וואס ער וועט פיהרען א פונקלעכען חשבון וואס עס קומט אריין און עס גייט ארויס וועט ער האבען א פונקטליכען חשבון קאנטראל.

(ב) און דער עיקר העיקרים איז אז דער משגיח דארף וויסען פון דעם פלאץ וואו ער קויפט איין אפילו עס האט א השגחה זאל דאס טאקע זיין כשר, ער זאל זיך אינטערעסירען פון דעם פלאץ פון וואו עס קומט די סחורות צו איז דא א ריכטיגע השגחה ווייל אויב נישט וואס האט ער אויפגעטאן אויב דער קאנטראל איז גוט און די סחורה וואס ער ברענגט אריין טויג נישט.

עד היכן צריך קדושה, פרישות והכרת הגידין ילמדנו הסיפור שהובא בספר מאיר עיני הגולה (סימן רל"ה): מעשה שהאר"י הקדוש זצ"ל שהיה נוהר מלאכול בשר של חלק אחוריים מפני הגידין, ופעם אחת זימנו מרן הב"י זצ"ל לסעודה אצלו ואמר לו האר"י ז"ל כי לא יוכל לאכול אצלו בשר אם יש בו מעורב גם מחלק אחוריים, ואמר לו הב"י שלא ידאג מזה, כי הוא בעצמו עשה מלאכת הניקור ונעשה על הצד היותר טוב, ומילא האר"י ז"ל רצונו והלך לסעודה, ובאמצע הסעודה הרחיק האר"י ז"ל הקערה עם הבשר מלפניו ולא רצה לאכול, ושאלו הב"י על זה ואמר אחר שבעצם ידי ניקרתי הבשר, הלא תוכל להיות בטוח שלא נשאר משהו מן הגידין. אז לקח האר"י ז"ל חתיכה של בשר מהקערה והראה להב"י שיש בה איוהו גידין. ומרן לב"י נצטער מזה. ובלילה א"ל המגיד שלו אל תדאג כי הבשר היה מנוקר על ידך על הצד היותר טוב, אבל עם האיש הגדול הזה אין לך להתחרות כי הוא יכול להמציא גידים גם על כחלי הבית. (מפי הרב א. כהן שליט"א שמעתי).

מפתח פרמי החיבור.

- מעלת הבעלי מלאכות, שהמלאכה מכבדת בעליה.
לשמור מן מלאכה באיסור, מחילול שבת הלילה.
לשמור ללמוד חומש עם פירש"י, והלכות מנהגי ישראל,
פירוש אדם לעמל יולד.
לשמור בלימוד התורה שיהיה לשמה.
לשמור שלא להקל בשום דבר מדברי סופרים.
לשמור כל השמירות האמורות בתורה.
לשמור הנהגת קדושה בבית הכנסת.
לשמור חלימוד והתנהגה של הינוך הילדים.
לשמור לא לברך ברכת המופתיר בשלא לצורך.
לשמור לקיים הסכמת פוסקים אחרונים באיסור גלות.
לשמור שהעוסקים במלאכת הקודש לא יהיו מגולחים.
לשמור ולתקן הנחגת השחיטה בבית המטבחים.
פירוש להראיה שתביא הרב בית הלל לאסור העברת השער
ע"י סם, מגמרא נזיר דף מ'.
ידיעת הרופאים בהעברת שער על-ידי סם.
שאלת לרבים מענין גילות ע"י סם.
הלכות שנאמרו למשה מסיני הנמצאים בש"ס בבלי, גם
הנאמרים מפני הזקנים והנביאים.
דרוש על ענין גמילות חסדים.

כל חלב וכל דם לא תאכלו

בס"ד

קונטרס

מתאה על

עלבונה של תורה

חלק ראשון

והוא גילוי הזיופים והשקרים

שבקובץ חידושי תורה

פרי תמרים

קונטרס אחד עשר • חנוכה תשמ"ג

במדור המיוחד הנקוב בשם תורת הניקור בסדר הניקור

הנהוג בזו"ל עם מקוריו וטעמי

שנת תשד"מ

לפ"ק

נוסח שער הראשון

עלבונה של תורה

חוטיים טאסורייס מטוס חלנ מדינא חנל הקרוס היה עב
 ולנן לאו מדגיא חסור חלח חומרא בעלמא סהחמירו
 מטוס חלנ חטו סאר קרומין ודגרי ריב"ה שכתב נוכחין
נהם חתר לא בלו נדקדוק מדגרי לקוחים מדגרי רש"י
ודגרי רש"י כחונ טהגין ט חתר ומחתי נחשו' כ"י
 למחרי חניגזור ציודלל ז"ל ומחרי' נרוך ו' נרוך
 חכיו קורחין חנר על חנה קנדיל פטהגין חתר נקרוס
 גיכ' בזה נהנו לאכו' חף הקרוס חין מהגס מנהג
 צרי' נרוך ו' נרוך נחשו' כ"י

והיוצא לנו מהנוסח האמיתי:

- (א) אם באנו לדקדק לשון הטור נראה שנוהגין היתר בב' מדכתב נוהגין בהם היתר, [ולא כרש"י שכתב רק "בו"].
- (ב) אבל מדברי הב"י מוכח [לא מדיוק רק ממשמעות דבריו בפירוש] דאפילו להנוהגין היתר בחלב, נוהגין איסור בקרום.
- (ג) ולפי"ז צ"ל לתרץ והוכחה להיפך מהסוגיא —
- (ד) [ועכצ"ל ההכרעה] שדברי הטור לא באו בדקדוק, שהרי דבריו לקוחים מדברי רש"י, וברש"י כתוב בו (לשון יחיד) [ויותר טוב לומר שד' הטור הם שלא בדקדוק וד' רש"י הם בדקדוק, ששם המקור, וכמשמעות ההלכה מלשון הב"י], מלומר להיפך].
- דו"ק ותראה שבנוסח האמיתי נסתר כל בנינו שבנה על יסוד הפוך!

ב

*

ובדרך אגנ: מה שדחה הכתבן דברי הכנה"ג, בקושיתו
 דלכאורה הב"י קאי על קרום העליון ולא על קרום העב הקטן, נבקש
 מאת הקורא, אדרבה יעיין נא בלשון הב"י המועתק להלן (בדוגמא זו
 אות ג') ויראה ויווכח אם יש במציאות אפילו הו"א כזה לומר שהב"י
 קאי על הקרום העליון, אכן הנייר סובל הכל!

*

ומסקנת הכותב להלכה מובן מאיליו:

"אבל נראה פשוט דכ"ז אינו רק וכו' [דברי הכנה"ג ושאר

הפוסקים המובאים בדברי הכנה"ג, הפשוטים והברורים, דוחה הכותב בדברי הבל וליצנות] וא"כ מנהגינו בנוי על אדני פ"ז ואין שום מקום לחוש לזה [ומכ"ז לא ידעו הפוסקים].

ג

המשך להנ"ל

*

עצה אחרת כנגד הכנה"ג

*

ע"י סילוף בכוונת הבית יוסף

*

בפרי תמרים עמוד קכ"א, בא כתבן אחר, וחשב עצה כדת מה לעשות עם הכנה"ג, שהביא את דברי מרן הב"י שמוכח בדבריו בפירוש שאפילו המתירים את החלב שתחת קרום העב, אעפ"כ את הקרום מסירים, וחיפש וראה את המציאה ונפל עליה, שהרי הב"י הזה הובא בד"מ הארוך בקיצור, וכיון שהוא בקיצור כבר בניקל לפרש פירושים בתוך דבריו ולסלף ולהפך את הכוונה מהיפוך להיפוך.

וז"ל בעמוד קכ"א: [על דברי הכנה"ג הנ"ל].

קכא

פרי תמרים

ד) ולפע"ד דבריו מרפסין איגרא דאיך הביא ראי' ממ"ש הכ"י והוא בשם האגור מאותן מקומות שנהגו הית' בשור בהחלב ולא בקרום, שהרי בפירוש כתוב באגור והובא בד"מ הארוך דיש נוהגין ליטול משם הקרום העב ומניחין לחלב אשר תחתיו, ולא מצאו ידיהם ורגליהם עכ"ל, הרי דכ' דזה דבר שא"א לומר כן שהקרום יהא אסור והחלב מותר, ומבואר להרא' דלהמתירין גם הקרום מותר. עכ"ל.

תמצית דבריו:

- (א) דברי הכנה"ג מרפסין איגרא דאיך הביא ראי' ממ"ש הב"י והוא בשם האגור וכו'.
- (ב) שהרי בפירוש כתוב באגור והובא בד"מ הארוך [כנראה כאילו הי' ענין חדש מה שלא הובא בב"י, ושם מפורש להיפוך]

עלבונה של תורה

ג) [שב' ענינים קרום, וחלב שתחתיו מקושר זב"ז, וע"כ כיון שזה מותר גם זה מותר].

[זהו קושיתו הגדולה על הכנה"ג, ומפני זה דבריו מרפסין איגרא].

*

ובכאן עשה את עצמו כאילו לא ידע את יוסף, שאין לשון כזה באגור כלל, וגם המועתק בדרכי משה הארוך הכל הוא רק קיצור לשון הב"י, וכמש"כ הכנה"ג שם ממש על מש"כ הב"י ובני ספרד וכו' שאין זה דברי האגור אלא דברי הב"י עיי"ש, והכוונה הוא רק מש"כ בב"י בפנים, לא ענין חדש, ועכשיו ניתי ספר ב"י ונראה אם אפשר בכלל לומר בקושיתו העצומה של הכותב, ודוק ותראה בו את ההיפוך ממש, והכותב כדי שלא ייתפס ולהשביח את מקחו הביא ממרחק לחמו, כמאמר חז"ל הרוצה לשקר ירחיק עדותו.

והרי לך לשון הב"י:

ב"י יורה דעה הלכות חלב סד ב"ה צח

והאמר כתב על חלב שחתה לומר קרום עב
ובני שרנו האוסרין, ובני ספרד נוהגין בו אוסר נכבש אבל בשאר ראייתו רוב התמרים שחסרין בקרום הלכן לבד ואין תמרין שום חלב תחתיו כלל וזאת קצת נשים כסודת שמתקוות גם החלב שחתה הקרום יהיה ויבש בתו בו אולם שאין תמרין חלב שחתה צל חללו יריסם ורגליים וכבר נשאל הרשב"א ח"ג סימן רכ"א על חלב זה אם מחללת בו בני נכבש לשור והצב העולם לא ששנו בראשית חלב הפרס בין שור וכבש ועו וחקיה חלה דבר הכתוב כל חלב שור וכבש ועו לא מחללו וחכאן לחזו לאליה שיהא חוקרת שלא אסרה חורה אלא חלב השור בשור וכבש ועו ואילו לא היה אסור בשור גם נכבש ועו לא היה נאסר מכלל, ואילו חלחר שמתקין אותו נכבש נכבש שיהא שחוקי אעתיקים ויניסם ולא ששצ לבו חרום ישינו כשר ולכן תמרים חלב שחתה ואם כן מי התירו להם בשור ונחלם טעם הכשלים פה הכאמים עשה ומחללתו אולם דבר האסור להם: עב"ל

[והרי לך בפירושו, שקושית הב"י הוא על מה שמחלקים בין שור לכבש, ולא שמקושר זב"ז שאם החלב מותר א"כ גם הקרום מותר].

ממש מהיפוך להיפוך! דוק ותשכח

והפלא הוא רק למה לא היה יכול הכותב הזה לסלק את דברי הכנה"ג, בגאונות אחרת שכ' כותב אחר בעמוד פ"ו, דכל מש"כ הכנה"ג הוא רק בחלק אחוריים עיי"ש ותראה פלאות, [הגם שמפורש לכל בר בי רב דחד יומא שהמחלוקת של בני אשכנז ובני ספרד הוא בחלק הפנים, וכמו שכ' הרמ"א מחלוקתם בחלק הפנים, (ועוד הריבה ראיות ואכ"מ) וע"ז קאי הכנה"ג שם]. וזה דרכם בכל כתיבותיהם שם לסלק את כל ד' הפוסקים לחלק אחוריים, וכנראה שהכותב הזה דכאן לא העיז כ"כ.

דוגמא ח

*

מתירים חלב על סמך

שני עדים המוכישים זה את זה

*

[ער ראשון]

הכותב בפרי תמרים עמוד נ"ד כ' וז"ל:

פרי תמרים

נד

עוד יש פלוגתא מנהגים שזה ברור שבכל המקומות מסירים הקרום הדק (ויש קורים אותו קרום העב) החופה ככל הכסלים רק תחת הקרום הדק הזה נשאר כמו קרום על הריפאלע ובכהמה שמנה יש עליו שומן וע"ז צועקים מנקרים אר"י שהוא חלב איסור ומנקרי חו"ל אינם נוהגים ברוכס להסיר אלא הקרום הדק מלמעלה ונתברר גם לפני שבעודו חם אם מסירין הקרום הזה מעל החזה יורד גם הקרום הדק הזה יחד עם הקרום והוא קרום אחד ממש רק כשמסירין מלטה או כשמסירין כשהוא קר (לפעמים) נשאר הכעין קרום הזה.

והנה ביום ב' וירא ניקר המנקר המפורסם הר"ר יוסף לייב ווייס נ"ו שהיי ראש המנקרים כסאטמאר בימי מרן זי"ע ועוד כמה שנים לפני הרבנים הקודמים לפני הרה"צ הראב"ן שליט"א, ונתברר בבירור גמור שגם לפני רבה"ק זי"ע לא ניקרו רק הקרום הדק מלמעלה ולא יותר והעיד מה שאכתוב לקמן ששמעתי מאדמו"ר שליט"א ונתברר שמרן זי"ע הי' מעורב בכל סדר הניקור הזה וגם זכיתי לראות ספר גבעת פנחס שהי' שייך למרן זי"ע וניכר מכל הספר שהרבה משמשו בו ידי מרן זי"ע ויטכר פי דוכרי שקר בענין זה. עכ"ל.

תוכן דבריו:

- (א) נתברר בבירור גמור שגם לפני רביה"ק זי"ע לא ניקרו רק הקרום הדק מלמעלה ולא יותר [לא הקרום "הדקדק" — ה"כמו קרום" שעל הריפאלע, ולא השומן שעליו [בין ב' הקרומים] שמנקרי א"י צועקים שהוא חלב איסור]. וזה נתברר בבירור גמור עפ"י עדות רי"ל ווייס נ"ו
- (ב) יטכר פי דוכרי שקר בענין זה [אולי כוונתו על ער השני דלהלן].

ועיו"ש אח"כ בכל דבריו שהאריך כאילו לברר את המנהג הזה, ושאין חלב כלל בחלק הפנים, וחוצ' מהקרום העליון הכל מותר וגם הקרום הדק שעל הריפאלע והחלב שבין שני הקרומים הכל מותר, ושאין לשנות מהמנהג שנהגו (כאילו) להתירו.

ולדוגמא, ז"ל בעמוד ס"ג.

20

פרי תמרים

(ו) אמנם גם אם נימא שיש שם חלב הכסלים, פשוט שלשיטת רש"י הקרום הזה הוא כמו חיפוי בשר כיון שאין הקרומים אסורים רק מדרבנן שפיר הוי בתוך הכסלים ובפרט מה שראיהו שיש שומן בין הקרומים שקרום הדק שעל הריפאלע עם הקרום שעליו הוא כמו כיס וכתוך הכיס יש שומן ששם הוא כאמצע העור ממש והו"ל הקרום חיפוי גמור כיון שהוא נמשך יחד עם הקרום הוי כמו שטמון בתוך הקרום והוי בתוך הכסלים, ואין לומר דהאי קרום דק הוא דמאי שנא וכדף ח' קראו רש"י קרום עב כיון שאינו ממרטט כירים כמ"ש לעיל. עכ"ל.

ושם בעמוד ס"ה מסיק המסקנא הלכה למעשה, וז"ל:

סה

פרי תמרים

והיוצא מכ"ז שמה שנהגו להתיר הקרום העב וחלב שתחתיו וקרום הדק שעל הריפאלע הוא כנוי על אדני פי ואין שום צורך לשנות מהמנהג לענ"ד.

ובקיצור: ברור מכל דבריו שהכותב הולך בכל הבירור לשיטתו שנהגו להתיר גם הקרום הדק שעל הרפאלע, ואין שום צורך לשנות מהמנהג — [וכאילו שהמערערים רוצים לשנות מנהג אבותינו].

*

ועכשיו נשמע מהעד השני, מה שהעיד ר' יוסף לייב ווייס נ"י על מנהג אבותינו בזה:

[עד שני]

הכותב בפרי תמרים עמוד פ' כ' בזה"ל:

פרי תמרים

פ

ואעתיק כאן מה שרשמתי בראותי את ניקור חלק הפנים כמנהג חו"ל ע"י הרה"ח ר' יוסף לייב ווייס שליט"א שהיה ממונה על הניקור בעי"ת סאטמאר יצ"ו משנת תרפ"ג עד שנת תש"י לפ"ק [הוא ניקר את חלק הפנים של הבהמה ככוללנו כולל יטב לב דסאטמאר בעיה"ק ירושלים בנוכחות כ"ק הגה"צ הר"מ הראב"ד שליט"א ובנוכחות אברכי ה"ו וזאת אשר עשה:

(א) הוריד את הקרום שעל הרפאלע. ותחת הקרום הזה יש עוד קרום דק. והוריד שניהם ביחד מעל הרפאלע ומעל הקרום העב והלכן שיוצא מהרפאלע ושוכב על השפאנדרע. הנידרע השפאנדרע ארוכה מהרפאלע. והסכיר שאח הקרומים מורידים מטעם שחלב הקרב מונח עליהם. ונשאר שמנונית על הרפאלע לאחר שהסירו הקרומים הנ"ל. ואמר שזה היו משאירים. וכן נשאר שומן בקצה הרפאלע. וכן נשאר הקרום העב והלכן המונח על השפאנדרע. ואמר שרק את הקרומים הנ"ל היו מורידים מטעם הנ"ל. עכ"ל.

תוכן דבריו:

- (א) הורידו את הקרום שעל הרפאלע [הקרום העליון].
 (ב) וגם את קרום הדק שתחתיו.
 (ג) והוריד שניהם ביחד [וממילא שדוסר גם השומן שביניהם] — שעל הקרום הדק — מה שצועקים מנקרי א"י שהוא חלב איסור].

והרי לך בזה הכחשה גלויה בין שני עדים המעידים על קבלת מנקר אחד, באותה שעה ובאותו מקום!.

*

ובא הכתוב השלישי והכריע ביניהם!

בהמתוך גב"ע שנדפס בפרי תמרים עמוד מ"ד, והוא תמצית מהגב"ע שנגבה במעמד רבים עשו שם כעין פשרה בין שני העדים הנ"ל, והיינו שלמעשה מודים שהצדק עם עד השני, אלא שאעפ"כ שלא להדגיש את השומן שבין ב' הקרומים, "שצועקים מנקרי א"י שהוא חלב איסור, ומנקרי חו"ל אינם נוהגים ברובם להסיר"ו" [כלשון עד א']. ע"כ כתבו בלשון זה: (כדלהלן).

פרי תמרים

מד

(ב) השומן שתחת הרויטפלייש (ראפאלט) והשומן שעל הרויטפלייש (ראפאלט) לא היו מסירין רק ב' הקרומין העב והדק שתחתיו. וכך אמרו במינו המנקרים ר' ארי' גרינוואלד ור' יהושע גולדברג וכן הפנסטער מנקר ר' געצל מינקלשטיין, —

והרי שהעתיקו להחלט שהיו מסירין ב' הקרומין העב והדק שתחתיו, [וממילא גם החלב שביניהם] — ומהשומן שנוחת הרויטפלייש, לא דברו המערערים].

*

והמציאות המר למעשה — נגד מנהג אבותינו.

הכותב בפרי תמרים עמוד ל"ג בהקדמה לפני כל הבירורים, מעיד שאכן יש נוהגים באמערקא שמניזזים הקרום הזה לכתחילה ואין מסירים רק הקרום העב העליון:

לג

פרי תמרים

וז"ל:

(ד) קרום הדק שהוא קרמי דכפלי, כמה מנקרים מניחים זה לכתחלה ואין מסירין רק הקרום העב העליון, כמבואר בטהרת אהרן ובכית יצחק וכשאר ספרי ניקוד, וע' בהבירורים להלן.

התבונן נא אחי יקירי! איך שדוּוֹץ ממה שנוהגים כן כאמעריקא, לא מצאו כלל מי שיקל בזה, ומתירים כאן נגד קבלת אבותינו ורבתינו הקדושים די בכל אתר ואתר!

ומי הוא המשנה שיזיו על התחתונה, המערערים או הכותבים הללו?!

[ובדרך אגב, מש"כ כמבואר בטהרת אהרן ובבית יצחק וכו' להד"ס דוק ותשכח!]

ושקרים כאלו יש לויב בכל דבריהם, והצגנו רק א' לדוגמא.

דוגמא ט

*

זיוף וסילוף בהבנת לשונות ספ"ט

*

עירוב פרשיות

*

ז"ל הכותב בפרי תמרים עמוד פ"ד:

פרי תמרים

פד

ד) כרם יש לעיין מה דין הבשר שלמטה מהצלעות האם יש לזה דין כסלים או דין דפנות. הנה בשלחן גביה סי' ס"ד ס"ק ט"ו כתב: שבצדי הבהמה מזה ומזה יש שם מקום פנוי מצלעות שאין שם אלא עור וכשר. והיא מסוף החזה עד עיקרי הירכים הוא נקרא כסלים. מקום הכסלים לאורך מתחיל מהבוקא דאטמא ונמשך והולך עד החזה. ורחבו נמשך על כל הבטן עד השש צלעות קטנות (שנקרא אצלינו חוליות המתניים) מימין ומשמאל הבהמה וכו' מוכא גם כדרכ"ת ס"ק ל"ה הדי מפורש בדבריו דהבשר שתחת הצלעות עד החזה נקרא כסלים וכנראה שעפ"י זה מיוסד המנהג של הספרדים שמנקדים היטב המקום הזה. אבל דאית' בספר תורת הנקוד השלם (מאת הרב שמחה מאלין מורה הוראה בכיאליסטוק. נדפס שנת תרפ"ו לפ"ק) דף ו' כותב שם וז"ל. הכסלים, נכנים משלש גזדי בשר שטחים ומונחים כמו לוחות או עלינו זה על זה ובשביל זה נקראו כחז"ל כפלי. ד"ל כפולים. סובבים כל שטחי הזכרם ונאחזים בדאשי הצלעות הרכות. למטה נכח הירכים יגיעי "עד הטבור לעומת צלע י"ב ומשם יפרדו לשני ראשים כדורעות איש

וכל חוד וחוד מגיע עד פרק שבירך. והולכים ע"י הידכים למעלה נגד העצה. ויצמדו בעוקצי חמש הצלעות הקטנות" עכ"ל. הרי מפורש בדבריו דהכסלים מסתיימים אצל הטבור. . . .

ולפי הנדאה כך היחה קבלת המנקדים באשכנו ממילא יוצא שודאי אין לאסור השומן שם דק הקרום אוסרים מטעם שנבאר לקמן.

(ה) ברם מסתער עלינו תיובתא חזקה. מדברי הרמ"א שהבאנו בתחילת דברינו עכ"ל

תוכן דבריו:

(א) עושה מחלוקת בין ה"שלחן גבוה" (המובא גם בדרכ"ת) ובין ספר "תורת ניקור השלם".

(ב) המנהג של הספרדים מיוסד על פי השלחן גבוה — ומנהג אשכנז עפ"י תו"ו: ניקור השלם, [הערה! השלחן גבוה בעצמו מפרש את מנהג אשכנז — וספרד, ובכלל כל דבריו שם הבל, ומטרתינו פה הוא רק להראות במה שזייף במפורש!].

(ג) מפרש בשיטת התו"ו השלם, דאין כסלים בחלק הפנים שלפני הטבור, שהרי מפורש בדבריו דהכסלים מסתיימים אצל הטבור [וכפי שהעתיק באמת מלשונו!].

(ד) וממילא יוצא שבחלק הפנים ודאי אין לאסור השומן שם רק הקרום אוסרים [וכ"ה כאילו שיטת תונה"ש].

(ה) ברם מסתער עלינו תיובתא חזקה מדברי הרמ"א וכו' [הרגיש בעצמו שכל דבריו נגד הרמ"א ונגד כל הראשונים ואחרונים — וכל פלפולו שם אח"כ הם בדברים שמוסיפים הבל דוק ותשכח ואין זה מענייננו].

*

ואמנם זיוף וערמה גדולה טמון הכותב כאן. ונגלה להקוראים את הסוד!

ידוע שיש כסלים בחלק אחוריים, וגם יש כסלים בחלק הפנים, והכותב הזה חשב שלא ירגישו בערמימותו והעתיק מספר תונה"ש את הלשון במקום שמדבר מהחלק האחוריים, ודוק בלשונו ג' גזרי בשר, עד פרק שבירך, והולכינו ע"י הירכים למעלה נגד העצה, וכו' וזה אמת, שחלק הכסלים בחלק אחוריים מסתיימים אצל הטבור, מצד זה של אחוריים, והשמיט הכותב כל מה שמפורש שם בתורת ניקור השלם מדין הכסלים שבחלק הפנים, [ועיין שם גם באה"ד בע"ב מספר 5 שכ' בזה"ל התחלקות הבהמה: הבהמה מתחלקת

לחלק הפנים ולחלק אחוריים באופן זה: וכו' ומה ששייך אל צד הבטן — הכסלים — הגבול עד הטבור ולא עד בכלל, והנה עכשיו מחתכים להלאה מן הטבור וכן מצד הגב לחלק פנים וצריך הבשר ההוא ניקור כדין אחוריים וכו' עכ"ל.

ונעתיק מה שהשמיט הכותב, ונראה אם לא שקר ענה בשיטת התורת ניקור השלם,

וז"ל שם במשפט הניקור, חלק הפנים:

תורת הניקור השלם

משפט הניקור, חלק הפנים

ב. הכתף, החזה והכסלים

9 § ה פ ס ל י ם: מקלפים את הקרום מעל הכסלים וגם החלב שתחתיו עד מקום הגיד (ציון 2) אבל הקרום מסירים לגמרי עד (ציון 3). מוציאים ג' גידים מחשש זלעות האחרונות, חוטי דכפלי (4) ומסירים את הסחוסים שמשאירים מן צלע הי"ג, (5) אורך הכסלים עד הטבור.

הרי מפורש בדבריו דהכסלים [גם מצד זה לצד הפנים] מסתיימים אצל הטבור

ב

המשך להנ"ל

*

והנה הרגיש הכותב שלא ייתפס בדבריו, וכותב שם להלן בעמוד צ"א [כשרוצה לברר שהרפאלע בחלק הפנים לא נקראו כסלים רק דפנות וממילא השומן שעליו מותר] וז"ל:

פרי תמרים

צא

אבל יותר מפורש

מצאתי בספר תורת הניקור וזשלם (לר' שמחה מאלין מו"צ כביאליסטוק) ע"ש כדף ט"ו שעושה ציור מחלק הפנים וכותב וז"ל מקלפים את הקרום מעל הכסלים (אע"פ שכחכתי בשמו באות ד' שאין נקרא כסלים רק עד הטבור נראה שהכוונה לענין שאין לו דין כסלים אבל בלשון בני אדם קורים לזה כסלים) וגם החלב שתחתיו עד מקום הגיד אנל הקרום מסירים כולו ע"ש. עכ"ל

[הראי' הנפלאה שלו יגואר אח"כ — בדיבור שאח"ז]

והרי שהרגיש שהתונה"ש קורא כסלים גם בחלק הפנים, ותי' שהכוונה שבלשון בני אדם קווים לזה כסלים אבל אין לו דין כסלים, ותי' זה שייך רק לפי זיופו שגזנ בכאן זיוף והשמיט תיבת הכסלים: שבתחלת הדיבור שמפרש את מקום הכסלים שבחלק הפנים, [וגם תיבות שבסוף הדיבור "אורך הכסלים עד הטבור" השמיט — ויכול להיות שלא הי' להכותב הזה המהדו"ת ששם תוקן הלשון ע"י המחבר, עכ"פ הד"ה הכסלים: כתוב גם במהדו"ק שנת תרפ"ו והשמיטו בכוונה].

ג

*

עירוג פרשיות

המשוך להנ"ל

*

וממשיך שם בעמוד צ"א בזה"ל:

צא

פרי' תמרים

ושוב כתב שם בדף י"ח

כאידש וז"ל. די פלאנקן (פאפאווינע) ווערט אַראָפּגענומען די בלאם (קרום) און די חלב אונטן ביז צום גיד און דעו' קרום ווערט נאָך אַראָפּגענומען ביז... אָבער די פעטס איז כשר עכ"ל. הרי דמנורש דהשומן שאחרי הגיד כשר ורק הקרום מורידים. ונראה שחששו לשיטת הוולקים על רש"י דקרום עב לא חשוב חיפור משא"כ על הראפאלע שרי וכנ"ל. יהיה איך שיהיה עכ"פ מפורש שהיו מניחים השומן על הראפאלע תחת הקרום וכ"כ בספר רב טכחיא דף כ"ב ס"ק ט"ו ע"ש שרק מהגיד ארום ולמטה גררו את כל השומן ע"ש. וכליטא כנראה חששו לשיטת החולקים על רש"י אבל אצלינו אפילו המחמירין להסיר הקרום היוצא מהראפאלע אבל השומן שתחתיו החירו וכמ"ש הרמ"א. עכ"ל

תוכן דבריו:

מעתיק לשון תונה"ש, וכותב "הרי דמפורש דהשומן שאחרי הגיד כשר ורק הקרום מורידים.... יהי' איך שיהי' עכ"פ מפורש שהיו מניחים השומן על הראפאלע תחת הקרום".

*

וגם כאן נגלה לך קורא יקר את הסוד והערמימיות שבדבריו, התונה"ש לא מדבר מהשומן שעל הרפאלע רק מהשומן שתחת הרפאלע ומכוסה בבשר הרפאלע, והוא המשך אחד עם החלב שלמטה מן הגיד, אלא שמהגיד ולמעלה מכסהו בשר הרפאלע, והוא פשוט שנו לכל בר בי רב דחד יומא היודע ומכיר קצת את אברי הבהמה. והכונן חשד כאן את הציבור שממילא לא יבינו ולא יתעמקו בדבריו ויכול לכתוב מה שרוצה, והא לך לשון תונה"ש: (כפי שנדפס ע"י המחבר במהדו"ת) [ואיני קורא לזה זיוף — שיכול להיות שהכותב לא ראה את המהדו"ת, אבל טעות ועירוב פרשיות יש כאן].

חורת הנקור השלם

2. דער גראטן, ברוסט און פלאנקן.

9. די פלאנקן (פאָפּאָוינע) ווערט אַראָפּגענומען די בלאַם, (קרום) און דער חלב אונטן ביז צום גיז, (ציפער 2) און דער קרום ווערט נאָך אַראָפּגע-נומען גיז ציפער 3, פון וואָנען מ'הויבט אָן צו טרייבערן, "אַבער די פעטס אונטען ביז ציפער 2 איז פּער. ביי די לעצטע 3 ריפּען איינציגע אָדערן ארויסציען, (צייכענ. 5, 4) אוינמיטן די פלאנקען, די ביינדרלאַך אויסשניידן, (ציפער 5--ענדע פלאנקען).

והרי שמפורש בדבריו "אבער די פעט"ס אונטע"ן ביז ציפער 2 איז כשר" וכן לפני זה כשמדבר מחלב שלפני הגיד פי' כן און דער חלב אונטע"ן ביז צום גיד, והרי שלך לפניך איך שהכותב עירב את הפרשיות, ומבלבל את הקוראים בדמיונות שוא.

ד

המשך להנ"ל

*

ובעצם ההלכה נמסיק הכותב בשם התונה"ש וכן בשם ספר "רב טבחייא" שמפורש נדבריהם שהתירו את החלב שעל הרפאלע, [וכאמור אין אנו מפלפלים כאן בהלכה, רק ברצוננו להראות בעליל איך שמפורש בדבריהם לאיסור, ורק הכותב בדה שקר על שם, עפ"י זיופיו וסילופיו].

והא לך לשון ספר תורת ניקור השלם (דף י"ג ע"ב):

תורת וזקור השלם

(* באור הלכה בדין חיפוי הקרום.

ביו"ד סימן ס"ד — ו' כתב הרמ"א: כל אלו החלבים אין לחוש להם אלא באחורים של בהמה אבל בחלק הפנים אין בהם בחלבים אלו, רק קצת מן הקרום שעל חלב הכסלים הנשאר בראש הרפנית — וצריך להסיר אותו קרום משם. ויש נוהגים להפריד גם כן הבשר הנדבק זה על גבי זה ולגרור החלב שביניהם, ויש מתירים, משום דחשינו חיפוי בשר, וכן המנהג באשכנז.

וכתב בספר זבח שמואל בזה"ל ומקלף בידו אותו קרום שעל הכסל והוא הקרום העב וחלבו האסור משום חלון — ותחת אותו קרום יש עוד קרום דק ואסור גם כן משום חלב, ותחת שני הקרומים יש חלב ובוה איתא פלוגתא ורש"י הוא מן המתירין. לפי שמכוסו: עם שני קרומים, אבל החלב הנבלע בין הקרומים אסור לכולי עלמא, כיון זואינו מכוסה אלא בקרום אחר וכן אנו נוהגים. (ראה להלן במשפט הנקור, חלק הפנים § 9).

ודוק בסוף לשונו, שציינ על הנהוג כן למעשה "ראה להלן במשפט הניקור חלק הפנים מטפר 9) "והוא אותו הסעיף שהעתיק הכותב (לעיל) לראי' לדבריו שהתונה"ש מתיר [מה שאוסר כאן בפירושו], ותו לא מידינו.

וה

המשך להנ"ל

*

וכמקרה הזה קרה לו גם בלשון הרב טבחייא, שהביא שמפורש בדבריו להיתר [מה שבאמת להד"מ].

עלבונה של תורה

והרי לך לשון "רב טובזינא" בעצמו: (בסוף הספר בהשמטה לשמות האברים).

רב טבחיא

קרום דק לבן המתפשט על כולו. והוא אסור משום הלב לביע, ותחת איתו קרום דק יש חלב נקלף וגם זה אסור לביע, ותחת איתו חלב יש עיד קרום עב לבן ואינו מתפשט בכל הפסלים אלא בקנה מקומות ותחת איתו קרום עב יש שם חלב והוא החלב שנהלקו בו בני אשכנז עם בני שאר ארצות (בסגרי הניקור).

השמטה לשמות האברים צ"ו
הבשר שעל שלד הבהמה בין ציין
: לבין ציין מו סקים הפניו טעלעית שאין
טטה אלא עיד ובשר והוא מסוף החזה עד
עקרי הירכיים, הן לטטה לצד הארץ והן
מלמעלה לצד השררה נקרא בלשון התקרא
בפסלים' (ג"ל טעל טס זה נקרא עצם
האסיהא, בטל'). ולצד פנים אותו בשר

עכ"ל.

והרי שמפורש בדבריו לאיסור!
הכי אפשר לסמוך על בירור הפוך ומסולף כזה!?

דוגמא יו"ד

*

לא מכירים את חלקי הבהמה

*

ומערבבים את היוצרות

המשך להנ"ל

*

הכותב הנ"ל ממשיך שם בדבריו [להביא ראוי שהחלב שעל הרפאלע מותר] וכתב בזה"ל:

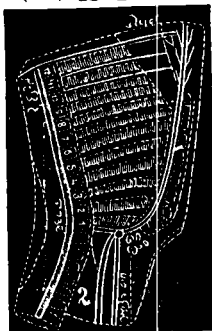
צב פרי תמרים
וכן ראיתי בגבעת פנחס דף כ"ה: שמפרש שם מדר ניקור החזה בלשון אשכנז כותב שם בא"ד זא אויך דאָס ראָטהע פלייש וועלנע די גאַנצע ווייכע ברוסט אומפאסט פאן ביידען זייטען איינע הירט זאמט פעטטע אָפגעצאגען ע"ש. ולא כותב שיצטרכו להוריד השומן מהבשר האודם ורק הקרום היו מורידים. עכ"ל

ואמנם המעיין יראה שהגבעת פנחס מדבר מטרפש הכבד שקראו לו באונגאריין "דאס רויט פלייש" [וכן נקרא בספרי הניקור על אידיש, ולדוגמא עיין סוף זבח שמואל בד"ה חצר הכבד, ובשלחן הטהור - פרעשבורג (עמוד ט"ו)] וכותב שינקרו את הטרפש מב' הצדדים, ולא מדבר מהרפאלע.

והא לך לשון הגבעת פנחס כצורתו:

גבעת סימן סעיף ה סה פנחס

דחזה - ברוסט (עמ"ס)

צו ערסט ווירד אס הארט 2 אָדערן איינע ראבה אונד איין ווייסע פֿאן בייִדען זייטען הערויס גענאממען. בייא דער ערסטע ריפּפע אונטען געהליך וויא זיך צוויי כֿוליא אנשליסט לויבט איינע ראפעלט אָדער אין דער מיטלע דעם שראטטע (שדרה) ביין פֿערבינדען ווירד גוט הערויסגענאממען אונד דאן ווירד אין דער נאנצע לאָנגע דער ברוסט דאס ראָטהע פֿלייש אויפגעשניטמען זא ווירד דיא ראפעלט אָדער זיכטבאר אונד הערויס גענאממען בייא דער ווייכען ברוסט ווירד דיא קנארפֿלען אבגעשניטמען אונד איינע ווייסע הויט אבגענאממען זא אויך דאס ראָטהע פֿלייש וועלכעס דיא נאנצע ווייכע ברוסט אוספֿאסט פֿאן בייִדען זייטען איינע הויט זאסט פֿעטטע אבגעצאנען. פֿאן דיא לעצטען 3, (צעהן עלף צוועלף) ריפּפען ביין אין דער לאָנגע דער אונטערער זייטע דער ריפּפע הארט ווירד מיט דען מעסער גוט אויף געשניטמען אונד ווירד דא נאנצע אָדער הערויס גענאממען אונד אס דינגען פֿלייש דער לאָנגע פֿאן דיא קנארפֿלען הערונטער ווירד דאס פֿלייש אויפגעשניט מען זא ווערדען דיא אָדערל ערויכטבאר אונד הערויסגענאממען, אונד וואן זיך דארט ווייסעס נאכעל פֿלייש פֿעלינדעט מוז עס וועקענעשניטמען ווערדען, וויא ווייך דאס עקבינדעל פֿאן דער 13 מען ריפּפע אבגעשניטען.

והרי לך בפירוש, שאת הרפאלע קורא דינגען פֿלייש המונח על הסחוסים, (דוק בלשונו ותראה) ואת הטרפש קורא ראט פֿלייש, והכותב הזה נתחלף לו הטרפש על הרפאלע, ועי"ז מתיר חלב אסור לכו"ע.

[והפליאה הוא רק, שמי שאינו בקי בשמות אברי הבהמה, איך פוסק שאלות בעניני ניקור? וצע"ג!]

דוגמא י"א

*

מבלבלים את הקוראים בהבאת ראי' מענין אחר
לגמרי

[וסומכים על דעת ההמון שלא יבינו תחבולותם]

*

בפרי תמרים עמוד קכ"ז כ' בזה"ל:

קבו

פרי תמרים

פרק ה

כדין השומן שע"ג הצלעות

(א) הנה בא"י מחמירין בזה להסיר השומן שע"ג הצלעות, וכח"ל לא החמירו בזה בשום מקום, גם אין לזה שום מקור בפוסקים, וכבר הרעיש בתשו' משיב דבר ח"כ סי' כ"א ע"ל הלחם שערים (מהשו"כ מקידאן) שרצה להחמיר בזה ולומר שזה חלב הכסלים, והמשיב דבר מכרר שזה חלב הרפנות דשרי כמבואר בח"כ, וכמו שני' מבואר ב"י הרמ"א כס"ז דבחלק הפנים אין שום חלב רק הקרום שע"ג הכסלים בלבד, ולא נמצא בשום פוסק שאסור, אדרבה מדכרי כולם נלמד שזה היתר גמור מדלא פילפלו מזה בענין הבשר שכצלע י"ב. וע' גם בשו"ת כפי אהרן חיו"ד סי' א' דמבואר שם להריא שכצלעות שלפני הטרפס אין שום סרך חלב יעו"ש, והוא הי' הראב"ד להספרדים בירושלים, עכ"ל.

והנה לא נכנס כאן לפלפל אתם בהלכה, (ובלשונותייהם המדברות גדולות נגד הלכה שגם תלמידי הגר"א זי"ע עמדו עוד (בחיי הגר"א זי"ע) בצד האוסרים והם ס"ל שאסור מה"ת וחיוב כרת ע"ז, וכמבואר באורך בקונטרס לחם שערים, בהסכמות הרבה גאונים, ונמצא כן גם בד' הראשונים (ואכ"מ להאריך בהנוגע להלכה), והעלימו עין מכ"ז, וכאילו הוא רק ממנהגי איזה ספרדים), ובאנו כאן רק להראות לעין כל, שהביאו כאן את שו"ת כפי אהרן, וסיימו והוא הי' הראב"ד להספרדינו בירושלים [וממילא גם הספרדים מקילים בזה, ושוב אין לזה שום מקור גם להספרדים, וכפלו את זה כמה פעמים בקובצם שגם להספרדים הוא רק חומרא בעלמא (ולדוגמא עיין בעמוד קמ"ג)].

ופליאה איך לא נושים לחשוב על הציבור הרחב, שכולם לא

יודעים בין ימינם לשמאלם, הלא כל המדובר בשומן שע"ג הצלעות שלאחר הטרפּש [לצד הבני מעיים], והכפי אהרן מבאר שאמנם לפני הטרפּש אין שום סרך חלב, וכי מי חולק בזה? ומה ענין זה לזה? אדרבה משם ראי' שאחר הטרפּש יש חשש חלב, וכן העתיקו כאן [בלי בושה] דמבואר שם להדיא! שבצלעות שלפני הטרפּש אין שום סרך חלב. ומי דיבר בכלל מצלעות שלפני הטרפּש. [ועיי"ש בפנים שהכפי אהרן הזה הוא המקור היותר חזק שלהם, להיתר].

אכן כדי להתיר חלב מותר להשתמש בכל האופנים!

דוגמא י"ב

*

עושים ספק בדבר המפורש להדיא

*

הכותב בפרי תמרים עמוד קל"ח, [מלבד הבלבולים והסילופים בכל הענין שם ואכ"מ] כ' שם וז"ל:

פרי תמרים

קלח

ג) והזב"ש כ' ח"ל גם צרינין לזהר לחתוך ראשי העצמות משני קצות הכסלים ההולכים בעקמימות לצד החזה והמה דכים ולבנים, כי המה מבשר אחוריים ואם הבשר חם משתלפים העצמות, ואי לא צריך לחטט ולחתוך אותם בסכין עכ"ל, וגם בדבריו יש להסתפק אם כוונתו לראשי צלעות הי"ג, או לראשי עצמות החזה, עכ"ל.

[ומלבד שאין שום פירוש לספיקו, שהרי מפורש ההולכים בעקמימות לצד החזה, אבל היאך מסופק בדבר המפורש שם באותו הספר בלשון ברור שאין עוד מקום להסתפק, ועל סמך ספק קלוש כזו שבא בשוגג או במזיד, פוסק שאלות בענין ניקור החמור?]

והרי לך לשון הזבח שמואל בסדר הניקור אשר בסוף הספר

שם בלשון אשכנז, שכתב נכדו, עפ"י הזבח שמואל. וז"ל:

הואב **דרישת סדר ניקור בלשון אשכנז**

איין גיאהט אן עק פאן פלאנקען איין יעדע רופע
אין דיא קרום איין זוויר ביינריל (כוח)
עס קאמט ארום פאן הגסער פירטעל
אליא ווען פאן קאן עס פרישער הייט ארויס ציהן
איז עס גוט יוען אבער גיבט זא גוון פאן מיט איין
פעסטער נאך גראכען ביו פאן דאך ביינריל ארויס געמט

ומפורש בהציוור שהכוונה על ראשי הצלעות, [ולמה לא נסתפק הכותב גם אולי כוונתו של הז"ש על כל ראשי הצלעות, ולמה לא נסתפק רק על ראשי צלעות י"ג, וכנראה שהספיקות הולכים אחרי מה שנזכר לו יותר].

*

ואגב, אראה לך ידידי הקורא!

העתקה מספר שערי זבח [מבעה"מ ספר תפארת מנחם דברי מנחם ועוד, נדפס בירושלים שנת תרע"ג, והוא פיו נפלא על האוהל יצחק] (בפיו גלילי זהב אות י"ב) ותראה מפורש שכוונת ראשי העצמות, היינו ראשי הוצלעות, [ואל תגלה זאת לכותבי הפרי תמרים כי אז יפלו על המחבר הזה בבזיונות וכו', כי הלא בזה נופל כל בנינם שם ודו"ק]. והא לך העתקת הספר שערי זבח:

גלילי זהב עקרת הלכות נימור מחלב הבית עמודי זהב רלג

(יג) גוון פאן דיין, שהם ג"כ כחוסים ומחוסים כמו
בבמה ובשרים, (ועין בספרי בים יצחק סימן ת"ז
ח"א בעמ"ז אות י"ג) ולריך לעלם ונקראם (גלילי
עריפתי נדע"ים) ומחליטם משום חילום, וכדיעבד
אם לא נעלם בשאר, ועין בספרי ב"י בסימן כ' חלק
א' בעמ"ז אות כ"ה: (יד) קודם המליחה, משום
שפסטים נחלים חייבים
חרוטים כרגלי העופות ואם
לא עשה כן מותר בדיעבד,
אשילו נחשלו כן אף על"פ
שנחלו חוטים א"ר מ"ס
שז"ט אלא שזמן בעלמא
(דמ"א סימן ס"ה ס"ג):
וכמו מוליא חוב כפול של
דס, כמני כפרי הניקור ליד
להודיע להמוני עם העוסקים
בניקור שאותו חוט החוה

להסיר משם גיד הנזול ולחפור בהם הגנה חזיקים:
[ו] **מקצת החוה**, וכן לריך להוליא וזמחה גיד
העט והלגן שכל לשם מהבחה: [יא] **שער
הבשרים**, וכן לריך לחפור הבשר: [יג] הכוונת
לשפת הבשרים ג"כ החלב שחמתי: [יב] **העצמות**,
והם מהללעות והולכים בעקמותיהם לגד הנזול והמה
שיכים לכשר אחריהם:
[יג] **הכסלים**, וזה הוא
הקרא שאלתקן: [יד] **ניקור
וצריד לחטם**, והני
עמודים שחור זמח להללעות
לריך לחפור עט וטעל ראשי
הגידים כירו ומחשיך
ומחשכים מליחה כחוסים
חמים ונניק לריך לחטט
אחריהם: [טז] **לצדע**
י"ב, והרעל חט דכ"ה

כירכי העין כפרק הארכובה החתונה (יד) קודם
המליחה:
ה ואח"כ ריחך על החוה לשני צדדים, וכאיתו בשאר
ארום הסוף לחוה ופון מוציא חוט כפיל של דם
שאיחו [י] מקצת החוה עד קצתו וכן כן החוה השני
ואח"כ כחיל סקקים סיום הגיר שביציא מן החוה
(טז) וסקלקו בירו איחו הקרום [יא] שעל הבשרים,
וצריך ג"כ לחפור ראשי [יב] העצמות מאיני צד
הבשרים והמה רכים ולבנים. (יז) ושעם האיבור שמים
שיונק מחלב של [יג] הבשרים:

ועיין גם בלשון תורות ניקור השלם המובא לעיל בדוגמא ט' אות א' ותראה שגם שם מפורש שהמדובר מסחוסוי צלע י"ג ועיין עוד בספר מנחת שי' — (באידיש) שמפורש שם הכוונה על ראשי הצלעות. וכן בשאר ספרי ניקור ואכ"מ. וכן בגבעת פנחס מפורש להדיא כן, וכמו שהביאו הכותב בעצמו. ודי בזה כאן.

דוגמא י"ג

*

מתירים חלב דאורייתא!

*

ליצנות — מספרי הניקור

*

ז"ל הכתב"ן בפרי תמרים עמוד קפ"ב

פרי תמרים

קפב

הרי אף שמחמיר בענין הטריפה קאלנער (וכ' שם באות ז' דמחמירין בו משום דאפשר דנכלע בו החלב דתוהי מחני) אבל לא כתב שמתפשט על כל בשר הדע"ק, ואף שמצריכו קליפה. צ"ל שאין זה רק חומרא, וכדי שלא להקל במקום גובה הכסלים החמירו גם למטה. וגם אם ימצא באיזה ספרי ניקור האחרונים שיש בזה חשש דאורייתא, ע"כ צ"ל שרק הזהירו בני אומנותם שלא יבואו להקל בניקור חלק האחרונים. אבל כודאי יש לילך כשיטת כל הראשונים שאין בזה איסור מצד הדין, ומכש"כ לפי מנהג אונגארין שמוכא באהל יצחק הנ"ל, שלא הסירו החלב מבשר הדע"ק וכן הוא בס' טהרת אהרן ובת"י מהר"י סוראזינה. עכ"ל

היוצא לנו מדבריו:

- (א) הסרת החלב מהטריפה קאלנער [אף שבתונה"ש מצריכו קליפה]
 אין זה רק חומרא.
 (ב) וגם אם ימצא באיזה ספרי ניקור האחרונים שיש בזה חשש דאורייתא [מודה במקצת].
 ג ע"כ צ"ל שרק הזהירו בני אומנותם שלא יבואו להקל בניקור חלק

האחוריים [ועכצ"ל שהגזימו בלשון חשש דאורייתא, דאל"כ לא יוכל הכותב להתירן].
 (ד) ומכש"כ לפי מנהג אונגארין [באיזה זמן השתמשו באונגארין בחלק האחוריים — ובטריפה קאלנער].

שומו שמים! על ליצנות גסה ושפלה כזו מכל ספרי ניקור, ומאזהרותיהם החמורות, וממנהג אונגארין, וד"ל.

ה' ירחם!

דוגמא י"ד

*

מתירים חלב דאורייתא

על סמך שלא מכירים בחלקי הבהמה

*

חוצפה נגד הפוסקים

*

השבת אבידה

*

חזה בחלק אחוריים!?

*

ז"ל הכותב ב"פרי תמרים" עמוד ס"א אחרי שהאריך שם בדברים המוסיפים הב"ל כ' בזה"ל:

סא

פרי תמרים

רק לכאורה עומד נגדינו מ"ש בדרכי" (סקל"ה) בשם שריג בכונת רש"י שבציד הבהמה יש מקום פנוי מצלעות שאין שם אלא עור וכשר והוא מסוף החזה עד עיקר הירכים זהו הנקרא נלשון המקרא כסלים רש לה לצד פנים קרום דק לכן

המתפשט בכל הכסלים והוא אסור משום חלב לכו"ע ותחת אותו קרום דק יש חלב נקלף וגם זה אסור לכו"ע וכו' עכ"ל, אבל באמת לא ידעתי שיהי' שם חלב נקלף כלל וצריך לגרדו. ומ"ש סוף החזה צ"ל שהוא לצד מעלה משא"כ משם עד תחלת החזה אינו כסלים כלל כיון שהוא כציד הצלעות וכמו שהוכחנו לעיל. וא"כ צריך לחפש למעלה בחלק האחוריים חלב נקלף תחת הקרום ולזה כוונת השו"ג. ועכ"פ דבריו סתומים, והדברים ברורים שמסוף החזה עד למעלה אין חלב הכסלים ואין שום חשש כלל לענ"ד.
עכ"ל

תוכן דבריו:

(א) הדרכי תשובה מעתיק את לשון הספר "שלחן גבוה" שמסוף החזה [והוא עדיין בחלק הפנים] עד עיקר הירכיים הוא הנקרא כסלים וקרום הדק [אשר שם] אסור משום חלב לכולי עלמא, ותחת אותו קרום דק יש חלב נקלף וגם זה אסור לכו"ע [ועיי"ש בפנים שהוא אסור מן התורה לכו"ע וחייב עליו כוית].

(ב) וע"ז כ' הכותב הזה "אבל באמת לא ידעתי שיהי' שם חלב נקלף כלל" [פי' וכיון שהכותב אינו יודע בע"כ דברי הדרכי תשובה והשו"ג בטלין ח"ו].

(ג) "ומ"ש [השו"ג] סוף החזה, צ"ל שהוא לצד מעלה" [נבקש מהקורא לפרש את עומק הכוונה].

(ד) "וא"כ צריך לחפש בחלק האחוריים חלב נקלף וכו'" [מן הראוי הי' לעזור להכותב לחפש את סוף החזה בחלק האחוריים (ומי שימצאנו יודיע להכותב ויקיים בזה מצות השבת אבידה) ואז כשנמצא את החלב הנקלף הזה, ואת מקום החזה, אז נוכל לאכול בשר בהמה ע"ס הכותב הזה].

(ה) והמסקנא! "ועכ"פ דבריו [של השו"ג והדרכ"ת] סתומים", [ולכן] **המסקנא להלכה ולמעשה:**

(ו) בזה"ל, "והדברים ברורים שמסוף החזה עד למעלה אין חלב הכסלים, ואין שום חשש כלל לענ"ד" [פי' חלב האסור מן התורה לכו"ע וחייב עליו כרת, כ' הכותב שאין שום חשש כלל — היפוך מדבריהם — ועל מה ולמה, על סמך הקושיא הגדולה שלו "שלא ידעתי שיהי' שם חלב נקלף וכו'"].

שומו שמים!

דוגמא ט"ו

*

זיוף ע"י העתקת חצי הקטע!

*

ידוע מש"כ הספרים בשם הראשונים כי המתחיל באמצע ענין יכול למצוא מ"ע בתורה לעבוד (ח"ו) ע"ז, כי הרי מפורש בקרא "ועבדתם אחרים". הזכותבים בעלי פרי תמרים לקחו להם גם דרך הזה, להשמיט חצי הקטע, ולהתחיל באמצע הענין כדי שיקבלו הדברים משמעות והפוך לגמרי, ונביא כאן רק דוגמא א':

קיט

פרי תמרים

פרק ג

בענין הקרום העב התחתון של הכסלים

(א) הנה סדר הקרומים כך הוא, ע"ג הבשר הארום הרק שע"ג ראשי הצלעות הנקרא דאפאלע יש ב' קרומים זעג"ז, והקרום שלמעלה הוא עב והב' הוא רק וביניהם יש קצת חלב, וגם תחת הקרום הרק יש קצת חלב ע"ג הבשר הארום בפרט בבהמה שמינה, ואח"כ נמשך מסיום הבשר קרום עב ולבן החופה את החלב, שנחלב זה יש מחלוקת מנהג אשכנז וספרד הנ"ל בפרק הקרום ומנהגינו להקל. וע"ג הקרום העב הזה נמשכים ג"כ הב' הקרומים הנ"ל שהיו ע"ג הבשר עם קצת חלב ביניהם ותחתיהם, ויש בזה כמה חילוקי מנהגים, יש נוהגין שמסדין אף את הקרום העב התחתון, אפי' להמתדין את החלב שתחתיו, וכן יש שמסדין הקרומים שע"ג הבשר הארום עם השומן שביניהם ותחתיהם, ויש שנוהגין שלא הסירו הקרום העב התחתון והסירו רק הקרומים העליונים ולא הקפידו על קצת חלב שנשאר ע"ג הבשר והקרום העב התחתון, וכן הוא מנהג רוב המנקדים וכן נהגו בק"ק סאטמאר כפי ערות זרדי"ל ווייס הנ"ל, ויש שמקילים עוד שמסדיים רק הקרום העב העליון ולא הקרום הרק השני, ועי' בס' הטריפות בהלכה (ע' 111) ממכתב המנקה הידושלמי הרא"כ רבכל תפוצות הגולה מורדיים רק את הקרום העליון הנמשך מהכסל שבראש הרפנות על הצלעות ולא יותר, וחלב שלתחת הקרום הוא שומן כשר, וכוון גם הספרדים אוסרים אותו ומפרידים בין חתיכות הכסל ומנקדים את הכל ענ"ל, ויש בזה כמה עקולי ופשודי ואינו מבואר כ"כ בפוסקים. עכ"ל

ובקיצור:

(א) הכותב מסביר סדר הקרומים.

(ב) ומביא גם יש מקילים בקרום העב התחתון, ויש מקילים עוד

שמסירין רק הקרום העב העליון ולא הקרום הדק השני שתחתיו. (ג) וע"ז מביא מספר הטריפות בהלכה ע' 113 דבכל תפוצות הגולה מורידים רק את הקרום העליון וכו' ולא יותר [והכוונה לעשות רושם, כאילו לאפוקי הקרום הדק והקרום העב התחתון וכש"כ חלב שעל השפונדער, שהרי כפי העתקת הכותב, שלא מביא את הענין שלפני זה, ממילא הפי' ולא יותר מהקרום הזה בכל חלק הפנים. ודוק].

והא לך לשון הספר כהווייתו ותראה הערמה שעשה כאן הכותב הזה.

(ובדרך אגב שם הספר "הטריפות בישראל" ואולי שינה השם בכוונה כדי שלא ייתפס וד"ל), וז"ל הספר ע' 113 :

והנה אביא לך דוגמה אחרת מה שהספרדים מחמירים כאן ג"כ, והאשכנזים בכל תפוצות הגולה מתירים את זה היתוי גמור, לגבי חלב הדפנות, שבכל תפוצות הגולה מורידים רק את הקרום העליון הנמשך מהכסל שבראש הדפנות על הצלעות ולא יותר, וחלב שלתחת הקרום הוא שונן כשר וכאן גם הספרדים אוסרים אותו ומפרידים בין חתיכות הכסל (עיין ברמ"א ביו"ד ס' ס"ד) ומנקרים את הכל,

והרי לך בפירוש שמדבר רק לגבי חלב הדפנות (והוא החלב שמונח על הצלעות), וע"ז כותב שבכל תפוצות הגולה מורידים רק הקרום שעליו ולא את החלב שעל הצלעות, שהוא שומן כשר, משא"כ בא"י גם הספרדים (הזמקילים שם בענין הקודם) אוסרים אותו (וכש"כ האשכנזים — ודוק גזה כי הוא היפוך מכל כתיבותיהם בכל הקובץ שלהם בכמה מקומות) וגם מפרידים בין חתיכות הכסל (פי' שמנקרים גם את השומן שמתחת להרפאלע ודוק).

אבל אין זה ענין כלל להקרום הדק שעל הריפאלע, ולא על קרום העב התחתון, ולא על החלב שעל השפונדער, שלא נקרא כבר דפנות אלא כסלים. והוא נ'שוט מאד לכל בר בי רב דחד יומא.

ועוד תדע לך שהוא כן. שהרי גם הכותב דנן בפ"ת מודה שיש גם מחמירים בחו"ל בחלג' שעל השפונדער, וכמו"כ שיש גם "מחמירים" בהקרומים שהביא מקודם, וא"כ איך כותב המנקר הירושלמי שבכל תפוצות הגולה מתירים את הכל, (לשיטת הכוז"ב הזה בפרי תמרים), אלא שהאמת הוא, שמדבר שם מענין אחר לגמרי, רק מחלב הדפנות, ולא נגע ולא פגע לענין הקרומים שעל הכסלים כלל.

והרי לך איך שמזויפים בדובאת חצי קטע, המשנה את הדברים לגמרי!

וה' ירחק!

דוגמא טז

*

את מי חרפת וגדפת ועל מי הרימות קול
ותשא מרום עיניך על קדוש ישראל

*

רבם דקרו!

*

הנה ידוע לכל גודל מסינ"פ של כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק רשכבה"ג מסאטמער זי"ע, בעניני כשרות, והאריכות בזה אך למותר ויבואר קצת מתוך לשונו הקדוש אשר יועתק פה להלן, ואיך זה בוש לא יבוש הכותב הזה בהפכו דברי אלקים חיים לתוכן וכוונה מהופכת, אך ורק למען העלות זדון לבבו להכשיל את הרבים במאכלות אסורות ח"ו!

הנה ז"ל הכותב גפרי תמרים עמוד קנ"ט אחרי שהאריך שם ורוצה לברר שאי"צ השגחה בניקור חלק הפנים ושברוב קהלות בארצות אירופה [לפי שטותו ושקריותו] לא הי' שום השגחה ע"ז וסמכו על המנקרים ורוב הרבנים לא ידעו בהלכות ניקור כלל [עושה ליצנות מרוב הרבנים באירופה], ומעיקר הדין י"ל דבאמת המנקרים נאמנים ויש להם חזקת כשרות ע"ז, [אבל עמד לפניו האמת במילואו וצעק עליו, היאך אתה מעיז כ"כ לשקר!] לכן סיים שם בזה"ל:

פרי תמרים

קנט

ד) אכן מרן הקדוש ז"ל בתשו' דברי יואל חיו"ד סי' ל"ד האריך טובא לבאר שכן הוא מעיקר הדין, וכדיום לכל הפוסקים לא סמכי' על סתם חזקת כשרות בישראל, לפי שחזקה זו בנ"י על רוב דרוב ישראל כשרין הן כמ"ש בפנ"י כגיסין דף י"ז, וכדורות הללו איתרע כעו"ה רוב זה, והרוב הוא להיפך כעו"ה, וא"כ אפי' לשי' הפוסקים בסי' קי"ט דסתם ישראל בחזקת כשרות הן, ל"ש זה בזמה"ז ולכר"ע א"א לסמוך על חזקה זו, ובלא"ה לדעת הרמ"א בסי' קי"ט אין סומכין כ"א על מי שמוחזק ככשרות ע"ש, וכ"כ הטו"ז שם סק"ב כהרמ"א בפרט כשאנו רואין קילקול הדורות ולא אנשיר דרא, הן אמת דכשי"ך סק"א פסק כהמחבר, אבל בככ"ש מס' ע"ז דף ל"ט מנריע דבאיסור דאורייתא כגון כשר וכדומה אסור מצד

הדין וכדעת הרמ"א, ובאיסור דרבנן אסור מצד התקנה שהוא תקנת קדמונים כמדניתו בחרם שאין לקנות מכל אדם ינות וגביות וכדו' שהוא מדרבנן. כ"א כשיש בידו כתב הכשר ממורה הוראה שחקר על המאכל ועל המשקה ההוא אם נעשה בכשרות, ובכל"י ר"ס קי"ט כ' כעיי"ז שתקנו בפנקס הארצות שאף ממי שמוחזק בכשרות אין ליקח שום דבר מאכל, אא"כ יש בידו כתב הכשר מהאב"ד, (וע' בדר"ח סי' קי"ט סק"ז), והאר"ך עוד מרן בזה בבוודאי מעיקר הדין בעי השגחה גדולה בהמקולין ולא סמכי' אסתם חזקת כשרות, יעו"ש בדב"ק בדברים חוצבים להכות אש בזה.

(ה) והנה אף לפי"ד רבינו ז"ל, אין זה רק בסתם ישראל שלא הוחזק בכשרות, ועי"ז קאמר דמעיקר הדין לא סמכי' היום על חזקה דסתם ישראל בחזקת כשרות וזן, וצריך השגחה על כל הדברים ניקור ומליחה, אבל מי שהוחזק לירו"ש ומדקדק במעשיו, לכל הדעות סומכין עליו אף בלי משגיח, ומ"מ יש בזה משום תקנת הקדמונים הנ"ל שאף מוחזק בכשויות יהי' לו כתב הכשר מרב שחקר ודרש על אופני עשיית המאכל, אבל אין עליו קפיда שיהי' לו משגיח תמיד, עכ"ל

ותמצית הדברים עד כאן:

- (א) מרן הקדוש ז"ל האריך שומעיקר הדין לכל הפוסקים לא סמכין היום על סתם חזקת כשרות.
- (ב) ועוד האריך מרן ז"ל שמעיקר הדין בעי השגחה גדולה בהמקולין, ולא סמכין אסתם חזקת כשרות.
- (ג) [והחלטת הכותב] אבל מי שהוחזק לירו"ש ומדקדק במעשיו לכל הדעות סומכין עליו אף בלי משגיח.
- [אבל עדיין איני יודע מהו גדר מוחזק בכשרות שעליו סמכין אף בלי משגיח, עד שבא הכותב והמושיך ללמדינו בדברים דלהלן:]

פרי תמרים

קס

(ו) והנה גדר מוחזק כשרות כ' בדרכ"ח סי' קי"ט סק"י כשם ערוך השלחן ס"ו דאין הכוונה שיהא יר"א מרבית או חסיד וצדיק, אלא כל שמתנהג ע"פ דת ישראל מניח טו"ח ומתפלל ג"פ בכל יום ונוטל ידיו לאכילה ומנהיג את כ"ב בכשרות דתה"ק, זה נקרא מוחזק בכשרות ויכול להיות שבאזה פרט הוא חשוד מפני קלות הדבר בעיניו ולכל הדברים הוא מוחזק בכשרות עכ"ל, ומד' הפוסקים נראה דבעי"גם שיהא מוחזק לאדם נאמן ואינו חשוד להכשיל אחרים, ועי' לשון מרן בס"י ל"ד אות ה' ד"ה ולפע"ד.

ותוכן דבריו:

(א) גדר מוחזק בכשרות כ' הערוך השלחן כל שמתנהג וכו' מניח טו"ח ומתפלל וכו'. [ולא נכנס כאן לעצם הזיוף בזה שמפורש להדיא

בערוך השלחן שם ה"י ו"ב וז"ל ודע דכל ענין זה אינו נוגע לדיני שחיטה ובדיקה וניקור שבשם לדברי הכל צריך לידע שהוא מומחה וצריך לבדוקו וכו' עיי"ש. אבל יותר מזה הלא מפורש בתשובת מרן זי"ע שם שלא לסמוך בוה על הערוך השלחן ויובא להלן].

(ב) [ועשה לנו טובה, שהסכים להזכיר גם] שמדברי הפוסקים נראה דבעי שיהא מוחזק לאוים נאמן ואינו חשוד להכשיל אחרים, [ב] דברים אלו סגי, (א) מוחזק לאדם נאמן, (ב) אינו חשוד, ודר"ק]

[וכהדין גרמיזא זבאה באחרונה הסכים להזכיר גם] לעיין בלשון מרן בסי' ל"ד אות ה' ד"ה ולפע"ד, [וסמך הכותב על הציבור הנאמן והתמים שלא יעיינו בפנים ולא יתפשוהו ששם מפורש להיפוך מכל מסקנתו הזוה, וסיים בהרחבת לשונו להלכה ולמעשה וז"ל:]

(ו) ועכ"פ היוצא לנו מכ"ז דין מנקרי חלק הפנים קיל מדין מנקרי חלק האחורי, ומדינא א"צ קבלה וגם א"צ לכרוך ולהשגיח אחיהם, אכן כ"ז כמוחזק לכשר ונאמן שהוא ירו"ש, וגם הוא צריך הכשר מרב שחקר על אופני עשיית המאכל הניקור ומליחה, אכן על סתם ישראל דלא הוחזק כשרותו אין סומכין בזמניה, וכ"ש על קלי הרעה שאינם נאמנים, וצריכין השגחה יתירה על כל מעשיהם בניקור ומליחה, ובלא"ה אין נאמנים, ובהגב"ע שכביד"צ שכירושלים העיד הרי"ל ווייס נ"י שכ"ק מרן זי"ע הקפיד שהמשגיח לא יעבור רק ישגיח כל הזמן על מעשי הקצבים, ולמיגרד מילתא נהגו בכמ"ק שגם בחלק הפנים אף כמוחזקים בכשרות, יהיה עליהם השגחה ולכרוך הניקור כמו"ש בדר"ח כנ"ל.

עב"ל

ותמצית דבריו:

לעשות רושם שכהיום שכל הקצבים מוחזקים בכשרות וכולם נאמנים [שהרי מתפללים בכל יום ומניחים טו"ת], ממילא מעיקר הדין אין צריך השגחה, ורק למיגרד מלתא נהגו בכמה מקומות שגם בחלק הפנים אף במוחזקים בכשרות יהי עליהם השגחה וכו'.

*

והנה מן הראוי ה' להעיר על דברים הנ"ל ולמחות עליהם בחזק יד, אך החלטנו שדברי חכמים אין צריכין חיזוק, וקצת מן האור דוחה הרבה מן החושך, וזי לנו בהעתקת דברות קדשו של הגה"ק זי"ע, וכל המתעמק בו מעצמו יראה את אשר לפניו ואיך שזייף וסילף את כל הדברים בהיפוך כוונה מרישא לסיפא ממש וידע איך להתנהג הלכה למעשה:

שנצטע אי אפער לביוח השגחה וכמו שמכוסב משינ
כמרכלות מכוסה גם משינ הכי"ד, ושיין חוספוח
 כתובות כי"ח ע"ד ד"ה בית הפרס, דלף ודסק טומאה
 נרי"ה טבור מ"מ לא טיבור חכמים אלל כשכוח באקראי
 אלל דנדר שיאשר כן לפולס לא רלו לעכר, ונפרט
בשחיטת בכרות דלר"ד גם השגחה על הקלנים וכשנח
בבשר ממקום נסחר קשה יותר בהשגחה.

2

ובז"ש עוד לענין הקלנים שמכרו בשר הרבה יותר
 מהם שבתיר לשחוט, ושאל אחוס מאין לכס בשר
 כ"כ, ואמרו שהשי"ב שוחטים במחנה, ובשוי"ט הכחישו
 שהוא שקר ולא שחטו במחנה, וגם כ"ה קהל דלג פסיק
 שהקלנים מניחים בשר משי"ב שנאמר מרכז במרה
 דלחרש שלו, ושי"א שחטו אחר בשר דלג כמכ ימים,
 כפסיק אפילו ליומא וקבו אחר בשר דלג כמכ ימים,
 ושלא השליח בי"ד לראות במחנות ולא הכינו הק"ב
ליכנס לראות ועוד בזה אחרו, ושוב ר"ה לעמ"ד נאמנים
שיצטרו על הבשר מכניחה עד המכירה ולא רלו
הקלנים להכל נאמן, ושי"ו ככרו על בבשר שהוא אסור.
 אין ספק שאיסור זה הוא כות ובהלכה, ובאובל מבשר
 הקלנים האלו ערס שיהי משגיח כראוי הוא באובל
 נצילת ועריפתו ר"ל

ודג"ה מעיקר הדיון אם לקח בשר ממחנה בני אדם אף
 שאינו תשוד בלל אלל שאין יודשין כי נדיריז שהוא
 מוחזק כבשרות, הוא פלוגתא ברמב"ם והראש"ד ז"ל
 (כ"י מ"א פ"א כ"כ"ב), ובשו"ע יו"ד סימן קי"ט (סעיף
 א') הוא פלוגתא במהר"א והרמ"א, שמהמחר פסק
 בהראש"ד שאף על התשוד אין לסמוך עליו, והרמ"א
 ז"ל פסק כהרמב"ם שאף ממי שאינו תשוד אסור לקנוי
 אפילו איסור דרבנן, ושי"ט ב"ש"ד סי"ג, ובשו"ע
 ש"ס (סי"ג ב') כתב לנהוג כדעה ברמ"א בפרט שאלו
 רואין קלקול הדורות ולא אכשר דרי, כן אמר שמדברי
 הש"ך (סי"ג א') נראה שנוטה לבקל וכדעת במהר"א,
 אלל החבו"ט בנכ"ט מ"ס ע"ד ל"ט מכר"ס דבאוסור
דאורייתא בנזן בשר וכדומה אסור מלך הדין וכדעת
ברמ"א, ובאיסור דרבנן אסור מלך התקנה שהוא תקנה
קדמוית כדמיתו בהר"ס שאין לקנות מכל אדם יינות
וגבינות וכדומה שהוא מדרבנן כי אם כשיש בידו כתב
בבשר ממורה הוראה שחקר על כמאלל ועל המשקה
הואו אם נעשה כבשרות, ובנ"ל"י ר"ש סימן קי"ט כתב
כעין זה שחקנו בפנקס הארלוט שאף ממי שמוחזק כבשרות
אין ליקח עמו דבר מאלל אלל אי"ש יש בידו כתב בבשר
מהאב"י, ובני"ד דמירי מתקנת בשר שהוא נשאלת השם
נבילה וטריפה דאורייתא, אף בלי התקנה אין לנו אחר
כפרת החב"ט שכתב"ס מלך דיון כדעה ברמ"א ז"ל
 שפסק כהרמב"ם.

אחרשת"ה נאכ"ד ... ראשית מ"ש דיון מה שלפי
 משפטי כמדינה אין לשחוט אלל פכוס מיומנס
 והשוי"ט שוחטים יותר במחנה ומלך דינה ומלכותה
 עונש גדול עד מאוד, והביא מחשו' מהר"ש"ק ב"י האלף
 לך שלמה (חיו"ד סימן א') שאוסר בזהלע בנכ"ט,
 ומחשו' בר לואי שחוקק עליו והביא ראי' ממה דשחטין
 בספינה (חולין דף י"ג ע"ג) וכרי בספינה ואיכא
 גיעתוחא דמיא כמבואר בש"ס ברכות (דף ל' ג"א)
 הכשים לאלל מחפלו ואח"כ יקרא ק"ש ויפרישי ז"ל
 השום גיעתוחא דמיא וע"כ ובשחיטת לא חייב לגיעתוחא.

ולד"נא נראה לפע"ד שא"כ לעשות כלל מוחלט בעיני
 א', אלל הכל תלוי לפי ראות עיני המורה, כי
 אין לנו ראי' ברור מהש"ס ומכרסונוס לא לאיסור
 ולא לביתר אלל מכה סכנה, ובמקום פחד גדול שאימת
 כשוער חופ"ט עונש חמור אשר לא ישא פנים ולא
 יקח שחד ואלל להסחר ממנו, או שהשי"ב הוא כנכנס
 בעל פחון גדול שמפחד מאוד אפילו מדר קטן, או
 יש לחוש למכשולות, שאף שאינו דומה לגמרי לעילוף
 המוזכר בש"ס, כי ענין בעילוף הוא שפר כחוחיו
 והרגשותיו לגמרי מחמת רלויות הדם כפי שהביא בה"ש
 (סימן א' סי"ק א') ע"י מהמרה (נדרים דף פ"ז פ"א)
 נתעלף ומת, מ"מ גם גדול כפחד והכבל מסור דעת
 האדם, בפרט עכשיו שדעתנו קלרה, ויכול לנה למכשולות
 ח"י. אמנם במקום שהוא דינה רפוא ואלן כפחד גיוול
 ורואים בחרו אלל השי"ב שאינו מפחד בעצמו כי"כ ויכול
 לכונן דעתו כראוי [כמו שגם בעילוף המוזכר בש"ס
 הוא תלוי בעצמים כמבואר בגמרא], אז ודאי שד"ס
 יותר ממי שדרכו להתעלף כיוון שרואים בזה שאין דרכו
 להתפחד ואין חשש, ובדרך זה אפשר להשוות דעת
 כל הגדולים התקלין והמחמירין שאין פלוגתא בעיניך
 בסכנה אלל מר כי אחרים ומר כי אחרים.

אך דה עקא שאין אז כמדינה כעם כאשר היה
 מלפנים שאירע דבר זה דרך מקרה בלאה מקום
 והיה אפשרות להחיר לפי ראות עיני הדין וכן במקומות
 אלל עכשיו הוא דבר הנלמד בכל המדינה ואם יתפסנו
 הכיחור ישנו כן בכל מקום, כי יאמרו כל הסריקין אסורין
 וסריקין בייחוס מותרין וכבר כתירו פרושים את הדבר,
 וישוק מיינה מורבה, כי ודאי יש מקומות שהוא בבלה
 גדולה ובאופן שאין להחיר, גם יש מקומות שאין כח
בית דין יפה כ"י מכה"י הקבלה מחבונים שלל כדע
ומורל הקלנים והמנהלים על השי"ב יותר מהמורה בי"ד
ובש"י ממורה שמים, גם יש מקומות שגם השוי"ט אינם
כראוי על לבוי"ט ולריכ"ס השגחה בכי"ד, ובנדרים

שאלות ותשובות

ויד סימן דר

דברי יואל

ועוד דף לדע כהנ"ד ספק כמחבר שאין חיסור
 ליקח אלא ממי שבוטח השור, ממי כחן כהכרשרים
 כחשוב ויד סימן ז' דמי שמקן עליו קלה ותשרא
 אפילו ולא אחזיק בודאי יש המחלואה ורגלים לדבר
 שמשד יורח הראב"ד דיל שאסור ליקח נומה ובערן
 בשנתן סימן ק"י"ט אוח כי כהן, כלל גדול לר"ך לדע
 דכל דמי שדור, שנסתקן זה ובשאר מקימה ששנים

ויוסקים, אין כחונה דוקא שמתקבל מדוח בנייד שזה
 כח"ש עבר עזיבה ז' דנכ"כ"ג גם לעדות פסול אלא
 אפילו שדא בעלמא שאלו עליו קול קלה דפסקין או
 קלה ולא דלא פסק מקרי השור, וכדא ראוה לידר יעו"ש.
 ובתמלה דבריו שם סימן ק"י"ט כחז אוח פרי"ט כדלכ
 ז' אשר יק לפסול עליכם טובא, אבל בפני זה כביא
 ראוה צרות, וגם מדברי כרשרים כביל ורואה ראי
 לדבריו, ועוד ראוה מהמח סוסקים ראשונים ואחרונים
 ואין להאריך, וא"כ קאנדים כאלו שאלו עליהם קלה ולא
 ספק שכדורו בשר כבאכר נקראו השורים אף לדע
 כמחבר והראב"ד, ובפני שאין לך רגלים לדבר ויחר
 מה שאל כניחו כעלית בנייד ליכנס, שבה כרלו לדע
 שחשד גדולה עליהם וטרקו מעליהם מול השגחה כבייד
 שזה פירוש גדולה שאין לשער, ולכל כדעיות אסור
 לגנות מהם בלי משגיח כראוי וק"י"ט א"כ כהמ הלי
 כדעם בעת ששית רובא דרובא מהקנינים שבונינו.

שלי קולקל כדוריה לר"ך לבחמיר יותר שאל לבחמיר
 לפסח אדם, והמכרס שיק כחשוב ויורד סימן א'
 כחז שפכשו שחבורה ובידאח מהמעשים והקלות כלי
 כשור כן יתן צעקל, כמעט ספקה חזקה כשרות-
 מסתם ישראל.

והפ"ע"ד כוח מוכרח משי"ם ופוסקים, שכרי מקור
 פלונחא כרמנים והראב"ד ז"ל א"ס יש לפסח אדם
 חזקה כשרות, כוח ממרחל עבודה ארז דף ל"ט דהייח א"ן
 לוחקין כשרות, ועיין רמב"ם ב"י מ"א פ"י"א הלכה
 כ"ז ובכ"מ ובלחם משה"ש שם טעם פלונחחם, ודברמ"ם
 סובר דבורא ללו דוקא אלא כל חו"ל בכלל וכ"ש הוא,
 ולא כפי לאפוקי אלא א"י בומן שכיב כולו לישראל,
 ובזה"כ"ו אף ארץ ישראל דינו כחול, וראב"ד ז"ל סובר
 דבורא דוקא בשביל שבו השורים אכל שאר מקומות
 שאינם השורים לא, וכה"כ אי אפשר לומר דבורא כ"י
 אז ממוחלל למחר, כי כ"י דרים שם חללים ולמורא.

ובמקום שכ"י רבנן וחלמדיהון בזמן התנאים כ"י הרבה
 מורה ויראה, גם מלך הכשרה אלא היה ממוקם שכן או
 אפילו רובן השורים למכור דברים באסורים, לא כ"י
 לר"ך להשימוע שאין לוחקין א"ס מסתם ג"ל דשיעור
 כל דפריש מרובח פריש, וע"כ שכ"י רק תשרו מנוי שם
 בחוסן שחששו חז"ל במיטע כמנוי ולא נזנו שם חזקה
 כשרות לפסח נ"ל א"כ, ופי' חוס' שנה דף י"ג מ"א
 ד"ה רבא, דאף דרוב יד"ב משערין הם ומה שאמרו
 בסוטה (דף מ"ה ע"א) שלא היו מפרשים ז"ל שלא היו
 מפרשים כולם, מ"מ חו' למיטע בדמאי יותר ממקום
 אחר משום שהוא מיטע דשיחא טובא, וא"כ ע"כ
 ז"ל שנאמר עניינים שחורו חז"ל ליקח מסתם אדם
 נחמד להם שלא כ"י כהשדא אפילו בדרך מיטע השכית,
 כי גם בדמאי לא כ"י כהשגחיו שכתב דלא חשיד, ומסו"ב
 זה דעת הראב"ד ב"ש גם כהשגחיו שכתב דלא חשיד, ומסו"ב
 גם לדעת הראב"ד אי"א לומר דכללל כ"ייל דכלל מקום
 י"ס חזקה כשרות, דכ"י פוריא יוכיח, וכדברים סחומים
 צמ"י הגבול בזה למח חששו כשרות, אבל מדחיקין בדמאי
 שחששו למיטע כמנוי אף כיכא דרובא כשרות, חו
 אי"א להקין יותר גם במקומות אחרות וילמד סחום מן
 המעור. ובמנינו שרבה כהמשלב והקלות רח"ל.
 ובחבורה ויראה כחמוטעב בדעוטה החחחח, לא עדיני
 מפוריא, ובעוב"ל אין כהשגחים מיטע כמנוי אלא רוב
 כמנוי ואין לנו לסמוך על חזקה כשרות אף לדעת
 הראב"ד ז"ל.

ח

והפ"ע"ד געייק דף י"ז חזק על חזקה כשרות מה עיבה
 דילמא מכסן אמה לשונם לא כ"י ל"כ חזקה כשרות,
 והכ"ז דע"כ משום בלגונן-חזר רובא דרובי ישראל, הו"ה

דכ"ס דחיק ומקום אנפשי לאוקמה קרא בגוונא חזא כגון שהי' אביו ואמו חנושין בניה האסורים, איכא לאוקמי גם בגוונא שמכירין את כלם שכוחקא בנדקתא מזד מעשי' באופן שלא נלמדך לסמוך על הרוח, וכוזא מדוקדק קלח בלשון, שכל הפוסקים קראו לחוקא חוקת פשרות, וזאן שינו החוס' וקראו חוקת נדקת, ולפי הכ"ל מוכן הוא מכיון שהוא יותר מסתם חוקת פשרות יפן שמכירין בנדקתה, וקלח יש לישב בזה קושיית המבשר'א ישי"ש ודו"ק.

עו"כ בגוונא החוס' דמאי לאוקמי משום דאוליגן בחר חוקת, דלף דזה הוי ג"כ מחמת רוב, מי"מ כיון דנתוסף עוד רוב דחוקת פשרות שלא זינחה, על הרוז דלף זינחה רוב בעילות אחר כבעל, וכוזי חרי רוני, ולמיטעא דמיטעא לא חייב אף ר"מ דחייב למיטעא, וא"כ אין ראי' דאוליגן בחר רובא שאינו אלא רוב אחד ואין שם מיטעא דמיטעא, ואפשר לישב גם בזה קושיית המבשר'א דרך הפלגול אלא שאין הזמן גרמא להאריך כעס בפלגול.

1

והעיקר מה שראה לעמיד להלכה בחוקא זו, על דרך מה שכח בתיב' סימן כ"ט לחלק בספק עריפות דארמינין (חולין דף ע' פ"א) שחשבה בותרת, ובספק דרוסה או יש לה קצת נושא, דבזב הוי חוקת פשרות מחמת עזמה דודאי בעשע שגולדה לא רוב דרוסה ולא ה"י לה קצת, וכוזי חוקת הגוף משעב אונא, משא"כ בשאר עריפות כמו מים בראש או ספק נקובה שאפשר שגולדה כך ואין לה חוקת הגוף, פ"כ שהוא חוקת מחמת הרוז דרוב בהמות כשירות ישי"ש באורך, וכמו"כ בנידון דידן, דאיכא דלנו דנין אס נעשה משעב האות ר"ל, ופי' בודאי יש לה חוקת מחולדה דבשעב שגולדה בודאי לא זינחה לדנין כמו שכח הנובי', שפיר כחבו החוספות דאיכא לחוקתא בחוקת פשרות, שלגזל החשש דילמא לאו אביו הוא זיל שנעשה משעב האות ר"ל ופי' יש לה חוקת מחולדה, משא"כ איכא שאנו דנין אס לסמוך לחוקת פשרות ליקח ממנו דבר מאכל, כפרס איכא דאיכא חימוד ממון ופורה, שאין בסמיכה אלא שממנת ירחא חטא ויראלא שמים לא יכשיל את חבירו, בחוקת פשרות כזב קשב טובא קושיית הפני' שאין לנו חוקת אף מחולדה אס ביב צו ירחא שמים, והכחשו (בראשית ח, כא) זווח כי יר לב האדם רע משגורו, ודרשו חכמינו ז"ל (ירושלמי ברכות פסק ג' הלכה ה') משגורו ללאח ממשי אמו, ובגמרא יומא דף פ"ג מבואר

בחוקת פשרות וכל דפריש מרובא פריש וכוזא חוקת מחמת רוב ישי"ש, והנובי' מהדו"ק אהיי' סימן ס"ט כחז לענין זוח שיש שני טעמים לחוקת פשרות, חדא בחוקת מחולדה שהרי לא גולדה זוכה, גם בחוקת מחמת רובא שרוב גשים פשרות ואוליגן בחר רובא דלשה זו מרוב גשים ולא זינחה, כן אמר שמחמיה לכאורה על הפני' שכח שאין שום טעם לחוקת פשרות אלא מחמת רוב, ממ"ש החוספות במסכת חולין דף י"א פ"ג פ"ג ד"כ כגון שהיו וכו', ועוד הובא מצי למדק דלמא משום דאוליגן בחר חוקת דהטמד האס בחוקת נדקת, ולדברי הפני' אין זה דחי' דלף אס הוא מחמת חוקת פשרות עדיין מוכרח דאוליגן בחר רוב כיון דאין בחוקת אלא מחמת רובא, ושוב מלאח תורה כללי חוקת כלל ח' פרט א' שעמד בקושיא זו ולא חירך מאומה.

דלפ"ע ד' אחר ההבדל בגוונא לא קשב מידי וזכמה טעמים, חדא שהרי הפני' לא אמר זה אלא נסתם ישראל אבל לא בני שמכירין אותו משולם לירא וחדר והחוקא מזד מעשו', שהרי גם הרמב"ם ז"ל שבובר שאין בוטכין בלקיחא מאכלים על חוקת פשרות, לא אמר זה אלא נסתם ישראל אבל לא בני שמכירין אותו נ"עב שנתחוק מזד מעשו' באופן דליכא למיחוש לפירוני קנטרים, כמבואר כ"ז ברמב"ם ושו"ע ובפרט באין בש"ס שאף בדיני ממונות שלריך שני עדים כשרים מושי'א, מבואר בכחונות דף פ"ב שאמר דבה ר' חסדא קיס ליה בגוזה, וזמנין כסיד רב פפא לפני רבא אשערא דפרישא הוא אמר ליה איכא אינש אחריתא ביהדי דמר אמר ליה לא, אמר ליה אפי"ג דאיכא מר עד אחד לאו כלום הוא, אמר ליה ר"א בר ממאן ולא יכא רב פפא ככה ר' חסדא, בה רב חסדא קיס לי בגוזה ומר לא קיס לי בגווי' ישי"ש, כרי דמי שחוקת אלאם ביתביב בנורב השבו לזה חוקת מבורתת יותר מכל חוקת פשרות דלמא אפילו נגד רב פפא, זה ודאי אין חוקת מחמת רוב שאין דנין כן בכלל ישראל כי אס בלוחו ביחיד דנין לי' בגווי', אף הרמב"ם (הל' סנהדרין פכ"ד כ"ב) והרא"ש (בבבבא ט"ז) כחבו והובא בטווח"מ סימן נו"ו ששכשו אין לסמוך אספריהו דהבדילא ליה לי' לדנין למימר קיס לי בגווי' דלא בריר לן קיס לי בגווי' הכי הוא ישי"ש, ונראה שזה רק בדיני ממונות שבקפוייה בחוביק' אשני עדים ויקא, ולריך שוכי' ויעבד ברובא כ"כ כמו שני עדים, משא"כ באיסורין וכוזי' נאמן בלאיסורין, וכל לסמוך מי"ז שהחוקא אלאנו מזד מעשו' בדיניה בנורב כמבואר בפוסקים ואין להאריך, ואין ככלל חוקת פשרות דלמא אף לדנין ומכשי"כ בנין בש"ס כמבואר לעיל, וא"כ שפיר כחבו החוספות דכיון

ואף בשפדיון נבטן אמו קרא עלי זורו רשעים מרחם, ואדרכה ליראה שמים ויראה חטא לירך להחמק הכרה במש"ט ואין לנו ע"ז שום חזקה הנוגד מעולם, ואף בדשעה שגורו לא חטא עדין במשפח, מי"מ כמה שלא עשה עבירה בשלא כ"י סיפוק בידו לעשות כזה לא

→ החוק שאינו נחמד כשיבוא לידו ויכ"י גם חיימד ממנו לעבור בעבירה, ואנו זיין רק אם הוא חסוד לחטאו דבר כי חסוד ליקח מהחשוד, וי"ז אין לנו שום חזקה ח"י, ודברי השטרי חורה כזה אינם מונעים כלל והרמז"ס ז"ל שכתב בפ"ג מהלכות גירושין (כ"ל כ"י) דישראל רוצה לעשות כל המצוות והבחרתו מכל העבירות, מי"מ כחז הוא ז"ל בכלכות מי"א שאין לסמוך לחזקה כשרות דחסם ישראל דמי"ש בכלכות גירושין הוא בהסיר המונע מניעה כ"יכ"י, אבל בעוד שילדו שולט מנאור בגמרא חיימד דף ל"ב ששנוא נח, פירש"י ז"ל אחת הרואים כלל יום שהשטן מננה ומטעה בני אדם וישי"א, ואיחא בגמרא סוכה דף י"ב שהיב"ד מניח אובי"ט ומחגיגה בשואלי"ס של ישראל, ומוברחים דברי הפני"ש שאין זה חזקה אלא מחמת רוב דרוג בניי כשרים.

ובשעת דף ק"ב שפסקו אנשי אמונה במי"מ, ובד"ת כ"י לאמנים שלא היו מחללין על שקר כפירוש רש"י ז"ל שם, והנך רואה שאלף בזמן הש"ס ובזמן כניה שבי להם ולאמנה הכרה בדי"ט מי"מ דבר הנוגד למי"מ לא כ"י ולאמנים, ומכ נאמר ומה נדבר עכשיו שפסקו כלאמנה גם בדי"ט, ובסוכ"ד מחללין על שקר אף שבנינים אין להם ושמה לא חורה ולא יראה, וק"ל וחומר בדבר הנוגד למי"מ שאין להחמין, ואנו רואים בזהו כמדינתנו שח"ל מחוקק בדבר יום משגיחים על הכשר מחמת כנייה עד לאחר המכירה, ואפ"י עשין הקלבים כל ע"דק"י והרבה פעמים נבחר מה שרועים הקלבים לעשות בשחר בל"ז אופן שלא ירגישו המשגיחים להכשיל הכריות עבור כולל מועת, וכמה פעמים רואים אף בקלבים שמחזיקים בדברי החורה והיראה כלל פעמים פ"כ"י, ובענין מכירה הכשר שהוא נוגד למי"מ שלו הוא נחמד, וק"י בקלבים והריקים גם בשאר עניני דתוב"ק, וא"ל יטן שום משגיחים מרגישים במשפחם, ובמקומות שאין השגחה כראוי אינם יודעין זה יטן ש"קלבים עושים מה שלכם חפץ ומחללים נ"י"ט רח"ל → ולא חלי ולא מרגיש שום אדם מחמת חסרון הכשורה.

1

וא"כ הא חינוך בזמנם שבי' נאמח בן, ופי' ישי"מ פ"שה כי תכח שזמנו כ"י רוב ישראל כשרים זולת בחטאה נעורים שנסלים הכרה ר"ל וישי"מ, ורוב המדינות אשר עכשיו כבר נשכח שם לגמרי דה ישראל היו אז מלאים חורה ויראה כנודע שנמאח השנים האחרונות כחמלה בירוב הגדולה ר"ל עד שפסקו בימינו ח"ו כש"כ"ר אף במקומות מועטים מאוד שיש שם עדין כרוב עסקי חורה ויראה, מי"מ ו"ס שם פ"י"י, רוב אופן שחפ"סו בקלות ומכשלות וברב"ט אבות ז"ק"ן, בן ודומי"ם כמה המרובים רח"ל ואינה נפשי טובה, והא"ך אפשר לומר עכשיו חזקה מחמת רובה כשרות, אדרבה אם נלך אחר הרוב לומר כל דפ"ש מרוב"ט פ"ש אי"כ חזקה לכ"ס"ך, ונעלה חזקה כשרות לברי"ט.

והנה' כחז במכתבו ע"ז שבר"ג המרה דלחרא וכל לאסור דבר המותר, ואין זה נ"מ מה כי לא חסר כזה דבר המותר אלא דבר האסור בלא"ה מוד הדין, ובחש"י ארי' דני עילאה (חיו"ד סימן א') שהוא מהסוכרים שא"ל לאסור דבר המותר לגמרי בלא הסכמה הלבוה, מי"מ כחז שאין זה אלא בדבר המותר לכל הדיעות, אבל היכא דיש פוסקים מחמירים אף דליה בלכחא כוונתי וכל הכנס לאסור כדעה חזון הפוסקים, וק"י בני"ד שכבר ביארתי שכן הוא משיקב בשפוסקים שאין לסמוך כלל בכ"י"ג על חזקה כשרות, ומכש"כ בהקל"ט כזה שחיתרש חזקה כשרות מהטעמים החכרים למעלה, ואסור ליקח כשר בלי השגחה מחמלה ועד סוף בלאופן → שלא יכ"י נאפשרות להקלבים לעשות שום רמי' ח"י להכשיל.

וה"ן"ן ממה שחסר משיקב הדין כבר העיד עלינו החנו"ש שהכחשי שיש ע"ז חרם הקדמונים שלא ליקח שום דבר מחלל משום אדם זולת אם י"ט לו הכשר מהמורה הוראה שחזק ודרש על המחלל הוא אם נעשה ככשרות, וא"כ היכא שבר"ג המרה דלחרא שומד זולת שא"י אפשר להעיד על כשרות המחלל ההוא אם לא כשהגחה כראוי, כ"כ כל הקונה מה הוא

ובב"י ארי"ט סימן י"י כניה בשם הרמ"ה לפני חזקה כמנוחרה נשים (גיטין דף ס"ד ע"ב) שאין אשה משיכה פני נפשי בעול, דב"מ פירוש"ה כעלמא חיחחם חזקה הלידנה ונפישא חולפא ופירוש"ה בעלמא חיחחם חזקה זו ואינה נאמנה, ופסק בן להלכה ברמ"א שם ספ"ק כ"י, כ"י שאף שחזקב ז' מנוחרה נשים בסכח ולא חילוקי ב"ן מקום למקום, מי"מ אחר שראו קלוקל הדור כזה שמתנה בחזקה, אבל עדין לא כ"י אז הקלוקל בשאר איסורין, וק"י בימינו אלה שרבה המכשלה בכל עניני כדת חוב"ת, נודתי שאין ללמוד מדורות כראשונים.

שאלות ותשובות יו"ד סימן ד' דברי יואל

מכרו מקודם נהגלו חסודות כראוי ונכסלו רחיל
וכל כהסויב נכסמיו מניחיס כראוי אלל מכירה כנשר
מחסיב ועד סוף אשר חלקו חובכ ומככ חל ככניס.

והשי"ת ירחם ועט חל לנכ עמו בני ישראל לחורכ
וירככ וינילו מכל סקחן נישן, ומככ לרחח
נמכככ נכופחן של כל ישראל ומחמן חיס.
וכנו ידיו דוסח"כ נככי

קיכ מקח רע למש חל כחכס כקדשוניס שכתו
כרשוניס זל כחכס כול לחוחי רמח יען שולכ
על כל רמח חנרו של כחוס רל הל חכר נכס ישראל
יכוכ כחך לל יחוס נכשו מחיסוריס חשוריס כחכ של
נכיעה ושריפוח רכס קדמוניס, ומי מן נכסכ יעקב
וישראל לנחיס כול כחכסיל כחכ נכסכ, וכנר
כחכ מן כקדוש זל נכנוי חיס (חיל יו"ד סימן ז')
שלו כמדינה שילאו מן כח נכמיר רחיל כח מי של

אלה הם דברות קדשו של כ"ק הגה"ק זי"ע ועליהם אין להוסיף!
[צא ולמד עד היכן העיזו לשלוח יד בבבת עינינו הגה"ק קוה"ק זי"ע]

בסיום הקונטרס ראינו לכפול עוד הפעם ולסיים מעין
הפתיחה, שכל הדוגמאות הללו הן ממש רק כטיפה מן הים, ובלי
סדר ק"ל וחומ"ר, רק בדרך אין מוקדם ומאוחר.

אמונם ממילא אין נפק"מ גדול, כי מהמעט הזה כל משכיל
יבין לאישורו את האמת מהמציאות המר. שכל כתיבותיהם
בקו' פרי תמרים הלז, בנוי על יסוד של זיופים ושקריום וישים
סכין בלועו אם בעל נפש הוא, ולא יסמוך על ניקור כזה
אשר בעליה בעצמם מודים באופן גלוי על אי כשרותה, ועלובה
העיסה שנחתומה מעיד עליה.

ומעתה ליהוי גלוי וידוע שכל קונטרס "תורת
הניקור" אשר נדפס בקונטרס "פרי תמרים" קו'
י"א, דבריהם בטלים ומבוטלים לא שרירין ולא
קיימין, ואין לסמוך עליהם כלל.

והשי"ת יזכנו לשוב בתשובה שלימה, ולתקן את כל אשר
פגמנו, ונזכה לקדש שמו יתברך ברבים, ונזכה לראות במהרה
בישועות הניבאות, ויראנו קץ הפלאות, ובהתרוממות קרן התורה
והיראה, ובהתגלות כבוד שמים עלינו במהרה בימינו אמן.

תם ולא נשלם
שבח לקל בורא עולם

*

המשך יבוא בעזה"ת

עלבונה של תורה

חוטים טאסורים מטוס חלב מדינת אנל הקרום הזה עב
 ולכן לאומדיגא אסור תלא חומרא בעלמא פהחמירו
 מטוס חלב אטו טאר קרוחין ודברי בינה שכח. נוכחין
 פהס חמר לא נלא נדקדוק מדבריו לקוחים מדברי רש"י
 ודברי רש"י כחוב נוהגין ב חמר ומנחמי נחשו' כ"י
 למחר'ר אביגזור ציודלאל ז"ל ומחר'ר נרוך ו' נרוך
 פברו קורחין חמר על חנהג קנדיל פטהגין חמר נקרום
 ג"כ מזה נהגו לאכו' חף הקרום אין מנהגם מנהג
 צ"ו נרוך ו' נרוך נחשו' כ"י

והיוצא לנו מהנוסח האמיתי:

- (א) אם באנו לדקדק לשון הטור נראה שנוהגין היתר בבי' מדכתב נוהגין בהם היתר, [ולא כרש"י שכתב רק "בו"].
- (ב) אבל מדברי הבי' מוכח [לא מדיוק רק ממשמעות דבריו בפירוש] דאפילו להנוהגין היתר בחלב, נוהגין איסור בקרום.
- (ג) ולפי"ז צ"ל לתרץ ההוכחה להיפך מהסוגיא —
- (ד) [ועכצ"ל ההכרעה] שדברי הטור לא באו בדקדוק, שהרי דבריו לקוחים מדברי רש"י, וברש"י כתוב בו (לשון יחיד) [ויותר טוב לומר שד' הטור הם שלא בדקדוק וד' רש"י הם בדקדוק, ששם המקור, וכמשמעות ההלכה מלשון הבי'], מלומר להיפך].

דו"ק ותראה שבנוסח האמיתי נסתר כל בנינו שבנה על יסוד הפוך!

ב

*

ובדרך אגב: מה שדחה הכתבן דברי הכנה"ג, בקושיתו דלכאורה הבי' קאי על קרום העליון ולא על קרום העב הקטן, נבקש מאת הקורא, אדרבה יעיין נא בלשון הבי' המועתק להלן (בדוגמא זו אות ג') ויראה ויווכח אם יש במציאות אפילו הו"א כזה לומר שהבי' קאי על הקרום העליון, אכן הנייר סובל הכל!.

*

ומסקנת הכותב להלכה מובן מאיליו:

"אבל נראה פשוט דכ"ז אינו רק וכו' [דברי הכנה"ג ושאר

הפוסקים המובאים בדברי הזכנה"ג, הפשוטים והברורים, דוחה הכותב בדברי הבל וליצנות] וא"כ מנהגינו בנוי על אדני פ"ז ואין שום מקום לחוש לזה [ומכ"ז לא ידעו הפוסקים].

ג

המשך להנ"ל

*

עצה אחרת: כנגד הכנה"ג

*

ע"י סילוף בכוונת הבית יוסף

*

בפרי תמרים עמוד קכ"א, בא כתבן אחר, וחשב עצה כדת מה לעשות עם הכנה"ג, שהביא את דברי מרן הב"י שמוכח בדבריו בפירוש שאפילו המתירים את החלב שתחת קרום העב, אעפ"כ את הקרום מסירים, וחיפש וראה את המציאה ונפל עליה, שהרי הב"י הזה הובא בד"מ הארוך בקיצור, וכיון שהוא בקיצור כבר בניקל לפרש פירושים בתוך דבריו ולסלף ולהפך את הכוונה מהיפוך להיפוך.

וז"ל בעמוד קכ"א: [על דברי הכנה"ג הנ"ל].

קכא

פרי תמרים

(ד) ולפע"ד דבריו מרפסין איגרא דאיך הביא ראי' ממ"ש הב"י והוא בשם האגור מאותן מקומות שנהגו היתר בשור כהחלב ולא בקרום. שהרי בפירוש כתוב באגור והובא בד"מ הארוך דיש נוהגין ליטול משם הקרום העב ומניחין לחלב אשר תחתיו, ולא מצאו ידיהם ורגליהם עכ"ל. הרי דכ' דזה דבר שא"א לומר כן שהקרום יהא אסור והחלב מותר, ומבואר להדיא דלהמתירין גם הקרום מותר. עכ"ל.

תמצית דבריו:

(א) דברי הכנה"ג מרפסין איגרא דאיך הביא ראי' ממ"ש הב"י והוא בשם האגור וכו'.

(ב) שהרי בפירוש כתוב באגור והובא בד"מ הארוך [כנראה כאילו הי' ענין חדש מה שלא הובא בב"י, ושם מפורש להיפוך]

עלבונה של תורה

ג) [שב' ענינים קרום, וחלב שתחתיו מקושר זב"ז, וע"כ כיון שזה מותר גם זה מותר].

[זהו קושיתו הגדולה על הכנה"ג, ומפני זה דבריו מרפסין איגרא].

*

ובכאן עשה את עצמו כאילו לא ידע את יוסף, שאין לשון כזה באגור כלל, וגם המועתק בדרכי משה הארוך הכל הוא רק קיצור לשון הב"י, וכמש"כ הכנה"ג שם ממש על מש"כ הב"י ובני ספרד וכו' שאין זה דברי האגור אלא דברי הב"י עיי"ש, והכוונה הוא רק מש"כ בב"י בפנים, לא ענין חדש, ועכשיו ניתי ספר ב"י ונראה אם אפשר בכלל לומר כקושיתו העצומה של הכותב, ודוק ותראה בו את ההיפוך ממש, והכותב כדי שלא ייתפס ולהשביח את מקחו הביא ממרחק לחמו, כמאמר חז"ל הרוצה לשקר ירחיק עדותו.

והרי לך לשון הב"י:

צח ב"ה יורה דעה הלכות חלב סד ב"י

והאטר כתב על חלב שמתקן שום חיסם עב
ונגן שרבו האוסרים, ובני ספרד נוהגין בו איסור ככנס אכל כשור רליווי רוב המתקנים שחסירין בקרום הלגן לכד ולין מתקין שום חלב מתקניו כלל וזלח קנת נשים כסיות שמתקנות כם היחב שחית הקרום יהיו וייר כון כי אוסר שאין מתקין חלב שמתקן לא תללו דוים ורגליים וכנר בשאל הראני"ל ח"ג סימן רכ"א על חלב זה אם מתקנו בו בין ככנס לשור והשגב מעולם לא שקטנו באיסור חלב הפרש בין שור וככנס ועו ומקרה חלה דבר הכחוש כל חלב שור וככנס ועו לא תסלנו ותכלן לחמו לאליה שהיא חוזרת עליו אסירי חורב אלא חלב השור כשור ועו וזילנו לא היה אשר כשור גם ככנס ועו לא היה נאסר עכ"ל. וזילנו מחלף קתנריון שיש כקכס נבאב שחכב אעתיקם עיניהם ולא שפב לפי קרום חישו כשור ונגן מתקנים חלב שמתקני ואלם כן מי התירו להם כשור ונמאל שכם הכסיעים את כסתיקים עליהם ומחליטין אוסר זכר האסור להם: עב"ל

[והרי לך בפירושו, שקושית הב"י הוא על מה שמחלקים בין שור לכבש, ולא שמקושר זב"ז שאם החלב מותר א"כ גם הקרום מותר].

ממש מהיפוך להיפוך! דוק ותשכח

(והפלא הוא רק למה לא הי' יכול הכותב הזה לסלק את דברי הכנה"ג, בגאונות אחרת שכ' כותב אחר בעמוד פ"ו, דכל מש"כ הכנה"ג הוא רק בחלק אחוריים עיי"ש ותראה פלאות, [הגם שמפורש לכל בר בי רב דחד יומא שהמחלוקת של בני אשכנז ובני ספרד הוא בחלק הפנינים, וכמו שכ' הרמ"א מחלוקתם בחלק הפנים, (ועוד הרבה ראיות ואכ"מ) וע"ז קאי הכנה"ג שם]. וזה דרכם בכל כתיבותיהם שם לסלק את כל ד' הפוסקים לחלק אחוריים, וכנראה שהכותב הזה דכאן לא העיז כ"כ).

דוגמא ח

*

מתירים חלב על סמך

שני עדים הנמכחישים זה את זה

*

[עד ראשון]

הכותב בפרי תמרים עמוד נ"ד כ' ו"ל:

פרי תמרים

נד

עוד יש פלוגתא מנהגים שזה ברור שבכל המקומות מסירים הקרום הרק (ויש קורים אותו קרום העב) החופה בכל הכסלים רק תחת הקרום הדק הזה נשאר כמו קרום על הריפאלע ונכהמה שמנה יש עליו שומן וע"ז צועקים מנקרים אר"י שהוא חלב איסור ומנקרי חו"ל אינם נוהגים ברובם להסיר אלא הקרום הדק מלמעלה ונתכרר גם לפני שבעדו חם אם מסירין הקרום הזה מעל החזה יורד גם הקרום הרקדק הזה יחד עם הקרום והוא קרום אחד ממש רק כשמסירין מלמטה או כשמסירין כשהוא קר (לפעמים) נשאר הכעין קרום הזה.

והנה ביום ב' וירא ניקר המנקר המפורסם הר"ד יוסף לייב ווייס ני"ו שהי' ראש המנקרים בסאטמאר בימי מרן זי"ע ועוד כמה שנים לפני הרבנים הקודמים לפני הרהגה"צ הראב"ן שליט"א, ונתברר בבירור גמור שגם לפני רבה"ק זי"ע לא ניקרו דק הקרום הדק מלמעלה ולא יותר והעיד מה שאכתוב לקמן ששמעתי מאדמו"ר שליט"א ונתברר שמרן זי"ע הי' מעורב בכל סדר הניקור הזה וגם זכיתי לראות ספר גבעת פנחס שהי' שייך למרן זי"ע וניכר מכל הספר שהרבה משמשו בו ידי מרן זי"ע ויסכר פי דוברי שקר בענין זה. עכ"ל.

תוכן דבריו:

- (א) נתברר בבירור גמור שגם לפני רביה"ק זי"ע לא ניקרו רק הקרום הדק מלמעלה ולא יותר [לא הקרום "הדקדק" — ה"כמו קרום" שעל הריפאלע, ולא השומן שעליו [בין ב' הקרומים] שמנקרי א"י צועקים שהוא חלב איסור]. וזה נתברר בבירור גמור עפ"י עדות רי"ל ווייס נ"ו
- (ב) יסכר פי דוברי שקר בענין זה [אולי כוונתו על עד השני דלהלן?].

ועי"ש א"ח"כ בכל דבריו שהאר"ך כאילו לברר את המנהג הזה, ושאינן חלב כלל חלק הפנים, וחוץ מהקרום העליון הכל מותר וגם הקרום הדק שעל הריפאלע והחלב ובין שני הקרומים הכל מותר, ושאינן לשנות מהמנהג שנהגו (כאילו) להתירו.

ולדוגמא, ז"ל בעמוד ט"ג.

פרי תמרים

סג

(ו) אמנם גם אם נימא שיש שם חלב הכסלים, פשוט שלשיטת רש"י הקרום הזה הוא כמו חיפוי בשר כיון שאין הקרומים אסורים רק מדרבנן שפיר הוי בתוך הכסלים ובפרט מה שרא"ח יש שומן בין הקרומים שקרום הדק שעל הריפאלע עם הקרום שעליו הוא כמו כיס ובתוך הכיס יש שומן ששם הוא באמצע העור ממש והו"ל הקרום חיפוי גמור כיון שהוא נמשך יחד עם הקרום הוי כמו שטמון בתוך הקרום והוי בתוך הכסלים, ואין לומר דהאי קרום דק הוא דמאי שנא וברף ח' קראו רש"י קרום עב כיון שאינו ממרטט בידים כמ"ש לעיל, עכ"ל.

ושם בעמוד ט"ה מסיק המוסקנא הלכה למעשה, ז"ל:

פרי תמרים

סה

והיוצא מכ"ז שמד שנהגו להתיר הקרום העב וחלב שתחתיו וקרום הדק שעל הריפאלע הוא בנוי על אדני פי ואין שום צורך לשנות מהמנהג לענין.

ובקיצור: ברור מכל דבריו שהכותב הולך בכל הברור לשיטתו שנהגו להתיר גם הקרום הדק שעל הריפאלע, ואין שום צורך לשנות מהמנהג — [וכאילו שהמערערים רוצים לשנות מנהג אבותינו].

*

ועכשיו נשמע מהעד השני, מה שהעיד ר' יוסף לייב ווייס נ"י על מנהג אבותינו בזה:

[עד שני]

הכותב בפרי תמרים עמוד פ' כ' בזה"ל:

פרי תמרים

פ

ואעתיק כאן מה שרשמתי בראותי את ניקור חלק הפנים כמנהג חו"ל ע"י הרה"ח ר' יוסף לייב ווייס שליט"א שהיה ממונה על הניקור בעי"ח סאטמאר יצ"ו משנת תרפ"ג עד שנת תש"ו לפ"ק נהגו ניכר את חלק הפנים של הבהמה ככוללנו כולל יטב לב דסאטמאר בעיה"ק ירושלים בנוכחות כ"ק הגה"צ הר"מ הראב"ד שליט"א ובנוכחות אברכי הכולל הי"ו וזאת אשר עשה:

(א) הוריד את הקרום שעל הראפלע, ותחת הקרום הזה יש עוד קרום דק. והוריד שניהם ביחד מעל הראפלע ומעל הקרום העב והלבן שיוצא מהראפלע ושוכב על השפאנדרע. הנידוע השפאנדרע ארוכה מהראפלע. והסכר שאח הקרומים מורידים מטעם שחלב הקרב מונח עליהם. ונשאר שמנונית על הראפלע לאחר שהסירו הקדומים הנ"ל. ואמד שזה היו משאירים. וכן נשאר שומן בקצה הראפלע. וכן נשאר הקרום העב והלבן המונח על השפאנדרע. ואמר שרק את הקדומים הנ"ל היו מורידים מטעם הנ"ל. עכ"ל.

תוכן דבריו :

- (א) הורידו את הקרום שעל הרפאלע [הקרום העליון].
 (ב) וגם את קרום הדק שתחרונו.
 (ג) והוריד שניהם ביחד [וממילא שהזוטר גם השומן שביניהם — שעל הקרום הדק — מה שצועקים מנקרי א"י שהוא חלב איסור].

והרי לך בזה הכחשה גלויה בין שני עדים המעידים על קבלת מנקר אחד, באותה שעה ובאותו מקום!.

*

ובא הכתוב השלישי והכריע ביניהם!

בהמתוך גב"ע שנדפס בפרי תמרים עמוד מ"ד, והוא תמצית מהגב"ע שנגבה במעמד רבים עשו שם כעין פשרה בין שני העדים הנ"ל, והיינו שלמעשה מורים שהצדק עם עד השני, אלא שאעפ"כ שלא להדגיש את השומן שבין ב' הקרומים, "שצועקים מנקרי א"י שהוא חלב איסור, ומנקרי חו"ל אינם נוהגים ברובם להסירו" [כלשון עד א']. ע"כ כתבו בלשון זה: (כדלהלן).

פרי תמרים

מד

(ב) השומן שתחת הרויטפלייש (ראפאלע) והשומן שעל הרויטפלייש (ראפאלע) לא היו מסירין רק ב' הקרומין העב והדק שתחתיו. וכך אמרו בפנינו המנקרים ר' ארי' גרינוואלד ור' יהושע גולדברג וכן הפעסטער מנקר ר' געצל פינקלשטיין, —

והרי שהעתיקו להחלט שהיו מסירין ב' הקרומין העב והדק שתחתיו, [וממילא גם החלב שביניהם — ומהשומן שתחת הרויטפלייש, לא דברו המערערים].

*

והמציאות המר למעשה — נגד מנהג אבותינו.

הכותב בפרי תמרים עמוד ל"ג בההקדמה לפני כל הברורים, מעיד שאכן יש נוהגים באמערקא שמניחים הקרום הזה לכתחילה ואין מסירים רק הקרום העב העליון:

לג

פרי תמרים

וז"ל:

(ד) קרום הדק שהוא קרמי דכפלי-כמה מנקרים מניחים זה לכתחלה ואין מסירין רק הקרום העב העליון, כמבואר בטהרת אהרן וכביית יצחק ובשאר ספרי ניקוד. וע' בהבירורים להלן.

התבונן נא אחי יקירי! איך שחוץ ממה שנוהגים כן באמעריקא, לא מצאו כלל מי שיקל בזה, ומתירים באן נגד קבלת אבותינו ורבותינו הקדושים די בכל אתר ואתר!

ומי הוא המשנה שידו על התחתונה, המערערים או הכותבים הללו?!

[ובדרך אגב, משי"כ כמבואר בטהרת אהרן ובבית יצחק וכו' להדי"ם דוק ותשכח!]

ושקרים כאלו יש לרוב בכל דבריהם, והצגנו רק א' לדוגמא.

דוגמא ט

*

זיוף וסילוף בהבנת לשונות ספ"ג

*

עירוב פרשיות

*

ז"ל הכותב בפרי תמרים עמוד פ"ד:

פרי תמרים

פד

ד) כרם יש לעיין מה דין הכשר שלמטה מהצלעות האם יש לזה דין כסלים או דין דפנות. הנה בשלחן גבוה סי' ס"ד ס"ק ט"ו כתב: שכצרי הבהמה מזה ומזה יש שם מקום פנוי מצלעות שאין שם אלא עור וכשר. והיא מסוף החזה עד עיקרי הירכים הוא נקרא כסלים. מקום הכסלים לאורך מתחיל מהכוקא דאטמא ונמשך והולך עד החזה. ורחבו נמשך על כל הבטן עד השש צלעות קטנות (שנקרא אצלינו חוליות המתניים) מימין ומשמאל הבהמה וכו' מוכא גם כדרכ"ח ס"ק ל"ה הרי מפורש כדבריו רהבשר שתחת הצלעות עד החזה נקרא כסלים וכנראה שעפ"י זה מיוסד המנהג של הספרדים שמנקרים היטב המקום הזה. אבל דאית' בספר תורת הנקוד השלם (מאת הרכ שמחה מאלין מורה הוראה כביאליסטוק. נרפס שנת תרפ"ו לפ"ק) דף ו' כותב שם ז"ל, הכסלים, נכנים משלש גודי כשר שטחים ומונחים כמו לוחות או עלינו זה על זה ובשביל זה נקראו בחז"ל כפלי. ר"ל כפולים. סוככים כל שטחי הכרם ונאחזים בראשי הצלעות הרכות. למטה נכח הירכים יגיעו "ע"ר הטבור לעומת צלע י"ב ומשם יפרדו לשני ראשים בזרועות איש

וכל חוד וחוד מגיע עד פרק שבירך. והולכים ע"י הירכים למעלה נגד העצה. ויצמדו בעוקצי חמש הצלעות הקטנות" עכ"ל, הרי מפורש בדבריו דהכסלים מסתיימים אצל הטבור. . . .

ולפי הנראה כך היתה קבלת המנקרים באשכנו ממילא יוצא שוראי אין לאסור השומן שם רק הקרום אוסרים מטעם שנכאר לקמן.

(ה) ברם מסתער עלינו תיובתא חזקה, מדברי הרמ"א שהכאנו בחחילת דברינו עכ"ל

תוכן דבריו:

(א) עושה מחלוקת בין ה"שלחן גבוה" (המובא גם בדרכ"ת) ובין ספר "תורת ניקור השלם".

(ב) המנהג של הספרדים מיוסד על פי השלחן גבוה — ומנהג אשכנז עפ"י תו"ו: ניקור השלם, [הערה! השלחן גבוה בעצמו מפרש את מנהג אשכנז — וספרד, ובכלל כל דבריו שם הבל, ומטרתינו פה הוא רק להראות במה שזויף במפורש!].

(ג) מפרש בשיטת התו"ו השלם, דאין כסלים בחלק הפנים שלפני הטבור, שהרי מפורש בדבריו דהכסלים מסתיימים אצל הטבור [וכפי שהעתיק באמת מלשונו!].

(ד) וממילא יוצא שבחלק הפנים ודאי אין לאסור השומן שם רק הקרום אוסרים [וכ"ה כאילו שיטת רונה"ש].

(ה) ברם מסתער עלינו תיובתא חזקה מדברי הרמ"א וכו' [הרגיש בעצמו שכל דבריו נגד הרמ"א ונגד כל הראשונים ואחרונים — וכל לפולו שם אח"כ הם בדברים שמוסיפים הבל דוק ותשכח ואין זה מעניינינו].

*

ואמנם זיוף וערמה גדולה טמן הכותב כאן. ונגלה להקוראים את הסוד!

ידוע שיש כסלים בחלק אחוריים, וגם יש כסלים בחלק הפנים, והכותב הזה חשב שלא ירגישו בערמימותו והעתיק מספר תונה"ש את הלשון במקום שמדבר מהחלק האחוריים, ודוק בלשונו ג' גזרי בשר, עד פרק שבירך, והולכים ע"י הירכים למעלה נגד העצה, וכו' וזה אמת, שחלק הכסלים בזולק אחוריים מסתיימים אצל הטבור, מצד זה של אחוריים, והשמיט הכותב כל מה שמפורש שם בתורת ניקור השלם מדין הכסלים שבחלק הפנים, [ועיין שם גם באה"ד בע"ב מספר 5 שכ' בזה"ל התחלקות הבהמה: הבהמה מתחלקת

עלבונה של תורה

לחלק הפנים ולחלק אחוריים באופן זה: וכו' ומה ששייך אל צד הבטן — הכסלים — הגבול עד הטבור ולא עד בכלל, והנה עכשיו מחתכים להלאה מן הטבור וכן מצד הגב לחלק פנים וצריך הבשר ההוא ניקור כדין אחוריים וכו' עכ"ל].

ונעתיק מה שהשמיט הכותב, ונראה אם לא שקר ענה בשיטת התורת ניקור השלם,

וז"ל שם במשפט הניקור, חלק הפנים:

תורת הניקור השלם

משפט הניקור, חלק הפנים

ב. הבתה, החזה והכסלים

9. ה ע ס ל י :: מקלפים את הקרום מעל הכסלים וגם החלב שתחתיו עד מקום הגיד (ציון 2) אבל הקרום מסירים לגמרי עד (ציון 3). מוציאים ג' גידים מחשש צלעות האחרונות, חוטי דכפלי (4) ומסירים את הסחוסים שמשאירים מן צלע הי"ג, (5) אורך הכסלים עד הטבור.

הרי מפורש בזיבריו דהכסלים [גם מצד זה לצד הפנים] מסתיימים אצל הטבור

ב

המשך להנ"ל

*

והנה הרגיש הכותב שלא ייתפס בדבריו, וכותב שם להלן בעמוד צ"א [כשרוצה לברר שהרפאלע בחלק הפנים לא נקראו כסלים רק דפנות וממילא השומן שעליו מותר] וז"ל:

פרי תמרים

צא

אבל יותר מפורש

מצאתי בספר תורת הניקור השלם (לר' שמחה מאלין מו"צ בכיאליסטוק) ע"ש כדף ט"ז שעושה ציור מחלק הפנים וכותב וז"ל מקלפים את הקרום מעל הכסלים (אע"פ שכחתי בשמו באות ד' שאין נקרא כסלים רק עד הטבור נראה שהכוונה לענין שאין לו דין כסלים אבל בלשון בני אדם קורים לזה כסלים) וגם החלב שתחתיו עד מקום הגיד אבל הקרום מסירים כולו ע"ש. **עכ"ל**

[הראי' הנפלאה שלו יגואר אח"כ — בדיבור שאח"ז]

והרי שהרגיש שהתונה"ש קורא כסלים גם בחלק הפנים, ותני' שהכוונה שבלשון בני אדם קוויים לזה כסלים אבל אין לו דין כסלים, ותני' זה שייך רק לפי זיופו שגם בכאן זייף והשמיט תיבת הכסלים: שבתחלת הדיבור שמפרש את מקום הכסלים שבחלק הפנים, [וגם תיבות שבסוף הדיבור "אורך הכסלים עד הטבור" השמיט — ויכול להיות שלא הי' להכותב הזה המהדרות ששם תוקן הלשון ע"י המחבר, עכ"פ הד"ה הכסלים: כתוב גם במהדר"ק שנת תרפ"ו והשמיטו בכוונה].

ג

*

עירוב פרשיות

המשך להנ"ל

*

וממשיך שם בעמוד צ"א בזה"ל:

פרי תמרים

צא

ושוב כתב שם כדף י"ח

כאידיש וז"ל. די פלאנקן (פאפאווינע) ווערט אַראָפּגענומען די בלאם (קרום) און די חלב אונטן ביז צום גיד און דער קרום ווערט נאָך אַראָפּגענומען ביז... אָבער די פעטס איז כשר עכ"ל. הרי דמפורש דהשומן שאחרי הגיד כשר ורק הקרום מורידים. ונראה שחששו לשיטת החולקים על רש"י דקרום עב לא חשוב חיפוי משא"כ על הראפאלע שרי וכנ"ל. יהיה איך שיהיה עכ"פ מפורש שהיו מניחים השומן על הראפאלע תחת הקרום וז"כ בספר רב טבחיא דף כ"ב ס"ק ט"ו ע"ש שרק מהגיד אדום ולמטה גררו את כל השומן ע"ש. וכליטא כנראה חששו לשיטת החולקים על רש"י אבל אצלינו אפילו המחמירין להסיר הקרום היוצא מהראפאלע אבל השומן שחתתו התירו וכמ"ש הרמ"א. עכ"ל

תוכן דבריו:

מעתיק לשון תונה"ש, וכותב "הרי דמפורש דהשומן שאחרי הגיד כשר ורק הקרום מורידים... יהי' איך שיהי' עכ"פ מפורש שהיו מניחים השומן על הראפאלע תחת הקרום".

*

וגם כאן נגלה לך קורא יקר את הסוד והערמימיות שבדבריו, התונה"ש לא מדבר מהשומן שעל הרפאלע רק מהשומן שתחת הרפאלע ומכוסה בבשר הרפאלע, והוא המשך אחד עם החלב שלמטה מן הגיד, אלא שמהגיד ולמעלה מכסהו בשר הרפאלע, והוא פשוט שם לכל בר בי רב דחד יומא היודע ומכיר קצת את אברי הבהמה. והכותב חשד כאן את הציבור שממילא לא יבינו ולא יתעמקו בדבריו ויכול לכתוב מה שרוצה, והא לך לשון תונה"ש: (כפי שנדפס ע"י המחבר במהדו"ת) [ואיני קורא לזה זיוף — שיכול להיות שהכותב לא ראה את המהדו"ת, אבל טעות ועירוב פרשיות יש כאן].

תורת הנקור השלם

2. דער פראטן, ברוסט און פלאנקן.

9. די פלאנקן (פאָפּאָווינע) ווערט אַראָפּגענומען די בלאַם, (קרום) און דער חלב אונטן ביז צום גיד, (ציפער 2) און דער קרום ווערט גאָך אַראָפּגע-נומען ביז ציפער 3, פון וואָנען מ'הויבט אָן צו סרייבערן, "אַבער די פעטס אונטען ביז ציפער 2 איז נשר. ביי די לעצטע 3 ריפּן איינציגע אָדערן ארויסציען, (צייכענ. 5, 4) אינמיטן די פלאַנקען, די ביינדלאַך אויסשניידן, (ציפער 5--ענדע פלאַנקען).

והרי שמפורש בדבריו "אבער די פעט"ס אונטע"ן ביז ציפער 2 איז כשר" וכן לפני זה כשמדבר מחלב שלפני הגיד פי' כן און דער חלב אונטע"ן ביז צום גיד, והרי שלך לפניך איך שהכותב עירב את הפרשיות, ומבלבל את הקוראים בדמיונות שוא.

ד

המשך להג"ל

*

ובעצם ההלכה מסיק הכותב בשם התונה"ש וכן בשם ספר "רב טבחויא" שמפורש בדבריהם שהתירו את החלב שעל הרפאלע, [וכאמור אין אנו מפלפלים כאן בהלכה, רק ברצוננו להראות בעליל איך שמפורש בדבריהם לאיסור, ורק הכותב בדה שקר על שם, עפ"י זיופיו וסילופיו].

והא לך לשון ספר תורת ניקור השלם (דף י"ג ע"ב):

תורת הניקור השלם

(* באור הלכה בדין חיפוי הקרום.

ביו"ד סימן ס"ד — ו' כתב הרמ"א: כל אלו החלבים אין לחוש להם אלא באחורים של בהמה אבל בחלק הפנים אין בהם בחלבים אלו, רק קצת מן הקרום שעל חלב הכסלים הנשאר בראש הדסנית — וצריך להסיר אותו קרום משם. ויש נוהגים להפריד גם כן הבשר הנדבק זה על גבי זה ולגרור החלב שביניהם, ויש מתירים, משום דחשיב חיפוי בשר, וכן המנהג באשכנז.

וכתב בספר זבח שמואל בזה"ל ומקלף בידו אותו קרום שעל הכסל והוא הקרום העב וחלבו האסור משום חלב — ותחת אותו קרום יש עוד קרום דק ואסור גם כן משום חלב, ותחת שני הקרומים יש חלב ובוה איתא פלוגתא ורש"י הוא מן המתירין. לפי שמכוסה עם שני קרומים, אבל החלב הנבלע בין הקרומים אסור לכולי עלמא, כיון שאינו מכוסה אלא בקרום אחד וכן אנו נוהגים. (ראה להלן במשפט הניקור, חלק הפנים § 9).

ודוק בסוף לשונו, שציין על הנהוג כן למעשה "ראה להלן במשפט הניקור חלק הפנים מספר 9) "והוא אותו הסעיף שהעתיק הכותב (לעיל) לראי' לדבריו שהתונה"ש מתיר [מה שאוסר כאן בפירושו], ותו לא מידי!.

ה

המשך להנ"ל

*

וכמקרה הזה קרה לו גם בלשון הרב טבחייא, שהביא שמפורש בדבריו להיתר [מה שבאמת להד"מ].

עלבונה של תורה

והרי לך לשון "רב טבחיוא" בעצמו: (בסוף הספר בהשמטה לשמות האברים).

רב טבחיא

קרום רק לבן המתפשט על כולו. והוא אסור משום הלב לב"ע, ותחת איתו קרום רק יש חלב נקלף וגם זה אסור לב"ע, ותחת איתו חלב יש עוד קרום עב לבן ואינו מתפשט בכל הכסלים אלא בקצה מקומות ותחת איתו קרום עב יש שם הלב והוא החלב שנהלקו בו בני אשכנז עם בני שאר ארצות (כספרי הניקור).

השטמה לשמה האברים צין? הכטר שעל סדר הבהמה בין צין? לבין צין? מן מקום הפניו מנעלעת שאין שבה אלא עוד ובשר והיא מסוף החזה עד עקרי הירכיים, הן לטטה לצד הארץ והן מלמעלה לצד השדרה נקרא גולשון המקרא בסלים (וג"ל שעל שם זה נקרא עצם האסיתא, בסל"ג). ולצד פניו אותו בשר

עב"ל.

והרי שמפורש בדבריו לאיסור!

הכי אפשר לסמוך על בירור הפוך ומסולף כזה?!

דוגמא יו"ד

*

לא מכירים את חלקי הבהמה

*

ומערבבים את היוצרות

המשך להנ"ל

*

הכותב הנ"ל ממשיך שם בדבריו [להביא ראיה שהחלב שעל הרפאלע מותר] וכתב בזה"ל:

וכן ראיתי בגבעת

פרי תמרים

צב

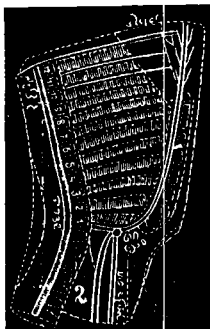
פנחס דף כ"ה: שמפרש שם סדר ניקור החזה בלשון אשכנז כותב שם כא"ד זא אויך דאָס ראָטע פלייש וועלכע די גאַנצע ווייכע ברוסט אומפֿיאסט פאן ביידען זייטען איינע הויט זאמט פעטטע אָפגעצאגען ע"ש. ולא כותב שיצטרכו להוריד השומן מהבשר האודם ורק וזקרום היו מורידים. עב"ל

ואמנם המעיין יראה שהגבעת פנחס מדבר מטרפש הכבד שקראו לו באונגאריין "דאס רויט פלייש" [וכן נקרא בספרי הניקור על אידיש, ולדוגמא עיין סוף זבח שמואל בד"ה חצר הכבד, ובשלחן הטהור – פרעשבורג (עמוד ט"ו)] וכותבי שניקרו את הטרפש מב' הצדדים, ולא מדבר מהרפאלע.

והא לך לשון הגבעת פנחס כצורתו:

גבעת סימן סעיף ה סה פנחס

החזן - ברוסט (פנסים)

צו ערסט ווירד אס הארז 2 אָדערן איינע ראנה אונד איין ווייסע סאן ביידען זייטען הערויס גענאסמען. בייא דער ערסטע ריפפע אונטען נעהמליך וויא זיך צור כוליא אנשליסט לויט איינע דאסעלט אָדער אין דער טיעפע דעם שראטטע (שררה) ביין פֿערבינדען ווירד גוט הערויסגענאסמען אונד דאן ווירד אין דער נאנצע לאָנגע דער ברוסט דאס ראָטהע פֿלייש אויפגעשניטטען זא ווירד דיא דאסעלט אָדער זיכטבאר אונד הערויס גענאסמען בייא דער ווייכען ברוסט ווירד דיא קנארפֿלען אבגעשניטטען אונד איינע ווייסע הויט אבגענאסמען זא אויך דאס ראָטהע פֿלייש וועלכעם דיא נאנצע ווייכע ברוסט אוספֿאסט סאן ביידען זייטען איינע הויט זאסט פֿעטטע אבגעצאנען, סאן דיא לעצטען 3, (צעהן עלף צוועלף) ריפפען ביין אין דער לאָנגע דער אונטערער ווייסע דער ריפפע הארט ווירד מיט דען סעססער גוט אויף געשניטטען אונד ווירד דא נאנצע אָדער הערויס גענאסמען אונד אס דינגען פֿלייש דער לאָנגע סאן דיא קנארפֿלען הערונטער ווירד דאס פֿלייש אויפגעשניטטען זען זא ווערדען דיא אָדערל ערויכטבאר אונד הערויסגענאסמען, אונד וואן זיך דארט ווייסעס נאכעל פֿלייש בעפֿינדעט סוז עס וועקנעשניטטען ווערדען, וויא אויך דאס עקבינדעל סאן דער 13 טען ריפפע אבגעשניטטען.

והרי לך בפירוש, שארן הרפאלע קורא דיננע"ן פלייש המונח על הסחוסים, (דוק בלשונו וחראה) ואת הטרפש קורא ראט פלייש, והכותב הזה נתחלף לו הטרפש על הרפאלע, ועי"ז מתיר חלב אסור לכו"ע.

[והפליאה הוא רק, שמי שאינו בקי בשמות אברי הבהמה, איך פוסק שאלות געניני ניקור? וצע"ג!]

דוגמא י"א

*

מבלבלים את הקוראים בהבאת ראי' מענין אחר לגמרי

[וסומכים על דעת ההמון שלא יבינו תחבולותם]

*

בפרי תמרים עמוד קכ"ז כ' בזה"ל:

קבו

פרי תמרים

פרק ה

כדין השומן שע"ג הצלעות

(א) הנה בא"י מזומירין בזה להסיר השומן שע"ג הצלעות, ובחור"ל לא החמידו בזה בשום מקומו, גם אין לזה שום מקור בפוסקים, וכבר הרעיש בתשרי משיב דבר ח"ב סי' כ"א על הלחם שערים (מהש"ב מקידאן) שרצה להחמיד בזה ולומר שזה חלב הכסלים, והמשיב דבר מברר שזה חלב הרפנות דשדי כמבואר בח"כ, וכמו שני' מבואר בר' הרמ"א כס"ז רכחלק הפנים אין שום חלב רק הקרום שע"ג הכסלים בלבד, ולא נמצא בשום פוסק שאסור, אדרכה מרכי כולם נלמד שזה היתר גמור מרלא פילפלו מזה בענין הבשר שכצלע י"ב. וע' גם בשו"ת כפי אהרן חיו"ד סי' א' רמבואר שם להריא שכצלעות שלפני הטורפס אין שום סרך חלב יעו"ש, ונזא הי' הראב"ד להספרדים בירושלים, עכ"ל.

והנה לא נכנס כאן לפלפל אתם בהלכה, (ובלשונותייהם המזיברות גדולות נגד הלכה שגם תלמידי הגר"א זי"ע עמדו עוד (בחיי הגר"א זי"ע) בצד האוטרים והם ס"ל שאסור מה"ת וחיוב כרת ע"ז, וכמבואר באורך בקונטרס לחם שערים, בהסכמות הרבה גאונים, ונמצא כן גם בד' הראשונים (ואכ"מ להאריך בהנוגע להלכה), והעלימו עין מכ"ז, וכאילו הוא רק ממנהגי איזה ספרדים), ובאנו כאן רק להראות לעין כל, שהביאו כאן את שו"ת כפי אהרן, וסיימו והוא הי' הראב"ד להספרדים בירושלים [וממילא גם הספרדים מקילים בזה, ושוב אין לזה שום מקור גם להספרדים, וכפלו את זה כמה פעמים בקובצם שגם להספרדים הוא רק חומרא בעלמא (ולדוגמא עיין בעמוד קמ"ג)].

ופליאה איך לא בושים לחשוב על הציבור הרחב, שכולם לא

יודעים בין ימינם לשמאלנו, הלא כל המדובר בשומן שע"ג הצלעות שלאחר הטרפּש [לצד הבני מעיים], והכפי אהרן מבאר שאמנם לפני הטרפּש אין שום סרך חלב, וכי מי חולק בזה? ומה ענין זה לזה? אדרבה משם ראי' שאחר הטרפּש יש חשש חלב, וכן העתיקו כאן [בלי בושה] דמבואר שם להדיא! שבצלעות שלפני הטרפּש אין שום סרך חלב. ומי דיבר בכלל מצלעות שלפני הטרפּש. [ועיי"ש בפנים שהכפי אהרן הזה הוא המקור היותר חזק שלהם, להיתר].

אכן כדי להתיר חלב מותר להשתמש בכל האופנים!

דוגמא י"ב

*

עושים ספק בדבר המפורש להדיא

*

הכותב בפרי תמרים עמוד קל"ח, [מלבד הבלבולים והסילופים בכל הענין שם ואכ"מ] כ' שם וז"ל:

פרי תמרים

קלח

ג) והזכ"ש כ' ח"ל גם צריכין ליהרר לחתוך ראשי העצמות משני קצות הכסלים ההולכים בעקמימות לצד החזה המה רכים ולבנים, כי המה מכשר אחוריים ואם הכשר חס משתלפים העצמות, ואי לא צריך לחטט ולחתוך אותם כסכין עכ"ל, וגם בדבריו יש להסתפק אם כוונתו לראשי צלעות הי"ג, או לראשי עצמות החזה, עכ"ל

[ומלבד שאין שום פירוש לספיקו, שהרי מפורש ההולכים בעקמימות לצד החזה, אבל זי"אך מסופק בדבר המפורש שם באותו הספר בלשון ברור שאין עוד מקום להסתפק, ועל סמך ספק קלוש כזו שבא בשוגג או במזיד, פוסק שאלות בענין ניקור החמור?]

והרי לך לשון הזבח שמואל בסדר הניקור אשר בסוף הספר

שם בלשון אשכנז, שכתב נכדו, עפ"י הזבח שמואל. וז"ל:

דיעות סדר ניקור בלשון אשכנז הזבח

איך גי' אהאן עק פאן פלאנקען אין יעדע ריפּע אין ריא קרום אין זווך ביינדיג (זח) עס קאמט ארויס פאן הגסער פירמעל. איזא זוען פאן קאן עס פרישער הייט ארויס ציהן אייז עס זיט זוען אבער גיבט זא מוז פאן מיט איין מעסטער נאך גראכען ביו פאן דא ביינדיג ארויס געמטז

ומפורש בהציוור שהכוונה על ראשי הצלעות, ולמה לא נסתפק הכותב גם אולי כוונתו של הז"ש על כל ראשי הצלעות, ולמה לא נסתפק רק על ראשי צלעות י"ג, וכנראה שהספיקות הולכים אחרי מה שנזכר לו יותר.

*

ואגב, אראה לך ידידי הקורא!

העתקה מספר שערי זבח [מבעה"מ ספר תפארת מנחם דברי מנחם ועוד, נדפס בירושלים שנת תרע"ג, והוא פוי נפלא על האוהל יצחק] (בפ"י גלילי זהב אות י"ב) ותראה מפורש שכוונת ראשי העצמות, היינו ראשי הצלעות, [ואל תגלה זאת לכותבי הפרי תמרים כי אז יפלו על המחבר הזה בבזיונות וכו', כי הלא בזה נופל כל בנינם שם ודו"ק]. והא לך העתקת הספר שערי זבח:

גלילי זהב עקרת הלכות נימור מחלב הבית עמודי זהב רלג

(יג) עזו פניא דבי, שהם ג"כ כחשים ומחוסים כמו כהמה וכשרים, ועיין בספרי בית יצחק סימן מ"ו ח"א בעמ"ז אות י"ב) ולריך לעולם ונקראים (גלילי ערפיני נדערי"ם) ומחליטם משום חי'אום, וכדיעבד א"ל לא נעלם כשרה, ועיין בספרי ב"י כסימן כ' חלק א' בעמ"ז אות כ"ה: (יד) קודם המליחה, משום שלשמים כחליטם חייטם חרותים כרגלי העופות וא"ל לא פשה בן חומר כדפשה, אשילו נחשלו בן אף פלטי שאלו חושים אדומים שזיש אלא שזמן בעלמז (הח"א סימן ס"ה ס"ג): וכזו מוליא חוט כסול של דם, כחכו ספרי הניקוד ל"ך להודיע להמוני עם העוסקים בניקוד שאזוי חוט החזה

לחסי משכ גיד הגדול ולחיות כהם ההנה חייטות: [ו] מוכנת החזה, וכן לריך להוליא חמהו גיד הענ והלגן שכל לשם מהחכף: [יא] שיער הכסלים, וכן לריך לחיות הכשר: זמן הכוויך לששם הכסלים ג"כ החלב שחמתי: [יב] העצמות, והם המללעות והולכים בעקמותיה לגד הנה והמה שייכים לכשר אחריים: [יג] הכסלים, וזה הוא הנקרא שלחנקען: [יד] וצריך לחטמ, והני עומדים סמוך זמם להללעות לריך לחיות עס ועטול ראשי הנדים כזו ומת ש"ך ומחשכים מלליהם כחיותם חמים ונלגן לריך לחטט אחריים: [טז] לצרטי י"ב, והדל אח דכ"ה

כירכי העיני כפרק הארכובה החתונה ו'ד) קודם המליחה: ה ואח"כ יוחך על החוות לשיני צדדים, וכאזוי בשר ארום הסמוך לחזה וכו') מיציא חוט כפיל של דם שאוחז [ו] מקצת החזה עד קצתו וכן כן החזה השני ואח"כ כחחיל ספקים סיום הניד שביציא מן החזה (טז) ופקליין כירו איתו הקרום [יא] שעל הכסלים, וצריך ג"כ לחיות ראשי [יב] העצמות לשיני צדדי הכסלים והמה רכים ולבנים, וזו) ושעם האסור ששים שיונק מחלב של [יג] הכסלים:

ועיין גם בלשון תורת ניקור השלם המובא לעיל בדוגמא ט' אות א' ותראה שגם שם מפורש שהמדובר מסחוסני צלע י"ג ועיין עוד בספר מנחת שי — (באידיש) שמפורש שם הכוונה על ראשי הצלעות. וכן בשאר ספרי ניקור ואכ"מ. וכן בגבעת פנחס מפורש להדיא כן, וכמו שהביאו הכותב בעצמו. ודי בזה כאן.

דוגמא י"ג

*

מתירים חלב דאורייתא!

*

ליצנות — מספרי הניקור

*

ז"ל הכתב"ן בפרי תמרים עמוד קפ"ב

פרי תמרים

קפב

הרי אף שמחמיד בענין הטריפה קאלנער (וכי שם כאות ז' דמחמירין בו משום דאפשר דנבלע בו החלב דזוהי מתני) אבל לא כתב שמתפשט על כל בשר הדע"ק. ואף שמצריכו קליפה, צ"ל שאין זה רק חומרא, וכדי שלא להקל במקום גובה הכסלים החמירין גם למטה. וגם אם ימצא באיזה ספרי ניקור האחרונים שיש בזה חשש דאורייתא, ע"כ צ"ל שוק הזהירו בני אומנותם שלא יבואו להקל בניקור חלק האחרונים. אבל כודאי יש לילך כשיטת כל הראשונים שאין בזה איסור מצד הדץ, ומכש"כ לפי מנהג אונגארין שמוכא באהל יצחק הנ"ל, שלא הסירו החלב מבשר הדע"ק וכן הוא כפי טהרת אהרן ובתי מהר"י סראזינה. עב"ל

היוצא לנו מדבריו:

(א) הסרת החלב מהטריפה קאלנער [אף שבתונה"ש מצריכו קליפה] אין זה רק חומרא.

(ב) וגם אם ימצא באיזה ספרי ניקור האחרונים שיש בזה חשש דאורייתא [מודה במקצת!].

(ג) ע"כ צ"ל שרק הזהירו בני אומנותם שלא יבואו להקל בניקור חלק

עלבונה של תורה

האחוריים [ועכצ"ל שהגזימו בלשון חשש דאורייתא, דאל"כ לא יוכל הכותב להתירו].
 (ד) ומכש"כ לפי מנהג אונגארין [באיזה זמן השתמשו באונגארין בחלק האחוריים — ובטריפה קאלנער].

שומו שמים! על ליצנות גסה ושפלה כזו מכל ספרי ניקור, ומאזהרותיהם החמורות, וממנהג אונגארין, וד"ל.

ה' ירחם!

דוגמא י"ד

*

מתירים חלב דאורייתא

על סמך שלא מכירים בחלקי הבהמה

*

חוצנה נגד הפוסקים

*

השבת אבידה

*

חזה בחלק אחוריים!?

*

ז"ל הכותב ב"פרי תמרים" עמוד ס"א אחרי שהאריך שם בדברים המוסיפים הב"ל כ' בזה"ל:

סא

פרי תמרים

רק לכאורה עומד נגדינו מ"ש בדרכ"ת (סקל"ה) בשם ש"ג בכונת רש"י שבצידי הבהמה יש מקום פני מצלעות שאין שם אלא עור ובשר והוא מסוף החזה עד עיקר הירכים זהו הנקרא בלשון המקרא כסלים ויש לה לצד פנים קרום דק לבן

המתפשט בכל הכסלים והוא אסור משום חלב לכו"ע ותחת אותו קרום דק יש חלב נקלף וגם זה אסור לכו"ע וכו' עכ"ל, אבל באמת לא ידעתי שיהי' שם חלב נקלף כלל וצריך לגרדו. ומ"ש סוף החזה צ"ל שהוא לצד מעלה משא"כ משם עד תחלת החזה אינו כסלים כלל כיון שהוא כציד הצלעות וכמו שהוכחנו לעיל, וא"כ צריך לחפש למעלה בחלק האחוריים חלב נקלף תחת הקרום ולזה כוונת השו"ג. ועכ"פ דבריו סתומים, והרברים ברורים שמסוף החזה עד למעלה אין חלב הכסלים ואין שום חשש כלל לענ"ד. עכ"ל

תוכן דבריו:

(א) הדרכי תשובה מעתיק את לשון הספר "שלחן גבוה" שמסוף החזה [והוא עדיין בחלק הפנים] עד עיקר הירכיים הוא הנקרא כסלים וקרום הדק [אשר שם] אסור משום חלב לכולי עלמא, ותחת אותו קרום דק יש חלב נקלף וגם זה אסור לכו"ע [ועיי"ש בפנים שהוא אסור מן התורה לכו"ע וחייב עליו כרת].

(ב) וע"ז כ' הכותב הזה "אבל באמת לא ידעתי שיהי' שם חלב נקלף כלל" [פי' וכיון שהכותב אינו יודע בע"כ דברי הדרכי תשובה והשו"ג בטלין ח"ו].

(ג) "ומ"ש [השו"ג] סוף החזה, צ"ל שהוא לצד מעלה" [נבקש מהקורא לפרש את עומק הכוונה].

(ד) "וא"כ צריך לחפש בחלק האחוריים חלב נקלף וכו'" [מן הראוי הי' לעזור להכותב לחפש את סוף החזה בחלק אחוריים (ומי שימצאנו יודיע להכותב ויקיים בזה מצות השבת אבידה) ואז כשנמצא את החלב הנקלף הזה, ואת מקום החזה, אז נוכל לאכול בשר בהמה ע"ס הכותב הזה].

(ה) והמסקנא! "ועכ"פ דבריו [של השו"ג והדרכ"ת] סתומים", [ולכן] המסקנא להלכה ולמעשה

(ו) בזה"ל, "והדברים ברורים שמסוף החזה עד למעלה אין חלב הכסלים, ואין שום חשש כלל לענ"ד" [פי' חלב האסור מן התורה לכו"ע וחייב עליו כרת, כ' הכותב שאין שום חשש כלל — היפוך מדבריהם — ועל מה ולמה, על סמך הקושיא הגדולה שלו "שלא ידעתי שיהי' שם חלב נקלף וכו'"].

שומו שמים!

דוגמא ט"ו

*

זיוף ע"י העתקת חצי הקטע!

*

ידוע מש"כ הספרים בשם הראשונים כי המתחיל באמצע ענין יכול למצוא מ"ע בתורה לעבוד (ח"ו) ע"ז, כי הרי מפורש בקרא "ועבדתם אחרים". הכותבים בעלי פרי תמרים לקחו להם גם דרך זוהי, להשמיט חצי הקטע, ולהתחיל באמצע הענין כדי שיקבלו הדברים משמעות הפוך לגמרי, ונביא כאן רק דוגמא א':

ק"ט

פרי תמרים

פרק ג

בענין הקרום העב התחתון של הכסלים

(א) הנה סדר הקרומים כך הוא. ע"ג הבשר הארום הרק שע"ג ראשי הצלעות הנקרא ראפאלע יש ב' קרומים זעג"ז, והקרום שלמעלה הוא עב והב' הוא רק וביניהם יש קצת חלב, וגם תחת הקרום הרק יש קצת חלב ע"ג הבשר הארום כפרט בבהמה שמינה, ואח"כ נמשך מסיום הבשר קרום עב ולכן החופה את החלב, שכחלב זה יש מחלוקת מנוג אשכנז וספרד הנ"ל בפרק הקרום ומנהיגו להקל. וע"ג הקרום העב הזה נמשכים ג"כ הב' הקרומים הנ"ל שהיו ע"ג הבשר עם קצת חלב ביניהם ותחתיהם, ויש בזה כמה חילוקי מנהגים, יש נוהגין שמסירין אף את הקרום העב התחתון, אפי" להמתירין את החלב שתחתיו, וכן יש שמסירין הקרומים שע"ג הבשר הארום עם השומן שביניהם ותחתיהם, ויש שנוהגין שלא הסירו הקרום העב התחתון והסירו רק הקרומים העליונים ולא הקפידו על קצת חלב שנשאר ע"ג הבשר והקרום העב התחתון, וכן הוא מנהג רוב המנקרים וכן נהגו בק"ק סאטמאר כפי עדות הררי"ל ווייס הנ"ל, ויש שמקילים עוד שמסירים רק הקרום העב העליון ולא הקרום הרק השני, וע' בס' הטריופות בהלכה (ע' 113) ממכתב המנקה הירושלמי והרא"כ דבכל תפוצות הגולה מורידים רק את הקרום העליון הנמשך מהכסל שבראש הרפנות על הצלעות ולא יותר, וחלב שלתחת הקרום הוא שומן כשר, וכאן גם הספרדים אוסרים אותו ומפרידים בין חתיכות הכסל ומנקרים את הכל ענ"ל. ויש בזה כמה עקולי ופשוטי ואינו מבואר כ"כ בפוסקים.

עב"ל

ובקיצור:

(א) הכותב מסביר סדר הקרומים.
 (ב) ומביא גם יש מקיליני בקרום העב התחתון, ויש מקילים עוד

שמסירין רק הקרום העב העליון ולא הקרום הדק השני שתחתיו. (ג) וע"ז מביא מספר הטריפות בהלכה ע' 113 דבכל תפוצות הגולה מורידים רק את הקרום העליון וכו' ולא יותר (והכוונה לעשות רושם, כאילו לאפוקי הקרום הדק והקרום העב התחתון וכש"כ חלב שעל השפונדער, שהרי כפי העתקת הכותב, שלא מביא את הענין שלפני זה, ממילא הפי' ולא יותר מהקרום הזה בכל חלק הפנים. ודוק).

והא לך לשון הספר כהווייתו ותראה הערמה שעשה כאן הכותב הזה.

(ובדרך אגב שם הספר "הטריפות בישראל" ואולי שינה השם בכוונה כדי שלא ייתפס וד"ל), וז"ל הספר ע' 113 :

והנה אביא לך דוגמה אחרת מה שהספרדים מחמירים כאן ג"כ, והאשכנזים בכל תפוצות הגולה מתירים את זה היתר גמור, לגבי חלב הדפנות, שבכל תפוצות הגולה מורידים רק את הקרום העליון הומשך מהכסל שבראש הדפנות על הצלעות ולא יותר, וחלב שלתחת הקרום הוא שומן כשר וכאן גם הספרדים אוסרים אותו ומפרידים בין חתיכות הכסל (עיי' ברמ"א ביו"ד ס' ס"ד) ומנקרים את הכל,

והרי לך בפירוש שמדבר רק לגבי חלב הדפנות (והוא החלב שמונח על הצלעות), וע"ז כותב שבכל תפוצות הגולה מורידים רק הקרום שעליו ולא את החלב שעל הצלעות, שהוא שומן כשר, משא"כ בא"י גם הספרדים (המקילים שם בענין הקודם) אוסרים אותו (וכש"כ האשכנזים — ודוק בזה כי הוא היפוך מכל כתיבותיהם בכל הקובץ שלהם בכמה מקומות) וגם מפרידים בין חתיכות הכסל (פי' שמנקרים גם את השומן שמתחת להרפאלע ודוק).

אבל אין זה ענין כלל להקרום הדק שעל הריפאלע, ולא על קרום העב התחתון, ולא על החלב שעל השפונדער, שלא נקרא כבר דפנות אלא כסלים. והוא פשוט מאד לכל בר בי רב דחד יומא.

ועוד תדע לך שהוא כן. שהרי גם הכותב דנן בפ"ת מודה שיש גם מחמירים בחו"ל בחלב שעל השפונדער, וכמו"כ שיש גם "מחמירים" בהקרומים שהביא מקודם, וא"כ איך כותב המנקה הירושלמי שבכל תפוצות הגולה מתירים את הכל, (לשיטת הכוז"ב הזה בפרי תמרים), אלא שהאמת הוא, שמדבר שם מענין אחר לגמרי, רק מחלב הדפנות, ולא נגע ולא פגע לענין הקרומים שעל הכסלים כלל.

והרי לך איך שמזייפים בהנאת חצי קטע, המשנה את הדברים לגמרי!

ה' ירחס!

דוגמא טז

*

את מי חרפת וגדפת ועל מי הרימות קול
ותשא מרום עיניך על קדוש ישראל

*

רבם דקרו!

*

הנה ידוע לכל גודל מסינ"פ של כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק רשכבה"ג מסאטמער זי"ע, בעניני כשרות, והאריכות בזה אך למותר ויבואר קצת מתוך לשונו הקדוש אשר יועתק פה להלן, ואיך זה בוש לא יבוש הכותב הזה בהפכו דברי אלקים חיים לתוכן וכוונה מהופכת, אך ורק למען העלות זדון לבבו להכשיל את הרבים במאכלות אסורות ח"ו!

הנה ז"ל הכותב בפרי תמרים עמוד קנ"ט אחרי שהאריך שם ורוצה לברר שאי"צ השגחה בניקור חלק הפנים ושברוב קהלות בארצות אירופה [לפי שטותו ושקרותו] לא הי' שום השגחה ע"ז וסמכו על המנקרים ורוב הרבנים לא ידעו בהלכות ניקור כלל [עושה ליצנות מרוב הרבנים באירופה], ומעיקר הדין י"ל דבאמת המנקרים נאמנים ויש להם חזקת כשרות ע"ז, [אבל עמד לפניו האמת במילואו וצעק עליו, היאך אתה מעיז כ"כ לשקר!] לכן סיים שם בזה"ל:

קנט

פרי תמרים

ד) אכן מרן הקדוש ז"ל בחשו' דברי יואל חיזיק סי' ל"ד האריך טוכא לכאר שכן הוא מעיקר הדין, וכהיום לכל הפוסקים לא סמכי' על סתם חזקת כשרות בישראל, לפי שחזקה זו כנוי' על רוב דרוב ישראל כשרין הן כמו"ש בפנ"י בניטין דף י"ז, ובדורות הללו איתרע כעו"ה רוב זה, והרוב הוא להיפך כעו"ה, וא"כ אפי' לשי' הפוסקים בסי' קי"ט דסתם ישראל כחזקת כשרות הן, ל"ש זה בזמה"ז ולכו"ע א"א לסמוך על חזקה זו, ובלא"ה לדעת הרמ"א בסי' קי"ט אין סומכין כ"א על מי שמוחזק בכשרות ע"ש, וכ"כ הטו"ז שם סק"ב כהרמ"א בפרט כשאנו רואין קילקול הדורות ולא אכשיר דרא, הן אמת דבשי"ך סק"א פסק כהמחבר, אבל בככ"ש מס' ע"ז דף ל"ט מנריע דבאיסור דאורייתא כגון בשר וכדומה אסור מצד

הדין וכדעת הרמ"א, ובאיסור דרבנן אסור מצד התקנה שהוא תקנת קדמונים במדינתו בחרם שאין לקנות מכל אדם יינות וגבינות וכדו' שהוא מדרבנן. כ"א כשיש בירו כתב הכשר ממורה הוויאה שחקר על המאכל ועל המשקה ההוא אם נעשה בכשרות, ובבל"י ר"ס קי"ט כ' כע"ז שחקנו בפנקס הארצות שאף ממי שמוחזק בכשרות אין ליקח שום דגור מאכל, אא"כ יש בידו כתב הכשר מהאב"ד, (וע' בדר"ת סי' קי"ט סק"ז). והאריך עוד מרן בזה דבנוראי מעיקר הדין בעי השגחה גדולה בהמקולין ולא סמכ"י אסתם חזקת כשרות, יעו"ש בדב"ק בדברים חוצכים להבות אש בזה.

(ה) והנה אף לפי"ד רבינו ז"ל, אין זה רק בסתם ישראל שלא הוחזק בכשרות, וע"ז קאמר דמעיקר הדין לא סמכ"י היום על חזקה דסתם ישראל בחזקת כשרות וזו. וצריך השגחה על כל הדברים ניקור ומליחה, אבל מי שהוחזק לירו"ש ומדקדק במעשיו, לכל הדעות סומכין עליו אף בלי משגיח, ומ"מ יש בזה משום תקנת הקדמונים הנ"ל שאף מוחזק בכשרות יהי' לו כתב הכשר מרב שחקר ודרש על אופני עשיית המאכל, אבל אין עליו קפידא שיהי' לו משגיח תמיד, עכ"ל

ותמצית הדברים עד כאן:

- (א) מרן הקדוש ז"ל האריך שומעיקר הדין לכל הפוסקים לא סמכין היום על סתם חזקת כשרות.
- (ב) ועוד האריך מרן ז"ל שמעיקר הדין בעי השגחה גדולה בהמקולין, ולא סמכין אסתם חזקת כשרות.
- (ג) [והחלטת הכותב] אבל מי שהוחזק לירו"ש ומדקדק במעשיו לכל הדעות סומכין עליו אף בלי משגיח.
- [אבל עדיין איני יודע מהו גדר מוחזק בכשרות שעליו סמכין אף בלי משגיח, עד שבא הכותב והמשיך ללמדינו בדברים דלהלן:]

פרי תמרים

קס

(ו) והנה גדר מוחזק כשרות כ' בדרכ"ת סי' קי"ט סק"י בשם ערוך השלחן סי' דאין הכוונה שיהא יר"א מרבים או חסיד וצדיק, אבל כל שמתנהג ע"פ דת ישראל מניח טו"ת ומתפלל ג"פ בכל יום ונוטל ידיו לאכילה ומנהיג את ב"ב בכשרות דתה"ק, זה נקרא מוחזק בכשרות ויכול להיות שבאיזה פרט הוא חשוד מפני קלות הדבר בעיניו ולכל הדברים הוא מוחזק בכשרות עכ"ל, ומד' הפוסקים נראה דבעי"גם שיהא מוחזק לאדם נאמן ואינו חשוד להכשיל אחרים, וע' לשון מרן בס"י ל"ד אות ה' ד"ה ולפע"ד.

ותוכן דבריו:

(א) גדר מוחזק בכשרות כ' הערוך השלחן כל שמתנהג וכו' מניח טו"ת ומתפלל וכו'. [ולא נכנס כאן לעצם הזיוף בזה שמפורש להדיא

בערוך השלחן שם ה' י"ב וז"ל ודע דכל ענין זה אינו נוגע לדיני שחיטה ובדיקה וניקור שבשם לדברי הכל צריך לידע שהוא מומחה וצריך לבודקו וכו' עיי"ש. אבל יותר מזה הלא מפורש בתשובת מרן זי"ע שם שלא לסמוך בזה על הערוך השלחן ויובא להלן.

(ב) [ועשה לנו טובה, שהסכים להזכיר גם] שמדברי הפוסקים נראה דבעי שיהא מוחזק לאדם נאמן ואינו חשוד להכשיל אחרים, [ב' דברים אלו סגי, א] מוחזק לאדם נאמן, (ב) אינו חשוד, ודו"ק]

[וכהדין גרמיזא הבאה באחרונה הסכים להזכיר גם] לעיין בלשון מרן בס"י ל"ד אות ה' ד"ה ולפע"ד, [וסמך הכותב על הציבור הנאמן והתמים שלא יעיינו בפנים ולא יתפשוהו ששם מפורש להיפוך מכל מסקנתו הזה, וסיים בהרחבת לשונו להלכה ולמעשה וז"ל:]

(ו) **ועכ"פ הוצא לנו מכ"ז** רדין מנקרי חלק הפנים קיל מדין מנקרי חלק האחורי, ומדינא א"צ קבלה וגם א"צ לברוק ולהשגיח אחריהם. אכן כ"ז כמוחזק לכשר ונאמן שהוא ירו"ש, וגם הוא צריך הכשר מרב שחקר על אופני עשיית המאכל דניקור ומליחה, אכן על סתם ישראל דלא הוחזק כשרותו אין סומכין בזמניו, וכ"ש על קלי הדעו שאינם נאמנים, וצריכין השגחה יתדה על כל מעשיהם בניקור ומליחה, ובלא"ה אין נאמנים. ובהגב"ע שכביר"צ שכירושלים העיד הר"ל ווייס נ"י שכ"ק מרן זי"ע הקפיד שהמשגיח לא יעבור דק ישגיח כל הזמן על מעשי הקצבים, ולמגדר מילתא נהגו בכמ"ק שגם כחלק הפנים אף כמוחזקים בכשרות, יהיה עליהם השגחה ולברוק הניקור כמו"ש בדד"ת כנ"ל.

עכ"ל

ותמצית דבריו:

לעשות רושם שכהיום שכל הקצבים מוחזקים בכשרות וכולם נאמנים [שהרי מתפללים נכל יום ומניחים טו"ת], ממילא מעיקר הדין אין צריך השגחה, ורק למיגדר מלתא נהגו בכמה מקומות שגם בחלק הפנים אף במוחזקים בכשרות יהי עליהם השגחה וכו'.

*

והנה מן הראוי הי' להעיר על דברים הנ"ל ולמחות עליהם בחזק יד, אך החלטנו שדברי חכמים אין צריכין חיזוק, וקצת מן האור דוחה הרבה מן החושך, ודי לנו בהעתקת דברות קדשו של הגה"ק זי"ע, וכל המתעמק בו מעצמו יראה את אשר לפניו ואיך שזייף וסילף את כל הדברים בהיפוך כוונה מרישא לסיפא ממש וידע איך להתנהג הלכה למעשה:

שאלות ותשובות י"ד סימן ד' דברי יואל

שנצטע או אפשר לכוון השגחה וכמו שמכוסע מעיני
הפרכחות מנוכס גם מעיני הנייד, ועיני חוספיה
החובות כי"ח ע"כ ד"ה בית הפרס, דלף דספק עומאח
צריה טבור מי"מ לא עיבור חכמים חלל כסכוח באקראי
חבל דזכר שיאשר כן לעולם לא רעו לטרה, ובפרע
בשמיטת ברכות דלריך גם השגחה על הקצנים וכשנח
בבשר ממקום נסחר קשה יותר בהשגחה.

2

וב"ש עוד לענין הקצנים שמכרו בשר הרבה יותר
ממה שהחיר לשחוט, ושאל אחס מאלן לבס בשר
כ"כ, ולאמו שהשו"ע שוחטים במחנה, והשו"ע"ים בכחישו
שהוא שקר ולא שחטו במחנה, וגם היא קנה דלא פסיק
שהקצנים מניחים בשר משוי"ב שאסר מהרב המרמ
דאחרת שלו, ופי"א שחטו אחד בשר אחר כמה ימים,
בספיק חשיבו ליומא וקב"ח אחד בשר אחר כמה ימים,
ושאל השליח צי"ד לראות בהמקולין ולא בימיו הקצנ
ליכנס לראות ועוד צי"ח אותה, ושוב ר"ח לבעמיד נלמנים
שישינו על הכשר מהצדקה עד המכירה ולא רעו
הקצנים לקבל זמון, ופי"ח בכרוי על הכשר שהוא אסור.
אין ספק שאיסור זה הוא בדת ובהלכה, והאובל מבשר
הקצנים האלו ערם שיכ"י משניה כראוי הוא כאובל
צניעות וערפנות ר"ל

ודג"ה מטיקר דיין אם לקח בשר מחסם בני אדם חף
שאינו חשוד בלא חלל שאין יודעין צי צדידה שהוא
מוחזק בכשרות, הוא פלוגתא הרמב"ם והרא"ש ז"ל
(כ"י מ"א פי"א הכ"כ), ובשו"ע יו"ד סימן קי"ט (שע"פ
ח"י) הוא פלוגתא המחבר והרמ"א, שהמחבר פסק
בהרא"ש שאל על החשוד אין לסמוך עליו, והרמ"א
ז"ל פסק בהרמב"ם שאף ממי שאינו חשוד אסור לקניו
חשיבו איסור דרבנן, ועי"ש בש"ך סי"ג ג', ובשו"ע
שם (סי"ג ז') כתב לכוון כדעת הרמ"א בפרט שאנו
רואין לקולו הדורות ולא כאשר דרי. כן אחס מהדברי
הש"ך (סי"ג ח') גראה שנוטע בלבל וכדעת המחבר,
חבל החבו"ש בכ"ש מ"ש פי"ד דף ל"ט מבדרי דלמיסור
דאורייתא כגון בשר וכדומה אסור מלד הדין ודעת
הרמ"א, ובאיסור דרבנן אסור מלד בחקיה שהוא חקנה
קדמונים במדינתו בחרם שאין לקנות מכל אדם יונת
וגבינות וכדומה שהוא מורענן כי אם כשם בידו כתב
בכשר ממורה כוראח שמקד על המחלל ועל המשקד
כהוא אם נעשה בכשרות, ובנ"ל"י ר"ש סימן קי"ט כתב
כעין זה שחקנו בנפסק הארזות שאף ממי שמוחזק בכשרות
אין ליקח שום דבר מחלל חל"כ יש בידו כתב בכשר
מהא"ש. ובניד דמיירי מלקיחא בשר שהוא נצטיל חש
נצילה ועריפה דאורייתא, חף בני החקנה אין לנו אחר
כדעת החב"ש שכתב מלד הדין כדעת הרמ"א דל
שפסק בהרמב"ם.

אחדות"ה בכ"כ... ראשית מ"ש דיון מה שלפי
משפטי המדינה אין לשחוט חלל כסוס מוזמנס
והשו"ע"ים שוחטים יותר במחנה ומלד דינה דמוכותא
עונשן גדול עד מאד, והביא מחשו' מהרש"ק ב"י האלף
לך שלמה (חיו"ד סימן א') שאוסר בהלע נהביג,
ומחשו' בר לוחי שחוקק עליו והביא ראי' ממה דשיטתין
בספיה (חולין דף י"ג ע"ב) וכרי בספיה איכא
ביעמוחא דמיא כמבוחר בש"ם ברכות (דף ל' ע"א)
הש"ס ללא מחפלא ואח"כ יקרא קיש ופירשי ז"ל
שגם היעמוחא דמיא ופי"ד דבשחיטה לא חייב לביעמוחא.

ולדינא גראה לפעניד שא"ח לעשות כלל מוחלט בענין
זה, חלל הכל הלוי לפי ראות עיני המורה, כי
אין לנו ראי' ברורכ מהש"ס ומהראשונים לא לאיסור
ולא להיתר חלל מכה סכרה, ובמקום פחד גדול שאימה
בשער חקיסה בעונש חמור אשר לא ישא פנים ולא
יקה שוה וא"ח להסתגר ממנו, או שהשו"ע הוא צנוע
בעל פחדו גדול שמתד מאד חשיבו לגמרי לעילוף
יש לחוש למשולות, שאף שאינו דומה לגמרי לעילוף
כמוזכר בש"ס, כי ענין העילוף הוא שטר בחותיו
והרגשותיו לגמרי מחמת ראותיה כדס כפי שהביא ביו"ש
(סימן א' ס"ק א') ע"י מהגמרא (נדרים דף פ"ז ע"א)
מעלף ומת, מי"מ גם גדול כפחד והכבול מסור ופת
האדם, בפרט מכשיו שדעתו קרבה, ויוכל לנח למשולות
ח"ו. חללס במקום שהוא דינה רפיה ואין הפחד גדול
ורואים בחוש חלל השוי"ב שאינו מפחד בעצמו כ"כ ויוכל
לכוון דעתו כראוי (כמו שגם צעילוף המוכר בש"ס
הוא חלוי בעשנים כמבאר בגמרא), אז ודאי עוי"ף
יותר ממי שדרכו להעלף כיון שרואים בזה שאין דינו
להתפחד ואין חשש, ובדרך זה אפשר להשוות דעת
כל הגדולים המקילין והמחמירין שאין פלוגתא בעיקר
בסכרה חלל מר כי אחריכ ומר כי אחריכ.

אך דה טקא שאין אז במדינתהם כעת כאשר היה
מלפנים שאינע דבר זה דרך מקרה באיזה מקום
והיה אפשרות להחיר לפי ראות עיני היות דין יחשומי,
חלל עכשיו הוא דבר הנלצך בכל המדינה ואם יחשפט
ההיתר ישא כן בכל מקום, כי ואמרו כל הסריקין אסורין
ופריקי ציחוס מותרין וכבר החירו פרושים את הדבני,
ויסוק מיניו חורבא, כי וודאי יש מקומות שהוא כה"ה
גדולה ובאופן שאין להחיר, גם יש מקומות שאין כז
נת דין יפק כי מנהגי הקבלה ממוהבים שלא כדון
ומורא הקצנים והמנהלים על השוי"ב יותר מהמורה צי"ח
ובש"י ממורה שמים, גם יש מקומות שגם השו"ע"ים אינ
כראוי על לכו"ש וליכנס השגחה בנ"ד, ובדברני

שאלות ותשובות

י"ד סימן ד'

דברי יואל

ועוד דלף לדעת הראשון שספק במחנה שאין איסור ליקח אלה ממי שבאוד השוד, מ"מ כחכ מהכשרים כחשוב י"ד סימן ז' דמי שנתק פליו קלה והשדא חפילו דלא לחזיק בנדוי ויש אמתלות ודגלים לנדב שחמד יודב הראשון דיל שאסור ליקח מזנו. ופטרון כשנתן סימן קריס אוח כ' כחכ, כלל גדול לנדב לדעת דכל דמי השוד. שנסייק אז ובשאר מקוונת שנסים

וסוכים, אין הכוונה דווקא שיתקבל מדוח בניד אזה כא"ש טבר פנייה א דנככ"ג גם למדוח פסול אלה חפילו השדא כעלמה שילא פליו קיל קלה דפסיק או קלה דלא פסיק מקרי השוד, וכדיא רחיה לנדב ישייש. ובחמתה דבריו שם סימן קריס כחכ איזה פרוניס כולכה א אשר יש לפסול פליכס טובא, חכל כפרט אז כניא רחיה ברורות, וגם מדברי כשרים כ"יל וראה ראי לנדביו, ושוד רחיה מכמה סוכים ראשונים ואלרונים ואין להאריך. וא"י כקנינים כאלו שילא פליכס קלה דלא פסיק שנילוו כשר באכשר נקראו השודים חף לדעת במחנה ובראשיו, ובפרט שאין לך רגלים לנדב יותר מה שאל כנימו כעליו בניד ירכס, שבה כ"לז לדעת שחמדו גדולה פליכס ופרקו מעליכס פול השנה ככיד שזה פירא גדולה שאין לשבר, ולכל כדיווח אסור לקנות מהם בלי מצינת כחלו וקרי"א חס כמה קלי כדעת כחכ ששכח רובא ורובא מהקנינים שזמנינו.

וקדושת זקניו גייסיס כדשחא לשכ"כ אוח י"ז כחכ כחמת כדכרש חלביק: לנדב לשחיה השמחה וסיני לחקן מקולין מיוחד ככשרות וא"ש נתמן שומד על גנייה לכשיות ע"י כנינוס פקוחה שיהי' הכל כדח גם כנינוס יסור דדומה לא כענין הדתה ח"ן ג' ולא חלמו כעל לא כדורות הראשונים דורות והאלרונים נימים כראשונים כיו עובים ויראים יחד ומה ושחנה כיום לחקן ולחוש על מה שלא השו הראשונים ושמו ע"ל חקת כשרות, דב חפיו דחשבתו כדו כשדיל כדורות כראשונים כיו הכל יראים ושלמים וחדים לנדב כ' עד שלא כרי רחוי לחוש על שום אוד חפילו כמול שנג, לא כן פקח כיו המול חמול מני עמו אשי' לא כן ופניו מלככה ככר לכל חסור, פ"י חפילו מה שאלכו לחיותו כראשונים רחוי לנו שלא לאכול כיו ח"ש כשחש שמחה וסייג וגדר שיהי' כשר גדולו בלי שום ספק פכ"ל"ק ישייש שחאריך שוד. וירש"א א אמרש כעת אש כשמיר מקולין כפינעט אשר ממש חכר נשאו על הדב כיו כקנינים כעליו פליו כלייה לחון גיחו כדוך החלן חכן גדולה כדו למיח ר"ל ויול כחמע כדוך ופ' גם כפר כ"י לו כמה מחנדים מה כיו הרבה קלי כדעת וכדומה, חכל כוח לא נח ולא שקט ככל אזה עד שפלתה כידו לכעמיד משניה כראוי עד כיום ה"א. וכמ"ש שאין רחיה מדורות שלפנינו, אז מבורר גם כפרי

שנוי לקולו הדורות לנדב להחמיר יותר שלא להאמין לפסח אדם, והכשרים שיק כחשוב חו"ד סימן ח' כתב שפכשו כשחורב ויוראח מתמעטים והקלות כלן כשרה כן ילך כשוכר, כמעט פסקה חקת כשרות. מפסח ישראל.

ולפ"ע י"ד כוח מוכרח מ"שם וסוכים, שרי מקור פלוגתה כרמ"ס ובראשיו דיל חס יש לפסח אדם חקת כשרות, הוא נמרח עטורה אזה דף ל"ט דחיה חין לוקחין כסוריה וכו', ופיו רמזים ה"י מ"א פ"יא הלכה כ"י ובכ"י וכלום משוב שם טעם פלוגתה, דרמ"ס סוכר דבורא לאו דוקא חלל כל חו"ל ככלל וכ"ש הוא, ולא כפי לאפוקי חלל ח"י בזמן שיהי כולו לישראל, ובזמ"ל חף ארץ ישראל דית כח"ל וראשיו דיל סוכר דבוריה דוקא כשדיל שבו השודים חכל שחר מקומות שאינם השודים לא, וככה ח"י חפשו לומר דבוריה כ"י אז ומחלת למר, כ' ב"י דרים שם חללים ולמורא.

ובמקום שבו רבנן וחלמודיו כזמן החללים כ"י הרבה מורה ויראה, גם מלד כסדרה ח"ל היה מוחק כע"ל או חפילו רבנן השודים למכור זכרים החסורים, לא ח"י לנדב להשמיטו שאין לוקחין חס מפסח ג"ל דכשח"א כל דפריס מרובא פריס, ופ"י ככ"י רבן השוד מניו שם כזוין שחשו ח"ל כמישע כמלו ולא נזנו שם חקת כשרות לפסח כ"י אדם, ופ"י חוס' שנה דף י"ג ח"א ד"ה רבא, דלף דרוב ד"ה מעשרין הם ומה שאמרו כסוכה (דף מ"ח ח"א) שלא ח"י מפרישין ל"ל שלא ח"י מפרישין כולם, מ"מ חשו למישע כדמתי יותר כמקום אחר משום שכוה מישע דשכיח טובא, וא"כ פ"י ל"ל כשכר פנינים שכחירו חכ"ל ליקח מפסח אדם נחזיר לרס שלא כ"י החשד חפילו כדוך מישע השכית, כ"י גם כדמתי לא ח"י החשד חלל עכור מישע כשכית, חכ דעת הראשון כהשגחיו כחכב דלא חשוד, ומש"י"ד גם לדעת הראשון ח"א לומר דכלל כ"יל דכלל מקום יש חוקת כשרות, דברי סוריא יוכיח, וכדברים כחומים כמ' כבדול מה למח חששו כסוריא, חכל מדחזין כדמתי שחשו למישע כמלוי ח"י כ"יכא דרובא ככשרות, חו ח"א לכקל יותר גם כנקיטות אחרות וילמד כחוס מן כמפורש. ובמצינו שנתה כמכילה והקלות רח"ל. וכתורה ויראח כחמוטעה כדיוטע החחחונה, לא עדיפי מסוריא, ופ"י ח"י כחשודים מישע כמלוי חלל רוב המלוי ואין לנו לסמור על חקת כשרות חף לדעת הראשון דיל.

ח

והפ"י כניטין דף י"ז חקר על חקת כשרות מה פניה דילמח מנכסן חמה לשולח לא ח"י לה חוקת כשרות, והכ"ז דע"י משום בלח"ן ח"ר רובא דרוב ישראל, כמה

דכ"ש"ם דחוק ומוקים אנפשי' לאוקמה קרה בגוונא חדה כגון שהי' אכיו וזמו חנושין כניה כאסורים, איכא לאוקמי גם בגוונא שמכירין אחי האם שבוזוקה בנדוקסה מלד מעשי' באופן שלא נלמדך לסמוך על הרוב. והוא מדוקדק קלה בלשון, שכל הפוסקים קראו לחוקה חוקת כשרות, ובאין שינוי החוסי' וקראו חוקת נדוקת. ולפי הגיל' מובן הוא מכיוון שהוא יותר מסתם חוקת כשרות ויפן שמכירין בנדוקסה. וקלה יש ליישב צד קושיית המכרס"א ישי"ש ודו"ק.

עו"ר"י בכונת החוסי' דמלי לאוקמי משום דזולנין בחר חוקה, ולפי דזה הוי ג"כ מחמת רוב, מי"מ כיון דנתוסף עוד רוב דחוקה כשרות שלא זינחה, על הרוב דלפי שזינחה רוב בעילות אחר הכנה, והוי חרי רובי, ולמישועא דמישועא לא חייש אף ר"מ דחייש למישועא, ואי"כ אין ראי' דזולנין בחר רובא כשרות אלא רוב אחד ואין שם מישועא דמישועא. ואפשר ליישב גם צד קושיית המכרס"א דרך הפלפול אלא שאין הזמן גרמא להאריך כעת בפלפול.

1

והעיקר מה שגראה לענין להלכה בחוקה זו, על דרך מה שכתב בחי"ט סימן כ"ט לחלק בספק עריפות ולחמירין (תולין דף ע' ע"א) שנחשב כחורה, ובספק דרוסה או ישב לה קצן נושע, דבזה הוי חוקה כשרות מחמת עלמה דודאי בשעה שגולדה לא היה דרוסה ולא הי' לה קצן, והוי חוקת הגוף משעה שגולדה, משאי"כ בשאר עריפות כמו מים בראש או פסק נקובה שאפשר שגולדה כך ואין לה חוקת הגוף, ע"כ שהוא חוקה מחמת הרוב דרוב צדמות כשירות ישי"ש בצורך. וכמיי"כ בנידון דידן, דביכא דלנו דנין אם נעשה ממשש הזוח ר"ל, ועי' בודאי יש לה חוקה מחולדה דבשעה שגולדה בודאי לא זינחה עדיין כמו שכתב הנובי"ן, ספיר כתבו החוספוט דאיכא לאוקמה בחוקה כשרות, שלגנא דחשש דילמא לאו אכיו הוא זיל שנעשה ממשש הזוח ר"ל ועי' יש לה חוקה מחולדה, משאי"כ ביכא שאנו דנין אם לסמוך לחוקה כשרות ליקח ממנו דבר מאכל, כפרט ביכא דאיכא חינוך ממנו ועורה, שאין הפסיכה אלא שמחמת ירמא חטא וירמא שמים לא יבטיל את חבירו, בחוקה כשרות כזה קשה טובא קושיית הפניי' שאין לנו חוקה אף מחולדה אם היה בו ירמא שמים, והכתוב (בראשית ה', כ"א) ירוח כי יזר לב האדם רע מנשרתו, ודרשו חכמינו ז"ל (ירושלמי ברכות פירק ג' הלכה ב') משנער לאח ממעי אמו, ובגמרא יומא דף פ"ג מבואר

בחוקה כשרות וכל דפריש מרובא פריש והוא חוקה מחמת רוב ישי"ש. והנובי"ו מדויק אהיי' סימן ס"ט כחז לענין זוח שיש שני עומים לחוקה כשרות, חוקה בחוקה מחולדה שהרי לא נולדה זונה, גם הוי חוקה מחמת רובא שרוב נשים כשרות וזולנין בחר רובא דאשה זו מרוב נשים ולא זינחה. כן אמר שחמתי לנאורה על הפניי' שכתב שאין שום טעם לחוקה כשרות אלא מחמת רוב, ומי"ש החוספוט במכתב חולין דף י"א ע"כ דיה' כגון שהיו וכו', ועוד כו' מלי למידק דלמא משום דזולנין בחר חוקה דהעמד האם בחוקה נדוקת, ולדברי הפניי' אין זה דמיי' ולפי דזה הוא מחמת חוקה כשרות עדיין מוכרח דזולנין בחר רוב כיון דאין החוקה אלא מחמת רובא. ושם מלאחי בשערי חורה כללי חוקה כלל ח' פרט א' שעמד בקושיא זו ולא חיך מאומה.

ולפענ"ד אחר ההכחוננות לא קשה מידי מחמה טעמים, חוד שהרי הפניי' לא אמר זה אלא כסחם ישראל אבל לא כמי שמכירין אותו משולם לירא ויחרד ובוזוק מלד מעשיו, שהרי גם הרמב"ם ז"ל שבובר שאין סומכין בלקיחה מאכלים על חוקה כשרות, לא אמר זה אלא כסחם ישראל אבל לא כמי שמכירין אותו היעב שענותוק מלד מעשיו בצופן דלירכא למחוש לעדומי קושרים, כמבואר כ"ז ברמב"ם ושו"ע ובפרט באין בש"ס שאף בניני ממונות שזריך שני עדים כשרים מהי"ת, מבואר בכחונות דף פ"ב שאמר דבה ר' חסדא קים ליה בגווה, וזמנין כפייד רב פפא לפני רבא אשינרא דשריטא הוא אמר ליה איכא איש אחינא צוהדי דמר אמר ליה לא, אמר ליה אפי"ג דאיכא מר עד אחד לאו כלום הוא, אמר ליה ר"א בר מאמא ולא יכא רב פפא כתר ר' חסדא, בה רב חסדא קים לי בגווה ומר לא קים לי בגווי' ישי"ש, הרי דמי שהוחזק אללם בנישע בצובב השבו לזה חוקה מבדורה יחר מכל חוקה כשרות דעלמא אפילו נגד רב פפא, זה ודאי אין חוקה מחמת רוב שאין דנין כן בכלל ישראל כי אם בלחות היחיד דקיים לי' בגווי'. אף הרמב"ם (ב"י סנהדרין פכ"ד ב"ב) והרמ"ש (כחונות ס"ט) כתבו והוכח בעוה"מ סימן ע"ו שעכשו אין לסמוך על הכשרותנו דהאידנא לית לי' לניין למימר קים לי בגווי' ולא כירי לן קים לי בגווי' היכי הוא ישי"ש. וגראה שזה רק בניני ממונות שהקפידו כחור"ק שאנו עדים דיקא, ולריך שהי' ידעיה צדורה כ"כ כמו שני עדים, משאי"כ באיסורין דמכ"ח פ"א ולמן באיסורין, נוכל לסמוך עי"ז שבוזוק אללנו מלד ממנו צדיעה צדורה כמבואר בפוסקים ואין להאריך, ולפי זה בכלל חוקת כשרות דעלמא אף לידן ומכ"כ בזמן הש"ס כמבואר לעיל. ואי"ש שפיר כתבו החוספוט דכיון

דאף כשעדין נכטן אמו קרע עלי' זורו הוסיף מרחם, וחדרכה ליראה שמים ויראה טעם לרץ להחמך כרכב כמעט' ואין לנו פ"י שום חוקה כגוף ומשום, ואף דכשעט שגולד לא טעם עדין כמעט, מ"ינו ככה שלא עשכ ענינה כשלא כ"י פשוט בידו לעשות כזה לא כוחק שליטו נמשך כשיצא לידו ויכ"י גם חימוד ממנו

← עצור בעצירה, ואין רין רק אם הוא חסוד לאחור דבר כי חסוד ליקח מהחשוד, ופ"י אין לנו שום חוקה חי' ודברי השערי חורב כזה אינם מובנים כלל והרמב"ם ז"ל שכתב בפ"י מהלכות גירושין (הלכה כ"י) דישאל רובא לעשות כל המצוה ולבחרתה מכל שבגדות, מ"מ כחז הוא ז"ל בכלכות מ"א שאין לסמוך לחוקה כשרות דפסח ישראל דמ"ש בכלכות גירושין הוא כהשיר כמוע מניעה שליבי, אבל בעוד שאלו שולט מנחזר בגמרא חמ"ד דף ל"ב ששטנא לנח, פירש"י ז"ל אחס רואים כל יום ששפטן מגלח ומעטב בני אדם ופ"י, ואיחא בגמרא סוכה דף י"ב שיהיב"ע מניח אוביגו ומחגרי כשונאיהם של ישראל, ומורכחים דברי הפני' שאין זה חוקה אלא מחמת רוב דרוכ בניי כשרים.

וכשנח דף ק"יב שפסקו אנשי אמנה במ"מ, ובד"ת כ"י לאמנים שלא היו מחבלין על שקר כפירוש רש"י ז"ל שם. והכך רואה שאף בזמן כשי"ם ובזמן כביה שבי' להם לאמנות כרכב בד"ת מ"מ כדבר כהוגס למ"מ לא כ"י ולאמנים, ומכ נאמר ומכ נדבר עכשיו שפסקה באמנה גם בד"ת, ובעוב"ד מחבלין על שקר אף שגביה אין להם ושמה לא חורה ולא יראה, וקל וחומר כדבר כהוגס למ"מ שאין להאמין. ואינו רואים כהוגס כמדויחתי שח"ל מחוקן כדבר ויש משגיחים על הבשר מחלה כגינה עד לאחר הכתיבה, ואעפ"י עשין הקלבים כל ע"דקו ורכבה פעמים נחבר מה שרונים הקלבים לעשות כסחר בלוצה אופן שלא ירגישו המשגיחים להכשיל הכריות עבור הבלח מופעת, וכמה פעמים רואים אף בקלבים שמחוכגים בדרכי החורה והיראה כלל עינים

→ ע"הר"ט, ובענין מכירה כבשר שהוא נוגס למ"מ שלו הוא נמשך וק"י בקלבים והרקים גם בשאר עיני דחוק"ק, וא"ר יפן שיש משגיחים מרגישים כמעשיהם, ובתקומות שאין כשגחה כראוי אינם יודעין זה יפן שבקלבים עושים מה שלכם חפץ ומאכילים נ"ט רח"ל

→ ולא חלי ולא מרגיש שום אדם מחמת חסרון כהשגחה

1

ואמ"כ הלא קיימא בזמנם שבי' נאמת כן, ופ"י ישי"מ פירש כי הוצא שחמנו כ"י רוב ישראל כשרים זולת כשטחא ועריום שוכלים כרכב ר"ל ישי"מ, ורוב כמדויחא אשר עכשיו ככר ושכח שם לגמרי זח ישראל כ"י אז מלאים חורה ויראה כעוד שבמלח' השי"ם האחרונות כחתיבה הירידה הגדולה ר"ל ע"י שעכשיו צימנו אלו כשכ"ר אף בתקומות מופעים יחוד שיש

← שם עדין כרכב עשקי חורה ויראה, מ"מ גם שם עפ"י רוב אותן שמשפכו בקלות ומכשלות והרכבה חזות וזיקין, כן ודומיהם כמה כמרוכבים הח"ל ואינו יפשי עובא, והא"ר אפשר לומר עכשיו חוקה מחמת רובא כשרות, אורכה אם נלך אחר רכוב לומר כל דפריש מרובא פריש איבא חוקה לביסוף, ובעלל חוקה כשרות לכריש.

ובב"י אר"ם סימן י"ז הביא בשם הרמ"א לענין חוקה כמחזרה בש"ם (ניטון דף ס"ד ע"ב) שאין אשה מטיחה פני כפני בעלה, דכ"מ כדורות הראשונים אבל האידנה דנפישא הולפא ופירושא כעלמא חירע חוקה ז' ואינוה נאמנה, ופסק כן להלכה כרמ"א שנו חוקה כ"י. כ"י שאף שחוקה ז' מנחורה בש"ם כסיום ולא חילקו כח מקום למקום, מ"מ אחר שראו קלוקל הדור כזה שחכה כחוקה, אבל עדיין לא כ"י אז הקלוקל בשאר איסורין, וק"י צימנו אלה שכתב כמעשה בכל עיני כדח חוק"ק, נודחי' שאין ללמוד מדורות הראשונים.

ודנה' ככח כמחכו פ"י שברכ המרע דאחרת יוכל לאסור דבר המותר, ואין זה י"מ פה כי לא אחר כזה דבר המותר אלא דבר האסור בל"מ מדן. ובתש"י אר"י דני שילאח (חיו"ד סימן א') שהוא מהסוכרים שא"ל לאסור דבר המותר לגמרי בלא הסכמת הגבור, מ"מ כחז שאין זה אלא כדבר המותר לכל הדיעות, אבל היכא דיש פוסקים מחמירים אף גליה כלכתח' כוח"י יוכל הכסח לאסור כדעת אותן הפוסקים. וק"י כ"י שכתב גיראתי שכן הוא העיקר בפוסקים שאין לסמוך כלל ככ"י"ג על חוקה כשרות, ומש"כ בקלוקל כזה שאיחרע חוקה כשרות מהטעמים הכמרים למעלה, ואסור ליקח כשר בלי השגחה מחחילה ועד סוף בלופן

→ שלא יכ"י נאפשרות לקלבים לעשות שום רמ"י ח"י להכשיל.

ורו"ץ ממה שנאמר מטיקן הדין ככר הטיוד עליוו הכתובים שבבחי' שיש פ"י חרם הקדמונים שלא ליקח שום דבר מאכל משום אדם זולת אס י"ו לו כבשר מהמורה הוראח שחקר דורש על המאלל הוא אס נעשה ככשרות, וא"כ היכא שברכ המרע דאחרת עומד וז"ח שא"י אפשר להטיד על כשרות המאלל הכוא אס לא כהשגחה כראוי, כוכ כל הקונה מה כוא

שאלות ותשובות י"ד סימן ד' דברי יואל

חברו מקודם בהתלכות אסורות כראוי ונכסלו רחיל וכל כהנשיב נכפמדי מנתיים כראוי אלל מכירה כנשר מתחילת ועד סוף אשרי מקו חוככ ומככס אח כרנים.

קונכ סקק רע לעשו אח כמרס כקדמיס סכחט כרלשגויס זל כמרס כוח לחיות רמיח יסן שגולס על כל רמיח חנריו של כחדס רל רל אשר נכס ישראל יכונכ כליך לא ימוש נכפס מליסורים חטרים כליכ של נכילת ופריפות הרס קדמיס, ומי נחן לנכסכ יקנך וישראל לנתיים כלא כחטאים כליכ ננכפחס, וכנך כתב תנן כקדוש דל נדברי חייס (חיל י"ד סימן ז') שלזו כמדינות שילאו מן כדח עממי רחיל כ"י פ"י שלל

והדשי"ת ירחס ויעכ אח לנכ עשו בני ישראל לחורכ וירלכ וילינו מכל עקחין נישת, ומככ לראוח כמכרכ נכפוכת כל כל ישראל ושמתחן ח"ס.
וכנו ידיו דוסח"כ כליכ

אלה הם דברות קדשו של כ"ק הגה"ק זי"ע ועליהם אין להוסיף [צא ולמד עד היכן העיזו לשלוחו יד בבבת עינינו הגה"ק קוה"ק זי"ע]

בסיום הקונטרס ראינו לכפול עוד הפעם ולסיים מעין הפתיחה, שכל הדוגמאות הללו הן ממש רק כטיפה מן הים, ובלו סדר ק"ל וחומ"ר, רק בדרך אין מוקדם ומאוחר.

אמנם ממילא אין נפק"מ גדול, כי מהמעט הזה כל משכיל יבין לאישורו את האמת מהמציאות המר. שכל כתיבותיהם בקו' פרי תמרים הלז, בנוי על יסוד של זיופים ושקריו וישים סכין בלועו אם בעל נפש הוא, ולא יסמוך על ניקור כזה אשר בעליה בעצמם מורים באופן גלוי על אי כשרותה, ועלובה העיסה שנחתומה מעיד עליה.

ומעתה ליהוי גלוי וידוע שכל קונטרס "תורת הניקור" אשר נדפס בקונטרס "פרי תמרים" קו' י"א, דבריהם בטלים ומבוטלים לא שרירין ולא קיימין, ואין לסמוך עליהם כלל.

והשי"ת יזכנו לשוב בתשובה שלימה, ולתקן את כל אשר פגמנו, ונזכה לקדש שמו יתברך ברבים, ונזכה לראות במהרה בישועות הניבאות, ויראנו קץ הפלאות, ובהתרוממות קרן התורה והיראה, ובהתגלות כבוד שמים עלינו במהרה בימינו אמן.

תם ולא נשלם
שבח לקל בורא עולם

*

המשך יבוא בעזה"ת

קונטרס
כדת של תורה
אודות תיקון הניקור

ח"א

פסק שיצא ממרן הגאון הצדיק
מוה"ר רבי רפאל בלום שליט"א
גאב"ד קאשוי יצ"ו

ח"ב

הכחשה או הודאה

גילוי הדברים כהווייתם מהצד הב' שלחלק ולפלוג יצאו

יד"ל ע"י

וועד לכבוד הוראת התורה וחכמיה

נדפס פה ברוקלין יע"א
אדר ה'תשמ"ג

הצעה מוקדמת

לדאבונינו — ובליט ברירה מחמת חומר הענין — נאלצנו להזקק לפרסום ברבים, מה שבכל לב היינו רוצים להמנע מכגון דא. כל קורא בצדק, ישווה הדברים זה לעומת זה ואם יזכה יבחין ויבין הדברים לאשורם, ומחמת שרצוננו, שכל אחד ישפוט בשיקול דעת עצמי, נימנענו — בדרך כלל להוסיף הערות ותגובות על אתר, בהעתקת מהלך וענייני האסיפה, ושיחת חוה"מ"ס אע"פ שהיה הרבה להעיר. בהתאמות הדברים זה לזה, ובמה שמסתתר מאחוריהם, בלשונות המסולסלות ומגומגמות ונפחדות.

רשמנו מספרים כדי לסמן על ידם ולהדגיש את הנחוץ לעיון; ובחלקם פרשנו בציונים במדור בפני עצמו. ובתקוה שכל בר דעת יבין, ויסיק המסקנות הנכונות, בעזה"י.

חלק מהחומר המובא בקונטרס נפוץ ומפורסם לרבים, ע"י טעיפי"ט וכיוצא כזה, ראינו לקבצם למקום אחד, וגם להשלים החסר בהם, מפני שרצוננו בהשתלדות למנוע אי-הבנה, הבא מפרסום קטעים.

כמו"כ מצאנו לחובה להוסיף גם סדרן של דברים, כדי לפקוח עינים במה שהטעות מצויה, שמחמת חסרון ידיעתם בעניינים, משתבשת הרגשתם הצודקת. ונעתיר לסייעתא דשמיא שיהא לתועלת לכל מבקש אמת, כי"ר.

אין הקונטרסים מיועדים לשם התווכחות, כי אין בזמנינו תועלת בוויכוחים, כמו שאמרי חז"ל ואין תוכחה (וכידוע מה שאמר בזה רבנו בעל "יואל משה" ז"ל, בפ' נשא תשכ"ז), כי בעזה"י, רוב העולם נשתעבדו בכל לבם ומציאותם בכלל לפארטייען, ואינם רוצים לשמוע שום ראי' וקוֹכחה.

ובאמת פנייתנו להללו, אנא מכם סורו נא מעל קונטרסינו, כי לא עבורכם נעשה, כי לא נעשה להגברת ההתנצחות והקנתור, שמילאו חללי עולמנו. וכמובן שאינו מיועד גם לכל השמחים בחלקם לשתוק על כל המתרחש, שמקיימים מצות "תגורו", בכל ישותם, ושמחים בחלקם לשתוק על כל המתרחש. ובוודאי שאינו מיועד לכל אלו, אשר הנם שבעי

רצון בכל המצב של היפך יהדות והיפך נימוס הזה, שום עולם מושהל וירוד, ל"עולם" ייחשב בעיניהם.

אלא הדברים מיועדים ליחידים הפזורים בכל קצוות, שעלידי הפרסום לרבים, יימצא להמבקשים ודורשים — אלו היחידים הכואבינו — אשר מחפשים להתדבר איש אל רעהו, שיישארו יהודים בני חורין בדעתם ומחשבתם.

ומגמתינו היא רק לגלות מה שכחות עצומים התקוממו לכסות ולהעלים מכלם, המה שהם מתארים את העובדות והמציאות (בתמונה) אחרת ממה שהיא באמת, וזה כל עמלם כל הימים לגנוב הדעת ע"י הפראפעגאנדע החזקה שיש בידם, עם תוארי כבוד וכינויים, ואם ינחו את המצב ככה, וישימו יד לפה, ולא ישתדלו לברר מה שניתן לבאר, הרי ייעשק את הידיעה האמיתית בכל יסודי היהדות מכל ישראל ח"ו. ומעשי החלב יוכיח.

אנו מוכרחים להדגיש, שבאמת לא התבטאנו, בנוגע לעניינים, וכלפי אנשים, במדה שהיתה ראויה מצד תביעת האמת והצדק, והסיבות מובנות. ועוד יגיעו ימים ויקויים בנו עתירתנו ופתחנו פה למיחלים לך במהרה בימינו כ"ר.

הוראה ואזהרה לאפרושי מאיסורא ממרן גאב"ד קאשוי שליט"א

R. RABBI RAFAEL BLUM

165 HAINES ROAD #2

BEDFORD HILLS, N. Y. 10507

(914) 666-6800

רפאל בלום

ראב"ד דק"ק קאשוי יע"א

בעדפארד הילס, ניו יארק יע"א

ב"ה, יום י"ג מדות של רחמים תשמ"ג לפ"ק פ' האזינו

שלו' וברכה לכבוד כל תלמידיי החביבים הע"י
אחדש"ה אודות שנשאלתי כמה פעמים, מענין בשר בהמה שיש
מערערים, שאין החלב מנוקר כראוי.
הנה כפי שראיתי בעצמי, בשבוע זו, במעמד מנקרים מומחים,
נתברר כי בעו"ה, שהבשר שקנו בשבועות אלו, מחנויות המוחזקים
להיותר טובים ומהודרים, אינם מנוקרים כראוי, שנשאר עליהם חלב
דאורייתא, וגם מחלק האחוריים הי' שם עם החלב שלהם, בדברים
שאינו תלוי במנהג או מחלוקת כלל ואסור מן התורה לכו"ע. על כן
אבקש שלא לאכול שום בשר בהמה, כלל וכלל לא, עד שיתוקן הכל
בשלימות בע"ה, עפ"י דתוה"ק.
ה' הטוב ישלח לנו ברכונו להוושע בגמח"ט בתוכ"י ושנת גאולה
וישועה א"ס.

ולדאי' בעה"ה

הק' רפאל בלום

סדר ההשתלשלות

[א]

אחר שעברו כמה שנים, בהשתדלויות בדבר גדירת פרצות ומכשולי "ניקור הבשר" בנויארק, ועסקו בזה עם כל הנוגעים והמכשירים ועב הרבנים שבידם לתקן. וגם ע"י הבי"ד של העדה בירושלים, ועוד מאמצים רבים, מחשובים באמעריקה ומא"י, שדברו כמה פעמים עם הרב דק' סיגעט-סאטמער, שהפנה אותם לדייני הק'.

וביחוד עסקו הרבה עם הרב שעסק מסביב לזה מטעם התאחדות, ואתו עמדו כל הזמן בקשר מתמיד, ושתפו אותו הרבה בידיעת המצב ופרטיות המכשולות.

גם פנו אליו בשעתו שיראו הבשר הנקנה בחנויות לרבנים, ונמנע מפני עז דרישתו שלא התאימה להחלטת העסקנים לרצון הסודיות בשמות אנשים וכו'.

במשך כל הזמן עמד הרב מקאשוי שליט"א עם רבנים ועסקנים, לטכס עצה לתיקון הפרוץ — על אף שלא ראה בעיניו את מכשולי החלב. ובעשיית הובא לראשונה לפני הרב מקאשוי הרבה חתיכות בשר עם החלבים שעליהן, בנוכחות הרבה מנקרים, רבנים ומורי הוראה ות"ח וראשי ישיבות (בקיבוץ של כמאה איש) ושמעו גם את העדים קוני הבשר, ואת המומחים המיוחד בדבר (נכון שהי' מנקרים זקנים שנים מאונגארן וכמו"כ משאר מדינות — עם קבלה).

ובמעמד זה נתברר להרב מקאשוי חומר המציאות והחלטת דעת תורה כדת מה לעשות, ומיד החליט שאסור להשהות אפ"י שעה אחת, והוציא אזהרתו הידועה מיום י"ג מדות תשמ"ג לפ"ק. שבענוותו היתירה כתבה רק לתלמידיו, בפרטיות, וגם ציוה לא להדביקו בבית מדרשו.

עלינו לציין במיוחד — שלפני פרסום זה, התקשר הרב מקאשוי עם הרב אברהם לייטנער שליט"א, והודיעו במרירות מה שראוי עיניו. ואין לו מנוס רק לפרסם אזהרה לאפרושי מאיסורא. מכתב הזה אם כי נשלח בצנעא כנ"ל, היכתה גלים ונתפשטה חיש בכל אפסים. וכל יראי ה' עם המון ארץ רבה, ניחתו לקול אזהרת צדיק. ולא קם רוח באיש לערער אחרי הוראת גדול המקובל לרבים ביראה וחכמה.

[ב]

עד שבש"ק שובה בא הדיין דק' סאטמאר (וומ"ב) בליווי בע"ב א', והרב ביקש שרצונו לדבר עם הדיין ביחידות, ושאל הדיין אודות המכתב אזהרה

כדת של תורה

מיום י"ג מדות (יום ה' העבר) בדבר הניקור, ושבאיטליו סאטמאר הקצב הוא טוב בניקור ויש עוד כמה פיינע אידן בזה שם. ואמר לו הרב, אינני נכנס בדברים אודות שמות פרטיים של אטליזים, רק באופן כללי ברור לי — כמו שברור ששבת היום בעולם — שמצוי הכשכת הרבים בחלבים אסורים אליבא דכו"ע.

ושאל הדיין על הסיבה שלא כינס אסיפה מרבנים לזה. והשיב לו, שכבר עשו כמה אסיפות בדבר הניקור ולא יצא כלום, וראיתי שהוא עולם הפקר, שגם כשרבנים באים לאסיפה ומחליטים וחותמים. יתכן שבעלי האפיס מפרסמים הנוסח כרצונם גם על מה שהרבנים לא חתמו. (ולפעמים גם מה שדייקו שלא ייכתב — כפי שהיי). וגם בנכתב ונחתם ונתפרסם — באים הבעלי בתים השליטים ומפרסמים כרצונם החלטה אחרת למעשה כחזרה וההחלטה והחתימות — ללא חתמות רבנים כלל.

והזכיר לו לדוגמא את האסיפה אודות ח"יב הצלה, שהיתה ביום ח' אייר בבית הרב מדעברעצין — גם אודות הנוראות מענין חוקי סדום והציוניזם קאטש וסאלאראזש ומריעיהם, והחלטת הרבנים וחתימתי אחרי האסיפה בבית הרי"ב דק' ווינא בחודש אדר, שאחרי כמה חדשים כשהגיע לקיים את ההחלטה למעשה, פרסמו השליטים חזרה בשם עצמם כבעלי הקהילות — במקום הרבנים.

ולכן לא נראה שום אופן, או לישוב בדד וידום, או לצאת יחידי, ועשה פשר דבר לעורר רק לתלמידים, שחיובם רמיא עליי ושבידו להפרישם. ומעכשיו בידיכם להתאסף לבדכם, לתקן או לפרסם יאכלו ענוים וישבעו. וכן אמר לו הרב מקאשוי בשיחה זו, על סבלו רבות בשנים עוד בחיי מרן זי"ע, ושהיי לו צרות ויסורין הרבה, מבעלי האפיס דאז של התאחדות, והוכרח להשתדל כמה פעמים יחידי, אך בגי' שנים האחרונות בחשבו שנסתנה המצב בזה לטובה, ובפרט שמאז פטירת מרן זי"ע — האחריות רובצת יותר על כל אחד חשב שאפשר יהי לעסוק יחד. וכן עשה עד הנה. ואחרי ראות הקלקולים שנעשים ובפרט בשנה האחרונה, לא מצא עצה אחרת אלא כני"ל.

[ג]

ובמוצאי שבת שובה הני"ל טילפן הרב דק' סיגעט-סאטמאר להגה"ק הרב מקאשוי אודות מכתב האזהרה הני"ל.

בשאלה: היתכן שפרסם הרב מקאשוי איסור על הבשר ללא דין ודברים?
תשובה: אחרי התעוררות והשתדלות זמן כה רב וממושך ללא תיקון, נשלח המכתב באופן צנוע ופרטי לתלמידים, שהם בוודאי ישמעו בקולו, ועבורם לא נראה שום היתר, למנוע זאת מאתם לאפרושי מאיסורא.

בדת של תורה

יא

שואל: בחרי אף כ"ז נעשה בכוונה להבאיש ריח סאטמאר?
תשובה: כדרכו במענה רך – איך מצאו בי כזאת, והיעלה על הדעת לפגוע ביהודים יראים ושלמים, והלא בכוונה לא הוזכר שום שם אטליז בפרטיות, רק על המציאות הכללית, יצאנו לעורר, שיש מכשולות רבות ונוראות, ועד שיתוקן הענין, א"א לסמוך על שום מקולין.
שואל: מאן יימר?

תשובה: אני ראיתי בעצמי את הבשר עם החלבים.

שואל: בענין העדות על מקום קנייתם?

תשובה: שע"ז יש אנשים נאמנים כמה שקיבלו עדותם – לא קרובים וכו'.

שואל: דורש ממנו שאותם האנשים שהראו הבשר להרב מקאשוי המנקרים והעדים וקוני הבשר, יבאו תיכף ומיד, להראות לו הבשר הבלתי מנוקר – שנקנה מחמש-עשרה החנויות – ולהוכיח לו את כל.

תשובה: שיברר מה ואיך אפשר לסדר בזה – ואכן אחרי שהות קצרה, השיב הרב מקאשוי בטעלפאן שהדבר הוא מן הנמנעות – והסיבות מובנות, כי הבשר המדובר נמצא מחוץ לעיר, ומובן שנקפא באופן שא"א שיהי נמוח להכינם לבוקר עיו"כ וכ"ש לאותו לילה.

ובדבר הבאת העדים, הקונים והידענים, הם לא יכולים לבוא מפני המורא והפחד, כמובן.

שואל: מה יש לפחד וממי הם מפחדים, ממי יש לפחד באמעריקא?

תשובה: והרב מקאשוי הסביר שוב על קושי הדברים, וגם הטעים שכבר הי' מעשה וכך נהג הגאון רבי שלמה קלוגער ז"ל ושכן נפסק בס' טוב טעם ודעת.

[ואכן אחרי חקירה ודרישה אצל רבים מהעדים והמנקרים והשאר (יותר מעשה מהעדים, לא הי' אף אחד – אף מכאלו שאינם ידועים לפחדנים – שישכים לבוא בעד כל חללי דעלמא כי זה הענין של מסי"נ, ואף אם לא לאתרו, לאחר שעה, רק באפשר אם יבורר להם שיוכלו למסור הדברים לפני ביי"ד שיקבלו האחריות המלאה לסודיות

– וכשעמד על דעתו אמר לו הרב מקאשוי, שישתדל שלמחר בעיו"כ

יבואו אליו הבקיאים היטב בכל הענין, לברר לו את כל ונוכחת.

שואל: הלא הבריר על אתר נחוצה, מפני שמחר בעיו"כ (יום א') יהי שחיטה גדולה, לצורך יו"ט וצריכים לדעת מה לעשות?

תשובה: שלא ישחטו הפעם.

שואל: מה, אי אפשר לעכב השחיטה!

תשובה: בלשון של רוגזא ותמי – א"כ מה רצונו, שישחטו ויאכלו כמו שאכלו בשלושים שנה, ואתם מסלקים בזה את כל אחריות ממני, כי טענתי

כדת של תורה

ברורה, שנתברר לי עתה, שהניקור לא טוב ובאריכות הזמנים חלו רפיונות והזנחות, ואיך תרצו לאכול עכשיו, אחר שאין מציאות להראות תיכף את הבשר, ומדי ספק בוודאי לא יצאו, והדבר המחויב לכה"פ — מספק — למנוע השחיטה הזאת לעת עתה [והוסיף הרב מקאשוי לומר לו, הלא לעיוכ"פ לא צריכים בשר כי לא אוכלים בשר בהמה — וכששאל לו — על מוצאי יוהכ"פ — ענה לו שלא "יזיק" כלום כשיסתפקו בבשר עוף].

[ד]

ואח"כ קרא גם הרב מאדווערע בשליחות הרב דק' סיגעט-סאטמאר בטעלפאן ללחוץ יותר בהשתדלות שיבואו עוד במוצאי ש"ק (עם הבשר), ואחר שהבין הקושיים הכרוכים בזה כנ"ל — שעם כל ההתאמצות הכי גדולה, הלואי שיוכלו להכין את זאת עד הבוקר, כפי המדובר מקודם — ומסר הדברים לשולחו — התקשר שוב בטעלפאן.

ולאחר שהמשלח לא הרף מללחוץ, הוסיבר להשליח בפרטיות — כי לו היה אפשר להרחיב הדיבור, ונוכח לדעת שאם באמת מתכוונים לבירור ראוי ונכון, אין ערב יו"כ בכלל זמן גרמא להגיע לתכלית הנרצה, בישוב הדעת, ובכלל לא נתקבל על הדעת ולא הובן מה התכלית מלחץ הבהלה הזאת מהודך הנסיון של ההתנהגות וההתייחסות מהעבר, ואזי הוחלט עמו שביום ג' (למחרת יוהכ"פ) יתאספו לדון בדבר, ובמפורש ירד מעל המחשבה, ונתבטל מה שדובר מקודם על הפגישה בערב יום כיפורים.

מלבד שההתאמצות המבוהלת היתה סכנה להרב מקאשוי וחולשתו אז כידוע, ללא הכרעת פשר דבר המהירות, מהחפזון המוזר, והיי הרב מקאשוי כמסתפ"ק וחושש, וההתחשבות והזהירות ומתינות ויישוב הדעת נחוצה, ולא ליכנס בפתאומיות, עד שיבורר הצעדים הנכונים שאמנם מובילים לתיקון

וכמובן שעל ידי הצעת ההסכם וההחלטה עם השליח לאסיפת הדיון ליום ג' מחרת יוהכ"פ, וירד בזה כל המדובר לערב יוהכ"פ — נשאר הנכונה שעד אז יודיעו שלפחות מוטל הדבר בספק, וימנעו לע"ע מלאכול עד שיתברר לכל בעליל.

במוצאי יו"כ"פ באו זהודיעו הנתפרסם, מה שהוכרז ביוהכ"פ לפני תפילת מוסף ובפני הסי"ת שהבשר מאיטלוי סאטמאר הוא כשר, ומותר לאכול הבשר.

א"א לתאר איך נבהל הרב מקאשוי ונשתומם בשמעו שמועה זו, ממש כאילו נפל עליו קורה רח"ל, כי אחר כ"כ דין ודברים שהיי נראה לו, כי רוצים בבירור האמת ולהצטרף להשתדלות התיקון וכזאת ייעשה, אהה. והמסקנה הפשוטה היתה מובנת, שאם כה פשוט וברור להם שהכל מותר — מה עוד יש לו לברר.

כדת של תורה

יג

ובזה גם נתחזק חשש של החפזון המובא לעיל, ועוד נוסף על קושי, שאדם עשוי לאחזוקי דבריו, ולכן רחוק הדבר מתועלת, כמובן.

[ו]

למחרת יוהכ"פ פנה הרב מאדווערע בהצעה — שאע"פ שהכריזו בסאטמאר — מ"מ אולי יש מקום לקיים את המדובר ליום ג' — והשיב לו הרב כנ"ל.

ומחמת שמכל השיחה עם הרב דק' סיגעט-סאטמאר, היה המשמעות ברורה, שמסביב לקהילתו דיונו, במילא לא הי' כל נפק"מ אליבא דאמת, אחרי ההכרזה המוחלטת.

ביום א' ערב חג הסוכות, שלח הרב מקאשוי את מכתבו הארוך והמפורט אל הרב דק' סיגעט-סאטמאר בתקווה להעמידו על האמת והנכון כפי שהן. בליל א' דחומ"ס קרא הרב מקאשוי להרב דק' סיגעט-סאטמאר לפייסו ולשמוע חו"ד על המכתב ולדבר בענין התיקון, הרב לא בא לטעלפאן שלח ה' משה פרידמאן (המשמש בתור גבאי אצל הרב דק' סיגעט-סאטמאר) להרב מקאשוי והעזי לדבר בחוצפה נוראה. (קבענו הדבר לספר לדראון, וללמד לקח על חומר ושפלות מצבנו בעוה"ר).

בחומ"ס נפוצה השיחה בפי כל, שהרב דק' סיגעט-סאטמאר מתכוון לקבץ הרבים, ולדבר לפניהם, כפי שדובר.

ומחמת הרצון למנוע חיה"ש, נשלחו אליו כמה אנשים חשובים לדבר אל לבו על כך.

ובעוה"ר יצא מה שיצא, ירחמנו ה' ויגדור פרצותינו במהרה דידן, ונושע כ"ר.

בדת של תורה

RABBI RAFAEL BLUM

165 HAINES ROAD #2

BEDFORD HILLS, N. Y. 10507

(914) 666-6800

רפאל בלום

ראב"ד דק"ק קאשוו יע"א

בעדפארד הילס, ניו יארק יע"א

ב"ה. יום ה', בין עשור לחמשה עשר לס' שם יזבחזו זבחי צדק תשמ"ג

אחדשה"ט ההכרח יאלצני לבא בכתובים אף בימים שאין הלבבל יוצא בקולמסו מטירדות מצוה של ימים הקדושים, כי נוגע לדברים העומדים ברומו של עולם. ומטעם זה אבקש סליחה ממעכ"ת על הטריחי אתכם באריכות דברים אשר אך לא למותר הנה.

הנה כל השנים שעלי"ט מעת שאני דר באמעריקא מנעתי עצמי כמעט כגדר שלא להתערב בפרטי עיניי כשרות והכשרים מכמה טעמים, ואף בג' שנים ומחצה שעלי"ט באו לאזני שמועות מחרידות ומכאיבות במצב הניקור כל יום מוסיף על חבירו עד שהגיע לכך ע"י סיבות מן השמים שבעשי"ז העלי"ט הביאו לפני בשר שקנו מחנויות המוחזקים ליותר טובים והראו בעליל לכל רואה כי המכשולות עצומות בהם, גלוי לכל כי בעוה"ר אחבי"י החרדים לדבר ה' מדקדקים במצות ונשמרים מכל חשש כל דהו של איסור דרבנן ובפרט במאכלות אסורות, קהילות הקדושות ביותר שנשארו לנו לפליטה, נכשלים ללא יודעים באכילת חלב גמור דאורייתא שאיסורו בכרת רח"ל. מובן שלא יכולתי להתאפק עוד כי יראתי מגודל האחריות של מי שיש בידו למחות וכו' ובפרט בעון נורא כזה ואמרתי לא עת לחשות ותיכף שלחתי מכתב לתלמידי הי"י שהגיע אצלם ביום ערש"ק שובה שהודעתי להם בקוצר אמרים שיש מכשולות בניקור הבשר ולכן אין לאכול שום בשר בהמה עד שיתוקן הדבר על'נכון.

בש"ק אחה"צ בא אלי הג' הדיין דסאטמאר שליט"א בשם הגאון הצדיק דסאטמאר שליט"א לשאל אודות המכתב הנ"ל והגדתי לו האמת כאשר הוא כי נוכחתי לדעת שהקצבים מכשילים את הרבים בחלבים אסורים אליבע דכו"ע, ואף בדאורייתא. במוצש"ק ליל עיה"כ קרא הגה"צ דסאטמאר בטעלפאן שהוא דורש ממני שאותם אנשים שהראו לי הבשר יראו גם לו תומ"י בחצי הלילה שיראה בעצמו מה מצאו. מאחר שזה הי' מן הנמנע אמרתי לו שאשתדל למחר לשלוח אליו שלוחים הבקיאים בכל הענין היטב לבאר לו את כל ונוכחתי וה' מרוצה בדבר ואמר כי רוצה שיהיו שם גם הרב מאדוארי והרב ממאנטעווידעא שליט"א. אח"כ באותה לילה קרא הרב מאדוארי בשליחות הגה"צ מסאטמאר שליט"א והדבר נקבע למחרת יוהכ"פ שאז יתאספו לדבר כנ"ל.

ומאז עד יוה"כ לא שמעתי בדבר כלום עד למוצאי יוהכ"פ באו והגידו לי שביוהכ"פ הכריז הדיין (פ"מ) בביהמ"ד קהל ייטב לב במעמד אלפים שהבשר הנמכר במקולין של קהל ייט"ל בווייליאמסבורג הוא כשר בלי פקפוק ונשתוממתי על שמועה זו כי באה, מהו פירוש הדברים אחרי שהסכמנו להיאסף ולבאר פתאום מכריזים שהכל טוב והי' בעיני כחידה סתומה. גם הגידו לי מכמה רבנים אחרים שכבר הכריזו בש"ק כ"א לעצמו שהבשר כשר, ובתוכם בקהלת יעקב דפאפא, הרה"ג ר' יחזקאל ראטה והרה"ג מדעבעצין, ואף א' מהם לא קרא אלי לשאול אף שאלה אחת אודות הערעור, והדברים היו מרפסין איגרא אצלי. אמרתי לעצמי אני את נפשי ונפש הנשמעים לי הצלתי השומע ישמע.

שבתי וראיתי כי בכ"ז לא יצאתי יד"ח ומחוייב אני לעשות כל אשר בכחי להציל רבבות מישראל מעוון נורא ויהי זה ראשית דרכי לערוך מכתב זה לכבוד הגה"צ שליט"א אשר בלי ספק חסרון ידיעה ועידי שקר מבלבלי אותם, ואילו ידעו מה שידעתי אני בודאי היו זועקים מרה ברחובות העיר שאסור לכל אשר בשם ישראל יכונה ליגע בבשר בהמה עד שיתוקן כאשר יבואר, ע"כ באתי בזה להודיע להדרי"ג ראשי פרקים: א) בהשתלשלות הערעורים. ב) סיבת המכשולות. ג) המכשולות. ד) התיקונים הדרושים, כפי ידיעתי וידיעת עסקנים המשתדלים בזה ובקיאים בו היטב. ומובטחני בצדקתם שכאשר ישמעו דברי הנאמרים באמת וצדק כתורה יעשו.

סדר השתלשלות הערעורים והנסיונות לתקן

א) לפני בערך ג' שנים ומחצה בא לכאן מנקר מומחה הרה"ג ר' מרדכי מלאכי שליט"א, וראה קצת מכשולות והרעיש ע"ז, אף כי שם האיש לא הי' נודע אז כאן, אבל חומר הענין הי' דורש לעיין בו בכובד ראש ולברר הדבר. הבירור היחידי שנעשה אז הי' שקראו אסיפה מרבנים, **ואותם המנקרים עצמם שהי' הערעור עליהם הם העידו על עצמם** שכשרים הם ומעשיהם טובים וסמכו עליהם, וקיבלו דעתם שכל הדבר הוא ענין של מנהג מקומות ואנשי מדינותנו נוהג כבימי קדם ואין חיוב לקבל מנהגים חדשים של דרך הניקור בא"י, ועל סמך זה הכריזו ברבים שהכל כשר ויאכלו עונים וישבעו. ב) מאז ועד עתה לא פסק הערעור מאנשי א"י שנרעשו לשמע דברי הרה"ג מלאכי כשחזר לשם. עיקר המעוררים הם חברי הכולל "הלכה למעשה" שתכליתו לימוד ניקור ומומחיותן ונאמנותן בידיעת ההלכה וחלק המעשה מוסמך והועד מפי הביד"צ מירושלים שליט"א, וכולו מיוסד על מומחים שקיבלו קבלה מפי רבותינו הגאונים המפורסמים מדורות הקודמים שבעצמם ידעו כל דרכי הניקור והלכותיהם על בוריו עוד בהיותם בחו"ל

כדת של תורה

כהגאון הנורא הגאב"ד בריסק, ר"ש סאלאנט ושאר רבני ודייני הבי"ד דירושלים, ובמשך הזמן באו לעזרתם קצת אנשים מפה.

כל הערעורים והטענות לא מצאו אוזן קשבת בין אותם שבידם לתקן ולא האמינו להם, כי הלא תלוי הכל במנהגים, וכן הי' מפורסם תמיד אצל כל ההמון.

ג) לפני בערך חצי שנה נתחזקו הערעורים יותר, ורב גדול א' התחיל להשתדל לעיין בדבר, והתחיל קצת לראות מכשולות, ויצא מזה קצת אסיפות רבנים יחידים וקצת בכנופיא, אבל התוצאות למעשה לא היו ולא כלום.

ד) באמצע הקיץ באו איזה עסקנים והציעו שהתאחה"ר תזמין לכאן שני מנקרים היותר מומחים ומפורסמים בצדקתם ויראתם מא"י והם יבררו ויבארו ואז יראו המצב האמיתי ומה צריך לתקן ויעשו הכל בצינעא מאוד בלי שום פירסום שלא יפגע כבוד רבנים או קהילות קדושות. התשובה להנ"ל היתה כי אין להתאחה"ר שום שייכות לכשרות הבשר וע"כ אין רצונם לשלם ההוצאות, רק אם המציעים רוצים יכולים להביא המנקרים על הוצאות של המציעים עצמם, והם הסכימו גם לזה למען זכות הרבים. שוב היתה אסיפה של קצת רבנים והחליטו שאינם מסכימים לזה כלל, אלא התאחה"ר תשלח שלוחים לא"י לברר הבשר שם.

ה) במשך כל הזמן הי' הרבה משא ומתן בין העסקנים ומעוררים לרבנים שונים עד שבחודש סיון העלי"ט הביא הרה"ג הנ"ל שעסק בענין החלביכ הדבר לאסיפה הידועה של חברי התאחה"ר עם המנקרים, ומאותה אסיפה נתוודע להם במקצת, והחליטו לתקן איזה דברים שראו בהם בעצמם מכשול, ושלחו רשימת הדברים הללו בצינעא למספר קטן של רבנים בלבד בע"פ או בכתב כדי שיצוו לנהוג כן בחנויות שתחת השגחתם, וברשימה זו עכ"פ הודו במקצת. הרשימה עצמה היתה כוללת רק מקצת דברים הצריכים תיקון כפי ששמעו מהמערערים, ואף דברים אלו לא נכתבו כהוגן לפי דעת המומחים, ומלבד זה כמעט שלא נשמע הדבר לכל אותם שהיו צריכים לשמוע, ולא באופן ובדרך המחויב עפ"י התורה (גם יש בשר שנקנה אחר זמן זה שנשאר עליו חלבים שציוו באותה הרשימה להסירן).

ו) כמה עסקנים ניסו לדבר עם רבנים מכשירים לעוררם על הנעשה, ולא נעשה דבר, מחמת חסרון ידיעה ובקיאיות בדבר. לדוגמא הי' רב אחד נותן הכשר על חנות בקהלה גדולה כשבאו אליו שני אנשים לעוררו על הנעשה בחנותו לא רצה לשמוע רק צעק עליהם ודחם בשתי ידים, ומאז ועד עתה הולך ומפרסם שהכל בסדר. מורה הוראה אחר נותן הכשר על חנות מקהלה גדולה כשעוררו אותו על מכשולות אמר שהוא רוצה לילך ללמוד ניקור בעצמו כדי שיבין, שוב רצה לתקן וחזר בו אחר שדימה בדעתו שא"צ תיקון

כדת של תורה

יז

יותר רק לצוות לקצב לעשות כרשימת התאחה"ר הנ"ל ודי בזה, הגם שזה כמה מהדברים שהיו כתובים ברשימה הנ"ל צריכים אומנות מרובה ולימוד מפי מומחה. ועוד כהנה.

ז) האדמו"ר מוויזשניץ שליט"א במאנסי בשמעו קצת הדברים ואחר שראה בנו שליט"א מקצת חתיכות בשר כאלו הנקנה בחנויות המהודרות, צוה להכריז שאין לאכול בשר עד שיבורר. ועד עתה עומד על עמדו בפקודה זו. (נוסף ע"ז שלח את א' מאנשיו שלמד ניקור ע"ד אונגארן לראות את הבשר, וגם הוא העיד לו שהמצב נורא). אחר הכרזה הנ"ל היו כמה רבנים שבאו לטעון לאדמו"ר מוויזשניץ, והוא בשלו שלא טוב וצריך לתקן, והתשובה ע"ז מהן בא אחר כמה שבועות שהכל בסדר ויאכלו ענוים וישבעו כדלהלן (סעיף י').

ח) באסיפת התאחה"ר הנ"ל נתגלה מקצת מהמצב הנורא, לדוגמא היו שם מנקר אחד שמחזיקים אותו מהמומחים ביותר בין מנקרי אונגארן וסומכים עליו ועל דבריו מאוד וכשהראה לפני הרבנים אופן הניקור הוציא מתחת ידו כבד בחזקת מנוקר ונשאר עליו חלב גמור, ונעשה שם רעש גדול ממנקרים אחרים שהשאר חלב. גם נתגלה שם מעשה בחלב הטחול שהוא דאורייתא.

ט) בכ"ו מנ"א העלי"ט כשהי' הרב הגאון האדיר אב"ד דירושלים בקרית יואל בהילולא של רבה"ק מסאטמאר זי"ע הפצירו בו פעמיים אנשים מסוימים שיחתום על כרוז שהכל מסודר וטוב בניקור הבשר באמעריקא בלי שיהיה לו שום ידיעה או בירור בדבר (מובן מאליו שסירב ולא חתם). י) בשבוע שלפני ר"ה הגיע לרבנים מהתאחה"ר מכתב עת הנקרא "התאחדותנו" והדפיסו שם דברים שהם מכוונים ליתן הרושם שכל השערורי' בענין הניקור אין לו כל יסוד, ולצורך זה צירפו מכתב מהבד"צ שיש לסמוך בזה על רבנים המפקחים בארצה"ב, ובאותה שעה ממש נדפס ב"דער איד" מא' המפקחים היותר מפורסמים שהכל טוב ומסודר. וכ"ז השאיר רושם על הקורא שכל הבשר מותר לאכלו בלי חשש ופקפוק, וכ"ז אחר שכבר ידעו מהנ"ל ועוד מקורות שונים מהרבה הפירצות ומכשולות. אלה הם קצת מהדברים שעברו ויש הרבה יותר וקשה לפרוט.

סיבת המכשולות

והנה לפום ריהטא כל עובר ישתומם איך נהייתה הדבר הזה איך אפשר שקצבים שומרי תורה ומצות יכשילו את הרבים באיסור כרת רח"ל, ואיך אפשר שרבנים גאוניים וצדיקים לא ירגישו בדבר ולא ירצו לתקן ויסמכו על שמועות פורחות ויכשירו דברים בלי חקירה ודרישה ובירור ובפרט אחר די

כדת של תורה

קלא דלא פסק ההולך וחזק בערעורים שיש מכשולות עצומות, וכ"ש כשנבר נתגלה קצת דברים לעיניהם.

(א) התשובה ע"ז הוא רשימת הסיבות אשר יבוארו כאן, ונוסף עליהם ביסודם הוא מצב היהדות בכלל היום שדעת בעה"ב דוחקת ולוחצת על הרבנים למשול בהם והרבנים חסרים אוניס לעמוד כנגדם כרצונם האמיתי מפני התראותיהם והגזמותיהם, שקריהם ופיתוייהם אשר רבו בכל דבר אשר אין כאן המקום להאריך בו. זהו בדרך כלל. ובפרטות פרשת החלבים יש כמה סיבות ונפרטם בקצרה.

(ב) הרבנים הגאונים כמעט שאין בקיאים בהלכות ניקור ובדרכיו למעשה ובהכרח סומכים על המנקרים שהם הקצבים. (ויש רבנים שזוכרים מעט משנים קדמוניות מה שראו או שמעו, או שלמדו עתה קצת אחר הערעורים, אבל לפי עדות המומחים א"א להיות בקי להבין באופן זה). וכיון שבהכרח סומכים על הקצבים א"כ בידי הקצבים להטות לבבם כרצונם בעדוון וחלקקות לשונם, ולדאבוננו הצליחו בזה מאוד.

(ג) המנקרים רובם למדו אחד מהשני, ואין יסוד חזק למקור לימודם. וכ"ז בחלק המעשה אבל בחלק ההלכה אינם יודעים כלום, וכל מעשיהם כמעשה קוף בעלמא, ואצלם הוא כחלק מאומנות הקצבות, ובהרבה חניות משתמשים לצורך זה בקלים ורקים ע"ה. פועלים שכירים שהראו להם הפעולות שעליהם לעשות.

והנה ידוע מפי סופרים ומפי מומחים כי ניקור קשה ומסובך יותר משחיטה, ואם בשחיטה צריך: (א) לימוד ההלכה על בוריו. (ב) לימוד למעשה ממומחה מוסמך. (ג) כתב עדות משוחט מומחה שידוע האומנות. (ד) כתב קבלה מרב שידוע איך לנסות — כ"ש וק"ו בניקור שצריך כל אלה.

(ד) מספר המועט מהמנקרים הזקנים שעליהם סומכים על מה שקיבלו בשנים קדמוניות רובא דרובא היו פחותים מבן כי ולכל היותר כ"ה שנים בתחילת המלחמה, ובימי הזעם הופסקה השחיטה הכשירה לגמרי בהרבה מקומות, ויש שהי' ההפסק להרבה שנים, וידוע ממומחים שאף מומחה ורגיל בניקור אם מפסיק עבודתו לאיזה שנים שוכח לגמרי, וא"כ על מי סומכין בזכירת קבלת ניקור אונגארן.

(ה) באונגארן לא השתמשו כלל בחלק אחוריים אפי' עם ניקור, נמצא שכל מה ששייך לחלק אחוריים אין שייך לזכור כלל מאונגארן כיון שלא השתמשו בו ולא ניקרו אותו (ואם הי' מנקר שעשה כן על דעת עצמו הרי בזה עצמו הי' נפסל מאומנותו).

(ו) מלפנים בכל מקום לא היה לקצב דריסת רגל בחנות אלא בשעה שהי' שם משגיח ממונה מהקהל שהשגיח על הכל. המשגיח לא קיבל משכורתו מאת הקצב, ולא היה תלוי בו כלל והוא היה לו מפתח החנות ורק הוא היה

כדת של תורה

י"ט

יכול לפתוח החנות, וכאן הכל ביד הקצב או שכירו ועליו סומכים בכל דבר בין בידיעת ההלכה ובין במה שמקיים למעשה ואף כי הרבה הם שומרי תומ"צ באמת מ"מ א"א לסמוך על הקצב בכל כה"ג כי הנסיונות גדולות, בטירחא והפסד ממון הרבה בהשלכת בשר הרבה לאשפה, ובמשך הזמן משגגה יוצא להתרשלות ופשיעה עד למזיד והקצבים במשך הזמן נעשים מעיזים נגד רבניהם ואינם צייתים אפי' בגלוי במה שמזהירים להם וכ"ש בסתר לדוגמא, בא' החנויות המהודרים ביותר שאלו את הקצב הממונה על החנות למה מוכרים אצלו סאלאמי כיון שמודה שהוא טריפה מחלבים, אמר אילו לא הי' עתה המהומה הי' ניפסיק מלמכור (ובשביל זה מכשיל רבים במזיד, ומה הי' עד המהומה הלא ידע מזה גם לפני כן כפי עדות פיו עצמו). בהרבה חנויות נזהרים עתה כבר מאוד מפני הערעורים שלא למכור חתיכה שלימה שאפשר להכיר חלבו עליו, ובחנויות של קהלה גדולה אמר בפירוש הנהלת הקהלה פקד עליו שלא ליתן חתיכה השלימה לשום קונה, ועוד הרבה כאלה.

המכשולות

(א) החתיכות בשר שהביאו לפני נקנו ע"פ עדים נאמנים (ביודעי ומכירי שנאמנים כמאה עדים) מלוקט מבערך **חמש-עשרה חנויות** היותר טובים. מרוב חנויות קנו הרבה מיני חתיכות ויש שכפלו כמ"פ גם חתיכה אחת פעם אחר פעם כדי לברר היטב ומכל החנויות כולם בלי יוצא מן הכלל **לא הי' אף אחד שהי' נקי ממכשולות**. החתיכות שהראו לי לא היו כל מה שקנו שלא הי' פנאי וצורך לראות הכל.

(ב) חמש-עשרה החנויות הנ"ל שנמצא החלבים בבשר שלהם, כוללים גם אותם שרוצים לדמות לעצמם ולומר לאחרים שהם נקיים ולא מהם המדובר, אלא שאין רצוני לגלות שמות חנויות ומה הם החתיכות שמצאו בהם וכ"ו, כי אין זה כוונתי, ודרכי מעודי בדרכי שלום ולא לבזות ולהשפיל או להרבות מחלוקת ח"ו וע"כ מנעתי מלגלות זה להדיא אף למי ששאל ע"ז, ועיקר מטרתי הוא להודיע, כי **מצב הניקור בכללו באמעריקא הרוס** עד היסוד **וא"א לאכול שום בשר בהמה כלל** עד שיתוקן כראוי.

(ד) כבר נתבאר למעלה שהי' מחתיכות הללו שנקנו בחלב אשר עליהם אחר שכמה מחברי התאח"ר ציוו בצינעא להסיר אותם החלבים. (ה) ע"פ המנקרים שהיו שם נעשה רשימה מ"ב חלבים שנמצאו על אותן החתיכות ואלה הם שמות החלבים:

(א) טריפה קאלנער נמצא מחלק האחוריים עם חלב שעליו.

(ב) קצה הצלע הי"ג.

(ג) קרום היותרת מעט.

כדת של תורה

- (ד) חלב שתחת קרום היותרת.
 (ה) קצה הקרום העב שעל הכסלים.
 (ו) קרום הדק שהוא הקרמי דכפלי.
 (ז) קצת חלב הכליות על הבשר עב של הטרפש.
 (ח) חלב שעל השפונדר.
 (ט) קרום הדק על הראפלע וחלב שתחתיו.
 (י) סחוסים של צלע ייב וייא וכו'.
 (יא) בשר שבין צלע ייב לייג עם הצלע.
 (יב) חוטי דכפלי מקצת מן החוט.

(ו) החלבים שברשימה זו אף כי מועטין יש לתלות במנהגים (וגם בזה יש חילוקי דיעות אם תלוי במנהג ואם מנהג אונגארן הי' להיתרא) אבל רובם אינם תלויים במנהג כלל ואסורים לכו"ע ובכל מקום בעולם, ויש מהם מדאורייתא, וכמבואר בכל ספרי ניקור. כל מנקר בקי ידע מתוך הרשימה שהדבר כן, ושאין לפלפל בזה.

(ז) טעות גדולה נפוץ בין העולם ואף אצל רבנים שכל המדובר הוא בענין צלע ייב וייג (אף כי זה עצמו היו נוהגים לאיסור ברוב המקומות), שדבר זה הוא רק א' מהדברים, אבל יש עוד הרבה דברים שאינם שייכים למחלוקת הצלעות כלל. וטענות כאלו הנפוצים בהמון, כמו מנהג וצלע ייב וכו' מטשטש המוחות ומבלבל הדיעות.

(ח) אין לדייק מהרשימה הנ"ל שאין מכשולות יותר מזה אלא שהבשר שהביאו לפני הי' עליו אלו, אבל גם היו עוד ענינים בבשר שבידם שלא הראו, וחוז' מזה מובן שמן הנמנע לקנות כל מיני בשר מכל חנות כדי לברר הכל מחמת היגיעה יודמים מרובים שעולה.

וכבר נתפרסם גם גביית עדות מחלבים שמצאו על חתיכות שנקנו בעת שהאדמו"ר מוויזשניץ צוה הכרזתו.

(ט) מלבד מה שראיתי בעצמי נתברר מכמה מקורות נאמנים אשר אכ"מ להאריך בהם ממכשולות שונים, ופשיעה וחסרון ידיעה שבניקור.

(י) חוץ מפשיעה בניקור עוברים על מנהג אונגארן שאסור להשתמש בחלק אחוריים כלל אפי' בניקור, ונתברר בבירור גמור שבבית המטבחים כאן חותכין עם חלק הפנים חתיכה גדולה מחלק אחוריים ושולחים אותו לחנויות ואנו תלויים בזה ברחמי בעלי החנויות הקצבים אם מסכימים להפסיד ממון הרבה בקביעות ולזרוק חתיכה זו לאשפה, ואם יודע כמה לחתוך, או שישתמש בו לקונים בגלוי או בסתר, ובמציאות נתגלה שכמה חנויות מוכרין חלק זה בפועל בלא ניקור, וכ"ש שיש שמנקרים (לפי דעתן) ומוכרין.

כדת של תורה

כא

יא) הקצבים עצמם מעידים שמוכרים לעשות סאלאמי וווארשטן בשר שאינו מנוקר, ושהסאלאמי אסור, ועכ"ז כולם מוכרים אותו בחנויותיהם. יב) כל הבשר הנמכר לחנות (האלסעיל) בכל קצווי עולם נשלח בלי ניקור כלל, ונמסר לבעלי חנויות שרובם (מחוץ לשכונות החרדים וכו') קלים שאינם נאמנים כלל שינקרו הבשר, והמון הקונים סומכים ע"ז שהבשר הנמכר הוא משחיטת גלאט שבברוקלין, ולא עולה על הדעת לסתם אדם שיש חששות של חלב ושצריך ניקור ובקיאאות ונאמנות בזה.

יותר ממה שכתוב כאן יש במציאות המכשולות, ובנסיונות שניסו לתקנו במשך ג' שנים וחצי שעברו על"ט, והמצב נורא ואיום ר"ל, וכל הענין מבהיל הרעיון ואף לעצמי נראה אני כחולם חלום, אלפים ורבבות בני"י נכשלים באיסור חלב הנורא ואין דורש ואין מבקש לתקן, וכשנעשה איזה רעש בעיר ממהירים להתאסף האיך להשתיק ולהודיע כי יאכלו עונים וישבעו, והמון עם הולכים לדרכם בדברי לעג ובוז וטענות של הבל שאין קץ לדברי רוח. ע"כ אליכם אישים אקרא רבנים גאונים וצדיקים אשר בית ישראל בצל כנפיכם יחסיון אנא חוסו נא להודיע תומ"י לרבים, כי ימנעו לעת עתה ממכירת וקנין בשר לגמרי עד שיתקנו כאשר יבואר, ואף כי קשה מאוד, מ"מ לאכול חלב קשה הרבה יותר בזה ובבא. והחוב על כל אדם מישראל לעשות כל אשר בכחו להשיב רבים מעון פלילי. ואם נשאר עוד ספק בלבכם נא תזמינו מנקרים מומחים מא"י לבא לכאן ולברר.

אופני התיקון

לדעתי יש עצה נפלאה לתקן הניקור באופן הנוח וקל ובצנעא, ואם רואה כהדרי"ג צורך יכול להתקשר אתי לשאר הפרטים. והנני בטוח בצדקת הדרי"ג שיהא נעשה כל אשר ביכולתכם למען כבוד ה' וכבוד עמו. והי' ירחם על שארית עמו כי אין לנו לישען אלא על אבינו שבשמים, הוא ישלח לנו משיחו הולך תמים ויערה עלינו רוח טהרה ממרום ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים. ואכפול להודיע שח"ו אין כוונתי לצער שום נפש מישראל או שאר כוונות, (וע"כ אבקש בכל לשון של בקשה שלא לפרסם מכתב זה כלל וכלל לשום ב"א) רק אדרבה כוונתי כדי שלא יכשלו בני ישראל קדושים באיסורים חמורים, והי' הטוב ישים חלקנו בין החרדים אל דבר ה' ורק לתקן, וכל המסייע הוי ממוזכי הרבים, ונזכה לאורו של משיח בקרוב ובמהרה דידן וגמח"ט לכולנו בתוכ"י בע"ה אכ"י"ר.

הק' רפאל בלום

כדת של תורה

ח"ב

(מתוך מכתב הרב שליט"א אות ה).

במשך כל הזמן היי הרבה משא ומתן בין העסקנים ומעוררים לרבנים שונים עד שבחודש סיון העלייט הביא הרה"ג הנ"ל שעסק בענין החלבים הדבר לאסיפה הידועה של חברי התאח"ר עם המנקרים, ומאותה אסיפה נתוודע להם במקצת, והחליטו לתקן איזה דברים שראו בהם בעצמם מכשול, ושלחו רשימת הדברים הללו בצינעא למספר קטן של רבנים בלבד בעי"פ או בכתב כדי שיצוו לנהוג כן בחנויות שתחת השגחתם, וברשימה זו עכ"פ הודו במקצת. הרשימה עצמה היתה כוללת רק מקצת דברים הצריכים תיקון כפי ששמעו מהמערערים, ואף דברים אלו לא נכתבו כהוגן לפי דעת המומחים, ומלבד זה כמעט שלא נשמע הדבר לכל אותם שהיו צריכים לשמוע, ולא באופן ובדרך המחויב עפ"י התורה (גם יש בשר שנקנה אחר זמן זה שנשאר עליו חלבים שציוו באותה הרשימה להסירן).

התאחדות הרבנים דארצות-הברית וקנדא

ב"ה. יום ג' לסדר קרח, א' תמוז שנת תשמ"ב לפ"ק

ישיבה שני' אודות "ניקור"

אחרי משא ומתן¹ ודיונים, הוחלט להציע כדלהן:
 א) להודיע² לרבנים המכשירים³ ולהזהיר לכל העוסקים במלאכת ניקור, שיש הזנחה רבה בניקור⁴ הכבד שיש בו חשש חלב הכליות. וכמו כן יש חסרון ידיעה בניקור היותר הנקרא⁵ "ידיקע טענדערליין" שיש חתיכת חלב כרוך בו וקרומים מבי הצדדים וגם החלב שתחת הקרום.
 המשתמשים עם הטחול ידעו שצריך ניקור היטב.

כדת של תורה

כג

- (ב) אודות הבשר שאחר צלע י"ב. היות שברוב קהילות ואפילו במדינת אונגארן לא נטלו בשר זה, לכן צריכים לכה"פ איזה השגחה⁶ שניקרו הבשר הזה היטב.
- (ג) בשר שתחת הצלעות מקום הקרום הלבן העב, היות ולפי הרבה שיטת פוסקים ראשונים ואחרונים יש בו חשש חלב גמור, ע"כ נכון לנקר כל החלב שתחת הקרומים.

נ.ב. 7:

כ"ק אדמו"ר הגאון הצדיק מפאפא שליט"א נשיא הכבוד של התאחה"ר, החליט לתקן כל האמור לעיל, בהאטליז שלהם⁸.

-
- (1) מקצת הפרטים מהאסיפה הזאת ומה שנתברר, ובאיזה אטליזים, ימצא הקורא בדא"ק "התאחדות" (2) תיאורו של הרב לייטנער מספרים 18, 24, 25, והמכתב הזה הוא הוא המדובר ע"י הרב לייטנער מוצש"ק תולדות מ"ג.
- (2) ל"הודיע" לרבנים המכשירים - יש לקחת לתשומת לב למי מיועד הכתב הנוכחי.
- (3) "המכשירים, עיין דא"ק (2) במספרים 35, 43, 50, 55, 57, 121, 236, 251-254.
- (4) להביט בדא"ק (2) 25.
- (5) שם, 24.
- (6) היינו:
- (א) שקובעים שברוב קהילות ואפי" במדינת אונגארן לא נטלו בשר זה, בכ"ז השתמשו בזה פה - וכמובן שלא ידעו מניקורו (כי לא השתמשו מלפנים בכל הבשר).
- (ב) שלא ניקרו את החלב כפי שמוזכר בחת"ס ועוד..
- (7) השארנו ה"נ.ב." על מקומו, מחמת היושר שבדבר שהרב מפאפא שליט"א קיים בדידי מודים דרבנן (דהיינו שבחי") והבט במסקנות מס' 51 ועוד. ועיין במכתב הרב מקאשוי שליט"א בדף ג' סעיף ה' וברשימת החלבים, אותיות ג' ד' ה' ז' ח' ט' י"א ובדף ד'(ה)..
- (8) לתשומת לב:
הוחלט "להציע" שיש "הזנחה רבה" ו"חסרון ידיעה" ו"חשש חלב" ו"חשש חלב גמור" וצריכים "איזה השגחה" ו"החליט" ל"יתקן".

התאחדות הרבנים לארצות הברית וקנדה

יום ג' לסדר קרח, א' תמוז שנת תשמ"ב לפ"ק.

ישיבה שני' אודות בניקורי

אחרי משא ומתן ודיונים, הוחלט להציע כדלהלן:

א. להודיע לרבנים המכשירים ולהזהיר לכל העוסקים במלאכת בניקור, שיש הזנחה רבה בניקור חכבו שיש בו חשש חלב הכליות.

זכמו כן יש הסרון ידיעה בניקור היותר הנקרא ידוקע שענדערליין" שיש התיכת חלב סרון בו וקרומים פב' הצודים. וגם החלב שתחת הקרום.

הפסתמסים עם הסחול ידעו שצריך בניקור היטב.

ב. אודות הבשר שאפר צלע י"ב. היות שכרוב קהלות ואפילו במדינת אונגארן לא גסלו בשר זה, לכן צריכים לכה"ם איזה השגחה שינקרו הבשר חזה היטב.

ג. בשר שתחת הצלעות מקום הקרום הלבן העב, היות ולפי הויבה שיסת פוסקים ראשונים ואחרונים יש בו חשש חלב גמור, ע"כ נכון לגקר כל החלב שתחת הקרומים.

ג.ב.

כ"ק אדמו"ר הגאון הצדיק פאפא שלישי"א נשיא חכבוד של התאחדות, החליט לגקן על האמור לעיל, בהאשליז שלהם.

אסיפה דחופה בהתאחדות

ד' בראשית תשמ"ג לפ"ק

בענין ניקור החלב

(עפ"י העתקה מדוייקת מהטעיף)

...זינט די התאחדות איז גערינדעט געווארן וויל איך אנווינטשן דאס ערשטע אין באגריסען ברוכים הבאים בשם ה' ב"ה קע"ה זייער א שיינער עולם, אלע רבנים זענען געקומען, און איך האף אז עס וועט זיין סייעתא דשמיא, מען ברויך האבן סייעתא דשמיא. ה' עמו מלמד שהלכה כמותו, מען גייט באהאנדלען אזעלכע וויכטיגע זאכען וועט אוודאי זיין סייעתא דשמיא, און עס וועט ארויסקומען פון אונדזער אסיפה דברים מתוקנים, איך וויל וכו'.

יו"ר טארטיקאבער. איך וויל אייך זאגן, אז זינט די התאחדות איז געגרינדעט געווארן האבן מיר נאך נישט געהאט ליידער אזא אסיפה מיט אזא ווייטיגט הארץ. פון זינט התאחדות איז געגרינדעט געווארן איז נאך נישט געווען קיין מאל אז ס'זאל זיין אזעלכע זאכן, וואס עס זאל זיך האנדלען, אז דער זאל זאגן אזוי, אין דברים העומדים ברומו של עולם, איז די שערוריה אגיפערליכע שערוריה און אונדז זענען מיר זיך היינט דא צונויף געקומען אין דעם זעהן וואס איז דא צוטהאן¹.

איך וויל אייך נאר זאגן, אזוי ווי דער מאנטיוועדייער רב הרב לייטער האט אסאך געטאן לעצטענס אין די זאכן און ער איז באקאנט וועל איך איהם איבערגעבן אז ער זאל האלטן א רעפארט וועגן די זאכן. איך וויל נאר אין קלארען זאגן, ביי א דעבאטע הייבט זיך אהן און מען גייט אוועק אזוי אז עס קומט נישט צו גארנישט, וויל איך אייך בעטען אז יעדער איינער זאל זיך שאפן קורץ. איז דא צובאהאנדלען צוויי זאכן, ערשטענס איז דא צובאהאנדלען בכליות, צו בלייבן מיר ביי די אלטע מנהגים צו מאכן מיר שינויים, ווידער איז דא צו באהאנדלען בפרטות, בפרטות הייסט, מען האט געברויכט אויס שמוסען, אז קיין שום — "בוטשער סטאר", אן א השגחה, קען מען ארויס געבן אשטריינגען קול-קורא² לעולם. איך געדענק נאך צוריק מיט צוונאציג יאהר, ביים רעבין זי"ע, איז געווען אויך א גאנצער שמועס וועגן דעם אז מען זאל ארויס געבן א קול-קורא, אז דאס קען איך טאקע זאגן כמעט, למשל ס'איז דא

כדת של תורה

בוטשערס ביי מיר אין ביהמ"ד אליין, פלוצלונג א איד ווערט אבוטשער אן א השגחה און אן גארנישט, וואלט מען געברוכט פון דער אסיפה ארויסקומען מיט א שטארקען אויפרוהף, אז אן א השגחה טאר מען נישט קויפן קיין פלייגע. ווידער צווייטינס, וואס מען ברויך צו זעהן אז מען זאל זען צופארהערן עס איז אזאך פונקט למשל, אזוי ווי א שוחט גייט מען אלע מאל פארהערן און זען אז מען זאל די מנקרים אלע מאל פארהערן. אלענפאלס וועגן די פראבלעמען זאל זיך יעדער האנדלן ביי די כפרטות און בכלליות און מען זאל נישט אוועק גיין אין אנדערע זאכן כדי מען זאל קענען קומען עפעס צו אן החלטה.³ (מדברים)

און איך בעט דעם מאנטיועדייער רב אזוי וויא איך הער אז ער האט די לעצטע צייטן געטאן אין דערינען, אז ער זאל אפגעבן אבעריכט, וואס עס טוהט זיך.

הרב לייטנער: עס איז אזוי אויס געקומען, איך האב אביסל געטאן אין דעם ענין, ממילא דארף איך מיך דא אויפשטעלן און אביסל מודיע זיין ברבים וואס דא האנדלט זיך, און דאכט זיך מיר, במשך הזמנים וועל איך אפשר פארענטפערן אסאך זאכן, וואס ס'איז אפשר דא פארשידענע קשיות, נאכדעם וועט מען יעדעם אויסהערן יעדער וועט קענען זאגן וואס ער וויל, מען וועט קיינעם נישט נייטן ער זאל זאגען וואס ער וויל נישט צו נישט זאגן וואס ער וויל יא, נאר קודם בעט איך מ'זאל מיך אויסהערן.

נו, יעדער ווייסט דאך, אז אין דער גאס האט זיך לעצטנס פארשפרייט אן א שיעור פאשקעווילען, ווייל א זאך וואס קומט אן א אבזענדער הייסט דאך א פאשקעוויל, אויסער דאס וואס האט א אפזענדער ממילא האט דאך א אבזענדער, אבער חוץ דעם האבן זיך ארומגעוואלגערט פארשידענע פאשקעווילען, וועט מען דאך אוודאי מיינען אז צו די רבנים דא, קען מען אנדערשט נישט רעדן, נאר קודם מוז מען די גאנצע וועלט פוהל מאכן מיט פאשקעווילען, נאך דעם קומט מען זיך צוזאמען.⁴

וויל איך דעם עולם מודיע זיין וויא אזוי האט זיך אנגעפאנגען דא דער גאנצער התעוררות פון דעם גאנצען ענין דעם זומער, וויא אזוי איז די זאך ארויף געקומען אויפ'ן טיש קודם איז אזוי, לאמיר אנפאנגען נאך אמאל פון אנפאנג, דריי צו פיהר יאהר איז עס שוין היינט איז דא געווען דער מלאכי, איך האב דעמאלט נישט מיטגעהאלטן וואס ס'האט זיך דענצמאל אפגעטאן דייקא, ווייס איך נישט, וואס איך האב יא געזען דייקא איך האב דאס דא, ער האט דעמאלסט איבער געלאזט עפעס א געשריבענע זאך פון דעם צעטל האב איך נישט געקענט גארנישט ארויסקריכען, וועמען ער האט עס געגעבן ווייס איך נישט ווייל דער עיקר חלק הפנים איז ביים שפאנדער, און בימים ההם האט... קודם דא הי האט נאך קיינער נישט געוואוסט, וואס איז טייטש שפאנדער, איך זאג דאך עס איז

שווער דא צופיהל מאריך צו זיין. אבער לכאורה פון דא קען מען גארנישט ארויסקריכן, א פאר זאכן ברענגט ער אז דער רמ"א בריינגט צוויי דעות, און אין אמעריקע טוהט מען אזוי, נו, איז דאך נישט אזוי געפערליך, אז מען טוהט וויא איין דעה, אין ירושלים איז מען מחמיר איז דאך נאך נישט עק וועלט אזוי וויא מזאגט⁵.

שפעטער איך ווייס אנדערטהאלבין יאהר צוריק דער רב זלמן בריזל, ער האט דאך דא אונטערגעשריבען אויף די אלע זאכן, ער איז דאך יא א איד וואס מ'קען איהם, דייקא, א וואוילער איד, א עלטערער איז לאורך ימים, זיין איידעם הייסט ר' הירש נייהויז א איד א ת"ח ווער עס קען איהם פון אר"י, קומט ער צו מיר דער איד און זאגט אז דער שווער האט באפויהלען מען עסט חלב מען דארף איבער קערן די וועלט. זאג איך איהם ר' הירש איהר קענט ניקור? זאגט ער: ער קען נישט, נו, אז איהר קענט נישט וויס איך דאך נישט וואס איהר ווילט פון אונדז האבן. איהר זאגט אז מען עסט חלב, זאגט מיר וואס, שוין ער ווייסט נישט, נו ער ווייסט נישט ווייסער נישט, איך האב איהם דייקא נאך געזאגט הערט מ'ך אויס, נעמט'ן א מנקר פון ארץ ישראל, די שפייעזן וועט מען צאם שטעלען, און לאמיר רעדן צו א מענטש — איך קען דאך נישט רעדן צו א שטיקעל פאפיר — ער איז נישט געקומען, וואס זאל איך טאן⁶.

אנפאנג זומער (הרב מוויצען...) וממשיך דער זאגט, ער איז נאר געווען א שליח פון רב זלמן בריזל. בקיצור למעשה וואס דעם זומער האט זיך אנגפאנגען דאס התעוררות, האט דער סקווערער רב אריין געשריבן א בריעף, עס איז געווען ערגעץ דאכט זיך מיר, איך האב יעצט דא א קאפי דערפון ערגעץ אינמיטן די ספירה איז עס געווען... די פאריגען זיצונג האט מען דא דייקא געגעבן האט דער בריעף איז פון י"ט למב"י, (עס איז געווען פאר די אסיפה גדולה האט ער אריינגעשריבען א בריף) אזוי וויא אין מאנסי האט זיך באזעצט א מנקר פון ארץ ישראל, און ער האט געטראפן דארטן ביי די קצבים געוויסע זאכן וואס מען האט זיך נישט געכאפט, ווייל למעשה פון דעם האט מען דאך שוין גערעדט דייקא, מען האט שוין געזעהן צו מאכן א תיקון, אז ס'טרעפט זיך א מאל אז צום חלק פנים, אזוי וויא אין דרויסן שניידט דאך דאס א גוי נישט א איד, לכתחילה דארף מען שניידען דעם חלק פנים ביז צום טבור, טרעפט זיך א מאל, אז מ'לאזט נאך אביסעל, ס'איז געווען קצבים וואס האבן זיך נישט געכאפט אויף דעם, אזוי האט ער אריין געשריבען א בריעף, אזוי ווי ער האט אריינגעשריבען דעם בריעף האט נישט געדויערט קיין דריי טעג, און ער האט געשריבען א בריעף נאכאמאל דא, ס'איז אריין געקומען אין אפיס א בריעף, געגאנגען וויא א מענטש האב איך איהם אן גערופ'ן (איך קען איהם בימים ההם זייער איך בין אנגעקומען אין אמעריקע בין איך געווענדט איהם אין זיין ישיבה), אכלל זאגט ער מיר דעם נאמען פון דעם מנקר, איך וויל עס דא נישט דערמאנען דעם

נאמען. איך וועל באלד זאגן פארוואס נישט, דער איד איז דא, ער וואוינט אין מאנסי, איך האב געוואלט איהם זען צו דער איד איז א מענטש, וואס מ'קען מיט איהם צום טיש גיין, איך בין דירעקט אראפ געפארן מיט איהם דארט אין סקווער אין די יאטקע⁷, און מען האט גענומען דארט א פלעיט, הייסט עס דא הי, היינט ווייסט דאך דער עולם שוין אביסעל מער, בימים ההם האב איך נאך אויך נישט געוואוסט פון וואס מען ריידעט, זייט דעמאלטץ האט דעם עולם איז אביסל קלארער געמאכט, און ער האט מיר געוויזן אז... צוויי דריי אינטשעס, קען אמאל אריין קומען צו געשניטען און עס איז דא קצבים וואס זיי ווייסן נישט⁸, שוין, אזוי וויא ס'איז נחעוורר געווארען דער ענין פון ניקור, מען האט דאך עפעס געהערט אז עס איז דא ערעורים פון פריעהרט אויך הגם ס'איז נישט געווען צו וועמען צורעדן, האט מען זיך מיישב געווען תיכף אין תמוז, האט געמאכט דא א אסיפה פון עטליכע רבנים, דא גיווען דעמאלץ, און עטליכע מנקרים⁹, מען האט געוואלט אנפאנגען קלארער ווערן אין די זאך.

איך בין אליין מודה, ביי דעם חודש אייר האב איך נישט געוואוסט וואס דאס מין ניקור איז, עס שטייט מען מוז דאך לערנען מתוך מ'מוז ווייזן, איך האב נישט געטראפן ווער ס'זאל מיר קענען ווייזן¹⁰, דער איד איז א מנקר פון ארץ ישראל, ער איז א איד וואס ער פארשטייט דאס פאך, ער האט געלערנט דארט ביי די עדה החרדית און געווען א מנקר כמה יאהרן, ער האט מיר געוויזן וואס עס האנדלט זיך.

מיר האבן דענטסמאל צאם גערופן דא עטליכע מנקרים פון פארשידענע קרייזען, האט זיך דענטסמאל אויסגעשטעלט אזוי¹¹:

ס'איז דא אין ענין ניקור כמה מנהגים, אין רמ"א אליין איז דא כמה דעות עטליכע זאכן — למעשה וועל אפשר אנקומען דערצו, איך ווייס נישט ווי דער עולם איז שוין באקאנט — דא הי חילוקי מנהגים וואס איז דא, איז דא דריי ענינים — ווי עס איז דא חילוקי מנהגים — וואס ס'איז געווען אין דערהיינט אויך פארשידענע מקומות, איז געווען חילוקי מנהגים, אבער יעדער האט זיך זיינע פוסקים, ממילא, ס'איז נישט קיין עק וועלט, אזוי ווי מ'זאגט, קען זיין א מאל א מנקר וואס ביי איהם האט מען געלערנט אזוי, און ער האט נישט געלערנט דעם שו"ע אינווייניג, און ער טרעפט אז מען טוהט אנדערש וויא ער טוהט קען שרייען אז ס'איז חלב, אבער למעשה דער מנהג אזוי ווי עס איז בדרך כלל האט מען געטראפן אז אלעס האט מקורות¹², דאס איז איין שאלה.

איז דאך באלד נחעוורר געווארן די שאלה, נו, וואס מען טוהט, סוף כל סוף א שטאט ווי ניראק יעדער וואוינט אין איינעם, איז נחעוורר געווארן עכ"פ דן זיין צו דארף מען דערויף וואס מען זאל טוהן.

איך ווייל איצט נישט זאגן וואס פערזענליך איך האלט אבער די שאלה איז א שאלה, אז וויא ס'איז געווען דא מנקרים וואס זיי האבן זיך געלערנט ביי א

כדת של תורה

כט

פוילישען. און... האבן זיי... יא מחמיר געווען אין די עניינים, אנדערע האבן נישט, דא איז געווען דער מנקר פון באבוב, האט ער געשריגן אז ביי זיי האט מען געשניטן גראד מיט די צלע י"ב, אין אנדערע מקומות ווייס מען דאך יעדער, אז אין אונגארן האט מען יא געניצט, דער חת"ס זאגט אז מען קען ניטצען. נו, איז א שאלה, וואס מען דארף ארויף ברענגן אופ'ן טיש, אבער ס'איז נישט קיין זאך וואס ס'איז עק וועלט, אז מ'האט פוסקים וויא מען טוט. עכ"פ, ברענט עס דאך נישט, אויסער דעם וואס איז נתברר געווארן, טאקע דער מנקר פון ירושלים האט אונדז געוויזען (כאן יש וויכוח גדול בלתי מוכן...).

הרב מווינא: שואל: שטעהט נישט אין די פוסקים זאגט מיר ווער איז דער וואס זאגט אז ביי די צלע י"ב איז דא חלב.

תשובה: נאך די צלע י"ב איז דא.

ש: נאך צלע י"ב איז...

ת: נאך צלע י"ב רעט מען, דאס פלייש פון נאך צלע י"ב...

שואל: נאך צלע י"ב הייסט צלע י"ג?

ת: איין מינוט — גוט — באלד וועלן מיר זעהן (מדברים) מען רעדט דאך, אבער עכ"פ עס איז בפירוש דא אין פוסקים וואס זאגט פלייש נאך צלע י"ב איז געווען זעהר אסאך מקומות וואס מען האט נישט גענוצט, דאס איז קלאר (וויכוח עם סיגעט באטער וויען). נו, רבותי ווער עס וועט וועלן וועט זיך קענען אנרופן מ'וועט דאך נישט אין איין פרט איצט אריינקריכן.

וויען מדבר. איין מאמענט, איך וויל אייך זאגן... איך וועל אייך זאגן דער וואס זאגט אזוי... קיינער נישט דא וואס עס איז א פוסק וואס עס זאל אייך זאגן אנדערש ווי דער חת"ס סופר נאר וואס דען טעות היא, די צלע י"ב... דער בית שלמה זאגט נאר וועגן דעם זאל מען נישט ניצן ווייל ביי זיי האט מען געניצט אחריים (י"ד העט מען זיך טועה זיין) וועגן דעם וועט מען זיך טועה זיין (אחד — נאר וועגן טעות אוודאי) אבער דארט ווי מען ניצט נישט צלע י"ג איז נישט דא וואס צו רעדן די מעשה פון... די זענען די פוסקים וואס אונדז האמור (סיגעט אין דעת תורה) איך וויל דאס עטץ זאלטן דאס צו קענטעניס נעמען ווייל דאס (כולם מדברים) איך וויל נאר ווייזען אז דער חת"ס האט געזאגט אז ס'איז גארנישט דא אז מען... (כולם מדברים) הרב לייטנער ממשיך נא נא גוט איך זאג דאך נאר וואס איז, דאס פלייש פון נאך צלע י"ב¹³. עס איז בפירוש דא פוסקים וואס זאגן פלייש נאך צלע י"ב איז געווען זעהר אסאך מקומות וואס מען האט נישט גענוצט דאס איז קלאר (רבים מדברים), נו רבותי, ווער עס וועט וועלן וועט זיך קענען אנרופן. מ'וועט דאך נישט אין איין פרט היצט אריין קריכן... (כולם מדברים).

עכ"פ, דאס זאג איך דאך נאך אמאל, דער באבעווער רב, האט מעיד געווען אז ביי זיי אין צאנזער גליל, האט מען נישט גענוצט דאס פלייש נאך די צלע י"ב.

בדת של תורה

נאך רבנים האבן געזאגט, דער וואוידיסלאווער האט געזאגט אז אין זייער גליל האט מען אויך נישט גענוצט, עס איז א וואס האלטן — ווינער רב קען האלטן אזוי ווי ער האלט געוונטערהייט — ס'איז דא וואס האבן אנדערש געזאגט, נו מען מעג דאך זאגן אנדערש אויך, יא שוין איין מינוט, דאס איז, די אלע מנקרים וואס איז דא מנקרים פון פארשידענע קרייזן, נאך דעם, איז דא מנהגים, דער מנקר פון א"י, האט אונדז געוויזן ענדליך וואס דער שרייט דער מלאכי וואס ער וויל¹⁴.

אין ארץ ישראל האבן זיי אן גענומען געוויסע מנהגים ווייטער, וואס זענען נאך מער מחמיר, זיי קראטצען אוועק פארשידענע זאכן, איך האלט נישט אז איך קען דאס דא דאס קענען מסביר זיין א שטיקעל פלייש איז נישט דא, געוויסע מקומות זענען זיי דארט מנקר עד מקום שידם מגעת אין די אלע ספרי ניקור — איך מיין די פריהערדיגע — "טהרת אהרן" און "זבח שמואל", און "גבעת פנחס", איז מיט אמאל מוזכר א הרה אמינא דערפון, אז מ'זאל דאס מנקר זיין וויפיהל מנקרים פון חו"ל — איך מיין זיכער איך האב שוין גערעדט מיט א צען פופצן מנקרים האט קיינער פון דעם קיינמאל נישט געהערט, שוין איך זאג דאך נאר וואס איך האלט, איימיצער קען האלטן אנדערש, אבער אזוי איז מיר אויסגעקומען, אז דאס האט מען אין חו"ל אין עדגעץ נישט געטוהן, פאר וואס אין ארץ ישראל האט מען דאס יא געטוהן... אין עפעס א ספר "תורת הניקור הירושלמי" וואס אין הש"ג — האט עס געשריבן א ירושלימער מנקר — ווייל אין א"י איז געווען קודם האבן געוואוינט ספרדישע אידן, און זיי האבן געהאט די שחיטה, זיי האבן נישט געוואלט צולאזן קיין אשכנזישע שחיטה, ענדליך ווען מ'האט צוגעלאזט די אשכנזישע שחיטה, בימי פון רבי יהושע לייב דיסקין און רבי שמואל סאלאנטער, האט מען זיך אויסגענומען אז מ'מוז איינפיהרען די מנהגי הניקור פון די ספרדים¹⁵.

דייקא אינטרעסאנט דאס ספר — מה שהיה הוא שיהיה, דאס ספר איז גאר מחובר אויף פארקערט, ווייל אין דעם מנהג פון די ספרדים איז גאר דא אויך געוויסע קולות, ביים דם און ביי חלב אויך (מדברים), יעצט רעדט מען דאך פון חלק פנים, מען רעדט נישט פון חלק אחוריים ניין פארקערט מען רעדט דאך פון חלק פנים, בקיצור פארקערט איז געווען קולות אויך, דאס ספר האט ער גאר געמאכט אויף פארקערט עס זענען געקומען היצט מנקרים פון חוץ לארץ — זאגט ער — און שרייען אז אונדז אין ירושלים זיין מיר נישט געהעריג מנקר, ווייל איך זאגן אז ניין, דאס האט די פריהערדיגע צדיקים, ווי רבי יהושע לייב, וואס האבן דאס אזוי געזאגט, האבן זיי נישט געוואלט אן נעמען צוויי חומרות, שוין דאס איז עס, דאס איז דער חלק¹⁶.

שוין דאס איז געווען אנפאנג זומער, יא נאך אזאך איז יא נתברר געווארן דא ביי די אסיפה פון די מנקרים, אז סוכ"ס, די זאך איז דאך אזוי, דאס ענין פון

כדת של תורה

לא

ניקור, איז דאך די לעצטע דרייסיג יאהר — איך מיין דער סוף איז דאך געווען, לאמר אליין מודה זיין — אז ביז איצט ס'איז געווארן א שטיקל התעוררות, כמעט קיינער פון די רבנים (טעמעשווארער זאגט מיר איינער אז ער קען יא) אבער, בדרך כלל האט מען נישט געוואוסט ענין פון ניקור, און די אלע מנקרים, וויא אזוי געווען דער סדר, קיינער איז דאך נישט געגאנגען צו קיין רב לערנען ניקור, צו קענען נעמען קבלה, האט זיך איין מנקה געלערנט ביים צווייטן, איז ממילא געקענט אויסקומען פארשידענע זאכן, וואס איך מיין, איך אליין האב געטראפן מנקרים וואס געוויסע זאכן האבן זיי נישט געכאפט, צו ווייל געווענדליך ניצט מען נישט דאס שטיקעל פלייש און אמאל קומט אויס אז עס האט פאריאהר עפעס יא עמיצער געבעטען דאס שטיקעל פלייש, האט ער נישט געוואוסט דערפון — מ'קען זיין — איך זאג נישט אז נישט, אזוי האט עפעס אויסגעזען¹⁷

דער עיקר איז א פלא פון אזאך, דער עיקר זעהט אויס צוויי זאכן, קודם דאס האב איך אליין געטראפן עטליכע מנקרים, איך מיין עטליכע פון די קצבים, וואס האבן זיך נישט געכאפט אויף דעם אז מען לאזט צו אביסעל דארטן נאכן טבור, איך האב אליין געטראפן עטליכע, זיי האבן זיך עפעס נישט געכאפט אויף דעם, מען האט איהם אויסגעלערנט אז מען דארף דארט מנקה זיין און ביז אהער קומט דער חלק פנים, האבן ער זיך עפעס נישט געכאפט אויף דעם¹⁸, איך זאג דאך, אזוי וויא ס'איז נישט געגאנגען אונטער די השגחה פון קיין רבנים, דער לימוד¹⁹.

הרב דביכנ"ס ווינא: איך זאג אייך איין זאך, איך האב היינט גערעדט מיט צוויי פון מנקרים, איך וויל נישט זאגן די נעמען, און זיי האבן אלע פון דעם געוואוסט, איך ברויך נישט צו הערן, איך האב זיי געפרעייגט, סיגעט מפסיקו — ווינא ממשיך זאג מיר ווי אזוי ביסטו מנקה, איך האב יא גוט פארשטאנען, מען האט זיי געוויסט פינקטליך צו זאגען דארט ביים טבור דאס ברויך מען צושניידן בלייבט (סיגעט יא יא), דאס איז געטאן מענדל בערגער האט געוואוסט דערפון צו זאגען (און ר' יושע גאלדבערגער) און האט געזאגט, מ'האמיר גערעט אויך דער טרפשי ביים כוליא בלייבט עפעס איבער... ניין עס קען גארנישט זיין ווייל עס איז נאך קיינמאל נישט אריינגעקומען צו וויינשטאקן פון גרויס... ווערט דאס אריין דאס גייט צו זאגט ער הרב לייטענער ניין דאס טוט מען נישט, איהר זאלט מיר מוחל זיין מען האט אזוי געזעגט עס קומט יא אריין נאר ער שניידט עס אוועק, איהר זאלט מוחל זיין, ווינא ניין ער האט געזאגט ביי זיי קומע נישט אריין (מדברים), הרב לייטנער ביי וויינשטאק קומט זיכער... הונדערט פראצאנט, גוט איהר וועט זיך מפלפל זיין אויף א מציאות, עס איז געווען דייקא (מדברים), שוין גוט איך זאג דאך איהר זענט, אודאי רובא דרובא נישט, איך וויל נאר זאגן אז האט געקענט פאסירן ווער עס ווייס נישט (וויין?)

כדת של תורה

ממשיך ווינער רב וויל אויף דעם מפלפל זיין אז יעדער ווייס (יו"ד באבא"ד?) ממשיך יא נו איז געווען אזעלכע וואס האבען נישט געוואוסט. איז געווען אזעלכע, וואס האבן נישט געוואוסט, און דער עיקר איז אינטרעסאנט טאקע, דאס וואס מען האט פריהערט גערעדט — איך ווייס נישט ווי אזוי זיי רופן דאס, דייקא, ווייס איך נאך נישט פונקטלעך — דאס הייסט דאס גראבע טענדערליך, — הייסט דאס דא הי — טאקע דאס וואס מען האט דערמאנט פריער און דארט צום סוף איז אמאל צוגעשעפעט אשטיקל חלב, דאס איז טאקע יא חלב דאורייתא לכל הדיעות, און אפלא אין "גבעת פנחס" ווערט דאס נישט דערמאנט, איך ווייס נישט, צו אין אונגארן איז דער סדר געווען אז מען האט נישט גענוצט דאס שטיקל פלייש, למעשה האט עס דער "גבעת פנחס" נישט דערמאנט, האלט איך אז דאס איז אפשר די סיבה, וואס האט זיך געטראפן, אזעלכע וואס זיי ווייסן נישט פון דעם אין דעם בין איך דאס תולה, ווייל געווענדלאך אונזערע מנקרים האבן געלערנט דאס ספר, איך מיין ער זאגט נישט אז מען מעג דאס יא, ער רעדט עפעס נישט פון דעם חלק דאס איז איין זאך.²⁴

און נאך דעם ביים כבוד, האט זאך אויך געטראפן אזעלכע, אויך די זעלכע מעשה. אין "גבעת פנחס" ווערט עפעס נישט דערמאנט, אז אין כבוד דארף מען אראפנעמען חלב, האט זיך אויך געטראפן אזעלכע וואס זיי האבן זיך אויף דעם נישט געכאפט, שוין נו האט מען, געקלערט עס איז געווען, פארן זומער, האט מען געקלערט מען וועט זוכן עפעס א עצה, ס'איז דאך נאר יחידים די וואס מען האט געטראפן, האט מען דאך געזאגט, מען קען דאך נישט קיין זאך, ארביים דיקע זאך, אין איין טאג ערליידיגן, מען האט גערעדט דערפון — איך זאג דאך, נאך איידער די אלע צעטלאך אין די גאסן — מען האט אפגעשמועסט אז ווי פריהערט מעגליך וועט מען זעהן עפעס צוטאן.²⁵

אעפ"כ, אזוי, איך זאג דאך נאר מיין מיינונג, אן אנדערער קען זאגן, יעדערער קען זאגן זיין מיינונג, איך בין לכאורה געווען מיט'ן גאנצען... צו... איבער געצייגט, אז דאס וואס מען שרייט דארט אין ירושלים, איז בכלל דער "סדר הניקור" — איך זאג דאך דאס — דאס וואס עפעס א מנקה, טרעפט א שגיאה דאס איז דאך א צווייטע זאך, פארדעם קען דאך קיינער נישט נעמען קיין אחריות, אבער אז בדרך כלל; דער סדה"י איז נישט גוט, האב איך געהאלטן אז דאס האט נישט קיין מקור²⁶. אעפ"כ עס האט זאך געמאכט, איך האב געדארפט דעם זומער פארן קיין א"יהאב איך מיך מיישב געווען, איך וועל הערן די פאר מנקרים, די וואס זיי שרייבן זיך יא אונטער אויפ'ן צעטל.

אז רב זלמן בריזל זאגט דאך קלאר ער קען נישט קיין ניקור, מיט איהם האב איך דאך נישט געהאט וואס צורעדן, ווייטער דאס וועל איך יא זאגן דערווייל דער איידים זיינער, דער רב הערש ער איז דאך יא א איד א תלמיד חכם, ער האט

זיך דערווייל צוגעלערנט, און ער האט געלאכט דעם שווער אין די אויגן אריין. ס'הייבט זאך נישט אן און עס לאזט זיך נישט אויס. צום סוף, ער בעט זיך ביי מיר, ער זאגט אז רבי יהושע לייב האט דאך אזוי איינגעפיהרט, ער בעט מיך למען ה', איך זאל זען דא אזוי איינפיהרן. שוין נישט קיין נפקא מינה, נו, אבער די מנקרים, דער רב גד טורביץ, איז דאך א מנקר ביי די עדה החרדית א אלטער איד לאורך ימים, און עפעס דארט א איד רב ברוך מייזליש, זאגט ער, ער וואוינט דייקא אין פתח תקוה, אבער אויך א ירושליימער איד, האב איך געקלערט, יענער שרייט געוואלט, קודם לאמיר הערן וואס ער זאגט. בקיצור מיט רב ברוכין האב איך גערעדט אין פתח-תקוה, איך בין דערעקט אראפגעפארן צו איהם, ער האט מיר געזאגט הסברים פארוואס מען נעמט דאס אוועק. א כלל, איך האב מיך מפלפל געווען מיט איהם שוין נישט קיין נפקא מינה ער האט זיך געהאלטן ביי זיינס, איך האב מיך געהאלטן ביי מיינס, איך מעג דאך מחולק זיין נאך אויף רב ברוך מייזליש, ער האט געזאגט אז דאס איז אזוי, ער האט מיר געוואלט ווייזן דארט אין "זבח שמואל", אז דארט שטייט אזוי, דארט שטייט נישט אזוי. א כלל, וואס זאל איך דיר טאן, איך לערין אנדערש פשט דארטן, וואס האב איך געקענט טאן מיט איהם, איך מיינ למעשה איבערגעוויזן ערגעטץ זאל דאס שטיין פון חוץ איסור דם, מיך האט ער נישט געקענט איבערצייגן, איך זאג נישט אז איך בין גערעכט, איך קען דאך נאר זאגן וויא אזוי איך פארשטיי²⁷.

נאך דעם האב איך געוואלט רעדין מיט רב גד טורביץ. אוודאי ווייסט איהר שוין וואס די מעשה שהיה וואס עס איז געווען, למעשה האט ער זיך נישט געוואלט טרעפן מיט מיר — נו וואס זאל איך טאהן — ער וויל נישט וויל ער נישט... (קול רעש מכל הצדדים שאין איש שומע)²⁸ (אפשר להבין כאן כמה ת' ואולי יותר טוב להשמט?).

בקיצור, איז דאך אזוי איך בין אהיים געקומען פון ארץ ישראל און איך האב געוואסט אז די פאר פראבלעמען איז דא, מען האט געוואוסט פון דעם, אבער עכ"פ ס'איז דאך נישט קיין זאך וואס ער ברענט אזוי, מען זאגט אז דער סדר איז עכ"פ לויט אסאך שיטות אויסגעהאלטן, גוט אז מען וויל איינפיהרן חומרות צו וואויל מען וויל יוצא זיין לכל הדיעות, זעהר גוט האט דאך צייט נאך יום-טוב, גוט מען האט דייקא אפגעשמועסט אז גלייך נאך יו"ט זאל מען זיך אוועק זעצן²⁹.

און דעם האט מען אויך געזען, אז מחמת דעם וואס ס'איז נישט דא קיין קבלה פאר די מנקרים, קען זיין געוויסע מנקרים וואס געוויסע זאכן, אפשר ווייסן זיי נישט, נו איז דאך אויך נישט קיין זאך וואס מען דארף שוין גיין תיכף שרייען אז ס'איז עקוועלט³⁰ מתון מתון, מען האט געהאט א פלאן, מען האט גערעדט מיט'ן נשיא כמה פעמים תיכף נאך יו"ט וועט מען זיך אוועק זעצן³¹

כדת של תורה

אזוי וויא איך קום אהיים און איך האב גארנישט געזאגט. ביי מיר מוילא וואס איך פרוואט טו. דאס איז דאך קיינעמיס עסק נישט. ביי מיר אין די ישיבה האט מען ווייטער גענוצט פלייש, האט מען דאך געוואוסט איך בין אהיים געקומען. איך האב זיך נאכגעפרעגט, איז דאך נתרפסס געווארן איז דאך א סימן אז איך האלט אז מען עסט נישט קיין חלב, בקיצור האט מען מיך אנגערופן אופ'ן טעלעפאן אין מאל און צוויי מאל און דריי מאל. יא. נאך אזאך וויל איך צולייגן, מיסתם ווייסט מען דאך אויך שוין, פון ירושליעמער בייד, איז דאך דא א בריעף, אז דער רב זלמן בריזל איז א ערליכער איד און רב גד טוראביץ איז א גוטער מנקה, אויף דעם ארויף האט מען זיך פאררופן. איז דאך טייטש אז דער ירושלימער בייד זאגט, אז דער רב זלמן בריזל שרייעט אז מען עסט חלב, און דער ירושלימער בייד שרייבט אז ער איז א ערליכער איד — נו, איז דאך א סימן אין אמעריקע עסט מען חלב².

איך בין געגאנגען צום בייד, איך האב זיי געפרעגט וואס זאגט עט'ן. בקיצור די אלע רבנים געזאגט — איך האב גערעדט מיט... זיי קען איך נישט דעם האב איך גערעדט מיטן גאנצן בייד, איך האב גערעדט מיט'ן ראבי"ד רב משה ארי' ער זאל זיין געזונט, און מיט רב ישראל משה'ן פרעג איך די אידן וואס זאגט עט'ן וועגן ניקור. בקיצור די אידן זאגען זיי קענען נישט קיין ניקור. נו עט'ן זאגט איך קען נישט וואס האט עט'ן געטאן, זאגן זיי רב זלמן בריזל האט געמאכט א כולל, דארט ווי יונגעלייט לערנען ניקור, האט מען געשריבען אזא בריעף, אז ער איז א ערליכער איד, און דער גד טורביץ איז א גוטער מנקה, ווייז איך זיי, דא אין אמעריקע האט מען גענומען דעם בריעף, און צוזאם געשטעלט דער רב זלמן בריזל שרייט געוואלד מען עסט חלב, הגם איך ווייז א מכתב וואס איז נכתב להרבנים הגאונים בארצות-הברית, איך וויס דאך נישט ווער די רבנים הגאונים זענען — איך מיינ די וואס האבן באקומען א בריעף פון רב זלמן בריזל, בידיעחי נישט — שוין, און דער רב גד טורביץ שרייט אז געוואלט מ'טוהט נישט ווי אין אר"י עסט מען חלב דאורייתא, נאך דעם שטעלט מען צו א בריעף פון בייד אז די אלע זענען ערליכע אידן, און מען שטעלט דאס אלעס צוזאם, קומט דאך אויס א אינטרעסאנטע זאך, נו, זעט וויא דער בריעף איז צאם געשטעלט... (קריאות בלתי ברורים).

אויף דעם ארויף, איז דאך נולד געווארן דער בריעף אין התאחדותנו, אז זיי האבן געזאגט אז זיי קענען נישט קיין ניקור, זיי זאגן נישט קיין מיינונג אויפ'ן ניקור, שוין דייקא דער שטראסבורגער האט זיך געקשנט אז דאס זאל מען יא אריין שטעלן אז ער האלט אז אין גרויסווארדיין האט מען נישט גענוצט דאס פלייש נאכ'ן צלע י"ב. ער האלט אז מען זאל יא שניידן גראד מיט'ן צלע י"ב, נו, ער מעג דאך זאגן זיין מיינונג.

כדת של תורה

לה

שוין. בקיצור אזוי ווי איך בין אהיים געקומען (אחד נכנס לתוך דבריו ולא ברור לנו מי) איך זאג דאך וואס ער האט געזאגט איהר קענט זאך מפלפל זיין מיט איהם אזוי האט ער געזאגט³⁴.

בקיצור, איך בין אהיין געקומען — נו — דעם בריעף האט מען געדרוקט, ביי מיר אין ישיבה האט מען ווייטער געגעסן פלייש, הגם געזאגט האב איך, אז געבען קיין השגחה אויף קיין פלייש גיב איך נישט, אבער אזוי וויא איך האב מיך איבערגעצייגט אז דער סדר איז דא פארלאזט מען זיך אויף די רבנים המשגיחים, וואס קען איך טאן. פארשטייט זיך אליין אז קיינער וועט דאך נישט פון מיר פארלאנגען אז איך זאל עדות זאגן צו אין דעם געשעפט צו אין יענעם איז גוט, אבער געווענטלאך אז דער סדר איז גוט, און די רבנים המשגיחים זאגן אז ס'איז כשר קען מען זאך דאך פארלאזן³⁵.

האב איך אנגעהויבן באקומען טעלעפאן קאלס, נישט איינס נישט צוויי, זאכט זאך מיר ס'איז דא אזעלכע פון דער וואס זיי זיצן דא וואס זיי ווייסן אפילו דערפון — היתכן איך שווייג שטיהל — זאג איך איך קען דאך נישט זיין, איך פארשטיי אזוי, אז מען מוז נישט טאן אזוי וויא אין ירושלים, און אז מען טוהט נישט אזוי איז נישט געפערלאך, האלטסט אנדערש האלט אנדערש, איך האלט אזוי³⁶.

בקיצור, הייבט מיך אן צורופען, מען האט געטראפן דאס פלייש וואס היינגט אויפ'ן היינגערל, דארטן אויפן טענדערליין, מען האט געטראפן דאס האט געטראפן יענטץ³⁷.

זאג איך הער צו אהובי ידידי, איך ווייס נישט וואס דו האסט געטראפן איך בין דאך נישט קיין בעל אחראי אויף דעם, וואס מען טרעפט, נאר איך בעט דיך זייער, ס'זאל קומען א מענטש מיט א נאמען מיט אן אדרעסס, מיטן און ער וועט מיר ברענגען דאס שטיקעל פלייש און זאגן, ער האט דאס געקויפט, דא און דא, בין איך גרייט צוגיין צום הרב המכשיר, צו וויא איך וועל האלטן פארנייטיג צו גיין, און איך וועל טאן דערין, איך קען דאך נישט זאגן אויף א טעלפאן און זאגען וואס ס'גייט פאר, קום און ווייז מיך העמיר זען וואס מען האט צוטאן, געקומען צו מיר איז מען ער היום נישט³⁸.

דייקא, צופעליג זאגן למען האמת, איצט פריער איז דא געווען א איד איך קען איהם פון קאנטרי, אליטווישער איד די זאך קען זיין איך מיין איך זאג נישט אז ס'איז נישט... א איד א בן תורה, ער האט געבריינגט פון בארא-פארק פון אבוטשערסטאר, א שטיק גראבן טענדערלין — עס מוז נישט זיין קיין? ... — יא דארט צום סוף איז געווען צוגעלאזט א שטיקל פון דעם חלב הכליות, ס'איז אמת ס'קען זיין איך זאג נישט אז נישט³⁹.

רבתי, איך וועל אייך זאגן אשענערע זאך, איך מיין ס'איז נישט קיין זאך וואס מען דארף מפרסם זיין, איך בין געווען אין א שטאט נישט דא הי דייקא,

בדת של תורה

אונטעררוועגנס האב איך שוין אפגעשטיגן איבעראל, דארט א מנקר וואס איז מנקר דארט שוין פופצען יאר, איך בין מיך סתם געגאנגען. איך בין נישט געגאנגן קוקן דארט. ס'איז מיר נישט אינטרעסאנט געווען, סתם איך טוה דערין האב איך געוואלט הערן וואס דער זאגט וואס יענער זאגט, וויא אזוי מען טוהט דארטן — ווייז מיר א גראבן טענדערליין — האט ער אויך געוואוסט אז דארטן איז דא חלב. דארט צום גוף. מ'נעמט עס אראפ, אבער למעשה האט ער כשעורה איבערגעלאזט, עס איז געווען צוויי שעורות אויך. זאג איך איהם, אהובי ידידי וואס טוהסטו דאס, האט ער עס אראפגענומען. גו ס'איז דאך א פשוטער חשבון, דארטן האבן זיך די רבנים אויך געהיצט, א בעל מלאכה אז ער טוהט אזאך טאג איין טאג אויס, ווען ער האט נישט אויף זיך קיין מורא כשר ודם, קען פאסירן. איך זאג נישט ס'קען נישט פאסירן, למעשה בין איך נישט געגאנגן דארט אין דער שטאט קלעפין קיין פלאקאטן, נאר איך האב מודיע געווען דארטן די רבנים פון דער שטאט, רבותי, אזוי און אזוי, זייטן מוחל קוקט'עך ענק בעססער אום 10. זאג איך דאך, איצט פריער איז דא געווען א איד ער האט געוויזן א שטיקל פלייש, ער האט געפרעגט צו ער זאל אריין ברענגן דאס שטיקל פלייש, דאס איז נישט אינטרעסאנט, זאג איך, ווייל מען גייט דאך ממילא דאס רעדין — עס קען זיין — איך קען דאך נישט נעמען קיין אחריות אויף דעם — אין בארא-פארק איז דא, איך ווייס ויפיהל כוטשערס, צו איימיצער לאזט נישט איבער א שטיקל חלב, וואס קען איך אויף דעם זאגן. ס'קען זיין, א זאך וואס ס'איז נישטא קיין השגחה קען זיין, אז יענער ווייס נישט אזאך און אפילו אז ער ווייסט יא, וויבאלד עס איז נישט געווען קיין השגחה, און ער ווייסט עס אז מען קוקט איהם נישט נאך, קען פאסירן, אין הכי נמי. אויף דעם זיצט מען דאך און דאס טראכט מען. רבותי אכלל דאס איז בקיצור 41.

און למעשה, וויא אזוי איך זעה עס איין, איז קודם איז דא אפראבלעם וועגן סדר הניקור, אוועקשטעלן צו מען זאל זיך האלטן פונקטליך ביי דעם מנהג וואס מען האט זיך נוהג געווען אין געוויסע מקומות, וואס איך זאג דאך אז אוודאי האט דאס א מקור אין די פוסקים לקולא, צו מען וויל דאך אן נעמען א געוויסע חומרות. ווייל מ'וואוינט צוזאמען מיט אזעלכע אידן וואס זענען נוהג חומרות, ס'איז אפשר א שאלה אין די הלכה אויך, אז יענער האט א ממקום שיצא משם, איך זאג נישט איך וויל גארנישט פסקענען, איך זאג נאר וואס איז די שאלה. עכ"פ וויבאלד מען וואוינט דאך צוזאמען מיט אידן פון אזעלכע מקומות וואס מען האט זיך דארט נוהג חומרא געווען, צו מען קען איהם פארקויפן דאס פלייש. סתם המון עם ווייסט דאך נישט אז מען זאגט איהם כשר, ווייסט ער דאך אז ס'איז כשר, צו מען דארף צו דעם עפעס טאן צו וועגען ירושלימער ניקור, הגם איך זאג דאך מען האט עס אין ערגעטן נישט געטאן, איז דא וואס זיי טענה'ן, וויבאלד עס קומען ירושלימער אידן אויך. הגם געזאגט האב איך דארטן

רב זלמן בריזל, זאל דער ירושלימער ב"ד פאר זיי פסקענען, צו מעג ער דא עסן צו נישט⁴².

ס'איז דא א צווייטע שאלה, איך זאג דאך וואס די שאלה וואס איז, נאכדעם איז די שאלה וואס מען טוהט וועגן דעם. וואס איך מיין, איך זאג דאך דאס לדעתי בלי שום ספק, אז ס'איז דא במרחקי פון די שטאט געוויסע וואס זענען עוסק אין ניקור, איך מיין נישט חלילה מנקרים נישט די קצבים וואס זיי ווייסן נישט געוויסע זאכן — ס'איז דא — לכאורה אויף דעם וואלט געווען א עצה מען זאל יעדן פארהערן, און געבן קבלות, און נאכדעם אזוי ווייט עד מקום שידו מגעת, מ'קען דאס פארהיטען, אז דאס וואט מען ווייסט יא שוין זאל נישט געשעהן קיין איסור... לדעתי איז דאס דער פראבלעם, נו זאל יעדער אנרופען וואס⁴³.

נירבאטור שואל:

איין פראגע וויל איך פרעגן דער ווינער רב האט שוין באמערקט צו ס'איז דא, דא הי' דא מקומות מען זאל קענען איבערצייגן, אז מען האט גענומען די צלע י"ב י"ג אנדערשט וויא דער חת"ס פסקי'ת, קומט אהער א רב, א בריעף פון א רב און הייבט אן א גאנצע מגילה פארצושרייבן, וואס מען האט צו טאן, די ערשטע הייבט ער אן ביי צלע י"ב וי"ג, קודם קען מען דאך נישט אוועק מאכן מיט די חשובה ס"ח — זייט מיר מוחל לאסט מיך אויסרעדן, קודם קען מען דאך נישט אוועק-מאכן די חשובה ס"ח פון דעם חת"ס⁴⁴, און נאך דעם זאג איך עדות בתורת עדות, אם לא יגיד, אין נאמען פונעם רעבי'ן זי"ע, אז איך האב געפרעגט דעם רעבי'ן מיט 25 אדער 30 יאהר צוריק, וויא אזוי איך זאך מיך נוהג זיין, האט דער רבי מיר געהייסן טאהן אזוי וויא אנדערע גדולים האבן געטאן און גאנטץ עסטרייך אונגארן, און אין גאנטץ אונזערע מדינות, מען זאל נישט משנה זיין גארנישט, איז ווער קען זיך נעמען די העזה און משנה זיין. מען זאל אנדערש טאן וויא דער רבי זי"ע האט געהייסן. און דעסטווייגען איהם דער רוב רבנים מסכים זיין אז מ'זאל יא משנה זיין פון דעם, שליעס איך מיך איין צו דעם רוב רבנים, און זאג נישט אז נישט, אבער איך ווייס איין זאך, אז דער רבי זי"ע האט מיר געגעבן א כמעט א פקודה, אז איך זאל אזוי טאן, און עס איז נאך דא אבוטשער, סענדער ענגעל, פאר איהם האט ער אויך אזוי געזאגט, איצט פרעג איך פארוואס זאל מען איבער דעם נאך פארהאנדלען אפילו, די איבעריגע זאכן קען מען שמועסין... (מדברים ולא ברור), איז מען אריין געגאנגען צום רעבי'ן זי"ע איך ווייס אז צלע י"ב און י"ג האט מען מנקה געווען⁴⁵.

רב דביכנ"ס ווינא:

יעצט הערט אויך דער פאפער רב האט געזאגט, אז ער וועט גלייך דא זיין, דאס איז מער ווי אלעס, ווען דער סאטמערע רב זצ"ל איז געקומען אויף סאטמאר באזעצן דאס רבנות, האט ער צוזאם גערופן דאס ב"ד, און ער האט

כדת של תורה

געוואלט אז מען זאל דעם צלע י"ב נישט נוטצען... האט זיך רבי אברהם חנוך, און נאך איינער פון ביי"ד אויפגעשטיילט קרן לדוד און דער חת"ס, דעם אנדערן טאג האט ער נאך אמאל צוזאמען גערופן און ער האט געזאגט, אז דער חת"ס שרייבט אזוי טרוי איך מיך נישט משנה צו זיין⁴⁶.
נירבאטער מפסיקו:

דער מאדער רב סי' ל' אין יור"ד זאגט, במקומות שונות האט מען אזוי געטאן. איז דער מאדער רב מעיד, אז מען האט אין אונזערע מקומות יור"ד גוט געלערנט.
ווינא, ממשיך:

נישט וועגן דעם, ס'איז דאך אזוי דער פשט, ס'איז נישט, ווייל מארגן וועט דאך יעדער מאן דהו, איך וויל דא זאגן יעצט, דאס זאל זאגן ווער עס וויל. ס'איז געסטערן געוועזן ביי אגרויסן ח"ח א מורה הוראה בישראל, זענען געווען דריי יונגען, אריין געקומען זיי ווילען מיט איהם רעדן אין ניקור, האט ער זיי אן געקוקט האט ער געזען איינעם א א (בביטול) פארשטייט זיך אז איהר וואלט נישט פון זיין שחיטה, פון זיין ניקור אויך נישט געגעסן, ער וויל מיט איהם מפלפל זיין ניקור, זאל ער דערציילן אז ער וויל, איך קען נישט זאגן ווער, ווער עס וואר, דער שפיעץ איז געווען, אז ער האט זיי געמוזט ארויסווארפן פון שטוב, זיי ווילען, זיי ווילען, און ווער דער מנקר איז ווייס איך פון וויא ער שטאמט און וואו ער איז יעצט אין דינסט, די אלע זאכן⁴⁸.

די שאלה איז, ס'איז ליידער געווארן, רבותי ס'איז נישט דאס דער ענין, דער ירושלמי זאגט, דער בארז'אנער רב ברענגט דאס, דער סוף וועט נישט זיין דו וועסט זאגן אויף אסור מותר, דו וועסט נאך זאגן אויף מותר אסור אויך — יא, דער סעמיהיער רב ז"ל דעם לעצטן יאהר בעפאר ער איז נפטר געווארן, האט ער זיך כל נדרי אויף געשטעלט, ס'איז א פלא, זאגט ער רבותי, א מענטש — זאגט ער — איך געה דאך שוין צו די זיבעציג, ממילא בין אדם למקום וויל איך חשובה טאן, אבער בין אדם לחבירו, מוז מען דאך מפיס זיין, איך בין דא שוין — זאגט ער — 25 אדער 28 יאהר רב, אפשר האב איך אמאל א עוף וואס ס'איז עפ"י הלכה איז כשר, האב איך עס מטריף געווען, האב איך דאך פאר ענק שארן געמאכט, בעט איך ענק אלע איהר זאלטן מיר מוחל זיין... עס איז א מעשה, עס איז נישט דאס מען גייט עפאס, האט זיך דאך אויפגעהערט, מורא געהאט... עטן גלויבט מיר, ס'גייט מיר ניש אין דעם, איך בין נישט אזוי א מיקל, דער סאטמערער רב ז"ל האט מורא געהאט מחמיר צו זיין ווייל דער חת"ס, די גמרא זאגט דאך אפילו, ער האט מקפיד געווען אויף חסא, כיון שיצא מפומי דרב, חאטש חזרת איז אין די משנה דער ערשטער⁴⁹.

איז דאך דער פשט אזוי, דאס איז נאך די אלטע מעשה, איהר ווייסט דאך מיטן שטאפ מיט די גאנצע מעשה, עס פארדריסט מיך אז אונדז באפאס מיר זיך

כדת של תורה

לט

גאר מיט'ן צלע י"ב מען וויל מתקן זיין, וויא דער מאנטעווידעאייער רב, אז א מנקה זאל מוזן נעמען סמיכה ביי רבנים, אָה תבוא עליו ברכה, לא ירים איש את ידו ואת רגלו. דאס איז דאס דארפן מיר טאן בכל חוקף ועוז, און דארף מיר אין דעם וויא מ'זאגט — אלע שטיין, איינער ווער עס איז, עס איז נישט קיין חילוק מ'קוקט נישט, וויא עס איז א בוטשער־סטאר אן השגחה פון א רב, איז נישט דא וואס צורעדן, איז דאס פלייש אסור, פארוואס? וויא דער מאנטעווידעאייער טאמער בלייב א כשעורה אדער טאמער וועט ער נישט קענען, מען האט היינט געמאכט איך זאגן דעם אמת, איך האב היינט אליין געווען אונז מוז מיר דאך זאגן אונז האבען מיר געמאכט תקנות איך האב געזאגט פאר אהרן וויינשטאקן אז ער מוז 2—3 זאכן אזוי מנקה זיין, אז פון עס זאל קיין חלב נישט קענען ארויס, אנדערע זאך ער האט ג'זאגט אז ער איז מקבל⁵⁰.

י"ד: פארוואס קען מען נישט איין פיהרן אז די האלסעייל זאל מנקה זיין די גאנצע פלייש?

תשובה: יא ער זאגט, אז גידין און חוטיין קען ער נישט ווייטער טוט זיא... אבער חלב ווער ער ראפנעמען דעם שבת⁵¹.

גירבאטער: איך קען נאך־זאגן אין נאמען פון וויינשטאק ווייל ער האט געזאגט, ער וועט פוילען אין שלאכט־הויז, אז מען זאל פון דארט אויס עס לאזן אראפנעמען, אז ס'זאל נישט קומען מער צום בוטשער, אין די הענט⁵².

סיגוט מפסיקו: איין מינוט אנטשולדיגט... איך בין דאך געווען מיט'ן ווינער רב צוזאמען, מיט נאך אפאר רבנים, זענען מיר דעמאלט'ן געווען ביי וויינשטאקן — דערווייל האבן מיר געמאכט אזויפיל תיקון, וואס ער האט זיך אונטערגענומען אז 4 וואכן — הוינער קורא: זעקס זעקס — זעקס וואכן, איך געדענק שוין נישט, יא דער ווינער רב האט ג'פועל'ת דארט, דארטן איז דא א מענעדזער, און מנקה דער מענדל, הערט'ן מיך אויס איך האב אזויפיל אויפגעטוהן אז פון דארט, אזוי קומט דאך די בהמות קומען גראד פון שלאכט־הויז, עס גייט אוועק צו איהם עס וועט אריינגעברענגט ביי איהם אין פלאט'ן, פון דארט קומט יעדער בוטשער, וואס ער באשטעלט, ווער עס באשטעלט פלייש ממילא קען זיין⁵³.

ווינער: אום כשר געמאכט? (הרב מסיגעט ממש'ך): אוודאי אזוי וויא זיי גייען די גאנטצע שטיקער, איז במילא דא א חשש טאמער דער⁵⁴... פארוואס? איך האב געפרעגט אהרנ'ען, קען אוינס זיין, זאגט ער עס קען זיין — אז דאס פלייש איז ווארעם און מען שניידט, מאכט זיך אמאל, אז דער גוי, אזוי איז ער אנגעזאגט, דער גוי ער שניידט, פון די צלע פון, פון די צלע י"ג אן, איז שוין א שווערע זאך, במילא קומט דער טבור, קומט דער גאנצער חלק אחריים קען נישט אריין קומען, מאכט זיך אמאל א זאנס אז דער גוי שניידט נישט גוט, און ס'קומט אריין, און ס'קומט אריין ביי איהם... פארשטייט זאך

דאך, איז דא דער משגיח, זעהט ער אז ס'איז פארשניטען נעמט ער עס אראפ, קומט אריין צום אבעטשער — אזוי וויא דער מאנטעווידייער רב האט געזאגט, און ווידער איז נישט קיין בקי, קען זיך מאכן עס קען זיך טאקע אזוינס שניידען, און דעייס אז ס'זאל זיין... דערווייל איז דארט ביי אהים א איד, און דאס איז א שווערע זאך, ווייל דאס קומט אריין פארטאגס, מ'מוז האבן ספעציעל מענטשן, דאס פלייש קומט נישט אריין אין מיט'ן טאג בשעת עבודה, דער גוי לייגט אראפ דארטן מיט'ן טראק, און יעדער קומט אין דערפריה פארטאגס, נעמט דעס פלייש, בקיצור האט מען מיט איהם איין געארדינט, ער זאגט, אויף 6 וואכן, מיר דאכט זיך 4, אז ער נעמט זיך אונטער, צו האלטען משגיח, ער זאל דורך קוקן אלע בהמות וואס זיי קומען אריין אויב ס'איז נישט צוגעלאזט דארט א חלק אחרים⁵⁵.

אז טאמער איז דא וועט ער דאס אראפשניידן, אזוי אז ס'זועט נישט קענען זיין קיין מציאות אז ס'זאל קומען צו א קצב, סיי וועלכע קצב פון די גאנצע שטאט, וואס ער קויפט ביי איהם פלייש אז ס'זאל נישט זיין צוגעלאזט קיין חלק אחרים — עס זאל זיין... מיטן טבור (טאריטיקאווער שואל — אפשר קען מען פועל'ן וואס עפעס 6 וואכן).

תשובה: הערט מיך אויס — בקול גדול הרב דוויין! — דבותי לאמיר קודם זאגן — איך זאג דאך אייך, וואס איז געווען (טאריטיקאווער שואל? אפשר קענט איהר דאס טאן...) תשובה גוט, גוט, דער ווינער רב זעה איך האט שוין דא הערט זיך אייך⁵⁶.

ווינער רב מתערב: איך האלט שוין ווייטער, מיר האבן מיט איהם היינט געשמועסט, איך האב אהין גערופן זאג איך, איך גיי היינט צו א אסיפה זאג איך, איך האב מיך דעמאלסט פון איהם, איהר ווייסט דאך, איך האב מיך געשטארקט, איך האב געזאגט ס'איז בין כסא לעשור, איך וועל נאך ווייס איך וואס טאן: ס'איז שוועריקייטן איך וויל נישט זאגן, אז ס'איז נישט, איר פארשטייט ווייל דאס פלייש וואס ער מאכט כשר, געט ער איבער פאר זיינע מנקרים און דער רב מענדל קוקט איבער דעם פלייש וואס מען געט ארויס פאר בוטשערס, א גאנצע זייטן, דאס איז דאך זאג איך פאר רב אהרן — האבן איך היינט געזאגט — צו זאלסט וויסן זיך די נישט קיין צרות פאר כל ישראל, איך זאג דיר צו, זאל דיך קאסטן אפילו נאך צוויי מענטשן — וואס עס איז נישט אמת ווייל דארט, מיר זאלסטו אראפנעמען דעם שלייעם אויך, האב איך געזאגט ס'זאל קומען אנדעם שלייעם, און אנדעם חלב, קיין שום, נאר חוטין ברויכטסטו נישט מנקר זיין ווייל חוטין איז שוין⁵⁷.

סיגעט: ניין ער קען נישט טאמער נעמט ער גאנצע, איז דא ביים טרפש הכבר⁵⁸.

כדת של תורה

מא

וויין: חוטין קען ער נישט, דעם חלב הכליות וועט נישט זיין דעם טענדער, וואס איר ווילט וואס דער פשט — איז מיט חלב דאס וועט נישט זיין, חוטין, איז אנאנדער זאך, איהר האט דאך געזעהן, מ'מוז אפשיילען אויף דריי פלעטצער, דאס מוז טאן יעדער בוטשער ער קען דאך נישט זאלטצן דאס פלייש, מען וועט דאך פון איהם נישט נעמען מיט דעם די בוטשערס און דאס איז א געוואלדיגע⁵⁹

שאלה: מען וועט אראפנעמען דעם קרום, מיט די גאנצע זאך? חשובה: ער נעמט ארויס דעם קרום אויך, יא איך האב היינט גערעדט איך האב איהם גערופן, הערט אויס איהר זאלט איינס וויסן וואס מ'קען ביי יענעם פועלן מיט גויטן, און מ'רעדט מיט איהם צווישן פיהר אויגן, איך האב עם מסביר געווען הער אויס עס וועט מארגן קומען, און איבער מארגן עס וועט אזוי קומען. אז איך ווייס עס איז נישטא קיין מציאות בעולם, אז איינער זאל קענען טרעפן (צעקוח מכל הצדדים)⁶⁰.

נירבאטער: איך וואלט געוואלט, איין מינוט! די גאנצע זאך איז דאך געפאלן אויף מיר, איך וועל מוזן שטעלן אכטגעבן אן שטעלען א מענטש, וואס זאל אראפנעמען די אלע זאכן, די קרומים, איך האב מורא פאר דעם עולם, אויב די קרומים, וועט ווערן נישט אין גאנצן אראפגענומען⁶¹.

ווינער: נישט די קרומים האב איך געזאגט, דעם שטעיים. שאלה: וואס הייסט שלעיים? וואס הייסט דאס? וואס איז דער שלייעם? דער טבור?

ווינער: נישט נאר דער טבור, עס איז דא וואס זיי זאגן, אז דאס איז א חלק פון חלב הכסלים, איר האט געזעהן דעם שלייעם, דארט איז דא דאס, קומט אראפ אין איינס — אחד אומר: יא דאס איז אזא הייטעל, א דינע הייטל — חשובה! נישט אדינע, ס'איז נישט אזוי דין⁶².

סיגעט (בקול מחאה): איך מיין הערט אויס ס'קען דאך אמאל ווערן א מכשול אויכעט, מען וועט נאך מיינען אז ס'קומען אריין. הערטצט זיך אויס דעיים, איך זאג אזוי ווי איך האב פארשטאנען. מען דארף דאס איבער רעדן מיט איהם⁶³.

(ווינער מפסיקו). סיגעט ממשיך: אמינוט איך האב פארשטאנען, אמינוט, א רגע, אז ער זאל זען ס'זאל נישט צו דער חלק אחוריים, דאס זאל נישט קענען צוקומען, דעיים איז איהם לייכט צומאכן, ער קוקט נאך און ער טוט עס אזוי און דער מענדל, דער משגיח⁶⁴, הרב לייטנער שואל — טענדערליין... חשובה: א מינוט, הערט זיך איין די טענדערליין... (כולם מדברים)... הערט זיך איין א רגע נאר, איר מיינט די קצבים קויפן פון דעם טענדערליין, ווער קויפט זי, ווער ברויך דאס, איין מינוט בלייבט שטיל הערט זיך איין ווייל פאר דעם מאל לאזט זיך הערן, ווינער רב (ווינער רב) לאז מיך אייך עפעס זאגן פון די אלע זאכן וואס זיי

כדת של תורה

האבן, גלייב מיר, איך בין זיכער, אז דאס איז אינטערגעשטעלט זאכן, ס'איז זיכער שקרים, ווייל זיי פארקויפען נישט דאס טענדערליין, מען שמועסט אז זיי האבן א טענדערליין דאס איז א אונטערגעשטעלט⁶⁵, איך וועל אייך עפעס זאגן, היינט קען איך שוין אזוי גוט די מסכת, וואס דא איז געווען דער אמת, איז אזוי וויא ס'האט טאקע אן געהויבן מען האט אנגעהויבן וויא דער מאנטעווידייער רב האט פארציילט, אז זיי דאך פאר די רבנים, איז דעמאלט אריין געקומען דער בריעף פון דער סקווערער רב, פסח, האט מען אנגעהויבן עוסק צו זיין דא אז מען דארף זען צוטאן, דאס איז מ'האט געזעהן, אונדאי ווי ער האט פריערט געזאגט, מען האט געזעהן אין גאנצע ניקור און סודות איז געווען האט מען געטרייבערט אזוי, דער צלע י"ב האט מען אויסגעטרייבערט, דאס איז געווען אזוי איין געפיהרט, און דאס איז געווען דער חת"ס, מען האט זיך אזוי געפיהרט אין רוב מקומות און שוין, און וויא דער חת"ס ז"ל זאגט אליין ס'איז א לייכטער ניקור, מען דארף נישט האבן קיין אומנוח דערצו — יא אזוי זאגט ער — אינו חמור כ"כ אויך ווייל ס'איז דאך נישט בעצם קיין חלב, ער זאגט דאך ס'איז נישט דא פון דארט קיין חלב, און ש"ך שטייט דאך ארויס עס איז נישטא אפילו אין די צלע י"ג אליין איז נישטא קיין חלב, אין די צלע אפילו נאך ווען מ'שניידט דאס אראפ כדי מ'זאל קענען גוט אפשניידען, מען זאל זיך נישט טועה זיין, אבער אין די פלייש אליין, איז דא א חת"ס אין דעם איז נישטא קיין שום תולק דער בית שלמה זאגט אויך די זעלבע זאך, ער זאגט, בגלילותינו איז מען זיך נוהג עס נישט⁶⁶.

און נאך מער איז, און דער חשש, און דארטן וויא דער בית שלמה דארט קוקט אריין האט דער קצב פארקויפט אום געטרייבערטעס, דאס איז געווען די גרויסע דאס, ווייל אז ס'איז נישט געוואוינט געווען צוטרייבערן האט ער דאך געטרייבערט, און ער האטעס פארקויפט, און ער זאגט דארט ווי די... און פארדעם, ער קנס"ת עם, און דעת תורה ברענגט ער דאס טאקע אויכט אזוי, וואס ווילסטו מער⁶⁷

שארין א קיצוד איך זאג דאס איז נישטא וואס צורעדן, וואס איז דא געשעהן אזא טומעל, דאס איז אמת, דאך איך קען עס דא זאגן ווייל ס'איז אמת, ס'זיצען אזויפיהל מענטשן, איך האב עס שוין געזאגט פאר א גרעסערן עולם וויא דא, ס'איז געווען ממש במזיד, אזאנ'ס אן צודרייען אויף אונדו א בלבול, אזוי ווי מען האט געמאכט אויף אידן אמאל אן עלילת דם, האט מען געמאכט אן עלילת חלב, פונקט די זעלבע זאך, אויסגעטראכט זיך בשאט גפש, היינט קען איך זאגן, איך וואלט דאס נישט געווען געזאגט, קוקט וועט איר זעהן, איך האב דאך דא א בריעף, דער מאנטעווידייער רב האט מיר געזאגט ער פארט קיין א"י, געזאגט אז מען האט דאך שוין עוסק געווען אין דעם — איר געדענקט מיר האבן גערעדט? רעטץ טוטן, ביזט אין ירושלים ביזט דארט דירעקט קוק דיך

כדת של תורה

מג

אום דארטן, לאמיר זען וואס טוהט זאך דא אזאן טומעל⁶⁸.
איך האב נישט געוואוסט וואס טוט זיך מיט ירושלים אזא זאך, אין דער אמת
האב איך נישט געוואסט אז מען זאגט טאקע ממש חלבים, מיר האבן עפעס
טאקע דער ענין ניקור וואס האט זיך ארויסגעשטעלט ביי דער אסיפה וואס איז
דא געוועזען. און דער אמת איז עס געוועזען אן אסיפה לשם שמים. מען האט
צונויף גענומען אלע מנקרים, קיינער האט נישט געמיינט אויף צו פארטושען
חלב, אז צו זאגן, אז מען האט צונויפגענומען מען האט געוואלט טאקע טוהן.
אויסצופרובען מען זאל וויסן וואס טוהט זיך טאקע, עס איז טאקע צונויף
געקומען דא מענטשן פון פארשירענע מקומות, איך בין אפילו נישט דא געווען.
איך האב געוואוסט עס איז רא אויף וועמען צו זיך פערלאזען, יא דער פאפער
רב איז דא איך בין אפילו נישט רא געווען — יא דער פאפער רב איז דא... יא...
יא... שלום עליכם... יא, ניין, איך האלט אין מיטן, פונקט זאגן די מעשה, וויא
אזוי ס'איז געוועזן, דער עולם איז זיך צונויף געקומען, ס'איז דא אסאך באמת
שאלות, איך וועל זאגן פאפער רב, וואס ס'איז דא להלכה, וואס מען זאל דא
טוהן ווייל בכלל, ביי די צלע י"ב איז דאך געווען אין אונגארן מקומות וואס מען
האט יא גענוצט, און מקומות וואס מען האט נישט גענוצט, ס'דא א טייל וואס
מ'האט געמאכט דעם נקור דעראף, אזוי וויא דער חת"ס ז"ל זאגט מ'נעמט
אראפ דארטן דאס הייטל, טייל מקומות האט מען נישט גענוצט, איז א
פראבלעם, ס'איז א שאלה.

עס איז טאקע אפשר א שאלה אז עס איז בכמה מקומות דא און וואס?⁶⁹
פאפער רב: אזוי וויא מען נוצט נישט קיין סירכות חאטשיג ס'איז כשר,
סירכא פלייש...

ווינער רב: די סירכא פלייש, קען זיין א חשש, אין סירכא בלא נקב, איז שוין
דא אפשר.

סיגעט: הלוואי, הלוואי, וויפיל מען נוצט יא, מען האט אראפגענומען
סירכות, דאס איז גלאט פון רעסטטועגן נוצט מען סירכות, מען קען דאך נישט
זאגן מען נוצט נישט קיין סירכות.

פאר דעם עולם קען מען זאגן, מען ניצט נישט קיין סירכות — דעמאלטן
וואלט איהר נישט געקענט האבן קיין פלייש צופארקויפן, ס'איז דא ס'מאכט זיך,
ס'גייעט נישט לייכט אבער עס טרעפט זיך אמאל⁷⁰

נירבאטער מוחה: זאלטן מיר מוחל זיין אויף דעם וועל איך ענטפערן:
חלילה אז אנע סטעיטמענט צוגעבן, אז אוינדז נעמען ח"ו סירכות, חס וחלילה,
קיין מאל אויף דער וועלט, אז ס'איז א רירל, ווער ס'איז באקאנט וואס מיינט א
רירל, דעייס נעמט מען אראפ, אבער וואס ס'איז מיטן נאמען סירכא וואס עס
האט א הארטן שורש, מיט א הארטן מקור ח"ו נעמען אוינדז קיין מאל נישט⁷¹.

כדת של תורה

סיגעטער רב: דאס זאגט דאך דער פאפער רב, זאגט ער פונקט אזוי וויא דו טוהסט דאס, קענסטו דאס אויך דאס זעלבע טאן? ⁷²
 פאפער רב: חאטש ע"פ הלכה, איז דאס כשר, ווייל מען עס דאך נישט, ווייל מען דאך יוצא זיין אלע שיטות.
 סיגוטער רב: ניין, דארט, איז עס נישט, דארט איז אזוי, די סירכא וואס מען הייבט אן צונעמען ⁷³.

פאפער רב: נו, אז ס'איז א פלוגתא, צווישן די אחרונים, צווישן די פוסקים אחרונים, וויא אזוי די פלייש פון די צלע י"ב וי"ג, פאר וואס זאל מען דאס מאכן?

סיגיטער רב: אבער ס'איז נישט דא קיין פלוגתא, עס איז נישט דא אין דעם קיין פלוגתא, קיינער זאגט נישט, דער חת"ם זאגט אז מ'קען עב אראפנעמען, און מען האט עס אין אסאך מקומות אראפ גענומען. איך ווייס אין סיגוט, האט מען דאס אויך גענוצט, אין סאטמאר האט מען אויך גענוצט, קען מען זאגן מען האט נישט געוואוסט די זעלבע, מען האט נישט גענומען קיין סירכות, מען האט נישט געברויכט, און ס'איז דא מקומות ⁷⁴.

ווינער רב: ביים ערוגת הברושם האט מען דאס נישט גענוצט אין חוסט אוי אין קליינווארדיין, איך מען אזוי, איך ווייס נישט ⁷⁵.

סיגוטער רב: בקיצור, די זאך איז אזוי, מען קען דאס נישט אזוי שטארק מדמה זיין צו דעם, אזאך וואס ס'איז קיין שום שיטה נישטא, אז מען קען דאס נישט נוצען, ס'איז נאר א שאלה, אויב מ'דארף דאס אראפנעמען, און דער גאנצער חשש, האט זיך גענומען מען האט דאס נישט גענוצט, האט מען מורא געהאט, וועגן דעם ווייל מען האט גענוצט אחריים, אזוי וויא ס'איז שוין מבואר אזוי אין בית שלמה, און עס שטייט אין דעת תורה ⁷⁶.

פאפער רב: אזוי וויא דער קרום, אז ס'קען זיין א קרום ציהט זאך פון דעם. סיגוטער רב: ניין, ניין, דאס נישט, ביי צלע י"ב דאס איז בעצם נישט קיין חלב, נאר ס'דיהרט זיך אן צום חלב פון פנים, ווייל דער כרס איז דא דער חלב, זאגט דער חת"ם, מען קען אראפנעמען דעם קרום, און ס'איז א לייכטע זאך, די קצבים זענען בקי, די גאנצע צרה — זאגט דער חת"ם אויכט — אז דארט וויא מען האט גענוצט דעם חלק אחריים האט מען געמוזט צולייגן צו אחריים, און די קצבים האבן באקומען כעפאר, וועלן זיך טועה זיין, זיי וועלן דאס נוצן אום געטרייבערט, דאס איז די גאנצע ענין, פאר דעם האט מען דאס אין כמה מקומות גענוצט, און כמה נישט.

הערט מיך אויס (מאנטעוידעיר רב) — עס איז נישט דא אין דעם קיין פשרנים ס'איז דא ווער עס האט...

סיגוט: גוט גוט, שוין הערט מיך אויס איך בין נישט דא דן... איך זאג אויך, איך זאג נישט איך מיין, אבער בעצם, מען איז דא דן אויף די גאנצע זאך וואס

כדת של תורה

מדו

דאס איז געווארן, אזא שם אין די גאנצע וועלט פארשפרייט געווארן אז מעסט דא ממש חלב, אחוריים⁷⁷, און דאס האט, אין דעם שם איז ארויסגעגאנגען וואס נישט סתם ס'געשען עפעס ממש, מ'האט געוואלט מבאיש ריח זיין, פאר די אלע אידן אז זיי עסין חלב, ברור לי, היינט איז מיר אזוי זיכער, אז גאר, פון וואנט וויל איך דאס נעמען, איך האב דא איצט א ברעף באקומען פון א"י, וואס דעם קאשויער רביס איידים — דער וויא אזוי הייסט ער (יצחק גליק — משה פרידמאן) משה פרידמאן — שרייבט פאר דעם מלאכי, ער דער מלאכי איז דארט א מנקה, וואס ער איז דא געקומען, און דער איז דאס ער וויל איינפיהרן דעם ירושלימער ניקור וואס ס'איז דא, זיי האבן נאך אנדערע חומרות, וואס מען האט עס נישט געהערט ממש אין די גאנצע מדינה, נישט אין אונגארן נישט אין פוילן און נישט אין דייטשלאנד, בכלל ס'איז געווען א פלוגתא ס'איז געווען מנהגים צווישן די ספרדים און צווישן די אשכנזים, מיר זענען ב"ה אלע אשכנזים, נישט קיין, מוזען מיר זיך האלטן מיט דעם מנהג וואס איז האט דאס גארנישט קיין שום מין זיהן נישט אמאל מען זאל דא איין פיהרן די מנהגים פון די ספרדישע מנהגים, אויף וואס ארויף עס האט נישט קיין טעם וועגן דעם, חאטש אין דעם ברעף שרייבט ער איהם, אזוי וויא ס'קומען אן ארץ ישראל'דיגע אידן אהער, און זיי זענען זיך יא נוהג זאל מיר אונדז משנה זיין, אונדז זאל מיר זיך איינפיהרן משנה זיין מנהג אשכנז, איבער דעם ווייל עס קומען אהער ארץ-ישראל'דיגע אידן⁷⁸.

ס'קען זיך אפשר מאכן, די ארץ ישראל'דיגע אידן, אן עקסטערע שחיטה, קיינער שטערט זיי נישט, עכ"פ, אבער איז געשריבן דער ברעף, דער קאשויר רביס איידעם שרייבט א ברעף, פאר דעם מלאכי.

איז געשריבן עש"ק ויקהל, דאס איז 6 חדשים, שטארקע 6 חדשים, ווי ער שרייבט איהם קודם שרייבט ער איהם מיט וואס א ערמומיות, וואס פאר א מין ערמות, מען האט געדארפט אויסנוצען מיר זאל מיר קענען באקומען די פליישן, זיי זאלן קענען זען וואס דארט איז דא, ענדלאך — שרייבט ער — מיר האבן שוין באקומען, און ס'איז פעסט געשטעלט געווארן אז ס'איז דא חלק אחוריים, און חלב דאורייתא'ס, אלע חלבים איז דא, אין עס ווערט דא פארקויפט איבעראל — אזוי שרייבט ער — איהם הערטזשע חאטש וואס שרייבט ער איהם, אזוי וויא מיר האבן דאס פעסטגעשטעלט, ונכנסתי לקודש פנימה, בין איך געגאנגען צום קאשויער, צו זיין שווער, און ער האט איהם געוויזן, און ער איז געבליבן עמד מרעיד, אזא זאך וויא קען דאס זיין — שרייבט ער — מ'האט שוין גערעדט מיט עטליכע רבנים, בקיצור מ'וועט קענען דא מאכן, און ער שרייבט אזוי וועגן ירושלימער חלב, מען וועט אלעס קענען מתקן זיין⁷⁹, איז קען איך נישט פארשטיין, אזא זאך, וויא קען דאס זיין פארהאנען זיין א איד וואס ער מיינט אמת, זעקסט חדשים, ווייסט ער שוין אז מ'עסט דא חלב

דאורייתא. זעקס חדשים?

יא קאז'שט זעט איהר דא וויא. איך ווייס נישט וועלכע רבנים מען האט דעמאלס געזאגט. כמדומה לי, איך גלויב נישט ווען מען וואלט זאגען ווען פאר א פאר רבנים, וועט'ן די רבנים געווען געזאגט און מען וואלט מען געהערט — הערט מיך אויס — שרייבט ער אזוי שוין 6 חדשים און אפגעווארט ביז ערב י"ב. דעמאלט'ן איז ארויס געקומען, ממש קוקט'ס וועט איר זען. יא וועט איהר זעהן וויא ער שרייבט⁸⁰.

ווינער: יעצט הערטס אויז רבותי, דאס מוז זיין... זאל דאס זיין רבי שלמה קלוגער. עט'ן ווייסט דאך די מעשה פון בארדיטשוב, אין דריי וואכן איז ער אהיים געגאנגען און ער האט געשוויגן. דער נאך האט ער געזאגט, לא ראינוי מאכיל טריפות כמהו, איז געגאנגען רבי ענוזיל האט איהם געזאגט, דו ביזסט נישט באגלייבט ע"פ הלכה, ווייל אז דו האסט דא געוואוסט און האטס געלאזט בארדיטשובער אידן דריי וואכן עס'ן טריפות, בממילא ביזטו נישט באגלייבט, ווייל אין אדם משים עצמו רשע, דאס טוהט נישט א מורה הוראה בישראל, נאך אפילו א פשוטער איד. אלא מאי גלויבט מען דיר דאס נישט אז דאס איז טריפות, איז ער געגאנגען און האט איין געשיקט רב ענוזיל דעם בריעף פון ר"ש קלוגער צום אמרי אש. שרייבט דער אמרי אש אין די תשובה: (א) און ער זאגט אזוי, אין אמת'ן זאגט ער, א פלא איז אויף א מורה הוראה א גאון ער זאל לאזן עס'ן דריי וואכן טריפות, איז דא דער ענין טאקע. פון אין אדם משים עצמו... איי ער איז דאך יעצט מוציא לעז אויף א שוחט, און ער זאגט ער איז א מאכיל טריפות, זאגט ער השתא הוא דאיתרעי, דאמאלט'ן אויף יענעם איז ער נישט באגלייבט, אז ער האט דאמאלס מאל טריפות, ווייל ווען נישט האט ער דאך געלאזט עס'ן אידן יעצט איז ער מוציא לעז. שרייבט ער דער אמרי אש, און ער רעדט זיך אפ רבי שלמה קלוגער צום אמרי אש, דער חת"ס האט מיט איהם געהאלטן ביי דעם גט, און אלע גדולים, און דו האלטסט נישט, בין איי געגאנגען פון אן אנדער טעם. מען קען נישט דעם בארדיטשובער שוחט מותר זיין ווייל בארדיטשוב האט מקבל געווען אויף זיך, די הוראה פון בראדער מגיד, בממילא איז וואס אימער עס איז אויך ער, אז ע"פ הלכה, יא באגלייבט אדער נישט באגלייבט, פאר זיי איז אמאל דער שוחט אסור, ווייל פאר זיי האט כען געגעבן, יעצט דא איז אז סיי ווער אימער עס איז... (הרב מסיגעט מפסיקו)!"

הרב מסיגעט: קוקט'ס א הער, לאמיר א סעקונד, ער שרייבט דא אזוי. דאס איז זיין בריעף וואס ער האט געשריבן עש"ק ויקהל-פקודי תשמ"ב. דאס איז פונקט תשא איז געווען פורים, און האלט מיר שוין נאך פורים. נאך די ימים טובים, און ער שרייבט דא אזוי, קוקט'ן וועט איהר זעהן וואס זאל איך אייך זאגן — געטראפן פון חלב הכליות ג"כ האט מען געטראפן בלתי מנוקרים. און שוין וזה ממקום דבוק לחלק הכליות, גם אצל הדינען טענדערליין הנשאר עלידי

בדת של תורה

מז

הצלעות. הצלע אינו מנוקד טוב, ומקצת מהם לא הסירו הגיד שעל החלב בין הצלעות. מקצת נשאר גם החתיכה כמו... דאס שרייבט דער איידעם פונים קאשויער רב, זעהט אזוי האט זאך אנגעהויבן.

קוקט'ס אן, בקיצור — די צלעות זענען נישט מנוקד, והנה כמה פעמים גם שאר המנקרים... מנהג אשכנז... עס איז גארנישט געווען מנוקד, ואין שום השגחה על ניקור, עס איז גארנישט דא... זאגט ער אזוי, לפני כשעה דאס וויל איך זאגן נכנסתי אל הקודש פנימה אל כ"ק אדמו"ר הגה"ק מקאשוי שליט"א ומסרתי לו הפרטים שמצאתי, כמוכן שנרעד ונפחד מאוד, וסיפר לי שהיום כבר דבר מזה עם כמה רבנים, ועכשיו מקוה אני שיכנס בעובי הקורה ש... יהי' אור... האט ער דא⁸¹.

איז א מעשה פון 6 חדשים, ער שרייבט דא אז מ'האט שוין גערעדט מיט אפאר, איך האב נישט קיין השגחה, מען האט גערעדט וואלט איך געווען געהערט, ווען נישט האטב איך געזאגט, נאך די רבנים הערט ווען געזאגן מאכט א גערודער, מ'זעט מ'עסט חלב דאורייתא, רבוש"ע! 6 חדשים, און מען זיצט און מעשווייגט אפ (נירבאטאר צועק ומפסיקו)⁸¹.

נירבאטער: איך האב איהם געפרעגט פארוואס האט איהר מיר נישט... איך האט געשפיהרט, ביינאכט אז עס איז דא א מכשול ביי וויינשטאק, בין איך דאך פארענטפערטליך בין איך דאך הלילה מאכיל טריפות, ביי איהם וואס האט איהר דאס געלאזט וואס האט איהר געשוויגן, דער רבי זי"ע האט געזאגט אויף מיין השגחה, איך מיין איהר קענט דאס זאגן ברבים (אחד מפסיקו: דאס איז נישט וויכטיג)⁸⁵.

היינט איז מען געגאנגן געגן רעבי'ן און מ'פסקי'ט אפ אז מיר האבן געגעסן טריפות (הי"ד שואל: וואס האט ער אייך געענטפערט?). ממשיך: ווייסט וואס ער האט מיר געזאגט, ער וועט מיר ענטפערן אין דריי טעג, אבער רעט מיט די קינדער האט ער מיר געענטפערט, איך האב גערעדט מיט די קינדער, איך האב זיי אנגעקאלט זאגן (הרבה מדברים, ומכולם נשמע קול הרב מסיגעט).

הרב מסיגעט: איין רגע כאפט נישט אין די מיט, הערט זיך איין, די מעשה וואס וויל איך דא זאגען, ווען רב אברהם איז דארט געוועזן⁸⁶, האב איך דא א בריוו וואס דער רב, דער ראב"ד האט מיר דא אריין געשיקט איך האב עס דא געוויזן, שרייבן זיי אזוי: אז אויך די זעלבע, זיי האבן אן גערופן, דעם קאשויער רב'ס קינדער, דער זוהן מיט'ן איידים, אז דער רב אברהם (ווינאי: הרב לייטנער!), יא הרב לייטנער פארט קיין ארץ ישראל ער וויל ארויס קריגען — אזוי שרייבען זיי — א כתב אז ער קען אליין ניקור, קודם מוז ער אליין זיין, נאכדעם וועט ער קומען, די אלע מנקרים דא היי וואס זענען מאכיל חלב, די וועט ער אלע סומך זיין אזוי אז מ'וועט דא קענען פארקויפן חלב און ס'וועט

בדת של תורה

גוט זיין אין האלסעיל, איהר הערט א מעשה, איך האב דס בריעף, איך האב אן ארגינאלען בריעף, נישט קיין מעשיות.

איך האב אנגערופן דעם ראב"ד — וואס איז דאס וואס ער זאגט וואס זיגט — האט ער מיר אריין געשיקט, היתכן אז דער רב אברהם גייט אהין (אין שומעים — ערבוב הקולות)⁸⁷.

קוקט'ס: דאס איז א בריעף, דער ראש מנקרים שרייבט פאר'ן ראב"ד וואס שרייבט ער — מיינט איהר — ער שרייבט אזוי פאר'ן ראב"ד, אזוי וויא מיינט ס'טוהט זאך אין אמעריקע אזוינס וויל מען אלע פארקויפן חלב, ס'גייט זיי אין לעבן, און דער רב אברהם איז א הער געקומען. איז דאך שוין א געפערליכע זאך (?) ער גייט זיך אויסלערנען ניקור, און ער די אלע איהר הערט דאך וואט, ע"כ שרייבט ער, און זיי האבן איהם טעלעפאנירט בסודי סודות, שטייט דארט, ער שרייבט איהם דארט מ'זאל דאס נישט אויסזאגן פאר'ן רב — זעסטו און עס מוז געוויזען א סוד. שוב מסר הרב מלאכי שקיבל טלפון מהרב בלום שאביו הו"ב מקאשוי, דבר זה צריך לשמור בסוד, שהרב לייטנער יופיע כאן ביום א' פ' ראז במטרה לקבל פה אישור, על סמכות ידי ניקור, שייסמוך שם את המנקרינז באמעריקה, שהם יודעים את הניקור אע"פ שאינם יודעים. זיי קענען נישט. ריזט שם באמריקה מי שאינם רוצים הניקודים, הרב לייטנער הבטיח, דארטן פאר זיי קצבים, ער וועט זיי ברענגען א היתר אויף די בשר מיט'ן חלב שאינם מנקרינז אלעס וועט ער ברענגן דער הרב לייטנער, ער האט זיך אונטערגענומען, אז נישט — ווינא: איין ווארט...)⁸⁸.

הרב דסיגעט ממשיך: איך וויל איהר זאלט מיך אויסהערין... (כולם מדברים, ונשמע קול הרב דסיגעט וממשיך:) קוקט'ס עכ"פ וואס פארלאנגען זיי די וואט שרייבט דער שרייבט ער אזוי, אז ער האט איהם אנגעזאגט, יא נאך שטעיינט דארט שוב ביקש ממני. הרב מלאכי השתדלו שאף אחד מהדבנים מהבי"ד לא יתקשר שום שיחה עם הרב ממאנטיווידעא — ער איז אין חרם חלילה געווען מען טאר נישט מיט איהם רעדן — די אלע רבנים זאלן נישט רעדן צו איהם, דעווילן דא מאכן אזוי ווי עס איז — וואס זשע וויל ער — לפענ"ד זאל ער צונויף רופן דאס בי"ד און דאס בי"ד זאל ארויס געבן אז די אלע זאכן וואס זיי זאגן אז דאס איז אמת, בממילא וועט הרב לייטנער שוין זיין געפנישט... (אחד שואל...) תשובה: דער רב גד'ל וויל דאך דא איינפיהרן דעם דעם דאס איז עס און רב משה ארי' האט מיר געשיקט דעם בריעף, פארציילט א מעשה, ער האט איהם געשיקט דעם בריעף, ער לייקענט נישט⁸⁹. פארקערט איך האב שוין היינט געהערט, אז מען האט שוין געקאלט דעם, אז ער זאל זאגן, ס'הייבט זיך נישט אן, די גאנצע מעשה, ער איז אן ערליכער איד, אן איבערקערעניש (זעקות מכל הצדדים, ונשמע קול, סיגעט ממשיך:) וואס וויל איך אייך זאגן בקיצור, דאס איז היינערט פראצענט, שום ספק אז זיי האבן געפלאגט 6 חדשים ארויס קומען מיט

כדת של תורה

מנו

אזוי מין זאך. אז מען עסט דא חלב, חלב דאורייתא און אחריים, עס טוהט זיך דא. וואס דער חכלית איז וואס זיי האבן דערפון, האב איך נישט קיין השגה⁹⁰.

הרב מאפא: מיין שמועה איז שוואך, און איך בין אהער געקומען, אל תזכונו לנו עוונות ראשונים, מאי דהוה הוזה, צו מען האט עבירות געטאן מיט'ן מוציא ש"ר צו נישט, לאמיר איצט נישט טענה'ן לאמיר, איצט דן זיין וואס ס'זאל זיין מכאן ולהבא. אבער די אלטע עבירות לאמיר אוועק שטעלן אין דער זייט⁹¹.

הרב מסיגעט ממשיך: איך בין מסכים, אבער כדי מען זאל וויסן, אז מען האט דא צוטאהן מיט מענטשן וואס וויהלן, מוז מען דאך וויסען וויא אזוי צוטאן, איך וועל אייך זאגן, איך וועל זאגן פאפע רב, מען האט דאך ביז היינט אויך געטאן. מען האט דאך געזען, מען האט צונויף גערופן אלע מנקרים האבן זיי דען נישט אנגעהויבן צוטאן. ס'איז ממש דא טאקע פיהל מענטשן וואס זיי קומען פון פארשידענע מקומות, מען קומט דא פון גאליציע און פון ליטא און פון פוילן און פון אונגארן פון כמה מקומות. ס'געוועזן, האט מען דאך אנגעהויבן עוסק צו זיין אין דעם ענין האב איך א בריעף, וואס דער קאשויער רב שרייבט מיר א בריעף, הערט איך וועל אייך זאגן, ער שרייבט מיר אליין, איך האב פון איהם א בריעף, ער שרייבט, אז די גאנצע אסיפה וואס דענטצמאל איז געווען, וואס מען האט זיך צונויף געקומען, איז נאר געווען כדי מחפה צו זיין אויף דעם גאנצן ענין, מען זאל קענען ווייטער פארקויפן (...נכנסים בתוך דבריו...) אז ס'זיצן דא רבנים זענען זיך צונויף געקומען דענצמאל אויך, מען האט צונויף געזעצט מיט אלע מנקרים, מ'האט געזען עפעס צו טאן, איז די גאנצע אסיפה איז דאך נישט געווען, עס איז נישט שייך צוזאגן, אזוי מוז מען דאך דא וויסן — לאמיר אייך זאגן — איך האף אז די רבנים, אז ווי יענע אסיפה איז געווען געמאכט לש"ש, מען האט זיך צונויף גענומען דעמאלס אויך מען זאל זעהן מתקן זיין און דא דארף מען נאך קוקט'ן וואס ער שרייבט, מיר דאס שרייבט ער מיר דער קאשויער רב אליין אין א בריעף — ס'איז אונטערגעשריבן דא זיין נאמען. האסטו יותר ממה שכתוב כאן יש במציאות המכשולות בנסיוני שניסו לתקנו, במשך ג' שנים שעברו המצב נורא ואיום⁹², ער שרייבט דאס פאר מיר, והענין מבהיל הרעיון ואף כשלעצמי נראה לי כחולם חלום — זאגט ער שרייבט ער דאך צו מיר זאל זיך איהם חלומען, אלפים ורבבות מבני נכשלים באיסור חלב הנורא, ואין דורש ואין מבקש לתקן, וכשנעשה איזה רעש בעיר, ממהרים להתאסף, איך להשתיק ולהודיע, כי יאכלו עונים וישבעו, והמון עם הולכים לדרכם בדברי לעג ובוז בטענות של הבל שאין קץ לדברי רוח⁹³.

ער שרייבט פשוט, אז די אסיפה וואס מען האט צענויף, אז מען הערט אז עס עפעס א גערודער, נעמט מען צונויף דארטן מענטשן און מען זאל ארויסגעבען.

ער שרייבט דאס פאר מיר, הערטן מיך אויס, איך וויל אייך זאגן ניין הערטן מיר אויס קען מען דען... (נכנסים בתוך הדברים)⁹⁴.
פאפער רב אומר: מען דארף דא נישט צו דן זיין צו קאשויער רב אין גערעכט צו נישט.

סיגעטער רב: (מתגבר קולו שוב!) איך בין נישט דן צו ער איז גערעכט איהר זעהט דאך אליין, איך וויל אייך נאר איינז זאגען, איהר ווייסט וואס אין וויל אייך זאגן, איך בין בטוח, אז דער קאשויער רב האט נישט געוואוסט פון דעם גאנצן בריעף, איך בין זיכער, ווייל דער בריעף איז אזוי געשריבן אזוי אין דער חאפענדיג ער שרייבט זיך טאקע אונטער הק' רפאל בלום, אבער ער ווייסט זיכער נישט וואס דא איז געשטאנען, זיכער אז ניין, וויא איז, וויא הייבט זיך אן דער בריעף, ער האט נישט באוויזן אפצושרייבן אזא בריעף אזוי צווישן יו"כ און סוכות, די הערסט, עס איז אנגעשריבן בין עשור לחמשה עשר, ל"ט שם זיבחה זבחי צדק, דער שרייבט עס פאר מיר דעם בריעף, עס איז פאר מיר משה טייטלבוים זיכער האט ער נישט אנגעהויבן צו וויסען, איך מיינ זעהר איהר אזוי ווי איך זאגט, נישט קיין ספק, ער הייבט נישט אן צו וויסן, אבער די וואס האבן דאס אן געפיהרט, הערט זיך איין, רבותי, איצט איז אזוי צום ענין איז אזוי, איך שלאג אייך פאר, וואס מען האט געדארפט דא קודם דעם זאל מען מ'האט עס פריהער פאר געשלאגן, אז ס'איז דא, דא הי בוטשערס וואס האבן נישט וואס זיי ווייסן נישט ווייס נישט אויב שריפטלאך האבן זיי זיכער נישט אז זיי קענען, דארף מען אנהויבן אזוי, אז פון היינט מאל אן, מוז יעדער ווער ס'איז זיך עוסק אין פארקויפען פלייש, ער האט א פלייש באנק, קודם האט מען געדארפט מאכן אז מ'מוז האבן א השגחה מוז זיין, דאס איז איין זאך, נאר דאס איז נאך נישט גענוג אז ער זאל האבן א השגחה, אויף אונדז ליגט א זויפיהל אחריות, אז מ'מיר זעהן, אז די פארקויפערס די בוטשערס זאלן קענען אויסער דעם וואס ער האט א השגחה, יעדער איינער וואס איז עוסק אין דער פלייש מוז גיין⁹⁵.

מען האט געדארפט אויף שטעלן דא א פאר רבנים, וואס זאלן אליין קענען גוט ניקור, ביי דעם זאל זיך אנהויבן, מען זאל וויסען די קענען ניקור, היימישע רבנים, און די האבן די סמכות פון די התאחדות הרבנים, צו געבן סמיכה, פאר די בוטשערס וואס דארפן פארקויפן פלייש, און ס'זאל נישט קענען א איד פארקויפן קיין פלייש סידען אויב ער איז א מנקר, מען מוז דאך מנקר זיין, אבער ער האט א מנקר, וואס ער איז דארט שטענדיג וואס ער איז דער קוקט איבער אלע, און דער מנקר יהי' מי שיהי', ס'דא מנקרים, וואס האבן סמכות, דער קראסנער רב ז"ל איז געווען אין אייראפע, האט ער דארט איין געפיהרט א שחיטה האט ער געמוזט האבן מנקרים, איז דא א פאר אידן, וואס ער האט זיי אויסגעלערנט וואס זיי האבן זיך אויסגעלערנט, און ער שרייבט אויף זיי איך בין

בדת של תורה

וא

אויף זיי מעיד, זיי קענען גוט די הלכה און זיי קענען גוט די מלאכה.
ס'איז דא אזעלכע, עס איז דא, ער האט פון פעסט, ס'דא פון סאטמארע בית
דין, ס'דא וואס זיי האבן אויסגעלערנט ראחובער רב איז דארט געוועזן⁹⁶.

פאפער רב, מתערב: מען מוז אלץ מוסיף זיין אויף די... לדעתו, העט איין
געמיינט, דער התאחדות הרבנים זאל ממנה זיין דריי רבנים זיי זאלן זיך אריין
לעגן אין דער הלכה, בכל פרטותי ודקדוקי, ווייל איך מיין רוב רבנים זענען
נישט דערינען, אין דעם, דאך גם אני בתוכם איך בין נישט בקי אין מציאות פון
די ענינים. און ס'מוז זיין די התאחדות הרבנים זאלן ממנה זיין דריי רבנים אדער
אפשר מער נאך, און זאלן זיך אריין לעגן, ראשם ורובם בכל פרטי ודקדוקי
פון די הלכה, און זיי זאלן נאכדעם זיין דורך קוקען איבערקוקען זיי
בוטשערס⁹⁷.

הרב מסיגעט מוסיף: און יעדער מגקר מוז באקומען פון די דריי רבנים אז
ער האט זיי אויסגעלערנט אז זיי קענען דעם נסיון זיי קענען די הלכה און זיי
קענען⁹⁸.

הרב, מפאפע: און די דריי רבנים זאלן לפרקים גיין טאקע באקוקען ביי די
מעשה, צו מען האלט איין די דאס צו נישט, און נאך דעם ווען די דריי רבנים
וועלן שוין זיין ממש בקי בכל פרטי ודקדוקי, און מיט אלע אופנים, נאך דעם
למען השקט הרעש זאל מען זיך צוזאם קומען מיט די ארץ-ישראל'דיגע, די
וואס האבן געמאכט דעם שם רע, און מען זאל זיי ווייזען אז דער שם רע איז
נישט דא⁹⁹.

הרב מסיגעט ממשיך: דער פאפער רב, איז נישט גוט אינפארמירט — זעה
איך — איין מינוט הערט, נישט פון איצט, איין מינוט! הערט זיך איין א רגע.
הערט מיך אויס לאט מיך אויסרעדן, נישט קיין ארץ ישראל'דיגע האבן דא
געמאכט דעם רעש, נישט קיין ארץ-ישראל'דיגע, דאס האבן געמאכט היזיקע
האבן דא געמאכט, זיי האבן נאר גענומען די ארץ ישראל'דיגע, אז זיי זאלן זיי
זעהן עפעס צוהעלפן, ווייל די אין א"י האבן זיי א זעלכע מנהגים וואס איך
האלט, אז מ'דארף דאס נישט איין פיהרען דא, ווייל אונדז האבן מיר גארנישט
צו טאהן מיט די ספרדישע מנהגים, וואס זיי האבן דארטן געהאט, אין א"י
בשעתם ווען מען האט דאס איינגעפיהרט, איז געווען, האבן אלע אשכנזים די
גדולים האבן מוחה געווען. זיי האבן נישט געהאט קיין ברירה מען האט אויף זיי
ארויף געצוואונגען ווייל די ביידע רעגירונג, ביי די טערקישע רעגירוג, זענען
דענטסמאל די ספרדים געווען אין מורה אין כח דער חכם באשי, האבן זיי נישט
געהאט קיין ברירה זיי האבן נישט געקענט האבן קיין שחיטה האבן זיי געמוזט
אונטער ווארפן זיך אונטערן ניקור. אונדז איז דאס גארנישט מחייב, מ'האט זיי
דעמאלט געווען בכפי' און יעצט א וודאי נישט.

כדת של תורה

וואס דארף מען אונדז האבן מיר עפעס אנוועק גיין פון אלע מנהגים פון די אשכנזים אבות אבותינו, האבן געפיהרט וויא ס'איז נישט געווען קיין פאפער רב ממשיך: הוא גופא זאל מען מסביר זיין פון דעם, אזאך וואס ס'איז במנהגא תליא מילתא, איז נישט (סיגעט נאר במנהגא תליא מיתלא) פאפע נאר, ברורך מען נישט קיין ראיות, נאר מיט דעם אליין וועט מען משקיט זיין דעם רעש¹⁰⁰

הרב מסיגעט בקול: ניין! הערט זיך איך האלט, דעם רעש דעם רעש דעם רעש, איז שוין נשקט געווארן, ס'איז נישטא וואס צורעדן. דאס ווייסט יעדער איינער, אז דאס איז געווען פשוט, א עלילה איך האב פריערט געזאגט, נישט קיין עלילת דם נאר איין עלילת חלב, אויסגעטראכט אויף די בוטשערס¹⁰¹. הרב מפאפא עונה: איך זע דאך, דער קאשויער רב שרייט נאך היינט געוואלד¹⁰².

הרב מסיגעט עונה: גא, וואס זאל איך טאן ער וואלט ווען געוואוסט... קודם איך ווייס נישט צו ער שרייט נאך, איך ווייס נישט צו ער טוהט, מיר דאכט זיך ער ווייסט זיכער גוט ער ווייסט שוין היינט וואס איך האב איהם געזאגט ערב יו"כ, הערט אויס, ווען איך האב געהערט האב איך געזעהן דאס צעטיל וואס ער האט ארויסגעגעבן, איז געווען ערב יו"כ האב איך איהם אפגערופן אויף דער נאכט, ערב יו"כ איך האב איהם געבטן כרחמים, קאשויער רב, איך האב געזעהן איהר האט ארויס געגעבן א צעטל, אז ס'דא חלב דאורייתא, און איך גלויב אז מען האט אייך אן געפיהרט, איך גלויב נישט דערין, אבער לאמיך ווייזן לאמיך גיין, נישט איך וועל גיין אליין, איך האב איהם געזאגט דער מאנטעווידער רב¹⁰³.

ער שרייבט דאך מיר אין בריעף צו איך האב איהם דאס געבעטן, און דער אודווארער ווייס איך, איז אויך א בקי, ער האט זיך אבגעגעבן א ביסעל מיט דעם, לאמיר זיי גיין ווייזן פאר די אידן, אז ס'איז עפעס דא, איך האב איהם געזאגט נישט קיין חלב דאורייתא א דרבנן העסטו מיר ווייזען, רוף איך אויז במעמד, אין ביהמ"ד איז געווען א גרויסער עולם, מען זאל וויסן מען טאר נישט עטען.

איך האב איהם אזוי, איך האב איהם פשוט איהר מעג מיט גלויבן איך האב געוויינט פאר איהם, נישט פשוט זאך געבען איך האב איהם געזאגט, קוקט'ס, ער ווייזט דאך ער האט גערודערט, איך האבן געזען איך קען נישט דאס איהם פועלן, איך האב איהם געזאגט עס איז ערב יו"כ אויף דערנאכט, איך האט איהם געזאגט, ביי מיר איז אזוי אויך ערב יו"כ, ווארטן מיך דא אן א שיעור מענטשן, איך מוז זיי אבער קודם כל... זאפארט איך געה וואו דו ווילסט, און איך וועל מיטנעמען צוויי — איך האב איהם געזאגט — רב יחזקאל'ן וועל איך מינעמען, דעם דיין, ער ווייזט אך אויך שוין א ביסעל פון דעם, לאמיר גיין וויז אונדז איז

כדת של תורה

נג

ס'איז עפעס דא א איסור דרבנן, רוף איך אויס, דארפסט נישט מער... איך וויף איך אויס מען טאר נישט עסן, און איך האב נישט געקאנט ביי איהם פועל'ן ¹⁰¹. אזוי ווייט, איך האב געזאגט, הערט מיך אויס קאשויער רב, איך האב געקענט אייעהר רבי, ווייל איך האב געהאט הורמנא פונעם קאשויער רב, און מאלט א"ך אויס צו אייעהר רבי וואלט אזוי געטאן.

איך גיי צו אייך איך האב איהם געזאגט — סאטמאר רבי — אזא טיט צל האב איך, און איך בעט אייך, עס שטייט דא טויזענטער אידן, און איך וועל ווי זאגן זאלען פאלגען, שטעלן זיי איין וועלען זיי נישט עסן. טועם זיין קום ווייז עפעס טוה עפעס, עפעס לאז מיך זעהן ¹⁰⁵.

יו"ר שואל: וואס האט ער געענטפערט?
הרב מסיגעט: וואס? ער האט מיר געענטפערט: ער איז נישט קיין מלאך. ער קאן נישט ביי נאכט, פארשידנס, ער האט מיר געענטפערט, בארידט שובער רוי (אחד מעורר ומזכיר...).

הרב מסיגעט בקול: ניין! הערט זיך איך האלט, דעם רעש דעם רעש דעם רעש, איז שוין נשקט געווארן, ס'איז נישטא וואס צורעדן. דאס ווייסט יעדער איינער, אז דאס איז געווען פשוט, א עלילה איך האב פריערט געזאגט, נישט קיין עלילת דם נאר איין אלילת חלב, אויסגעטראכט אויף די בוטשערס ¹⁰¹.

הרב מפאפא עונה: איך זע דאך, דער קאשויער רב שרייט נאך היינט געוואלד ¹⁰².

הרב מסיגעט עונה: נא, וואס זאל איך טאן ער וואלט ווען געוואוסט... קודנן איך ווייס נישט צו ער שרייט נאך, איך ווייס נישט צו ער טוהט, מיר דאכט זיך ער ווייסט זיכער גוט ער ווייסט שוין היינט וואס איך האב איהם געזאגט ערב יו"כ, הערט אויס, ווען איך האב געהערט האב איך געזעהן דאס צעטיל וואס ער האט ארויסגעגעבן, איז געווען ערב יו"כ האב איך איהם אפגערופן אויף דער נאכט, ערב יו"כ איך האב איהם געבטן ברחמים, קאשויער רב, איך האב געזעהן איהר האט ארויס געגעבן א צעטל, אז ס'דא חלב דאורייתא, און איך גלויב אז מען האט אייך אן געפיהרט, איך גלויב נישט דערין, אבער לאמיר ווייזן לאמיר גיין, נישט איך וועל גיין אליין, איך האב איהם געזאגט דער מאנטעווידער רב ¹⁰³.

ער שרייבט דאך מיר אין בריעף צו איך האב איהם דאס געבעטן, און דער אודווארער ווייס איך, איז אויך א בקי, ער האט זיך אבגעגעבן א ביסעל מיט דעם, לאמיר זיי גיין ווייזן פאר די אידן, אז ס'איז עפעס דא, איך האב איהם געזאגט נישט קיין חלב דאורייתא א דרבנן העסטו מיר ווייזען, רוף איך אויז במעמד, אין ביהמ"ד איז געווען א גרויסער עולם, מען זאל וויסן מען טאר נישט עסן.

בדת של תורה

איך האב איהם אזוי, איך האב איהם פשוט איהר מעג מיט גלויבן איך האב געוויינט פאר איהם. נישט פשוט זאך געבען איך האב איהם געזאגט, קוקט'ען, ער ווייזט דאך ער האט גערודערט, איך האבן געזען איך קען נישט דאס איהם פועלן, איך האב איהם געזאגט עס איז ערב יו"כ אויף דערנאכט, איך האט איהם געזאגט, ביי מיר איז אזוי אויך ערב יו"כ, ווארטן מיך דא אן א שיעור מענטשן. איך מוז זיי אבער קודם כל... זאפארט איך געה וואו דו ווילסט, און איך וועל מיטנעמען צוויי — איך האב איהם געזאגט — רב יחזקאל'ן וועל איך מינעמען. דעם דיין, ער ווייזט אך אויך שוין א ביסעל פון דעם, לאמרי גיין וויז אונדז איי ס'איז עפעס דא א איסור דרבנן, רוף איך אויס, דארפסט נישט מער... איך רוף איך אויס מען טאר נישט עסן, און איך האב נישט געקאנט ביי איהם פועל'ן¹⁰⁴. אזוי ווייט, איך האב געזאגט, הערט מיך אויס קאשויער רב, איך האב געקענט אייעהר רבי, ווייל איך האב געהאט הרמנא פונעם קאשויער רב, און מאלט אייך אויס צו אייעהר רבי וואלט אזוי געטאן.

איך גיי צו אייך איך האב איהם געזאגט — סאטמאר רבי — אזא טיטעל האב איך. און איך בעט אייך, עס שטייט דא טויזענטער אידן, און איך וועל זיי זאגן זאלען פאלגען, שטעלן זיי איין וועלען זיי נישט עסן. טועם זיין קום ווייז עפעס טוה עפעס, עפעס לאז מיך זעהן¹⁰⁵.

יו"ר שואל: וואס האט ער געענטפערט?
הרב מסיגעט: וואס? ער האט מיר געענטפערט: ער איז נישט קיין מלאך. ער קאן נישט ביי נאכט, פארשידנס, ער האט מיר געענטפערט, בארידט שובער רבי (אחד מעורר ומזכיר...).

יא, ער האט מיר געזאגט ער האט מיר געזאגט, ביז וויא לאנג ער האט מיר געזאגט הערט'ן איך האב אים, שוין לאנג איך האב אים שוין אזוי לאנג דעמוטשעט, קען דאס זיין — זאגט ער — זיי האבן שוין ביז היצט געגעסן 30 יאר, עסין זיי שוין חלב, זאלן זיי ווייטער עסן, ער וועט דאס נישט אפלייקנען. האב איך איהם געזאגט צו קאשויער רב, הערט מיך אויס קאשויער רב, איהר זאגט אזוי, דענטמאל האב איך איהם שוין געזאגט און האב געקאנט אייעהר רבי'ן דעם קאשויער רב ז"ל איך האב ביי איהם הרמנא, איך גלויב נישט אז ער וואלט אזוינס געזאגט, איך בעט אייך קומט זאגט, בקיצור איז געבליבען מארגן¹⁰⁶.

האב איך געזאגט גוט, בעסער וואלט געווען אויף דער נאכט, מיר איז פשוט בעסער געווען אויף דערנאכט, ווייל ערב יום הכיפורים איך בין ביזי און שלאגט מען שוין כפרות, איך האב נישט געוויסט זיך קיין עצה צו געבען האב איך איהם געזאגט איך גיי, זאל זיין, איז געבליבען מיט איהם, ווילסט נישט אויף דערנאכט איך געה מארגן¹⁰⁷.

כדת של תורה

גוה

נישט איך וועל גיין אליין, איך וועל זיין דארטן. מען זאל גיין מנקרים, און מ'וועט זען וואס דו האסט גערטאפן. און איך האב איהם נישט געווען געפאלגט ווייל מיר איז שווער געווען ערב יו"כ, איך האב געוואלט גיכער אויף דערנאכט, בין איך געגאנגען, איך האב אנגערופן דעם אדווערער רב, איך האב געוואוסט דער אדווערער רב האט אויס גערופן, אז מען טאר נישט עסין פלייש, איז ער דאך כשר, וועט שוין גוט זיין, האב איך איהם געבעטן קום אריבער רודהף אף דעם קאשויער רב, זאג איהם פארוואס וויל ער נישט היינט, דו געייסט היינט נאכט, זאג שוין לאמיך א עהר א אין, דערמאן מיך נישט מ'וועט מיט גיין מען וועט גיין, דער אדווערער רב האב איהם אנגערופן, איך בין געווען פארנומען, איז ער געגאנגען אין די אנדערע שטוב, און צוריק געקומען, עס הולכט נישט, בשום אופן, דאס קען נישט זיין¹⁰⁸.

מיט'ן אדווערער רב האט ער אפגערעדט שוין אויף דינסטאג, ס'איז דאן געווען עריו"כ, איך האב געוואלט גיין אין דער פריה, זונטאג, א כלל איז געקומען דער אדווערער רב, ס'איז נישטא וואס צורעדן, ס'איז דינסטאג¹⁰⁹, איך האב נישט געגליבט, אז ער וועט פארט נישט קומען צו מיר ערב יום טוב, איך האב געווארט ערב יום טוב און איז נישט אנגעקומען, נא דעמאלט'ן ערב יו"ט איז געווען יו"כ, האב איך שוין געזעהן, ווען דער קאשויער רב זאל מיינען טאקע ס'איז פארוואס קען דאס פארהענען זיין, איך בעט דיך אזוי שטארק און ער בעט איהם, ער איז דאך כשר וישר פארוואס איז ער נישט גוט, ער וויהל נישט ס'קען נישט זיין, האב איך דאך געזעהן, אז די מענטשן ארום קאשויער רב וויהלען נישט, וויהלען נישט ווייזען פשוט, ס'איז גענוג געווען אז זיי האבן געזאגט¹¹⁰.

האב איך יו"כ אויסגערופן אזוי ווי מען האט אויסגערופן אין פאפער ביהמ"ד האב איך נישט געוואלט האב איך יו"כ אויסגערופן, האב איך געמוזט אויסרופן, ווייל ס'איז דאך געווען יום כיפור, מען האט דאך געפאסט יום כיפור, אויף דער נאכט דארף מען גיין עסין, איך דארף דאך עפעס זאגן פאר די מענטשן זאלן זיי עסין? זאלן זיי נישט עסין? האב איך געמוזט טאן, האב איך געהייסן אויסרופן אז ווער ס'האט געקופיט פלייש, ביי אונדז אין כוטשער סטאר אין סאטומר סטאר דארט איז דא מנקרים אין עס איז פונקט, און מ'קען עסין¹¹¹.

דאס האב איך געטאן, איך האב געזען, אז איך מוז דאס טאן, וואס זאל איך זאגן — אז איך וועל נישט אויסרופן, וואלט דאך געהייסן, וואלט שוין יעדער געוואוסט אין גאנצע געשעפט הייסט דאך, אז איך זאג אז מען טאר נישט עסין¹¹².

הערט'זשע וואס, איז געגאנגען הער אויס אויף דעם ארויף, האב איך בעקומען דעם בריעף פונעם קאשויער רב, ער שרייבט, ער שרייבט די גאנצע מעשה, אז איך האב איהם קודם געבעטן, און ס'איז געבליבען אויף דינסטיג —

כדת של תורה

זאגט ער — האט ער שרייבט אז מיר האט ער געזאגט ער שרייבט מיר אזוי אין בריעף, מיר האט ער פארקערט, אבער אזוי וויא דער אדווערער רב איז דאך שפעטער געקומען, און הער האט איהם אפגערעדט אויף דינסטיג, און אזוי וויא מאנטיאג איז דאך געווען יום כיפור האט מען אויסגערופין אין סאטמאר ביהמ"ד, און דער פאפער רב האט אויסגערופן און דער דיין רב יחזקאל האט אויס גערופן, און דער דעברעצינער האט אויסגערופן, האבען אויסגערופן אז מען מעג אזוי האט ער זיך מיישב געווען, ווייזט ער נישט מער, פטור אן עסק¹¹³.

איז דינסטיג און מיטוואך ס'איז שוין דורך געגאנגען ביז סוכות, איך האב נישט געהערט גאר נישט נאך רעדן, גאר נישט געהערט, באמת איך קען דאס נישט פארשטיין וויא אזוי א זאך קען זיין, ער האט מיר אפגערעדט דינסטיג, איבעררעדעם, ווייל איך האב אויסגערופן אז ביי אונדז איז דאס כשר, עטץ האט געזען¹¹⁴, בקיצור, און אזוי איז דאס געוועזן ביז וויא לאנג ס'איז געווארן סוכות, אין סוכות בין איך נוהג צו רעדן יעדעס יאר פאר די אברכים, דענטצמאל האב איך פארציליט די גאנצע מעשה, און בעפאר איז שוין געקומען, אז זיי ווילן קומען, האב איך שוין נישט געוואלט טוהען¹¹⁵.

בקיצור, וויל איך אייך זאגן אזוי בענין זה, ווייל דער פאפער רב, האט פריהרט געזאגט, איינשטילין דעם רעש, איינשטילין דעם רעש, איז אזוי, דעו וואס ער וויל מאכן אזא רעש, קען מען זיך במילא נישט העלפן, און איך האלט ביי מיר גאר נישט קיין התחייבות לגבי די מענטשן, וואס האבן ארויס געברענגט אויף אזא מין אופן, פשוט, וואס זיי האבן געוואלט אונדז ממש, אין די גאנצע וועלט ארויס ווייזען אז ס'זיצען דארט אידן, ער שרייבט דא, אלפים ורעכנות אידן עסין חלב, איז אן א שום ברעטיגונג (הרב מווינא מזכיר... נאך איינס)¹¹⁶, (ממש'ך) פאד דעם האב איך נישט געוויזען, חוץ דעם, ס'איז גארנישטא וואס צוזאגן וואס זיי שרייבען דא אין בריעף, ס'האט געהייסן איהר בעקומט אויך דאס בריעף, נאר זיי האבן שוין געזען, ביי מיר האט דאס נישט געמאכט גוט, האט איהר נישט בעקומען.

דער בריעף איז פארגעברייט צו צושיקען, איך וועל אייך זאגן נאך אזאך, דער בריעף, וואס שרייבט דאס, איז פארגעבער — איהר קענט זעהן — צו שיקען פאר אלע אידן אין דער גאנצע בכל חפוצות ישראל, און דארט אריין שרייבען, אז ווי מען איז, אזוי זעהן אויס דארטן די רבנים, זיי זענען אלע פארקויפט, ס'איז גארנישט נאכצוזאגן וואס דאס איז¹¹⁷.

יעצט הערט זיך אייך וואס איך וויל זאגן, וואס מען דארף מיר צוטאהן, אזוי וויא מיר האבן פריהערט געשמועס, מען דארף זען דעם ענין פון ניקור צוברענגען, ס'זאל זיין אן איינאיינציגע זאך, הן וואס ס'האנדלט זיך אין די הלכה, צו זאל מען יא נוציין צלע י"ב צו נישט, וועט מען זיך געדארפט צונויף

בדת של תורה

121

זעצן די רבנים. איך מיין נישט איצטערט, סי'רענט דאך נישט, אזוי שטארק, אז טאמער טוהט מען מנקר זיין די צלע י"ב, אזוי וויא דער חת"ס זצ"ל האט געזאגט, איז אוודאי אז מען קען נישט זאגן אז חלילה אז מען טאר דאס נישט טאן חלילה וחס, און מען האט דאס אין זייער אסאך מקומות געטאן. א וודאי דארף מען דא עפעס טאן, מען דארף וועגן דעם דן זיין, מען דארף טאהן, אזוי וויא ער האט פריער געזאגט, רוב דעות, צו מען זאל אליין טראכטען, מען זאל דאס טאן, שוין, און אזוי וועט מען קומען צו דעם ¹¹⁹.

און דערווייל האבן מיר אונדז דאך געמאכט א שטיקעל חיקון, אז די קצבים באקומען נישט קיין פלייש וואו ס'איז דא חלב, אונדז האבן יא גראדע עוסקן געווען ביז יעצט אין דעם, טאקע מיט'ן ווינער רב, און מאנטאווידעא אויכט, מען האט אזוי איין געמאכט, אז באקומען היינט גארנישט די קצבים קיין פלייש וואס מען דארף אפילו טרעייבערין, אראפגעשניטען, ס'איז גארנישט דא, אזוי היינט איז עס ב"ה אזוי בסדר אזוי וויא איך האב איצט געזאגט, נאר מען קען ביי דעם נישט בלייבן, ווייל דאס איז נאר אזוי געמאכט צייטווייליג מען זאל אפטיידיגן גאנצע שטיקער שניידט מען אפ וויא ס'איז דא אוואו מען דארף טרייבערן, האט מען דאס גאנצע חלב אראפגעשניטען (...שואלים ובלתי מוכן). תשובה: יא יא די שטיקעל יא, נאר חלב יא, נו פארשטייהט זיך ¹²⁰.

איצט איז אזוי וועט מען זען, דאס דארף מען זען דן צו זיין, אז ס'זאל זיין אזוי, און במילא מיט דעם וועל מיר אפקומען.

(פאפער רב!!! מען טאר זיך נישט פארלאזען אויף די מנקרים אפילו זיי זענען מומחים, ס'זאל זיין רבנים וואס זענען בקי בכל פרטי ודקדוקי) ¹²¹. ממשיך: דאס וואס דער פאפער רב האט געזאגט האב איך דאך פריהערט געזאגט, אז מען זאל דא אויסוויילן 3 — 4 רבנים צו 5 וואס זאלן זיך מעלדן, אז זיי ווילן זיך אויסלערנען ניקור, זיי וועלן טוהען אגרויסע טובה פאר'ן אונדזער ציבור, און די זאלן זעהן און די אלע בוטשערס ווער עס פארקויפט פלייש, די מוזען האבן פון זיי א חתימה ¹²².

יו"ר טארטיקאווער: ...מען גייט אוועק פון א אסיפה (ווינא מפסיקו — ס'מוז ארויס א דבר ברור) ¹²³, ביז מען ארלעיידיגט נישט א זאך המשך: מען טאר נישט אוועקגעהן, זאג איך אז דערווייל חאטש די רבנים האבן נאך גארנישט אויסגעלערנט זאלן די רבנים נעמען צו א מנקר וואס מען ווייסט ער קען, ... א רגע א רגע, דערווייל איז די, דאס זאל מען שוין ארויסגעבן א קול קורא אז מען בעט קיין שום איד זאל נישט עסן קיין פלייש, דארטן וויא ס'איז נישט דא קיין השגחה, ווייל דער חסרון איז נישט צו פון האלטן א בוטשערס-טאר, צו פון מיל-מארט, צו דאס, ס'איז דא אן א שיעור בוטשערס וואס האבן נישט קיין שום השגחה און גארנישט (אחד שואל בקול: דער משגיח אליין קען דאך נישט?).

כדת של תורה

תשובה: נו, ווייטער (סיגוט, א מינוט א מינוט הערט זיך אויס) ¹²⁴. המשך: דאס זאל מען שוין טאן די צוויי זאכן, אז נישט קיין השגחה זאל מען נישט קויפן. און דאס איבעריגע זאל מען שוין די 3 רבנים האטש זיי קענען נאך נישט זאלן זיי צונעמען א מנקה וואס מען ווייסט ער איז גוט אדער מען זאל שיקען רופען. איהר לעייגט דאס אפ איז גארנישט ווערן. דאס זאל מען שוין טאן און דערווייל זאל מען זיך אויסלערנען. און דערווייל זאל מען זיך אויסלערנען. מען זאל צונעמען א מנקה, און מען זאל שיקען רופן יעדן בוטשער. און זעהן צו ער קען ¹²⁵.

ווינא: מאנטאווידער רב קומט נאר אהער, איך וויל מיט אייך רעדין. המשך: א רגע איך וויל בעטן דעם עולם, אזוי מען וויהל דאך פיהרן. א שטיקל אסיפה "פארלעמענטאריש" ... צו זאגן אזוי וויא ס'איז דא רבנים וואב האבן זיך געמאלדן צום ווארט, צו מען וועט זיי יא פאלגן צו נישט פאלגען ¹²⁵. וויל איך זאל מען אויסהערן די פאך רבנים, דער ערשטער האט זיך געמאלדן דער אדווערער רב, דערנאך האט זיך געמאלדן דער טענקער רב, דער נאך האט זיך געמאלדן דער ווייצנער רב, און דער וויזניצער רבינס זוהן. זאל מען דערווייל אויסהערן די פיהר און דער נאך וועט מען קומען צו א החלטה, לאנדסבערגער רב, אבער איך וויהל בעטן דעם עולם איך וויהל געבען צופארשטיין א זאך וואס איך ווייס שוין פון אסיפות, אז מען ברויך עפעס זעהן, דעם תיקון וואס מ'ברויך שוין דער ווייל — יא יא — לאדאנער רב — דערווייל איז דער ערשטער געוועזן נאך איידער ס'האט זיך אנגעהויבן די אסיפה, דער אדווערער רב ¹²⁶.

הרב מוויצען שואל: אפשר שטעלט מען אריין דעם אראדער רב אין די רשימה א איד וואס קען דעם פאך?

י"ר תשובה: נו, ער וועט אויך קענען זיך אן רופען, ער וויל זיך מעלדין צום ווארט, מען מוז דאך גיין מיט א סדר, יא אראדער רב אויכעט ¹²⁷. הרב מפאפא: די רבנים זאלן זיך נישט באווייזען פאר די מנקרים, זיי זאלן נישט זיין תלמידים פון די מנקרים, זיי זאלן זיין אייגענע מבררי הלכה, ווייל געווענדליך ביי דער זאך זענען די רבנים תלמידים פון די מנקרים, און דאס איז נישט דאס ריכטיגע.

(רעש, כולם מדברים, יצחק גליק מכריז: מ'בעט יעדן מען זאל נישט אריין רעדין אין דערמיט) ¹²⁸.

המשך י"ר: איך וויהל פשוט זאגן איר ווייסט דאך, ס'איז דא אן א שיעור מחרחרי ריב, אז מען וועט נישט צולאזען קיינעם צום ווארט וועט מען ארויס גיין אינדרויסן זאגן... מען מוז צולאזין יעדן צום ווארט, דער נאך וועט מען מאכן א החלטה ¹²⁹...

כדת של תורה

נט

אדווערער רב: מורי ורבותי, אזוי ווי היינט איז ב"ה דא א שיינע אסיפה פון די רבנים קען מען נישט אוועק לאזין פאר נאך א אסיפה. זעלטין קומט צוזאם קיין עין הרע אזויפיהל רבנים, מ'זעט אוועק גיין מיט א גארנישט טויג דאך נישט, איך וויל נאר פרעגן א קושיא, איך וויל נישט מפקפק זיין אויפ'ן ווינער רב און אויף קיין שום רב נישט¹³⁰. איך ווייס אז אונדז וואוינען מיר היינט אין אמעריקה, נישט אין ראצפערט, און נישט אין אדווארע, און נישט מיט אמאל אין אנדערע שטעט נישט, אין אמעריקע איז לכאורה א הפקר וועלט, און די דורות ווערן יעדן טאג שוואכער און שוואכער, היינט איז דא א בוטשער-סטאר פאר אידן, שפעטער איז נאך שוואכער, אזוי גייען די דורות מיר זעהן דאך די דורות פאלען.

יו"ר: א רגע, נישט קיין רבנים, נישט קיין מורה הוראה'ס.
יצחק גליק מכריז: מ'בעט זייער די וואס באלאנגען נישט צו די אסיפה זענען נישט קיין רבנים קיין חברים פון התאחדות הרבנים זאלן מוחל זיין נישט צוזיין דא אין זאל¹³¹.

המשך: מען זעט אין אמעריקע, לאמיר זאגן, אויף א מצוות עשה, אויף א אתרוג, יונגעלייט ספענדן גרויס געלט, און יעדע מצוה, תפילין קאטס געלט, א מזוזה קאסט די טייערסטע אויף יעדע מצוה ספענט מען גרויסע געלטער, צדקה ווארפט מען טויזנטערס, אין זעלבע אין ענייני גשמיות, טאמער איז דא א מנהג אין פאריז דעמאלט'ן חאפט מען דעם מנהג אויף איבעראל, און טאמער אונדז האמיר א דירה, מען דערמאנט זיך נישט, אין דערהיים איז דאך א מנהג געווען אז מ'האט ג'האט נאר 2 שטובער אין דערהיים, מען זאגט דאס נישט, אבער דאס זעלבע אין דערהיים האט מען ענוג ג'האט אז מען האט געהאט נאר איין קלייד אויף אלע חתונות, זה לא, מען לעייגט אריין, מען ספענדט טויזנטערס און טויזנטערס, סיי אויף ענייני רוחניות, אין הכי נמי סיי אויף גשמיות, אויף איין מאל, דא האנדעלט זאך אין א ענין פון א ספק דאורייתא, איז נישט די אלע זאכן ליעגענט, טאקע א בלבול, אזוי ווי דער נשיא זאגט ס'איז א בלבול, אבער דער נשיא שליט"א, האט מיר געזאגט אז ער וויל היצט מתקן זיין אלע חומרות, וואס ס'איז נאר מעגלאך, פארוואס, ווייל דאס איז געמאכט געווארן אויף לדורות, איז במילא אזוי, היצט האלט מען ביים חלק החתם סופר¹³².

אין דערהיים איז געווען א געוואלדיגע ארימקייט, איך געדענק נאך אין דערהיים אפיציל פעטין, איז געווען א געוואלדיגע ענין, במילא און נאך אזאך, אין דערהיים, טאנער האט מען געמוזט פארקויפן פאר'ן גוי נאך א שטיקעל חלק אחוריים, איז אגעוואלדיגע זאך, איך געדענק דאך אין דערהיים פון גאנץ גוט וואס ס'איז געווען, יעדער שטיקעל פלייש איז געווען טייעהר,

בדת של תורה

במילא האט מען געמוזט זוכען אויף אן אויפן מקיל צו זיין, פארוואס זאלן מיר אונדז זיין די מענטשן, פאר וואס זאלן מיר זיין די מיקלידיגע מענטשן, פארוואס? אונדז ברויכן צו זוכין די גרעסטע חומרות וואס קען זיין, איך ווייס לאמיר זאגן, איצט זאגט מיר דער סאטמארער דיין הרב אויש אז אין גאנצן זימבערגען האט מען נישט גענוצט נאר ביז צלע י"א, איך האב אן גערופען היינט, מאנטשעסטער, ענגלאנד, נאר צלע י"א. איך האב אן גערופן נעכטן נאכט, סקווער, צלע י"א, איך ווייס אסאך און ער ברענגט דער שתי הלחם, אז מען רעדט פון צלע י"א קיין שום צלע י"ב¹³⁵.

אויף איין מאל, זאל מען זוכן ווייל מען האט געטראפן א קולא א חר"ס, וואס ער איז משיב פאר פרעשבורג, זאל מען מקיל זיין לויט דער תשובה, זאל מען אלע קולות אן נעמען.

וויא אין דערהיים איז געוועזן, אנפירען די אלע זאכין, אין אלע עניינים, דערווייל אין אלע עניינים געט מען אויס געלט, הונדערטערס און טויזענטערס, און פונק א מצוה זאך זאל מען קוקען — איך האב געטראפן א חת"ס¹³⁶.

איך האלט — ניין — איך האלט, מען איז מחוייב אן צונעמען אז מען וויל מאכן א תיקון לחומרא, אוף לדורות איז מען מחוייב אן צונעמען אלע חומרות טאקע, טאקע אלע חומרות פארוואס זאל יעדער איד וואס איז דא די אלע אינגעלייט, די כולל אינגעלייט, אלע אידן ווילן נישט עסין קיין פלייש, נאר ס'איז אויסגעהאלטן לויט אלע חומרות, עכסטינס אז איינער וויל נישט, וועט זיין א "כשר" מיט "מהדרין כשר", מהדרין כשר, אז ס'איז דא פוסקים וואס זיי אסרן, פוסקים וואו איז חלב, טאר מען זיך נישט אריין לאזען איין ספק דאורייתא. (בטעייפ יש כאן ערבוביא גדולה של קולות התקפה — על הרב הדובר — שא"א לפענחס, ירחם ה')¹³⁵.

ממשיך: איין רגע איין רגע, דער אגור זאגט ווען ס'האנדעלט זיך א טפק חלב — אגור — הייסט דאס ספק איבוד הנפש, איז אזוי בממילא א געוואלד אונגערישע קהילות האט מען נישט גענוצט דער צלע י"ב אויך נאר ביז צלע י"ב, האט מען גענוצט — דאס איז איין זאך¹³⁶.

נאך אזאך דער נשיא האט זייער אפיינע זאך געזאגט, אז מען שניידט איין ביים צלע י"ב און נאר פריהערט, קען מען אפגעהיטן ווערן פון פארשידענע מכשולות.

דאך אין אמעריקע, שניידט מען רוב מאל אין חלק אחוריים¹³⁷. טאמער שניידט מען אבער צלע י"א אודאי דעמטלטש קומט אויס (אחד שואל? מען שניידט רוב מאל אין חלק אחוריים). תשובה: יא, יא, יא — קומפט פאר, יא, אז קומט נישט פאר, אזוי וועט נישט פארקומען, און נאך

כדת של תורה

סא

פארשידענע זאכן וועט מען באהיטן¹³⁸

דער טרפּש קומט אין גאַנצן אריין, דער צווייטער זייט פון טרפּש איז דאך חלב דאורייתא, און דאס קען מען זייער שווער אקלינען, למעשה זאגן מיר יא, למעשה יא בא די כסלים אונטען אז דא א קרום העב, א קרום הדק, טוהט זאך מיט די חלב אונטן אז רוב פוסקים וואס זיי אסרין, פאר וואס זאלן מיר אונדז זיין די מענטשן (כאן יש קולות וזעקות מכל הצדדים באנדרלמוסיא גדולה) — ס'איז א כלל אין אלע ספרים, און אריי'ש איז דאס אין שבת, אז א איד דארף אוועק לויפן פון צייט שערי היתר, ער זאל נישט אן קומען צו איין פון שער איסור, עס כל זאת, לויטער איידלע רבנים וועלן אוועק גיין אננעמען אלע קולות, — יא מיר האבן מיר א היתר — מיר האבן מיר א היתר¹³⁹

וואס הייסט א היתר. אונדז. ברויכען מיר אנצונעמען אלע חומרות, צאם שטעלן אלע חומרות, ווען איינער וויל נישט האבן אלע חומרות, וועט עס זיין כשר נישט "כשר למהדרין", למהדרין כשר, ברויך אויסצוהאלטן לויט אלע שיטות אזוי האלט איך (כאן יש וויכוח חס מאוד בלתי ברור)¹⁴⁰.

טענקער רב (י"ר מכריז מען בעט דעם עולם זאלן נישט רעדן לאנג, ווייל מען מוז דאך נאך קומען עפעס צו החלטות).

מתחיל: איך וועל רעדן גאר קורץ, און איך וועל נישט שרייען אזוי וויא דער אדווערער רב ווייל דער אדווארער רב ווייל איך האב אויך אמאל געקענט בעסער שרייען, וויא דער אדווארער רב...

יצחק גליק מכריז: מען בעט זייער, מען זאל נישט רעדן דארטן אונטען, ווייל מען קען נישט הערן וואס מען רעדט דא אויבן). לאמיר רעדן צו די זאך דאס וואס אדווערער רב האט געזאגט, מען זאל אננעמען אלע חומרות, מען דארף נישט אננעמען אלע חומרות, מען דארף נאר אננעמען די חומרות וואס עס איז... דער חת"ס איז מתיר, און איך בין מעיד אז דער עצי חיים זי"ע, מרן רבי זי"ע, דער עצי חיים האט ער געזאגט דע לעצטע דיבורים, איז געווען פאר'ן גבעת פארן גבעת פנחס, ער האט געזאגט, ער האט מיר דערציילט, אז מען האט מנקר געווען בין צלע י"ב בין צלע י"ג דאס איז איינס. צווייטן, אין סיגעט האט מען זיך אזוי געפיהרט, אין גרויסווערדיין האט מען זיך אזוי געפיהרט, איז במילא ווער זענען די רובי קהילות? ס'האט זיך אדערפעל נישט אזוי געפירט! דאס האט מען זיך אזוי געפיהרט, און מיר דארפן נישט משנה זיין. מען וועט משנה זיין וועט מען זאגן, יא, מען האט שוין נאך געגעבן דאס אלטע (כאן יש זעקות גדולות בלתי ברורים).

ניין, הערט זיך איין, איך רעד יעצט, מען דארף נישט משנה זיין, מיר קענען זיין אזעלכע ערליכע אידן וויא דער חת"ס איז געוועזן (הקולות נמשכות כל הזמן)¹⁴¹

גדת של תורה

די לעצטע דיבורים איז געווען דארטן, און איך וויל זאגן נאך אזאך רבותי, וואס הייסט מחמיר זיין, דער בעלזער רב זייע, האט אמאל אריין גערופן א אידן און ער האט געזאגט, ער זאל עסין שטאפל-לעבער, מען זאל עס מאכן אשטאפל-לעבער מען האט געמאט, אריין גערופן האט ער געזאגט, איך וואלט ווען גערן גיגעסן שטאפל-לעבער, איך זאל כולל זיין זיך מיט אלע אידן, וואז עסן, מיינע אבות האבן נישט געגעסן, מאך איך דיך פאר א שליח, עז אשטאטץ מיר, וואס האט יא געגעסן.

וואס א רייד איז דאס! וואס א רייד איז דאס! (לאמיר רעדן), איך וויל אויך רעדן, וואס פאר א רייד איז דאס, אז אונדזערע אבות הקי אוניזערן רבי'ס, און אונזערע אבות האבן אזוי געמאכט דעם ניקור, אזוי וויא זען ווינער רב האט דערציילט, ווינער רב זאל זיין געזונט האט אזוי דערציילט, אז דער קרן לדוד, האט חוזר געווען ווייל ער האט געזען דעם חתי'ס (כאן שומעים זעקות מכל הצדדים בלתי ברורים). זאל איך זאגן חלילה אז ער האט פארציילט נישט אמת¹¹².

יו"ד: שרייב אויף, אז דער אדווערער זאגט אז יא, און דער טענקער אז ניין, ארלייגט, ארליידיגט, פארטיג, ווייטער! ווער נאך האט צורעדן¹¹³. **יצחק גליק:** דער וויזניצער רעבינס זוהן, וויל זאגן אפאר ווערטער, נו. טענקע אונדז טוה מיר מיט דעם מבוזה זיין אונדזערע אבות און אונדזערע רבי'ס, פארוואס זאל מען טוהן אזא מין זאך.

ישראל האגער מתחיל: לא איש דברים אנכי, איך האב קיינמאל נישט גערעדט, איבערהויפט בא אזעלכע רבנים, וואדען, איך בין געקומען, זער טאטע האט מיך געהייסן איך זאל נאר איבערגעבין, וואס לעולם איז דאס בערך אזוי וויא סאטמאר רב זאל זיין געזונט האט זאגט, אזוי וויא דער פאפער רב האט געזאגט אז מען זאל אויסלערנען אפאר אינגעלייט, דער עיקר איז דאך מכאן ולהבא, וואס מען זאל טוהן. אז מען זאל אויס לערנען אפאר אינגעלייט קודם די הלכות זאלן גוט גוט קענען. און נאר אווס דען, ער האט געבעטן נאך אזאך, אז נאך דעם וואס מען קען שוין דיא הלכות, דאס הייסט ס'האט נישט צוטאן מיטן בקיאות בעצם, מיטן ניקור, אבער אין די הלכות אליין, אויב ס'איז דא סכסוכים זאל מען מאכן א רשימה, אלע עניינים וואס ס'איז שייך בא חלב, דאס איז א איסור דאורייתא, דאס איז א איסור דרבנן. דאס איז א מנהג, און מען זאל, איך מיין די רבנים וואס וועלן זיין ממונה אויף דעם זאלן מאכן דעיי רשימה, מען זאל דאס אריבער שיקען, פאר אלע חברים פון די התאחדות הרבנים, ממילא קען יעדער איינער וויסן וואס ס'האנדלט זיך, מען קען וויסן צו די עוררות האט א ממשות, צו עס האט נישט קיין ממשות, אזוי ווייסט דאך נישט, איך מיין כמעט קיינער ווייסט דאך נישט וואס טוהט זיך.

און נאך דעם קען זיין, אז איינער אפיי, לאמיר זאגן, מ'איז מחליט אויף א געוויסן אופן, אבער אמאל איז דא א איד, וואס ער וויל מחמיר זיין אויף א זאך, זאל מען וויסן, וואס ס'איז יא מותר, וואס ס'איז אסור¹⁴⁴.

און נאך דעם זאלן די אינגעלייט זיך אויסלערנן גיהעריג דעם בקיאות, נאר וואס זען דאס הייסט דעם אומנת פון דעם ניקור.

און נאך אזאך וואס ער האלט, אז עס מוז זיין א משגיח תמידי, איבעראל אין אלא בוטשער־סטראס, ס'הייסט ס'זאל דער משגיח, נישט קיין משגיח תמידי אינס סטאר, נאר אז עס מוז זיין אונטער רבנים, ס'הייסט לאמיר זאגן די 5 אינגעלייט, זאלן זיין די בעלי בתים אין די אלע בוטשער־סטראס, אז זיי זאלן קענען אריבער גיין, סיי ווען אז יעדער איינער וואס ער ארבעט אין דעם ענין פון ניקור, צו איז עס דער בעלעבאס דער מנקר, צו איז דאס סתם דער שמשל, דארט וואס ער ארבעט וואס ער טוהט די מלאכה, זאל ער וויסן אז ער אמאל פון צייט צו צייט קומט מען אריין, וואס די השגחה דער ניקור זאל אויך זיין אונטער השגחה פון רבנים, נישט נאר דוקא אונטער א השגחה פון א ראש המנקרים נאר פשוט ס'זאל זיין די רבנים, די רבנים וואס זענען בקי אין דעם, זאלן זיין אחראי אויף דער זאך, און אזאך וואס איז תלוי במנהג, ס'זענען דאך דא די גרעסערע רבנים פון התאחדות הרבנים, וואס זאלן מחליט זיין טאמער ווייטער איז דא שאלות, צו ס'איז א שאלה פון א דאורייתא, צו א שאלה פון א דרבנן, אז מען האט בכתב אז מען ווייסט דא פון וואס ס'האנדלט זאך, קען מען די זאך מברר זיין. קלארעהייט צו ווער ס'זאל נישט זיין, זאל זיין דער ירושלימער רב וועט זיין, דער מחליט אויף אזאך צו ס'איז א דאורייתא צו א דרבנן צו וואס, אז ס'איז דא עוררות מוז מען זען וואס דאס איז¹⁴⁵.

אחד קורא: איין ווארט, איין ווארט.

אחד משיב: נאך דעם, באלד, מעט גיין אין די ראיע, נאך דעם באלד, מען וועט גיין אין די ראיע.

לאנדסבערגער רב: ס'איז דא רבנים וואס האבן מיך שוין מקדים געווען, אבער אעפ"כ מוז איך זאגן מייך דעת וואס איך האב פריהערט אין זינען געהאט.

דא פון דעם מאטעוועדעארס רביס ווערטער בין איך נתעורר געווארן אז די פראגע, איז אויף געשטעלט געווארן אויף א פאר פונקטין.

קודם כל איז די שאלה, מיר רעדן נישט פון עבר — אזוי וויא דער פאפפער רב האט געזאגט — אל תזכור לי ראשונות, מיר האלטען יעצט נישט ביי ווער ס'האט דא געטאן א פעלער, ווער ס'האט יא געטוהן, ווער ס'האט נישט געטאן, מיר האלטן יעצט מתקן צו זיין וואס מען דארף מתקן צו זיין, ווען ס'זאל קיין מאהל נישט זיין קיין ערעור אין דעם און קיינער זאל נישט זיין

כדת של תורה

גערעכט אין דעם ענין און דער ערעור איז נאר א בלבול בעלמא, דעמאלטן דארף מען אויך זען מתקן צו זיין. דא איז נישט די שאלה פון די בוטשעריען וואס זיי האבן ערליכע משגיחים, ס'איז פאראן דא למשל, סאקמאר האט ר' יושע גאלדבערגער, און איך ווייס נאך ווער ר' יעקב וואלף ליכטנשטיין, און ווייס איך, די זענען די מנקרים די קענען זייער הלכה און זיי וויסן וואס זיי דארפן צו טאן. אבער איך רעד עס איז דאס צום ביישפיהל, אזעלכע מנקרינס וואס זיי האבען קיין אנהונג נישט, איך ווייס נישט וויא ווייט זענען גאר פארלעסליך אופן שמירת שבת, מען נעמט זיי אריין אלטץ ארבעטער, מען נעמט זיי אריין זיי זענען גארנישט פארלעסליך און זיי ווייסן נישט בין ימינו לשמאלם, און זיי האבן נישט קיין געפיהל מיט אמאהל פאר קיין כשרות, און נישט נאר זיי זענען נישט באגלייבט אויף כשרות ע"פ התורה, נאר זיי האבן גארנישט קיין אהנוהג פון דעם ענין¹⁴⁶.

דארף מען זען אז איבעראל, ווער עס איז געשטעלט מנקרים, איז נישט טייטש אז עס איז דא דער מנקר, איך ווייס שוין טאקע דארט אגעוויסע דארט אין א פלאטץ, וואו מען האט זיך פארצויגן, דער איז דער מנקר, און דער איז דער משגיח, האב איך יעניגען געפרעגט, די ביזט טאקער דער משגיח דארט? איי — זאגט ער — דאס וואס ס'קומט אן צו עס דאס איז ער מנקר אזוי וויא די הלכה איז, אבער אז ער זאל האבען השגחה אויף דעם וואס א צווייטער טוהט, דאס איז נישט אונטער זיין אחריות.¹⁴⁷

איצט קודם, דארף מען זען אז מען זאל איבעראל שטעלן מנקרים, וואס זיי קענען דעם פאך. און וואס זענען באגלייבט אויף דעם עפ"י התורה, אז זאלן מנקר זיין¹⁴⁸.

איצט קודם, דארף מען זען אז מען זאל איבעראל שטעלן מנקרים, וואס זיי קענען דעם פאך. און וואס זענען באגלייבט אויף דעם עפ"י התורה, אז זאלן מנקר זיין¹⁴⁸.

און אויסער דעם איז טאקע האלט איך צו, צו דעם וואס דער נשיא האט געזאגט, מען זאל שטעלן, מען זאל אויסלערנען אינגעלייט, וואס זיי זאלען טאקע אויף דעם געביט ארבעטן, זאל קענען די הלכה טאקע על בורי, און זי זאלין קענען נישט נאר על בורי פון שו"ע, נאר זאלן וויסן פון פראקציעס, זאלן וויסן פון די מנקרים וואס זיי האבן שוין געארבעט אין דעם און זענען פארלעסליכע און ערליכע, זאלן צרצייגן א יעדע זאך וואס דאס איז, און וואס מען דארף צו טוהן, און וואס מען דארף מחקן צו זיין, און די זאלן האבן דער נאך די השגחה אויף די אלע בוטשעריען וואס עס גייט דוראך אפילו ווען ס'איז דא ערליכע מנקרים, און ערליכער זאלן זיי האבן די השגחה אויף דעם¹⁴⁹. די צווייטע פונקט, וואס ער האט באריהרט דער מאנטעוודעאר רב, איז ניד

אויך געפאלין, אז עס איז דא מקומות — מ'קען נישט זאגן אז אלע מקומות האבן אנגענומען די קולות פון חת"ס, אבער כדומה, למשל, ס'דא מקומות וואס מ'האט יא מחמיר געווען, יעצט דא איז דאך א שאלה אויב מיר קומען זיך זאם פון די גאנצע וועלט, איז אפשר טאקע די אידן פון די מקומות וואס האבן זיך יא נוהג געווען די חומרא אפשר איז בא זיי שייך דאס נותנין עליו חומרי מקום שיצא משם, נו, אפשר דארף מען טאקע טאן אזוי וויא דער אדווערער רב האט געזאגט, מען זאל טאקע זוכען אלע חומרות, פארוואס דארף מען זוכן היצט קולות, פאר וואס קען מען נישט יוצא זיין דעת כל הקהל, מען זוכט ביים אחרונג אדער ביי א אנדערע זאך זוכט מען יוצא צו זיין אלע שיטות, און אלע הידורים, א זאך וואס מען נעמט אריין אין זיך, און עס איז, מוז מען דען זוכן קולות? איז אויב די מקומות האבן זיך נוהג געוועזן חומרות, זאלן מיר זיך אונדז אויך נוהג זיין דעיי חומרות, אפילו ווען נישט וועגן אונדז אליין אבער וועגן אנדערע אידן. (אחד משמע קולו — מוציא לעז!)¹⁵⁰.

— נישט דא קיין ענין פון מוציא לעז, (רבים מכריזים! ס'איז יא דא, ס'איז יא דא!).

— וואס הייסטא מוציא לעז? ווען איך וויל? (סיגעט מתערב ומכריז: ... זיי זאגן בפירוש, אז מען טאר נישט מאכן קיין חומרות וואס מען האט נישט געמאכט ווייל מען איז מוציא לעז).

— אויף דעם פלאטץ אליין, אויף דעם פלאטץ אליין, אבער דארטן, וויא ס'איז דא בין קטיעא, ס'איז דא מנהגי מקומות פון פארשידנע מקומות. (צועקים. והסיגעטער צועק הער דרייסיג יאר, דרייסיג יאר!).

...וואס הייסט, וואס הייסט. איינער קומט פון דעם פלאטץ און איינער קומט פון א צווייטן פלאטץ פארוואס זאלמען נישט קענען זאגן אז איך טוה דאס נישט וועגן מיר, איך טוה דאס וועגן יענעם. (קול רעש גדול. וויכוח גדול). קוק'טס אין תשו' מהר"מ שיי"ק אין לבושי מרדכי וועט איר זען אז ס'גייט נישט אן קיין מוציא לעז, זיי האבן נישט געגעסן ווייל מען האט זיי נישט געגעבן צו עסין (רעש, רעש), אפשר טאקע, אפשר טאקע¹⁵¹.

הרב מווייטצען! ווער האט דעם נעקסטן ווארט, ווער האט דעם נעקסטן ווארט.

הרב מווינער שואל: ווער איז נאך דא צו מעלדען?

הרב מסיגעט עונה: סערדאעלער רב: איהר ווילט זאגן (רעש מרוב מדברים)¹⁵².

הרב מסערדאעל: איך וועל אייך זאגן, איך האב נאר אזויפיהל געוואלט זאגן, בא אונדז אין סערדאעל איז דאך נישט געווען אזא גרויסע קהילה, איז געווען א משגיח אויף ניקור, א משגיח וואס איז געוועזן מוסמך, א ת"ח דאס איז געווען זיין פרנסה, און דעם טאשנאדאדער רב'ס ברודער, מען האט אים אהין

כדת של תורה

געברענגט אויף סערדעאל אלטץ א משגיח אויף מנקרים, שוין וואס הייסט עפעס, וויא, וואס, ווען.

ס'איז געווען א מעשה, א פאר יאר צוריק, מ'האט מיך געפרעסט מיט א השגחה אויף א יאטקע אויף א שלאכט באנק, איך האב מיך נישט געקענט ארויס דרייען בשום אופן האב איך עם נאכדעם געזאגט, איך קען דאך נישט קיין ניקר-אפילו. זאגט ער, איך קען דאך אבער גוט, ער איז טאקע פון די גוטע מנקרים אין סאטמאר, זיין טאטע איז געווען, און אלעס, זאג איך, אבער איך קען דאך נישט, אז איך קען נישט וויא קען איך. למעשה מוז מען דאס האבן, און מען דארף וואס ווייניגער רעדן פון דעם, וואס איז געווען אין עבר. ווייל... (הרב מסיגוט מפסיקו בהתעוררות: מען האט שוין אזויפיהל גערעדט, לאמיר זעהן צו איהו האט שוין געהאט די רבנים, וואס ווילן זיך אויס לערנען ניקור זאלען קענען הרב מווייטצען: איך וואלט געוואלט מאכן א שטיקל פשרה, איך וואלט געוואלט זאגן אפארשלאג. (הסיגעטער שואל: די ווילסט זיין? איין מינוט ווער וויל זיך אונטערנעמן, ר' שמואל ער האט זיך אנגעטראגען אויף דעם, שמואל פארשטייט אן עסק אמת?, טאמער דארף מען זיך אויסלערנען ניקור מען זאל קענען עפעס טוהן, קודם לאמיר הערן ווער? ווער זאל זיין חיים אלעזר, כולל אינגעלייט — דער רבי זאל מוחל זיין — איך וויל נישט לאנג מאדיך זיין (כולם מדברים) — אלע חומרות.

הרב מאראד! ס'איז א בפירושה ריב"ש דער בית יוסף ברענגט עס אין הלי' מגילה... דער ריב"ש ברענגט א תו' הר"ן כמעט די ווערטער (קולות בערבוביא...) (ער האט זיך שוין אויסגעמענטשילט)¹⁵³.

(הרב מאראד ממשך): אז וואס מען האט צו טוהן זאל מען טוהן אינאיינעם ווייל ווען א מענטש טוהט עפעס אין מילי דעלמא וויל ער אויך... (מאויך ובלתי מובן) א לבר המתקבל על הלב, אבער דא אז דער רבי זאל לעבן זאל מען אויפברענגען, קודם מודיע זיין פארן עולם אז ס'איז א גלייכע זאך, אוויכטיגע זאך אז מען זאל מוסיף זיין אלע חומרות, אבער ער כדי שרוב הציבור יכולין לעמוד בה, ביז דעמאלץ זאל מען נוהג זיין אלע חומרות ביז עס וועט זיין רוב הציבור יכולין לעמוד בה¹⁵⁴.

ווייטער, איך וואלט געוואלט משמיע זיין! נישט נאר פון אייגענע... נישט פון נסחרים נאר מען לייגט דארט געוויסע מאס... וואס מען וועט איבערצייגט ווערן אלז מער מבין, וואס עס איז טוט פארבעסערן ריין די צינגען דאס זאל מען... אויב מען זאל נישט מדקדק זיין אויף דעם, אז מען זאל נישט רייניגען קיין פלייש געפרוירינערהייט.

ווייל איך זאג אייך בהחלט, מענטשן האבן אויף דעם מודה געווען, אז מען רייניגט פלייש ווען עס איז געפארען פארלירט די קענטעניש, חאטשיק אויף זיבעציג פראצענט (70%)... איך וויל ס'זאל דאס איימצער נאך זעהן¹⁵⁵.

(מדברים).

הרב מסיגעט מפסיקו בהכרזה הערט מיך אויס, דער פאפער רב אבער נישט קיין פרטים וועט ער רעדן מיט....

הרב מפאפא מתחיל לדבר ובלתי מוכן, מהפרעת (מדברים רבים) ¹⁵⁶.
הרב מסיגעט מכריז: לאטץ עם אויך זאגן, זלמן לייב, זלמן לייב, ווייטצענער רב ¹⁵⁷.

מתחיל: איך וואט געוואלט זאגן א קורצע עדות.
פאר 6—7 חדשים צוריק, האט מיך אנגערופן, איינער אן אמעריקאנער, זייער א ערליכער, אבער ער איז איינער פון די הויפט אנפירערס פון דעם וואס זיי ווילען, די קול קורא'ס מיט אלעס, כמעט דאכט זיך מיר ס'קומט פון זיין קעשענע, ער טוהט דאס שטיצען, ער מיינט דאס ליידער ערלאך, ער איז א ערלאכער ירא שמים, האט ער מיך גערופן, און האט מיר צוגעזאגט א הון רב, איך זאל צושטיין צו די קאמפיין, און ארויסקומען מיט אקציע ארבעטן אסוי'ן דעם חלב, איך האב מיט עם איינגעטענת שעה'ן, צום סוף איז ער געקומען — זאגט ער, און אויב דער קאשויער רב וועט דיר זאגן אליין, אז עס נישט כשר וועסטו מקבל זיין, זאג איך, יא, שוין דאס האט ער געפועל'ט ביי מיר, ס'איז דאך געגאנגען א פאר טאג, רופט מיך אן דער קאשויער רבי'ס זוהן, און זאגט איך בין דאס, מען האט מיר נאך געזאגט אז איר האט געזאגט, אז דער טאטע האט געזאגט, אז די פלייש איז כשר, דאס איז נישט אמת, זאג איך, איך האב דאס קיין מאל נישט געזאגט, נאר איך וויל אייך פרעגין האט דער טאטע געזאגט, אז דער פלייש איז נישט כשר, זאגט ער, חלילה, ער האט דאס קיין מאל נישט געזאגט, שוין — זאג איך — א גוטין טאג, מער האב איך נישט מיט דיר וואס צורעדן.

צומארגן דופט מיך דער אמעריקאנער צוריק, זאגט ער, נו זעהסט, דער קאשויער רבי'ס זוהן האט מיך אנגערופן, ער האט מיר געזאגט, ער האט מיט דיר איינגעטענת 2 שעה, און האט דיר איבערגעצייגט, אז די פלייש איז נכילות וטריפות, זאג איך עם, הער אויס, אויב אזוי זענען אלע דינע ידיעות אמת וויא דע ידיעה, זאג איך דעמאלטץ זע איך שוין וואס א דרך דו גייסט, ס'איז נישט געווען קיין מער א סכסוך צווישן מיר און עם, איך האב נישט מיט עם צורעדן, ער האט מיר געזאגט אז דער טאטע האט נישט מתיר געווען, האב איך געפרעגט, האט ער דאס געאסרת, האט ער געזאגט, ניין, און א גוטן טאג, און דאס טייטש 2 שעה מסביר געווען.

דער אמעריקאנער דער זאגט נישט קיין ליגענט, אויף דעם קען איך זאגן עדות, דאס איין זאך ¹⁵⁸.

כדת של תורה

שנית, האב איך געוואלט זאגן, איך וויל זיך נישט מסמיך זיין חלילה, רענ חת"ס, נאר דא אין שיקאגוי היינט וואוינט ער דא אין פלעדבוזש, א יונגעראמן הייסט ער ישעי" דיירעקטאר, ער איז געווען א תלמיד פון רב אהרן קאטלער ז"ל האט ער נאך געזאגט אזאן עדות: רב אהרן קאטלער ז"ל האט געהאט א קאן עקסידענט, איז ער געווען דארט ער האט אים משמש געווען, האט ער געזאגט יפּשפש במעשיו, פארוואס די עקסדענט איז געשען, האט ער געזאגט כל ימי האב איך געפסקינת וויא דער חת"ס, און יעצט האב איך איין מאל געפסקינת אנדערש, דערפאר האב איך געהאט דעם קאר עקסידענט, אזוי האט רב אהרן קאטלער געזאגט (הרב ממאנטעווידעא: איך האב געהערט טאקע פון די תלמידים אויך) — איר האט אויך געהערט פון אנדערע תלמידים.¹⁵⁹

על כן רבותי! איך האלט, אונדז אונגערישע אידן וואס זיי האבן מקבל געווען חת"ס, אזוי וויא מען האט פארציטן מקבל געווען דעם רמ"א, איז נישט דא קיין שום גרונד אז מען זאל חלילה וחס, אז א תשובת חת"ס זאגט קלאר ארויס, אז די וואס זענען מחמיר, זענען נאר וועגין דעם מחמיר, ווייל מען איז מנקה דעם אחרים, קומט אויס, אז דארט וויא מען נוצט נישט קיין אחרים, איז מען בכלל נישט מחמיר, נאר וואס דען מיר דאכט זיך א פשרה וואס איך האב געוואלט פריהערט זאגן, אזוי וויא מ'האט ארליידיגט ביי די וויינישטאקען אז זיי וועלן אראפשיניידן ביז דער חת"ס איז, און נאך דעם וועט מען צוטיילען אין בוטשער סטאר, דער בוטשער טסאר וואס וועט פיהלען ער האט קונים וואס זענען מחמיר, איז געזונטרהייט, שנייד אראפ דארט פאר די דאס שטיקל.¹⁶⁰ הרב מסיגוט מפסיקו ומכריז: מען קען דאס נישט איבער געבן פאר די קצבים, איין מינוט, איין מינוט, לאמיר צו, לאמיר צו (הרב מאראד, איר זאלט מיר מוחל זיין אלף פעמים, איך זע אין דעם ענין פון ערלאכע אידן אזעלכע חסידים, ס'זאל קענען יעדערער טאן, וויא מיין מחותן זאל לעבין, בין כך ובין כך, צו מען שליסט אפ, אז דער צלע י"ב זאל בלייבן.) (יו"ר א רגע א רגע). הרב מסיגעט ממשיך: מען שליסט נישט אפ, נישט דעיס איז דער פעלער!¹⁶¹

(יו"ר): מען וועט מאכן אקאמיטע פון פינעף רבנים (הרב מאראד, יעדער איד קען זאך וועיילען — מען גייט אריין אין בוטשער סטאר...) א רגע, אראדער רב, אראדער רב, א רגע, איך זע בא אגרוסן עולם, אזא זאך איז נישט קיין... — ניין... אוראי העמיר זעהן.

יו"ר: איר שלאג פאר 5 רבנים גדולים, דער נשיא מיטן פאפא רב מיטן ווינער רב מיט הרב לייטנער מיט אדווערער רב זיי פינעף זאלן באשטעטיגען.¹⁶²

נירבאטאר, בזעקה! איך בין הונדערט פראצענטיג גענין.

יו"ר: איך וויל מיינער זאל זיין, איינער זאל זיין א גענין, וועט ארויסקומען

כדת של תורה

סט

נירבאטאר: דער בארא-פארקער דיין מיטן היזיקען דיין.
יו"ר: אויכעט. אויכעט, א רגע, ניין אדווערער אויכעט, אזוי שלאג איך פאר,
כמילא זיי זאלען זיך א שמיסען דורך א מיטינג און זיי זאלען באשטעטיגן צו
מען נעמט אראפ דעם צלע י"ב צו נישט, פארוואס, ווייל דא האנדלט זיך וואך
נישט אין קיין חלב דאורייתא, דא האנדלט זאך אין א מנהג, העמיר ווארטן וואך
2 וואכן.

זאל זיין נאך אמאל שרייבט'ס אויף, דער נשיא. מיטן פאפער רב מיטן ווינער
רב מיט הרב לייטנער מיטן מיט ביידע דיינים מיטן אדווערער רב. זיי זאלן האבן
צווישן זיך א מיטינג, און זיי זאלן באשטעטיגן, צו מען נעמט יא אראפ דעם
צלע י"ב צוא נישט¹⁶⁴.

(בארטער מרכיז! איין מינוט, צו דעם ברויך מען אן אפשטימונג, דו ביזט
נישט בכח אליין פארצושלאגען).

יו"ר ממשיך: איך זאג נישט איך שלאג דאך נאר פאר, איך זאג מ'זאל מאכן
אן אפשטימונג, א נישט, א נישט איז גארנישט געשען (הרב מסיגעט: מ'וועט
אוועק גיין אן גארניטש). מען זאל נישט אוועק גיין אן גארניטש, וועט מען דאך
זאגען אז אונז וויל מיר אויך... נאכאמאל (מדברים... מדברים).
— א רגע, א רגע, איך וויל די אנדערע זאך, זאל מען האנט ערלעדיגן, וואס
איז יא וויכטיג, מיט השגחה מיט דאס. (אחד מפסיקן, נאטפאלע רב וויל
זאגן)¹⁶⁵.

הרב לייטנער: די ערשטע זאך איז דאך אזוי. דאס וואס טארטקעווער רב
זאגט וועגן צלע י"ב דאס איז איין פרט, איין מינוט... לאז אפ מען דארף
אפשטימען ווער עס זאל באשטימען, דאס קען באשטימען יעדער רב דא, רבנים
גדולים, מען דארף אפשטימען יא יא, נישט נישט, איך מירן אזא זאך וואס
ס'נישט, צו זאל מען אן נעמען די אלע חומרות צו נישט מען דארף, זען אונזער
ציבור, וועלכע רבנים מען איז מקבל, און מען וועט דאס דארפן אפשטימען.
קיין פלאטץ אנעמען רוב דעות, האט נישט קיין פשט — פארשטעט דאך
יעדער — ווייל פונקט איין רב נישט געקומען, יא געקומען — אויף דעם קען
מען שטימן (מפסיקים — — —) — לאט מיך אויכרעדן, שוין דאס יא די גאנצע
זאך איז דאך דעס איינער פרט וואס מען פארבריינגט אפ דאך דוב צייט, נישט
דאס איז דער עיקר פרט, ווייל דאס איז דאך אזאך פון יא אננעמען די חומרא,
נישט אננעמען די חומרא. דערווייל געשעט דאך גארנישט. יעצט איז דאך אזוי
איך וויל נאר באמערקן אין די ראיע וואס אפאר רבנים, האבן דא געזאגט, דער
פאפער רב האט דא באמערקט, אז נאך דעם ווי מען וועט באשטימען די
הלכה¹⁶⁶, דארף מען זיך צוזאם קומען מיט די מנקרים פון ארץ ישראל להשקיט
הריב, מען וויל זאך מיט זיי צוזאם קומען, איך ווייס נישט צו יא, איך האב זיך
דייקא יא שוין גערעדט מיט זיי, און איך זע נישט אז מ'וועט זיך קענען מיט זיי

כדת של תורה

פאראייניגען. מ'ויל זיך מיט זיי פארשטענדיגן געזונטערהייט (מפסיקים בדבורים — — — 167).

הרב מסיגעט: איך וועל אייך זאגן ביי די אנדערע ענינים וואס ס'האט צוטאן אין אונזערער מקומות. עס איז געווען א מנהג אין צוויי מקומות. האט א פשט מ'זאל זיך צוינויף זעצען, מ'האט געשמועס, ס'דא חומרות, וויא ער האט געזאגט חומרי מקום שיצא משם, אין ארץ ישראל, אויף אונזערע אידן, אויף די אשכנזישע אידן האט מען כופה געווען, הונדערט פראצענט דעם מנהג. און דאס איז נישט היינט שייך צוזאגן אז די אידן האבן דאס מקבל געווען. ווארום ר' אברהם האט אנגעהויבן אז די רעגירונג האט אויף זיי ארויף געצוואונגען. איז דאס דער טייטש, אז מען האט אויף זיי ארויף געצוואונגען אויף די דאס זאל אונז מחייב זיין. ווער ס'וויהל זאל זיך מאכן א שחיטה.

לאזן זיי פרעגן דעם בית דין — איינער האט גוט געזאגט — לאזן זיי פרעגן א שאלה די ארץ ישראל'דיגע אידן אין ב"ד אין ירושלים, צו מעגן זיי עסין פלייש צו נישט, זאלן זיי זאגן אז נישט¹⁶⁸.

אונז זענען מיר מחוייב מאכן א ספרדישן מנהג? טויזענטער יארן זענען מיר דאך אונז אשכנזים אלע יארן געווען, וואס איז דאס פאר א מין. פארוואס זאלן מיר אונז זאך פאר דעם זיך אננעמען, מנהגים וואס איז גארנישט געווען. קיין שום מקום און אונגארן, אויך נישט אין פוילן, נישט אין גאליציען, וואס איז בלויז דאס, ווייל זיי האבן דא געוואלט, די מחרתרי ריב'ניקעס?

איך האלט נישט, אז מ'דארף זאך מיט דעם רעכענן, ס'איז גארנישט קיין דעה! איך האלט נישט אמאל, אז מ'דארף זיי רופען אמאל, אז מ'איז עוסק, מיר האבן גארנישט, צוטאן מיט דע מענטשן (מדברים...) ¹⁶⁹.

הרב לייטנער: דאס וואס דער קאשויער רב, האט יעצט מערער געווען דאס האט נישט צוטאן מיט מנהגים, ס'האט צוטאן מיט (מפסיקים) — ער זאגט איך זאג דאך וואס ער זאגט, מען האט געטראפען אזעלכע זאכען, איך זאג דאך וואס ער זאגט, אויף דעם וועט דאך ווייטער נישט זיין קיין להשקית הריב. (מפריעים — — —)

איין מינוט. וואס איך וויל דא יא זאגן, א וויכטיגע זאך, איך ווייס נישט צו מען האט עס געטאן למעשה, צו נישט, דער ווינער רב זאגט, אז ער האט געבעטן ביי וויינישטאקן, אז מען זאל געוויסע חלקים אראפנעמען, איך ווייס נישט די חלקים, וואס אונז האבן מיר דעמאלטן גערעדט, דאס איז חלקים מסויימים, אויב ער וועט נאך עפעס אראפ, איך מיין, איך זאג נישט, איך בין נאר מציע אז מען דארף דאס גוט באטראכטן, צו ס'קען נישט חלילה קומען צו קיין מכשול, ווייל ס'קומט אריין צום קצב, און ער איז געוואוינט, ער דארף טאן אזוי און אזוי, און וויא באלד דארט פעלט שוין עפעס פון דעם וואס, ער דארף

כדת של תורה

נא

געווענליך אראפצונעמען. קען ער זיך פארלירן, ווייל א בעל מלאכה טראכט דאך נישט, אז דעס האט ער הערשט אראפגענועמען, ער קוקט אן דאס פלייש. עס קוקט אויז אנדערש וויא ער איז געוואוינט איך האלט אז מען דארף... (הרב מסיגעט: איך ווייס נישט פארוואס אונז זא מיר — — —) ¹⁷⁰.

דער ווינער רב זאגט, ער האט נאך עפיס מוסיף געווען (מפסיקו! איך האב נישט מוסיף געווען איך האב נאר מוסיף געווען פאר'ן...).

— אהא ווייל פון די קרומים, מען זאל אנפאנגען עפעס אראפצונעמען. האב איך מורא, קען קומען צו מכשולות (וואס?) אז מ'זאל עפעס אראפנעמען פון די קרומים, עפעס יא און עפעס נישט. קען קומען צו מכשולות... (מדברים) ¹⁷¹. הרב ווינא: איך האב דעמאלט'ן געזאגט, די שלעמם, דעם שטיקל וואס ס'זיך חלב — — — הערט אויס — — — אראפשוניידן ביים טבור מיט טרפיש ביים חלב הכליות, דער נאך וואס מ'האט דא גערעדט, דעם שלעמיים אראפצוהר ווען ער שיקט טרייבערן (הרב לייטנער וויא דעם שלעיים?... איך האב מורא אז דאס קען קומען צו מכשולות) (כולם מדברים...).

טאמער ער טוהט דאס איז גוט, אבער דעם שלעיים ווייס איך נישט, דאס וואלט איך געדארפט קוקן נאך, איך זאג איך בין נאר מעורר, ווייל אז מע מוז נאך עפעס יא טאן. דער קצב באקומט עס אריין, ער איז נישט געוואוינט שוין. וואס מ'רעדט וועגן — איין מינוט — וועגען הוצאת לעז וואס מ'רעדט, רבותי! אזאך וואס ס'איז אן הלכה, האב איך זייער נישט ליעב, מען קומט צו אן אסיפה 20 רבנים, יעדער, אויף הוצאת לעז, איז דא געשריבן אן אשיעור ספרינט, דייקא אין מהר"י בן לב איז דא א תשובה אין מהרלב"ח איז דא א תשובה, דייקא זאגט ער אויך אזוי, ס'געווען אשטאט ס'געווען עטליכע קהילות, געווען טאקע אשכנזיים מיט ספרדים, און פאר דעם ס'זאל נישט ווערן קיין א איבערקערעניש, זה בכה, האט מען געוואלט איין פיהרן ביי די מקילים אויך, זיי חומרות, פיהרט דער מהר"י בן לב אויס, אז ס'איז נישט שייך קיין הוצאת לעז, איך זאג נאר, ס'איז נישט קיין זאך וואס מ'קען דא מברר זיין, יעדער רב זאל געזונטערהייט אוועק געהן אין דער היים, און אפשרייבן א תשובה, צו אויב א שטאט וואס ס'איז דא פארשידענע מנהגים, און מ'האט נוהג געווען קולות, און מ'ווייל נאך דעם איין פיהרן די חומרות, פון די אנדערע קהילות צו מען וויל דאס, האלט איך אויך נישט אז ס'איז דאך נישט קיין זאך, וואס מ'דארף דא ביי די זיצונג באשליסן, יעדער רב און יעדער מורה הוראה זאלן זיך מוחל זיין אראפזעצן אפשרייבן א תשובה ¹⁷².

(הרב מסיגעט: איך וויל זאגן, געזאגט פריער... איך האט טאקע אריין געטראכט טאקע, ס'איז ביי אונז איך ווייס זיכער אין ס'געט האט מען גענוצט די צלע י"ב, אין סאטמאר האט מען אויך גענוצט אין כמה מקומות. האב איך געזאגט פאר ארווערער רב, אז איך וואלט געמיינט, אז דא הי' וואלט געווען א

כדת של תורה

סברה, עס נישט צו קענען, נישט צוניצען, ער האט עס מיר אויך געזאגט, איך האב עם נישט אזוי גוט פארשטאנען — רעדנדיג מיט עם האב איך איזום געזאגט, פארוואס?

ווייל דא איז דא א גרויסער חשש, אז ס'ווערט צוגעשניטן דער חלק אחוריים, און, און דעייס מאכן מען דא הי.

אין דער היים, למשל, אין סיגעט, בין איך דאך נישט געווען קיין... איז געווען אידישע קצבים, זיי האבן געשחט'ן א בהמה, און ער האט אראפגעשניטן די חלק אחוריים, דאס האט ער אוועקגעגעבן פאר די גוים, און דע חלק — דע פאדערשטע — האט ער געהאלטן פאר זיך. האט ער במילא אפגעשניטן א אייז, א איד מער ווייניגער, א איד א נאמן האט אפגעשניטן, איז כמעט נישט פארגעקומען אז מען זאל אריין שניידן אין חלק אחוריים, אריין שניידן א איד האט עס געטאן, ס'געווען משגיחים דארטן שטענדיג.

משא"כ דא הי טאהן דאס גוים, גוים מאכן דאס אין שלאכט-הויז, און קען זיך אמאל מאכן אז¹⁷³.

איך האב געפרעגט ווייניגשטאקן — קען דאס זיין, ס'איז ארויסגעגאנגען אזא געשיכטע? מ'האט אנגעהויבן צו רעדן, ס'איז דא חלק אחוריים, האב איך עט אנגערופן האב איך עם געפרעגט — זאג מיר — קען דאס זיין אז מען זאל אריין שניידן אין חלק אחוריים צושניידן? — זאגט ער: ס'קען זיין¹⁷⁴! און אסאך אירע זאגן, אז אין יוראפ, איך האב שוין געהערט אנדערע זאגען מען האט דאס שוין אין יוראפ אויך געליטען, אנדער, מ'האט מען האט נאר געוואוסט יעדער איינער, מ'שניידט דאס אראפ, אבער דא אז ס'קומט אריין א גוי, און נאכדעם קומט דאס אריין אויף איין פלאץ, ווי ס'קומט נאר אריין א הונדערט אקסין אויף אמאל, און דארט גייט דאס ארויס צוא די, צו יעדענס פלייש באנק וואס ער קויפט¹⁷⁵.

פאר דעם בין איך געווען מיט'ן ווינער רב, מ'האט דארטן איין געארדענט, אז ס'זאל איצט איין שטעלן אז דאס זאל נישט קענען זיין, איך ווייס נישט מען וועט דאס, ער זאל דאס וועלן שטענדיג טאן, וואלט אסאך אראפ געפאלען פון דעם חשש אז ס'זאל אריין קומען דע דאס, במילא טאמער ס'דא אזא חשש קען זיין דאס איז נישט געווען בימי החת"ס, ער רעדט נישט פון דעם, אז ס'זאל זיין א שאלה פאר דעם אז מען זאל אריין קומען חלק אחוריים אויכעט.

במילא דעמאלט'ן אז מ'וועט טאקע אזוי איין פיהרן, אז מ'נוצט נישט די צלע י"ב, וואלט אסאך קלענער געווארן דער חשש אז ס'וועט אריין קומען אמאל אז ער שניידט העכער, במילא קומט ער דאך לשולחן, צו צום טבור, וואס דארטן ביז א אין גייט דער אחוריים¹⁷⁶.

וואלט געווען א סברה צוזאגן, אז ס'וואלט געווען א סברה דאס איין צופיהרן כדי מונע צו זיין, אויף אזא מין אופן הייסט נישט קיין הוצאת לעז, אז ס'איז

כדת של תורה

עג

נולד געווארן אזא חשש, וואס ס'איז נישט געווען דארטן, גייט דאך שוין נישט אן בא אונדז. דאס דארף מען דן זיין, די רבנים זאלן דאס זען. (הרב מאראד: דער רבי זאל מוחל זיין).

(יור"ד: א רגע, א רגע, לאמיר צו גיין מ'וועט אפרעדין א גאנצן טאג)¹⁷⁷.
(הרב ווינא: נא, דער ארדער רב).

(יור"ד: איך וויל נאך אמאל מפרסם זיין די זעלבע און אויף דעם — — —).
(הרב מסיגעט: נא, לאמיר זען, לאמיר זען וועלכע רבנים... לאמיר צו רבות!...).

(יור"ד: צווי קאמיטעס איז דא).

הרב מווייצען: איך האב נאר געוואלט זאגן (הרב מסיגעט האסט שוין ג'מאכט איין קאמיטע? — תשובה...).

(יור"ד: קאמיטע דער עיקר ברויך מען די קאמיטע זיי וועלן וואיילין די קצבים — — —)¹⁷⁸.

הרב יצחק גליק: רב יחזקאל הורוביץ וויל זאגען.

הרב מייזליש ממשיך: איך האב נאר געוואלט זאגן איין ווארט, אז די מכשולים, וואס מען האט געכאפט און איך האב גערעדט מיט א פאר בוטשעו-סטראס, וואס זיי זאגן אז ס'קען זיין, וויא מ'ווערט נכשל איז נישט דארט ביים צלע י"ב, צלע י"ב איז א מחלוקת, און מען גייט נישט אריין — וויא דער דינער טענדערליין, און בעסער, אז מען זאל איין פיהרן אז מ'זאל טאקע אראפנעמען די גאנצע טענדערליין (...דארט? וויא איז די מכשולות?) — דארטן דארטן אויף דעם דינען טענדערליין (וויא איז דא מכשולות ביים דינען אדער ביים דיקען?) — אויפן דיקען איז א שווערע זאך איין צופיהרן — דאס איז דער אמת, ווייל דער דיקער האט א חשיבות, דע בוטשער-סטראס וועלן דאס נישט אזוי שנעל מסכים זיין (— — — מדברים — — —) אז מען זאל קענען איין פיהרן ביים דיקען איז א וודאי און א וודאי גוט, אבער עכ"פ, דעם דינען טענדערליין זאל מען אראפנעמען, מיטן דיקען וועט זיין (— — — מדברים — — —)¹⁷⁹.

הרב מסיגוט מכריז: א מינוט, א מינוט, נישט געקומען צו קיין תכלית, רבות!

זיצט נאך א מינוט, די יונגע רבנים, לאמיר האבן עפעס נוצען פון יונגע רבנים, איך מיין נישט קיין חכמות, די אלטע קענען שוין נישט טאן, אבער די יונגע קענען דאך נאך. זעט זיך צו מעלדן, רבנים יונגע, יונגע רבנים זאלן זיך מעלדן, אז זיי זאלן זיך אויסלערנען ניקור, מען זאל קענען מיט זיי עפעס האבן צו טאן, אזוי וועט מען האבען מיט וועמען צוטועהן

(דברים בלתי מובנים. הדברים — — — ווינער דיין — — —)¹⁸¹.

דער ווינער דיין? נו גוט אדרבה, דער ווינער דיין.

כדת של תורה

הרב מאראד: ס'זועק גלייך געווען, נעמט ענק אין די געדאנקען גוט אריין קלערין אין דעם, מאכן א פשרה צווישן בהמה גסה און צווישן בהמה דקה... הרב מסיגעט! בהמה דקה איז שוין לאנג נישטא (גם הרב מווינא מוחה נמרצות נגדו — — —).
נמרצות נגדו — — —). זיי וויסט נישט וואס.

הרב מווינא: הערט אויס איך האב בודק געווען 31 בהמה דקה. הרב מסיגעט: ס'איז נישטא נאר ביו די עלפטע ריפ. זאגט רבותי, א מינוט זיצט נאך איז נישט, נישטא, נישטא נאר די עלפטע ריפ. זאגט רבותי, א מינוט זיצט נאך א רגע (— — — מדברים — — —). נאר מען וויל דאך מען זאל קומען צו א... אבער דער ווינער דיין האט איר דא, אפשר זאגט דער ווינער דיין וועט איהר אפשר קענען בעטען ער זאל — — — (הרב ווינא: ער איז דאך דא).
ער איז דא, נא (ער איז ארויסגעגאנגן — — — ער איז דא) — לאמיר הערן, נו איהר, ווילט עפעס זאגן, נו זאגט (— — — מדברים — — —).
(ווינא: הערט מ'הערט ווער עס וויהל) מ'וועט אזוי אויכט הער¹⁸¹.

ר' יחזקאל הארוויץ: קודם וויל איך איך א ווארט זאגן וועגן דעם רב מאלכי. צוויי יאר צוריק איך האב באקומען א בריעף פון דעם רב מאלכי, ווערן דעם חלב, ס'האט מיך ג'הארט איך האב עס געווארפן אין גארביטש, איך האב געטראכט איך באקום אסאך ברעווען דאס איז איינס פון די ברעווען, און דאן בין איך געווען אין ארץ ישראל, איך בין געווען אין צפת, בין איך געווען ביי שלש סעודות, איז געזעצען נעבין מיר א איד מיט א בעקישע. שוין און מ'האט מיר געהייסען דארטן איך זאל זאגען עפעס זאגן א דבר תורה, האב איך געזאגט, אז צו זאגן מ'טאר נישט מחלל שבת זיין, ס'איז דאך א דאורייתא, זאג איך די איינציגע היתר איז, אז דאס איז נישט בכלל ישראל, די מחללי שבתים, במילא איז מען נישט מחוייב מוסר צו זאגן, אבער די אידן, וואס זיי זאגן אע"פ שחטא ישראל, די טארן נישט גיין אין גאס, זענען מחוייב אפצושטעלן מיט יעדן מחלל שבת.

קומט צו דער איד מיט די בעקישע, און זאגט — איר קומט פון אמעריקע זוכן עבירות? זאג איך, וואס מיינט איהר, איך זיך עבירות, די גאנצע גאס איז דאך פיהל מיט חילול שבת, זאגט ער איך בין שוין 25 יאר אין אמעריקא אין ארץ ישראל, איך האב נאך נישט געזען א מחלל שבת, פרעג איך ווער איז דער איד? דאס איז דער רב מלאכי — זאג איך עם איר זענט דאס — זאג איך — איך האב א גרויסע הנאה, זאג איך עם, איך האב באקומען פון אייך א ברעווע, יעצט ווייס איך אז ס'איז גארנישט ווערר וואס איר זאגט.

דאס האב איך געוואלט זאגן, אז ס'איז נוגע, איך האב נאר געוואלט ענטפערן פארן פאפער רב, אז עם, די וועט מען נישט צופריהדן שטעלן, און מ'דארף זיי נישט צופריהדן שטעלן¹⁸².

כדת של תורה

עז

דער זומער, אזוי וויא ס'איז געווארן, איך האב געהערט אין מאנסי, אז מ'האט אויסגערופן אין וויזשניץ, אז מען טאר נישט עסין דאס פלייש, האב איך בא מיר אין שטוב אויך אויף געהערט צו עסין פלייש¹⁸³.

האט מיך געפרעגט מיין בני בית, וואס איז מיט יו"ט, זאג איך, מעגסט באשטעלן ווייל איך בין זיכער, אז ביז יו"ט, עט התאחדות הרבנים ארויסקומען מיט א קול-קורא אז ס'איז אלעס אין ארדענונג¹⁸⁴.

דערווייל דער קו"ק איז נישט ארויס געקומען, האב איך נישט געגעסן. יעצט, א איך זאג אזוי, איך וועל נאר זאגן איין ווארט.

עס איז געווען אמאל א מעשה, די ירושלים וויין האט געטראפען א חשש חמץ אין דעם וויין, עס איז געווען א קול קורא אין די צייטונג, זענען געווען מענטשען זענען צוגעקומען האבען געזאגט זעהסט, זאג איך זעהסט עס איז זעהר גוט יעצט דארף מען הערשט ניצען די וויין וואס קומען אנדערע נישט ארויס יעדע זאך וואס א מענטש גיט א הכשר מאכט זיך אמאל, עס מוז אמאל קומען א שאלה, און זיי האבען געקענט אריינשטעלען אין די צייטונגען אז מען זאל וויסען מען טאר עס נישט עסן ס'איז דאך אדרבה.

ס'געווען אמאל א מעשה, מ'האט געטראפן א ווייטציל אין די מצות, און מ'האט געהאט אויס גערופן אין ביהמ"ד, זאג איך אדרבה דאס געט דאך דער הכשר, א הכשר מיינט אויך מען קען טרעפן, דאט וויא ס'איז אלע מאל כשר, איז נישט קיין הכשר, דארט וויא מען גיט א הכשר, מוז זיך אמאל מאכן א חשש, און מען מאכט א גרויסן טומעל¹⁸⁵.

איך זע דאך פון דעם ניקור, אז מ'קען נישט זאגן ידינו לא שפכו את הדם הזה¹⁸⁶.

ווייל ס'איז געווען א התרשלות, ווייל די רבנים קענען נישט גוט, און איינער האט זיך, איך האב אליין נישט, מיר איז נישט איין געפאלען, איך האב געמיינט, אז מען קען אזויפיהל רעדין, אז מען קויפט פלייש און דע. מען זעט דאך אזוי, במילא האלט איך אזוי¹⁸⁷.

קודם זאל ארויס קומען א קול-קורא פון די התאחדות הרבנים, אז מ'האט אללעס מברר געווען — ווי מאנטערעדעאר רב האט געזאגט, אז ע"פ הלכה איז נישטא קיין שום חשש, נישט, און וואס מען זאל טאן ווייטער, לפענ"ד איז אזוי¹⁸⁸.

דער ד"ח זאגט, אז אויף חומרות איז נישטא קיין מוציא לעז, דאס זאגט ער אין די תשובות, ווייל מחמיר זיין מעג מען, און מען זאגט דאך נישט אן הלכה, פונקט פארקערט, אויב מע זאגט ס'איז הלכה¹⁸⁹.

היינט איז אזא וועלט, די וועלט איז — לאמיר אייך זאגן כאטער רב — איך קען אביסל די וועלט, די וועלט וויהל חומרות, אזוי איז עס היינט, צו ס'איז יא גוט צו נישט גוט, סי ב"ה (הרב מווינא שואל טעלעווישין אויך?) איך רעד נישט

כדת של תורה

פון די מענטשען, מיט 50 יאר צוריק, האט יעדער געוואלט קולות, היינט א יונגעראמאן, יונגעלייט וויהלן זיי וויהלן ס'זאל זיין זיי וויהלן ס'זאל אלטן, מען זאל נישט קענען רעדן. און מכ"ש, מכ"ש די התאחדות הרבנים, וואס יעדע זוכט דאך נאר וואס מ'קען עפעס טרעפן, און פון א קלייניקייט מאכט מען דא א גרויסע זאך. איז לפענ"ד, וואס מ'קען מחמיר זיין, ס'איז נישט די שאלה פון קיין גרויסע געלטער, נישט קיין שאלה פון גרויסע, שוין. אז מ'שרייבט ארויט קלאר, אז ס'איז נישט להלכה, נאר מ'שרייבט אז מ'וויהל מחמיר זיין, כדי להפיט דעתו פון געוויסע יחידים, זאלן נישט קענען זאגן, און אז ס'וועט זיין א השגחה: איז אוודאי האט מען אלעס מתקן געווען, נישט פאר זיי די רעדערס די רעדעחה וועלין ווייטער רעדין — פאר אונדז פאר אונדז אליין. די אלע אידן, אז ווייט פון כמה וכמה אידן, וואס ס'איז לבם נוקפם, זיי ווארטן נאר צווען א זיי האבן צוטרוי צו התאחדות הרבנים, אזוי ווי אסאך הונדערטער יונגעלייט, מעווארטן ס'זאל ארויסקומען א בירור, מיר דאכט זיך, אז ס'איז נתברר געווארן דא, אין בין נישט מפקפק אז ס'איז אין הלכות איז יעדער מודה, אז וואס מ'דארף, און וואס מ'דארף גיט¹⁹⁰.

ס'געווען אביסל נאך געלאסט אין דע השגחה, און דאס גייט מען מתקן זיין. מ'מעג דאס שרייבן, און דאס, און דאס איז א כבוד.

דאס איז א כבוד פאר די התאחדות הרבנים, אז מ'איז מודה אז ס'איז געווען אביסל התרשלות אין די השגחה, און מ'גייט דאס מתקן זיין (מפסיקים אותו). ניין איך בין פארטיג שוין. (כאן מדברים מכל הצדדים ובלתי מובן) נאך איין נקודה — איין מינוט, די רבנים (סיגעט, ווי נעמט איהר רבנים). איין מינוט די רבנים איז דאך אויך דא אין ענינים פון ניקור, האט מיר פארגעשלאגן דער סקווערער רב אופן טעלאפן, איך זאג נאר איבער, וואס ער האט מיר געזאגט, אז דער גבעת פנחס זאל זיין דער דרך וואס די מנקרים זאלן דאס דארפן דורך לערנען און די רבנים, איך זאג דאס נאר איבער אלטן שליה פון עם, ווייל אז נישט הייבט זיך דאך ווידער אן. יעדער רב קען דאך זאגן, איך פיהר זיך אנדערש. — — — מדברים¹⁹¹.

סאטמאר דיין וו"ב, אזוי וויא דער יסוד היסודות פון דעם אלעמען, קומט דאך צו, אז מען דארף שטעלן השגחות, אויף די אלע בוטשערס און פארשטייט זיך, זענען מודיע אז מען טרייט אין דעם, אזוי וויא מען ווייסט, מען האט דאך גערעדט מיט אלע רבנים אין ווילאנד מען שטעלט השגחה מען איז מוסיף מען איז מוסיף, יעדער זאך. איז מען מוסיף.

און בא דעם ניקור דארף מען דאך מוסיף זיין, מען איז צוקומען¹⁹². און דער דרך איז דאך, אז מען וועט דאך דארפן מפרסם זיין די רשימה פון די "בוטשערס", פון די "סטארס" וואס געבן זיך, אונטער, אונטער די השגחה¹⁹¹.

דער עולם וועט מיינען, אז ס'איז גענוג די השגחה פון ניקור, עס איז דאך דא נאך חששות, חלילה טאמער ברענגט אריין אנדערע זאכן — נכילות וטריפות — איך מיין די השגחה זאל זיין, א השגחה אויף אללעמען¹⁹⁴. די משגיחים זאלן האבן א רעכט צו קוקען וואס מען ברענגט אריין אין "סטאר" און וואס מען טוהט, און וואס מען מאכט, דארף זיין א השגחה פון אללעמען¹⁹⁵.

הרב מסיגעט: און וואס טוהט זאך מיט דע — — —

הרב ישראל האגער: איך וויל אייך מעורר זיין, מ'האט פריהער דא געזאגט אז אין ויזשניץ האט מען אויס גערופן, אז מען זאל נישט עסין דאס פלייש, אז מען טאר נישט עסין דאס פלייש, יא וועגן דעם וויל איך נאר זאגן אז ס'איז א טעות, ווייל צופעליג איך בין געווען דער שליח, און עס זיינען געזעסן די כולל יונגעלייט האב איך געזאגט פאר די כולל יונגעלייט, אז, דער טאטע איז נישט געווען אין דער היים — אז אזוי וויא ס'איז אריין געקומען שטארקע עוררות, ער איז בכלל נישט באקאנט אין דעם, ער ווייסט נישט וואס ס'טוהט זאך, במילא — זאגט ער — איינער וואס ער איז מדקדק אין יעדע זאך לכאורה — ואגט ער — האלט ער, אז א מדקדק זאל דערווייל נישט עסין, אבער פון דעטסוועגן, צו איז דאס געווען קינדער לאט ער, עסין, צו מ'האט עס אפילו געפרעגט צו טאמער מ'קומט צו א שווער און דער שווער עסט דאס פלייש, האט ער אריך געזאגט, אז טאמער מאכט דאס עפעס א אויסזען שלעכט זאל מען עסין, איך מיין ס'איז נישט געווען קיין שאלה, קיין איסור צו וואס, נאר א עוררות זאגט ער, וויל ער נישט דערווייל מ'זאל עסין¹⁹⁶.

הרב מסיגעט: איך ווייס נישט, און איך האלט מיך אין איין בעטן צו זיי יו"ר! (מדברים) בא די וויכטיגע זאך איז מען געבליבען שטיין.

הרב מסיגעט: ווער וויהל זיין? אפשר וויהלסטו זיין? דו קענסט דאך ניקור — א ער קאן ניקור (כולם מדברים) משה ברוך(?)¹⁹⁷. אחד מדבר: איך ווייס נישט וואס די גאנצע שקלא וטריא איז דא. און באמתן — — — איך ווייס יא, נאר די זאך איז, איך האלט אז מען זאל נישט משנה זיין וויא אזוי מען האט וויא אזוי די "רעבישע".

דער רבי זצ"ל האט געלעבט אזוי, ווי מען האט געטאן בחייו, אזוי זאל מען טאן, אבער וואס, אזוי וויא עס איז טאקע נהרשל געווארן, אזוי וויא מיט צייט געווענלאך געשענט דאס, אזאך וואס ס'דויערט לענגע צייטן, מען קוקט זיך נישט אום, אזוי גוט דערויף מאכט זיך אז מען וועט נהרשל אין דעם ענין פון השגחה אויף די ענינים¹⁹⁸.

און אויכעט אפשר זענען עלטער געווארן די מנקרים. עס פעלט אויס יונגע מנקרים, עס איז נישט געווען וויא צו לערנען איז דער ענין אויסצולערנן וואס דער רבי האט געזאגט אויסצולערנן מנקרים און זאלן משגיח זיין אויף זיי

בדת של תורה

"סטארס", דאס איז "B. SOLUTION R", שניידן אנדערש וויא מען האט געשניטן איז נאך אלץ נישט דער פראבלעם, איז נישט געלעייזט, און עס איז דא אנדערע פראבלעמען אויך דערביי. דער אמתר פראבלעם וועט זיין געלייזט אויב ווי "בוטשערס סטראס" וועט האבן השגחה, און מ'וועט זיך אויסלערנען ניקור. אסאך אירע וועלען קענען ניקור, אין ס'וועט זיין אונטער אן "קאנטראל" מיט קבלה, אזוי וויא עס דארף צו זיין דאס איז די (כולם מדברים) 199.

הרב מסיגעט: אהרן וויינשטאק האט מיר געזאגט, אז עס איז יא א מציאות מען זאל קענען אפשניידן די צלע י"ב — ער האט מיר געזאגט אז יא 200. אבער יעצט האט מיר געזאג איינער פון די, ער האט מיר געזאגט, וויא הייסט ער דער מנהל, טאקע פון דא (יודיל?) ווי איז ער נא, וויא איז ער יודיל? יודיל! וויא איז ער יודיל? רוף אים א הער, יודיל האט מיר איבערגעגעבן, פון די ברייער קהילה, זיי זאגן אז מען זאל ביי עם אפשניידן דא, וועט עם צוגרונטן גיין די גאנצע שחיטה. ס'ווענט זאך — — — זייער שטארק אז דא, אז דע שלאכט דע היפט, וויינשטאק איז דאך אויך נישט דער בע"ב, וויינשטאק קויפט דאך בא איינעם, די שלאכט הייזער, האט עם געזאגט אז מען זאל דאס וועלן מאכן, מיט דעם, איך זאג נישט אז ס'איז תורת לאקשין, וואס מ'האט געזאגט, קען זיין מ'קען דאס אפפרעגין הא, ווייל וויינשטאק האט נישט אזוי געזאגט — — — (מדברים כולם) וויינשטאק האט מיר געזאגט (מדברים כולם) לאמיה, לאמיר זען, איר האט דאך שוין געמאכט איין מאל? 201.

י"ר: יענע קאמיטע איז בכלליות, אבער ווער ס'זאל זיך אומקוקען אויף די קצבים וועט מען דער נאך זען (הרב סיגעט, פארוואס?) — דאס קען דאך נישט

הרב סיגעט: ער זאגט דאך זעהר גוט, קודם זאל מען מאכן די קאמיטע, און זיי זאלן דא עפעס וועלן טאן, און — — — מען זאל זאגן פאר די "בוטשערס", וואס זיי דארפן טאן, אף צבת בצבת עשוי (מדברים, מדברים, מען זאל ממנה זיין, ממנה זיין — — —).

ממשיך: מ'זאל ממנה זיין (רבים מדברים).

נא זאגט זאגט'דוע דעם רעזאלטאט! 202.

י"ר: ס'איז געבליבן אזוי, אזוי וויא בכלליות, בכלליות איז אומעגלאך אזא דאך וואס האט צוטאן מיט די הלכה, זאל מען דאס גיין, דאס איז נישט צו שטעלן בא אפשטמונג בא אגרויסן עולם. האט מען דא אפגעשמועס אז מ'האט געמאכט אקאמיטע פון די רבנים גדולים, דער גשיא, און דער פאפא רב און דער ווינער רב און די צוויי דינים, און הרב לייטנער מיטן אדווערער רב, זיי וועלן זיין די קאמיטע, און זיי וועלן האבן א מיטינג און זיי וועלן באשטעטיגן ווי אזוי מען זאל מאכן אין בכלליות 203.

און בפרטות האט מען דאך שוין געשמועסט, ערשטינס ברויך די התאחדות

כדת של תורה

עט

ארויס געבין א קול קורא, אז מען זאל וויסן אז אן א השגחה ברויך מען נישט קופען אין קיין שום פלאץ — און צווייטנס (וויכוח גדול בלתי מובן...) ²⁰⁴. הרב לייטנער: ס'איז דאך זיין איינס פון די צוויי, מ'מוז דאך קודם אויפאדערן די "בוטשערס" זיי זאלן נעמען השגחה, מען קען נישט גלייך ארויס געבין צו צוואנציג "בוטשערס" פון היינט אויף מארגן — — — מען קען דאך געבין א טערמין פון 6 חדשים.

י"ר: נא, נא, דער עולם (...מען זאל זאגן ביז צוויי וואכן... וואס? ס'זאל בלייבן אזוי אזוי וויא עס איז? (מדברים ובלתי מובן — — — אחוריים — — —)

י"ר: ביז צוויי וואכן? (מדברים) און וואס וועט מיט דעם זיין מארגן, מארגן קען די קאמיטי ברויך זאך צונויף קומען — — — רבים מדברים ²⁰⁵... הרב מסיגעט: זיי נישט קיין נאר, דער רב, מוז קאנען (כאן וויכוח חם) ²⁰⁶. י"ר: נא, וואס זאל מען דערווייל טאן — גארנישט טאן ²⁰⁷? הרב מסיגעט: איך עט געבעטן נאך אזאך צו דע רבנים, שטעל צו נאך אפאר, א צוויי יונגע.

י"ר: נא, נא, זאגט וועמען מען זאל צושטעלן. (וויכוח — — —). נירבאטער: איר האט נישט געזען קיין בי"ד השקול, א בי"ד השקול פון 6 מענטשן — זיבן אדער ניין (ויכוח גדול — — —) חיים אליעזר פרידמאן ²⁰⁸. י"ר: פון די פריהערדיגע קאמיטי האט מען געשמועסט אז, מען זאל צושטעלן צוויי יונגע רבנים — יא, שטעלט מען צו הרב ר' יהושע ביק, מיטן ווינער דיין. די צוויי וועלן צוקומען וועט זיין א קאמיטי פון ניין מענטשן, און זיי וועלן זיך אפגעבן מיט די עניינים פון ניקור. יצחק גליק: איך זע, איך זע, הרב ביק איז נישט צופריהדען. — ניין?

י"ר: ר' אהרן דעם באטערס רבי'ס זוהן ²⁰⁹. אחד אומר: כמעט אלע רבנים זיי האבן אליין השגחות אויף יאטקעס! אזעלכע וואס זענען אינדרויסען.

הרב מסיגעט: וועמען האט איר דא א השגחה?

י"ר: ווער, ווער, ווער?

דער ווינער רב האט נישט קיין השגחה ²¹⁰.

שואל: קהל יראים האט נישט קיין פלייש באנק — באטער משיב ניין, ניין, ניין. ער האט גארנישט.

שואל: דער פאפער רב האט א "בוטשער סטאר"! — — — דער ווינא? ווינא איז די זעלבע זאך. דער קאשויער רב האט... פארנאס מוז עס זיין אלע אזעלכע רבנים? זאלען זיי אלץ שטיין פון אינדרויסען? י"ר: איר וויהלט אויך זיין איינער — יא.

יצחק גליק: ר' הערשל כץ, קען זיין... (מדברים).
 יו"ר: הרב אהרן טייטלבוים (מדברים). מען הייסט דאך צושטעלן נאר-211
 אחד אומר: מ'רעט מ'האט דאך פריער מעורר געווען אן אנדער זאך, ש'טעל
 צו אנדערע וואס האבן נישט קיין שייכות.

יו"ר: נא וועמען, זאל מען צו שטעלן (מדברים) הירוויץ... (כולם מדבויים).
 יו"ר: יחזקאל הארוויץ, בנימין לאנדא — — — (מדברים) — — —.

— דער חוסטער האב אויך א השגחה! — — — (מדברים) 212
 — מען נעמט נישט אריין נאר אזעלכע וואס האבן צוטאן מיט פלייש!
 — איר האט דאך נאר איין דעה 213.

יו"ר: איר האט דאך שוין צוועלף... (מדברים א א — — —) זאל מען מאכן
 צוויי קאמיטיס — — — ווערן — — —

יצחק גליק: רופט אויס קומט צו א א החלטה.

יו"ר: א רגע, א רגע, יענע קאמיטי, בלייבט נאר א קאמיטי פון זיבען... א
 רגע לאמיר נאך אמאל מברר זיין... אין הכי נמי, דאס איז שוין אין די צווייטע
 קאמיטי, צולערנן זיך ניקור (...ר' שמואל ליכטנשטיין רב דקראסנא, אהרן
 טייטלבוים... (יצחק גליק — מדברים).

יו"ר: מיט בנימין לאנדא?

יצחק גליק: (מדברים) רב'ס זוהן (מדברים).

יו"ר: ר' שמואל דוד קרוז, די וועלן זיך לערנען ניקור — — — יא ווער צבי
 פאלאק — — — דאס איז — — — און אהרן טייטלבוים איז דא דא? — יא
 (מדברים) 214.

יצחק גליק: נא רופט אויס, די קאמיטע פון זיבען בלייבט.

יו"ר: די החלטה, די החלטה — — — לאמיר נישט אוועק גיין אן א
 החלטה, ס'וועט זיין צוויי קאמיטעס, איין קאמיטי, וואס זיי זאלן באשטעטיגן,
 וויא אזוי ס'זאל זיין די אלגעמיינע ניקור, וויא אזוי וועט זיין מיט די צלע לייב
 און די איבעריגע זאכן, די קאמיטי באשטייט אזוי ווי פריהער געשמעסט פון 7
 רבנים גדולים, פון דער נשיא מיטן פאפא רב מיטן ווינער רב מיט אדווערער רב
 מיט מאנטיוועדעאר רב, מיט די צוויי דיינים, דאס בלייבט די קאמיטי 215.
 א צווייטע קאמיטי, איז דא פון יונגע-לייט, וואס זיי גייען זאך אויסלערנען
 ניקור, און זיי וועלן ארבעטיין, ארום גיין אין די "ברטשער סטארס" און זיי וועלן
 זען אז פראקטיש זאל דער ניקור ווערן אויסגעפיהרט גוט, אויף דעם, וועט זיין
 הרב יחזקאל הארוויץ פון מאנסי.

— ער וועט קומען מסתם! הרב יחזקאל הארוויץ, בנימין לאנדא, הרב אהרן
 טייטלבוים, דעם נירבאטער רב'ס זוהן, און הרב נתום אפרים, און הרב שמואל
 דוד קרויס אייער זוהן, און הרב צבי פאלאק, דאס איז יונגעלייט, וואס זיי וועלן
 זיך אויסלערנען ניקור.

כדת של תורה

פא

יצחק גליק: הרב שמואל ליכטנשטיין.

יו"ר: און הרב שמואל ליכטנשטיין — — — (מדברים).

נירבאטער: ס'זאל זיין צען יונגעלייט וואס קענען זיך לערנען ניקור...

יו"ר: נא, נא, פארוואס נישט — — —

— חוסטער רב, חוסטער רב.

יו"ר: און הרב פנחס הארוויץ, הרב פנחס הארוויץ²¹⁶.

הרב מסיגעט: איין רגע, און וויא אזוי וועט דא זיין, דע דע, דארטין, מען

הייבט זיי דאך אן צו לערנען, גוט געווען מען זאל שטעלן א יושב-ראש א וואס?

(יא יא זייער גוט) — איך מיינ (מדברים).

(יו"ר: וואס זאל איך טאן מ'זאגט מיר אריין.)²¹⁷

הרב מסיגעט ממשך: שרייב שוין נאך איינעם ר' הערש גראס (מדברים).

קומט א הער — — — וויא איך פריהער געזאגט, הערט'ן מיך אויס, איך

מיינ אזוי, מיר גייען מאכן א יו"ר פון דע יונגעלייט, פון דע זאכן, און דע וועלען

גיין זאך אויסלערנען, וויא אזוי לערינט מען זיך אויס ניקור? קודם מוז זיך

לערענען די הלכה סימן ס"ד מיט די אחרונים, וואס איז דא, תשובות, ס'איז דאך

דא דרכי תשובה, ער ברענגט עס ס'... מען וועט קענען די הלכה, און נאכדעם,

דארף מען פראקטיש אויסצולערנען עס גוט געווען, איך האף דער באטער וועט

אויך זען יונגעלייט זאלן קענען אריין קומען דארט, דארט וויינשטאק דארט איז

דאס מערסטע פלאטץ, ווי מ'איז מנקר ווי מען קען זען דע²¹⁸.

נירבאטור: אונז האבן מיר שוין אויסער דע, דאס משגיח פון ניקור, האבן

מיר שוין צוויי יונגעלייט²¹⁹.

הרב מסיגעט: דער ניקור פארשטייסט וואס ס'הייסט, און מ'דארף האבן

תיקונים וועלן מיר זען זיך אויסצולערנען זיי זאלן שוין²²⁰.

אחד אומר: די רבנים זאלן צו שטעלן א ווען, צוזאם נעמען די יונגעלייט און

זיי ארויס פיהרן.

הרב מסיגעט מכריז: דא אין שטאט איז עס וויא דארפין זיי פארן, דא, דא,

דא, נישט אין שלאכט-הויז — דא אין וויליאמסבארג (מדברים)²²¹.

יצחק גליק: דער רבי מיינט יחזקאל הארוויץ זאל זיין דער יו"ר?

— יא, יא!

יצחק גליק: אז דער רבי וועט עס הייסן.

— יא, יא — הרב הורוויץ — יא יא.

הרב מסיגעט: דארט ביים דעם וויינשטאק דארט קענען זיי אמבעסטען²²².

הרב לייטנער: באטערער רב איך וויל אריין גיין דארט צו אייך — — —

איין מינוט — — — איין מינוט, איך וויל נעמען צו אייך ערגעץ א מנקר

— — — איך וויל נעמען דעם אראדער, איך וויל מיר נאך אויך מאכן קלאר

פארשידנע פרטים.

בדת של תורה

(הרב מסיגעט: איר קענט קומען ווען איר ווילט)²²³.

— יא איך וועל נעמען פון די עלטערע מנקרים זען איך וויל מיך אויך אויסלערנן. קען מען אריין קומען צו אייך ווען אימער? פשוט א אים — געניקור'תן פלעיט. יא יא קיין ניקור'ת וויל איך נישט, א אום געניקור'ת פלעיט צו שטעלן צו פארפיגונג (מדברים) ווייט אין בארא פארק²²⁴.

הרב נירבאטאר: — — — פלעיט — — — טרעיבערין, מיט טרייבערט קיין מאל נישט קיין פלעיטס, אונז ניטצען מיר נישט קיין פלעיט. אונז ניצן אונזעויע פלעיטס וואס קומען אריין פון שלאכט־הויז ווערן פארקויפט פאר "האל ניי לערס", פאר גויים. אונז טרעייב מיר זיי קיין מאל נישט, ווייל ער וויל נישט נוצען אזא טייערען פעטין. צו די סאלאמי ווערט דאס אבסעלוט נישט גענוצט. יחזקאל ווערצבערגער ער מאט די סאלאמי, מענדל, מענדל הייסט דאס, דער שמש ברודער²²⁵.

ער האט מיר געזאגט, שוין 13 יאר ארבעט ער ביים סאלאמי. 3 מאל האט ער אין גאנצן געטרעייבערט פלעיט'ס (מדברים) וואס גענוצט פלעיטס, אויך נישט פאר אונזער עולם, מען האט דאס געברויכט ערגעץ אין א רעסטאראנד אויסער נירארק. ווייטער קיין מאל ווערט נישט געטרעייבערט און גענוצט קיין פלעיט פאר כשר, דאס וויל איך²²⁶.

הרב מסיגעט: ווי קען מען זאך לערנען טרייבערן דארטין (מדברים) אין מינוט, וויא קען מען זאך לערנען דארטן טרייבערן (— — —) אהד שואל: אין די אלע "בוטשער־סטארס"? (— — —). איין מינוט, ווי קען מען זאך לערנען דארטין טרעייבערן — — — מ'האלט דאך אין איין טרעייבערין (— — —) חלקים י"א (— — —).

הרב לייטנער: איין מינוט, באטערער רב! נישט דעייס וויל איך זאגן, רבי מענדל בערגער, ווייס איך שוין וואס ער זאגט, יא, לאמיר זאגען, איך וויהל זען ווי אזוי דער אראדער רב, יא איך וויל דאך זען.

מ'האט דאך גערעדט דעמלטץ, אז מ'העט נעמען עטליכע מנקרים, אין מ'וועט זען יעדער וויא אזוי ער טוהט, צו ער טוהט יעדער אייניג, פארשטייט איר, פון מענדל בערגער וואס ער טוט ווייס איך שוין מער ווייניגער, פארשטייט איהר איך וויל סתם, מ'זאל צופארפיגען שטעלן 2 — 3 פלעיטס, איך וועל אריין רופין דעם אראדער רב וועל איך בעטן מיט קומען, ער האט מיר געזאגט ער קען ניקור פון דער היים, און נאך די צוויי אידן וואס זיי ווילן זאך לערנען. מ'זאל אונז געבין א אום־געניקור'תן פלעיט (לא שומעים רבים מדברים).

(הרב מסיגעט מפסיקו: בקיצור מען וויל דיך בעטען... ער אליין וויל זיך אויך צולערנען, ער מעג אויך אמאל צוגיין זעהן ווי אזוי עס זעהט אויס)²²⁸.
אחד אומר: איר קענט דאך זאגען זאל קויפען, קויפען, איר מוזט זיך נישט פארלאזן אויף דעם וואס אונז זאגן מיר און אונז לערנען. איך וויל גיין ווען דער

כדת של תורה

פג

עולם וועט גיין, איך גיי נישט אליין (מדברים) ²²⁹.
יצחק גליק (בלחישא): דער רבי זאל דערמאנען רב יחזקאל הארוויץ. ער
ווארט דער רבי זאל עם דערמאנען זאגען א ווארט.
הרב מסיגעט: נא נא, רב יחזקאל! איר וועט אייך אין פארבענדונג זעצען
מיט מאנטעוועדעא רב (מדברים) — — — יא, יא, — — —).
— די אלע יונגעלייט, וואס האבן זיך אופגעשריבן זאלן א וואך לערנען
קודם די הלכה — — — און נאכדעם ²³⁰.

הרב לייטנער: — — — נישט צוזאמען, מ'גייט צוועלף אירע אויף א מאל,
ווייסט קיינער וואס מ'טוהט, צוויי אירע אויף אמאל נישט מער (מדברים) ²³¹,
נירבאטער: דאס איז אמאל זיכער, דאס וועל איך מסדר זיין דארט ביי
וויינשטאקן, מען זאל איין טיילן היינט צוויי, ביי אונז טרעייבער מיר יעדן טאג,
פון אכט פאר אכטע ביז אום צען האלב נאך צען. — — — ס'קאסט געלט
— — — און מען זאל זען ²³².
יצחק גליק: רופט די החלטות.

י"ר: יא, יא, איך וויל נאך אמאל היינט געטאן — — — (מדברים) ²³³.
אחד אומר למשנהו (בלחישא): אידן עסין אידן עסין, מ'ווייסט נישט וויפיל
צו עסן און וואס צו עסן. — — — מען ווייסט צו אידן עסין כשר'ס? מען זאל
שטעלן פראוועזאריש אויף על אחר וויפיהל מ' גען לע"ע די אלע ²³⁴.
הווינער מכריז: רבותי ער איז דער יושב ראש, אבער יעצט קריגט ער א
שבת... מען דארף מען דארף גענוג זיין קליינליך און נישט זיך קווענקלען אז
מען קען נישט ווייל דער כלל איז אז אונז וועלן מיר זאגן מ'קען, מ'קען אללעס
מתקן זיין אויף דעם נישט פיהר וואכן, אין איין טאג, וויסען וויפיהל
"בוטשערס" עס איז דא, מ'נעמט בא וויינשטאק די ליסטע, און מ'גייט ²³⁵.
אין סאטמאר בוטשערי איז גאראנטירט אפילו אויך ער איז ר' יושע ווייס,
אדער גאלדבערגער הייסט ער, און דא איז ווייטער דא אין פאפא, אויך א פיינער
ניקור, ממילא, אבער אעפ"כ קען מען עס איבערקוקען און דארט גיין ²³⁶.
עס איז שוין דא מ'האט געוועיילט די 5 רבנים און מ'גייט שוין מיט 2 — 3
מנקרים יעדין בוטשער, קודם לאמיר זען ווער איז דיין מנקר? זאל ער פאר אונז
מנקר זיין! לאמיר זען וויא אזוי ער האט מנקר געווען — — — זאגט נישט אז
ניין מ'קען דערקענען, און טראגט מיט רב מענדל בערגער, אדער טראגט מיט
אמאל ר' יושע און מ'גייט.

ס'איז נישט דער פשט, אין בארא-פארק איז, אין גאנצן דא, ס'איז נישט וויא
איר זאגט, זאגט ס'דא אכט-צען "בוטשערס" ²³⁷.
רב יחזקאל ראטה: דער סאטמאר בוטשער, מיין דיין האט געזאגט רב
אברהם חיים ער גייט מיט עם גערין מיט אזוי וויא א משמש בקודש. דער

כדת של תורה

באטער דב וועט נעמען זיין זוהן, און ער וועט אום גיין אויף צוויי פלעצער איז נישט וואס ער דארף דארטן זיין השגחה קודם מ'זאל וויסן אז ס'איז ²³⁸ וויינשטאק האט מקבל געווען אויף זיך, אז ער האט היינט בא מיר, ווען איך האב אים גערופן, איך האב איהם געזאגט, איך גיי נישט אנדערש. ער האט געזאגט, וואס מ'וועט מיר הייסן אראפנעמען, אזוי האט מיר געזאגט... וואס מען וועט מיר הייסן ארפנעמען (כולם מדברים — ויכוחינג) און דאס איז באשלאסן געווארן ²³⁹.

מכאן ואילך איז אלעס אין ארדענונג! ²⁴⁰.

י"ו"ר: האללע שוין נאך אמאל, נאך אמאל, א רגע נאך א מאל איבערחזין — — — דא על אתר בריוך מען אויכעט נאך אמאל בשיטה אחרונה (— — — ויכוחים — מדברים — — —).

תשובה: די התאחדות געט נישט קיין השגחות — — — זאלן יא אמאל יא האבן א השגחה.

הרב לייטנער: דאס קען מען יא בעטן ר' אהרון. סוכ"ס איז דאך אזוי, דער ר' מענדל בערגער, איז דאך זייער א פיינער איד, קיינער איז נישט מחולק אויף דעם, אין ער קען ניקור, און ער איז מנקר, יא, שוחטים זענען דאך אויך וואויל ג אידן, יא! וועגן דעם גייט מען דאך, מומן לזמן, און מ'באקוקט דאך די חלפייב, אזוי וויא דער חת"ס זאגט אזוי — — — די זענען ערליכע אידן און אמאל אמאל באקוקט מען, סוכ"ס א בעל מלאכה מעג זיין דער גרעסטער ערליכער איד, ער שטייט טאג בא טאג שעה'ן — ווייסט און ער ארבעט, איז עלול אמאל, אז מענטש איז דאך נישט אלע מאל אייניג ²⁴².

וואלט דער באטערער רב געדארפט מומן לזמן נעמען א צווייטן מנקר, און דער איד נישט קיין חילוק צו ער הייסט ר' מענדל צו ער הייסט ר' יענקל צו ער הייסט ר' משה ס'איז נישט קיין נפקה מינה, איך מיין נישט דעם פארלייגען, און ער זאל וויסן אמאל אמאל אז מ'קוקט אים נאך, דאס האלט איך וואלט געווען א גרויסער תיקון (מדברים — — —) ²⁴³.

נירבאטער: ר' מענדל זאל אליין זאגען...

נירבאטער ממשיך: יא יא, מיר האט געלאזט א צוואה, און מיר האט געזאגט יעקב וואלף...

יעקב וואלף זאגט אויסדריקלעך איך בין נישט קיין מנקר, ער קען גוט בעסער ווי אלע מנקרים נאר ער וויל נישט נעמען קיין אחריות איבער ניקור ער קען ער קען אונג... האבין איין מנקר וואס ער איז משגיח (א משגיח?) ניין! מנקרים האמיר 12 — יעדן טאג 10 — 12... איין מנקר קוקט נאך אלעס, אבער ער קוקט אלעס נאך ²⁴⁴.

י"ו"ר: מען קען נישט, מען קען נישט אזוי פיהרן קיין אסיפה — — —

כדת של תורה

פד

יצחק גליק מכריז: מ'בעט דעם עולם מ'זאל נאך ווארטן 2 — 3 מינוט, מ'וויהל קומען צו החלטות. זייט אזוי גוט, ווארט'ס נאך 2 מינוט²⁴⁵.
נירבאטער: ... איך וויל דא איבער געבין א ליסטע פאר די דריי, דריי משגיחים וועל איך איבער געבין וואס זיי קענען גיין עני טיים קוקען ווי אזוי עס זעהט אויס²⁴⁶.

הרב יחזקאל הורוויץ: מאנטעוועדעאר רב אנטשולדיגט, איך וויל אייך פרעגן א שאלה למעשה. מיר דאכט זאך אז די רבנים ואני בתוכם, אז מען וויל זיך אוסלערנען זאך, לכה"פ ביו מען זאן האבען דארף דרערן 3 חדשים, בין איך גערעכט? — — — —

איך מיין אפילו מ'זאל זאך אפגעבן — — — — וויא אזוי — — — — איין מינוט אנטשולדיגט — — — — איך מיין נישט די הלכות דוקא, ביז מ'קומט דאך נישט — מען קען דאך נישט יעדן טאג קומען און דאס — — — — איז אזוי איך וויל אייך שטעלן די שאלה²⁴⁷.

נירבאטער: איך זאג אייך אפען, אין שלאכט־הויז לאז איך

קיינעם נישט אריין דאס איז שטרענגסטען פארבאטן²⁴⁸.

— נישט פאר מיר — — — די פלאטץ וואס די בהמות

לויפן און גייען דאס איז נישט פארהאנען.

שואל: אבער אין פריזידער קען מען אריינגיין?

תשובה: עס איז נישט פארהאנען. עס עקזעסטירט נישט.

שואל: וואס דארף מען זען דעם חלק אחוריים? דעם חלק אחוריים איז

נישט?²⁴⁹

הארוויץ ממשיך: וואס איך וויל פרעגין איז דאס, איך זאג נישט, אנטשולדיגט, איך האב נישט געענדניגט מיין שאלה (מדברים). איך האב נישט געענדניגט מיין שאלה, איז גוט, איז 10 וואכן, עכ"פ ס'געדויערט צייט, ווייל מען מוז נאך מאכן אזאך בשלימות (סיגעט: יא), געדויערט דאך צייט איז ביז וואס ווען, קען מען זאגן אז מ'קען עסין. יאכלו ענוים וישבעו? אדער זאל מען זאגן, אז — — — א א²⁵⁰.

הרב מסיגעט: איך וויל אייך (יא דאס האב איך געפרעגט, יא) איך, דאס בין איך נישט, אזוי איך האלט, אז דע "בוטשערס" וואס מען קאן זיי — — — רעד דא גרינבוים (איך זאג נאר דא) צו ר' אברהם קאהן, די היימישע אידן, וואס איך ווייס זיי קענין ניקור ס'קומט אריין²⁵¹.

אויב ערהויפט היינט האט מען ג'מאכט, קיין אחוריים קומט נישט אריין²⁵². און זיי האבן נישט אזוי פיל בוטשערס, ס'גארנישט דא אזוי פיהל, עס קומט אריין — — — מ' שניידט אראפ דארט, נאר וואס — — — ביז וויא לאנג מ'וועט קומען צו א פתרון — — — קעמען זאגן אז די אלע בוטשערס (דיבורים רעש)²⁵³.

כדת של תורה

הרב לייטנער: ר' יחזקאל, ר' יחזקאל מ'פרעגט מיך, זאג איך אזוי ס'ק'ין איסור איז נישט גתברר געווארן, און ווער עס, האט געגעסן ביז היינט או מען קען די רבנים המכשירים — — — אויף זיין אחריות, יעדער קען עסין אויף יענעם אחריות, אויף מיין אחריות קען קיינער נישט עסין (ויכוחים גדולים) ²⁵⁴.
 מען גייט אוועק פון דא — — — מען וועט מאכען א תיקון — — — דריי חרשים? דריי חרשים, א תיקון? דער תיקון דארף זיין על אחר, א תיקון על אחר דארף מען זען ²⁵⁵ — — —

הרב מסיגעט: ...טארעטיש פראקטיש דארף זיין אזוי, איהר וועט זיך פארבינדען מיט דעם מאנטעוועדעאר רב און איך מיט באטטערער רב און אנהויבן צו גיין יעדער איינער היינט די וועלען גיין דע צוויי יעדן טאג קען מען גיין צו וויינשטאקין ²⁵⁶.

גירבאטער: צו וויינשטאקן קען מען גיין יעדן טאג, אבער נישט אלטן דע-זעלבער איך וועל שוין זען צו ארדען וועלכע טאג וועלכע...

שואל: מארגן, קען מען שוין זעהן? (ויכוחים) — — — ²⁵⁷.

הרב מסיגעט: דאס איז נישט קיין שלעכטע פלאן, ער זאגט אזוי, אז מ'זאל ארויס געבן אז דערווייל, אז מ'האט פעסט געשטעלט אז די האבען נישט קיין ממשות און יעדער איינער איז בחזקתו, אז איינער האט געקויפט בא אנהובן קאהן זאל נישט קויפן ²⁵⁸, אונז געבין נישט קיין הכשר פאר קיינעם נישט, ווען ס'האט געהאט א הכשר ביז איצט, איז כמו שהיה.

(יצחק גליק: הכל כבחזקתן) וואס? ווער ס'האט געקויפט זאל ווייטער קויפן ²⁵⁹.

יצחק גליק: זאגט איר די מסקנא, זאגט איר אזוי — דע וואס האבן געקויפט, ביז דערווייל אין די בוטשערס האט מען געטראפן אויף די אידן יואים ושלמים — — — סתם נאר א בלבול ²⁶⁰.

הרב לייטנער: איך זאג עפעס אנדערש, די זעלבע רבנים, וואס זענען דן, זאלן אויסארבעטן א קול-קורא, ס'איז — — — א קול קורא א נוסח זאג א נוסח — — — זעלבע פאר טעג ²⁶¹.

יצחק גליק: זאגט א החלטה, אז עס זיציען א מיטינג, מען קען שרייבן אן אנדערע זאך, אז עס זיציען א מיטינג, מען האט געזעהן עס איז דאך צוואם געקומען אזויפיהל און אזויפיהל רבנים און מ'האט געזען, אז דעם ענין פון ערעור האט מען נישט געטראפן קיין ממשות במילא איז נישט איתרע חזקתן, אין דעם SF מ'זאל האבן א חשש געטראפן חלילה מכשיל זיין אידן מיט חלב, ווייטער וועגן דעם אויף להבא עט מען מאכן א סדר וועגן דעם אז ס'זאל זיין א משגיח (מדברים) געמאכט דעייס קען מען זיכער שרייבן, מ'האט נישט געטראפן — — —

כדת של תורה

שרייבן א בריעף — — — ויכוח ארוך מאוד וכלתי אפשרי להבין
הערכוכיא ²⁶².

תם ולא נשלם, בעוה"ר ירחם ה'

מספר ההערות:

הוספה: ממה שנמסר לנו מאחד הרבנים שנוכח במקום מה שלא יכלנו לפענח
היטב מרעש בטעיפ.

הרב מטענקע: מען טאר נישט טאן. ס'וועט הייסן, קאשוי רב האט מנצח
געווען.

והשיב לו הרב מאדווארע: שעמט זיך, יא נצחון נישט נצחון וכו'.

הרב מווינא: צעק על הנ"ל. קאשוי רב דערט ארויס פון אייך.

כדת של תורה

רשימת המשתתפים הדוברים באסיפה
(לפי הסדר)

- יו"ר - טארטיקאווער
 הרב לייטנער
 הרב דביכנ"ס ווינא
 הרב לייטנער (המשך)
 הרב נירבאטער
 הרב ווינא
 דיברי וויכוח: נירבאטער, הרב
 סיגעט, הרב לייטנער, ווינא.
 הרב דק' סיגעט-סאטמאר
 פאפער רב (מתווכח)
 הרב יצחק גליק - מזכיר
 יושב-ראש
 הרב דאדווערע
 יצחק גליק (הכרזה באמצע)
 הרב מאדווערע (המשך)
 יצחק גליק (מכריז, הבט בתוכן)
 הרב טענקע
 יצחק גליק (מכריז)
 הרב טענקע (המשך).
 יו"ר
 הרב יצחק גליק.
 הרב י' האגער
 לאנדסבערגער רב
 הרב מסערדעאל
 הרב מווייטצען
 הרב מאראד
 הרב מסיגעט
 מזמין להרב וויטצענער, לדבר.
 וויכוח אודות בחירת "קמיטי".
 יו"ר:
 הרב נירבאטער, הרב לייטנער,
 סיגעט, ווינא.
 יצחק גליק
 הרב מייזליש (ממשיך)
 הרב י' הארוויץ
 דיין קהל ייט"ל (ווא"ב)
 הרב י' האגער (הוספה)
 פלוני אלמוני
 סיגעט
 יו"ר
 ויכוח חס בענין ה"קאמיטי
 הגדולה".
 יצחק גליק
 קאמיטי שני של צעירים
 יצחק גליק
 השתדלות אצל הנירבאטער - הרב
 לייטנער והרב מסיגעט.
 יצחק גליק
 הווינער מכריז החלטות ע"ד עצבו
 בתור יו"ר.
 יו"ר.
 הרב לייטנער
 יצחק גליק - מעקב און
 המשתתפים מלעזוב את המקום,
 בכדי להכריז "החלטות". יצחק
 הרב האראויץ. בשאלה גלוי להרב:
 לייטנער.
 הרב נירבאטער (מתערב)
 הרב מסיגעט (עונה)
 עוד דברים מהרב מסיגעט,
 מנירבאטער.
 הרב גליק - מחליט
 הרב לייטנער - מתערב, ואינו
 נשמע.
 גליק - ממשיך ומסיק המסקנא
 וההחלטה...

מסקנות האסיפה

ב"התאחדות" (כ"ה תשרי תשמ"ג)

ע"פ העתקה מדוייקת מטעיים

(אינו דומה שונה פרקו ק' פעמים לשונה ק' פעמים ואחד)
(כל מקום שנמצא סוגריים כזה () על מספר — הכוונה להערה או לדיוק או לסתירה וכדומה).

- (1) איז דא אין אמעריקה, א סדר הניקור, אדער הפקרות הניקור!
4-8-19-24-25-50-57/65-146-147, 170-173, 174-176, 198-199!
- (2) אויב עס איז דא א סדר ניקור, פארוואס, איז איינער מציע אויף די אסיפה אז דעם דינעם, און דיקען "טענדערליין" זאל מען אינגאנצן נישט ניצען?
— — — 179!
- (3) איז פאראן א חוסר ידיעה בכללות אין ניקור?
— — — 3, 8, 18, 25, 43, 95!
- (4) זענען געווען מנקרים וואס האבן אפי' נישט געוואוסט, פון פארשידנע "חלבים" דאורייתא?
כגון ביים טענדערליין! — 24, 41, 43, וע"ע במכתב מרן מקאשווי שליט"א עמוד ה' אות ד'.
- און אזוי ביים לעכבער! — 25 ועיין במכתב הנ"ל עמוד ה' (ח).
און אזוי ביים טחול! — החלטת התאחדות, ב' חמוז תשמ"ב.
- (5) קומט אריין בשר אחוריים צו די בוטשעריס? און קען מען זאגן אז רוב מאל? — 7, 18, 21, 50, 52, 53, 55, 56, 138, 139, 172, 173, 174, 176.
- (6) האט מען פארקויפט חלק אחוריים, צו נישט? — 7-18.
- (7) וויפיהל "אינטש" קען ווערן צו געלאזט מיט'ן חלב? — 8.
- (8) איז געווען אין אמעריקה ביי וועמען צולערנן ניקור? (וע"י במכתב הרב שליט"א סיבת המכשולות (ב) ר(ג)) — 10 (15).
- (9) ווערט גענוצט חלקים פלייש, וואס זענען אין אונגארן, נישט גענוצט געווארן? — 17, 24, 137, 173, 179, 186.
- (10) זענען פאראנען, חלבים דאורייתא, וועלכע זענען נישט דערמאנט, אין ספרי שימוש לניקור. כגון ספר גבעת פנחס? — 24 (15) 25.
- (11) מיט וויפיהל חלב דארף מען נכשל ווערן, מען זאל פארשטיין אז עס איז "עק-וועלט" רח"ל? — 30.
- (12) אויף וואס האט מען זיך נישט געחאפט, אז עס דארף ניקור? — 4, 8, 18.

כדת של תורה

- (13) הרב מסערדעאל: מען זאל מדקדק זיין אויף דעם אז מען זאל נישט רעייניגען קיין פלייש, געפרירענערהייט ווייל איך זאג איך בהזלט, מענטשן האבן אויף דעם מודה געווען, אז מען רייניגט פלייש געפרירענערהייט פארלירט די קענטעניש האטשיך אויף זיבעציג (70%) פארצענט, איך וויל ס'זאל דאס איימצער נאכזעין (והסתכל עוד בשנים מה נעשה בדבריו) — 155!
- (14) איז געשען אפלידיקער ענדעקונג, פון "דורכלאזן" חלבים דאורייתא לכל הדיעות? טענדערליין און כבד — 24 — 25.
- (15) צו וויפיהל בוטשעריס איז מען געגאנגן בודק זיין, און ביי וויפיהל וואס מען דאס געטראפן? — 24, 25.
- (16) זאגט דען נישט די סברא פון "חירוף" אז די זעלבע חלבים, קען זיך געפינען אין אנדערע בוטשעריס אויך? ...
- (17) מיט וואס האט מען זיך בארוהיגט, נישט צו טאן דעם חוב, לאפחוישי מאיסורא, דעם גרויסן רביס? — 24 — 25.
- (18) וואס איז די סיבה, און וואס זענען די שוועריקייטן, פון נישט מודיע זיין: יעדן וואס ברויך צו וויסען? — וע"ע במכתב מרן שליט"א סיבת המכשולות, עמוד ד'.
- (19) וואס באשטעטיגט די אסיפה בנוגע: טרפש הכבד, חלב הכליות, טענדערליין שלעיים וקרומים און אחרים? — 57, 65, 76 — 173, ועוד.
- (20) פארוואס האט מען "אפגעמאכט" דעם 4-6 וואכנדיקן רעוועליציאנערישען תיקון (וואס קען נישט בלייבען אויף שטענדיג)? -- 54, 55, 56, 176, וע"ע במכתב מרן שליט"א, המכשולות אות ב', ואופני התיקון בדף ד'.
- (21) וועגן די פראגע, רבנים משגיחים זאלן קענען ניקוד והלכותי? — 17, 96, 97, וע"ע במכתב מרן עמוד ד'(ב).
- (22) מען טאר זאך נישט פארלאזן אויף די מנקרים, אפי' זיי זענען מומחייב, ס'זאל זיין רבנים, וואס זענען בקי בכל פרטי וקדוקי, זיי זאלן נישט זיין תלמידים פאר די מנקרים. דאס איז נישט דאס ריכטיגע! הרב מפאפא — 121, 128, וע"ע במכתב מרן שליט"א סיבת המכשולות.
- (23) וואס האבן רבנים באסיפת "התאחדות" באשטעטיגט וועגן ניקוד פון צלע "ב-י"ג? — החלטת אסיפת "התאחדות", ב' תמוז אות ב'.
- (24) זענען די רבנים המכשירים מודה, אז אויב מען ניצט צלע "ב-י"ג דארף דאס ניקוד? — 45 (57), 66, 69, 77, 118, 172.
- (25) האט מען דאס מנקר געווען? — החלטת "התאחדות" הנ"ל, וע"ע במכתב מרן עמוד ו' אות ה' (יא).
- (26) מעג מען משנה זיין דעם ניקוד, וואס מען האט נוהג געווען אין דערהיים? — 45, 137, 173.
- (27) האט מען טאקע נישט משנה געווען? — 139, 178, וע"ע החלטת "התאחדות" ב' תמוז חשמ"ב.

כדת של תורה

צא

- (28) האט מען אין די שטאט, סאטמאר, געשניטען נאכ'ן צלע י"ג (אזוי וויא אין אמעריקה)? — 173, 137, ועי' במכתב הרב שליט"א סיבת המאכלות ה'ב).
- (29) זענען הזנחות מכשולים חוסר השגחה וכדומה, פונקט וויא אין די אלטע היים? — 173, 174, 176, ועי' במכתב הרב שליט"א סיבת המכשולות.
- (30) קען מען זאגן, אז מען פיהרט זאך וויא אין אונגארן?
- (31) איז פאראן הזנחות? — 41, 43, 50, 52, 53, 66, 99, 137, 138, 147, 153, 155, 172 — 176, 187, 191, 198.
- (32) איז דען נישט דער "פראבלעם" פון די "מכשולים" און "שגיאות" און "נישט חאפן זאך" אפראבלעם פון ריכטיגע איסורים חמורים רח"ל — 43, (26, 29), 57, 65, 176.
- (33) האט מען פארקויפט חלב, אדער ספק חלב, פאר "היימישע" אידן? — 7, 8, 18, 25, 41, 43, 50, 66 — 67, 57, 135 — 139, 155, 173, 174, 176.
- (34) וואס זענען די סיבות, וואס אין די לעצטע יארן איז געווארן נאכגעלאזן? — 17, 19, 24, 155, 170, 198, 199, ועי' במכתב הרב שליט"א סיבת המכשולות.
- (35) א פארשלאג, צו ראטעווען פון די הזנחה! — 243.
- (36) וואס האט איינער פון די "אסיפה" פארגעלייגט וועגן די אמת'ע פראבלעמען און זייער תיקון? — 199.
- (37) קען מען טרעפן חלבים דאורייתא, כגון חלב הכליות, ואצל הכבוד, טענדערליין וכדו' אויב ס'איז נישט דא קיין השגחה? — 24, 25.
- (38) וואס האט געזאגט הר' זלמן בריזעל, פארן "טעראר"? — 6, 7, 24.
- (39) האבען די דיינים אין ירושלים צו אלעס מסכים געווען? — 34!
- (40) וואס האבן זיי געזאגט וועגן זייער ידיעה אין ניקור? — 33!
- (41) פארוואס שטייט נישט אין כתב ב"ד (העדה) וואס איז געדרוקט אין "התאחדותנו" וועגען דעם נישט ניטצען דעם צלע י"ב-י"ג. — 34.
- (42) ווער האט באשטעטיגט דעם מעורר פון שנת תשל"ט, וועגן, פרצת הניקור? — 9.
- (43) ווער האט קובע געווען דעם ניקור, וואס ירושלימער מנקרים (חרדים) ובראשם הר"ר גד טורעביץ שליט"א גיבען איבער? — 27.
- (44) די "פשרה" צווישן בהמה גסה און דקה? — 181.
- (45) עקזיסטירט עפעס א השגחה אויפ'ן ניקור? — 18, 19, 24, 25, 41, 43, 95, 146 — 149, 173, 174, 176, 199.
- (46) למה רגשו, ארום ניקור פון "פלעייט" (פלעייט איז א חלק בהמה, וועלכע די קצבים בדרך כלל אין אמעריקה קענען דאס נישט מנקר זיין, דאס איז שטארק נוגע לגבי די כשרות פון "סאלאמי" — הסתכל במס-226-225, וואס איז דער גרויסער פראבלעם צו קענען באקומען חלקים פלייש, אויף צולערנען ניקור? — 219, 232.

כדת של תורה

צב

- (48) וואס האט מען מורא אז מען זאל "מיט גיין" ... א בליק געבן אין "שלאכט-הויז", און ביי וויינשטאק? — 218, 219 (221).
- (49) איך זאג אפען, אין שלאכט-הויז, לאז איך קיינעם נישט אריין!!! — 248.
- (50) פארקויפט מען פארן עולם "סירכא פלייש" בלי ידיעתם? — הלואי וויא מ'ניצט יא... פאר דעם עולם קען מען זאגן מע נוצט נישט קיין סיחנות, דאמאלט'ן וואלט איר נישט גקענט האבן קיין פלייש צו פארקויפן... הר מסיגוט, הלשון במלואו 70!
- (51) זענען די הארבע חלבים געפונען געווארן אין בוטשערס וואס שטייען אונטער רבנים משגיחים? — 35! עיין עוד בהחלטת התאחדות כ' תמוז ועיין במכתב הרב שליט"א.
- (52) איז טאקע די גרויסע "השתדלות'ן" פון רבנים ביי וויינשטאקן — ווינגן א "מילתא דלא שכיחא"? — 137, 173, 174, 176.
- (53) פארוואס פארלאזט מען זאך נישט, אויף די מנקרים-בוטשערס, נאר בען מוז זאך "שטארקען" מיט שתדלנות בא וויינשטאק (אזוי ווי פאר פריץ, אז ער זאל די אלע "פראבלעמען", איבערלאזן פאר זיך? — 57 — 65, 176! ועיין במכתב מרן שליט"א, בסיבת המכשולות אות א'.
- (55) וואס שטעקט אונטער דעם, וואס "וויינשטאק האט מקבל געווען אויף זיך" כדי הרב דוינא זאל גיין צו די מיטינג? — 239.
- (56) און נאכדעם "וואס ס'איז דא א מציאות" נישט אריין שיקען צלע י"ב צו די בוטשערס — 200.
- און נאך דעם וואס וויינשטאק האט אויף זיך "מקבל געווען" (239) איז וועמענס שולד איז אז דאס איז נישט געטאן געווארן — טראץ זיי אליע מכשולים, וואס די "נוגעים" אליין זענען מודה אויף זיי? (אזוי וויא ס'איז קלאר פון דעם מהלך האסיפה, און שפעטערע פרסום זייערע!!!)
- (27) וועלכע גרויסע תיקונים וועט געשען, ווען אהרן וויינשטאק וועט וועלן? — (עדות הרב מסיגעט 176, וע"ע במכתב מוה"ר ר' משה דוב בעק עמוד ח):
- (58) הביטו וראו פאר וואס דארף יעדער טאנצן, קדוש, און זיך לאזן כופה זיין אויף חלב וכ"ו — צוליב נישט באוואוסטע סיבות, און צוליב א האלסעילערס געלט פראגע, מיט זיין שלאכט-הויז? — קוקט 201 (239).
- (59) נאך אלעם, וויזט זאך ארויס אז: די וויבוחים אויף די אסיפה, זענען גארנישט חלוי און קיין רבנים, נאר ס'ווענט זאך, צו אהרן וויינשטאק "וועט אזוינס וועלען שטענדיג טאן". כדברי הרב מסיגעט — 176, 239, 241 והבט בדבריו 57.
- (60) אדווערער רב איז מודיע: אז ס'קומט רוב מאל אריין — אין די בוטשערס — חלק אחרונים, און חלב פון טיפש הכבד קומט אריין — 137 — 139.

כדת של תורה

צג

(61) א "עדות", אז ס'זענען פאראן "מנקרים" שאינם נאמנים ע"פ תורה, ואין להם שום מושג בענין ניקור, ולא שום הרגשה לכשרות בכלל, ואפי' לשמירת שבת אינם נאמנים (והסיבה לכך) — הרב מלאנדסבערג 146 — 147. ועי' במכתב הרב שליט"א סיבת המכשולות, ג'.

הודאות בעלי-דין

(62) ווינא, אז ס'איז בא עם אין סטאר (אונטער זיין השגחה) נישט געווען כשורה! — (236) 57, 59.

הרב ווינא, לווינשטאק זיך דיך נישט קיין (כרת) [צרות] פאר כל ישראל" — הסתכל 57, 176, וגם במס' 239.

סיגעט: אז גאר אדאנק קאשויער רבי'ס שליט"א התעוררות האט מען אנגעהויבן זיך נאכפרעגן וכו' — 54, 55, 174, גם בדברי הרב לייטנער. סיגעט: אז די תשו' חתם-סופר (ס"ח) בנוגע צלע י"ב, איז נישט שייך צו אמעריקה — 176, 177.

סיגעט: אז מען שניידט בא וויינשטאק'ן נאכ'ן צלע י"ג און ווייטער אן חלק אחוריים! — 55, 174. ועי' במכתב הרב שליט"א סיבת המכשולות אות י'.

סיגעט: אז ס'איז דא א מכשול פון חלב, ביים טרפש הכבד! — 58. סיגעט: "פארשטייסטו, דער ניקור דארף האבן תיקונים!" (להנידבאטעו) (220).

וועגען "ארגענעלע" בריעף?! (בחדר"ג) — 78, 79.

סיגעט: באשטעטיגט, ס'קומט אריין חלק אחוריים בקביעות, צו די בוטשעריס! — 53, 54, 55, 56, 58, 65, 173 — 177, 252, 253, יותר ממה שאומר הרב שליט"א במכתבו סיבת המכשולות (ה), ועוד. סיגעט: עס קומט אריין מיט'ן אחוריים, ווייל מען קען נישט האבן א משגיח פארטאגס! — 55.

סיגעט: וועגן דעם מקור פון פרצת החלב! — 55, 57, 62, 173 — 175 (וועיין 105).

סיגעט: די אמתע סיבות, און בא וועמען דארף מען "פועלין" וועגן נישט נישט צלע י"ב-י"ג און נישט גודר זיין די פרצה, פון דורכלאזן חלק אחוריים בקביעות, און נישט מנקר זיין?! — 52, 55, 57.

(63) דא"ק (2) 17: און די אלע מנקרים, וויא אזוי געווען דער סדר, קיינער איז דאך נישט געגאנגען צו ארב לערנן ניקור... האט זיך איין מנקר געלערנט ביים צווייטן, איז געקענט אויסקומען פארשידענע זאכן... איך אליין האב געטראפן מנקרים, וואס געוויסע זאכן האבן זיי נישט געכאפט... ועיין בדברי הרב שליט"א במכתבו סיבת המכשולות אות ג'.

(64) אין וועמענס באנד איז געווען און ס'איז צופארעכטן די פירצה? — 105.

כדת של תורה

צד

- (65) הסיבה האמיתית! וועמען דארף מען באזייטיגן — כלשונם — לויז ווערן פון עם — 169.
- (66) סיגעט: "היינט האט מען געמאכט, קיין אחריים קומט נישט אריין... ביז וויא ליינג מ'זעט קומען צו א פחרון — 53, 252.
"מען קען בא דעם אזוי נישט בלייבן" — 120, 176, 200, 201.
"איך ווייס נישט צו ער וועט אזוינס וועלן שטענדיג טאן!" — 176.
- (67) קען מען זאגן, אז אין דעם ענין פון צלע י"ב-י"ג איז נישטא "קיין פלוגחא", כדברי הרב מסיגעט — 74—76.
קען מען זאגן, אין דערהיים האט מען נישט גענומען קיין סירנות ווייל מען האט נישט געברויכט" — כדברי הרב מסיגעט — 74.
האט מען מוציא לעז געווען און מוציא ש"ר געווען אויף ראשונים כמלאכים, און אויף זייער קבלת הניקור, און מערער געווען אויף גזולי עולם אין ארץ-ישראל, און אין די אלטע היים. — הסתכלות בדברי דג"ל — 15, 16, 78, 100, 168, 175.
- (68) דברי הדיין (וומ"ב): "דער עולם וועט דאך מיינען, אז בלויז די השגחה פון ניקור, עס איז דאך דא, נאך חששות, חלילה טאמער מען ברענגט אריין אנדערע זאכן נבילות וטריפות, איך מיין די השגחה זאל זיין א השגחה אויף אללעמען (ועי' במכתב הרב שליט"א סיבת המכשולות!) — 196.
- "די משגיחים זאלן האבן א רעכט צו קוקען וואס מ'ברענגט אריין אין סטאר, און וואס מען טוהט, און וואס מען מאכט, דארף זיין א השגחה ווען אללעמען — 195.
- (69) וואס זאגט הרב דווינא וועגן דעם מקור הַחֵלֶב — 50, 57.
- 70 הרב לייטנער: "וואס דער קאשויער רב האט יעצט מערער געווען האט נאר נישט צוטאן מיט מנהגים ס'האט צו טאן מיט... — 170.
- (71) אישור מאסיפה והחלטת א' תמוז על מכשולות שמפרטם הרב מקאשו במכתבו עמ' ה' בה-י"ב חלבים אותיות ג' ד' ה' ז' ח' ט' י"א — הנדא' ק (2) — 39—24, 51—55, 58, 176—177, 236.
וחוץ הי"ב חלבים הנ"ל הודו על עוד חלבים טבור — 55, 176 — 177:
טחול — כבד — בהחלטת א' תמוז, ובמס' 25.
- (72) זענען די אלע — אויבענדערמאנטע — פרצות, תלוי אין מנהגים בכלל, אדער מנהגי הספרדים בפרט, און צי זענען טאקע געווען מקומות אין אייראפע וואס ס'איז געווען מותר (ח"ו) חלב הכליות, חלב שעל הזקרב, טבור, אחריים שעל הטחול וכיוצא!?! — 8.
- (73) ווערן רבנים באשריגען, און זייער "רשות הדיבור" ווערט צוגענומען פאר'ן חשש אז זיי זאגן אמת? — 22, 135, 150, 151, 153, 156, 170, 179, ועוד.

כדת של תורה

צה

- א דוגמא פון א רערין, וואס איז כדאי יעדער זאל דאס גוט דורכלעיינען (מהרב הארוויץ) — 183 — 192.
- (74) "נאמען", דערמאנט ביי די אסיפה, נישט גענוצט צלע י"ב אפי' מיט ניקור! — באבוב, וואוידיסלאווער געגנט, צאנזער גליל (עדות רבנים) גראסווארדיין, ביים ערוגת הבשם, קליינווארדיין, חוסט, זימבערגן, ועוד! 13, 14, 34, 75, 136 — 138.
- וועגען ניקור פון צלע י"ב-י"ג (הרב מטענקע) — 14.
- (75) יו"ר: "איך שלאג פאר (א קאמיטי) מיט'ן אדווערט רב"... — נירבאטאר: "איך בין הונדערט פראצענט דערגעגען". יו"ר: איך וויל איינער זאל זיך דער געגען וועט ארויסקומען א אמת... — 163.

החלטות האסיפה

- (76) הרב הארוויץ שואל: "ביז מ'וועט זאך אויסלערנען צו קענען מאכן א השגחה, ד"ה 10 — 12 וואכן קען מען זאגן, מ'קען עסין, יאכלו ענוים וישבעו אדער נישט"? — 250.
- הרב מסיגעט משיב: "ס'דא א פאר היימשע בוטשערס, און ס'דא א 'אפמאך', אחריים קומט נישט אריין!" — 251 — 252.
- (הערה: אינו מובן, וואס איז מיט די איבעריגע בוטשערס, און זיי איבעריגע צייט נאך די 4 — 6 וואכן?) פראקטיש דארף זיין אזוי: מ'דארף נעמען, דעם מאנטעוועדיאר רב מיט בארטער רב, זאלן אנהויבן צו גיין "ד"ה, דעם בעל מכשיר זאל אנהויבן קאנטראלירען די בוטשעריס מיט נאך איינעם). — 256.
- מ'האט פעסטגעשטעלט... און יעדע איינער בחזקתו" — 259.
- "הכל בחזקתו" (דברי יצחק גליק) — 259.
- "ווער ס'האט געקויפט זאל ווייטער קויפן" (דברי הרב מסיגעט) — 259.
- "זאגט איר די מסקנות... דעיי וואס האבן געקויפט, ביז דערווייל אין די בוטשערס האט מען געטראפן אויף די אידן יראים ושלמים... סתם נאר א בלבול (דברי יצחק גליק) — 260.
- הרב לייטנער: די רבנים זאלן נאך דן זיין וועגן דעם ענין פון קול קורא!" — 261 (הערה: כ"ז גענצלאך, איגנארירט).! — 9.
- הרב מווינא: "נעמט איבער", דעם יו"ר אמט, אלע הצעות ווערן איגנארירט, צוזאמען מיט די האלבע החלטות, און קאמיטיס, און "אופני תיקון" — מיטן אויסרופן, דאס איז באשלאסן געווארן, "מכאן ואלך איז אלעס אין ארדענונג!!!!" — 239 — 240.
- הוספת יו"ר (הראשון): "בשיטה אחרונה, אופ'ן ניקור עכ"פ זאל מען קענען בודק זיין!" "אופ'ן ניקור אליין יא האבן א השגחה, דאס קען מען יא בעטן ר' אהרן!" — 241.

— שאלת המעתיקים: נא — קען מען שוין זאגען יאכלו עווים
וישבעו?! — 41, 95, 176, 240, 250.

החלטת המזכיר

- (77) דער סעקרעטער פון אפיס זאגט און ער איז דער מחליט פאר די אסיפה, און שרייבט אין זייער נאמען: "זאגט א החלטה, מ'קען שרייבען א אנויער זאך, מ'איז דאך צוזאמען געקומען, אזויפיהל און אזויפיהל רבנים, און מען האט געזען, אז אין דעם ענין פון ערעור האט מען נישט געטראפן קיין ממשות, במילא איז נישט איתרע חזקתן, אין דעם מיזאל האבן א חשש חלילה מכשיל זיין אידן מיט חלב, דאס קען מען זיכער שרייבן מ'האט נישט געטראפן!!!" (החלטת הרב גליק) — 262.
- (78) ר' אהרן — האב איך עם געזאגט — זוך דיר נישט קיין (צרות) פאר כל ישראל, זאל דאס דרך קאסטן אפי' נאך צוויי מענטשן, מיר זאלסטו אראפנעמען דעם שלעיים אידן... און אן דעם חלב... נישט נאר דער טבור עס איז דא וואס זיי זאגן אז דאס איז א חלק פון חלב הכסלים... העוּט אריס מ'רעדט מיט עם צווישן פיהר אויגן...! — 57 — 62 (דברי הרב מווינא).
- הרב מסיגעט מוחה כנגדו: "הערט זאך איין, איך מיינ ס'קען דאך נאך ווערן א מכשול, מען קען דאך נאך מיינען אז ס'קומען אריין... גלוינט מיר איך בין זיכער, אז דאס איז 'אונטערגעשטעלטע זאכן'!" — 63 — 65. ועי' י"ב החלבים במכתב הרב שליט"א.
- שאלת המעתיקים: אז ס'איז נישטא קיין ממשות אין דעם התעוררות, וועגן וואס האט מען זאך געדארפט ארומאמפערן 3 שעה, און צו האט מען דען יעפעס אויסגעפיהרט? ירחם ה'.
- (79) מען קען נישט זאגן, ידינו לא שפכה את הדם הזה, ס'איז געווען א התרשלות, און מן השגחה, אבער קודם כל זאל "ארויסקומען" א קול קורא פון התאחדות, אז מ'האט אלעס מברר געווען, אז ע"פ הלכה איז נישטא קיין חשש נישט — 183 — 191 (דברי הארוויץ). — 10.
- (80) דברי הרב לייטנער: "דאס ענין פון ניקור איז דאך אין די לעצטע דרייסיג (30) יאר... דאס מוז מען דאך אליין מודה זיין... בדרך כלל האט מען נישט געוואוסט דעם ענין פון ניקור וכנ" (יש לראות בדיוק בפנים כל השייך) — 17.
- (81) דברי הרב מסיגעט: "און יעדער מנקר מוז באקומען פון 3 רבנים אז זענען געשטאנען בנסיין, און זיי קענען די הלכה! — 98. (ועיין גם בדברי הרב לייטנער — 43).
- (82) ס'איז נישט גענוג "א השגחה" אויב די בוטשערס קענען נישט — 95 הנ"ל.
- (83) האט מען טאקע פארהערט די "קצבים", ווער און ווען? — הבט 231.

כדת של תורה

צו

- (84) לייגט זאך אויפ'ן שכל, אז די "שערוריה" וואס האט געבראכט צו די "פארווייטיגעטע" אסיפה איז וועגן עפעס "ווייטע" בוטשערס? — 1, 50, 122, 55.
- (85) איז באשטעטיג געווארן ביי די זעלבע אסיפה, אז די פרצות חלב, האנדעלט זיך וועגן "היימישע" בוטשעריס, אונטער רבנים? — הבט החלטת אסיפת התאחדות תמוז תשמ"ב (נ.ב.) ועיין היטב — 54.
- (56) געוואלד, פארוואס קען מען נישט ממשיך זיין דעם 4 — 6 וואכנדיקען "תיקון" ראטעווען פון איסורי חלב? — 53, 56, 57 (ועיין עוד במס' 20 לעיל).
- (87) וויא לייגט האט געדויערט ביז א "אסיפה" וועגן דעם חורבן? — 9.
- (88) וואס נאך איז נחגלה און נתברר געווארן ביי די זעלבע אסיפה? — 14. וע"ע בהחלטת הנ"ל.
- (89) האבן זאך "קצבים-מנקרים" אין אמעריקה געלערנט ריכטיג, און גענומען בא א רב אכעשטעטיגונג, און צו איז געווען אויף דעם "השגחה"? — 14, 19, 43.
- (90) איז עפעס א חסרון, אין דעם וואס מנקרים האבן נישט קיין קבלה? — 17, 19, 30.
- (91) האט די הנהלה און נשיאות" פון התאחדות געוואוסט — לכה"פ — א גאנצן זומער (תשמ"ב) אז ס'איז זייער נישט אין ארדענונג, בענין חלב רח"ל? (אויסער דורך די הכרזה אין מאנסי) — ממס' 7 עד 12, 14, 18, 19, 24, 25, 66, 93!
- (92) האט דער שליה (וואס איז נתמנה געווארן מטעם האפיס לגעזען קלאר דעם זומער וואס איז דער מדובר? — 7, 11(14).
- (93) נא, וואס איז געטאן געווארן למעשה מונע צו זיין אידן פון מכשולים, אין גורד צו זיין די פרצה זינט ד' אייר תשמ"ב ("ט למב") ביז היינט? — 9, 24, 25, 50.
- (95) ס'איז נעלם געווארן, די גאנצע "קאמיטי" וואס האט זאך געדארפט לערנען ניקור, און בודק זיין תמיד דעם ניקור אין די בוטשעריס? — 234, 238.
- (96) זייער "ממלא מקום" ווערט די "נוגעים" — מכשירים — 234, 238.
- (97) א קלארע באשטעטיגונג: אז ליידער קען מען דעם מצב נישט מתקן זיין מיט קיין "קול קוראים" און מיט "היינט אויף מארגנדיגע" השגחה.
- (98) א געשפרעך — גענוג פארשטענדליך: אז עס פעלט נעבאך דער גאנצער יסוד און בסיס, בענין ניקור והשגחה, אפילו אויף די 20 "היימישע" פליינט געשעפטן — 205, 206, 207, 250.
- (99) יש לציין על מורא בי"ד השורה, שגורם ללשונות מגומגמות ודמישחממא לתרי אנפי, וחזרה במקצת בתוכ"ד וכיוצא להם ועוד — 21 — 22, 23, 132, 138, 146, 151, 170 ועוד.

בדת של תורה

100) לאחר קריאת כל האמור, אנו מבקשים מכל קורא, שיטריח עצמו לדווח על דברי הרב שליט"א בתשומת לב, ויראה שכולו מאושר ע"י הפלגאים שעליו אות באות. כי ציוננו ומראי המקומות, הנם רק לדוגמא, ותן לחכם ויחכם.

סוף דבר

- 101) 1) אין בארא פארק איז דא 8—10 בוטשעריס, און בס"ה איז דא 20 בוטשערס ("היימישע") 37, 205.
- איז נישט ביטער וויא גאל, אז אין פופצו (15) פון זיי, האט מען געטראפן מכשולי חלב? (אין יעדן געשעפט, עטליכע) עיין נמכתח מרן מקאשווי, סיבת המכשולות.
- 2) איז די תוכחה און אזהרה טאקע געווען אויסגעטראכטע זאכן, א "עלילת חלב"? (כדברי הרב מסיגעט — 68) — 4, 8, 11, 14, 24, 25, 54—65 (וע"ע בכל הודאות סיגעט). — איז דאס געווען "אן אשום בארעכטיגונג" כדברי הנ"ל—116.
- 3) אחרי כל הנ"ל, איז נאך וויכטיג "צווייזן" די פלייש (י"ב מיני חלב) פון די בערך 15 געשעפטען וואס אלעס טאמעלט און שטורעמט וועגן דעם?
- 4) וועלכע רבנים וואס זינט זיי האבן ג'הערט א חשש וכו' האבן זיי זיך משתדל געווען, בהצנע לכת, ביי רבנים וכד', כדי מתקן צו זיין און וועלכע האבן געוואוסט דריי און פיהר און זעקס חדשים און גארנישט? (ליידער) — 179 ועוד.
- 5) צו האט מען, בשעת מען האט באשריגען דעם קאשויער רב שליט"א, געוואוסט אז ער איז געביך כשר גערעכט? — 7, 8, 24, 25, 41, 43, 53, 55, 56, 54—65, 95, 170, 173-4, 176, 220, 239. וראה זה פלא (116).
- ער כאן, ומכאן ולהבא חושבנא — ותנו כבוד לה' א' טרם יחשיך.

שיחת הרב דקהילת סיגעט-סאטמאר בקיבוץ אלפים נגד הרב מקאשוי שליט"א והוראתו

בוומ"ב בראקלין — חוהמ"ס תשמ"ג

איצט וויל איך זאגען א ענין איר ווייסט מסתמא אלע, וועגען וואס איך וויל רעדען, אין איך האב מיך זייעי געיי-שכט צו איך זאל רעדען אין איך בין געקומען צו די מסקנא אז איך מוז זאגען, איך וועל אייך זאגען וואס עס איז, עס איז דא אזוי געשעהן, עס ווייסט יעדער איינער אינטרעסאנט איז דעס, איך האב נישט געהאט קיין נקמה,*⁰ איך האב נישט געטויגט צו רעדען אסאך מיט מענטשען, איך רעד מיט א מענטש וואס איז וויכטיג צו הערען, סתם פלאשען פוסטע מעשיות, הער איך נישט, און ווייס איך נישט¹ און איך האב נישט אנגעהויבען צו וויסען, אז עס גייט שוין דא דורך חדשים לאנג פון פסח² און וואס איך האב אנגענומען מענטשען אז זיי זאלען אנהויבען צו קאנטראלירען ביידע פלייש בענק וואס מען דאל ארליידיגען עפעס מאכען מיט די שחיטה,²⁻² דאס³ איז דער ענין וואס איז צוויי יאר צוריק גיוועזן נא! דאס איז נישט קיין עולה,³⁻² אידען קענען פרובירען אפשר קענען זיי עפעס מתקן זיין, עס ליגט אויף יעדען איד א חיוב מען זאל זעהן עפעס אויף צו טאהן,³⁻³ אבער דער כלל גדול איז ביי די ענינים אז טאמער מיינט מען אמת שטרויכעלט מען נישט, אזא כלל איז, טאמער מיינט מען שקר מען מיינט פשוט לקנתר לימוד תורה וואס אויף דעם האט די תורה געזאגט אז נוח לו שלא נברא נוח לו שנהפכה שליתו על פניו, איז טייטש לקנתר אויב מען גייט זוכען א סעיף אין שלחן ערוך לקנתר דאס איז עכטע תורה שלא לשמה, מען קען אזוי נישט האבען קיין הצלחה מען מוז אריין פאלען וואס ווי אזוי פאלט מען אריין, עס איז דא מענטשען האבען בטבע פארשידענע טבעיות, שנאה איז אויך איינע פון די טבעיות פון מענטשען עס איז פארהאנען שנאה, טאמער איז דא שנאה צוגעבינדען דערצו מוז מען אריין פאלען, עס איז נישט קיין

כדת של תורה

מציאות*, כ"ש א זאך וואס איז כולו שקר כולו כולו נישטא⁴ קיין פיצל
 אמת ווי קען דאס האבען א קיום, און איך בין²⁻⁴ איבערצייגט אז דא
 איז קיין ווארט נישט, איך ווייס נישט וואס מען האט דא געטראפען יא
 געטראפען, איך ווייס⁴⁻⁴ זיכער אז דאס איז נאר פשוט גיווען
 אינטערצוגראבען דא גייט ארום, איך בין⁵⁻⁴ איבערצייגט אז די אלע
 מענטשען זענען גיווען⁵ שונאים פאר'ן פעטער זי"ע בחייו און זיי
 האבען דעמאלסט גיוואלט³⁻⁵ אינטערברענגען, אזוי עס איז טאקע
 דעמאלסט, ידוע אז דעמאלסט איז ארויס געקומען⁶ א ספר א ביכעל
 וואס מען קען נישט אנרופען ספר, און דער פעטער האט עס אוועק
 גיווארפען און ער האט גיזאגט אז דער וויל אונז פשוט אומברענגען²⁻⁶
 דער בעל מחבר, און דער זעלבער בעל מחבר איז איצט גיגאנגען
 גיארבעט די חדשים לאנג עס איז נישט קיין ספק אז ער האט געוואלט,
 און דער וואס האט דאס מחבר גיוועזן איז באקאנט מיט דעם מנוול
 דעם שלום יוד'ל, איז וועל איך אייך זאגען איך האב⁷ נישט געוויסט
 ביז שבת האב איך נישט געוויסט גוט מען איז גיזעסין די רבנים וועגען
 גאנצען ניקור אז עס איז דא פראבלעם, עס איז טאקע א ענין וואס מען
 דארף סאלידען, איך האף מיט'ן ... הילף, פארוואס ווייל די מנהגים אין
 אונגרען אליין זענען נישט אייניג גיווען, עס איז נישט אייניג גיווען
 אין פוילען, פוילען איז אויך נישט אייניג גיווען, נישט אזוי געמאכט
 אין אוסגריף אין וועסגריף נישט מיט'ן רוסיש פוילען, זענען דא צונויף

★ איר ווייסט איך וועל אייך דערציילען איך האב גיהערט פון פעטער
 ז"ל. אז ווען דער צאנזער זיידע איז נפטר גיווארן. איז דער שינעווער
 רב כמעט אַ יאהר גיווען רב אין צאנז, אין אשינעם טאג האט
 שינאווער רב מיישב גיווען ער גייט צוריק קיין שינעווע. האט ער
 גיזאגט ס'איז גיווען אביסל. מחלוקה איז שוין אביסל נצחון, איך זעה
 דא חאפט זיך אריין אמעשה וואס ווערט נישט הונדערט פראצענט
 אמת (השמטנו אריכות הסיפור שהוא למותר שהטע"פ מצוי לכל).
 המערכת

בדת של תורה

קא

געקומען אידען פון איבעראל, וואלט דא געדארפט זיין א איינצליכע מען זאל וויסען, און עס איז טאקע⁸ אינדערהיים איז טאקע יא גיווען מנקרים, מען האט גיזעהן מנקרים זאלען האבען א קבלה פון א רב וואס האט זיי פארהערט און ער קען די הלכה און מען האט בודק גיווען דורך א אנדערען, אז ער קען גיט די מלאכה, עס איז ב"ה דא דא מנקרים וואס²⁻⁸ זיי קענען פון דערהיים און זיי האבען סמיכה,⁹ אבער מענטשען לעבען דאך נישט אייביג, הלוואי דער ... זאל העלפען זאלען מיר שוין גיין דער גואל צדק זאל קומען, מיר זאלען שוין אוועק גיין, מען קען דאך נישט וויסען מיר מוזען דאך רעכענען ווי לאנג עס וועט אזוי זיין דער ... זאל העלפען עס זאל נישט דויערען לאנג מיר מוזען דאך דענקען פאר יא,²⁻⁹ ביי די שוחטים האב איך פארגיזעהן נאך פאר 10 15 יאהר אז עס וועט קומען מיר וועלען זיך זעהן אן א שוחט האב איך גענומען יונגעלייט גיזעהן זאלען זיך אויס לערנען שחיטה, מען האט גיזעהן צו צוהעלפען עס איז שווער זיך אויסצולערנען עס דויערט לאנג ביז מען קען די בדיקת פנים מען זאל דאס קענען און ב"ה מען האט אהער גישטעלט שוחטים ביז א שיינעם טאג האט דער פעטער אוועק געשטעלט די עלטערע שוחטים עס איז נישט גיווען גארנישט קיין קריזיס, ווייל תיכף איז גיווען יונגע זיי האבען איבער גענומען און מען שעכט קיינער האט גארנישט געוויסט אז עס פעלט עפעס, די זעלבע דארף מען לכאורה טוהן ביי ניקור עס איז דאך א גרויסער ענין³⁻⁹ דאס ניקור מען דארף אהער שטעלען מנקרים יונגעלייט וואס זיי קענען וואס מען זאל זיי באצאלין מקופת הקהל אין זאלין זאך אויס לערנען דאס דארף נישט געדויהרן לאנג דאס לערנען די מלאכה און אזוי וואס דארף צו זיין, מען האט שוין לאנג גירעדט אז מען דארף צו טאהן און מען וועט אי"ה טאהן, איצטער איז אזוי שבת שובה, איז מען געקומען זאגען אז דער קאשויער רב גייט⁴⁻⁹ געבען א איסור אויפען פלייש, איך האב געוואלט וויסען וואס גייט דא מיט איהם דא פאר, נא ! האב איך מיך מיישב גיווען איך האב מיך אזוי געוואונדערט אז מען גייט געבען א איסור אויף פלייש מוז מען דאך עפעס האבען¹⁰ גירעדט סוף כל סוף איז דאך דא דא רבנים אין וויליאמסבורג גאנץ פיינע רבנים פארען היינטיגען דור עס איז דור דור ודורשיו, עס איז דא רבנים ערליכע אידען עס איז דא אינגעלייט פיינע לומדים תלמידי

חכמים און עס איז דא מיט וועמען דא צו רעדען, ב"ה¹¹ דער פעטער ז"ל האט דא געוואוינט דא דרייסיג יאהר, חאטשיג ער האט מיר געזאגט אז מען עסט שוין¹² דרייסיג יאהר טריפות, וואלט נישט מעגליך גיווען אויפצושטעלען אזא דור¹³ ווען דאס זאל אמת זיין. איך האב פארדעם געזאגט תיכף אז עס דאס איז נישט אמת, עס קען נישט זיין ווי אזוי איז דאס מעגליך דער פעטער האט מסי"ג געהאט¹⁴ פאר שחיטה אז עס זאל זיין ווייל דאס האט ער גיהאלטען אז דאס איז דער יסוד פאר דער ת"ת מוז דאס זיין. האב איך גענומען 2 שלוחים איך האב גענומען דעם דיין מיט ר' אברהם'ן און אריבער געשיקט וואס גייט דא פאר, דער קאשויער האט געזאגט אז ער האט נאר געזאגט פאר זיינע תלמידים ער האט געזאגט פאר'ן דיין אליין פאר ר' מנשה אז ער זאגט נישט אין סאטמער,¹⁵ סאטמער איז בסדר. אבער דאך טוט ער א טובה ער האט ארויס גיגעבען פאר זיינע תלמידים נישט געמאכט גארנישט פון זיך. נו! אז ער האט נישט בדעה צו זאגען לכאורה זאגען וואלט גיווען לויט וואס שטעלט זיך ארויס וואלט דאס גיווען איינע פון די ערשטע חיובים גיווען פאר איהם, סוף כל סוף זאגען איז דאך מער ווי, איר ווייסט מען שיקט ארויס, בע"פ קען מען דאך מדייק זיין א זאך פארוואס האב איך דאס און דאס געטאן, ער האט געזאגט ער וויל נישט זאגען אז נישט איז נישט, מוצאי שבת שובה בין איך אהיים געקומען פון שלש סעודות, עס אין גיווען פאר 10 אזייגער, איך האב בעקומען איך גידענק שוין נישט ווער, א צעטל אז ער האט געטראפען חלב דא דאורייתא,¹⁶ אחריים, עס ווענדט זיך נישט אין די מנהגיכם פון צלע י"ב וואס עס הייבט זיך נישט אהן, איך בין גיווען זייער איבעראשט אז א איד שרייבט בעיני ראיתי, איך האב אליין גיזעהן, האב איך אריבער געשיקט צו איהם א שליח דעם יצחק גליק פונקט האט ער זיך ביי מיר געפונען גיי און זאג אדרבה איך וויל זעהן וואס איך האב אויך געוואלט וויסען, ער איז צוריק געקומען, אליין פערזענליך ער רעדט נישט מיט קיין שליח, גוט בין איך צוגעגאנגען תיכף צום טלפון איך רופ איהם און זאג איהם איך ליין איהם פאר א צעטעל איר האט אזוי געזאגט, איך האב איהם נישט גיפרעגט לכאן די ערשטע¹⁷ קשיא וואלט געדארפט צו זיין סוף כל סוף איך בין רב אין

סאטמער קהלה¹⁷⁻² עס איז ב"ה די גרעסטע קהלה דא יראים ושלמים
 עסען אלע כשרים זיי ווילען עסען כשרים אלע,¹⁷⁻³ עס גייט זיי אן, עס
 איז דא דער פאפער רב האט א שיינע קהלה דער ווינער רב עס איז דא
 שיינע רבנים¹⁷⁻⁴ יונגע זיך גארנישט צו שעמען פאר דיינים איך האב
 גיקענט דיינים פריער אויך איך בין דאך איך האב שוין ב"ה א ווייסע
 בארד איך האב גיזעהן דיינים מיר האבען זיך גארנישט צו שעמען מיט
 אונזערע דיינים מיט ר' יחזקאל'ן מיט ר' מנשה מיט ר' געצל'ן, אזוי
 ווי¹⁸ אלע דיינים בכל תפוצות ישראל וואס איז געווען פארצייענט,
 און אזוי דא דער פאפער רב עס איז דא איבעראל ב"ה ס'איז דא היינט
 ב"ה, איז דיא קשיא האט איהם גיפרעגט ר' מנשה פארוואס האסטו
 נישט געזאגט האט ער געזאגט א תירוץ ער איז ברוגז מען האט עס איז
 גיווען¹⁹ זאכען וואס ער האט געזאגט און מען האט עהם נישט
 געפאלגט האט ער זיך מיישב געווען איז נישט,²⁰ גייט ער אליין, גוט
 איך זאג נישט אז דער תירוץ איז געווען מתקבל געווען על הלב אין
 האב אבער מיך נישט געוואלט גיין קריגען, איך וועל אייך זאגען דעם
 אמת איך האב נישט געהאלטען אז עס איז דא דערנינען אבער מ'זעהט א
 יוד זאגט ער האט גיזעהן, איך זאגען עד דכדוכו של נפש, איך רוף
 איהם אן איך זאג איהם הער מיך אויס האסט אזוי געשריבען איך האט
 געוואלט זעהן אז די האסט²¹ געזעהן, איך האב ב"ה אויך²¹⁻² אויגען
 איך זאג נישט איך בין א מבין אויף ניקור, איצט בין איך שוין מער מבין
 לכבוד²² די מעשה האב איך מיך אביסעל צו געלערנט,²³ עס איז נישט
 אזא גרויסע תורה אין פראקטיק, איך זאג נישט איך קען שוין מאכען
 איך זעה שוין, וויל מען דארף צו זוכען האב איך האב איז דארף מען
 איך דאכט זיך מיר וועט איך געוואלט זעהן, און איך זאג איהם
 טאמער²³⁻² וועט זיין איך וועל זעהן אז עס איז, איך וויל נאך זעהן
 פאר יו"כ איך וויל אויסרופען איבעראל עד שידי מגעת מ'זאל נישט
 עסען אפילו איך וועל זעהן אז עס איז דא א איסור דרבנן איך דארף
 נישט קיין חלב דאורייתא²³⁻³ איך דארף האבען א איסור דרבנן א
 איסור דרבנן קען מען אויך נישט עסען, איך וועל זעהן צו טוהן, הכלל
 האט ער געזאגט²⁴ מען קאן נישט, וואס הייסט מען קאן נישט איך גיי
 איבעראל קאנען זיי קומען צו מיר, האט ער געזאגט אז זיי קענען נישט
 קומען צו מיר זיי האבען מורא,²⁵ בין איך שוין געבליבען וואס הייסט

כדת של תורה

זיי האבען מורא פאר²⁶ וועמען האבען זיי מורא דא אין אמעריקע האט מען מורא ער קען נישט ארויס גיין תמיד איך לייגט דיר איין וואס איך האב דאס צוריינג און וואס די ווילסס איך פארשאף דיר געלט א חוץ. איך וויל אויך קענען איך וואלט איך זאג איינגעלייגט אפילו א הונדערט טויזענט דאלער אז דעם מענטש וועט גארבישט פאסירען וואס ער וועט קומען צו מיר איך פארשטיי נישט, זאגט ער מיר א מעשה אז מרש"ק געווען אין בארדיטשוב האט ער באקוקט און מורא געהאט צו זאגען נישט כשר נישט טריפה איך בין מאמין באמונה*²⁶⁻² שלימה אז דעם מרש"ק וואלט מען ווען געהארגעט געווען ווען ער וואלט געזאגט אז עס איז טריפה די קצבים אינדערהיים אין בארדיטשוב פאר 150 יאהר האט מען נישט געקענט מסר'ן²⁷ ביי די רעגירונג, עס איז פונקט אזוי גיווען ווי עס איז היינט אין רוסלאנד, רוסלאנד זעהט שוין אזוי אויס הונדערטער יארען, דא האסטו מורא איך פארשטיי נישט פאר וואס די האסט מורא נו זיי אידען האבען מורא איך גיי צו זיי איך רופ אפ איך האב געזאגט דעם מאנטעווידיער רב ר' אברהם ער ווייסט ער האט זיך ג'עסק"ט אין ניקור געטוהן אין דעם און דעם דמן מעיגסט גיין מיר וועלן קוקן דער אדווערער רב איז אויך און דעם איך האב אים איבער גישמיסט, געזאגט אזוי דא איז נישט דא קיין חשש אויף ניקור, פוסטע מעשיות וואס גייט דא ארום, עס איז דא מנקרים, קען זיין אז ער זאגט אחוריים אפשר האט מען עפעס צו געלאזט איך האב מיך טאקע דערשראקען וואס קען מען וויסען אז מען שניידט אפ מען מאלט²⁸ אריין שנייט אריין איך האב שוין גיהערט מעשים בכל יום, געווען אין²⁹ יוראפ אין דערהיים,³⁰ אויך מען שנייט צו דער וואס איז עוסק אין פלייש ווייסט דאס מען שנייט דאס אראפ מען זעהט דאס, טאמער האט זיך דאס געטראפען, האב איך געזאגט הער מיך אויס וועל איך דיר עפעס זאגען, איצט איז מוצ"ש מען האט געשאחטען אויף יו"ט פרייטיג,²⁻³⁰ א גרויסע שחיטה געווען, איז דא דארט איצט קומט אריין אקסען אזויפיהל הונדערטער אקסען, וואס מען האט געשאחטען, און קעלבער, קען מען גיין קוקען אויב עס טרעפט זיך אזא זאך חלק אחוריים ביי אזא גרויסע שחיטה מוז זיך דאך טרעפען נאך איינס, האט זיך געטראפען, טרעפט זיך ביזטו גערעכט,*³¹ וועסטו זעהן אז דא איז נישטא זעה איך דאך אז

בדת של תורה

קה

עס האט זיך געטראפען נו! א מילתא דלא שכיח קען מען דאך נישט ארויס געבען און זאגען אז די האסט געטראפען. ווייסטו וואס זאג איך איהם, קום עס איז דא צו פארען ממש 5 מינוט, ביזט דא קען מען זעהן שיק אריבער די קינדער לאמיר קודם דארט גיין קוקען, אז די האסט*2-³¹ מורא, אז נישט גיי איך צו דיר, און ער זאגט מיר אז ער קאן נישט ער איז נישט קיין מלאך, מען רעט און מען רעט ביז עס איז שוין געווארען 10:45 איך האב זיכער מיט איהם גירעדט א היפשע צייט, און איך זאג איהם קוק, איז דאס מוצ"ש 10:45 שפעט מוצאי יוהכ"פ עס האנדעלט זיך ביי אזא זאך די זאגסט אז עס איז חלב אחריים³² ער זאגט ער איז נישט קיין מלאך, האב איך איהם געזאגט הער מיך אויס איך מיז דיר זאגען איך האב מורא מען האט דיך געפירט דא אין³³ באד אריין, דאס איז יוד'ל האט דא אינטער געשטעלט, זאגט ער ניין הייבט זיך נישט אן מיט יודלען, ער ווייסט נישט דערפון, עס איז זיכער נישט גאר נישט, אזוי איז גיוועזן, האב איך איהם געזאגט קוק אן איך גלייב נישט דערינען, און די זאגסט האסט אליין מיט דיינע אויגען געזעהן, עס האבען געווארט ביי מיר פיל מיט מענטשען אין שטוב אין דערויסען ערב יוהכ"פ ס'איז דאך ערב יו"ט ביי מיר אויך ערב יו"ט איך בין בארייט מיט דיר אריבער צו פארען יעצט ביינאכט און וואס איך האלט אז עס אין²⁻³³ נישט, און די זאגסט אז עס איז יא אז איז חלב דאווייטא, ווי קענסטו אזוי גיין³⁻³³ שלאפען איך קען נישט גיין שלאפען, איך ווייס עס קומט דא אידען איך מיז זיי זאגען⁴⁻³³ איך האב איהם געזאגט אויב די ווילסט אויפטוהן ווי האסטו אזא געלעגנהייט אויפצוטוהן ווי יעצט, איך זאג דיר איך וועל זאגען מארגען פונקט אזוי ווי די זאגסט טאמער איך וועל זעהן אזוי ווי די זאגסט,⁴ וועל איך זאגן²⁻³⁴ אז ס'ד"א וואס זאגן מען זאל נישט עסין. הכלל זאגט ער מיר ערב³⁵ יו"כ עסט מען ממילא נישט בשר בהמה ה..... איך האב דאך געזעהן אז עסאיז ממש אַ ליצנות,³⁶ וואס הייסט מען עסט נישט קיין בשר בהמה האב איך איהם געזאגט גוט מען עסט נישט, קודם ביי שחרית עסט מען יא אין די לעצטע סעודה עסט מען בשר בהמה פונקט ווי מילכיג'ס, די גאנצע וועלט עסט אין דערפרי מילכיג'ס, און נאכדעם מוצאי יו"כ עסט מען דאך יעדער איינער וואס הייסט דאס עפעס נישט איצט, איז דאך מוצאי יו"כ וועט מען דאך זיכער עסען,³⁷

בדת של תורה

זאגט ער מיר זיי האבען שוין 30 יאהר גיגעסין* 2-37 קענען זיי ווייטער
 עסען איך בין געבליבען נבהל ונשחומם איך זאל הערען פון איהם דאס
 זאגען. עס האט מיר געטאן א שטאך איך האב געוואוסט 30 יאהר און
 דאס איז 30 יאהר וואס דער³⁸ פעטער איז דא געוועזען פונקט אזוי
 פיל. האב איך איהם געזאגט הער מיך אויס די ביסט א חלמיד פון
 קאשויער רב ר' שאול בראך און איך בין געווען 24 שעה ביי איהם אין
 שטוב די ביסט דאך א וודאי געווען אפאר יאהר איך האב גענומען
 הורמנא ביי איהם בין איך געוועזען איך בין דארט געשלאפען איך בין
 דארט געווען איך האב מיט איהם גערעדט אין דברי תורה אין אלע
 ענינים וואס עס איז געוועזען. ער האט מיר פארציילט פון זיידען ז"ל.
 האב איך איהם געזאגט שטעלסטו דיר פאר איך בין סאטמער רב איך
 זאג דיר דא איז דא טויזענטער אידען³⁹ ווען איך וועל זיי זאגען זאלען
 נישט עסען וועלען זיי נישט עסען, און אז איך וועל זיי נישט זאגען
 וועלען זיי יא עסען און די נעמסט עס אזוי לייכט, דיין רבי וואלט ווען
 אזוי געטאן. נעם דיין רביין די האסט דאך א רביין געהאט, יעדער כוז
 דאך עפעס טראכטען וואס וואלט מיין רבי גיווען געטאן. איך טראכט
 אין דעם גאנג וואס האט דער רבי געטאן, הכלל ער קען נישט נון
 מיר³⁹⁻³ אויסהאלטען. האט ער געזאגט גוט, ער⁴⁰ וועט מיר צוריק
 רופען ער דארף זיך באראטען עס דאערט נישט לאנג און ער רופט מיך
 צוריק,⁴¹ היינט ביינאכט איז נישט מעגליך, איך האב זייער געוואלט
 היינט נאכט קודם האב איך געוואלט היינט אויף דער נאכט ווייל איז
 אמת איך האב נאך דעמאלסט געדענקט אפשר איז עפעס דא, איז דאן
 א גרויסע מאמן היינט אויף דער נאכט מארגען איז דאך שוין ערג:
 יוכ"פ⁴² מען קען דאך עסען ביז מארגען אויך, עס איז ערב יוכ"פ וועל
 איך שוין נישט וויסען צו זאגען. 2-42 און נאכדעם, האב איך פשוט
 געפילט אז איך בין אזוי צורודערט אז איך וועל די נאכט⁴³ נישט קענען
 שלאפען. אינדערפרי איז דאך ערב יוכ"פ עס ווארט מיר אזא שווערע
 ארבעט, ווען מען גייט אויף דער נאכט סיי וואס עס פאסירט האב איך
 דאך בייטאג מנוחה, מער ווייניגער וויפעל מען קען האבען, בקיצור
 וואס זאל איך טאן ער זאגט נישט ביינאכט גוט,⁴⁴ מארגען אינדערפרי,
 און איך האב געמיינט ליתר שאת איך האב געזעהן איך קען נישט ביי
 איהם פועל'ן. האב איך מיר מיישב געווען אזוי, איך קען נישט ביי

איהם פועל'ן, איך האב דאך געוואוסט דער ר' מנשה האט דאך מיר געזאגט אז ער איז ברוגז אז⁴⁶ מען האט דאך איהם נישט געפאלגט בין איך א בעל חוטא און ער איז ברוגז, אבער דער אודווארי רב דער איז גוט געווען ווייל ער האט דאך אויסגערופען אין שבת שובה אז מען טאר נישט עסען די פלייש, אזוי ווי ער האט געוואלט, ווי קען נאך זיין עפעס א בעסערער מענטש, מען טאר נישט עסען טריפה אזוי ווי ער האט געוואלט, ווי קען נאך זיין א בעסערער מענטש איך האב נישט געוויסט, אין פאפא מען דאך אויסגערופען אז מען מעג יא עסען. האב איך אריבער גערופען דעם אודווארי רב איך וועל שיקען איהם א שליוח זאל ער⁴⁷ איהם ווייזען איך בין שוין מוחל פאר מיר, אפשר וועט ער קומען זאגען איך וועל נישט גלייבען הונדערט פארצענט ביז מיינע אויגען זעהן, אבער דער אודווארי קומט אריבער זאגט ער⁴⁸ מען קען נישט ביי איהם, ער האט דאך פראכירט שוין ער איז דאך געווען אויפגעקאכט פון פריער נישט מעגליך מען וויל איהם נישט ווייזען. זאג איהם האב איך איהם געזאגט אין מיין נאמען איך⁴⁹ וויל האבען מען זאל דיר ווייזען דיר זאלען זיי גיין ווייזען, בשום אופן מיך. נעם מיט טאקע ר' אברהם'ן איך האב געוואלט ער זאל אויך מיט דיר מיטגיין, טאמער וועט ער לאזען, רוף איהם אפ און בעט זיך צו איהם איך*⁵⁰ האב נישט אויסגעהערט וואס ער רעט ער רעט ער רעט ער רעט בינו לבינו איז דאך געווען אידען וואס האבען געווארט, האב איך געזאגט גיי רעד אין די אנדערע⁵¹ שטוב, איך וועל מיך מיט די אידען מתעסק זיין, זיי ווארט אויף די טיר,⁵² קומט צוריק מיט גארנישט, נא! גארנישט גארנישט וואס קאן איך שוין טוהן דארף מען גיין שלאפען, איך האב נישט געקענט שלאפען, איך זאג אייך עס איז שוין געווען 3 אזייגער צופרי, קלער איך מיך וואס וועט דא ווערען עס איז דאך ערב יו"כ האב איך געבעטען די רעבעצין זי האט מיר געגעבין א שלאף מיטעל איך האב טאקע איינגעשלאפען 5 בין איך שוין געווען נאך פאר 5 ווייל 55 האט שוין דער שוחט געווען שחטען כפרות, נו איך בין אוועק מיט די האפענונג אז דער⁵³ ערב יו"כ מילא מען וועט מוזען גיין דארט קוקען דיניראות,* און איך האב מיך צוגעלייגט שלאפען, האב איך אנגעזאגט די רעבעצין איך בעט דיר ווייסט דאך אז איך בין נישט געשלאפען אבער איך מוז דא זיין טאמער קומט ער אהן איך מוז דא

כדת של תורה

זיין⁵⁴ נישט אנגעקומען, איך בין געגאנגען זייער צובראכען צונו טיש קוקט וואס דא טוהט זאך דא איך האב שוין דעמאלט געזעהן אז איך האב שוין געזעהן, איך האב געהאט אזא געפיהל פון די גאנצע מעשה, אז מען האט גערעדט מען האט גיגעסין טריפות, האט מען דאך געזעהן נא האט מיר וויי געטוהן די גאנצע מעשה הכלל אזא⁵⁵ שנאה האנו איך דערקענט אויפען קאשויער איך וואלט דאס נישט געווען געגלייבט, אז די⁵⁶ קינדער זענען שונאים האב איך שוין געהערט איך האב מיך נאכגעפרעגט איך האב שוין געהערט אבער זאלען איהן קענען איידי⁵⁷ באקומען, אלזא איז דאך נישט געווארען גארנישט יו"כ האב איך שפעקאלירט האב איך זיך מיישב געווען אזוי עס איז דא אידען אין ביהמ"ד קע"ה ביי אזא גרויסען עולם נא איך ווייס נישט וויפעל⁵⁸ זיי גלייבען יא אין דעם וויפעל נישט, עכ"פ איך האב געזעהן, און ער דאט דאך אליין געזאגט אז ביי⁵⁹ אונז איז נישטא ער האט געזאגט פא"ען דיין.

וואס גייט דיר אין לעבען סוף כל סוף, האב איך איהם געזאגט,⁶⁰ מיך גייט נישט, אייך גייט אן, אייערע תלמידים האט איר געשריבן. איך קען נישט וויסען אפשר אפשר וועט טאקע זיין אידען וואכ⁶¹ ווילען נישט אין סאטמער בוטשער סטאר טוהט זיך, האב איך מיינוב געוועזען מען מוז דאך זאגען טאמער וועט זיך טאקע טרעפן צווישען אזויפיהל אידען זיי וועלען נישט עסען⁶² פארוואס זאהלען טאקע נישט עסען קיין פלייש מוצאי יו"כ האבען געפאסט א גאנצען טאג אז⁶³ עס איז נישטא דערין גארנישט, אין דער פאפא רב האט אויסגערופען שבת, האב איך געזאגט דעם דיין רוף אויס — איך האב נישט⁶⁴ געוואלט אויסרופען ווי עס איז דא מען האט געקויפט ביי א ערליכען בוטשער וואס מען ווייסט אז ער איז מנקר קען מען עסען,² איך האב נישט געוואלט דאס טאן ווייל איך האב נישט געוואלט עז זאל קלערען אז איך בין איהם אריין געגאגען³⁻⁶⁴ — ווי דו זאגסט מיר אליין ס'איז כשר, וואס קען שוין זיין מיר זאלען רעדען, האב איך דירעקט געזאגט פארען דיין זאג אז ביי אונז אין בוטשער סטאר איז דא מנקרים אזוי ווי עס איז אמת, און עס איז אלעס כשר וישר, און ער האט אזוי אויסגערופען,⁴⁻⁶⁴ עס איז געווארען⁶⁵ דינסטיג און איך הער נישט גארנישט פון איהם, הכלל איז געגאנגען דער אודווארי רב,⁶⁶ עהם

כדת של תורה

קט

האט ער דאך געזאגט דינסטיג, ⁶⁷ האט ער געזאגט ווייל מען האט אויסגערופען אין סאטמער ווייזט ער נישט דינסטיג איז נישטא גארנישט הארגעט'ס סי גייט נישט, גייט אדורך דינסטיג מיטוואך דאנערשטיג גייט א וואך פאר סוכות, איך בין שוין נישט געווען אזוי דערשראקען, איך האב שוין געזעהן, עס קען דען נישט מעגליך זיין אז עס איז עפעס אמת, דאס מכח ווייל איך האב אויסגערופען, איך האב עס נישט מקבל געווען דעם תירוץ ⁶⁸ גארנישט, איך האב אנגעהויבען צו ⁶⁹ טאן אזוי ווי איך האב מיך איבער געקלערט וואס מען קען טאן, אז מען וויל איינפירען, דער ... זאל העלפען, אז זאל זיין דער ענין פון ניקור זאל זיין פונקט אזוי ווי שחיטה און זאל זיין לדורות מיד ולדורות, ⁷¹ מען קען דאך נישט וויסען מען מוז דאך אזוי ארבעטען, דער-⁷¹⁻² פעטער ז"ל, אבער מען דארף זעהן זאל ⁷¹⁻³ נישט זיין אזוי מיד דאס זיין עס מוז טאקע זיין א ניקור זאל זיין אזוי ווי אינדערהיים ⁷² איז געוועזען, איך זעה דאך עס איז דא אידען זיי האבען פון ⁷³ סאטמער זיי האבען פון ⁷⁴ פעסט, מען האט אזוי געטאהן, דארף מען זעהן אזוי צו טאהן, און מען וועט אי"ה טאהן און עס וועט זיין, ערב ⁷⁵ יו"ט איצט פאר ערב יו"ט קומט מיר הלל וויינבערגער, זייער א פרומער איד דער סערדיהעלער רב, און ער ברענגט מיר א בריעף פון קאשוי רב א פארמאכטען בריעף, איך האב נישט בדעה געהאט איבער צו נעמען די בריעף, ⁷⁶ איך בין שוין נישט נייגעריג, איך האב מיך אזוי געבעטען געוויינט צו איהם ממש בתחנונים ⁷⁶⁻² פאר איהם און עס איז זונטיג עס איז דינסטיג האסט געזאגט וועסט קומען, קומסט נישט פארוואס, איך ⁷⁷ ווייס נישט פארוואס, דער אודווארי האט מיר געזאגט וועגען דעם ווייל מען האט אויסגערופען, בין איך שולדיג איך מיין, איך האב דאך אויסגערופען די ⁷⁸ אליין האסט דאך געזאגט אז עס איז כשר, ⁷⁸⁻² און פארדעם גייסטו נישט ווייזען אז עס איז דא רעכטע איסורי דאורייתא איסורי ⁷⁸⁻³ כרת, איך האב נאכנישט געהערט אזא צוגאנג איך האב אין מיין לעבען אזאנס נישט געהערט, זאגט ⁷⁹ ער מיר אז דער קאשוי רב האט חרטה אויף די גאנצע זאך ער זעהט אליין עס איז געווען מפרז מן המדה, זאג גוט גוט זאג ער האט חרטה, וואס איז שייך צו זאגען ער זעהט מען האט איהם פארפירט, איך האב דאך איהם געזאגט, איך נעם איבער דעם בריעף ⁸⁰ עס איז געווען סמוך ליו"ט האב

כדת של תורה

איך אויפגעמאכט דעם בריף איך זאל קענען יו"ט זעהן עס איז דא צייט
 עס איז דאך ממילא יו"ט, ווען איך האב גיעפענט דעם בריף קען איך
 אייך נישט זאגען עס איז דא אזויפיהל איך ווייס נישט!!! דאס פאפיר
 איז סובל אסאך אזוי פהיל רשעות⁸¹ איך קען אייך גארנישט זאגען
 למשל ער שרייבט, ווי האסט דאס! איך וויל נאר יעצט גיין 2
 סעיפים, אין בין זיכער אז ער האט⁸² אינטערגעשריבען דעם בריעף ער
 האט דעם מכתב נישט*⁸³ געקענט שרייבען. זא מכתב ער שרייבען
 אפטייפען אויף די מאשין, און דאס איז גשעהן אזוי ס'איז פאר יו"ט,
 טאקע ממש עס האט דאך א דעט, די בריעף איז געשריבען צו מיר
 אדרעסירט פאר מיר, זעט די בריעף איז געשריבען פאר מיר און עס איז
 געשריבען בין כסא לעשור יום ה' דאנערשטיג הייסט ממש א טאג נאר
 יו"ט. א גאנצען מכתב אפגעשריבען, הייבט ער אן צו דערצייען,
 הייבט ער אן צו זאגען, איך וויל מיך נישט אויסען דאס עס⁸⁴ שטימט
 נישט די גאנצע מעשה, וואס ער האט מיט מיר אפגערעדט פרייטיג און
 ער איז נישט געקומען און ער שרייבט טאקע דעס אויך פארוואס ער
 איז נישט געקומען פארוואס וויל מען האט אויסגערופען מקהל
 ייט"ל, שטייט אזוי, דער דיין, ער שרייבט א אינטרעסאנטע מעשה, צו
 שרייבט אזוי, הגידו לי שביר"כ הוכרו הדיין (פ"מ) דער דיין פרידמאן
 אין ביהמ"ד קהל ייט"ל במעמד אלפים שהבשר הנמכר במקולין טול
 קהל ייט"ל בווייליאמסבורג איז כשר בלי פקפוק ונשחומותי על
 שמועה זו כי באה מה פיי של הדברים אחר שהסכמנו וכו' עד חידה
 סתומה, ווי אזוי קענט איר מאכען א חידה סתומה,⁸⁵ איר זאגט אליין
 פארען דיין אז עס איז כשר, זאגט מיר אליין, אז איך האב אויסגערופען
 איז א חידה סתומה, מען קען נישט פארשטיין, גם העידו לי כמה רבני
 אחרים וואס האבען שוין אויסגערופען פרייטיג אז הבשר כשר ובתוכנו
 קהלת יעקב פאפא רב הרה"ג יחזקאל ראטה והרה"ג מדעברעצין, ואין
 אחד מהם לא קראו אתי לשאול שאלה, קיינער האט איהם נישט
 געפרעגט הדבר מרפסין איגרא די זאכען. בקיצור ער האט זיך מיישב
 געווען ער איז; פטור אזוי ער שרייבט דאס אויכעט אני את נפשי
 הצלתי השומע ישמע און פטור אן עסק.
 דעמאלס⁸⁶ האט נישט ארויסגעגעבען שרייבט ער דעם בריף, דער
 בריף איז געשריבען⁸⁷ פארען גאנצען כלל ישראל, יעדיין אייגעם

כדת של תורה

קיא

חאטש ער הייבט דאך אן מיט מיר, אבער איך האב תיכף די ערשטע שורה פאנגט אן צושרייבען הרה"ג מסאטמאר ער שרייבט מיר פערזענליך, שפעטער איז שוין קלאר אז ער שרייבט אזוי אז עס גייט ארויס פאר די גאנצע וועלט, ע"כ אליכס אישים אקרי רבנים גאונים צדיקים וכו'.

האט⁸⁷⁻² רחמנות און זייט מודיע אז אלעס אין טריפה, איך מיי אזוי טוהן ווי ער זאגט, חאטש עס איז שווער אבער עסען חלב איז נאך אסאר שווערער, פשוטע זאך, ע"כ זאלט איר זעהן מזרז צו זיין. יעצט זעהט איר אזוי, שטייט דא 2 זאכען צוויי זאכען, ממש, איך האב נישט, קוקט וועט איר זעהן, ער גיט ארויס דערר בריף איז מוכן געווען ארויס צו גיין טאמער איז ער נישט ארויס ע' האט.... דא אהיים אז דער געהערט⁸⁸ פאפא רב געשיקט, נישט געשיקט, דער בריף איז נישט ארויס געגאנגען, קען זיין, ער איז נישט ארויס געגאנגען, גרייט איז דער מכתב ארויס צוגיין,⁸⁸⁻² קוקט אהער ער הייבט אן צושרייבען די סיבות המכשולות קוקט אהער וואס איז די סיבות המכשולות, איך האלט קוקט וואס שטעקט אין דעם בריף,⁸⁸⁻² דאס איז ממש עוקר זיין אלעס וואס מען האט דא געטוהן, און נישט נאר דא נאר אין די⁸⁸⁻³ גאנצע ווי דער בריף וועט גיין.

דא⁸⁸⁻⁴ שטייט אזוי ער האט א קשיא לכאור' כל העובר ישחומם אין וכו'.... יכשילו את הרבים, עס איז א גרויסע קשיא! למשל⁸⁹ אזא ר' אברהם ווי אזוי קען ער דאס טוהן ואיך אפשר ווי אזוי איז מעגליך שרבנים גאונים וצדיקים, ער זאגט אליין, זאלען נישט וועלען מתקן זיין.... איז דער תירוץ אזוי אז דער מצב פון אידישקייט וזסיבות אשר וכו'.... בעלי בתים. בקיצור ער מאכט אזא כל קהל ועדה אז זיי רבנים צדיקים, ער שרייבט גאונים צדיקים, אבער זיי ליגען אונטער די בעלי בתים, און די האבען גארנישט קיין דעה, און זיי שנייען ועבען אזוי ווי כעני בפח אונטערדריקט⁹⁰⁻² און זיי קענען נישט זאגען וואס זיי ווילען זאגען, עס קען נישט מיינען א יוד אין באטטאן אדער אין לאס אנדזעלעס ווי עס איז, פרעג איך אייך, איך האב נישט גערעדט צו אים, איך וואלט איהם געוואלט פרעגען, ער זאל מיר זאגען, וואס בין איך אזוי אונטערדריקט, ער האט אויך בעלי בתים, היינט זענען ביי מיר געווען 2 בעלי בתים איך הוב זיי געזעהן, הייסט איינער נתנאל

קויפטייל און איינער הייסט אהרן פישער זייער פיינע בעלי בתיב, איך ווייס נישט צו איך האב נישט אזוינע פיינע בעלי בתיב אמתדיג וואוילע אידען די ביידע אידען, פארוואס דריקען איהם נישט די בעלי בתיב און מיינע בעלי בתיב דריקען מיר, קען איך זאגען, איך האב נישט קיין שום עול, איך דארף איהם נישט, ער ווייסט דאס אויך דער פאפא רב ליגט עפעס אונטער א דרוק, פון וועמען ווער דריקט דעם פאפא רב, אז ער קען נישט זאגען, וואס א שקר איז דאס און וואס פאר א מין רכילות ארונטערצולייגען דעם גאנצען כבוד פון די רבנים וואס זענען דאס געבליבען, עס איז דא אפאר רבנים, וואס הייסט⁹² ווער איז אונטערדריקט, איך ווייס נישט צו די רבנים זענען געווען אזוי פריי, סוף כל סוף⁹³ אינדערהיים האט דער רב געלעבט פון דעם געהאלט וואס מען האט איהם גיגעבען, דער⁹³⁻² ראש הקהל איז געווען א תקיף איך דארף אייך נישט זאגען, יעדער ווייס ווי אזוי עס איז געווען, דא⁹⁴ איך לעב עפעס,⁹⁵ ער גיט מיר געהאלט, ⁹⁵⁻² פרעגט ר' סנדר צו איך לעב פון זיין געהאלט, דער פאפא רב ליגט אונטער א דרוק, דער וויער רב ליגט אונטער א דרוק, מיר ווייסען אז די אלע קהלות האלטען די רבנים אויף די רבנים האלטען אויף איך זאג נישט אז איך האב אזוינע ברייטע פלייצעס פארשטייט זיך אז לאמיך אוועק פארען וועטט איר זעהן וועט איר זעהן איך מאך מיך נישט שטאלץ פאר אייך אבער איר ווייסט אליין וויפיל איך טוה פאר קהל א גאנצען טאג און קהל ט'ט פאר מיר איך בין אונטער-אונטער קהל איך ווייס נישט ווי ער קען אזאנס זאגען, און אזוי זעהט אויס דער פאפא רב און ווינער רב ממש יעדע רב יעדער רב, אפילו קלענערער רב לעבט אויך נישט פונם בעל בית, אפילו דער וואס לעבט פון די מלוה מלכה קומען צונויף אידען יעדער גוט א צענער א צוואנציגער, וואס האט ער צו וועלכען בעל בית פרעגט ער, עס איז קיינמאל נישט געווען רבנים אזוי פריי ווי זענען דא, א שקר מוחלט,⁹⁷ דער ציל איז נאר מען זעהט דא א רשעות⁹⁸ ער וויל פשוט ארונטער רייסען דעם גאנצען אופן פון די רבנים מען זאל וויסען אז עס איז גארנישט דא, איך קען אייך גארנישט זאגען וואס איז דאס, עס איז ב"ה דא א אמת די אלע קהלות האבען אזוי סיי פאפא סיי ווי סיי למשל ר הערשעלע ספינקער סיי ויזניץ, איך ווייס נישט ווער אלעט שטייט אין דעם זכות וואס דער פעטער ז"ל האט דא געמאכט יסודות.

כדת של תורה

קיג

אויפגעשטעלט און אלעס איז דא קהלות און ער האט געזעהן די קהלות ארגאנאזירען א התאחדות הרבנים און עס איז דא פיינע רבנים מען האט שוין אויפגעשטעלט היינט יונגע רבנים לומדים, און שטייען קיינער נישט, לאמיר זעהן אפילו די יונגע רבנים איך קוק אן די יונגע וואס קומען צו מיר ער ליגט⁹⁹ עפעס אינטער א דרוק וועד דריקט איהם, אויסער ער שרייבט, דא ליגט דא דער פוינט דער אייבערשטער אפהיטען וואס ער שרייבט דא ער שרייבט, אז אין די בוטשער סטאר האבען געזאגט מילא מען האט דאך פארקויפט חלב עס איז נישט דא וואס צו רעדען ווי קומט דאס מען האט ארויס געגעבען אה באפעהל די ראשי הקהלה עד שרייבט נישט וועלחכע קהלה איך פארשטיי¹⁰⁰ וועלכע קהלה ער האט געמיינט, נישט קיין חילוק האט ער דאס געמיינט סאטמאר קהלה צעהלים קהלה פאפא קהלה ווינער קהלה עס איז א רשעות גמור צו זאגען אז די ראשי הקהלה האבען געהייסען צושניידען די שטיקלעך מען זאל נישט פארקויפען קיין גרויס שטיקעל למען השם פאר קיינעם, ווייל טאמער וועט זיין א גרויס שטיקעל וועט מען דערקענען אז עס איז דא חלב אבער אז מען וועט דאס צושניידען אויף פיצלעך וועט מען דאך נישט דערקענען דאס איז ארויס געגאנגען באפעהל פאר די בוטשער סטארס, וואס איז דאס !!! וואס איז דאס זי אידען די אלע ראשי הקהלה איך וועל רעדען פון אונזער קהלה ר' לייבוש לעפקאוויטש איז דאס אויסען, היעלה על הדעת צו ר' סענדער ר' שלמה זלמן, צו יונה וויטריאל און די אלע אידען, איך האב געפרעגט די 2 קאשויער אידען וואס זענען געווען ביי מיר, געווען זיינע מענטשען, וויסטו וואס דא איז, קוק, א מענטש שעמט זיך נישט צו שרייבען משל דאס אויס, אז עס איז דא איינע פון די קהלות דא, אז ראשי הקהלה דארט ווי אידען ארבעטען מיט מסי"נ און די זעלבע מענטשען, וואס איך¹⁰² האב שוין געזאגט אמאל דעם קאשויר רב די¹⁰³ אלע ראשי הקהלה דער לייבוש מיט ר' סענדער מיט די אלע אידען, איך קען נישט אויסרעכענען, וואס זענען דא, אלע האט דער פעטער ז"ל, איך האב נישט צו געשטעלט איך²⁻¹⁰³ האב נישט מוסיף געווען אין האב נישט גורע געווען, און איך האב נישט מוסיף געווען און נישט גורע געווען ביי קיין שום מוסד נישט ביי די מיידלעך נישט ביי די יונגלעך, איך האב געוויסט אז דער פעטער האט געהאט סייעתא

כדת של תורה

דשמיא מיט די מענטשען האט ער געארבעט איך האב דאס אונאל
געזאגט פארו קאשווער רב דעי מענטשע הא דער פעטער וואט
אויפגעטוהן דא גדולות ונצורות זאגסטו דאך אליין אויך דו זענסט
דאך וואס ער האט דא געטוהן אליין, וועט ער דאס נישט געקענט עס
איז נישט מעגליך אין מלך בלא עם ער האט געהאט די מענטשען מיט
די מענטשען האט ער געארבעט ב"ה זיי לעבען אלע זיי טוען ווייטער
די ארבעט מיט שווער, און מען האט זיך נישט צו שעמען וואס מען
האט געטוהן, גייען מיר איצטערט ב"ה מחדש איך האלט יענט
באנייען דא א ת"ת וואס קאסט 3,000,000 דאלער אידען האבען דאס
צונויף געלייגט געלט און לאט זיך זאגען, גוים פלאשן עמי הא"ץ
קומען קוקען קרית יואל וואס מען האט אויף געטאן, אוודאי איז דינר
פעטער ז"ל געווען דער כח וואס האט דאס געמאכט, אבער סוף נ"ל
סוף ער האט דאך נישט אליין געמאכט, יונה האט געבאהט די מתיבוא
מיט די ת"ת אידען האבען דאס צוגעלייגט די הענט, און יעדער האט
געוויסט אז דער כח גייט מיט כח פון פעטער זי"ע וואס האט דאס
געטאן, ווי קען מען ארויס גיין דער פעדער זאל דאס אראפ שרייבען,
דא צווישען יוה"כ און סוכות אראפ שרייבען אז דא זידען זיי ממש און
זיי ווילען מאכיל זיין עס גייט זיי אין לעבען, די אידען האבען געזאגט
זיי קענען עס נישט פארשטיין איך האב זיי געזאגט איך פארשטיי עס
אבער יא, איך האב אייך אנגעהויבען צו פארציילען די מעשה מיט'ן
שיניאווער רב, ז"ל אז דער שיניאווער רב האט מורא געהאט פאר איי
פיצעל, אבער דא איז לויטער שקר¹⁰⁵ און לויטער רשעות אזא רשעות
וואס זיי ווילען¹⁰⁶ אונז "עוקר מן השורש זיין" איז נישט קיין
וואונדער, דער קאשווי רב איז ארום גערינגלט,¹⁰⁶ די קינדער זענען
שונאים גמורים, מען ווייסט דאס, אזוי ווי דער פעטער האט דעמאלסט
געזאגט,¹⁰⁷ זיי האבען געמיינט עס וועט קומען די צייט, ער האט זיך
ארויס געכאפט 30 יאהר איצטער האב איך שוין געהערט ער זאגט 3
יאהר פארשטייט זיך פארוואס עס איז געווען די 30 און פארוואס עס
איז געווען די 3 עס איז די זעלבע זאך.

היינו טעמא דשופר היינו טעמא דמגילה.¹⁰⁸

און דאס איז עס, זיי ווילען אונז עוקר זיין, זיי ווילען אונז פשוט
אויסרייסען, דאס איז ענין וואס איך האב דאס געוואלט זאגען, איך

מיינ פארוואס האב איך דאס געהאלטען, ווען ער שרייבט נישט דעם
 בריף ווען איך באקום נישט דעם בריף, און ווען ער קומט נישט אפילו
 אה קעיר האב איך געקלערט עס וועט אנגיין, ¹⁰⁹ איך וואלט נישט
 געהאט אויף איהם קיין שווער הארץ, אע, גיט, איך זעה ער איז
 געכאפט, אבער ¹⁰⁹⁻² אז ער קען זיך איבערגעבען און אינטערשרייבען
 זיין חתימה אויף אזא בריף ווי איז אזוי פיהל רשעות דא דער ¹⁰⁹⁻³
 חכלית איז פשוט אונז עוקר מן השורש צו זיין, האב איך געהאלטען אז
 איך דארף יא מודיע זיין דעם עולם פארוואסזשעט — ווייל דער כלל
 איז, ¹⁰⁹⁻⁴ אונז האמיר זיך ב"ה, וואס זאל מיר טאן דער פעטער האט
 אונז איבער געלאזט, און ער האט געוויסט בחייו די אלע מחריגי
 הדעת ¹¹⁰ הדת זענען געווען אים שונאים און עס איז געבלבען פונקט
 אזוי, און איך זעה ב"ה אז אונז גייען מיר אויפען גוטען וועג, אזוי ווי
 דער טששנובער ז"ל *¹¹¹ האט געזאגט אויב ער זעהט ווייסט ער, אויב
 די אלע שונאים זענען געווען שונאים פארען פעטער, ¹¹² האבען אונז
 פיינט, דעמאלסט איז אונז וואויל און לעכטיג, צרות וועט זיין אויב זיי
 וועלען אונז אנהויבען ליעב צו האבען, און איך בין מוחל זאלען די
 אלע שונאים וואס זענען גיווען זאלען זיך האלטען דערביי.
 און איך וויל נישט, איז אזוי איך האף עס וועט זיין בסדר ¹¹³ מיט
 אלע רבנים, וועט דער קאשויער וועלען, ¹¹⁴ היינט אזוי ווי עס איז נולד
 געווארען, אז איך וויל רעדען דא פארען עולם איך האב באקומען דעם
 בריעף, דאס האט מיר גורם געווען, איך האב גיזעהן איך קען איך קען
 עס נישט, איך האב אריין געטראכט איך בין זיכער אז דער פעטער
 ז"ל ¹¹⁵ ווען ער באקומט אזא בריעף וואלט ער נישט געשוויגען בשום
 אופן, זיכער נישט קיין ספק צו וואלט ער אליין געזאגט צו וואלט ער
 געהייסען קען זיין איך מיינ, אזא זאך האט נישט פאסירט אין זיינע
 צייטען, אז איז ארויס אזא איד ווי דער קאשויער רב זאל שרייבען אזא
 א בריעף מיט אזא אזאנס איך בין זיכער ער וועט, ער וועט נישט אז ער
 האט רעגירט אזוי שארף אויף דעם קליינעם ביכעל, וואס דאס איז
 גארנישט וואס איז ממש א קיקיון דיונה, וואס וואס איז דאס געגען
 אזא דאס אראפ צו שרייבען, איך דענק ער וואלט נישט פארשוויגען,
 און וועגען דעם האלט איך אז איך טאר נישט פארשוויגען, אסאך
 אירע האבען מיעץ געווען, עס וועט גוט זיין אזוי עס איז גוט, אייביג

בדת של תורה

איז גוט אז מען גייט מיטען אמת, ¹¹⁶ אז מען שטעלט פאר די זאך ווי עס איז, מען דארף צו וויסען ביי די אומות העולם איז א כלל גדול איינ'ס פון די-¹¹⁷ מיר זענען אין די מלחמה וואס זאל מיר טאן און נישט אין לבנון זענען מיר אין מלחמה, אבער מיט די אלע... זענען מיר אין מלחמה א כלל איז ביי די מלחמה אז מען דארף קענען דעם שונא, איר ווייסט אזוי! ווארט אזוי!, איך בין נישט געגאנגען קיינמאל אין עקדעמישא ¹¹⁸ שול ווי מען שלאגט זיך, אבער דאס איז א כלל גדול איינס פון די טיכטיגסטע זאכען איז צו קענען שטיין בקשרי המלומה מען מיז וויסען ווער איז דער-²⁻¹¹⁸ שונא, אז מען ווייסט, די צרה איז אז מען ווייסט נישט, איך זעה ווער דער שונא איז, און דאס דארף יעזער איינער וויסען ווער דער שונא ¹¹⁹ איז דאס דארף מען אונז אלע צו וויסען דאס איז דער תכלית מיר זאלען חלילה נישט אריין פאלען ¹²⁰ מיר זאלען קענען אנגיין מיט די ארבעט וואס דער פעטער ז"ל האט מיסד געווען וואס ער האט אונז געגעבען אונזער ת"ת אונזער מיידעל שול מיר זאלען קענען מגדל זיין די קינדער אין עס זאל זיין ווייטער אינגעלייט וואס פירען זיך אוודאי איז דא בעסער, איר וועט הערען שפעטער איך וויל אייך זאגען אז עס נישט אזוי שטארק גוט אילע יעדער איינער איך ווייס נישט ווער אבער מען דארף דאס צו זאגען, יא... איך האב מיך דערמאנט א וויכטיגע זאך בקיצור, איינ'ס פון די יסודות ווי מען זעהט ווי ווייט דאס רשעות ¹²¹ איז איז קוקט אהער שוין אפאר וואכען, צו חדשים האבען זיך עוסק גיוועזען מילא, ער שרייבט דא, דאס איז אויך אזא מין שקר ¹²² דער ... זאל אפהיטען וואס ער שרייבט אז מען האט זיך צונויף גענומען אלע משגיחים די התאחדות הרבנים האט צונויף גערופען, דער תכלית איז גיווען מען זאל מעלים ¹²³ זיין פון די גאנצע רחמנא יצילנו, איך זאג אזויפיל לשון הרע אין רכילות, אין שקרים, אבער פונקט איז ביי מיר גיוועזען אפא-רבנים וואס זענען דארט גיוועזען וואס זענען דארט געוועזען, און זאגען אז מען האט געארבעט מיט'ן גאנצען, דער תכלית איז געוועזען צונויף צורופען אלע מנקרים צו זעהן וואס זיי טוהן איך האב איין פריער געזאגט אז דער פלאן איז אונז מיז מיר זיך דא שאפען איין איינצליכען פלאן, ¹²⁴ מען קען נישט טוהן איינער וועט זאגען אין פרעשבורג האט מען אזוי געטאן אין מונקאשט האט מען אזוי געטאן.

אין סאטמאר אין סיגוט אזוי אין קלויזענבורג אזוי צו אין ווארשא צו אין לעמבערג, אידען מיזען זיך דא אויס ארבעטען איין איינצליכען מען זאל וויסען דאס מיז זיין דאס איז געווען דער תכלית מען האט צונויף גערופען אלע משגיחים מען האט געוואלט זעהן דער וואס קען,¹²⁵ ווער ס'האט יא ווער ס'האט סמיכה¹²⁶ וואס האט געהאט, מען זאל וויסען, מיז מען דאך טאן, שרייבט ער דאס און זאגט דאס איצטער אז די גאנצע ארבעט איז נישט געווען מען האט זיך צונויף גענומען ווי אזוי קען מען מעלים זיין, ווי ס'האט ממש ווי מען שטייט און מען קוקט ארויס¹²⁷ ווי קען עפעס געבען דעם עולם אביסעל חלב עס איז עפעס עק וועלט, אלע רבנים, אלע ראשי הקהל עס איז א פחד נורא, אזאנס, איז ר' אברהם לייטנער איז געפארען קיין ארץ ישראל¹²⁸ האב איך מיט איהם גירעדט, פארסט אין ארץ ישראל אזוי ווי ער האט שוין עוסק געווען, אזוי ווי ער וועט פארען אהין, אין ער זאל דארטען זעהן וואס טוט זיך אין ארץ ישראל,¹²⁹ ער וועט קומען אהיים וועלען מיר וויסען איז צוריק געקומען ר' אברהם זאגט ער מען האט איהם נישט אריין געלאזט¹³⁰ ביי די ב"ד דארט ווי מען איז מנקר ביי די עדה החרדית ער איז נישט געגאנגען צו די רבנות הראשית חלילה פארשטייסט זיך דאך איך ווייס אויך נישט איך ווייס אויך נישט איך ווייס אויך נישט וואס דאס איז איך האב גערעדט מיט ר' משה ארי' זאגט ר' משה ארי', איך זעה,¹³⁰⁻² פונקטליך האט ער נישט געוויסט, ער האט געזאגט אז עס איז געקומען א בריעף פונעם קאשוי רב מען זאל נישט אריין לאזען ר' אברהם פארוואס ווייל דער ר' אברהם פארט דא פון די מהרסים ער פארט דא צו ווארפען די גאנצע מעשה וואס מען דארף דא מתקן זיין, איך האב געלאכט מען קען דאך נישט גלייבען, עס איז מיר א פלא והפלא אזוינס אז מען זאל דאס קענען טאן גוט, איך האב נאכנישט געוויסט גענוי, אבער איצט האב איך שוין מער א באריכט מער, איך האב גירעדט מיט ר' ליפא איך האב געזאגט גיי אוועק צו דעם ר' גד ס'איז דא איינער¹³² גד טוריץ דער איז דער ראש פון די מנקרים, אין סוכות איז ער אוועק געפארען איך ווייס נישט ווי ערגעץ, פאר צו איהם, האט ער מיר געזאגט ער האט פון דעם אברהמן אבריעף איך האב עס נאכנישט באקומען, דער זאגט אזוי, עס איז דא איינער מלאכי, דער שרייבט אז אויפען דיין אינזער דיין איז דער דיין

כדת של תורה

פרידמאן, ¹³³ און דער מלאכי פון דעם בריעף איז הרה"ג איך ווייט ווי אזוי ער הייסט, מלאכי דער מלאכי זאגט מיר דער דיין דער בארא פארקעד דיין האט געארבעט אלע זיינע יארען ביי רבנות הראשית: ¹³⁴ ער איז געווען הויפט מנקה ביי רבנות הראשית, און ביי אונז איז נישט קיין חילוק איז ער געווען א שוחט איז ער געווען א רב איז ער געווען א מנקה, די אלע האט מען ג'עאסרט און אוך וויל זאגען, איך זיך מיט די רבנים איך וויל נישט בשום איך וויל נישט האבען קיינעם נישט, דער וואס איז דארט געווען, איך וויל נישט, דאס איז אונזער שיטה מען קען ביי דעם משנה זיין, איך ווין ער דער און דא האט איינער ¹³⁶ געזאגט, דער רב דער האט דא חחונה געהאט, האט געזאגט דער שטענסקאוויצער רב אין בראנקס איז ער געגאנגען גייט דאס ווייב ממש פרוע ראש אזוי ווי אלע גויטע'ס, דאס איז דער מלאכי ד'נר הרה"ג ר' מלאכי און מען מיז מקבל זיין תורה מפיו, אנדערש איז דאס נישט גוט נאר דאס מיז זיין, און דער און דא האט דעם קאשוי רב'ס איידעם טעלעפאנירט ¹³⁷ פאר דעם מלאכי, אז דער ר' אברהם אהין געפארען און ער וויל דא קוקען, אין דער מלאכי האט געזאגט פאר דעם טוריץ דער גד טוריץ אויף דעם ארויף האט ער עהם נישט אריין געלאזט איך קען נישט פארענטפערען די קשיא, פארוואס האט נישט געטארט דער אברהם לשיטתם פארוואס טאר ער נישט פארען אז מען זאל איהם ווייזען, אין די איך קען די קשיא נישט פארענטפערען, אין קען מיך מיטשען מיט א הארבען רמב"ם איך קען דאס נישט וויסען, אבער איך זעה אז עס איז איין רינגעלע איך ווייס נישט פארוואס, ¹³⁸ עכ"פ מען זעט ווי ווייט דער אמת גייט דא ווי מען האט דא געמיינט לשם שמים, זיי פארוואס האט נישט געטויגט צו זייעד עסק אז אברהם זאל גיין אהין קען איך נישט פארענטפערען אבער איך זעה וואס פאר א מין ארבעט דא ווערט אנגעפירט, איז בקיצור איך וויל שוין מסיים זיין די מסכתא, ¹³⁹ וואס איך האב געוואלט זאגען דאס האב איך ארויס געברענגט אז מען זאל וויסען דאס איז א שנה און מען זעט ¹⁴⁰ ווער עס האט זיך צוגעשלאסען צו דעם גאנצען מסכתא ווער עס צופאקט דאס וועט איר ¹⁴¹ זעהן עס וועט שטיין אין המחנה החרדי, די אלע וועלען האבען צו דער אלגעמיינער וועלען האבען זיי וועלען האבען דערגרייכט דעם ציהל נישט קיין ספק מען זעהט שוין ווער עס זאגט

כדת של תורה

ק"ט

און ווער עס זאגט, אז מיר האבן חמץ אין פסח, אלעס, דער מענטש ווען ער קען אונז ווען אויס הארגענען בטוח אז ער וואלט זיך גארנישט צוריק געהאלטען דער האט זיך אנגעכאפט, אין די גאנצע געשיכטע מיט'ן חלב און מיט אלע זאכען, עכ"פ צום ענין איז דעס אז איך האף דער ... וועט העלפען אונז האמיר אזויפיל שונאים גלויים און נסתרים¹⁴³ עס וועט נאך נתגלה ווערען ווער עס איז נאך מען דארף נישט זיין איבער ראשט, וואס וועט זיין.

איך האף דער¹⁴⁴ ... איז מיט אונז און דעם זכות פון פעטער ז"ל וואס ער האט דא מייסד געוועזען אלעס¹⁴⁵ וועט שטיין סיי איז עס אין מקוה איז עס אין אתרוגים סיי איז עס אין ישיבות סיי איז עס אין מידעל חדר סיי ת"ת אלעס וועט שטיין אין אייבערשטענס הילף ביז דער בורא כל עולמים וועט העלפען דער גואל צדק וועט קומען, איך¹⁴⁶ וועט אייך זייער געבעטען חאטש איך האב דא געזאגט די גאנצע זאך אבער דער תמצית וואס איך אייך דא געוואלט ארויס ברענגען דער קאשוי רב קען איך שוין אסאך יארען ער איז אן ערליכער איד¹⁴⁷ אבער איך האב פריער געזאגט אז די קינדער האבען אונז פיינט דאס איז פעסט צושטעלען פון די גאנצע ער איז געפאנגען¹⁴⁸ ביי זיי ער האט א גרויסע אמונה ער האט מיר דעמאלטס אויף דער נאכט ערב יו"כ ווען איך האב איהם געפרעגט האב איך איהם געזאגט איר האט אליין געזעהן מיט אייערע אויגען איר קענט דאס זאגען האט ער תיכף געזאגט¹⁵⁰ איך האב מענטשען וואס איך האב זיי נאמנות איך האב צו זיי נאמנות זיי האבען ביי מיר נאמנות וואס זיי זאגען¹⁵¹ ער האט מיר אזוי געזאגט אליין נא ער האט שטארק נאמנות עס איז דא אזעלכע טאטעס, עס איז דא טאטעס וואס זיי קענען ווייזען פאר די קינדער אז זיי זענען אראפ געפארען און עס איז דא טאטעס אז זיי זעהן נישט קיין פעלער עס איז אזא נאטור, עפ"י הלכה קען א טעטע נישט מעיד זיין נאך אפילו א ווייטערער קרוב כלום יש מעיד על בנו,¹⁵² איז זעהט ער דאס נישט¹⁵²⁻² אז זיי פירן איהם דעס וואס איך האב איהם געזאגט אז מען פירט אייך אריין ער האט מיר.¹⁵³ געזאגט למשל, אז זיי זענען נישט מיט.... ימח שמו וזכרו,¹⁵⁴ אין אין אין עס איז ברור איך האב מענטשען, האב איך גיהערט אז זיי זענען אומגעגאנגען און פארען מיט איהם אינאיינעם, און במילא זעה איך דאך ער ווייסט נישט ער

בדת של תורה

ווייסט נישט, זיי אליין זאגען, ער האט זיך למעשה אפגעשאקעלט
 שלו' יודל קען נישט זיין נא אבער עס איז א קשיא אבער דאס איז דער
 תירוץ שלו' יודל ער גייט די קינדער גייען מיט זיי אינאיינעם און ער
 איז א שונא פאר ער איז, נישט בחנם האט מען איהם ארויס געווארפען,
 וועגען דעם און ער האט האט דאס פארדינט, ¹⁵²⁻² איז במילא איי' ער
 געפאנגען ביי זיי וועט איך אייך געבעטען רבותי דעס אלעס וואס איך
 האב גירעדט נישט חלילה ¹⁵⁶ מען זאל דא גיין רעדען אויפען קאשויער
 רב איך בעט אייך נישט דאס איז דער תכלית נישט דאס האב איך
 געוואלט, איך האב געוואלט מען זאל וויסען אז די קינדער זענען
 שונאים, ¹⁵¹ אפשר האט איר דאס נישט געוויסט איך האב אויך נישט
 געוויסט, זאל מען דאס וויסען, דאס איז גוט צו וויסען זיי זענען
 יונגעלייט ¹⁵⁸ מען קען נאך פון זיי אסאך ליידען, און אז מען ווייסט אז
 איינער איז א שונא איז א העלפט אינשעדליך מיט דעם אליין, אז מען
 ווייסט נישט דאס איז די ערגסטע זאך, ¹⁵⁹ איך האב געהאלטען אז
 דארף מען דאס צו וויסען אין דאס דארף מען צו וויסען נישט גענוג אז
 איך ווייס דאס, ווייל די מענטשען דרייען זיך צווישען עולם און ווי
 האבען פיהר מיט'ן עולם ¹⁶⁰ און אז איך וועל דאס האבען געווינט
 מיינט דאך נישט אז דער עולם ווייסט דאס, און איך זאג דעם עולם
 זאלען דאס וויסען, מען דארף צו וויסען מען זאל זיך היטען פאר זיי
 פונקט ווי מען דארף זיך היטען פאר אלע שונאים, ¹⁶¹ אלע ווי אזוי זיי
 זעהן אויס, איך זאג אייך תמיד אן מען זאל זיך נישט מתווכח זיין מיט
 די* ¹⁶¹⁻² ציונים, מען דארף זיך מיט זיי אויך נישט מתווכח זיין, ¹⁶² עס
 דארף קיינעם נישט וויי טוהן דאס הארץ, ¹⁶³ מיר האט וויי געטוהן דאס
 הארץ, ¹⁶⁴ אז איך האב געזעהן אז טאמער עסט מען חלילה וואס מען
 טאר נישט עסען, אבער נישט עסען, ¹⁶⁵ פארגין פאר זיינע תלמידים די
 קא שויער זאל נישט עסען קיין פלייש, זאל זיי וואויל באקומען, עס איז
 נישט אונזער עסק, ¹⁶⁶ נישט עסען קען דאך נישט שאטען מען דארן
 זיך נישט מיט דעם, ¹⁶⁷ איך האלט אז צווישען זיינע תלמידים וועלען
 זעהן אז זיי זענען שונאים, און ¹⁶⁸ זיי האלטען נישט א גרויסער רוב פון
 זיי מיט צוגיין מיט זיי, אבער דער וואס וויל מיט זיי מיטגיין איז
 פארפאלען פארפאלען סיי וואס האבען מיר האבען מיר וועלען מיר

כדת של תורה

קכא

האבען די אויך איז גוט צו וויסען אז מען דארף זיך נישט, טאמער טרעפט מען איינעם וואס טוט איינערקענען,¹⁶⁹ מתווכח זיין עס איז נישט דא מיט וואס זיך מתווכח זיין.¹⁷⁶

זיי זאלען גיין זייער וועג און אונז וועלען גיין אונזער*⁶⁰⁰* וועג ווייטער, דעם וועג וואס מען האט אונז אנגעצייכענט מען וועט גיין. איך האב אייך געזאגט איך וועל בשום אופן נישט מסכים זיין איך מיין דעה מיר זיצען מיט די רבנים מיט'ן פאפא רב מיט אנדערע רבנים מיט'ן ווינער רב מיט אונזערע דיינים איך וועל זאגען איך וויל נישט בשום אופן מיין מיינונג¹⁷¹ איז דאס א רוב רבנים וועלען זאגען אנדערש ווי איך זאג וועל איך מבטל זיין דעתי¹⁷² אפילו ביי דעם אויך איך האלט נישט איך טו דאס נישט קיינמאל נישט. מען קען האבען אן אנדערע מיינונג אויך.

מיין מיינונג איז אז דע מענטשען פון די רבנות הראשית¹⁷³ אזא מלאכי איז פאר אונז פסול, ער זאגט דער דיין האט מיר געזאגט¹⁷⁴ ר' יחזקאל נישט אמאל מען קען ניטאמאל א בר אודיון איז ער נישט נישט, הרה"ג נישט קיין בר אוריון, נו וואס וואס קען מער אונז פון איהם לערנען ווער ער וואלט געווען א גוטער משגיח, אונז האב מיר דא משגיחים פון דערהיים וואס זענען גאנץ פיין דעי וועלען אונז אויסלערנען אינגעלייט, און אזוי ווייטער גיין אף צבת בצבת עשויה, אבער איך בעט אייך איך וויל נישט האבען קיין מחלוקת¹⁷⁶ מיט'ן קאשוי רב, גוט אויב ער וועט קומען¹⁷⁷ די צייט און ער אליין וועט זעהן אז ער האט נישט גוט געטוהן איז דא אפען די טיר, איך טוה באפוילען איך וויל רעדען האב איך איהם געזאגט¹⁷⁸ און איבערגעגעבען אז דער ענין מיט די גאנג וואס איז פארגעקומען ערב יו"כ ביז צו די סעודה האב איך געהאט האט דאס מיך געשאקעלט האב מורא געהאט, אז ער האט מיך אריין געלאזט אין י"ט יו"כ אין סוכות און האט גארנישט געטוהן בין אזא צייט נישט מער,¹⁷⁹ אויב דער פאפא רב שלאפט רוהיג קען איך אויך שלאפען,¹⁸⁰ און אויב ווינער רב, אויך עס בנוגע אלע רבנים דא און אין בארא פארק, און אויב דער קאשוי רב וויל מיט, האב איך איהם באפוילען היינט מען זאל מאכען א מיטינג צווישען אלע רבנים און זאל קומען אויך זיך ווייזען,¹⁸¹ עס

כדת של תורה

האט גארנישט צו טוהן און דעס וואס איך האב יעצט געזאגט, דארף עט ער דאס אננעמען פאר א תירוץ אז ער קומט נישט, ¹⁸² פאר דעם, איז פונקט אזוי ווי ער האט אנגענומען א תירוץ ווייל איך האב אויסגערופען יו"כ איז ער פטור געווען צו קומען, ¹⁸³ פונקט אזוי קען ער ווייטער, וועט ער מיינט ער אז מען דארף עפעס טוהן דארף ער ווייטער קומען מיט אונז ¹⁸⁴ און ער זאל אויפווייזען מען זא! זען און מייסד וואס מען זאל קעגען טוהן זיינע תיקונים וואס ער

(כאן חסר אינו מובן)

וואס איך האב אייך שוין געזאגט איינס פון די פיר וואס שרייבט אין בריף דאס מייז זיין שוין בקיצור, אבער צום ענין איך וויל נישט אנמאכען קיין מחלוקת, ¹⁸⁶ איך בעט דעם גאנצען עולם אלע אידען עלטערע אידען און אינגע אידען און אינגעלייט מאכט וישט דערפון, ¹⁸⁷ איך וויל נישט האבען קיין מחלוקה דערפון, ¹⁸⁸ איך האב נאר געוואלט מען זאל וויסען ווייל איך האלט עס איז וויכטיג, פארדעם האב איך מיך נישט צוריק געהאלטען זאגען, צו דאס וועט ערגעד מאכען ווייס איך נישט, ¹⁹⁰ וועט ער קומען איז גוט וועט ער נישט איז אויך גוט, ¹⁹¹ סיי ווי אזוי איז גוט, ¹⁹² ממילא האלט איך נישט אז דאס וועט עפעס אויסמאכען, ¹⁹³ איי ער וועט נאך ווייטער זאגען, ער וועט אזוי אויך ווייטער זאגען, ¹⁹⁴ איך, זיינע קינדער וועלען איהם נישט אפשטעלען, ¹⁹⁵ איך קען אייך גארנישט זאגען וואס איך זאב מיך שוין אנגעהערט וואס א תנאים זיי ווילען, עס איז גאר ממש אז עס איז אזוי אז ס'איז נישט דא מיט וועמען וואס צו רעדען, ¹⁹⁷ זיי ווילען ווייזען אז עס איז געווען געווען אלעס טריפה, ¹⁹⁸ די גאנצע ציהל זייערע צייגט זיי ווילען מבזה זיין דעם פעטער זי"ע, ¹⁹⁹ און דינס גאנצען עולם, ²⁰⁰ דאס איז דער גאנצער ציהל זייערע, און איך וויל דאס בשום אופן נישט מסכים זיין אויף אזעלכע תאנים דאס קעגט איר פארשטיין, לדינא איז דאך נישט קיין נפק"מ איך האף דער ... וועט מיר העלפען און געבען כח איך זאל איבערקומען דעם פעקעל אויך, ²⁰¹ אזוי ווי איך בין שוין איבערגעקומען פעקלעך וואס זענען געווען שווערער פון דעם, ²⁰²

כדת של תורה

קכג

בצער ועגמ"נ היתה החלטתינו לכלול בקונטרסנו זה, את דרשת ע"י
"התאחדות האברכים" (דק' סאטמאר).
לא נקל הי' לנו החלטה זו, כפי שיביין כל בעל לב ועדין נפש.

☆☆☆

בהעתקת הטעיפס לא השמטנו כמה פרטי לה"ר שהובא בהם. (שלא
יאימו בהעתקה "חלקית") בהסתמכנו שאין לחשוש, שמי שהוא בר
דעת ואחראי בשיקוליו, יתן אימון לגביית עדות כזו.
אמנם הי' זאת מן ההכרח, למטרה שלפנינו, שידוע לכל את
המציאות לצדדי', כדי שיוכל כ"א לבחון בעצמו.
אולם הי' מן הצורך שלא להניח חלק את הדברים המרעידים —
שנתפרסם בכל העולם ע"י טעיפס ועתונותיהם —
וביותר, בראותני שפלות המצב, שבמקום שכל אחד הי' צריך
להזדעזע ולבוא אל המסקנא הנכונה, עוד נחשבו הדברים לרבים לנופת
צופים.
אבל כמובן, שאין ביכלתנו מסיבות מובנות, להביע תגובתנו, כפי
שניאות, אבל פטור בלא כלום א"א, שאין הרשות נתונה לקבוע הדברים
כמו שהן בספר, ללא שום הערה.
לכן הסתפקנו כעת בהכרחי, ב"מראי מקום למעיינים", שכל אחד
יתבונן מדעתו, גם יראה הסתירות מהתקפה להתקפה, ויכיר הסתירות
מיני ובי'.

☆☆☆

כדת של תורה

קכה

- (9) טעם כמוס. בדא"ק (1) 4/2, ועוד טעם כמוס (1) 32/2.
ועל הכל:
- (10) ער האט געזאגט פאר'ן דיין אליין פאר ר' מנשה, אז ער זאגט נישט אין סאטמאר, סאטמאר איז בסדר (1) 15.
- אודות — סאטמאר איז בסדר
- (1) און ער האט דאך אליין געזאגט, אז ביי אונז איז נישטא, ער האט געזאגט פאר'ן דיין (1) 59. — ווי דו זאגסט מיר אליין ס'איז כשר... האב איך דירעקט געזאגט פאר'ן דיין זאג אז בא אונז... איז אלעס כשר וישר (1) 64/3.
- איך האב דאך אויסגערופן, דו אליין האסט דאך געזאגט אז עס איז כשר (1) 78.
- וויא אזוי קענט איר מאכן א חידה סתומה, איר זאגט אליין פאר'ן דיין אז עס איז כשר, זאגט מיר אליין אז איך האב אויסגערופן, איז א חידה סתומה, מען קען נישט פארשטיין — (1) 85.
- (2) (1) והנה בדא"ק (2) אינו מוזכר כלל הטעם ה"יסודי" הזה, רק חלק וטעמים אחרים שאינם מכריעים כ"כ (ועיין במספרים 111-112, 113 ועוד).
- (2) ואיך יתכן בכל מהלך הטענות ומענות בליל עיופ"כ. לא אמר זאת הרב שליט"א אליו בעצמו (ועיין 64/3).
- (3) אם באמת נאמר להדיין שסאטמאר הינה יוצא מהכלל, מדוע לא היתה עיקר התביעה על זאת, היתכן שנכללנו עם כל מי שאינו בסדר.
- (4) ומדוע לא דרש מהרב שליט"א שיודיע לכל שסאטמאר איז בסדר.
- (5) ולמען ה"אמת והשלום" מדוע לא הכריז באופן הפשוט וקל ביותר, שהרב שליט"א אומר, שלא כוון על סאטמאר, ועיין בדא"ק (1) 58, שהבעיא היא (ווייל) "איך ווייס נישט וויפיהל זיי גלויבן יא אין דעם".
- (6) מה היתה הדאגה פן יאכלו קהלו — או לא יאכלו בשר בערב ומוצאי יוכ"פ — 36, 37, 42 — 42/2.
- (7) ומה הדאגה מה לומר לקהל "סאטמאר" — יאמר שסאטמאר אינה בכלל הערעור, וחסל, 17/2/3 — 18/2, 52, 61.
- (8) "עס קומט דא אידן איך מוז זיי זאגן" 32/2 — "טאמער איך וועל זען וועל איך זאגן, אז ס'דא וואס זאגען מען זאל נישט עסיין" 34/2 — היינו: שאומר, שאמר להרב שליט"א, שאם בעיניו יראה, יכריז בשמו של הרב שסאטמאר אינו בסדר.
- (9) לבר — שאם יראה בעצמו, מדוע לא יאמר בשם עצמו.
- (10) לכל התשעה טעמים שבמספר 1, אין שום ענין, אחרי ידיעת הטעם העשרים שם — סאטמאר איז בסדר.
- (11) "איך בין שוין נישט נייגעריג" (1) 76 — מה כל חרי אף הגדול הזה לא לקבל מכתבו שליט"א, בזמן שלא הזהיר על סאטמאר.

- (1) 79 — "דער קאשוי רב האט חרטה" — אינו מובן, ממה הי' צריך לחזור, הרי אין כל האזהרה נוגע לסאטמאר.
- (12) אם אמנם שמע הדיין (וומ"ב) מהרב שליט"א כזאת, ומן הסתם מסו' זאת לסביביו, ובפרט אחרי שהכריז ביום הכפורים, והוציא את סאטמאר מהכלל המדובר, והרב שליט"א לא הכחיש ברבים את זאת, א"כ איך ייתכן כל ה"שיחה", שכל תוכנה, מהתחלה בדבר ה"פלייש בענק" (1) 1: עד סופה, הינה התקפה על ההתייחסות לסאטמאר.
- (14) (1) 39: "איך בין סאטמאר רב, איך זאג דיר, דא איז דא טויזנטער זיידן, ווען איך וועל זיי זאגן זאלן נישט עסיין, וועלן זיי נישט עסיין, און אז איך וועל זיי נישט זאגן וועלן זיי יא עסיין, און דו נעמסט עס אזוי לייכט" ובדא"ק (2) 104. איך האב עם געזאגט, נישט קיין חלב דאורייתא, דרבנן זאלסטו מיר ווייזן, רוף איך אויס במעמד אין בית המדרש... מען זאל וויסן מען טאר נישט עסיין" — פאר וועלכן ציבור, און אין וועלכן ביהמ"ד?
- (15) "איך גלויב נישט דערין, אבער לאמיר ווייזן לאמיר גיין... איך זאג געוויינט פאר עם, נישט פשוט זאך געבעטן (2) 103 — 104. "מען קען דאך עסיין ביז מארגן אויך" (1) 42. על מה הי' התחנונים והבכיות, ועל מי היה הדאגה, אם על בוטשער סטאר של ייט"ל, אין לזה מובן, ואם על בוטשערס של "רבנים מכשירים" — הלא הם בחזקתן (עיין (1) מסקנות ואם על אלו הבוטשערס שאין להם "מכשירים", הרי פסקו באסיננה, שמעיקרן אסורין בהחלט דא"ק (1) 50.
- (16) ואם לחשך אדם לומר, שההכרזה תהא עבור כל הצבורים שבהתאחדות, מלבד סאטמאר, הרי תהא בזה אותה ה"עוולה" שאומר על הרב שליט"א, ואולי אפ"ל שההכרזה תהא ל"תלמידיו" הקונים במקומות אחרים, ויש לעיין.
- (14) אם אכן קבע הרב שליט"א שסאטמאר בסדר, לשם מה החשידו והטרזו להביא לירושלים את הקצב דק' ייט"ל — בוויילאמסבורג — ומה יש להוכיח ממנו על האיטליזים שעליהם "כן" מערערים (ראה ב"מתחן גבית ערות").
- (18) והעולה על כולנה, איך ובמה הוציאו לעז, על רבינו מסאטמאר זי"ע (1) 199, 38.
- (20) ואיך מתפרשת ההוכחה מ"אויף שטעלן אזא דור".
- (20) וגם ההקשה "שופר ומגילה" מתבטלת לגמרי, לפי הנ"ל (1) 108.
- (21) ואיה המבוא להתואנה שרוצים לעקור את סאטמאר מהשורש (200, 110, 109, 106 ועוד).
- (22) אחרי פרסומו הנ"ל — בשם הרב שליט"א — בחוהמ"ס, הלא הי' צריך להמשיך בפרסומו זה, ובמילא הי' מוצא מכל הנכשלים, ולא הי' להציונינו ועתונותיהם, להתלות בסאטמאר, וה"מלחמה" נגד הציונות, שה"איד"

כדת של תורה

קכו

הציוני מנהלה, לא היתה מתקלקלת.

(23) וא"כ, איפה, היתכן שעחוני סאטמאר "איד עדה פרי תמרים" נותנים יז לפושעים, וממשיכים להשמיץ ולקלל על יסוד זה.

(24) בדא"ק (1) ממס' 100 והלאה אומר: "ער שרייבט" (הרב מקאשוי, המעתיק) מען האט ארויס געגעבן א באפעל, די ראשי הקהלה ער שרייבט נישט וועלכע קהלה, איך פארשטיי וועלכע קהילה ער האט געמיינט, נישט קיין חילוק האט ער דאס געמיינט סאטמאר קהילה... עס איז א רשעות גמור צו זאגן אז די ראשי הקהלה האבן געהייסן צו שניידן... איך וועל רעדן פון אונזער קהילה ר' לייבוש לעפקאוויטש איז דאס אויסן, היעלה על הדעת צו ר' סענדער. איך האב געפרעגט די צוויי קאשויער אידן... קוק א מענטש שעמט זיך נישט צו שרייבן"... (עיין בכל ההמשך) איך וואלט אים געוואלט פרעגן ער זאל מיר זאגן וואס בין איך אזוי אונטערדריקט... פרעג ר' סענדער איך לעב פון זיין געהאלט" — 41, 95/2

ואיך אפשר להבין כל הדבורים הנ"ל, אחרי — שכפי דבריו — אמר הרב בפירושו, סאטמאר איז בסדר. ועכשיו נא לקרות במכתב הרב מקאשוי שליט"א ז"ל:

— הביאו לפני בשר מחנויות המוחזקים ליותר טובים...

בש"ק אחה"צ בא אלי הג' הדיין דסאטמאר שליט"א (ואגב עיין דא"ק (1) 133 בענין ה"תוארים" לשאול אודות המכתב הנ"ל, והגדתי לו האמת כאשר הוא כי נוכחתי לדעת כי הקצבים מכשילים את הרבים וכו', למוצאי יוהכ"פ באו והגידו לי שביוהכ"פ הכריז הדיין (פ"מ) בביהמ"ד קהל ייט"ל במעמד אלפים שהבשר הנמכר במקולין של קהל ייט"ל בויליאמסבורג הוא כשר בלי פקפוק, ונשתוממתי על שמועה זו כי באה וכו' עיי"ש). בדא"ק (1) 4/2 — 4: "כ"ש אזאך וואס ס'איז כולו שקר, כולו כולו נישטא קיין פיצעל אמת"... און איך בין איבערגעצייגט אז דא איז קיין איין ווארט נישט".

— לאחר כל הנשאל והנאמר לעיל, ואחרי "איבערצייגונג" כזו, — אם לא נימא שתכלית ראיית הבשר, היתה למען דחיית טענת הערעור — א"כ נשאלת השאלה איך לא חששו ולהכריז ביום הכפורים (יום ב') "יאכלו ענוים וישבעו", בעת שביום מחרת (יום ג') הוא יום שהוסכם לכירור, ויתכן שיתכאר המצב כמו שהוא בעוה"ר.

ומחומר התמי' שרבים שואלים ודורשים — איך באמת הוכרז במעמד אלפים מישראל כ"י, ביום הק' בפני הס"ת, את הקריאה האומרת "יאכלו ענוים וישבעו" על מה שגאון וצדיק הרב מקאשוי שליט"א, מזהיר ומעורר על חשש לאו שיש בו כרת רח"ל.

— אולי אפשר לתלות שהי' על סמך "הוראת היתר" שיעשה "הסכם החיתוך" של 4 — 6 שבועות שמכאן ולהבא.

כדת של תורה

— וכדי להקל מהקושי בכל הסיבוך הנ"ל, יתכן כי מחמת שכונ ומוצש"ק שובה הבליט הרב שליט"א כזונתו, שהפרצה הינה כללית — ולא מ'יחסת לסאטמאר או איזה קהילה אחרת ביחוד, ולפ"ז הי' אפשרי החשבון, שכשיברזו על בשדות האטליז הזאת באופן מפורט, לא ימחה הרב שליט"א על כך. כי לא לזאת פניו מועדות — כפי שמכירים ויודעים כולם, וגם הם.

נוסף — שהמושג נקבע בדעתם, שאי אפשר להאמין, שגם וסאנומאר תהא המכשלה הזאת תחת ידם, הי' שב"ז הי' בנותן טעם, שיהי ניקל יותר לבא לאסיפה המדוברת לבירור — למחרת יוהכ"פ. ודו"ק.

מסביר לפרסום של שנת תשל"ט

ע"ד הפרסום בעתונים כתב משנת תשל"ט, ומביאים שם גם חתימה בשם רבינו מסאטמאר זי"ע:

(1) איך הביאו את שמו ז"ל על גוסס, כאילו שהוא ז"ל השתתף באותה האסיפה ושמיעת עדות וכו' ולא בנוסח הנהוג בישראל, כשהגדול חותם ע"ז ענין שלא השתתף בבירורו.

(2) איך לא הוזכר ע"י שום אחד בכינוס התאחדות את החלטה זאת בשם רבינו כדי להסתמך על זה, גם איך יתכן שבצאקאמענט הראשונה לא הזכיר "בר כזה כבלל. בשמאשימים שפוגעים בכבוד רבינו ז"ל (דאקאמענט (1) 34. (38).

(3) בשביל מה הי' צריכים את הסיפור "עדות באליו"ע" מלפנים 25 — 30 שנים, אם יש עמהם חתימה מתשל"ט, שמסלק כל ערעור (ניזין דאקאמענט (2) מס' 45).

(4) מדוע הי' צריכים להביא יהודא ועוד לקרא, ולהביא ממרחק לחמם "מונך גביית עדות" בארץ ישראל, והי' יכולים לכתוב נוסח "גביית עדות מאותן המנקרים של גוסס תשל"ט" (עיין בנוסח 75) — והתבונן במכתב הרב שליט"א סדר השתלשלות הערעורים אות א'.

(5) ואם לחשך אדם לומר שעל "המכתב גלוי" (מבעל המכשיר הראשי, עקב תשמ"ב) שנתפרסם בעתונים הנ"ל ששם כותב משם רבינו ז"ל — אי אפשר לסמוך מחמת שהוא "נוגע בדבר". אבל על גוסס תשל"ט הנ"ל, איך לא יראו לפקפק, בדו"ח הניקור, ולשנות הסדר ל"מיד ולדורות" ואיך החליפו לקבוע את "פייגשטיין" לסמכות קובעת במה שכבר קבע רבינו ז"ל (מה עם שאר המכשירים).

(6) שם בנוסח' תשל"ט: באנו לידי החלטה גמורה, שהניקור בכאן נעשה בריוק כמו שנהגו בקהילות הקדושות בתפוצות ישראל באירופה ואין לפקפק עליו... ואיך מודיעים המה בהחלטת ב' חמוז תשמ"ב שהגה"צ מפאפא שליט"א החליט לחקן כל האמור לעיל בהאטליז שלהם" — והמדובר שם בחלקים שאיסורן בכרת רח"ל. וגם באסיפת התאחדות מאשר הוא שצריכים לחקן מכאן ולהבא (דאק' (2) מס' 91 ועוד).

כדת של תורה

קכט

- (7) גם מביאים שם הרב מדעברעצין. ועתה נחספרסם דעתו בכל החומר, ומאשר האזהרה ואומר, ומי הוא זה שלא תרגז בטנו.
- (8) גם חתם שם הרבי דיטערטעקאב, ועכשיו אומר שצריכים לתקן בענין הניקור (דאק' (2) מס' 241.
- (9) הדיין (פ"מ) גם חתום (וראה דאק' (2) מס' 195, 192).
- (10) גם שם הרב דק' ווינא נמצא שם (וראה דעתו בדאק' (2) ממס' 57 ולהלן, ומס' 50).
- (11) הרב מסיגעט חתם שם — והנה כתב הוכאו פרטי הודאותו לעיל במסקנות בציון מספרים.
- (12) ובאופן כללי, איך ישבו ל"דין" בא' בתמוז והעלו על הכתב החלטה חריפה כזאת, ונשלח והופץ — אחרי נוסח תשל"ט הנ"ל.
- דאק' (2) מה שמנסים להסביר שהמדובר אודות "מנהגים" נא לעיין כהחלטת "התאחדות" א' תמוז תשמ"ב, לבר מה שמוסחר מיני וכי' על-די עצמם שמספרים על פרצות בענין חלב. עיי"ש.
- עדות ב"לא יגיד" וצלע י"ב, י"ג
- (1) תמיהת ראש המכשירים בכינוס הנו' מס' (45) בשם רבינו ז"ל, הוא רק בענין צלע י"ג וכו' "און איבעריגע זאכן קען מען שמועסן". וכמכתב גלוי (עקב מ"ב) הנ"ל "שאלתי והתייעצתי בכל דבר גדול וקטן... וניקור, וענין הכל ע"פ הוראתו". וכי לא תספיק נוסח תשל"ט לעשות לאל לאפס ואין את כל איספת התאחדות והרכוחים הנ"ל..
- (2) ובנוגע ל"תורת עדות כאל"י" זהו לשונו במכתבו הגלוי הנ"ל:
— ובענין הניקור של כשר שבין הצלעות והכסלים, השיב לי בזה וז"ל:
"שאין לשנות ממה שקבלנו ממנהגי מדינות שלנו", שמיוסד ע"פ הוראות החת"ס וכן הוא בס' טוב טעם ודעת ודעת תורה ועוד ע"כ..
- (4) וברור מתוך הצעת דבריו (וציוני הקוים) שלא הי' בידו תשובת שאלה בענין ההשתמשות בכשר שבין צלע י"ב לי"ג..
- (5) פה נאמר "אין לשנות מנהגי מדינות שלנו" — ובדאק' (2) 45, "האט דער רבי מיך גיהייסן טאן אזוי וויא אונזערע גדולים האבן געטאן אין גאנץ עסטרייך אונגארן".
- והשאלה נשאלת איפה, האם באמת הי' מנהג אחד לכל המדינות הנזכרות, והכי גם בארשעווע, וקראלי השתמשו בכשר שבין צלע י"ב וי"ג, ואין הועד כזאת בשם רבינו ז"ל.
- (6) ואיך לא יוכיחו ממה שרבינו ז"ל לא אסר לו לנהוג כבעיר סאטמאר, רק מכלליות הנהוגות ערי המדינות, כלו "כמתוך גביית העדות" (כי היא לאו כולי עלמא) — אגב גם שם הועד נגר הנהוגתם ונגד "תורתם" רח"ל.
- והוא עד או ידע**
- דאק' (1) 1. אומר: איך האב נישט אן גהויבן צו וויסן אז עס גייט שוין דא דורך חדשים לאנג פון פסח — וכמס' 10 — 19/2. "פאריהאר האסטו נישט געזאגט".

- (1) לפלא שדייקא ח'כפ' במס' 2/3, 125/26 מובן יותר, (ועוד 66 -- 68, 183) ומכתב התאחדות א' תמוז שנשלח מהם לכמה רבנים מכשירים.
- (2) דאק' (2) 66 אומר הרב מסיגעט: "איז דעמאלט אריין געקומען דעם בריף פ'ן דעם סקווערער רב אטאג נאך פסח, האט מען אנגעהויבן..." ובמס' 68 אומר "דער מאנטוויידער ער רב האט מיר געזאגט ער פארט קיין א"י. ער האט זיך שואל עצה געווען... זאג איך גוט, ביזט אין ירושלים קיין דין אום דארטין. מיר וועלן זען וואס טוהט זיך דא אזא טומעל" (ועין ג'מנ"י 7-11-25)

— ובמס' 84 אומר: ער שיקט דא, מ'האט שוין גערעדט מיט זאפאר רבנים, איך האב נישט קיין השגה, איך וואלט דאך געווען ג'הערט". — "שרייבט ער (הרב מקאשוי, המע') מ'האט שוין גערעדט מיט עט ליכע רבנים, מ'וועט קענען אלעס מחקן זיין" (1) 79

— איך ווייס נישט וועלכע רבנים, כמדומה לי, ווען מען וואלט פאר די רבנים געווען זאגן וואלט מען ג'הערט" (הרב מסיגעט (1) 80).

עוד מדבריו שם: "קען איך נישט פארשטיין אזא זאך, וויא קען דאס זיין א איר וואס ער מיינט זעקס חדשים, ווייסט ער שוין אז מ'עסט דא חלב דאורייתא, זעקס חדשים?"

"6" חדשים מ'זעט מ'עסט חלב דאורייתא... און איצט מ'שווייגט אפ" (מהג"ל 84).

אודות השחיטה וחלק אחוריים

ובדאק' (1) 31: "האב איך געזאגט ער מיר אויס וועל איך דיר עפעס זאגן. איצט איז, מוצאי שבת, מען האט געשחטן אויף יו"ט פרייטאג א גרויסע שחיטה געווען... קען מען גיין קוקן. אויב עס טרעפ, זיך אזא זאך חלק אחוריים... וועסטו זען אז דא איז נישטא זע איך דאך אז ער האט זיך געטראפן, נא, א מילתא דלא שכיח. קען מען דאך נישט ארויס געבין..."

— ובהודאה בעלי דין הנ"ל, קובע שנכנס חלק אחוריים בקביעות והמקולין ומכשול קבוע באופן החיתוך אחרי צלע י"ג.

אגב, יש לתמוה קצת, מה הבטיחות שלא ימצא שום אחוריים, "אזורי השחיטה הגדולה", הלא יכול לקרות מילתא דלא ומדוע לא הלך הוא בכבודו ובעצמו, להוכיח ב"שחיטה הגדולה", ומה תלוי ה"ראיה" הזאת שתהא דוקא גם הרב מקאשוי שליט"א.

ובדאק' (2) 77: "איך זאג אייך... ס'איז געווארן... אזא שם אין די שטאט, זיין די גאנצע וועלט, געווארן אז מ'עסט דא חלב חלק אחוריים".

האם נתברר "הספק" בענין השתמשות בחלק אחוריים בכינוס התאחדות כ"ה תשרי תשמ"ג?!

דיוקים

דאק' (2) 35-254: שכל איפה שיש "רבנים מכשירים" קען מען זאך פארלאזן.

כדת של תורה

קלא

ובדאק' (2) 236/7: נוקבים בשם שלשה אטיליזים בלבד, שהם "גאראנטידט" (ועיין שם עוד כמה קושיות בזה).
דאק' (2) 66: "אין צלע י"ב האט מען אויך געטריבערט, דאס איז געווען אזוי איין געפירט... וויא צלעות חת"ס ז"ל זאגט אליין" וכו'.
דאק' (2) 66: "אבער לעות אליין אין דעם איז נישטא קיין שום חלב.
דאק' (2) 24 — 41: הועד: שמצאו טענדערלין בלתי מנוקר באטליזים.
דאק' (2) 65: איר מיינט די קצבים קויפן דאן דעם טענדערלין ווער ברויך דאס, די מענטשין די קצבים קויפן קיין טענדערלין ווער דארף דאס האבן. גלייב מיר איך בין זיכער, אז דאס איז אונטערגשטעלטע זאכן, ווייל דא קויפט מען נישט קיין טענדערלין. ס'איז אונטערגשטעלטע זאכן (רב דק' סיגוט-סאטמאר).
זה לשון החלטת אסיפת התאחדות א' תמוז תשמ"ב אות א':
"וכמו כן יש חסרון ידיעה בניקור היותרת הנקרא 'דיקע טענדערליין' שיש חתיכת חלב סרוך בו וקרומים מב' הצדדים וגם החלב שתחת הקרום.

באנאכט מארגן דינסטאג

דאק' (1) 44: "ער זאגט נישט בא נאכט, גוט, מארגן אין דערפרי" (זונטאג המע').
דאק' (1) 54: "טאמער קומט ער אן, איך מוז דא זיין, נישט אן געקומען" (זונטאג — המע').
דאק' (2) 106: "איז געבליבן אויף מארגן" (זונטאג — המע').
דאק' (2) 108: "האב איך געקאלט דעם אדווערער... אים געבעטן... רון אן דעם קאשויער זאג עם פארוואס וויל ער נישט (מוצש"ק — המע').
דאק' (2) 109: "דער אדווארער האט אפגערעדט שוין אויף דינסטאג".
דאק' (2) 190: "איך האב נישט געגלויבט אז ער וועט נישט קומען עיו"כ (זונטאג — המע') איך האב געווארט און ער איז נישט אנגעקומען... האב איך שוין געזען...
אינו מובן — גם קשה לייחס זאת, שהשתדלן שנשלח להקדים הזמן ממחר להערב, שהוא עוד יאחר הזמן ע"ד עצמו, למחרת יוהכ"פ יום ג' ודו"ק וצריכים לדעת בדיוקו גופא דעוכדא היכי הוי, ועיין עוד (2) 113.

בענין מכתב סודי

דאק' (1) 130/2 והלאה: עס איז געקומען א בריעף פון דעם קאשויער רב מען זאל נישט אריין לאזין ר' אברהמען...
ובמס' 137: "האט דעם קאשויער רבי'ס איידם טעלפאנירט פאר דעם מלאכי, אז דער ר' אברהם א אין געפער. ובדקא' (2) 87 והלאה, "דער ראש מנקרים שרייבט צום ראב"ד... אז דעם קאשויער רבי'ס זוהן האט טעלעפאנירט.

הבטחה וקיומה

דאק' (1) 239: "וויינשטאק האט מקבל געווען... וואס מ'זעט מיר ווייסן" (רב דק' ווינא).

דאק' (1) 241: אופן ניקוד אליין יא האבן א השגחה, דאס קען מען יא בעטן ר' אהרנ'ען (י"ד).

דאק' (1) 200: "אהרן וויינשטאק האט מיר געזאגט, אז ס'איז יא דא א מציאות מ'זאל קענען אפשניידן די צלע י"ב" (רב מק' סיגוט).

דאק' (1) 120: "מען קען בא דעם אזוי נישט בלייבן", איך ווייס נישט צו ער וועט אזוינס וועלן שטענדיג טאן" 176 (כנ"ל).

כעת השאלה:

- (1) האם כבר פקרו וצוו לוווינשטאק מה שיעשה.
- (2) והאם הוא מקיים הבטחתו וקבלתו.
- (3) והאם כבר התחיל "יהודי" לחתוך בצלע י"ג כדי שלא ייכנס האחוריים (דאק' (1) 55—173 ועוד).

המציאות המתגלה לפנינו

בהחלטת אסיפת א' תמוז (התאחדות): שם מחגלה על חסרון הייעה, והזנחה רבה בניקור, אפי' בחלבים דאורייתא, באיטליזים שתחת השגות "רבנים מכשירים", כי ברוב קהילות אפי' במדינת אונגארן לא נטלו צלע י"ב, שמשחמשים בכשר שבין צלע י"ב ל"ג בלא ניקור המוזכר בחח"ס י"ד ס"ח.

בענין מכתב פרטי

דאק' (1) 87/88: "דער בריעף איז געשריבן פארן גאנצן כלל ישראל עדין איינעם חאטש ער הייבט אן מיט מיר... געהערט פאפאר רב געשיקט".
 ובדאק' (2) 117: "ס'האט געהייסן אז איר באקומט אויך דאס בריעף, נאר זיי האבן שוין געזען אז בא מיר האט דאס נישט געמאכט גוט, האט איר נישט באקומען".

מדוע אכן לא קיבלו כל הרבנים ובתוכם הרב מפאפא אח המכתב (שנכתב להרב מסיגעט — בכל לשון של בקשה שלא לפרסם מכתב זה כלל ונלל ישום בן ארס") אפי' עד תוך חוה"מ.

"איך האב נישט געוואוסט ביז שבת האב איך נישט געוואוסט גיט מען איז געזעסן די רבנים וועגן גאנצן ניקור (1) 7.

דעת רבני או דעת בעל-בית

דאק' (2) 117: "דער בריעף... אז אזוי, זען אויס דארטן רבנים, זיי זענען אלע פארקויפט.

דאק' (1) ממס' 177 ולהלן: "דא שטעיט אזוי... אז די רבנים צדיקים ער שרייבט... אבער זיי ליגען אונטער די בע"ב; און זיי האבן גארנישט קיין דעה, און זיי שטייען נעביך אזוי וויא כעני בפתח אונטערדריקט, א שקר מוחלט, דער ציהל איז נאר מען זעט דא א רשעות ער וויל איצט ארונטעדייסען דעם גאנצן אופן פון די רבנים — עיין ברברי הרב שליט"א במכתבו **סיבת המכשלות** א) הלשון ברדיק.

דאק' (2) 103: "איך גיב מ'האט אייך אן געפיהרט.
דאק' (1) 148—147, 152/2: די קינדער האבן אונז פיינט... ער איז
געפאנגען ביי זיי... זיי פיהרן עס.

הערות

מכל הסיכום של כינוסם שאח"ז (כ"ה תשרי תשמ"ג) רואים בעליל שמדברנים
אודות. ללמד איך לנקר, ולעשות השגחה וסדר קבלה.

בדאק' (2) 24—25: מוסר הרב לייטנער, שהקצבים לא ידעו מכמה חלבינו
דאורייתא, ושלא למדו את ניקורם, ושעדיין לא חוקן הדבר באופן כללי, "מען
האט אפגעשמועסט אז וואס וויא פריהערט מעגליך וועט מען זען עפעס צוטא?
(עיין בפנים, ועוד).

בדאק' (2) 66, 69, 118, 120, שתמיד ניקרו את הצלע י"ב, וזה נסתר
מהחלטתם לעיל 3.

וע"ד הסכמם "לחיתוך" 4—6 וואכן, ושאר מבוכה גדולה על מה עשו
ההסכם, ונפרש דברינו:

אם על בשר שבין צלע י"ב ליי"ג — כמו שרוצים הם לייחס את הכינוס, היינו
הדאגה (דברי הרב דק' סיג'ט-סאטמאר (2) 69), איך מוזכר בכ"כ מספרים
שהסכם ה"לחיתוך" הי' משום חלבים (200 ועוד) הלא בשר שבין צלע י"ב ליי"ג
ניקרו תמיד — לפי דבריהם.

ועוד יפלא בכ"כ מספרים מבואר שהמדובר הוא אודות החלבים ואחוריים
דהיינו, שגם אחרי צלע י"ג לא הורידו ואם ה"הסכם" הוא לחתוך אחר צלע י"ג
בשוה, א"כ נמצא שוב שינוי מנהגים בענין צלע י"ב, ע"כ. וכשתראה במס' 200
הנ"ל תמצא שמתחיל בתיקון בענין צלע י"ב, ומסיים ככל בשר שיש שם חלב.
וצע"ג.

בדאק' (2) 250, השאלה שם, אם מותר לאכול בשר "קודם" שלמדו את
הניקור, עיי"ש. ותשובתה בצדה 251, שאפשר לסמוך על ה"היימישע בוטשערס"
ועל אחריות "דבנים המכשירים" 52—251. ומה נעשה בהנאמר במס' 17, עיי"ש
ודו"ק.

ואחרי כל הנ"ל וכיוצא בהם התבונן על התקפת השוא שנעשה נגד ת"ח מופלג
גודר גדר ועומד בפרץ חתן הרב מקאשוי שליט"א במס' 83 ועוד.

דאק' (2) 15 מביא הרב לייטנער דאי' נגד הניקור המקובל אצל החרדים
בירושלים, מטעם שאינו מוזכר בג' ספרי ניקור.

בדאק' (2) 24—25 מביא הרב הנ"ל, שישנם כמה חלבים דאורייתא, שאינם
מוזכרים בב' הספרים האלו.

דאק' (2) 173 אין דער היים... — איז כמעט נישט פארגעקומען אז מען זאל
אריין שניידן אין חלק אחוריים... (הרב דק' סיג'ט-סאטמאר).

דאק' (1) 282: "קען זיין אז ער זאגט אחוריים אפשר האט מען עפעס
צוגעלאזט, איך האב מיך טאקע דערשראקן, וואס קען מען וויסן אז מען שניידט
אפ, מען מאלט אריין, שניידט אריין" (הנ"ל).

"איך האב שוין געהערט פון אנדערע מעשים בכל יום געווען אין יוראפ אין דער היים (הנ"ל).

דאק' (2) 173: "ס'איז געווען משגיחים דארטן שטענדיג, משא"כ דא הי' טואהן דאס גויים, גויים מאכן דאס אין שלאכט הויז" (הנ"ל).

דאק' (2) 18: "האב איך אליין געטראפן עטליכע מנקרים אין מיין ענליכע פון די קצבים, וואס האבן זיך נישט געחאפט אויף דעם אז מ'לאזט א וויסעל דארטן נאכ'ן טבור"... (הרב לייטנער).

דאק' (2) 20: הרב דק' ווינא: "איך זאג אייך איין זאך איך האב גערופין מיט צוויי פון מנקרים... זיי האבן אלע פון דעם געוואוסט.

דאק' (2) 15: "איך האב גערעדט מיט א צען-פופצען מנקרים. האט קיינער פון דעם קיינמאל נישט געהערט (הניקור המקובל אצל הורדים בירושלים—הרב לייטנער).

דאק' (2) 24—25: אומר הנ"ל שגם לא ידעו מכמה חלבים ודאורייתא. דאק' (2) 10: אמר: "איך האב נישט געטראפן ווער ס'זאל מיר יקענען ווייזן".

קאשיווער רב גיט א מחאה — דאק' (1) 106. ודאק' (1) 33 מען האט דיך געפיהט דא אין באד אריין (אודות דאק' (2) 81).

יש לעורר על ד"א וכבוד התורה בחכמי ישראל, וגם נא לעיין בשו"ת אמרי אש יור"ד א'.

הערות קצרות

אין דאק' (1) וועגן רבנים אמאל. (אין דערהיים) 92-93.

אין דאק' (1) וועגן ראשי הקהל אמאל (אין דערהיים) 92/2.

אין דאק' (1) וועגן כשרות אמאל (אין דערהיים) 29.

אין דאק' (1) ווי גרויס זענען געווען די רבנים "פארצייטיגס" 17/4 -- 18.

אין דאק' (1) וועגן מסר'ן אמאל — 24.

אין דאק' (1) און עס איז טאקע אין דערהיים, איז טאקע יא געווען מנקרים,

מען האט געזען מנקרים זאלן האבן א קבלה פון א רב, וואס האט זיי פארהערט,

און ער קען די הלכה, און מען האט בודק געווען דורך א אנדערען, אז ער קען

גוט די מלאכה — 8.

אין דאק' (1) 91/2 — 95 — 94.

אין דאק' (1) 109/2: "דאס דארף נישט געדויערן לאנג דאס לערנען די

מלאכה".

אין דאק' (1) 21, 27, 23: "איך האב אויך אויגן, איך זאג נישט איך ניין א

מבין אויף ניקור. איצט בין איך שוין מער מבין לכב' די מעשה האב איך מיך א

ביסל צו געלערנט, עס איז נישט אזא גרויסע תורה און פראקטיק. איך זאג נישט

איך קען שוין מאכן.

כדת של תורה

קלה

מה היא השאלה בדאק' (2) 250, אם "כבר" יכולים לומר יאכלו ענוים וישבעו או לא, הרי כבר יצאה ההוראה ב"התאחדותנו לפני ר"ה תשמ"ב שיש לזעוק על הרבנים המפקחים, והרי כבר יצאה הוראה מראש הרבנים המפקחים שיאכלו ענוים וישבעו". לבר שנדפס בעתונים נוסח יאכלו ענוים וישבעו משנת תשל"ט (עיין במכתב הרב שליט"א סדר ההשתלשלות והערעורים (א) 1).

בכל האסיפה הזאת, לא נמצא לנחוץ ל"דון" אודות הבשר הנמכר משחיטת "גלאט" בברוקלין, שנשלח לכל גדולי עולם ולא עולה על הדעת שיש חששות חלב ושצריך ניקור, בקיאות ונאמנות על הבשר והסאלאמי וכל שמות הנרדפינו לאכילה (ועיין במכתב הרב שליט"א המכשלות י"ב).

דאק' (2) 74 — 76: שאין שום פלוגתא ושום שיטה שלא להשתמש בצלע י"ג וי"ג (מדברי הרב דק' סיגוט-סאטמאר וג"ו מראי מקום למעיינים שידונו בעצמם, ועיין במס' 69).

דאק' (2) 50: "איך האב געזאגט אהרן וויינשטאק, אז ער מוז 2 — 3 זאכן אזוי מנקר זיין אז פון עם זאל קיין חלב נישט קענען ארויס. מה הן ה-2 — 3 מקומות שיש בהן חלב?"

דאק' (1) 21/2 — 23: איך האב ב"ה אויך אויגן איך זאג נישט אז איך בין א מבין אויף ניקור איצט בין איך שוין מער מבין... (ועיין כל ההמשך), איך וועל עם שיקן א שליח זאל ער עם ווייזן... איך וועל נישט גלויבן הונדערט פראצענט ביז מיינע אויגן זען — 47.

ובראק' (2) 103 אומר: לאמיר גיין, נישט איך וועל גיין אליין.
ובמס' 108 אומר: נישט איך וועל גיין אליין איך וועל זען דארטן מען זאל גיין מנקרים.

דאק' (1) ממס' 122/2 עד 124: די התאחדות הרבנים האט צונויף גערופן... דער תכלית איז געווען צונויף צורופן אלע מנקרים צו זיען וואס זיי טוען, איך האב אייך פריער געזאגט אז דער פלאן איז... שאפן א איינצליכן פלאן.
ומס' 126 — 125 אומר: דער תכלית מען האט צונויף גערופן אלע משגיחים, מען האט געוואלט זען דער וואס קען, ווער ס'האט יא ווער ס'האט סמיכה... מוז מען דאך טאן.

מס' 8 אומר: וואלט דא געדארפט זיין א איינצליכע זאל וויסן, און עס איז טאקע אין דערהיים, איז טאקע יא געווען מנקרים, מען האט געזען מנקרים זאלן האבן א קבלה פון א רב וואס האט זיי פארהערט און ער קען די הלכה, און מען האט בודק געווען דורך א אנדערען אז ער קען גוט די מלאכה...

דאק' (2) 63 אומר: הערט זאך איין, איך מיין ס'קען דאך נאך ווערן א מכשול (היחיד — המע') אויכטס, מען קען דאך נאך מיינען אז ס'קומען אריין (הבט בענין המדובר).

ובמס' 68: "האט מען געמאכט אויך אידן א עלילת דם — האט מען געמאכט א עלילת חלב פונק די זעלבע זאך".

ובמס' 65: "איך בין זיכער, אז דאס איז אינטערגעשטעלטע זאכן, ז'איז זיכער שקרים" — ויש לראות במסקנות הרב הודאות בעלי דין — הודאוו הרב מסיגעט, עיי"ש.

סחירות

דאק' (1) 2/2: "איך האב אנגענומען מענטשן, אז זיי זאלן אנהויבן צו קאנטראלירן ביידע פלייש'בענק וואס מיזאל ארליידיגן עפעס מאכן מיט די שחיטה".

דאק' (2) 85: שלא ניתן וונאספי הכינוס לראש המכשירים למסור מה עורצה לומר בשם רבינו מסאטמאר ז"ל אודות "השחיטה".

עוד כמה סחירות קצרות:

דאק' (2) 204/5, שאין יכולים לחקן על אחר וצריך לקחת 6 חדשים וכו'.

דאק' (2) 235/36, שיכולים לחקן הכל ביום אחד.

דאק' (2) 25, עוד סחירה.

דאק' (2) 66: "אריין געקומען דער בריעף פון סקווערער... מען זארף זען אנציהויבן צוטאן... דער ווינער רב האט פיערט געזאגט... האט מען גיטרייבערט אזוי... (רב דק' סיגוט'סאטמאר בשם רב דק' ווינא).

דאק' (2) 210, שלהרב דק' ווינא אין השגחה על איטליז.

דאק' (2) 236, 57, וחראה שהוא ממונה על איטליז.

ואם יזכה יבחין

דאק' (2) בכל מקום מזכר ומאושר ונקבע: שנכנס חלק אחוריים לאטליזים עם החלב שעליהן, ואין מי שיגקרו ומתכים ל"חיתוך" ע"י השלאכט'הויז — ובדאק' (1) 16: "ער האט געטראפן (הרב מקאשוי, המע') חלב דאורייתא אחוריים... איך בין געווען זייער איבעראשט א איד שרייבט בעיני ראיתי... (רב דק' סיגוט'סאטמאר).

דאק' (2) 22—20: "ס'איז נאך קיין מאל נישט אריין געקומען פון וויינשטאקן פון גרויס עקזעסטירט נישט ס'זאל אריין קומען. דאס איז אחוריים, בא זיי קומט דאס נישט אריין (הרב דק' ווינא).

דאק' (2) 50: "אבער איך האב געזאגט פאר אהרן וויינשטאק אז ער מוז 2 — 3 זאכן אזוי מנקר זיין אז פון עם זאל קיין חל' נישט קענען ארויס (הג"ל). דאק' (1) 51: "זאגט אז גידן און חוטיק, אבער חלב וועט ער אראפנעמען" (הג"ל — מחלק אחוריים? — המע').

המטרה והתכלית

דאק' (2) 52, מעיר ראש המכשירים: "איך קען נאך-זאגן אין נאמען פון וויינשטאק ווייל ער האט געזאגט אז ער וועט פועל'ן אין שלאכט'הויז אז

כדת של תורה

קלז

מען זאל פון דארט אראפנעמען, אז ס'זאל נישט קומען צום בוטשער אין די הענט.

דאק' (2) 55: "האט מען מיט עם איינגעארדנט... אויף 6 וואכן... אויף 4 אז ער נעמט זאך אונטער, ס'זאל הייסן מען זאל דורך קוקן אלע בהמות וואס קומען אריין אויב ס'איז נישט צוגעלאזט דארט א חלק אחוריים (רב דק' סיגוט-סאטמאר).

כל מעיין יתבונן במס' 55 כולו וידייק ויקשה ויסתור ויתרץ ואם יזנה יבחין.

דאק' (1) 163: "עס דארף קיינעם נישט ווייטאן דאס הארטץ"...
דאק' (1) 191/2: "וועט ער קומען איז גוט, וועט ער נישט איז אויך גוט, סייוי אזוי איז גוט.

כל קורא מתבקש לבחון בתשומת לב, גם מנקודת עדות וד"א, ועיין גם בדאק' (2) 116 — 169, וכבר העירו בזה בהקדמת קונטרס שי"ל ע"י "וועד להצלת שארית הפליטה".

שנאה ושונאים

(עיין מס' 12)

דאק' (1) 107 — 106: "די קינדער זענען שונאים גמורים, מען ווייסט דאס, אזוי וויא דער פעטער האט דאמאלטץ געזאגט".

דאק' (2) 110: די אלע מחריבי הדת זענען געווען איהם שונאים און איז געבליבן פונקט אזוי".

דאק' (2) 112: "אויב די אלע שונאים זענען געווען שונאים פארן פעטער, האבן אונז פיינט, דעמאלטץ איז אונז וואויל און ליכטיג".

דאק' (2) 118/2: "צו קענען שטיין בקשרי המלחמה, מען מוז וויסען ווער איז דער שונא".

דאק' (2) 119: "איך זעה ווער דער שונא איז און דאס דארף יעדער איינער וויסן ווער דער שונא איז".

דאק' (2) 120: "דאס איז דער תכלית מיר זאלן חלילה נישט אריין פאלין".

דאק' (2) 148: "די קינדער האבן אונז פיינט... ער איז געפאנגען ביי זיי".

דאק' (2) 161: "מען דארף זיך היטען פאר זיי פונקט וויא מען דארף זיך היטן פאר אלע שונאים".

דאק' (2) 5/6: "איך בין איבערצייגט אז די אלע מענטשן זענען געווען שונאים פארן פעטער בחייו, און זיי האבן דאמאלט געוואלט אונטערבריינגען" (כדברי עצמו, כידוע — המע').

— "מעגן אידן טאקע זעך פארלאזען אויף די וואס רב דק' סיגוט-סאטמאר האט זיי ????" טיטולירט מיטן נאמען "אינשי דלא מעלי" נאך זאגן וואס זיי זאגן רח"ל בשם רבינו ז"ל. איז דאך דא א גאנצע רשימה פון אידן און רבנים, וואס ס'איז געבאקן אויף זיי שיינע מעשה'לאך אמת'ע און פאלשע, שונאים און שונאים און נרדפים, ומה ליחרון וגו'".

— "קען מען די טענות הנ"ל מיט די "הוכחות" ברענגן צו א בי"ד, צו נישט" —
 — ועיין בדאק' (1) 55, 56, 57.

סיום

דאק' (2) 162 הרב יצחק גליק: שהכל בחזקתו, ולא מצאו שום ערעור, והרב
 הזה בעצמו אומר בתוכ"ד שמכאן ולהבא צריך לעשות השגחה.
 ובאופן כללי יש הרבה איפה להדגיש ותן לחכם ויחכם עוד...

הערות

דאק' (1) 5/3, 5/2, 5 * — היינו רוצים לדעת על מה מביסס
 ה"איבערציגונג" ובמה ובאיזה פרטים השתדלו "אונטערברענגען" — אזולי
 ע"י הפעולות למנוע הבנות והגשים מעבודה באפיסע"ס וכדו', שיצא ע"ז נרוז
 מכו"כ רבנים (גם ה"דובר") כדי להציל חינוך הבנות מטמיון, ושע"ז יצא הקצץ
 מה"אינשי דלא מעלי", כידוע ואכ"מ.

6* — כדאי להביא בכאן שכשיצא לאור הספר היקר "מדור דור" בהסנמת
 "גדולי הרבנים", פאפא, דעברעצין, וואוידיסלאווי ועוד (ורבים שלא זאו
 בדפוס, כהרה"צ משארמאש, מאנטאווידעא ועוד), אשר מפליא לעורר על
 התרחקות והתבדלות מן העכו"ם ומעשיהם, ואיך לתקן פרצות הדור המתרחות
 והולכות. בעוה"ד.

נכנס אל הקדש פנימה אל כ"ק מרן בעל ויואל משה זי"ע, הר' וי"י,
 ומסר את הספר ליד רבינו ז"ל, וקרא בו הרבה, ואמר: דער מחבר זעט אויס צו
 זיין א איד פון פריהערדיגן דור, און ער וויל מתקן זיין, ולאות חיזוק נתן לו
 תמיכתו הק', זיע"א.

13* מלכד פירות בעלי הקובץ כחמשת הצעירים שיצאו נצבים וכיו"ב.
 102/2 — 21/2. התאם עם הגאמר להלן 148/2, 149, 150, ולעיל 16/2,
 והבט באזהרת הרב שליט"א מיום י"ג מדות ובמכתבו חלק המכשולות אות א'.
 31* באיזה "שחיטה" המדובר והאם היחה לפני ה"אפמאך" של 4 — 6 וזאכן
 או לאחריה? והבט בהעתקת טעיפ (2) 55 — 54, ודי בהערה זו למבין, המבין דבר
 מתוך דבר. ועיין "סדר ההשתלשלות" בדאש הקונטרס בזה (אות ג').
 34/2 — 37 — "קענען זיי ווייטער עסיין (וכן שונה בזה בדאק' (2) 106) —
 לא ראינו היתר לחששות בכאן, וידין כל קורא בעצמו, ועיין בסדר ההשתלשלות
 כענין זה.

50* : "איך האב נישט אויסגעהרט" ... אולי יש מקום בזה, לכעין לימוד זכות
 להרבה מהגאמר, במראי מקום למעיינים — ודו"ק.

83* — ובדאק' (2) 94 : "איך בין בטוח אז קאשויער רב האט נישט געוואוס
 פון דעם גאנצן בריעף איך בין זיכער... ער שרייבט זיך אונטער... אבער נר
 ווייסט זיכער נישט וואס דא איז געשטאנען זיכער אז ניין... זיכער, האט נר
 נישט אנגעהויבן צו וויסן, ס'איז נישט קיין ספק, ער הויבט נישט אן צו וויסען."

כדת של תורה

קלט

גם על זה לא ראינו לעבור בשתיקה בכאן, ויש כזה הטלת ספק ופגם כתשובת רבנים וחכמי הדורות כחתימת ידם.

וראוי להעתיק בכאן מכתב ה' פראנק (מחבר הר צבי, הובא בקובץ פרי תמרים "א עמוד י')... הישיש הרב ר' יצחק ירוחם דיסקין נ"י כי על הזקן הזה רונצת השפעת נערים סופרים שהם עם... יטופו לכל אשר יחפצו ומקבלים ממנו חתימות על כל תעלוליה... ולפי השערתי אין הוא אשם כלל... והסופרים עשו לו חתימת ידו בדפוס... והם כותבים וחוחמים כל מה שירצו... דברתי עם הרב ר' חיים זאנענפעלד... השיב לי כי בעצמו כאמת אינו חותם כך ורק הם עשו לו חותם וכתבו עליו כן... שנתלבשו במסוה הצביעות ומכריזים כי מקנאים המה קנאת ה' ומשתמשים רק בשמות הזקנים לסמות העינים... נדפס ב"החומה" שבט תשמ"ג.

*134 — 135. בדאק' (2) 100, 168: מביא וקובע דברים כי כל הימים אודות הנהגות הניקור שבירושלים מימות ??? ??? וחכמיה, והסמך וזה הוא רק מה שמיחסים שכתוב בספר "תורת הניקור הירושלמי" (כמבואר דאק' (2) 15 — 16) שמחברו היה מנקה ניכר וידוע אצל הרבנות הרעשות (הראשית) ורוב הסכמותיו שמעוטר בהם הינם מכל רשעי ראשי הרבנות הראשית, וגם מסתמך בספרו על דברי ה' קוק וספרו "דעת כהן".

והמובא (1) 100: "אין א"י בשעתם ווען מען האט דאס איינגעפיהרט, איז האבן אלע אשכנזים די גדולים מוחה געווען", נתלה בס' הנ"ל ותשרו "דעת כהן" המועתק שם.

ולעצם האמיתיות בענין הרבנות הראשית ואמיתות שבהסכמות הנ"ל צריך ביאור מפורט, שנקוה בעה"י לשוב לזה — אבל אחת עלינו לקבוע שלא המה הראויים לרון ולבאר כזה, ואכמ"ל.

*10. וע"ז מהחובה למחות, להשתמש בהשוואה ולדמות את כבוד הרב הצדיק מקאשוי שליט"א ובניו הי"ו — להציונים שע"י נגד הגה"ר מצעשינאווי זי"ע (דאק' (1) 111).

*161/2 — 161: בכאן לא נוכל עצור במילין, ורק נסב לתשומת לב הקורא שיחבונן.

*600. יעדער געדענקט דעם דרך און שיטה הק' פון רבינו ז"ל, עס איז כדאי אראפצוברענגן א הגדרה וואס ער האט אמאל געזאגט: וואס איז דער חילוק פון מיינע חסידים צו וויזשניצער חסידים — ביי וויזשניצער חסידים אויב דער רבי וואלט געשחטן א דבר אחר, וואלטן די חסידים געזאגט אז, דער רבי איז אברהם אבינו, דער מעססער, דער מאכלת, און דער דבר אחר דער איל, מיינע חסידים לערין איך צו וויסן זיי זאלען זאגן, אז ס'איז א דבר אחר וכו', ודפח"ח. (ב) בהיות רבינו ז"ל בירושלים, קרא פעם לשני בחורים ושאל אותם: וואס וואלט איר געטאן, אויב איך וואלט געהייסן גיין צו בחירות (רח"ל) ושחקו כמובן.

ואמר להם: זאלט איר ארויס גיין אין די גאסין און זאגן אונזער רבי איז נחמץ געווארן. און צו בחירות טאר מען נישט גיין (התפרסם ב"החומה").
 רב דק' סיגוט-סאטמאר קובע, שמוכרי הבשר אינם בקים (בקיאים — המע') (2) 96.

מען האט געדארפט אויפשטעלן דא אפאר רבנים וואס זאלען אליין קעען ניקור... מען זאל וויסן אז דא הי' קעגען ניקור היימישע רבנים... צו גענין, סמיכה, פאר די בוטשערס. מס' הג"ל מהרב הג"ל.
 ועיין שם בהמשך הדברים, מפירוט, מנקר לשעבר מעיר "סאטמאר", ומנקר של אחרי המלחמה ב"פעסט" וכדו', מאושר בזה שלמעשה אין באטלמים מנקרים מוסמכים, ועיין בדברי הרב שליט"א סיבת המכשולות ב' ג' ד'. ועיין עוד מעשה נורא, בסדר ההשתלשלות, דף ג' ח'.

(2) איזה הערות לדאק' (2)

*174: איך האב געפרעגט וויינשטאקן... 55: איך האב געפרעגט אהרנץ...
 22: ער האט געזאגט אז בא זיי קומט דאס נישט אריין — הרי מי הוא האחראי, מי הוא האחראי.

במס' 80*: "און ער האט עם געוויזן... אפגעווארט ביז עיו"כ...
 והרי מהמכתב שחלקו אמר במס' 80 ומסרתי לו הפרטים שמצאתי. ובמס' 9:
 "שרייבט ער מ'האט שוין גערעדט מיט עטליכע רבנים, בקיצור מ'זועט קענען דא מאכן — ער שרייבט אזוי מ'זועט אלעס קענען מתקן זיין.
 ובמס' 82: "עש"ק ויקהל חשמ"ב... נאך פורים און ער שרייבט דא אזוי...
 לפני כשעה נכנסתי אל הקודש פנימה אל כ"ק אדמו"ר הגה"ק מקאשוי ומסרווי לו הפרטים שמצאתי, וסיפר לי שהיום כבר דבר מזה עם כמה רבנים ועכשיו מקוה אני שכבר נכנס (הלשון הנכון מהמכתב ה"אורגנאלי" הזה שהגיע לידו "מקוה אי"ה ליכנס") בעובי הקורה. ע"כ.

והרב שליט"א כותב בלשונו הזהב המרוקדק בפלס החכמה ובמאזני האמר:
 "הנה כל השנים שעברו לטובה מעת שאני דר באמעריקה מנעתי עצמי כמעט כגדר שלא להתערב בפרטי ענייני כשרות והכשרים מכמה טעמים, ואף בג' שנים ומחצה שעל"ט באו לאזני שמועות מחרידות ומכאיבות במצב הניקור כל ימי מוסף על חבירו עד שהגיע לכך ע"י סיבות מן השמים שבעש"ת העל"ט, הביאו לפני בשר וכו' והראו בעליל לכל רואה וכו', מובן שלא יכלתי להתאפק עוד, כי יראתי מגודל האחריות..."

יש במציאות המכשולות, ובנסיונות שניסו לתקנו במשך ג' שנים וחצי שעברו עלינו לטובה, והמצב נורא ואיום רח"ל וכו', ואין דורש ואין מבקש לתקן וכשנעשה איזה רעש בעיר ממהרים להתאסף איך להשתיק וכו', עיי"ש.
 ואמר שלפי האמת וכפי המוכח כבר (ונדפס בקונטרס זה, ועוד יתבאר בעה"י) נעשו מאמצים רבים עם רבנים הנוגעים ושבירים לתקן (בצענא) במשך כל הזמן של ששה חדשים ויותר, מצד הת"ח העסקנים אשר עם הרב שליט"א (שכל מו: שנתעורר ונעשה בזה, הן ע"י הרב מסקווערע, והן התעוררות לאסיפת הקציבינו

והרבנים בח' סיון ותמוז, והן ההשתדלות אצל הרב דק' סיגוט-סאטמאר וזיינו הק', ועוד רבנים, הכל נעשה ע"י השתדלותם והתאמצותם) ואף אחר זולתם לא חשו ליכנס בעובי הקורה, ורק הרב מקאשוי שליט"א, כשראה בעליל שכל המאמצים והעצות עולים בתהו, וכשבעשי"ת ראה בעיניו לראשונה הקשר הבלתי מנוקד שנקנה לאחר מליחה והרחחה ונתברר לו בכירור גמור חומר המצב, אז יצא בפרסומו לאפרושי מאיסורא. ומזה ישפוט כל ישר לב מביין את כל ונוכחת.

סוף דבר

הנה הואלנו להשתיק ולהביא הדברים בשער בת רבים ולא סמכנו יתידות טענותינו בדברים שצריכים סהדותא ממקור אחר אלא הכל מתוך דבריהם הם יבואו לברר יבואו ויעידו על עצמם.

ובוודאי אילו היה אפשרי, היה הצורך לכסות קלון, ושלא לחקוק בספר. אולם נאלצנו להכנס במאבק הכאוב והחמור הזה, ולהתעסק במה שבוודאי היינו בורחים ממנו כמטחוי קשת, שכבר זה זמנים טובא היה צריך להעשות, אך מגודל האחריות השמטנו עצמינו לשב וא"ת, אמנם, לא אנו בחרנו להחלטה הנוכחית, אלא הגדשת הסאה המתבטאת בשערוריה האחרונה היא שאילצה לזה. וכנראה הוחלט ממרום לצורך הבירור הנעשה בעקבתא דמשיחא.

נאזרנו ונתאמצנו בכל היגיעה הגדולה. **ראשית:** מפני שמשוכנעים אנו שהמכשלה עודנה, וביחוד אחרי הופעת כתב "הגילוי פנים בתורה" בקובץ פרי תמרים, ושרק ע"י גילוי הדברים לאמיתותן, יש לקוות לתיקון במדה. **שנית:** לפי ראות והכר המצב הכללי ש"הלאומיות" ו"העצמאות" בולעת כל קיום עמינו ותכליתו, שמלבד שארץ הקודש כבוש תחת ידם ושלטונם, כחם וענייניהם מתפשטים על כל העולם היהודי, ומשפיעים להכניס את כולם לתוך מאבקהם ומהלך ענייניהם. ותכלית מטרתם היתה לכבוש ח"ו גם את המעט מזעיר, השארית הנותרת, אשר צריכה להיות במאבק עם כל זאת. ולפי המצב והסיבות בשנים האחרונות, נמצאת השארית תחת ידי בעלות שאינה ראויה לזה, ואף מסוכנת למציאות מאבקה, אשר הדיעה הזאת נעלמה ובלתי ידועה, לרבת בני עמנו, ע"י הכיסויים השונים וה"תעמולה" המרומה (שביאור ופירוט הדברים אין כאן מקומו כעת) שרק ע"י צעדי גילוי כאלה, נצפה בעזרתו ית' שישים לנו שארית בארץ ע"י מגינים ומנהגים אמיתיים בעלי אמונה טהורה ודעה נכונה, גודרי גדר ועומדים בפרץ, לנטירת

כרם בית ישראל. ושיופתח לפני הציבור קרני אורה לדעת האמות מהמת שהוא אמת, טרם יבולע להתהפכו לכת בין הכתות רח"ל. אשר צבורים יראים ושלמים כבר עזבו ארח מישרים, ובעינים עצונות והרגשות בדויות נגרים אחרי ראשות והנהגות מקיל קלות, הי' שלישיית: למען שלא שרירות הלב ונתינת חיתת יהי השולטים הבלעדיים, אלא שתהא אפשרות לתוכחה לימצא בעולם, ולהסיר חרפת השתיקה מהכלל.

רביעית: להתריע על כבוד תלמידי חכמים והוראתן. ועל הכל: למען תהא לאמת, מקצת תקומה ומציאות בעולם, עד נזבה ומלאה הארץ דעה את ה' וחרפת עמו יסיר בגאולתן של ישראל והקרובה בב"א.

מכתב מרב לתלמיד

מע"כ תלמיד ישיבתנו הי"ד.
...תעל רבו שאלות בענין הניקוד שנחלקו בו חכמי ישראל, אל מי נפנה, כי קשה לומר שחזו רבנים רחמים להכשיל הציבור באכילת גבילות וטרופות, אשר גיהנום כלה דהם אינם כלים, וגם קשה לתור שהרבנים האומרים שמצאו חלב ממש, שהוא באיסור כרת ר"ל, שהם ישקרו בערותם. ולכן יורו רבנו הדין עם מי. דע אהובי, במקום שיש מחלוקת בין החכמים, הללו אוסרים הללו מתירים, איך הו"ל ספק, וספיקא דאורייתא לחומרא וספיקא דרבנן לקולא, ואיך הי' אם נוגע לאיסורא דאורייתא ולחומרא שמינין, ובדיבן לקולא שמינין.
אבל דע, כי ענין זה אינו דומה כלל לסתם מחלוקת, מחמת שני טעמים. האחד, שהרי הרבנים האוסרים מעידים שמצאו חלב ממש אצל הרבה איטליים (בטשטערס בלע"ז) ונדין הבשר מתח אצלם בפרידזשדער, ואת המציאות אי אפשר להבחיש, ואיך האומרים שהוא כשר מעידים על השמש שאינו מאיר באמצע היום.

השנית, דאותם רבנים המעידים שמצאו חלב אינם נזעמים בעדותם, כי הם אינם מקבלים שכר עבור השגחות ואין להם סיבה תועם לשקר ולכן אין לו ח"ו סיבה תועם שלא להאמין להם הם עדים כשרים ותאמינם גדולי התורה, כמו ששמענו מהגה"צ מקאשוו וגם מהאדמו"ר מה"ר"צ שני בפת"ס, שידעו לו שאין לו נגיעות רק לאסור אלא שצהו בן לחסידיו, וגם הנאמן מדעברעצין וגם האדמו"ר מקלויזעבורג ובית"דית. ולפי המכתב שיצא מפי מרן פוסק דודו הנאמן ר' משה פינשטיין שליט"א, אשר לדבריו אנו משמעים, הי' כל שמשונים אפילו משדו מהניקוד שנהגו באירוסה הי' אסור לאבל ממנו, ולפי השמועות, כאן יש שינה בענין זה במספר הצלעה וגם בקבלת חלקים שיש עליהם דאי חלב דאורייתא, איך זה לבר הוא כבר שינה ואין לאכול, וכ"ש שאין מנקדים אותן המקומות, כפי עזרת הרבנים דע"ל, ואיך היא שלהם שמועים.

ומה שאמרת שהרב המכשיר והמשגיח אומר שבחנותו הכל כשר תעל זה חשבת לסמוך וגם כמה בתורים מהישיבה, הנה פשוט

דאן זה ראוי להכחיש שדחת הרבנים הגיל, חרדא, כמיש לעיל, דזוא באיסור דארייתא, השנית, שהרי הוא כבר נוגע בדבר מפני ב' טעמים:

טעם הראשון, שהוא מקבל שבר עבוד השגחה זו, וממלא הר עילו מטל להחזיק בדיבור הראשון, שגר עכשיו קבל כסף מלא על ההשגחות ואי אפשר לו עכשיו לפסול את עצמו ואין אדם משים עצמו רשע. השנית, לפי מיש בירד סי' רמ"ב סל"ו, תלמיד חכם שאמר הלכה בדבר השייך ליהודי, אם אמרה קדם מעשה שומעין לו ואם לאו אין שומעין לו, וכתב הט"ו בשם הלבוש הטעם, שאין אדם רואה חובה לעצמו, וכיש כה"ג הוא יותר מנוגע בדבר, שהרי נוגע לפתחתו, תל הראשינים אנו מצטערים, שבבלל משגיחים הלוקחים כסף בשביל ההשגחה אי הם נאמנים יש לעין דבר, כי אפשר הם משוחרים בשביל הכסף שמקבלים, ועין בשו"ע י"ד סי' י"ח ובדרכי תשובה שם מה שהאר"ך בכיצא בזה, דדוקא כשמקבלים כסף ההשגחה מביד יש להאמין לו אבל כשמקבל מיד הבוטשער ורי הוא שכירו ורי כידו, ואין לך משוחד גדול מזה שהוא פשוט בידן שאם רוצים לחזק דיבורם אין שומעין להם אלא לפי שאינו נוגע בדבר, והני הרבנים לא היו נוזעים בדבר כלל וכתנתם נראה לשיש להסיר מכשול מעם ישראל דאי שיש לשמוע להם שלא לאכול שום בשר עד שיסירו ניקוד כהונן ובראי.

בקיצור, המשגיחים המקבלים מעות עבור השגחתם אינם נאמנים נגד הני רבנים שאין להם נגיעה, להכחיש אותם שהכל בסדר, אחר שמצאו שרצא מכשול מתחת ידם, שמצאו בהרבה בוטשערס אחר הניקוד חלב ממש, הרי פסולים להעיד וגם כל השגחתם בספק עד שיקבלו עליהם דברי חברות שנית אצל ב"ד חשוב ויחזרו בתשובה גמורה על העבר וראה ב"ד שאפשר לסמוך עליהם שנית, וכל דבר זה הלכה למעשה, כמבואר בשו"ע וכל הפוסקים שטוב שרצא טריפה מתחת ידו אבד נאמנותו עד שיחזור בתשובה כפי המבואר שם, והני משגיחים בכלל זה הם.

ומה עוד, השבוע קבלתי מכתב ארך מאוד ומזיף את כתב ידו של הגה"צ מקאשר שליט"א (וגם הרבנים בני הגה"צ הגיל אמרו לי בפירוש כי המכתב הוא מזויף), ובו נאמר, כי הוא חזר על כל הערער של הניקוד, ואם באמת תיקנו יסוד הניקודי למה להם לזיף מכתבים ולהשקיע עבודה רבה ואומנות יתירה. הלא בהאי יד הרבנים המכשירים או הקצבים באמצע, היש לך ריעותא גדולה מזו אשר יסול את אמותם? ...

יותר מזה תמוה לי, הרבה פעמים פניתי לרבנים מה באמריקה ושאלתי להם, האם אתם אוכלים את הבשר של התאחדות הרבנים, ולא קבלתי אף פעם תשובה חיובית, כן! וכל אחד יש לו טענות אחרות, הן על אופן השחיטה. הביקה ויסוד הניקוד, זאת התשובה האמיתית לשאלתך.

אנב: קבלתי ע"י הדואר חוברת בשם ימסורת אבותינו, אשר הרבנים המכשירים מפיצים זאת ובה מתקשים את המעריצים מאד, והטענה הנוכחה החזקה שיש להם הוא: כי המערער אומר שיש לו שבעים ספרי ניקוד המראים כי הבשר אינו מנוקר כהלכה, וזב ספרי ניקוד תגיל יצאו לאור בארץ ישראל על ידי הציתים ובראי על ידי הציתים אי אפשר לבא דבר טוב ע"כ הוכחה שהכל מעשה יצר, ע"ל. ירידי היקר, אם זאת כבר הטענה החזקה של המכשירים, מה צריכים עוד להוסיף... ולכן אסיים בזה.

ח"ב... (השם שמור אצל

הוצע להצלת יסוד הכשרות)

דעת תורה בענין אכילת בשר בהמה

**המכשלה עדיין בתוקפה והמעררים עדיין
לא חזרו ממסקם ומוכיחים בשער על
הנעשה בשטח הניקור, השם ירחם**

DOCU. NO. 178

בחג הפסח שנת ה' תשמ"ג לפ"ג נודמן לי לחוג את חג המצות בארצה"ב בעיר ברוקלין נוא יארק. ביום א' רחנה"מ ביקרתי בק"ק קרית קאשוי אשר כבערפארד היללס נוא יארק אצל הגאון הצדיק המפורסם מהר"ד רפאל כלום שליט"א אברק"ק קאשוי יע"א, והראה לי הגה"צ אברק"ק קאשוי שליט"א הרכה. חתיכות כשר שקנו באיטליוס חררייס שכוויליאמסבורג ובאר א פארק ועוד בחזקת מנוקר נמלה והורח ומוכן לאכילה, ונשתוממתי על המחזה הנורא שנחגלה לעיני וכמעט לא ראיתי כהנה בכל הארצות שביקרתי למען הדרוש והחיקוד במצב הניקור, וגם במקומות שמצאתי הזנחה מרובה בענין ניקור החלב ככולם לא הי' המצב ירור בענין הניקור כזה, והיות שמצאתי חלבים שונים על אותן החתיכות, על כן אפרטם כאן אחת לאחת מה שראיתי בעיני או ביום א' רחנה"מ פסח תשמ"ג בקרית קאשוי:

מצאתי על הכשר שנמכר מוכן לאכילה:

א. הרבה חלב על ריקע טעניערליין מחלב הבליות ממש שאסור מן החורה ועוגשו בכרח רח"ל, וגם מחלב הקרב הי' מונח עליו.

ב. ראיתי כמה חתיכות גדולות הנקרא בספרי ניקור (ובא"י) טריפה קאלנער והי' עליו ומתחתיו חלב שאסור מן החורה. ג. מצאתי הכשר שכין צלע י"ב ליי"ג שלא הי' מנוקר והי' שם חלב.

ה: מצאתי קצה הצלע הי"ג (הסחוס).

ו. מצאתי סחוסי החזה (מכמה חתיכות) שלא הוסר כראוי.

ז. מצאתי שנשאר קצת מהקרוב שעל היותרת (לצר הכבד).

ח. נשאה קרוב הכסלים שהוא מחמש קרומים המוזכר בחז"ל

ט. חלב שעל השפונרד (שתחת הקרוב).

י. חלב שעל הריפאלע מצאתי עליו כשפע.

יא. חוטי דכפלי שבין הצלעות.

יב. סחוסים של צלעות י"א י"ב (בלי ניקור).

יג. חלב הקרב שכין הריפאלע לבין היותרת (עיין אורחות

כדת של תורה

קמה

(חיים).

יר. שומן שעל הצלעות בכל השטח שתחת הטרפס.
טו. מצאתי שלא הוסר הקרום העב היוצא מבשר הארום
(הריפאלע).

היוצא מכל הג"ל כי הרכרים מזעזעים עד מאוד כראותי הצר
השזה שבהם כי הקצבים שעסקו בניקוד חתיכות כשר שהראו לפני
אינם בקיאים בהלכות ואומנות הניקוד כרבעי, ומה שעושים הוא
להוריד הקרום לבר כל אשר יעלה על המזלג (וגם כזה מניחים
שיריים), אבל חלב הכסלים והכרס ועוד ועוד לא מנקרים כמעט,
וגם חלב הכליות משאידיים וכן כל הג"ל.

אנא עורו נא! התעוררו נא! חוסו ורחמו על אחיכם
בני ישראל והצילו אותם הצלת הנפש והגוף החזירו את
עטרת קדושת ישראל ליושנה, והעצה לזה לעשות מיד
תיקון גדול בהעמדת מנקרים ומשגיחים, יראי השם שיהיו
בקיאים הדק היטב בכל הלכות ומלאכת ואומנות הניקוד
בדרך המקובל דור אחר דור.

ומה מאוד יכאב הלב כראותי אנשים חרדים מרקקים בקלה
כחמורה ומתרחקים מצ"ט שערי היתר שלא לפגוע בשער אחר.
של איסור נכשלים בשגגה בלי יודעים באיסור חלב החמור מאוד.
תקותי חזקה שתעשו כל מה שביכולתכם לעשות להעמיד מצב
מעמד הניקוד על כנה הראשון כמו שנהגו בימים הקדמונים
שהוא הוא הדרך המקובל דור אחר דור עד לראשונים והאמוראים
והתנאים עד משה רבנו שקיבל כן מסיני בלי שינוי כל שהוא.
זכות הצלת הרבים ממאכלות אסורות בפרט איסור חלב החמור
(שעונשו ככרת רח"ל) יעמוד לכם שתוכלו להוציא את הרבר מכח
אל הפועל להעמיד הרח על תילה וחשרה שכינה כמעשי יריכם
ותזכו לכל הבטחות והיעודים המוזכר במדרשים לשופטי העם
ומנהיגיו אחם חרעיקם וזרע זרעיקם עד עולם כמבואר ברי"ה
שעה"ק פ"י בשם מהר"י אבוהב זצ"ל, ובזכות פרישת ממאכלות
אסורות נוכח כולנו במהרה לגאולה האמיתית כביאת משיח צדקינו
בכ"א.

הכו"ח מתוך צער ובטחון

ברוך מרדכי מיזליש מנקד ראשי כפ"ת חתן הגאון
הצדיק המפורסם מוהר"ר אברהם חיים נאה זצ"ל בעמ"ח ספרי
שיעורי תורה קצות השלחן ועוד. קבלתי קבלה על ניקוד חלקי
אחורי והקרמי והפנים עוד לפני ארבעים וחמש שנים מאת
המנקרים המומחים הרב ר' דאוכן קלפוס בן הגה"צ ר' צבי
קלפוס זצ"ל ומהרב ר' אברהם בן ציון מיזליש זצ"ל שהם
למדו וקבלו קבלתם מראשי המנקרים הצדיקים הר"ר ברוך
ברוורמן זצ"ל ומאת הרב הצדיק הר"ר אלטער מנדלסון זצ"ל
בשנת תרפ"ג כירושלים עיה"ק שהם שימשו בתור ראשי
המנקרים עוד בזמנם של הגה"ק מרן רבי שמואל סלנט זי"ע
והגאון הקדוש רשכבה"ג מרן רבי יהושע לייב דיסקין זצ"ל.

פאטאָ-קאפיע פון אַריגינעלן כתב יד

ראה להלן בדף קנא

הגאון המוסק המפורסם אבד"ק דעברעצין, וכ"ק מרן אדמו"ר מוויזניץ-מונסי שליט"א

דעת תורה פון דעברעצינער רב שליט"א וועגן דעם פראבלעם פון ניקור

פולער טעקסט פון דעברעצינער רבי'ס בריוו

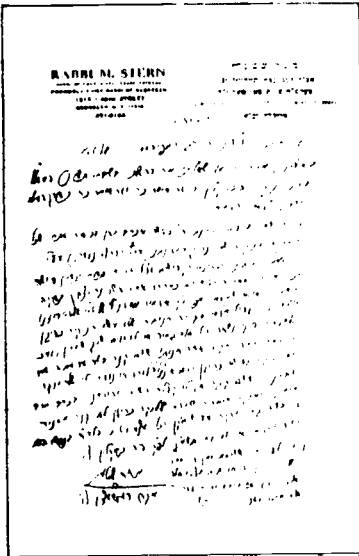
בעה"ח

אל מעיב יודיני הרה"ג המפורסם..... שליט"א

בתשובה מאהבה על שאלתו מה דרשתי בשבת תשובה העלילי בענין ניקור
בברוקלין. כי זה אומר בה חזק אומר בה דרך העולם רצונו לדעת האמת.

כה דרשתי ברבים וכתתי ודי
כאשר אכתוב כאן בבואו יותר, שכל
המנקר בניקור שדי נהוג במדינת ארץ
הער (אנגארן) ע"פ הוראת רבתי
הנאנים הקדושים וצ"ל זכ"ע, ס"ח
וכיין עשה, וכל המהדרו אחר הוראי
חידם כמהדרו אחר השכינה תרין
בדיקה אחרי, אלם שמעתי מפי כק
אדמו"ר מוויזניץ שליט"א שלאבנתו
ולצערתי הגדול מצאו בני ד' הנהיה
שלא עשו הניקור כהוגן ולמכאוב
לבינו נשאר החיל חלב גמור, או
לאזנים שכך שומעין.

ת"כ כל אחד ואחד יחזקו אחר
חנותו ששם קנה בשר עד עתה אם שם
הניקור נעשה כהוגן ואם אינו יוכל
לבקר או נדע לו שהמנקר כתנות ששם
קנה אין לו קבלה רשות הורמנא בכתב
מרב מובהק וממנקר מומחה שידע
לנקר כהוגן, לא יקנה מחנות זו בשר
נסה חזקו עד שיתקן הכל עצה"ח כי
בלא"ה בנפשו הוא.

ת"כ בעה"ח א' ל' ט' תשמ"ג לסיק פה ברוקלין ת"כ

משה שטיין

אב"ד דעברעצין ת"כ

נ.ב. לסי מה ששמעתי ממגידו אמת שלא רק בני ד' הנהיות מצאו
חלב אלא הרבה יותר ויותר ומי הוא זה שלא תרגו בענו.

הצ"ל

נתם עמם כל גדולי הרבנים בארה"ב נמנעים מלאכול הבשר וטענו
ימוקם עמם, ומאות הרבנים אין עונים להשואלים אותם שמו
לאכול הבשר

אזהרה והודעה

ברחבי היחדות בארה"ב נתפרסם מכתב מזויף כאילו הגאון מקאשו אינו מערער
על ה"ניקוי" והגיע לדינו מכתב רשמי מקהילת עדת קאשו כי המכתב מזויף
והגה"צ מקאשו שליט"א עומד עוד במסקו הראשון

קהל עדת קאשו

כ"ה

בנשיאת ב"ק אדמיר תה"צ מהר"ר דא"ל בלום שליט"א אב"ד י"ם ד"ק קאשו י"א

K'HAL ADAS KASHAU

HAIPIES ROAD BEDFORD HILLS, NEW YORK 10507 (914) 241-2700

ב"ה

יום ה' לסדר וישלה שנה חשמ"ג לפ"ק

שלו' וברכה לכ"מ הע"ז:

לאחרונה יצאו אנשים בני בליעל והפיצו מכתב מזויף שזייפו באופן
שיחראה כאילו נכתב על ידי רבינו שליט"א שבו חוזר מה שכתב במכתבו
הראשון (שנכתב ביום י"ג מדוח דהאי שחא חשמ"ג לפ"ק) בענין חלב, ועוד
חוספוח דברי שקרים וכזבים רח"ל.

וע"כ באנו בזה להודיע לכל מי שהגיע מכתב המזויף הנ"ל לידו כי מעולם
לא יצא מחת יד רבינו שליט"א, ומזויף כולו מרישא לסיפא.

(ומצדדים אנו מה הקאפיטל של גוסס כתב יד האמיתי וגם המכתב המזויף).

ובדרך אגב, הננו מודיעים בזה שאין לנו או לאחד ממוסדותינו שום חלק

ואחריות בשום מאשקעוילע"ן הנדפסים ברברי לעג ובזיון וליצננות באיזה

מנים שיהי', ואצ"ל שאין לנו ח"ו שום קשר-בענין זה ולא בשום ענין -

עם מורקי פול ושונאי הדת, והציונים, וחוסכיתם, בכל שום ואניכא דאיה

להון, ובפרט הראדי"א והצייטונגע"ן שכל הנ"ל מהם מאוסים ומשוקצים

בעיני כל יראי ה' וכש"כ בעיני רבינו שליט"א הלוחם כל ימיו נגד כולם

כידוע ומפורסם.

מאחר שכמובן אי אפשר לנו בשום אופן להודיע בעצמינו את כל הנ"ל לכל מי

שנוגע לו, ע"כ (הגם ששלחנו לכמה מוסדות הודיע להם, מ"ם) נבקש מכל

מקבל המכתב הזה לפרסמו גם לאחרים כפי אשר ביכלתו.

בכבוד וברכה

הנהלת הקהלה

קהל יסודי התורה שה"פ קלויזענבורג

CONG. YESODEH HATORAH

131 Lee Ave., Brooklyn, N.Y. 11211

בהוראת הבר"צ לאפרושי מאיסורא באנו לפרסם לרבים המכתבים שנדפסו בחוברת שנשלח לידינו אודות מצב הניקור באמריקע, וויליאמסבורג, בארא פארק, מאנסי, ועוד, ואזהרה מביד"צ דקהילתנו שלא לאכול בשר עד שיסודרו הדברים בכל.

ב"ה

ביד"צ דקהל יסודי התורה שה"פ קלויזענבורג

**BETH DIN ZEDEK OF CONG.
YESODEH HATORAH**

131 Lee Ave., Brooklyn, N.Y. 11211

למנהלי הקהלה הע"י,
כדי להסיר מכשול הננו בבקשה לפרסם לאנשי קהלתנו המכתבים הנוגעים לענין ניקור חלב החמור ולהזהיר שלא יבואו למכשול ח"ו עד שיסודרו הענינים בכל.

וע"ז באנו על החתום ד' עשי"ת תשמ"ג לפ"ק
אהרן יודא ווילנער אהרן ווידער אפרים פישל
הערשקאוויץ

לחומרת הדבר שרח"ל גורם לטמטום הלב ומקור לכל הפירצות הדור
רח"ל הוא מאכלות אסורות חתמתי גם אני שמי להמנות על
העומדים על המשמר בדרך אבוה"ק זי"ע ועכ"י.

מקום החתימה

יקותיאל יהודה מרודניק

(כ"ק אדמו"ר שליט"א מצאנז-קלוזענבורג)

DOCU. NO. 134

סאטא קאפי פון ארגינעלען דאקאמענט נאמבער 134

קומט און איבערצייגט אייך

כס"ד

צוליב דעם גרויסען בלבול המוחות וואס הערשט אין די גאסען וועגען ניקור החלב האבען מיר זיך פארבינדען מיט די עסקני הניקור שע"י ק"ק קאשוי, און איינשטימונג באשטימט דעם טאג י"ג שבט פאר אן אינטערנאציאנאלען טאג צו ווייזען פליישען פאר אלע רבנים ראשי ישיבות מנקרים (נאר מנקרים וואס האבן קבלה), פון די גאנצע וועלט, טראץ דעם וואס די פלייש איז שוין געוויזען געווארען 5 מאל (דאס לעצטע מאל איז געווען חנוכה תשמ"ג) און די באזיכער זענען באשטאנען פון צענדליגע רבנים, ראשי ישיבות, ראשי מנקרים פון די גאנצע וועלט אין אלע זענען געווען שאקירט עד דכדוכה של נפש פון דעסטוועגען היות ווי דער פארלאנג איז גרויס אין עס איז זעלבסטפארשטענדליך נישט קיין מציאות דאס צו קענען באוואזען טאג טעגליך, דערפאר איז באשטימט געווארען אן אינטערנאציאנאלען פלייש באזוך, דערמיט צו ערמעגליכען פאר די אלע אויבענדערמאנטע זיך צו איבערצייגען אין די גערעכטיקייט פון די מנקרים. מיר בעטען מפרסם צו זיין די מודעה פאר רבנים אין מנקרים אויף די גאנצע וועלט.

די זמן פון ווייזען די פליישען איז:
י"ג שבט פון 7:30 פרי ביז איינס אזייגער מיטאג
אין בעדפארד הילס באולם הגדול

חבר משה רחענבערג
 יו"ר דיער משמרת הניקור דארצות הברית

DOCU. NO. 134

אמת מארץ תצמח

מיט א הארץ פול מיט פרייך און טרערען פון שמחה גיב איך א שבת והוראה צום כוויא עולם
בי"ה פאר זיין גרויסען חסד מיט וועלכען ער האט אונז כעגנאריגט די פארגאנגענע טעג.

נאך פון מיינע ערשטע צייטען ווען איך בין אנגעקומען קיין אמעריקע פלעג איך זוכען ארבעט
ביי כשר'ע פליישבענק, זייענדיק ערפאהרען פון מיין לאנג יאריגער ארבעט אין דער אמאליגער היים
ביים טרייבערען פליישען.

צו מיין גרויס שטוינונג האט איך געזעהן אז דער סדר הניקור פון דאהי איז גארנישט ראט זעלבע
פון אמאל, וואס אמאל האט געהייסען חלב איז דא אין אמעריקא כשר, איך בין געגאנגען פון איין
פליישבאנק צו דער אנדערער, אבער אן ערפאלג, איינער בעסער און איינער שוואכער, פארט נישט
אזוי ווי ביי אונז אין אונגארן, טראץ מיינע פעסטע טענות אז די גאונים וגדולים און מנקרים פון
אמאל אין דער היים זענען פארט געווען גרעסערע תלמידי חכמים מומחים און ערליכע אידען, מיט
הער ערפארונג ווי די פון אמעריקא.

די אלע טענות און נאך מער זענען געפאלען אריף טויבע ארערען, צו מיין גרויס צער און
ווייטאג.

נישט וועלענדיג משנה זיין פון דרך המסורה האב איך מיר אבענזוכט פרנסה בדרך הישר, וברוך
השם אשר לא עזב חסרו מעמדי, גלייכצייטיג האט מיך אבער שטענדיג געפלאגט מיינ געוויסען ווי
ווייט מיר האבען זיך הערקייקעלט דא אין אמעריקא בלויז געצילטע יארען נאך דעם חורבן
אייראפא, און ווי ווייט הייליג זענען די אויגען פון די אמאליגע צדיקים וואס פלעגען זאגען
שטענדיג "אין אמעריקא זענען אפילו די שטיינער אויך טריפה".

כאטש איך האב אין מיין שטוב נישט אריין געלאזט קיין כשר בהמה, פאר כל חללא דעלמא,
האט מיך דאך גערויסען ביים הארץ צוקוקענדיג ווי אזוי מענטשען גייען אריין און ארויס פון
בוטשערס קייפערדיג, פלייש — סאלאמי — פאסטראמי — פראנקפורטערס א.א.וו. נישט
זייסענדיג וואס זיי טוען מיט זייער נשמה, און מיט די נשמות פון זייערע טייערע קינדער שיהי.

דערפאר איז געווען פאר מיר, מים קרים על נפש עיפה, הערענדיג די בשורה טובה, אונז
קדושת אדמו"ר מוויזניץ שליט"א פון מאנסי האט שטרענג
באפוילען אלע זיינע תלמידים, חסידים וידידים, נישט צו עסען קיין
שום כשר בהמה, (ד. ה. סחם פלייש, סאלאמי, פאסטראמי, קארן ביעף,
פרענקפורטעה, בעלאני א.א.וו.).

און דא האט איר געקענט זעהן וואס מיינט רביקות פון חסידים צו זייערע רבי'ן, דאס ביסען פון
מזיל האט מען אוועק געווארפען נאכן שטרענגען באפעל פון רבי'ן שליט"א, הונדערטער פונטען
צוזאמענגעקייפטע פליישען זענען ליקווידירט געווארען, אלעס בלויז אויף איין באפעל פון רבי'ן
שליט"א.

אז דאס בהמה פלייש האט ערנסטע חששות פון חלב דאורייתא,
איר האט געמעגט זעהן מיט וואס פאר א שמחה של מצוה דאס איז געטון געווארען, פונקט ווי
אחרוג בענטשען און הלל זאגען און עסען א כזית מצה, אהן אונטערשייד, ווייל וואס איז דען א
חילוק ביי ערליכע אידען צורישען די מצוה און אלע אנדערע מצוה.

מיט א פולען מזיל האב איך געזאגט ברוך שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה, מיט א דאנק
אויף דעם עבר בעט איך ביים רבש"ע א תפלה לעתיד אז קנאה צדיקים תרבה יראת שמים, אז אלע
רבי'ים מיט זייערע חסידים ראשי הישיבות מיט זייערע תלמידים, מיט'ן גאנצען כלל ישראל זאלען
נאך טון דעם וואונדערבארען ביישפיל.

וכראי היא המצוה הגדולה הזאת שבזכותן נזכה בקרוב להגאל בנאולה שלימה האמיתית אמך.

ר"ח מנחם אב תשמ"ב

הק' שלמה גרינבערג

מנידערהאז

חופ"ק ברוקלין

כדת של תורה

קנג

העתקה ממכתב (צילום כתב יד הנפוץ בשוק) שכתב הגה"צ לוחם מלחמת ה' במחצית פ"ה הר"ר משה דוב בעק שליט"א (בעהמח"ס יסודות של בית יהודי - מכתב התעוררותו - קונטרס הסברה - בואו חשבון - שוא שקד שומר - ביאור על העצמאות - ועוד) שכתב אל הרהגה"צ מוהר"ר אברהם לייטנער שליט"א אבדק"ק מאנטעווידעא יע"א.

אור ליום ו' לס' תולדות תשנ"ג פה מאנכי יע"א
שלום וברכה מאלקי המערכה לכבוד הרהגה"צ הנודע בשערים הסעוויינים בהלכה
כש"ת מוה"ר אברהם שליט"א

יהי כנהר שלומותיו ויטלא ברכת ה' על כל גדוהיו
הנני בא לפני רומע"ל שליט"א לסדר דברים שהתוה"ק מחייבת אותי לאמרו, ובכדי להיות נזהר
ביקרא דאורייתא ולמסרם זהירות וסדר הנני מסדרם בס"ד בכתב
ונא ידון אותי רומע"ל שליט"א לזכות על כל מה שאכתוב כי אין כוונתי בשום אופן לפחות כבוד
ולבזות או לצער ח"ו אלא אך ורק לתועלת וכחובתי מן התורה, ואדרבה מחמת כי נכבד ואהוב כהה"ר
אצלי לכן יבואו הדברים ביתר שאת מאשר הייתי כותב לאחרים, ואם ימצא בתוך הדברים עבירות שלא
בכבוד וכשורה נא יסלה לי כי שגיאות מי יביין.
מאד נפלאתי על דרכו וגיאתו של כהה"ר אל ענין החלב, אם אמנם כוונתו לשמים לפעול ולהציל על
דרך זה שנקט, מאד אתפלא גם הדרך גופא, ואפרש דברי באר היטיב בס"ד,
הנה פשוט כביעותא בכתחא אשר בבא לאזנים שמוכה על פרעה, אפילו בשני' כתיקונם שעניו. עם ישראל
היו כתיקונן, וכולן היו בחזקת כשרות והי' קשה להאמין שיש פרעה יותר מהיום שהעולט פרוץ ואיש
כל הישר בעיניו יעשה, אלא אפילו בשנים כתיקונם, מ"מ כששמעו שיש פרעה, כל אשר יראה ה' נגע
ללבו יחרד וילפת יתעורר ויזהיר ויפעול, ומכש"כ איש שהרבים תלויים בו וחטא הרבים על חשבונו,
ומכש"כ בימינו אשר רבו הפרצות והומות בראש כל חוצות (וראיתי בספר כמדומה בדברי מו"ז ז"ל דמה
דקיי"ל כל ישראל בחזקת כשרות הוא מיוסד על כנין רוב דהיינו מחמת שרובם כשרים אבל בזמן או
בענין שהרוב מקולקל שוב אין חזקת כשרות בסתמא)
וטעב כזה בודאי שלא ימצא מנוח ויפחד לנפשו מפחד ה', ומפחד העברה, ומפחד הכפלת חטא הרבים
העולה לאין שיעור, ומפחד מה יענה ה' ליום הדין כשישאלו אותו שאלות ישראל, דברים כזרבונו, ו
בלי שימת כבוד, ולפני יודע תעלומות אין להגיד את אותן התיירוים שאומרים לבשר ודם, כי
לפניו נגלו עמקי הלב והרצונות הטמונות שהאדם עצמו אין מכיר בהם, המוליכין סברותיו ונטיות
דעתו, ולכן אע"פ שיוצא לפי המעב שאם ירצה לגלות האמת יתבזה, ויהי' נרדף בצרות שונות,
ויופסק פרנסתו, ויתקלקלו השידוכין של בניו, וכו' וכו' לא יהיו כל אלה וכאלה בכוחם להסתור
מן האמת ומן החיובים שהתורה מחייבתו, כי הירא מן היודע תעלומות חושד עצמו במקום שיש לו
נגיעה, אולי מחמת נגיעתו אינו רואה ואינו מרגיש וכדבעי לי' למיעבד לא עביד, והרי הוא יומר
בכל יום פעמיים בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך, ומקבל על עצמו באמת להפקיר הכל באמת, וי'סבול
הכל, ולהפסיד הכל, גם את עניני תורתו ועבודתו והרבעת תורתו, אם התוה"ק מחייבת כך הוא ופקיא
גם זאת, ואינו מניח עצמו ביד יצר לב האדם רק רע כל היום, אשר הכזית כבוד אצלו במקום מיה
ובמקום חיותה, ושואף למנוחה ותפארת ולהיות כמו שנוח בין אנשי העולם וכמו שישבחנהו, וכבר
אמרנו מלתא דבדיחא והוא אמת, היות שטבואר בצעטל קטן לציייר לעצמו כאילו אש בוער עד לב

השמים והוא בשביל קדושת השי"ת מניח להפיל עצמו בתוך האש, דאמרנו שהיום זה יחזק סך המציאות שיתרחש באמת כך, אבל היום צריך לצייר לעצמו, איך שנכנס לביהמ"ד של אנ"ש והוא בשביל קדושת השי"ת אומר האמת נגד כולם ולהיפך מכולם, ומפקיר עצמו אוכל אשר לו, וגם יוסיף לצייר איך שזורקים אותו החוצה ומכים אותו, הנה זה צריך להיות בפשטות בלי שיעשה חשכונות רבים האם אני מחוייב עד כדי כך והאם הדבר תלוי אך בי זכו' וכו'.

אמנם מה מאד יכאב הלב שלא ראיתי את רומע"ל שליט"א על הדרך הזה, אלא דיוננו בענין החלב הוא ההתעוררות בענין החלב הוא כאיזה משא ומתן של ממנונת, וניגש לענין בהרגישים של המוציא מחיירו עליו הראוי ודורש שיבררו לו הענין, כאילו אותן אחרים הם יותר נוגעים לענין טרומע"ל ועליהם לברר, ואיפה כל החרדה ומן העבירה ומן אחריות הכלל, למה לא נתמלא רתח וזעזוע לרדוף אחר הענין ולברר, למה לא נתמלא הלחלה לשמע אוזן אשר בני ישראל אוכלין חלב, ומה גזו בהיותו נמשך בין הרבנים אולי יש בידו למחות ולתקן, אולי הי' בידו למנוע איזה יהודים, ועו"פ הסרים למשמעתו, אם אמנם נסתפק אם אמת הקול או לא, אבל שאי אולמני' דהאי גברא מהאי גברא, למה יתחייב יותר השנו לקנות ולהשיג בשר זה להראות ולהוכיח שיש חלב, יותר משה שרומע"ל מחוייב בזה, למה לא חבל רומע"ל שליט"א תחבולות וערמות לחקור אחר הענין בלא יודעני, ולהרודע האמת מאחריו הגב.

ובכלל יש שאלה גדולה על כל הרבנים שליט"א, (בלי לדעת כלל באיזה צד נמצא האמת) הנוג' אם באים לחקור אם אמת הדבר שיש הזנחה צריך לשמוע ולחקור מן הצד בערמה ותחבולה בלי שירגיש מי שהוץ אם חוקרין איזה ענין דאת מה חוקרין ואחרי מי חוקרין אבל הם לא די שלא עשו כך אלא שהם קוראין למגקרים ומודיעים אותם מה שרוצים לדעת, וסומכים על מה שאיך לסמוך לא על פי שכל ולא על פי תורה.

וכי זאת חקירה היא, וכי זאת בקשת האמת הוא וכי זאת יראת חטא הוא ולא עוד אלא נחפזך הוא הם מלאים שצף קצף על כל נסיון של חקירה אמיתית, ועל כל דובר דברים ישרים (כנשמע על הטעיף של אמרת פ' בראשית, שבלבלו כל מי שהתחיל לדבר לענין) דזה מורה באצבע על הרצון להסתיר המכשול בזדון, ולחפזת על העבירה והעוברים, וכל ישר הולך בבחנה את אוזן הגישה של הרבנים כבר רואה באיזה צד נמצא האמת,

והצעה על מלאכי שהוא ציוני, זה תירוץ מצויין, אבל איך נשטה בעצמינו שהם כל כך מרגישים ובווערים בענין הציונות, כי הלא אנו מכירים את הרבנים, ואיך אנו מכירים אותם לכל כך קנאים, לא ראינו אותם כל השנים שעברו שיתעוררו מעצמם לאיזה ענין הנוגע לציונות וגם כשמעוררינו אותם הולך כבידות גדול כידוע לרומע"ל שליט"א הדק היטיב

ואיבעת אימא נוכל להוציא מספר הזכרונות הרבה מעשיות מכל א' מהם ולדוגמא הרו"ג ר' יחזקאל ראטה שליט"א מבקר לפעמים את פוינשטיין, הרה"ג מוואידיסלאוו שליט"א שיבח זה עתה באיזשה גדולה את קאטינעצקי שכבר לפני מ' שנה הי' נחשב בין גדולי הדור בעת שהי' עדיין רב והמזרחי, וכחנה לרוב, אבל הצעה על מלאכי רק תירוץ הוא שהרי יש מעוררים אחרים הן מארה"ק הן מאמערקא עוד זאת לא אוכל להתאפק מלצערק מרה, הגב רומע"ל שליט"א בהיותו אצלינו אמר שהדיון הוא על צלע י"ב התלוי במנהג אבל אמר שעל בעלי החכמות אי אפשר לקבל אחריות דהיינו: שהיה שיש חשב חלב מפני הזנחה שאינם מנקרים כראוי ומשאירים חלב, וכן נשטע על הטעיף של האסיפה של פ' בראשית, ושם אומר רומע"ל שליט"א שיש הזנחה שמשאירים חלב, וא"כ נורא ואיון שבני ישואל אוכלין חלב, ואפילו היינו אומרים שהחלב הנשאר רק דרבנן, איך זה נופל במשהו מהיותו מכשול נורא לבית ישראל מן הדאורייתא, כי איך אנחנו קראים ועדוקים המלזלים בדרבנן ח"ו, ומכש"כ

כדת של תורה

קנה

שההזנחה הוא בחלב דאורייתא, וא"כ איך אומר שם על הטעיף שאין הדבר נורא כל כך כיון שעכ"פ יש שיטות ואפשר לחכות עד אחר ויו"ט, ועוד שבסוף הטעיף אומר, שמי שרוצה יוכל לסמוך על המכשירים, מארי דאברהם האיך אפשר לתת משמעות כזה ליהודים אע"פ שאומר שאין זה על אחריותו אבל הלא אמר שיש מכשול ומה לנו על אחריות מי הולך ומכש"כ באיסור כרת, והלא אפילו את הכלים צריך להכשיר אם נפל בגורלו של מי שהוא החלב כי איסור דבוק אוסר כל החתיכה אם אין ס' בחתיכה ונאסר כל הקדירה אם אין ס' נגד כל החתיכה

ועוד הלא רומע"ל שליט"א יודע בקרב לבו פנימה איזה צד אמת ואיזה צד שקר ואינטערעסו ואיך מותר לומר ליהודי לסמוך על מה שיודעים שאין בו סמיכה כראוי ועוד הלא כל החשובה על דברי הרהגה"צ מקאשוי ובניו שליט"א הי' שהם שקרנים ושונאים וציונים וכי יש איזה צד היתר על פי תורה לסמוך על הטענה שהרהגה"צ מקאשוי שליט"א נמשך אחר בניו בטפשות וסמיות עינים ומתוך כך הוא מעליל בשקר על הציבורים סאטמער, פאפע, צעהלים, באבערו, וכו' שהם אוכלי חלב, וכי מותר על טענה זו (אפילו נאמר שיש בה איזה ממש) בברירות כל כך לעשות מעשה בשאלה של כרת,

או לסמוך על הטענה שבני הרהגה"צ מקאשוי שליט"א הם כל כך מקולקלים ומושחתים עד שגנבו בשר עם חלב ממקומות אחרים והעלו עליהם בלאטבעם שלנו, וכי יש היתר על פי תורה לסמוך על טענה זו הלכה למעשה באיסור כרת, הלא רומע"ל שליט"א מכיר את בני הגה"צ מקאשוי שליט"א מקדמת דנא האם מעולם נחשדו בעיניו לציונים הלא אדרבה רומע"ל יודע שבשנים האחרונות הם הם הלוחמים הראשונים נגד ציונות וגם בשנים הראשונים לא נופל השתתפותם משאר כל הרבנים סיגעט צעהלעס פאפע וויזן באבערו וכו' ואדרבה השתתפו הרבה יותר מכל אחד מאלה שהם דנים אותם עתה לציונים

הלא רומע"ל מכירם שהם רחוקים מהשחתה כזו לגנוב בשר ולהוציא לעז על כל הצבור בחנם ועוד אם הם שונאים לסאטמער וכי גם לכל הקהלות כולם פאפע, צעהלעס, וויזן, באבערו, וכו' וכו' הם שונאים הלא לא הזכירו שמות אלא על הכלל כולו יצאו בסתמא עד היום הזה, וסאטמער מעצמם יחיד עצמם שהתגר שייר להם ומי בקש זאת מידם להכנס לזה,

ועוד הלא הטענה של אויבים הוא דאפקי לקלא הנזכר ביבמות כ"ה ובאבן עזר סי' י"א ס"א הינו לא שהנחמד יאמר שהמוציא הקול הוא אויב שאין הוא נאמן בזה, וגם לא שרק עתה יתפרסמו לאויבים אלא שאחרים בלתי נוגעים בדבר ידעו שהם אויבים מקדמת דנא, ומעולם לא שמענו שקאשוי הם ציונים ואויבים רק עתה הנחשדים אומרים כך, ואדרבה הלא ידוע כמה סבל הרהגה"צ מקאשוי בעת מערכת האפיסעוֹפּוֹס ושתקו וכל השנים שעברו עבדו יחד עם סאטמער יד ביד גם ידוע שהיתה ידידות גיולה ביין הגה"צ מקאשוי להרה"ג מסיגעט והוא לחץ על הנהלת סאטמער אחר הסתלקות מרן ז"ל לקבל את הרה"ג מסיגעט שליט"א, והגיזן עליו בעת מלחמת בעלז ועוד ועוד כהנה ורק עתה צועקים שהם שונאים וציונים ורוצים לחתור תחת כל הציבור, הנה רומע"ל שליט"א יודע בקרב לבו פנימה

שאלה הדברים הם שקרים ואין להם שום מקום על פי שכל ואם כן כיון שבני הגה"צ מקאשוי מראים בשר עם חלב ואומרים שקנו זאת בחנויות שלנו, השכל שופט והלב יודע שהדברים מראים להיות אמת, ואוי לעינים שכך ראות, ובודאי אם נבא לדון בדין תורה ולהחליט עדיין אין זה די וצריכים להביא עדים כשרים (ויש להם זאת לפי דבריהם) ולכאורה הם בעצמם יכולים לבא ולהעיד בב"ד על מה שראו כי אין הם שום צד בענין, ומאי אולמי

דעדים אחרים יותר מהם

אבל בכל אופן כשהמדובר הוא לחשוש ולהזהיר מלאכול ורואים ומבינים שהדבר נוטה להיות אמת ואפילו רק ספק וחשש, זה די, וכך כשרוצים לחקור ולתקן, בכי האי גוונא אין צריך אלא אומר

הטרייפנער קאלנער ה) שמוכרים אותו לכתחילה בלי ניקור ובלו לדעת מה זאת כאשר יש על זה כמה עדיות ו) שאפילו ינקרו ויהי' להם רשות ע"ז והכל כתורה, אבל אין הצבור שלנו רוצה חלף אחרים כי נהגו אצלינו שלא לאכול, והצבור מדמין בנפשם להיות מן המדקדקים לא: ול רק פנינו ונכשלים בחלב דאורייתא אלו בא דכ"ע ר"ל וכמה רבנים וביניהם הרה"ג מסיגעט שליט"א הודו שגזנס לפעמים חלק אחרים, וחי' מי שאמר שרוב פעמים נכנס לאחרים אמרו וזרבה פגמים, וכא"ז נראה גם מדברי רומע"ל על חסיפה שברצונו להדיגש זאת במיוחד שלו ידברו וצלע י"ב אל שיש חלב דאורייתא מהזנחה וחוסר השגחה אלא שטבלבלים דבריו,

ואוי ואבוי במקום לצעוק ככרוכיא על כל הנ"ל מנחלים המדובר לצדדין ומתעלמין מ' העיקר והאמת המר ועווננים ועושים צעקות וכרוזים על ענינים צדדים כדי לעשות רושם על העולם כאילו הטענות הם רק סביב חילופי מנהגים

וגם רומע"ל שליט"א נא ימחול על מה שאכתוב עתה שהשאר והשריש בירושלים ורושם שהמדובר הוא רק סביב סדר הניקור וסביב חוסרות ומזח יצא כרוז ואזהרת הב"ד ומכתב הרהגה"צ רמ"א שליט"א, וזה גורם להרבה יהודים לחיות נכשל בחלב דאורייתא ובאמת כל הכרוזים ומוכתבים והצעקות הם שלא לענין ועושים רושם על העולם כאילו רק מחילופי מנהגים המדובר לבלבל הקהל ולקרר רגשותיהם ולכסות על הפשע הנורא הזה

אבל אם את הקהל אפשר לבלבל מה יענו ליום הדין וכי לא יהי' מקומם בין מחטיאי ורבים אחרי שידעו שיש כאן מכשול מחלב דאורייתא הלא בעצמם מודים שיש הפקירות כנשמע על הטעם ושנכנס חלק אחרים, וכן הודו בכל זה באסיפת ההתאחדות ובהכרוז שיצא בין המנהגים אשתקד שנת תשפ"ב ג' קרח א' תמוז מבואר שיש הזנחה רבה בניקור ואיך לא יבושו לנסות להכריז כמה פעמים שאין שום יסוד להערעור, שזאת הוא שרוצים לקבוע בכל עוז, וכולם מסיתים את הקהל בכל עוז לאכול, האיך מותר לרומע"ל שליט"א לתת איזה חצי משמעות להם וחלישות ובלבול ורפיון להמזהירים שלא להכשל באיסור חלב, מה נעשה כאן, באיזה עולם אנו נמצאים וידע נא רומע"ל שליט"א שעתה חדבר תלוי בו כי כמה רבנים לא יסכימו ולא יחתמו בלעדו וממילא יש צבור גדול התלוי בן וגם מבלעדי אותן רבנים הרבה שעניניהם תלויות בו והאחריות גדולה, והמשקל הוא לפני בחזן לבות

והנה ידוע מה שכתב הישמח משה להארי' דבי עילאה זי"ע בענין נסיעתו לא"י שלא יבא עמו בנצח כי בזה קטנן עבה מסתני ואם בארזים נפלה שלהבת מה יענו אזובי הקיר ומן הסתם אצלם לא הי' בעביות ובפשטות עכ"פ גדול מאד ענין הנצחון והשני בדומה בחושן מן העולם וכבר הי' המתירים חוזרים כי ההפסד כבר עלה יותר מן המשוער לולא אלה השני ענינים כי באמת זה נסיון גדול ולאו מלתא זותרתא הוא שהרי יהודא בן יעקב נשתבח בזה כמאה"כ יתנדא אתה יודגן אויך נמתרגם אתה אודית ולא בהיתת ובתרגום יונתן במעשה דתמר מאריך שאמר יהודא מועב אתבייש ועוה"ז טלהתבייש בעוה"ב לפני אבותי הצדיקים, אבל באמת ידוע שהמודים על האמת אעפ"י שזו קשה הם נוחלים כבוד גם בעוה"ז, ואילו היו מודים ומתקנים תינו נחלים העוה"ז והעוה"ב

נכבך אירענ מכשולים תחת הרבה גדולים, ניש מציאנת שהנהדרי גדולה יתירנו חלב, אן כשנתנגדע מהרו לתקן, וזהו הכבוד, והטעות מצוי, ושגיאות מי יביין. ולא כמו שמדמין העולם שאם יודו במכשול יתבזה הצבור וישבר משא"כ בעמידתם בתוקף ישארו בכבודם, זה דעת בעלי בתים היפך דעת תורה, שרוצים להעמיד כבודם במה שיכסו על הפשע, אבל זה דמיון, כי טבע ודרך האמת להתגלות לבסוף, וכל שמכסים ומעניעים ורודפים ומדכאים את אי אפשר להכחידו ולהשמידו, ושוב הוא צפ ועולה ונשאר לבסוף למעלה, ומחטיאי הרבים ישארו לבסוף לחרפות ודראון עולם.

כדת של תורה

קנו

ועתה נבא לדון קצת על מכתבי הבר"צ דירושת"ו ומכתבו של הגה"צ רמ"א הנ"ל ואין הכוונה ח"ו לבזות לזקני הדור אך מה שמוכרח למען האמת של תורה ולהסיר מכשול דבמקום כזה אסור לחלוק כבוד לרב

הנה הם באו לקבוע בירור על ענין אמעריקא במה שבאו לפניהם שני מנקרים ונקרו והטעות הוא כנזכר שמן הסתם עלה בדעתם שכל המדובר הוא אודות מנהגים וסדר ניקור ולא אודות התרשלות (כר צריך עכ"פ ללמד זכות) וכנ"ל ועתה נשאל נא, אם יש דרך כזה על טבח שיצא עליו ערער מזקני הדור שמשאיר חלב להביאו ולראות אם עושה כהוגן ובזה נסתמים הכל ואין צריך אפילו לשאול לאותו זקן ת"ח מפורסם כאשר לא שאלו להגה"צ מקאששו מה בפיו א"כ למה אמרו שהמשאיר כשעורה חלב מעבירין אותו ואם משאיר כזית גם מלקין אותו, וגם למה יש הרבה הלכות בטבח שיצא טריפות מתחת ידו ושחשבתו קשה נביאו עתה ונראה אם עושה כהוגן ונכשירו, ואין לחלק דהתם מיירי שבודאי משאיר חלב ובודאי יצא הטריפה וכאן רק ספק די בזה דהא עכ"פ ספק הוא ובסתננפתר הספק הלא אפילו לא חזרו אחר בירור. שני צדדי הספק שהרי לא שאלו את פי הוגה"צ מקאששו, דאם שאלו, בודאי הי' נתברר להם שיש כאן עוד מכשולים גדולים ואין לומר דשאלו וגם זה נתודע להם ולא חששו לו דאם כן אנו עושים למזידים כאשר נשאל לקמן דנשאלים והשאלות הבאים

(א) במה נברר כשרותן של אותן שני מנקרים אם במה שידעו לנקר היטיב ומה ראי' שעשו באמת כך עד היום ושיעשו ככה להבא דלמא התרשלו ויתרשלו, וכי בירור יש כאן הלא רק סמיכה על צדקתן יש כאן בלי שום עדות וראי' שכמו שעשו עתה לפניהם כך עשו וכן יעשו, אבל במה נתברר להם שלא פשעו בעבר במזיד או בשוגג ובמה בטחו שלא יפשעו להבא וכי כזה בירור נקרא

וגדול הכאב לראות במכתב הגה"צ רמ"א הנ"ל שאפילו זאת לא מבואר בדבריו שנקרי אמעריקא נקרו אלא משמע שם שאחרים נקרו בנוכחה הבר"ד ובנוכחות מנקרי אמעריקא היראי ה' ונמצא שכל הסמיכה הוא על מה שנקרי אמעריקא אמרו שכך הם עושים, ועל זה מוסב כל הרעש והאזהרה שלא יוציאו לעז על הראשונים (ולא עוד אלא שהאזהרה נכתב לפני נסיון המנקרים וזה שלא) ואין אנו יכולים להאמין להמתרחש נגד עינינו, אבל מה נעשה וזאת מציאות הוא שיש מכתב כזה ועל זה רועש העולם

שאלה ב) וכי רק שני מנקרים באמעריקא ומה עם כל המנקרים

שאלה ג) מה בירור אודות כל המכשולים זולת אותן שני מנקרים דהיינו שנשלח בשר לקצווי העולם בהאלטעיל (בטח מרובה) לבעלי חנויות קלים והבשר הוא בלתי מנוקד ועוד מכשולות המבוארים במכתב הגה"צ מקאששו והבלתי מבוארים

גם כל הנוסח של הכרוזים והמכתבים מעורר פליאה וזמיה גדולה שכותבים שהמהרהר אחר הראשונים כמהרהר אחר השכינה וכי אחר הראשונים מהרהרים הלא אחר המנקרים מהרהרים שאין עושים כראשונים

אמנם התמונה הנשקפת מכל זה היא להסב ולהעתיק את הויכוח שאין כאן אלא מדובר אודות מנהגים, ועל מנהג צועקים חלב, ור"כ מדברים על אותן ראשונים שנהגו זה הסנהג, ועכ"פ מבואר שהמכתבים והכרוזים הם שלא לענין, אבל חתוצאה מרה שהעולם מתבלבל ואוכל חלב בעוה"ר, והקולר תלוי בראש הטבלבלים, מי בשוגג ומי במזיד,

עוד זאת נעוה ככרוכיא שהמדובר כאן הוא ענין של תורה ומכשול הרבים באיסור כרת, אבל הדיונים סביב זה הולכים בעיקרם בנתיבות הפאליטיקע, מי הוא עם מפלגת סאטמער (אותו צריך לחחשיב ועליו צריך לחפות ולהשתיק ולהעלים ולהצדיק) ומי הוא שונא (ואותו צריך לבזות ולסתור דבריו בכל אופן) ושחחויביבין להחזיק מסגרת המפלגה כי זהו היהדות

אבל באמת מעולם לא שמענו על פרצה ובפרט על פרצה גדולה כזאת בשביל טעמים כאלה ובודאי שלא שמענו ללכת אחר שקר במזיד אפילו בלי מכשול ומכש"כ במשול גדול גם וא ראינו כזאת אצל רבותינו הראשונים שיהיה להם חשבונות של פאליטיקה ומעולם לא שקלו במשולים ונתיבות כאלה, אלא יש לנו תורה ותו לא מידו,

ודרך זה כשל עצמו בלי שום מכשולים אחרים הוא המכשול היותר גדול המוליך ישו אל התהום ר"ל, זאת שהפאליטיקה על התורה ובעלי בתים או רבנים המושפעים מבעלי בתים או שהנ עצמם יש להם דעה בעלי בתים הם מוליכים את עניגי התורה לפי דרכם, וזה הדרך הי' כשלונו של האגודה, שכל ההולך בה הולך ישר אל השאול תחתית ר"ל,

גם יש לצעוק שבמו עינינו אנו רואים בעוה"ר את ענין הכרת רח"ל כי יום יום נפטרים צעירים לימים ומשאירים בית מלא ילדים, וכולם מזוזעים מזה, שהרבה מקרים יש וביניהם מאורע שהציקו את כל הצבור, ואעפ"כ מתאכזרים ואין פוגש לתקן את ענין החלב שהוא בכוח, הרי זאת המכה הוא עונש כרת רח"ל השבואר בתורה ולמה אין רוצים להכניע ולהודות על האמת אך אדרבה רודפים ומבזים את המעוררים, ומי יודע כמה חרון אף זה מוסיף בב"ד של מעלה, וגם צדיקים נתפסים בעון הדור ח"ו וכל זה בגרמת הפאליטיקה אבל אם יש דין למטה אין דין למעלה ונמתק, ועכ"פ לצעוה, גם זה מועיל, כדאימת גבי פנחס ויערינו שם באוה"ה ואין להאריך כלל גדול בכל הענינים ובמיוחד בענין של תורה אין מקום רק לדברי תורה ולא שום דברים צדדיים, דהיינו לברר עפ"י תורה כל מה שאומרים ולא לדון עם אינטערעסים, או עם חשבונות ואפילו חשבונות של יהדות אין בכוחם להזיז האמת של תורה, ומכש"כ לומר שתם שדברי המעוררים שקר זה אין לו שחר ולא שום מקום

ומכיון שהוא ענין של תורה אין משא פנים בתורה נגד יה' מי שיהי', הלכה נשאת הליה, ואמת נשאר אמת, אחד עם עוד אחד הם ביחד שנים, אפילו כל בהעולם יאמרו שזה שלש ואת ההלכה מחוייבין לומר במסירות נפש ממש כמבואר בים של שלמה בנא קמא פ' שור ש. ג. ד' וה'

אמת שיש חילול ה' בדבר הפרסום הזה אבל כיון שכבר ניסו לתקן בצנעה חדשים ארוכיו ושנים ושטרו את הדבר בסוד, רק גילו לחרבנים ואעפ"כ עדיין לא נעשה שום תיקון ג"מ אין ביוצונם לתקן וכמו שידוע היטיב לרומע"ל שליט"א הנה אין ברירה אחרת רק לצאת בגלוי ואסור ואי אפשר, והחיה"ש נזקף על חשבון אותן שאין רוצים להודות על האמת ולתקן (וכמו שאמר מרן ז"ל לענין דומה, לאותן מעטים שהולכים ברחוב לצעוק נגד הציונות ונצטח חיה"ש שיאמרו שוק מעוררה נגד הציונות, ואמר מרן ז"ל אמת שיש חיה"ש בזה אבל זה נזקף על חשבון אותן שאין רוצים ללכת לצעוק כי אילו הלכו לא הי' זה החיה"ש אבל להמנע מלצעוק אי אפשר ואין ברירה) ובענין הטענה שמוטב יתקנו מקצת משיבואו לידי חסורות מזה שכמדומה שזאת הוא עיקר חילוכו ומחשבתו של רומע"ל שליט"א, אתפלא מאד חלא זהו דרך חשברנות הידוע לוותר מקצת ולזייב מקצת שממנו ברחו ונגדו לחמו, והלא רגילים אנו להתפאר שאנו הולכים בלי פשרות ואין זזים זזי כל

הוא ודלא כאותן שתפסו דרך הפשרנות ואם נלך בדרך זה אין עוד "הקהל שלנו" אלא נעשינו מאותן הנקראים "געלע" שהותכים מן התורה ומזניחים,

ומי נתן לנו רשות לעשות מסחר לקיים מקצת ולוותר מקצת, וכי התורה והמצוות הם הנכסים שלנו שנהי' רשאים בהם, אלא הרוצים להחזיק בשלימות יחזיקו ומי שאין רוצה ילך לו, ואין רשות לוותר אפילו על מלתא זוטרתא שבביל שום חשבון בעולם ועוד, וכי הקהל רוצים בפשרות והלא אדרבה הם רוצים בדקדוק והידור בכל עוז, וגם מוכנים

לשלם בעד זה, וגם משלמיץ בעד זה אלא שהרבנים אומרים להם שזה המצב בהמקולקל הוא הדרך הישר והמהודר, נמצא שהרבנים הם הפשרנים, ואצלם אי אפשר לפעול, ושמו שמים על זה המצב שהגענו לו שהקהל רוצים להיות טוב והרבנים מעכבים ומכשילים, וזהו האמת המר בעוה"ר

והנה כל הקהל המדקדק משועבד ביהדותם וכשרות מאכלם אל הסוחרים גורפי ההון והסוחרים מנהיגים כרצונם וזה פשוט ואמת מר,

וכמו שנשמע על הטעיף של אסיפת פ' בראשית שהה"ג מרויז שליט"א אומר שהוא יפעול אצל וויינשטאק בשקט (איזה ענין) ואיך צריך להרעיש, וגם אומרים שם שפעלו אצלו על ד' שבועות או ששה שלא יכניסו חלק אחורי"ש (עד יעבור זעם)

הרי שוויינשטאק הוא המלך וראשי אלפי ישראל עושים אצלו שתדלנות, וזה הוויינשטאק במקרה הוא מזג טוב ואפשר לפעול אצלו בשקט ומוותר להם, שומו שמים על עולף הפוך זה אבל עכ"פ אלו הסוחרים יגרפו הכסף מן הקהל בדרך שהקהל רוצה דהיינו בדקדוקי כשרות ולא נ"י מכשולים ואיסורי דאורייתא ובקשתינו מראשי אלפי ישראל שישתדלו בזה אצלו

ועתה בענין הטענה לחוס על שארית הפליטה העומדים נגד הציונות, שזה הקול שיש חלב מבזה וזוהם ומספילים להיות לשמצה בקמיהם המחרפים אותם בכתיבי עת שלהם

הנה זאת הטענה טענה נכונה הוא ובודאי יש לחוש עליו וכך באמת חשו עליו, וניסו לפעול ח"שים ושנים בצנעה והכל עלה בתהו ולא נתקן שום ולא רק שעלה בתהו, אלא שנתברר שכולם נוהגים בזלזול נורא ולבסוף איך מתקנים כלום ואיך רוצים אפילו לשמוע כלום כמו שידוע לרוטע"ל וכמו שנתגלה עתה לעינינו

אבל ליותר על ענין החלב ולשתוק בגלל החשבון הנ"ל זה אסור מדאורייתא שהתורה מחייבת לצעוק ולמחות בלי חשבונות אך אם אפשר בצנעה מחוייבים לעשות בצנעה וכנאמר לא תשא עליו חטא אבל אם אי אפשר מחוייבין לבייש כמבואר בגמרא וברמב"ם בכמה מקומות וכך בעוד פוסקים וק"ה להאריך עתה (וזה ראוי שיתבאר בס"ד ובל"ג) ולכן איך הטענה הנ"ל באה בחשבון ובענין הטענה שזה הערעור שובר את הנהגת הצבור ונצטח מזה חרבץ היהדות בכללו גם זה הוא טענה נכונה וחששו עליו יותר מן האפשר ועד היום חוששין עליו הרבה יתר על המדה ובגלל איך משיבים על כל הבזיונות והרדיפות

ופלא שזה הצבור גופא שאנו חוששין עליו בשני ענינים הנזכרים הם אינם חוששין עליו כלר"ז ושובריש ומבזין בפרהסיא את כל העומד בדרכם וככל העולה על רוחם בלי שום התחשבות שזה ישובור את השפעת צבורינו זה עושים לנטורי קרתא תמיד וזה עשו לקאשורי מתמיד ולא השיבו להם מעולם וכך עושין עד היום ממש

אמנם כל זה כל זמן שהתורה מתירה להתחשב, הלא כל זה הוא רק כדי שישמר היהדות אבל אם איכלין חלב ואיך רוצים לתקן כבר שבור והרוס הכל עד היסוד וזה הצעקה שיש חלב הוא כבר המיקון, וכי מה יכול להיות יותר רע מזה שעוברים על איסור כרת, גם מלחמה נגד ציונות באוכלי וולב ג"כ אינו כלום כי תורה שלימה יש לנו ואיך נפ"ם איפה חותכים ממנה וכבר עתה החרבן והבז"ון היותר גדול

והבנין והכבוד יהי' אם יודו ויתקנו אבל אם לא יודו ויתעקשו ינחלו רק בזיונות הם וכל הצבור כי האמת מתגלה ואי אפשר להחניקו

נס מעתה לא יהי' פלא מה שאנו רואים שאיך אוזן קשבת להרבה עניני יהדות אצל רוב הצבור

כדת של תורה

הן אצל אנשים והן אצל הנשים שהרי מתפטמין באיסורים

ומי יודע מה יהיו התוצאות מזה בדור הבא כי ידוע שמאכלות אסורות מטממין הסוה והל:

ובל הגוף והנפש, ומי יודע מה יהי' עם בנינו אחרינו

ויש לנו ללמוד מן הנצב עינינו שבמדינת אמעריקא נמצאים ששה מלידנים יהודים שאין ידעים

בין ימינם לשמאלם ממש כגויים גמורים ואבותיהם ואבות אבותיהם היו שומרי תומ"צ ואי יררו

כל כך עד שאול, הלא ידוע שא' מן הסיבות החזקות היו המאכלות אסורות שפטמו עינים

נלמוד נא מן העבר וכל יחיד יחוש לנפשו ונפש צאצאיו אם רוצה שישארו יהודים ואל יקל

לדבר וישליך הדבר על ראש הרבנים שהכל הולך על אחריותם והם יתנו דין וחשבון, וי אינ

הכי נמי, אבל גם הוא ישלם מחיר יקר מאד הם נפש צאצאיו שעלול להפסידם שלא יואר ח"

זכר אם יתפטמו במאכלות אסורות

ומכש"כ מי שחצבור תלוי בו כמה יש לפחד מענין זה וכמה יש לו ללדאנו: כל זה

נשארו עוד הרבה עינים שלא כתבתי, אבל במה שמבואר לעיל די, ומראה שהמצב באופן

כללי מר מאד,

חושך הירוס וחרבן נתגלה בעולם נוסף על ענין החלב

כי נתגלה לנו ענין של עבד לנגדא טמותא בכל מראה מה שלא הי' אפשר לשער אפילו

בפאנטאזיע

גם נתגלה באיזה אופנים וגישות ובאיזה דרכים נגשים מנהיגים לשקול עינינו

היהדות בעוה"ר מוכרחים אנו לומר אשר לגמרי ולחלוטין אין היום מנהיגים ולא הנהגה

וכל מה שעומד לנגד העינים הוא אחיזה עינים בעלמא ועוד פחות מזה הרבה שאי אפשר

להעלות על הכתב,

ומי שלא יפקח עיניו בזמנינו לראות את האמת המר הזה ולהתודע ממנו וילך כתמים

בסגירות עינים בודאי יהי' נכשל מעתה בפשטות באיסורין חמורים במעשה בכל רחבי

העולם הן בארה"ק הן באמעריקא

שהרי נתגלה לעינינו שענין לא התגורר מפני איש א' לא לירא ב' לא תכנים דבריך מפני איש

כל זה חלף הלך לו ונשכח, ואפילו הכשרים כולם מתייראים כולם חונפים כולם מלאים חשבונות

אפילו כשנגיע לאיסורים החמורים ביותר, והעזז פנים ובעלי האינטערעסין והכסף שולטים

בכל תוקפם על הכל ממש

חשבנו עד היום שרק בציונות הוא כך אבל בשאר ענפי היהדות, ובשיוחד בעיני הכשרות אינו

כך ויראים וחרדים, מעתה נתגלה שבכל העינים הוא כך, אבל בודאי לא יטוש ה' את עמו

ויתן בלבבם להחזיק טעמד גם במצב זה

כל מה שכתבתי אף כי הם דברים קשים כגידין אבל מה אעשה, ימחל נא לי כה"ר כי אין ב' דנתי

בשום אופן לבזות ולצער ח"ו אך לצאת ידי חובתי דמחיבנא מדאורייתא, והשג"ת ירחם

דיחנינו מתנת חנם להיות הדברים נשמעים ושימצאו חן ושכל טוב בעיני אלקים ואדם ויתג"ל

ויתקדש שמי' רבא בעגלא ובזמן קריב

דברי הקשור לאהפנתו דמר ומעריכו כערכו החשוב

משה דוב בעק

נ"ב לדידי לא איכפת אם יצאו הדברים לחוץ וכרצוננו יעשה

קונטרס
כדת של תורה
אודות תיקון הניקור

ח"א

פסק שיצא ממרן הגאון הצדיק
מוה"ר רבי רפאל בלום שליט"א
גאב"ד קאשוי יצ"ו

ח"ב

הכחשה או הודאה

גילוי הדברים כהווייתם מהצד הב' שלחלק ולפלוג יצאו

ד"ל ע"י

וועד לכבוד הוראת התורה וחכמיה

נדפס פה ברוקלין יע"א
אדר ה'תשמ"ג

תוכן הקונטרס

עמוד

הצעה מוקדמת ה

חלק א'

- א. הוראה ואזהרה לאפרושי מאיסורא ממרן גאב"ד
קאשוי שליט"א ח
- ב. מכתב מפורט המבאר את כל חלקי הענין, יסוד ההוראה,
והפרסום בשער בת רבים ט
- ג. סדר ההשתלשלות — ספור מה שאירע מעשי"ת מאז יום
הבירור של הברש"ב-בחלבים, ופרסום ההוראה, ופרטי השיחה
שבין הרב שליט"א עם הרב דקהלת סיגעט-סאטמר
(שרשמנוה בדיוק רב כפי שחקרנו ודרשנו היטב) ועד
חוהמ"ס תשמ"ג לפ"ק י

חלק ב'

- א. פראטעקל מהחלטת אסיפה ב"התאחדות" —
א' תמוז תשמ"ג כב
- ב. פרטי-כל מהאסיפה ב"התאחדות" — כ"ה תשרי תשמ"ג
הנסמן בכ"א בשם דאק' אמענט² כג
- ג. מסקנות האסיפה פח
- ד. שיחת הרב דקהלת סיגעט-סאטמר — חוהמ"ס תשמ"ג
הנסמן בכ"א בשם דאק' אמענט¹ צח
- ה. מראה מקום למעיינים קיח
- ו. קצת הערות קמג
- ז. סוף דבר קמח

הצעה מוקדמת

לדאבונינו — ובלית ברירה מחמת חומר הענין — נאלצנו להזקק לפרסום ברבים, מה שבכל לב היינו רוצים להמנע מכגון דא. כל קורא בצדק, ישווה הדברים זה לעומת זה ואם יזכה יבחין ויבין הדברים לאשורם, ומחמת שרצוננו, שכל אחד ישפוט בשיקול דעת עצמי, נימנענו — בדרך כלל להוסיף הערות ותגובות על אתר, בהעתקת מהלך וענייני האסיפה, ושיחת חוה"מ אע"פ שהיה הרבה להעיר. בהתאמת הדברים זה לזה, ובמה שמסתתר מאחוריהם, בלשונות המסולסלות ומגומגמות ונפחדות.

רשמנו מספרים כדי לסמן על ידם ולהדגיש את הנחוץ לעיון; ובחלקם פרשנו בציונים במדור בפני עצמו. ובתקוה שכל בר דעת יבין, ויסיק המסקנות הנכונות, בעזה"י.

חלק מהחומר המובא בקונטרס נפוץ ומפורסם לרבים, ע"י טעיפ"ס וכיוצא בזה, ראינו לקבצם למקום אחד, וגם להשלים החסר בהם, מפני שרצוננו בהשתלדות למנוע אי-הבנה, הבא מפרסום קטעים.

כמו"כ מצאנו לחובה להוסיף גם סדרן של דברים, כדי לפקוח עינים, במה שהטעות מצויה, שמחמת חסרון ידיעתם בעניינים, משתבשת הרגשתם הצודקת, ונעתיר לסייעתא דשמיא שיהא לתועלת לכל מבקש אמת, כ"ר.

אין הקונטרסים מיועדים לשם התווכחות, כי אין בזמנינו תועלת בוויכוחים, כמו שאמרי חכז"ל ואין תוכחה (וכידוע מה שאמר בזה רבנו בעל "זיואל משה" ז"ל, בפ' נשא תשכ"ז), כי בעוה"ר, רוב העולם נשתעבדו בכל לבם ומציאותם בכלל לפארטייען, ואינם רוצים לשמוע שום ראי' וקוֹכחה.

ובאמת פנייתנו להללו, אנא מכם סורו נא מעל קונטרסינו, כי לא עבורכם נעשה, כי לא נעשה להגברת ההתנצחות והקנתור, שמילאו חללי עולמנו. וכמובן שאינו מיועד גם לכל השמחים בחלקם לשתוק על כל המתרחש, שמקיימים מצות "תגורו", בכל ישותם, ושמחים בחלקם לשתוק על כל המתרחש. ובוודאי שאינו מיועד לכל אלו, אשר הנם שבעי

רצון בכל המצב של היפך יהדות והיפך נימוס הזה, שום עלם מושהל וירוד, ל"עולם" ייחשב בעיניהם.

אלא הדברים מיועדים ליחידים הפזורים בכל קצוות, שעלידי הפרסום לרבים, יימצא להמבקשים ודורשים — אלו היחידים הכואבים — אשר מחפשים להתדבר איש אל רעהו, שיישארו יהודים בני חורין בדעתם ומחשבתם.

ומגמתינו היא רק לגלות מה שכחות עצומים התקוממו לכסות ולהעלים מכלם. המה שהם מתארים את העובדות והמציאות (בתמונה) אחרת ממה שהיא באמת, וזה כל עמלם כל הימים לגנוב הדעת ע"י הפראפגעאנדע החזקה שיש בידם, עם תוארי כבוד וכינויים. ואם יניחו את המצב ככה, וישימו יד לפה, ולא ישתדלו לברר מה שניתן לבאר, הרי ייעשק את הידיעה האמיתית בכל יסודי היהדות מכל ישראל ח"ו. ומעשי דחלב יוכיח.

אנו מוכרחים להדגיש, שבאמת לא התבטאנו, בנוגע לעניינים, וכלפי אנשים, במדה שהיתה ראויה מצד תביעת האמת והצדק, והסיבות מובנות. ועוד יגיעו ימים ויקויים בנו עתירתנו ופתחנו פה למיחלים לך במהרה בימינו כ"ר.

הוראה ואזהרה לאפרושי מאיסורא ממרן גאב"ד קאשוי שליט"א

RABBI RAFAEL BLUM
165 HAINES ROAD #2
BEDFORD HILLS, N. Y. 10507
(914) 666-6800

רפאל בלום
ראב"ד דק"ק קאשוי יע"א
בעדפארד היללס, ניו יארק יע"א

ב"ה, יום י"ג מדות של רחמים תשמ"ג לפ"ק פ' האזינו

שלו וברכה לכבוד כל תלמידיי החביבים העיי
אחדשייה אודות שנשאלתי כמה פעמים, מענין בשר בהמה שיש
מערערים, שאין החלב מנוקר כראוי.
הנה כפי שראיתי בעצמי, בשבוע זו, במעמד מנקרים מומחים,
נתברר כי בעו"ה, שהבשר שקנו בשבועות אלו, מחנויות המוחזקים
להיות טובים ומהודרים, אינם מנוקרים כראוי, שנשאר עליהם חלב
דאורייתא, וגם מחלק האחוריים הי' שם עם החלב שלהם, בדברים
שאינו תלוי במנהג או מחלוקת כלל ואסור מן התורה לכו"ע. על כן
אבקש שלא לאכול שום בשר בהמה, כלל וכלל לא, עד שיתוקן הכל
בשלימות בעייה, עפ"י דתוה"ק.
הי הטוב ישלח לנו ברכונו להוושע בגמח"ט בתוכ"י ושנת גאולה
וישועה א"ס.

ולדאי בעה"ח
הק' רפאל בלום

סדר ההשתלשלות

[א]

אחר שעברו כמה שנים, בהשתדלויות בדבר גדירת פרצות ומכשולי "ניקור הבשר" בנויארק, ועסקו בזה עם כל הנוגעים והמכשירים ועם הרבנים שבידם לתקן. וגם ע"י הבי"ד של העדה בירושלים, ועוד מאמצים רבים, מחשובים באמעריקה ומא"י, שדברו כמה פעמים עם הרב דק' סיגעט-סאטמער, שהפנה אותם לדייני הקי'.

וביחוד עסקו הרבה עם הרב שעסק מסביב לזה מטעם התאחדות, ואתו עמדו כל הזמן בקשר מתמיד, ושתפו אותו הרבה בידיעת המצב ופרטיות המכשולות.

גם פנו אליו בשעתו שיראו הבשר הנקנה בחנויות לרבנים, ונמנע מפני עז דרישתו שלא התאימה להחלטת העסקנים לרצון הסודיות בשמות אנשים וכו'.

במשך כל הזמן עמד הרב מקאשוי שליט"א עם רבנים ועסקנים, לטכס עצה לתיקון הפרוץ — על אף שלא ראה בעיניו את מכשולי החלב. ובעשיית הובא לראשונה לפני הרב מקאשוי הרבה חתיכות בשר עם החלבים שעליהן, בנוכחות הרבה מנקרים, רבנים ומורי הוראה ות"ח וראשי ישיבות (בקיבוץ של כמאה איש) ושמעו גם את העדים קוני הבשר, ואת המומחים המיוחד בדבר (נכון שהי' מנקרים זקנים שנים מאונגארן וכמו"כ משאר מדינות — עם קבלה).

ובמעמד זה נתברר להרב מקאשוי חומר המציאות והחלטת דעת תורה כדת מה לעשות, ומיד החליט שאסור להשהות אפי' שעה אחת, והוציא אזהרתו הידועה מיום י"ג מדות תשמ"ג לפ"ק. שבענוותו היתירה כתבה רק לתלמידיו, בפרטיות, וגם ציוה לא להדביקו בבית מדרשו.

עלינו לציין במיוחד — שלפני פרסום זה, התקשר הרב מקאשוי עם הרב אברהם לייטנער שליט"א, והודיעו במרירות מה שראוי עיניו. ואין לו מנוס רק לפרסם אזהרה לאפרושי מאיסורא. מכתב הזה אם כי נשלח בצנועא כני"ל, היכתה גלים ונתפשטה חיש בכל אפסים. וכל יראי ה' עם המון ארץ רבה, ניחתו לקול אזהרת צדיק. ולא קם רוח באיש לערער אחרי הוראת גדול המקובל לרבים ביראה וחכמה.

[ב]

עד שבש"ק שובה בא הדיין דק' סאטמאר (וומ"ב) בליווי בע"ב א', והרב ביקש שרצונו לדבר עם הדיין ביחידות, ושאל הדיין אודות המכתב אזהרה

כדת של תורה

י

מיום י"ג מדות (יום ה' העבר) בדבר הניקור, ושבאיטליו סאטמאר הקצב הוא טוב בניקור ויש עוד כמה פיינע אידן בזה שם.

ואמר לו הרב, אינני נכנס בדברים אודות שמות פרטיים של אטלזים, רק באופן כללי ברור לי — כמו שברור ששבת היום בעולם — שמצוי הכשלת הרבים בחלבים אסורים אליבא דכו"ע.

ושאל הדיין על הסיבה שלא כינס אסיפה מרבנים לזה.

והשיב לו, שכבר עשו כמה אסיפות בדבר הניקור ולא יצא כלום, וראיתי שהוא עולם הפקר, שגם כשרבנים באים לאסיפה ומחליטים וחותרים. יתכן שבעלי האפיס מפרסמים הנוסח כרצונם גם על מה שהרבנים לא חתמו. (ולפעמים גם מה שדייקו שלא יכתב — כפי שהי').

וגם בנכתב ונחתם ונתפרסם — באים הבעלי בתים השליטים ומפרסמים כרצונם החלטה אחרת למעשה כחזרה וההחלטה והחתימות — ללא חתמות רבנים כלל.

והזכיר לו לדוגמא את האסיפה אודות ח"ב הצלה, שהיתה ביום ח' אייר בבית הרב מדעברעצין — גם אודות הנוראות מענין חוקי סדום והציונים קאטש וסאלאראזש ומריעהם, והחלטת הרבנים וחתימתי אחרי האסיפה בבית הר"ב דק' ווינא בחודש אדר, שאחרי כמה חדשים כשהגיע לקיים את ההחלטה למעשה, פרסמו השליטים חזרה בשם עצמם כבעלי הקהילות — במקום הרבנים.

ולכן לא נראה שום אופן, או לישיב בדד וידום, או לצאת יחידי, ועשה פשר דבר לעורר רק לתלמידים, שחיובם רמיא עלי' ושבידו להפרישם. ומעכשיו בידכם להתאסף לבדכם, לתקן או לפרסם יאכלו ענוים וישבעו. וכן אמר לו הרב מקאשוי בשיחה זו, על סבלו רבות בשנים עוד בחיי מרן זי"ע, ושהי' לו צרות ויסורין הרבה, מבעלי האפיס דאז של התאחדות, והוכרח להשתדל כמה פעמים יחידי, אך בגי' שנים האחרונות בחשבו שנסתנה המצב בזה לטובה, ובפרט שמאז פטירת מרן זי"ע — האחריות רובצת יותר על כל אחד חשב שאפשר יהי' לעסוק יחד. וכן עשה עד הנה. ואחרי ראות הקלקולים שנעשים ובפרט בשנה האחרונה, לא מצא עצה אחרת אלא כני"ל.

[ג]

ובמוצאי שבת שובה הני"ל טילפן הרב דק' סיגעט-סאטמאר להגה"ק הרב מקאשוי אודות מכתב האזהרה הני"ל.

בשאלה: היתכן שפרסם הרב מקאשוי איסור על הבשר ללא דין ודברים?
תשובה: אחרי התעוררות והשתדלות זמן כה רב וממושך ללא תיקון, נשלח המכתב באופן צנוע ופרטי לתלמידים, שהם בוודאי ישמעו בקולו, ועבורם לא נראה שום היתר, למנוע זאת מאתם לאפרושי מאיסורא.

כדת של תורה

שואל: בחרי אף כ"ז נעשה בכוונה להבאיש ריח סאטמאר?

תשובה: כדרכו במענה רך – איך מצאו בי כזאת, והיעלה על הדעת לפגוע ביהודים יראים ושלמים, והלא בכוונה לא הוזכר שום שם אטלזי בפרטיות, רק על המציאות הכללית, יצאנו לעורר, שיש מכשולות רבות ונוראות, ועד שיתוקן הענין, אי"א לסמוך על שום מקולין.

שואל: מאן יימר?

תשובה: אני ראיתי בעצמי את הבשר עם החלבים.

שואל: בענין העדות על מקום קנייתם?

תשובה: שע"ז יש אנשים נאמנים כמה שיקבלו עדותם – לא קרובים

וכו'.

שואל: דורש ממנו שאותם האנשים שהראו הבשר להרב מקאשוי

המנקרים והעדים וקוני הבשר, יבאו תיכף ומיד, להראות לו הבשר הבלתי מנוקר – שנקנה מחמשי-עשרה החנויות – ולהוכיח לו את כל.

תשובה: שיברר מה ואיך אפשר לסדר בזה – ואכן אחרי שהות קצרה,

השיב הרב מקאשוי בטעלפאן שהדבר הוא מן הנמנעות – והסיבות מובנות, כי הבשר המדובר נמצא מחוץ לעיר, ומובן שנקפא באופן שא"א שיהי נמוח להכינם לבוקר עיו"כ וכ"ש לאותו לילה.

ובדבר הבאת העדים, הקונים והידענים, הם לא יכולים לבוא מפני

המורא והפחד, כמובן.

שואל: מה יש לפחד וממי הם מפחדים, ממי יש לפחד באמעריקא?

תשובה: והרב מקאשוי הסביר שוב על קושי הדברים, וגם הטעים שכבר

הי' מעשה וכך נהג הגאון רבי שלמה קלוגער ז"ל ושכן נפסק בס' טוב טעם ודעת.

[ואכן אחרי חקירה ודרישה אצל רבים מהעדים והמנקרים והשאר (יותר

מעשה מהעדים, לא הי' אף אחד – אף מכאלו שאינם ידועים לפחדנים –

שיסכים לבוא בעד כל חללי דעלמא כי זה הענין של מסי"נ, ואף אם לא

לאלתר, לאחר שעה, רק באפשר אם יבורר להם שיוכלו למסור הדברים לפני

בי"ד שיקבלו האחריות המלאה לסודיות

– וכשעמד על דעתו אמר לו הרב מקאשוי, שישתדל שלמחר בעיו"כ

יבואו אליו הבקיאים היטב בכל הענין, לברר לו את כל ונוכחת.

שואל: הלא הביורר על אתר נחוצה, מפני שמחר בעיו"כ (יום א') יהי

שחיטה גדולה, לצורך יו"ט וצריכים לדעת מה לעשות?

תשובה: שלא ישחטו הפעם.

שואל: מה, אי אפשר לעכב השחיטה?

תשובה: בלשון של רוגזא ותמ"י – אי"כ מה רצונו, שישחטו ויאכלו כמו

שאכלו כשלושים שנה, ואתם מסלקים בזה את כל אחריות ממני, כי טענתי

כדת של תורה

ברורה, שנתברר לי עתה, שהניקור לא טוב ובאריכות הזמנים חלו רפיונות והזנחות, ואיך תרצו לאכול עכשיו, אחר שאין מציאות להראות תיכף את הבשר, ומדי ספק בוודאי לא יצאו, והדבר המחויב לכה"פ — מספק — למנוע השחיטה הזאת לעת עתה [והוסיף הרב מקאשוי לומר לו, הלא לעיוכ"פ לא צריכים בשר כי לא אוכלים בשר בהמה — וכששאל לו — על מוצאי יוהכ"פ — ענה לו שלא "יזיק" כלום כשיסתפקו בבשר עוף].

[D]

ואח"כ קרא גם הרב מאדווערע בשליחות הרב דק' סיגעט־סאטמאר בטעלפאן ללחוץ יותר בהשתדלות שיבואו עוד במוצאי ש"ק (עם הבשר), ואחר שהבין הקושיים הכרוכים בזה כנ"ל — שעם כל ההתאמצות הכי גדולה, הלואי שיוכלו להכין את זאת עד הבוקר, כפי המדובר מקודם — ומסר הדברים לשולחו — התקשר שוב בטעלפאן.

ולאחר שהמשלח לא הרף מללחוץ, הוסבר להשליח בפרטיות — כי לו היה אפשר להרחיב הדיבור, ונוכח לדעת שאם באמת מתכוונים לביורר ראוי ונכון, אין ערב יו"כ בכלל זמן גרמא להגיע לתכלית הנרצה, בישוב הדעת, ובכלל לא נתקבל על הדעת ולא הובן מה התכלית מלחץ הבהלה הזאת מתוך הנסיון של ההתנהגות וההתייחסות מהעבר, ואזי הוחלט עמו שביום ג' (למחרת יוהכ"פ) יתאספו לדון בדבר, ובמפורש ירד מעל המחשבה, ונתבטל מה שדובר מקודם על הפגישה בערב יום כיפורים.

מלבד שההתאמצות המבוהלת היתה סכנה להרב מקאשוי וחולשתו אז כידוע, ללא הכרעת פשר דבר המהירות, מהחפזון המוזר, והיי" הרב מקאשוי כמסתפק וחושש, וההתחשבות והזהירות ומתינות ויישוב הדעת נחוצה, ולא ליכנס בפתאומיות, עד שיבורר הצעדים הנכונים שאמנם מובילים לתיקון

וכמובן שעל ידי הצעת ההסכם וההחלטה עם השליח לאסיפת הדיון ליום ג' מחרת יוהכ"פ, וירד בזה כל המדובר לערב יוהכ"פ — נשאר הנכונה שעד אז יודיעו שלפחות מוטל הדבר בספק, וימנעו לעי"ע מלאכול עד שיתברר לכל בעליל.

במוצאי יו"כ באו והודיעו הנתפרסם, מה שהוכרז ביוהכ"פ לפני תפילת מוסף ובפני הס"ת שהבשר מאיטליז סאטמאר הוא כשר, ומותר לאכול הבשר.

א"א לתאר איך נבהל הרב מקאשוי ונשתומם בשמעו שמועה זו, ממש כאילו נפל עליו קורה רח"ל, כי אחר כ"כ דין ודברים שהיי נראה לו, כי רוצים בביורר האמת ולהצטרף להשתדלות התיקון וכזאת יעשה, אהה. והמסקנה הפשוטה היתה מובנת, שאם כה פשוט וברור להם שהכל מותר מה עוד יש לו לברר.

ובזה גם נתחזק חשש של החפזון המובא לעיל, ועוד נוסף על קושי, שאדם עשוי לאחזוקי דבריו, ולכן רחוק הדבר מתועלת, כמובן.

[1]

למחרת יוהכ"פ פנה הרב מאדווערע בהצעה — שאע"פ שהכריזו בסאטמאר — מ"מ אולי יש מקום לקיים את המדובר ליום ג' — והשיב לו הרב כנ"ל.

ומחמת שמכל השיחה עם הרב דק' סיגעט־סאטמאר, היה המשמעות ברורה, שמסביב לקהילתו דיונו, במילא לא הי' כל נפק"מ אליבא דאמת, אחרי ההכרזה המוחלטת.

ביום א' ערב חג הסוכות, שלח הרב מקאשוי את מכתבו הארוך והמפורט אל הרב דק' סיגעט־סאטמאר בתקווה להעמידו על האמת והנכון כפי שהן. בליל א' דחוה"מ"ס קרא הרב מקאשוי להרב דק' סיגעט־סאטמאר לפייסו ולשמוע חו"ד על המכתב ולדבר בענין התיקון, הרב לא בא לטעלפאן שלח ה' משה פרידמאן (המשמש בתור גבאי אצל הרב דק' סיגעט־סאטמאר) להרב מקאשוי והעזי לדבר בחוצפה נוראה. (קבענו הדבר לספר לדראון, וללמד לקח על חומר ושפלות מצבנו בעוה"ר).

בחוה"מ"ס נפוצה השיחה בפי כל, שהרב דק' סיגעט־סאטמאר מתכוון לקבץ הרבים, ולדבר לפניהם, כפי שדובר.

ומחמת הרצון למנוע חיה"ש, נשלחו אליו כמה אנשים חשובים לדבר אל לבו על כך.

ובעוה"ר יצא מה שיצא, ירחמנו ה' ויגדור פרצותינו במהרה דיין, ונושע כ"י"ר.

RABBI RAFAEL BLUM

165 HAINES ROAD #2

BEDFORD HILLS, N. Y. 10507

(914) 666-6800

רפאל בלום

ראב"ד דק"ק קאשוו יע"א

בעדפארד הילס, ניו יארק יע"א

ב"ה. יום ה', בין עשור לחמשה עשר לס' שם יזבחו זבחי צדק תשמ"ג

אחדשה"ט ההכרח יאלצני לבא בכתובים אף בימים שאין הלב לר יוצא בקולמסו מטירדות מצוה של ימים הקדושים, כי נוגע לדברים העומדים ברומו של עולם. ומטעם זה אבקש סליחה ממעכ"ת על הטריחי אתכם באריכות דברים אשר אך לא למותר הנה.

הנה כל השנים שעלי"ט מעת שאני דר באמעריקא מנעתי עצמי כמעט כגדר שלא להתערב בפרטי עניני כשרות והכשרים מכמה טעמים, ואף בג' שנים ומחצה שעלי"ט באו לאזני שמועות מחרידות ומכאיבות במצב הניקור כל יום מוסיף על חבירו עד שהגיע לכך ע"י סיבות מן השמים שבעשי"ת העלי"ט הביאו לפני בשר שקנו מחנויות המוחזקים ליותר טובים והראו בעליל לכל רואה כי המכשולות עצומות בהם, גלוי לכל כי בעוה"ר אחב"י החרדים לדבר ה' מדקדקים במצות ונשמרים מכל חשש כל דהו של איסור דרבנן ובפרט במאכלות אסורות, קהילות הקדושות ביותר שנשארו לנו לפליטה, נכשלים ללא יודעים באכילת חלב גמור דאורייתא שאיסורו בכרת רח"ל. מובן שלא יכולתי להתאפק עוד כי יראתי מגודל האחריות של מי שיש בידו למחות וכו' ובפרט בעון נורא כזה ואמרתי לא עת לחשות ותיכף שלחתי מכתב לתלמידי הי"ו שהגיע אצלם ביום ערש"ק שובה שהודעתי להם בקוצר אמרים שיש מכשולות בניקור הבשר ולכן אין לאכול שום בשר בהמה עד שיתוקן הדבר על נכון.

בש"ק אחה"צ בא אלי הגי' הדיין דסאטמאר שליט"א בשם הגאון הצדיק דסאטמאר שליט"א לשאול אודות המכתב הנ"ל והגדתי לו האמת כאשר הוא כי נוכחתי לדעת שהקצבים מכשילים את הרבים בחלבים אסורים אליבע דכו"ע, ואף בדאורייתא. במוצש"ק ליל עיה"כ קרא הגה"צ דסאטמאר בטעלפאן שהוא דורש ממני שאותם אנשים שהראו לי הבשר יראו גם לו תומ"י בחצי הלילה שיראה בעצמו מה מצאו. מאחר שזה הי' מן הנמנע אמרתי לו שאשתדל למחר לשלוח אליו שלוחים הבקיאים בכל הענין היטב לבאר לו את כל ונוכחתי וה' מרוצה בדבר ואמר כי רוצה שיהיו שם גם הרב מאדוארי והרב ממאנטעווידעא שליט"א. אח"כ באותה לילה קרא הרב מאדוארי בשליחות הגה"צ מסאטמאר שליט"א והדבר נקבע למחרת יוהכ"פ שאז יתאספו לדבר כנ"ל.

ומאז עד יוה"כ לא שמעתי בדבר כלום עד למוצאי יוה"כ באו והגידו לי שביוה"כ פ הכריז הדיין (פ"מ) בביהמ"ד קהל ייטב לב במעמד אלפים שהבשר הנמכר במקולין של קהל ייט"ל בווייליאמסבורג הוא כשר בלי פקפוק. ונשתוממתי על שמועה זו כי באה, מהו פירוש הדברים אחרי שהסכמנו להיאסף ולבאר פתאום מכריזים שהכל טוב והי' בעיני כחידה סתומה. גם הגידו לי מכמה רבנים אחרים שכבר הכריזו בש"ק כ"א לעצמו שהבשר כשר, ובתוכם בקהלת יעקב דפאפא, הרה"ג ר' יחזקאל ראטה והרה"ג מדעבעצין, ואף א' מהם לא קרא אלי לשאול אף שאלה אחת אודות הערעור, והדברים היו מרפסין איגרא אצלי. אמרתי לעצמי אני את נפשי ונפש הנשמעים לי הצלתי השומע ישמע.

שבתי וראיתי כי בכ"ז לא יצאתי יד"ח ומחוייב אני לעשות כל אשר בכחי להציל רבבות מישראל מעוון נורא ויהי זה ראשית דרכי לערוך מכתב זה לכבוד הגה"צ שליט"א אשר בלי ספק חסרון ידיעה ועידי שקר מבלבלי אותם, ואילו ידעו מה שידעתי אני בודאי היו זועקים מרה ברחובות העיר שאסור לכל אשר בשם ישראל יכונה ליגע בבשר בהמה עד שיתוקן כאשר יבואר, ע"כ באתי בזה להודיע להדר"ג ראשי פרקים: א) בהשתלשלות הערעורים. ב) סיבת המכשולות. ג) המכשולות. ד) התיקונים הדרושים, כפי ידיעתי וידיעת עסקנים המשתדלים בזה ובקיאים בו היטב. ומובטחני בצדקתם שכאשר ישמעו דברי הנאמרים באמת וצדק כתורה יעשו.

סדר השתלשלות הערעורים והנסינות לתקן

א) לפני בערך ג' שנים ומחצה בא לכאן מנקר מומחה הרה"ג ר' מרדכי מלאכי שליט"א, וראה קצת מכשולות והרעיש ע"ז, אף כי שם האיש לא הי' נודע אז כאן, אבל חומר הענין הי' דורש לעיין בו בכובד ראש ולברר הדבר. הברור היחידי שנעשה אז הי' שקראו אסיפה מרבנים, **ואותם המנקרים עצמם שהי' הערעור עליהם הם העידו על עצמם** שכשרים הם ומעשיהם טובים וסמכו עליהם, וקיבלו דעתם שכל הדבר הוא ענין של מנהג מקומות ואנשי מדינותנו נוהג כבימי קדם ואין חיוב לקבל מנהגים חדשים של דרך הניקור בא"י, ועל סמך זה הכריזו ברבים שהכל כשר ויאכלו ענוים וישבעו. ב) מאז ועד עתה לא פסק הערעור מאנשי א"י שנרעשו לשמע דברי הרה"ג מלאכי כשחזר לשם. עיקר המעוררים הם חברי הכולל "הלכה למעשה" שתכליתו לימוד ניקור ומומחיותן ונאמנותן בידיעת ההלכה וחלק המעשה מוסמך והועד מפי הביד"צ מירושלים שליט"א, וכולו מיוסד על מומחים שקיבלו קבלה מפי רבותינו הגאונים המפורסמים מדורות הקודמים שבעצמם ידעו כל דרכי הניקור והלכותיהם על בוריו עוד בהיותם בחו"ל

כדת של תורה

כהגאון הנורא הגאב"ד בריסק, ר"ש סאלאנט ושאר רבני ודייני הבי"ד ירושלים, ובמשך הזמן באו לעזרתם קצת אנשים מפה.

כל הערעורים והטענות לא מצאו אוזן קשבת בין אותם שבידם לתקן ולא האמינו להם, כי הלא תלוי הכל במנהגים, וכן הי' מפורסם תמיד אצל כל ההמון.

ג) לפני בערך חצי שנה נתחזקו הערעורים יותר, ורב גדול א' התחיל להשתדל לעיין בדבר, והתחיל קצת לראות מכשולות, ויצא מזה קצת אסיפות רבנים יחידים וקצת בכנופיא, אבל התוצאות למעשה לא היו ולא כלום.

ד) באמצע הקיץ באו איזה עסקנים והציעו שהתאחה"ר תזמין לכאן שני מנקרים היותר מומחים ומפורסמים בצדקתם ויראתם מא"י והם יבררו ויבארו ואז יראו המצב האמיתי ומה צריך לתקן ויעשו הכל בצינעא מאוד בלי שום פירסום שלא יפגע כבוד רבנים או קהילות קדושות. התשובה להם היתה כי אין להתאחה"ר שום שייכות לכשרות הבשר וע"כ אין רצונם לשלם ההוצאות, רק אם המציעים רוצים יכולים להביא המנקרים על הוצאות של המציעים עצמם, והם הסכימו גם לזה למען זכות הרבים. שוב היתה אסיפה של קצת רבנים והחליטו שאינם מסכימים לזה כלל, אלא התאחה"ר תשלח שלוחים לא"י לברר הבשר שם.

ה) במשך כל הזמן הי' הרבה משא ומתן בין העסקנים ומעוררים לרבנים שונים עד שבחודש סיון העל"ט הביא הרה"ג הנ"ל שעסק בענין החלבים הדבר לאסיפה הידועה של חברי התאחה"ר עם המנקרים, ומאותה אסיפה נתוודע להם במקצת, והחליטו לתקן איזה דברים שראו בהם בעצמם מכשול, ושלחו רשימת הדברים הללו בצינעא למספר קטן של רבנים בלבד בע"פ או בכתב¹ כדי שיצוו לנהוג כן בחנויות שתחת השגחתם, וברשימה זו עכ"פ הודו במקצת. הרשימה עצמה היתה כוללת רק מקצת דברים הצריכים תיקון כפי ששמעו מהמערערים, ואף דברים אלו לא נכתבו כהוגן לפי דעת המומחים, ומלבד זה כמעט שלא נשמע הדבר לכל אותם שהיו צריכים לשמוע, ולא באופן ובדרך המחויב עפ"י התורה (גם יש בשר שנקנה אחר זמן זה שנשאר עליו חלבים שציוו באותה הרשימה להסירן).

ו) כמה עסקנים ניסו לדבר עם רבנים מכשירים לעוררם על הנעשה, ולא נעשה דבר, מחמת חסרון ידיעה ובקיאיות בדבר. לדוגמא הי' רב אחד נותן הכשר על חנות בקהלה גדולה כשבאו אליו שני אנשים לעוררו על הנעשה בחנותו לא רצה לשמוע רק צעק עליהם ודחם בשתי ידים, ומאז ועד עתה הולך ומפרסם שהכל בסדר. מורה הוראה אחר נותן הכשר על חנות מקהלה גדולה כשעוררו אותו על מכשולות אמר שהוא רוצה לילך ללמוד ניקור בעצמו כדי שיבין, שוב רצה לתקן וחזר בו אחר שדימה בדעתו שא"צ תיקון

יותר רק לצוות לקצב לעשות כרשימת התאחה"ר הנ"ל ודי בזה, הגם שזה כמה מהדברים שהיו כתובים ברשימה הנ"ל צריכים אומנות מרובה ולימוד מפי מומחה. ועוד כהנה.

ז) האדמו"ר מוויזשניץ שליט"א במאנסי בשמעו קצת הדברים ואחר שראה בנו שליט"א מקצת חתיכות בשר כאלו הנקנה בחנויות המהודרות, צוה להכריז שאין לאכול בשר עד שיבורר. ועד עתה עומד על עמדו בפקודה זו. (נוסף ע"ז שלח את א' מאנשיו שלמד ניקור ע"ד אונגארן לראות את הבשר, וגם הוא העיד לו שהמצב נורא). אחר הכרזה הנ"ל היו כמה רבנים שבאו לטעון לאדמו"ר מוויזשניץ, והוא בשלו שלא טוב וצריך לתקן, והתשובה ע"ז מהן בא אחר כמה שבועות שהכל בסדר ויאכלו ענוים וישבעו כדלהלן (סעיף י').

ח) באסיפת התאחה"ר הנ"ל נתגלה מקצת מהמצב הנורא, לדוגמא הי שם מנקר אחד שמחזיקים אותו מהמומחים ביותר בין מנקרי אונגארן וסומכים עליו ועל דבריו מאוד וכשהראה לפני הרבנים אופן הניקור הוציא מתחת ידו כבד בחזקת מנוקר ונשאר עליו חלב גמור, ונעשה שם רעש גדול ממנקרים אחרים שהשאר חלב. גם נתגלה שם מעשה בחלב הטחול שהוא דאורייתא.

ט) בכ"ו מנ"א העל"ט כשהי הרב הגאון האדיר אב"ד דירושלים בקרית יואל בהילולא של רבה"ק מסאטמאר זי"ע הפצירו בו פעמיים אנשים מסוימים שיחתום על כרוז שהכל מסודר וטוב בניקור הבשר באמריקא בלי שיהיה לו שום ידיעה או בירור בדבר (מובן מאליו שסירב ולא חתם). י) בשבוע שלפני ר"ה הגיע לרבנים מהתאחה"ר מכתב עת הנקרא "התאחדותנו" והדפיסו שם דברים שהם מכוונים ליתן הרושם שכל השערורי" בענין הניקור אין לו כל יסוד, ולצורך זה צירפו מכתב מהבד"צ שיש לסמוך בזה על רבנים המפקחים בארצה"ב, ובאותה שעה ממש נדפס ב"דער איד" מא' המפקחים היותר מפורסמים שהכל טוב ומסודר. וכ"ז השאר רושם על הקורא שכל הבשר מותר לאכלו בלי חשש ופקפוק, וכ"ז אחר שכבר ידעו מהנ"ל ועוד מקורות שונים מהרבה הפירצות ומכשולות. אלה הם קצת מהדברים שעברו ויש הרבה יותר וקשה לפרוט.

סיבת המכשולות

והנה לפום ריהטא כל עובר ישתומם איך נהייתה הדבר הזה איך אפשר שקצבים שומרי תורה ומצות יכשילו את הרבים באיסור כרת רח"ל, ואיך אפשר שרבנים גאונים וצדיקים לא ירגישו בדבר ולא ירצו לתקן ויסמכו על שמועות פורחות וכשירו דברים בלי חקירה ודרישה ובירור ובפרט אחר די

כדת של תורה

קלא דלא פסק ההולך וחזק בערעורים שיש מכשולות עצומות, וכ"ש כשכבר נתגלה קצת דברים לעיניהם.

(א) התשובה ע"ז הוא רשימת הסיבות אשר יבוארו כאן, ונוסף עליהם ביסודם הוא מצב היהדות בכלל היום שדעת בעה"ב דוחקת ולוחצת על הרבנים למשול בהם והרבנים חסרים אוניס לעמוד כנגדם כרצונם האמיתי מפני התראותיהם והגזמותיהם, שקריהם ופיתוייהם אשר רבו בכל דבר אשר אין כאן המקום להאריך בו. זהו בדרך כלל. ובפרטות פרשת החלבים יש כמה סיבות ונפרטם בקצרה.

(ב) הרבנים הגאונים כמעט שאין בקיאים בהלכות ניקור ובדרכיו למעשה ובהכרח סומכים על המנקרים שהם הקצבים. (ויש רבנים שזוכרים מעט משנים קדמוניות מה שראו או שמעו, או שלמדו עתה קצת אחר הערעורים, אבל לפי עדות המומחים אי"א להיות בקי להבין באופן זה). וכיון שבהכרח סומכים על הקצבים אי"כ בידי הקצבים להטות לבנם כרצונם בעדותן וחלקקות לשונם, ולדאבוננו הצליחו בזה מאוד.

(ג) המנקרים רובם למדו אחד מהשני, ואין יסוד חזק למקור לימודם. וכ"ז בחלק המעשה אבל בחלק ההלכה אינם יודעים כלום, וכל מעשיהם כמעשה קוף בעלמא, ואצלם הוא כחלק מאומנות הקצבות, ובהרבה חניות משתמשים לצורך זה בקלים ורקים ע"ה. פועלים שכירים שהראו להם הפעולות שעליהם לעשות.

והנה ידוע מפי סופרים ומפי מומחים כי ניקור קשה ומסובך יותר משחיטה, ואם בשחיטה צריך: (א) לימוד ההלכה על בוריו. (ב) לימוד למעשה ממומחה מוסמך. (ג) כתב עדות משוחט מומחה שידוע האומנות. (ד) כתב קבלה מרב שידוע איך לנסות — כ"ש וק"ו בניקור שצריך כל אלה.

(ד) מספר המועט מהמנקרים הזקנים שעליהם סומכים על מה שקיבלו בשנים קדמוניות רובא דרובא היו פחותים מבן כ' ולכל היותר כ"ה שנים בתחילת המלחמה, ובימי הזעם הופסקה השחיטה הכשירה לגמרי בהרבה מקומות, ויש שהי' ההפסק להרבה שנים, וידוע ממומחים שאף מומחה ורגיל בניקור אם מפסיק עבודתו לאיזה שנים שוכח לגמרי, וא"כ על מי סומכין בזכירת קבלת ניקור אונגארן.

(ה) באונגארן לא השתמשו כלל בחלק אחוריים אפי' עם ניקור, נמצא שכל מה ששייך לחלק אחוריים אין שייך לזכור כלל מאונגארן כיון שלא השתמשו בו ולא ניקרו אותו (ואם הי' מנקר שעשה כן על דעת עצמו הרי בזה עצמו הי' נפסל מאומנותו).

(ו) מלפנים בכל מקום לא היה לקצב דריסת רגל בחנות אלא בשעה שהי' שם משגיח ממונה מהקהל שהשגיח על הכל. המשגיח לא קיבל משכורתו מאת הקצב, ולא היה תלוי בו כלל והוא היה לו מפתח החנות ורק הוא היה

יכול לפתוח החנות, וכאן הכל ביד הקצב או שכירו ועליו סומכים בכל דבר בין בידיעת ההלכה ובין במה שמקיים למעשה ואף כי הרבה הם שומרי תומ"צ באמת מ"מ א"א לסמוך על הקצב בכל כה"ג כי הנסיונות גדולות, בטירחא והפסד ממון הרבה בהשלכת בשר הרבה לאשפה, ובמשך הזמן משגגה יוצא להתרשלות ופשיעה עד למזיד והקצבים במשך הזמן נעשים מעיזים נגד רבניהם ואינם צייתים אפי' בגלוי במה שמזהירים להם וכ"ש בסתר לדוגמא, בא' החנויות המהודרים ביותר שאלו את הקצב הממונה על החנות למה מוכרים אצלו סאלאמי כיון שמודה שהוא טריפה מחלבים, אמר אילו לא הי' עתה המהומה הי' מיפסיק מלמכור (ובשביל זה מכשיל רבים במזיד, ומה הי' עד המהומה הלא ידע מזה גם לפני כן כפי עדות פיו עצמו). בהרבה חנויות נוהרים עתה כבר מאוד מפני הערעורים שלא למכור חתיכה שלימה שאפשר להכיר חלבו עליו, ובחנות של קהלה גדולה אמר בפירוש הנהלת הקהלה פקד עליו שלא ליתן חתיכה השלימה לשום קונה, ועוד הרבה כאלה

המכשולות

א) החתיכות בשר שהביאו לפני נקנו ע"פ עדים נאמנים (ביודעי ומכירי שנאמנים כמאה עדים) מלוקט מבערך **חמש-עשרה חנויות** היותר טובים. מרוב חנויות קנו הרבה מיני חתיכות ויש שכפלו כמ"פ גם חתיכה אחת פעם אחר פעם כדי לברר היטב ומכל החנויות כולם בלי יוצא מן הכלל **לא הי' אף אחד שהי' נקי ממכשולות**. החתיכות שהראו לי לא היו כל מה שקנו שלא הי' פנאי וצורך לראות הכל.

ב) חמש-עשרה החנויות הנ"ל שנמצא החלבים בבשר שלהם, כוללים גם אותם שרוצים לדמות לעצמם ולומר לאחרים שהם נקיים ולא מהם המדובר, אלא שאין רצוני לגלות שמות חנויות ומה הם החתיכות שמצאו בהם וכו', כי אין זה כוונתי, ודרכי מעודי בדרכי שלום ולא לבזות ולהשפיל או להרבות מחלוקת ח"ו וע"כ מנעתי מלגלות זה להדיא אף למי ששאל ע"ז, ועיקר מטרתי הוא להודיע, כי **מצב הניקור בכללו באמעריקא** הרוס עד היסוד וא"א לאכול שום בשר בהמה כלל עד שיתוקן כראוי.

ד) כבר נתבאר למעלה שהי' מחתיכות הללו שנקנו בחלב אשר עליהם אחר שכמה מחברי התאחה"ר ציוו בצינעא להסיר אותם החלבים.

ה) ע"פ המנקרים שהיו שם נעשה רשימה מיי"ב חלבים שנמצאו על אותן החתיכות ואלה הם שמות החלבים:

(א) טריפה קאלנער נמצא מחלק האחוריים עם חלב שעליו.

(ב) קצה הצלע הי"ג.

(ג) קרום היותרת מעט.

- (ד) חלב שתחת קרום היותרת.
- (ה) קצה הקרום העב שעל הכסלים.
- (ו) קרום הדק שהוא הקרמי דכפלי.
- (ז) קצת חלב הכליות על הבשר עב של הטרפש.
- (ח) חלב שעל השפונדר.
- (ט) קרום הדק על הראפלע וחלב שתחתיו.
- (י) סחוסים של צלע י"ב וי"א וכו'.
- (יא) בשר שבין צלע י"ב לייג עם הצלע.
- (יב) חוטי דכפלי מקצת מן החוט.

(ו) החלבים שברשימה זו אף כי מועטין יש לתלות במנהגים (וגם בזה יש חילוקי דיעות אם תלוי במנהג ואם מנהג אונגארן הי' להיתרא) אבל רובם אינם תלויים במנהג כלל ואסורים לכו"ע ובכל מקום בעולם, ויש מהם מדאורייתא, וכמבואר בכל ספרי ניקור. כל מנקר בקי ידע מתוך הרשימה שהדבר כן, ושאין לפלפל בזה.

(ז) טעות גדולה נפוץ בין העולם ואף אצל רבנים שכל המדובר הוא בענין צלע י"ב וי"ג (אף כי זה עצמו היו נוהגים לאיסור ברוב המקומות), שדבר זה הוא רק א' מהדברים, אבל יש עוד הרבה דברים שאינם שייכים למחלוקת הצלעות כלל. וטענות כאלו הנפוצים בהמון, כמו מנהג וצלע י"ב וכו' מטשטש המוחות ומבלבל הדיעות.

(ח) אין לדייק מהרשימה הנ"ל שאין מכשולות יותר מזה אלא שהבשר שהביאו לפני הי' עליו אלו, אבל גם היו עוד ענינים בבשר שבידם שלא הראו, וחוץ מזה מובן שמן הנמנע לקנות כל מיני בשר מכל חנות כדי לברר הכל מחמת היגיעה יודמים מרובים שעולה.

וכבר נתפרסם גם גביית עדות מחלבים שמצאו על חתיכות שנקנו בעת שהאדמו"ר מוויזשניץ צוה הכרזתו.

(ט) מלבד מה שראיתי בעצמי נתברר מכמה מקורות נאמנים אשר אכ"מ להאריך בהם ממכשולות שונים, ופשיעה וחסרון ידיעה שבניקור.

(י) חוץ מפשיעה בניקור עוברים על מנהג אונגארן שאסור להשתמש בחלק אחוריים כלל אפי' בניקור, ונתברר בבירור גמור שבבית המטבחים כאן חותכין עם חלק הפנים חתיכה גדולה מחלק אחוריים ושולחים אותו לחנויות ואנו תלויים בזה ברחמי בעלי החנויות הקצבים אם מסכימים להפסיד ממון הרבה בקביעות ולזרוק חתיכה זו לאשפה, ואם יודע כמה לחתוך, או שישתמש בו לקונים בגלוי או בסתר, ובמציאות נתגלה שכמה חנויות מוכרין חלק זה בפועל בלא ניקור, וכ"ש שיש שמנקרים (לפי דעתן) ומוכרין.

יא) הקצבים עצמם מעידים שמוכרים לעשות סאלאמי וווארשטן בשר שאינו מנוקר, ושהסאלאמי אסור, ועכ"ז כולם מוכרים אותו בחנויותיהם. יב) כל הבשר הנמכר לחנות (האלסעיל) בכל קצווי עולם נשלח בלי ניקור כלל, ונמסר לבעלי חנויות שרובם (מחוץ לשכונות החרדים וכו') קלים שאינם נאמנים כלל שינקרו הבשר, והמון הקונים סומכים ע"ז שהבשר הנמכר הוא משחטת גלאט שבברוקלין, ולא עולה על הדעת לסתם אדם שיש חששות של חלב ושצריך ניקור ובקיאות ונאמנות בזה.

יותר ממה שכתוב כאן יש במציאות המכשולות, ובנסיגות שניסו לתקנו במשך ג' שנים וחצי שעברו על"ט, והמצב נורא ואיום ר"ל, וכל הענין מבהיל הרעיון ואף לעצמי נראה אני כחולם חלום, אלפים ורבבות בניי נכשלים באיסור חלב הנורא ואין דורש ואין מבקש לתקן, וכשנעשה איזה רעש בעיר ממהרים להתאסף האיך להשתיק ולהודיע כי יאכלו ענוים וישבעו, והמון עם הולכים לדרכם בדברי לעג ובוז וטענות של הכל שאין קץ לדברי רוח. ע"כ אליכם אישים אקרא רבנים גאונים וצדיקים אשר בית ישראל בצל כנפיכם יחסיון אנא חוסו נא להודיע תומ"י לרבים, כי ימנעו לעת עתה ממכירת בשר לגמרי עד שיתקנו כאשר יבואר, ואף כי קשה מאוד, מ"מ לאכול חלב קשה הרבה יותר בזה ובבא. והחוב על כל אדם מישראל לעשות כל אשר בכחו להשיב רבים מעון פלילי. ואם נשאר עוד ספק בלבכם נא תזמינו מנקרים מומחים מא"י לבא לכאן ולברר.

אופני התיקון

לדעתי יש עצה נפלאה לתקן הניקור באופן הנוח וקל ובצנעא, ואם רואה כהדר"ג צורך יכול להתקשר אתי לשאר הפרטים. והנני בטוח בצדקת הדר"ג שיהא נעשה כל אשר ביכולתכם למען כבוד ה' וכבוד עמו. וה' ירחם על שארית עמו כי אין לנו לישען אלא על אבינו שבשמים, הוא ישלח לנו משיחו הולך תמים ויערה עלינו רוח טהרה ממרום ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים. ואכפול להודיע שח"ו אין כוונתי לצער שום נפש מישראל או שאר כוונות, (וע"כ אבקש בכל לשון של בקשה שלא לפרסם מכתב זה כלל וכלל לשום ב"א) רק אדרבה כוונתי כדי שלא יכשלו בני ישראל קדושים באיסורים חמורים, וה' הטוב ישים חלקנו בין החרדים אל דבר ה' ורק לתקן, וכל המסייע הוי ממזכי הרבים, וזוכה לאורו של משיח בקרוב ובמהרה דיין וגמח"ט לכולנו בתוכ"י בע"ה אכ"י"ר.

הק' רפאל בלום

ח"ב

(מתוך מכתב הרב שליט"א אות ה).

במשך כל הזמן היי הרבה משא ומתן בין העסקנים ומעוררים לרבנים שונים עד שבחודש סיון העלי"ט הביא הרה"ג הנ"ל שעסק בענין החלבים הדבר לאסיפה הידועה של חברי התאחה"ר עם המנקרים, ומאותה אסיפה נתוודע להם במקצת, והחליטו לתקן איזה דברים שראו בהם בעצמם מכשול, ושלחו רשימת הדברים הללו בצינעא למספר קטן של רבנים בלבד בע"פ או בכתב כדי שיצוו לנהוג כן בחנויות שתחת השגחתם, וברשימה זו עכ"פ הודו במקצת. הרשימה עצמה היתה כוללת רק מקצת דברים הצריכים תיקון כפי ששמעו מהמערערים, ואף דברים אלו לא נכתבו כהוגן לפי דעת המומחים, ומלבד זה כמעט שלא נשמע הדבר לכל אותם שהיו צריכים לשמוע, ולא באופן ובדרך המחויב עפ"י התורה (גם יש בשר שנקנה אחר זמן זה שנשאר עליו חלבים שציוו באותה הרשימה להסירן).

התאחדות הרבנים דארצות-הברית וקנדא

ב"ה. יום ג' לסדר קרח, א' תמוז שנת תשמ"ב לפ"ק

ישיבה שני' אודות "ניקור"

אחרי משא ומתן¹ ודיונים, הוחלט להציע כדלהן:
 (א) להודיע² לרבנים המכשירים³ ולהזהיר לכל העוסקים במלאכת ניקור, שיש הזנחה רבה בניקור⁴ הכבד שיש בו חשש חלב הכליות. וכמו כן יש חסרון ידיעה בניקור היותר הנקרא⁵ "דיקע טענדערליין" שיש חתיכת חלב כרוך בו וקרומים מבי הצדדים וגם החלב שתחת הקרום.
 המשתמשים עם הטחול ידעו שצריך ניקור היטב.

כדת של תורה

כג

- (ב) אודות הבשר שאחר צלע י"ב. היות שברוב קהילות ואפילו במדינת אונגארן לא נטלו בשר זה, לכן צריכים לכה"פ איזה השגחה⁶ שניקרו הבשר הזה היטב.
- (ג) בשר שתחת הצלעות מקום הקרום הלבן העב, היות ולפי הרבה שיטת פוסקים ראשונים ואחרונים יש בו חשש חלב גמור, ע"כ נכון לנקר כל החלב שתחת הקרומים.

נ.ב. 7:

כ"ק אדמו"ר הגאון הצדיק מפאפא שליט"א נשיא הכבוד של התאחה"ר, החליט לתקן כל האמור לעיל, בהאטליז שלהם⁸.

- (1) מקצת הפרטים מהאסיפה הזאת ומה שנתברר, ובאיזה אטלזים, ימצא הקורא בדא"ק "התאחדות" (2) תיאורו של הרב לייטנער מספרים 18, 24, 25, והמכתב הזה הוא המדובר ע"י הרב לייטנער מוצשי"ק תולדות מ"ג.
- (2) ל"הודיע" לרבנים המכשירים — יש לקחת לתשומת לב למי מיועד הכתב הנוכחי.
- (3) "המכשירים, עיין דא"ק (2) במספרים 35, 43, 50, 55, 57, 121, 236, 251—254.
- (4) להביט בדא"ק (2) 25.

(5) שם, 24.

(6) היינו:

- (א) שקובעים שברוב קהילות ואפי' במדינת אונגארן לא נטלו בשר זה, בכ"ז השתמשו בזה פה — וכמובן שלא ידעו מניקורו (כי לא השתמשו מלפנים בכל הבשר).
- (ב) שלא ניקרו את החלב כפי שמוזכר בחת"ס ועוד..
- (7) השארנו הי"ב " על מקומו, מחמת היושר שבדבר שהרב מפאפא שליט"א קיים בדיני מודים דרבנן (דהיינו שבחי') והבט במסקנות מס' 51 ועוד. ועיין במכתב הרב מקאשוי שליט"א בדף ג' סעיף ה' וברשימת החלבים, אותיות ג' ד' ה' ז' ח' ט' י"א ובדף ד' (ה).. לתשומת לב.
- (8) הוחלט "להציע" שיש "הזנחה רבה" ו"חסרון ידיעה" ו"חשש חלב" ו"חשש חלב גמור" וצריכים "איזה השגחה" ו"החליט" ליתקן."